

वितरण

मोतीलाल बनारसी दास

मेराली बनारस

पोस्ट बॉक्स नं. ७१

बनारस

(मध्य)

THE DHAMMASAṄGAṆI

[ABHIDHAMMA PĪṬAKA Vol. I]

General Editor
BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

Sole Agents

MOTI LAL BANARASI DAS

Nepali Khapara

Post Box No. 75

Varanasi

(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pālī, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men "What is life ? Why should I live ? Why should I do anything ? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death ?" Nižnizky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote "The whole life of my wife and all of mankind is death" How can we be saved from the body of this death ? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *tanhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome

suffering When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇi or prohibitions or abstinences called *dasasīla* or *dasasīkṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words. I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth (5) from giving myself to intoxicating drugs (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands perfumes unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver. The first five are the Buddhist *pañcasiḷa*.

Paṇātipātā veramaṇi sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇi sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Kāmesu micchacārā veramaṇi sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Musāvāda veramaṇi sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Surā merayamajja-pamādaṭṭhānā
 veramaṇi sikkhāpadaṃ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcasiḷa* we will develop patience,

courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance

Nirvāṇaṃ paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becoming, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know. “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself” Thus ended the struggle of six long years”

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli

and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipiṭaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha —“It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke .—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules, but, now we are at liberty to do as we please, therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Sangha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus — “Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya.” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhat-hood till then. But, as no one else in the Saṅgha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go

to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajāta-sattu made necessary arrangements for the accommodation and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed his feet had left the ground and the head had not reached the pillow at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of saint hood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall as if emerging out of the ground exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions the matter the occasion the individuals concerned, the principal rules (paṭiṭatti) the amended rules (anupaṭiṭatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached.¹

The commentary *Aṭṭhakathā* of a much later date assumes that the *Abhidhamma Piṭaka* was also included in the collection of the Dhamma and that the *Tiṭṭaka*, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

1 *Ullasagga, Chapter xi*
Niddānakathā.

2. *Sumaṅgalavilāsi*

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Sangha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders from distant parts of the country assembled to take part in it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Pīṭakas, Nikāyas, Angas and Dhammakkhanda¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Sangha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipitaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and Princess Sanghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pālī Tipitaka with all religious zeal.³

1. *Cullavagga*, Chapter xi 2. *Mahāvamsa*, Chapter V.

3. *Mahāvamsa*, op cit.

Up till then the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C. under the patronage of king Vattagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council.¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of King Mindon. In this Council the entire Pāli Tipiṭaka was revised re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows² —

Vinaya	111 slabs
Sutta	410 slabs
Abhidhamma	208 slabs

Now in this present age, the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka, printed on modern machines was felt. This task was taken up by the Burmese Chāṭṭha Saṅghayana the Sixth Great Council held in Rangoon which opened on the 17th May, 1954 in the artificially built Rock cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus from all parts of the world participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅghayana. The Council kept functioning for two years and concluded on the full moon day May 1956 synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism that adheres to

Pāli Tipitaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli Tipitaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripitaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature.—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1. Dhammasangani
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhanga
3. Pārājika	3. Samyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Pācittiya	4. Anguttaranikāya	4. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya,	5. Kathāvatthu
	which contains the	6. Yamaka
	following fifteen	7. Patṭhāna
	books :—	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāṭa	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	

- viii. Theragāthā
- ix. Therīgāthā
- x. Jātaka
- xi. Niddesa
- xii. Paṭisambhidaṇḍagga
- xiii. Apadāna
- xiv. Buddhavaṃsa &
- xv. Carvāpīṭaka

2. The Present Volume

§ 1 MĀTIKĀ

(1) INTRODUCTORY

The *Dhammasaṅgaṇi* * as the title suggests gives an enumeration of the *Dhammas* or the states of mental and material existence by way of questions and answers. It, however, does not merely state the names of the *Dhammas* but at the same time arranges them under different heads grouped according to different principles which makes a further study of them possible as regards their exact nature, function and mutual relations both in the external world and in our own beings. The book begins by giving a complete list of these groups of heads called the *Māukā* or the heads under which the *Dhammas* have been considered, not only in the *Dhammasaṅgaṇi* but in the entire system of Abhidhamma philosophy. Thus the importance of the *Māukā* to the student of Abhidhamma is the same as that of the plan to the

* According to Pālini 3-3-110. विभाषास्तानाप्रिसमो रिच्छ the word *Saṅgaṇi* means *saṅgaṇanā*, *saṅgaṇikā*. Kāśikā viti, while commenting on the Sūtra, says विप्रश्ने वाच्ये च यस्मिन्ने पक्षे प्रवचो भवति । It further gives as illustrations—सर्वोकारिप्रकारम् सर्वो कारिकाप्रकारम् सर्वो विभागप्रकारम् सर्वो पक्षिप्रकारम्, सर्वो पक्षिः सर्वो गणनाम् । The affix इन् comes optionally after a root when a question and answer is expressed. Following the interpretation of *Gaṇi* as *gaṇanā* or *gaṇikā*, we may be justified in interpreting the word *saṅgaṇi* as *Saṅgaṇanā* or *Saṅgaṇikā*."

engineer, who must consult it at every step in the process of his construction. The *Mātikā* consists of altogether 122 groups, of which the first 22 are called the *Tikas* or those that classify under three heads and the remaining 100 are called the *Dukas* or those that classify under only two heads

(2) THE TWENTY-TWO *TIKAS*

I From the ethical points of view, the first group classifies the *Dhammas* into—

- (a) Those that are moral
- (b) Those that are immoral
- (c) Those that are non-moral

Abhidhamma being primarily a system of psycho-ethical philosophy, this classification is the most important of all. It forms the centre of all Abhidhammic discussions. In the *Dhammasangani*, the first two chapters, which form the main body of the book, are devoted to the consideration of the *Dhammas* under these heads. The remaining groups are dealt with in the third and also in the fourth chapters—with reference to the first.

The third head 'non-moral' (= *Abyākata*) must be carefully distinguished from the use of the term in the Suttas, where it means such wrong considerations as—whether the world is eternal or not? whether the *Jīva* is the same as the body or different? and others. In Abhidhamma, it has only an ethical significance as above.

In ethics, the term non-moral (= *Abyākata*) means an action in which there is no good or bad intention. But in Abhidhamma, it includes even 'Matter' and '*Nibbāna*'. It is so, simply because of the fact that they can not be brought under the first two heads, namely, 'moral' (*Kusala*) and 'immoral' (*Akusala*). It might look rather awkward to a beginner to think of 'matter' in the light of ethical value; but this had to be done in Abhidhamma so that the universe

of the *Dhammas* in those particular classifications of the *Mākkā*-groups might be exhausted. Thus for example, among the *Duka* groups, the *Hetu dhammā* include the principal tendencies namely *alobha*, *adosa*, *amoha*, *lobha*, *dosa* and *moha* and *Na-hetū Dhammā* include all the other remaining *Dhammas*—mental, material and *Nibbāna*. Similarly, the *Savicāra Dhammā* are those that are accompanied by *Vicāra*, and all the other *Dhammas* are included under the head *Avicāra*.

- II. (a) Those that are accompanied by an agreeable feeling
- (b) Those that are accompanied by a disagreeable feeling
- (c) Those that are accompanied by a neutral feeling

It is interesting to note that the agreeable feeling (*Sukha*) itself is excluded from the first head, the disagreeable feeling (*Dukkha*) from the second and the neutral feeling (*Adukkhamasukham*) from the third for how can a *Dhamma* be accompanied by itself? The kinds of feeling have been considered in this group not in themselves but in their relation to the other *Dhammas*.

- III (a) Those that are (Karmic) resultant of moral and immoral states of mind
- (b) Those that are capable of yielding their (Karmic) resultant
- (c) Those that are neither (Karmic) resultant nor capable of yielding their own

Here also the third head includes all those *Dhammas* that cannot come under the first two.

- IV (a) Those that are got as a result of previous *Kamma* and are also object of grasping so that it

might again give rise to such *Dhammas* in the next birth

- (b) Those that are not got as a result of previous *Karma*, but serve to be the objects of grasping
- (c) Those that are neither got as a result of previous *Karma* nor serve to be the objects of grasping

- V. (a) Those that are defiled themselves, and also serve as the objects of defilement
- (b) Those that are not defiled themselves but serve as the objects of defilement
- (c) Those that are neither defiled themselves nor serve as the objects of defilement

- VI. (a) Those that are accompanied by *Vitakka* and *Vicāra*
- (b) Those that are accompanied by *Vicāra* only, not by *Vitakka*
- (c) Those that are neither accompanied by *Vitakka* nor *Vicāra*

It must be remembered that *Vitakka* and *Vicāra* are considered here in their relation to the other *Dhammas*, so they themselves must be excluded from the list of the *Dhammas* that are accompanied by them. The same principle should be applied to all the instances of the *Mātikā*-groups in which a *Dhamma* has been considered in its relation to others

- VII (a) Those that are accompanied by *Pīti*
- (b) Those that are accompanied by *Sukha*
- (c) Those that are accompanied by *Upekkhā*

- VIII. (a) Those that are destroyed by 'insight' (of the first stage of the Supramundane)
- (b) Those that are destroyed by practice (here the attainment of the last three *Maggas*)

- (c) Those that are neither destroyed by insight nor by practice

- IX. (a) Those the *Hetu* of which should be destroyed by insight⁶
- (b) Those the *Hetu* of which should be destroyed by practice
- (c) Those that have not got a *Hetu* which should be destroyed either by insight or by practice

- X. (a) Those that lead to the accumulation (of *Karma*)
- (b) Those that lead to the elimination of it
- (c) Those that do not lead either to accumulation or to elimination

- XI (a) Those that have still to acquire in the way of saint hood
- (b) That which has fulfilled all acquirement in the way of saint hood
- (c) Those that are neither of the above two

- XII (a) Those that are slight
- (b) Those that are steady
- (c) Those that are immeasurable

- XIII (a) Those (states of mind) that have a *Paritta Dhamma* as their object
- (b) Those (states of mind) that have a *Mahaggata Dhamma* as their object
- (c) Those (states of mind) that have an *Appamāṇa Dhamma* as their object

- XIV (a) Those that are low
- (b) Those that are of the middle value
- (c) Those that are excellent

- XV. (a) Those that are definitely vicious
(b) Those that are definitely noble
(c) Those that are indefinite
- XVI. (a) Those (states of mind) that have the *Magga* as their object
(b) Those that are conditioned by the *Magga*
(c) Those that have *Magga* as their guiding principle
- XVII (a) Those that have arisen
(b) Those that have not arisen
(c) Those that are to arise
- XVIII (a) Those that are past and gone
(b) Those that will be in future
(c) Those that exist at present
- XIX (a) Those (states of mind) that have a past thing as their object
(b) Those (states of mind) that have a future thing as their object
(c) Those (states of mind) that have a present thing as their object
- XX (a) Those that pertain to the person of a being
(b) Those that are external to a being
(c) Those that are both the above
- XXI. (a) Those (states of mind) that have an 'internal *Dhamma*' as their object
(b) Those (states of mind) that have an 'external *Dhamma*' as their object
(c) Those (states of mind) that have both as their object

- XXII. (a) Those that are visible and impinging
 (b) Those that are not visible but impinging
 (c) Those that are neither visible nor impinging

(3) THE HUNDRED *DUKAS*

(1 *Hetu*-group)

- I (a) Those that are *Hetus* (i e., *alobha adosa amoha, lobha dosa and moha*)
 (b) Those that are not *Hetus*
- II (a) Those that are associated with the *Hetus*
 (b) Those that are not associated with the *Hetus*
- III (a) Those that are accompanied by the *Hetus*
 (b) Those that are without the *Hetus*
- IV (a) Those that are *Hetus* themselves and are also associated with other *Hetus*
 (b) Those that are associated with *Hetus* but are not *Hetus* themselves
- V (a) Those that are *Hetus* themselves and are also accompanied by them
 (b) Those that are accompanied by the *Hetus* but are not *Hetus* themselves
- VI. (a) Those that are not *Hetus* themselves, but are associated with them
 (b) Those that are neither *Hetus* nor associated with them.

(2 Short Intermediate *Dukas*)

- VII. (a) Those that are conditioned
 (b) Those that are unconditioned

- VIII. (a) Those that are composite
(b) Those that are not composite
- IX. (a) Those that are visible
(b) Those that are not visible
- X. (a) Those that impinge
(b) Those that do not impinge
- XI. (a) Those that are material
(b) Those that are not material
- XII (a) Those that are Mundane
(b) Those that are Supramundane
- XIII (a) Those that are cognizable by some
(b) Those that are not cognizable by some.

(3. *Āsava*-group)

- XIV (a) Those that are Intoxicants
(b) Those that are not Intoxicants
- XV (a) Those that are associated with *Āsava*
(b) Those that are not associated with *Āsava*
- XVI (a) Those that are accompanied by *Āsava*
(b) Those that are without *Āsava*
- XVII (a) Those that are *Āsava* themselves, and are also associated with it
(b) Those that are associated with *Āsava*, but are not *Āsava* themselves
- XVIII (a) Those that are *Āsava* themselves, and are also accompanied by them

- (b) Those that are accompanied by *Āsava*, but are not *Āsava* themselves

- XLX. (a) Those that are without the *Āsava* but are objects of them
 (b) Those that are without the *Āsava*, and are also no objects of them

(4 *Saṃbojāna*-group)

- XX. (a) Those that are fetters
 (b) Those that are not fetters
- XXI. (a) Those that are conducive to fetters
 (b) Those that are not conducive to them
- XXII. (a) Those that are accompanied by the fetters
 (b) Those that are without them
- XXIII. (a) Those that are fetters themselves, and are also conducive to them
 (b) Those that are conducive to the fetters, but are not fetters themselves
- XXIV. (a) Those that are fetters themselves and are also accompanied by them
 (b) Those that are accompanied by the fetters, but themselves are not such
- XXV. (a) Those that are without the fetters but are conducive to them
 (b) Those that are without the fetters and are also not conducive to them.

(5 *Gaṇṭha*-group)

- XLVI. (a) Those that are ties
 (b) Those that are not ties

- XXVII. (a) Those that are conducive to the ties
 (b) Those that are not conducive to them
- XXVIII. (a) Those that are associated with the ties
 (b) Those that are without them
- XXIX. (a) Those that are ties, and are also conducive to them
 (b) Those that are conducive to the ties, but are not ties themselves
- XXX (a) Those that are ties, and are also accompanied by them
 (b) Those that are accompanied by the ties, but are not ties themselves
- XXXI. (a) Those that are without the ties, but are conducive to them
 (b) Those that are without the ties, and are also not conducive to them.

(6 *Ogha*-group)

- XXXII—
 XXXVII Same as above : put *Ogha* (=flood) instead of tie

(7. *Yoga*-group)

- XXXVIII—
 XLIII Same as above : put *yoga* (=bondage) instead of tie.

(8 *Nivarana*-group)

- XLIV (a) Those that are hindrances (to the attainment of *Jhāna*)
 (b) Those that are not hindrances

- XLV (a) Those that are conducive to the hindrances
 (b) Those that are not conducive to the hindrances
- XLVI (a) Those that are accompanied by the hindrances
 (b) Those that are without the hindrances
- XLVII (a) Those that are hindrances, and are also conducive to them
 (b) Those that are conducive to the hindrances but are not hindrances themselves
- XLVIII (a) Those that are hindrances, and are also accompanied by them
 (b) Those that are accompanied by the hindrances, but are not hindrances themselves
- XLIX (a) Those that are without the hindrances, but are conducive to them
 (b) Those that are without the hindrances, and are also not conducive to them.

(9 *Paramāsa*-group)

- L (a) The wrong views
 (b) The *Dhammas* other than the wrong views
- LI (a) Those that are conducive to wrong views
 (b) Those that are not conducive to wrong views
- LII (a) Those that are accompanied by the wrong views
 (b) Those that are not accompanied by the wrong views

- LIII. (a) Those that are wrong views, and are also conducive to them
 (b) Those that are conducive to wrong views, but are not wrong views themselves

- LIV (a) Those that are free from the wrong views, but are conducive to them
 (b) Those that are free from the wrong views, and are also not conducive to them

(10 Great Intermediate *Dukas*)

- LV. (a) Those that arise on an object (i.e., the four psychic aggregates)
 (b) Those that have no object (i.e., the states of matter & *Nibbāna*)

- LVI (a) Those that are consciousness
 (b) Those that are not consciousness

- LVII. (a) Those that are psychic factors
 (b) Those that are not psychic factors

- LVIII (a) Those that are accompanied by consciousness
 (b) Those that are distinct from consciousness

- LIX. (a) Those that are mixed with consciousness
 (b) Those that are distinct from consciousness

- LX (a) Those that are generated by consciousness
 (b) Those that are not generated by consciousness

- LXI (a) Those that arise with the arising of consciousness
 (b) Those that do not arise with the arising of consciousness

- LXII (a) Those that transform with the transference of consciousness
 (b) Those that do not transform with the transference of consciousness
- LXIII (a) Those that are associated with consciousness, and are being generated by it
 (b) Those that are not associated with consciousness and being generated by it
- LXIV (a) Those that are associated with consciousness, are being generated by it and arise with it
 (b) Those that are not such
- LXV (a) Those that are associated with consciousness, are being generated by it, and transform with the transference of it
 (b) Those that are not such
- LXVI (a) Those that pertain to the person of a being
 (b) Those that are external to the person of a being
- LXVII (a) Those that are got (as a result of previous *Karma*)
 (b) Those that are not such
- LXVIII (a) Inherited
 (b) Not inherited.

(11 *Upādāna*-group)

- LXIX (a) Those that are the modes of grasping
 (b) Those that are not the modes of grasping

- LXX. (a) Those that are conducive to grasping
 (b) Those that are not conducive to grasping
- LXXI. (a) Those that are associated with grasping
 (b) Those that are free from grasping
- LXXII. (a) Those that are the modes of grasping, and are also conducive to it
 (b) Those that are conducive to grasping, but are not modes of it
- LXXIII. (a) Those that are modes of grasping, and are also accompanied by another modes of grasping, and are also accompanied by another modes of it
 (b) Those that are accompanied by modes of grasping, but are themselves no modes of it
- LXXIV. (a) Those that are free from grasping, but are conducive to it
 (b) Those that are free from grasping, and are also not conducive to it.

(12. *Kilesa*-group)

- LXXV. (a) Those that are the modes of *Kilesa* (defilements)
 (b) Those that are not modes of *Kilesa*
- LXXVI (a) Those that are conducive to *Kilesa*
 (b) Those that are not conducive to *Kilesa*
- LXXVII (a) Those that are associated with *Kilesa*
 (b) Those that are not associated with *Kilesa*
- LXXVIII (a) Those that are accompanied by *Kilesa*
 (b) Those that are free from *Kilesa*

- LXXIX. (a) Those that are modes of *Kilesa* and are conducive to it
 (b) Those that are conducive to *Kilesa*, but are no modes of it
- LXXX. (a) Those that are modes of *Kilesa*, and are also associated with other modes of it
 (b) Those that are associated with *Kilesa*, but are no modes of it
- LXXXI. (a) Those that are modes of *Kilesa*, and are also accompanied by other modes of it
 (b) Those that are accompanied by *Kilesa* but are no modes of it
- LXXXII. (a) Those that are free from *Kilesa* but are conducive to it
 (b) Those that are free from *Kilesa*, and are also not conducive to it.

(19 Supplementary *Dukas*)

- LXXXIII. (a) Those that are capable of being destroyed by insight
 (b) Those that are not capable of being destroyed by insight
- LXXXIV. (a) Those that are capable of being destroyed by practice
 (b) Those that are not capable of being destroyed by practice
- LXXXV. (a) Those the *Hetu* of which is capable of being destroyed by insight
 (b) Those the *Hetu* of which is not capable of being destroyed by insight

- LXXXVI (a) Those the *Hetu* of which is capable of being destroyed by 'practice'
 (b) Those the *Hetu* of which is not capable of being destroyed by 'practice'
- LXXXVII. (a) Those that are accompanied by *Vitakka*
 (b) Those that are not accompanied by *Vitakka*
- XXXVIII. (a) Those that are accompanied by *Vicāra*
 (b) Those that are not accompanied by *Vicāra*
- LXXXIX. (a) Those that are with *Pīti*
 (b) Those that are without by *Pīti*
- XC. (a) Those that are accompanied by *Pīti*
 (b) Those that are not accompanied by *Pīti*
- XCI. (a) Those that are accompanied by *Sukha*
 (b) Those that are not accompanied by *Sukha*
- XCII. (a) Those that are accompanied by *Upekkhā*
 (b) Those that are not accompanied by *Upekkhā*
- XCIII (a) Those that belong to *Kāma-loka*
 (b) Those that do not belong to *Kāma-loka*
- XCIV (a) Those that belong to *Rūpa-loka*
 (b) Those that do not belong to *Rūpa-loka*
- XCV (a) Those that belong to *Arūpa-loka*
 (b) Those that do not belong to *Arūpa-loka*
- XCVI (a) Those that are included in the rounds of life
 (b) Those that are not included in the rounds of life

- XCVII (a) Those that lead to *Nibbāna*
 (b) Those that do not lead to *Nibbāna*
- XCVIII (a) Those the result of which are definitely settled
 (b) The *Dhammas* other than the above
- XCLX. (a) Those that have something beyond them
 (b) Those that have nothing beyond them
- C. (a) Those that are accompanied by the evils
 (b) Those that are not accompanied by the evils.

After this there are 42 *Dukas* called the *Suttanta Mātikā*. The *Nikkhepa-kāṇḍa* treats the *Dhammas* according to them, but they are missing in the *Aṭṭhuddhāra-kāṇḍa*. They have not been considered in the other *Pakarāṇas*. They are not much of Abhidhammic importance.

§ 2. KUSALATTIKA

(Distribution of the *Dhammas* according to the first group)

CHAPTER I

(The arising of consciousness)

(1) INTRODUCTORY

The first and the second chapters of the *Dhammasaṅgani* as we have seen above, enumerate the *Dhammas* according to the first group called the *Kusalattika* under the three heads—*Kusalā*, *Akusala* and *Abyākata*—classified from a purely ethical point of view. The first chapter deals with *Cittappāda* or the arising of consciousness being an enumeration of the states of mind. The last head, *Abyākata Dhammā*, includes also all the states of matter which are enumerated in the second chapter called the *Rūpa Kāṇḍa*. A mention is made of *Nibbāna* or the *Asaṅkata Dhātu* in the list of the *Abyākata Dhammas* but it does not go into discussing the nature of it.

(2) SCHEME OF ARRANGEMENT

The *Cittupphāda-kaṇḍa* gives a complete list of the types of consciousness arranged under the three heads of the first *Tika*. Each type is followed by a long list of the psychic factors of which it is composed, the same factors that occur in the different types being repeated again and again in their full form with an untiring patience. The order and the classification of the types of consciousness are as follows—

I. KUSALĀ DHAMMĀ

(a) *Kāmāvacara*—The eight types called the *Mahā-cittāni*

(b) *Rūpāvacara*—

(i) *Paṭhavi-kasīṇa*

Four stages of *Jhāna* according to *Catukka-naya*

Five stages of *Jhāna* according to *Pañcaka-naya*.

Four stages of *Jhāna* according to *Catukka-naya* associated with the four *Paṭipadās*

Five stages of *Jhāna* according to *Pañcaka-naya* associated with the four *Paṭipadās*.

... stages of *Jhāna* associated with the four *Ārammaṇās*

.. stages of *Jhāna* in their sixteen modes, the *Paṭipadā* and the *Ārammana* being combined together

The same repeated with *Āpo-kasīṇa*, *Tejo-kasīṇa*, *Vāyokasīṇa*, *Nīla-kasīṇa*, *Pīta-kasīṇa*, *Lohita-kasīṇa* and *Odāta-kasīṇa*

Five stages of *Jhāna* on the *Abhiñhū-āyatana*

... stages of *Jhāna* on the *Vimokkhas*

.. stages of *Jhāna* on the *Brahma-vihāras*.

. . stages of *Jhāna* on the ten *Asubhas*.

(c) *Arūpāvacara*—

The four *Arūpa Jhānas*

(d) Grades and *Adhipati*:

The same types of consciousness as described above, associated with the three grades viz *Hīna*, *Mayhima* and *Pañña*, and the four *Adhipatis* viz., *Chanda* *Viriya* *Citta* and *Vimāṇā*

(e) *Lokuttara*—

The stages of *Jhāna* or the *Pañcama Magga*, the same associated with the four *Paṭipadā*

The same types of consciousness concentrated on *Sakkāra*

The same types of consciousness concentrated on *Appaṇhāna*

The same types of consciousness associated with *Lokuttara* *Setipasshāna* *Samnāpādhāna*, *Idhāpāda*, *Indriya* *Bala* *Bojjhaṅga*, *Sacca*, *Samatha* *Dhamma*, *Khandha*, *Āyātana* *Dhātu*, *Āhāra*, *Phassa* *Vedanā*, *Sakkāra*, *Cetanā* and *Citta*.

Five stages of *Jhāna* associated with the four *Adhipatis*

Jhāna—consciousness of the *Dutiya* *Tahya* *Cattuttha-Magga*

II. AKURALĀ DHAMMĀ

Eight types of consciousness associated with *Lobha*

Two types of consciousness associated with *Dosa*.

Two types of consciousness associated with *Moha*.

III. ABYĀKATĀ DHAMMĀ

Eight types of *Ahetuka* *Kusala Vipāka*.

Eight types of *Sahetuka* *Kusala Vipāka*

Five types of *Rūpāvacara Vipāka*.

Four types of *Arūpāvacara Vipāka*

Four types of *Lokuttara Vipāka*.

Types corresponding to those of *Lokuttara Kusala*.

* * * *

Seven types of *Ahetuka Akusala-Vipāka*.

* * * *

Three types of *Ahetuka Kiriyā*

Eight types of *Sahetuka Kiriyā*.

Five types of *Rūpāvacara Kiriyā*

Four types of *Arūpāvacara Kiriyā*

(3) HOW ARE THE TYPES STATED

The statement of the types of consciousness invariably opens with a question like *Katame dhammā kusalā ?* or *Katame dhammā akusalā ?* or *Katame dhammā abyākatā ?* as the case may be, and then, as an answer to it, begins the identification of the particular type as regards its—

- (1) 'Plane'—whether *Kāmāvacara*, *Rūpāvacara*, *Arūpāvacara* or *Lokuttara*;
- (ii) 'Value'—whether *kusalā*, *akusalā*, *vipākā* or *kiriyā* etc ,
- (iii) 'Feeling'—whether accompanied by *somanassa*, *domanassa*, *sukha*, *dukkha* or *upekkhā*;
- (iv) 'Particular characteristic'—*ñānasampayutta*, *ñānavippayutta*, *ditthigatasampayutta*, *ditthigatavippayutta* etc
- (v) 'object'—*rūpārammanam*, *saddārammanam* etc

Thus, the answer to the question is introduced in the following form—'at the moment when there has arisen a type of moral consciousness of this particular plane, accompanied by this kind of feeling, with or without a right view, on the basis of form, or sound etc as its object '

(4) PSYCHIC FACTORS

The answer as above goes on by giving a list of the psychic factors that arise together with the same, in the form—then there are the following :

Let us examine the list of these of the first type of moral consciousness and see what method is working behind their arrangement. The list consists of 56 psychic factors that I put below in eleven groups—

- I (1) Contact (*phassa*), (2) Affection (*vedanā*) (3) Cognition (*saññā*) (4) Volition (*cetanā*), (5) Consciousness (*cittam*)
- II (6) Application on the object (*vitakka*) (7) Sustaining on the object (*vicāra*), (8) Thrill (*piī*), (9) Ease (*sukha*) (10) Concentration (*cūlassekaggatā*)
- III The faculties of (11) Faith (*saddhīndriya*) (12) Energy (*viriyīndriya*) (13) Alertness (*satiīndriya*) (14) Concentration (*samādhiīndriya*) (15) Wisdom (*paññīndriya*) (16) Mind (*manīndriya*) (17) Delight (*somanassīndriya*) (18) Vitality (*jīvitīndriya*)
- IV (19) Right view (*sammā-diṭṭhi*) (20) Right resolve (*sammā saṅkappa*) (21) Right effort (*sammā-vāyāma*) (22) Right mindfulness (*sammā-sati*) (23) Right concentration (*sammā samādhi*)
- V The strength of (24) Faith (*saddhā-bala*) (25) Energy (*viriyā-bala*) (26) Mindfulness (*sati bala*) (27) Concentration (*samādhi-bala*) (28) Wisdom (*paññā-bala*), (29) Shame (*hiri bala*) (30) Fear (*ottappa-bala*)
- VI (31) Self-Sacrifice (*alobha*) (32) Loving kindness (*adosa*) (33) Insight (*amoka*) (34) Non-attachment (*anabhaṅghā*) (35) Good will (*abyāpāda*) (36) Right view (*sammā-diṭṭhi*)

- VII (37) Shame (*hiri*), (38) Fear (*ottappa*);
- VIII (39) Calmness of the *psychic* body, (*lāyapassaddhi*), (40) Calmness of mind (*cittapassaddhi*), (41) Buoyancy of the body (*lāyalahutā*), (42) Buoyancy of mind (*cittalahutā*), (43) Pliancy of the body (*lāyamudutā*), (44) Pliancy of mind (*cittamudutā*), (45) Fitness of the body (*lāyakammaññatā*), (46) Fitness of mind (*cittakammaññatā*), (47) Proficiency of the body (*lāyapāguññatā*), (48) Proficiency of mind (*cittapāguññatā*), (49) Rectitude of the body (*lāyujjukatā*), (50) Rectitude of mind (*cittujjukatā*);
- IX (51) Mindfulness (*satī*), (52) Awareness (*sampajaññā*);
- X (53) Pacification (*samatha*), (54) Insight (*vipassanā*);
- XI (55) Firmness (*paggaha*) and (56) Non-distractedness (*avikkhepa*).

Here, Group I is derived from the four psychic aggregates together with *Phassa* (contact), the most fundamental factor for the arising of consciousness

Group II consists of the five *Jhānangas*

Group III consists of the eight *Indriyas* or 'faculties', inasmuch as they serve to suppress their opposite factors

The five factors of Group IV have been taken from the Eight-fold Path. The three—*sammā-vācā*, *sammā-kammanto*, *sammā-ājīvo*—have been left out, they have been included in the *yevāpanakas*

The seven factors of Group V are called *Bala* (=power =strength), in as much as they are not shaken by their opposite factors

It will be seen that the first five factors are here just repeated from Group III of the *Indriyas* the difference being only in their ways of manifestation. In the first case they suppress their opposites, and in the second they exert their own strength, 'unshaken by them.

In Group VI *Alobha* is the same as *Anabhajjhā*, *Adosa* as *Abyāpāda*, and *Amoha* as *Samud-diṭṭha*, manifested as *Hetas* or roots and the second three in the ways of action.

The two factors of Group VII are the same as the last two of Group V. The repetition is due to the fact that, in spite of their being counted in the list of the modes of *Bala*, the Buddha has laid particular stress upon them by calling them to be the factors that guard the limits of the society without which it would not be possible to maintain either the moral or the legal orders.

The six pairs of Group VIII are common to all the types of good consciousness *kāya*' here does not mean the physical body but it means the *nāma-kāya*, i.e. the aggregates of *vedanā saṅkhā* and *sakkhāra*.

The two factors of Group IX are the same as *satindriya*' and *pañcīndriya* of Group III. The repetition is made to show that they are of particular importance even in themselves.

In Group X, the factor *samatha* is there because the good type of consciousness tends to suppress the *niśaraṇas*. *Vipassanā* is the same as *paññā*, that is mentioned above.

In Group XI *paṇḍita* is the same as *viriya*, and *avikkhepa* as *saṁādhi*. These two have been repeated here only to show that the opposed elements of *viriya* and *Saṁādhi* are reconciled together in the present consciousness.

Psychic factors of the second type of *Kusala* consciousness are the same as those of the first.

In the third type of *Kusala* consciousness, as it is unaccompanied by 'insight' (i.e., *Nāṇavip̐payutta*) the following seven factors are missing:—

1. *Paññīndriya* in Group III.
- 2-3 *Sammā-dit̐thi* in Groups IV and VI.
4. *Paññā-bala* in Group V
- 5 *Amoha* in Group VI.
6. *Sampajañña* in Group IX
7. *Vip̐ssanā* in Group XI.

In the fourth type of *kusala* consciousness, the psychic factors are the same as in the third

In the fifth type of *Kusala* consciousness, it being accompanied by 'Indifference' (i.e., *Upekkhā-sahagata*), *pīti* and *sukha* in Group II are replaced by '*upekkhā*', and *somanassīndriya* in Group III by '*upekkhindriya*'.

The psychic factors in the sixth type of consciousness are the same as in the fifth.

In the seventh type of *Kusala* consciousness, as it is *Upekkhā-sahagata* and also *Nāṇavip̐payutta*, both the alterations of the third and the fifth types have been applied

The psychic factors in the eighth type of *Kusala* consciousness are the same as in the seventh

Mahaggata • except this that they differ here in their quality and strength, Belong to a higher plane of consciousness, the psychic factors of the first stage of *Rūpāvacara kusala Jhāna* are exactly the same and in the same order as in the first type of the *Kāmāvacara kusala* consciousness

In the second stage, according to *Catukka-naya*, as it is '*avitakka*' and '*avicāra*', the following factors are missing:—

1 2. *Vitakka* and *vicāra* in Group II.

3 *Samāsa* *sakkappa* in Group IV

In the Third Stage, *Piṭi* is also missing from Group II

In the Fourth Stage, together with the above changes, *sukha* is replaced by *upekkhā* in Group II, and *somanassindriya* by *upekkhindriya* in Group III

According to *Paṭisambhāsiya*, the Second Stage has been split into two

The number and the order of the psychic factors in all the four types of *Arūpāvacara kusala* consciousness are just the same as in the last stage of the *Rūpa Jhāna*.

Lokuttara the number and the order of the psychic factors of the First Magga consciousness associated with the First Stage of *Jhāna*, are the same as in the first type of *Kāmadāvacara Kusala* consciousness, with the following additions —

1 *Anasāra* *āhāsa* *ārambhā* *indriya* in Group III

2-4 *Samāsa* *vācā*, *Samāsa* *kammanto* and *samāsa* *ājīva* in Group IV

The psychic factors of the residue three types of *Magga* consciousness are the same as in the above, except the alteration that *Anasāra* *āhāsa* *ārambhā* *indriya* is replaced by *Ārambhā* *indriya*

Thus, the total number of the psychic factors in those types, when associated with the first stage of *Jhāna* is sixty

Due changes take place when they are associated with the other stage of *Jhāna*

Akusala psychic factors of the first type of *Akusala* consciousness arranged in groups corresponding to those of the first type of *Kāmadāvacara Kusala* consciousness are as follows—
lasassa samaye—

- I. (1) *Phasso hoti*, (2) *Vedanā hoti*, (3) *Saññā hoti*, (4) *Cetanā hoti*, (5) *Cittam hoti*;
- II. (6) *Vitakko hoti*, (7) *Vicāro hoti*, (8) *Pīti hoti*, (9) *Sukham hoti*, (10) *Cittassekaggatā hoti*;
- III. (11) *Viriyindriyam hoti*, (12) *Samādhindriyam hoti*,
 (13) *Manindriyam hoti*, (14) *Somanassindriyam hoti*,
 (15) *Jīvitindriyam hoti*,
- IV (16) *Micchā-ditthi hoti*, (17) *Micchā-sankappo hoti*,
 (18) *Micchā-vāyāmo hoti*, (19) *Micchā-samādhī hoti*,
- V (20) *Viriya-balam hoti*, (21) *Samādhī-balam hoti*,
 (22) *Ahīrika-balam hoti*, (23) *Anottappa-balam hoti*;
- VI (24) *Lobho hoti*, (25) *Moho hoti*, (26) *Abhiyyhā hoti*
 (27) *Micchā-ditthi hoti*,
- VII (28) *Ahīrikam hoti*, (29) *Anottappam hoti*;
- X (30) *Samatho hoti*,
- XI (31) *Paggaho hoti*, (32) *Avikkhepo hoti*.

Comparing this list with that, we find that—

(a) The following factors are missing altogether :—

- III (1) *Saddhindriya*, (2) *Satindriya*, (3) *Paññindriya*,
- IV (4) *Sammā-sati*;
- V (5) *Saddhā-balam*, (6) *Sati-balam*, (7) *Paññā-balam*,
- VI (8) *Adoso*, (9) *Abyāpādo*.
- VIII (10—21) *All the twelve factors*
- IX (22—23) *Both the factors*
- X (24) *Vipassanā*

This at once explains how in the present case we have only 56—24—32 factors

(b) The following changes have taken place in the ethical quality of the factors—

IV The term *Micchā* (=wrong) has been substituted for *Samma* (=right)

VI *Alobha*, *Amoha* *Anabhijjha* and *Samma-dīṭṭhi* have been replaced respectively by *Lobha*, *Moha*, *Abhijjā* and *Micchā-dīṭṭhi*

Psychic factors in the second type of *Akusala* consciousness are the same as in the first.

In the third type, as it is *Diṭṭhigatavippayutta* the factor *Micchā-dīṭṭhi* is absent in Groups IV and VI

Psychic factors in the fourth type are the same as in the third.

In the fifth type, *sukha* is replaced by '*upekkhā*' in Group II and *somanassindriya* by *upekkhindriya* in Group III.

Psychic factors in the sixth type are the same as in the fifth

Both the above alterations have been made in the seventh type of consciousness as it is *upekkhā sahagata* and also *diṭṭhigatavippayutta*

Psychic-factors in the eighth type are the same as in the seventh

In the ninth and the tenth types the following alterations are made from the first —

- II *Pīti* has been dropped, and *Sukha* replaced by *Dukkha*.
- III *Somanassindriya* replaced by *Domanassindriya*.

IV. *Micchā-ditthi* has been dropped.

VI. *Lobha* and *Abhiyjhā* are replaced by *Dosa* and *Byāpāda* respectively.

In the eleventh type, the following alterations are made from the first.—

II *Piti* has been omitted; and *Sukha* has been replaced by *Upekkhā*.

III *Samādhundriya* has been omitted; and *Somanassundriya* has been replaced by *Upekkhundriya*

IV. *Micchā-ditthi* and *Micchā-samādhi* have been omitted

V *Samādhi-bala* has been omitted.

VI *Lobha* has been replaced by *Vicikicchā*, and *Abhiyjhā* and *Micchā-ditthi* have been omitted

X Has been omitted.

XI *Avikkhepa* has been omitted

In the twelfth type the following alterations have been made :—

(a) The following factors have not been dropped.—
Samādhundriya, *Micchā-samādhi*, *Samādhi-bala*, *Samatha*
and *Avikkhepa*

(b) *Vicikicchā* has been replaced by *Uddhacca*.

Tevāpanakā : The lists of the psychic-factors, in all cases, close with the phrase—“Now, these or whatever (*ye vā pana*) other psychic states that arise ” This statement seems to have been made in order to include other factors that might have been overlooked and dropped off It began, therefore, to be considered what these ‘whatever’ (*ye vā pana*) factors

might be. Is it possible to determine a definite list of them ? The Commentary answers in the affirmative and provides a list of the following nine factors which, ¹ asserts has been reconstructed on the basis of the *Sutta*—

(1) Wish (*chanda*) (2) Belief (*adhamakkha*) (3) Attention (*manasikāra*) (4) Equanimity (*taṭṭa majjhataṭṭā*) (5) Compassion (*karuṇā*) (6) Joy (*muditā*) (7—9) Abstinence from transgression through body and speech and from bad livelihood

5. KOTTHĀSAVĀRA AND SUÑÑATAVĀRA

After the statement and explanation of a type of consciousness there follow two important sections—the *Kotthāsavāra* and the *Suññatavāra*—the first giving numbered classifications of the same factors under different heads and the second almost repeating the same unnumbered. This explains the principles of the condition of the factors and the void nature of the subject.

Let us to give a specimen of its treatment, see the *Kotthāsavāra* of the first type of *Kāśala* consciousness—

At that time there are four aggregates (*khandha*) two bases (*āyatana*) two elements (*dhātu*) three nutriments (*āhāra*) eight faculties (*indriya*) five factors of *Jhāna* five factors of *Viāgga* seven strength (*bala*) three *Hetu*s one contact (*phassa*) one affection (*vedanā*) one cognition (*samāñā*) one volition (*cetana*) one consciousness (*citta*) one aggregate of feelings (*vedanākkhandha*) one aggregate of Cognition (*samāñākkhandha*) one aggregate of volition (*samkharakkhandha*) one aggregate of consciousness (*viññāṇakkhandha*) one mind base, one mind faculty one element of *manoviññāṇa* one base of the mental objects (*dhammāyatana*) one element of the same

Suññatavāra the succeeding section is a repetition of the same as above without giving the numerical strengths of the principles, the purpose being to exhibit that the subject is a mere composite of these psychic states and that there is no pure substance like an unchanging soul.

CHAPTER II

The second chapter of the book deals with the enumeration, classification and explanation of the states of matter. This is in continuation of the elaboration of the third head of the first classification of the *Mātikā*—the *Abyākata Dhammas*. The chapter opens by giving a *Mātikā* of its own, under which the states of matter have been expounded. The characteristics common to all states of matter are—being not *Hetu*, not rooted in *Hetu*, conditioned, composite, mundane, intoxicating, enfeebling, binding, flooding, hindering, belonging to the *Kāmāvacara*, transitory, liable to be old and diseased. Here, to a common reader, it would rather look awkward to characterise *Rūpa* as non-*Hetu*, matter as non-motive, for, it is futile to think of the inert state in the term of the sentient. Though true, it seems like saying—the horse is not-hill. The reason of this is in there being a passion to exhaust the universe of discourse, of the *Dhammas*, between the two heads of the classification. It is with reference to these classifications that such psychic characteristics have come to be associated with *Rūpa*.

Then, there are 104 *Dukas*, 103 *Tikas*, 22 *Catukkas*, classifying material qualities under so many heads, and giving explanation of the same. There is a further extension of the *Mātikā* to *pañcaka*, *chakka*, *ekādasaka* groups.

THE LAST TWO CHAPTERS

Having elaborated the first group, the *Kusalattika*, at full length so far, the book undertakes to provide an abridged statement of the scope of all the heads included in the 122 groups, in the concluding two chapters—the *Nikkhepa Kanda* and the *Atthuddhāra Kanda*. As the approach of abridging of one varies from that of the other, I have thought that it is useful to add an appendix to the book, making it convenient to make a comparative study of the two.

3. The Present Edition

The Present Edition has been prepared Co-ordinating the following texts —

Burmese—Chaṭṭha-saṅgāyana Publication, 1956

Sinhalese—Edited by Pandita Kirielle Nāpawimala Thera in 1952

Roman—Edited by Edward Muller, PH D in 1885

Siamese—Mahāmakuṭa Government Publication, 1929

For preparing our MSS we have adopted the Chaṭṭha saṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgha constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition

The details of the Principles of editing in the Volume have been same as those adopted in the previous ones

* * * *

The basic MSS of the books have been edited by the Venerable Acharya D Sasanasiri Principal, International Pali Institute, Mahabodhi Society Sarnath and finally revised by our learned Editor Shri Biral Sharma, M.A.

The MSS have been seen through the press by Shri Shyamdeo Dubedi M.A. and his associates at Allahabad.

My best thanks are due to them for their prompt and valuable co-operation.

Varanasi

25th August 1960

Bhikkhu J Kashyap

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए e ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	प pa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	श ṣa
		ह ha	ळ ḷa	ळ ṇm

VOWELS IN COMBINATION

क ka	का kā	कि ki	की kī	कु ku	कू kū	के ke	को ko
ख kha	खा khā	खि khi	खी khī	खु khu	खू khū	खे khe	खो kho

CONJUNCT-CONSONANTS

क्क kka	ञ्च ŋca	द्व dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्छ ŋcha	ध्व dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ŋja	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्झ, ञ्झ ŋjha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट tta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ ttha	न्थ nthā	य्य yya
क्य khya	ड्ड dda	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ ddha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्य lya
ग्घ gggha	ण्ठ ṇtha	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ṇda	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ṇna	न्ह nha	स्त sta
ङ्क nka	ण्ह ṇha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख nkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग nga	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ nggha	त्व tva	प्ल pla	स्स ssa
च्च ccā	त्य tya	ब्व bba	स्म sma
च्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्द dda	व्य bya	ह्य hma
ज्झ, ञ्झ jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ज ŋja	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह lha
ञ्ह ŋha	द्र dra	म्फ mpha	

ī = ā;	ī = i;	ī = i;	u = u;	ū = ū;	= c;	= o
१	२	३	४	५, ६	७	८
1	2	3	4	5	6	7
						8
						9
						0

धम्मसङ्गणिपालि

सूची

	पिट्ठुङ्का		पिट्ठुङ्का
मातिका	३	चतुर्थ चित्त	४१
१ तिकमातिका	३	पञ्चम चित्त	४१
२ दुकमातिका	६	छट्ठ चित्त	४३
(क) अभिघम्मो	६	सत्तम चित्त	४३
(१) हेतुगोच्छक	६	अट्ठम चित्त	४४
(२) चूलन्तरदुक	६	१ २ रूपावचरकुसलं	४५
(३) आसवगोच्छक	७	१ पठवीकसिण	४५
(४) सञ्जोजनगोच्छक	७	(१) चतुक्कपञ्चकनया	४५
(५) गन्थगोच्छक	८	(२) चतस्सो पटिपदा	५१
(६) ओघगोच्छक	८	(३) चत्तारि आरम्भणानि	५२
(७) योगगोच्छक	९	(४) सोळसक्खत्तुक	५३
(८) नीवरणगोच्छक	९	२ अट्ठकसिण सोळसक्खत्तुक	५६
(९) परामासगोच्छक	१०	३ अभिभायतनानि	५६
(१०) महन्तरदुक	१०	(१) परित्तानि	५६
(११) उपादानगोच्छक	१२	(२) चतस्सो पटिपदा	५७
(१२) किलेसगोच्छक	१२	(३) द्वे आरम्भणानि	५८
(१३) पिट्ठिदुक	१३	(४) अट्ठक्खत्तुक	५९
(ख) सुत्तन्ते	१४	(५) इदं पि अट्ठक्खत्तुक	६१
[पठमत्तिकवित्थारो]	१८	(६) अप्पमाणानि	६१
१. चित्तकण्डं	१८	(७) चतस्सो पटिपदा	६२
१. कुसला धम्मा	१८	(८) द्वे आरम्भणानि	६३
१ १ कामावचरकुसल	१८	(९) अपरं पि अट्ठक्खत्तुक	६४
पठम चित्त	१८	(१०) इदं पि अट्ठक्खत्तुक	६६
द्वितीय चित्त	३९	४ तीणि विमोक्खानि सोळसक्खत्तु-	
तृतीय चित्त	३९	कानि ६७	
		५. चत्तारि ब्रह्मविहारभूतानि	
		सोळसक्खत्तुकानि ६७	

	विदुःका		विदुःका
६ असुमम्भानं सोलसकस्तुक	६९	३ अख्याकता धम्मा	१०७
५३ अरूपावचरकुसल	७०	५१ विपाका	१०७
षत्सारि अरूपमग्नानामि सोलसकस्तु	चुकानि ७०	१ कुसलविपाका अहेतुका	१०७
५४ तेमूमककुसल	७०	(१) चक्रवर्तिव्यापार	१७
१ कामावचरकुसल	७०	(२-५) सोलसविपाका—कामविपाका	१९
२ रूपावचरकुसल	७१	(६) कुसलविपाकमनोपातु	१११
३ अरूपावचरकुसल	७२	(७) कुसलविपाकमनोविज्ज्ञानपातु	११३
५५ लोकुत्तरकुसल	७४	(क) सोममत्तसहस्रता	११३
१ सुद्धिकपटिपदा	७४	(८) कुसलविपाकमनोविज्ज्ञानपातु	११५
२ सुद्धमत्तं	८६	(ख) उपेक्षासहस्रता	११५
३ सुद्धात्तमूलकपटिपदा	८६	२ कुसलविपाका सहेतुका	११७
४ अप्पनिहितं	८७	(१) अट्टमहाविपाका	११७
५ अप्पनिहितमूलकपटिपदा	८८	(२) क्कमावचरविपाका	११८
६ वीसति महानया	८९	(३) अरूपावचरविपाका	११९
७ अधिपति	८९	(४) लोकुत्तरविपाका	१२
२ अफुसका धम्मा	९२	(क) सुद्धिकपटिपदा	१२
५१ लोमचित्तानि	९२	(ख) सुद्धिकसुद्धमत्तं	१२२
(१) पठमं चित्तं	९२	(ग) सुद्धमत्तपटिपदा	१२३
(२) दुतियं चित्तं	९७	(घ) सुद्धिकअप्पनिहितं	१२५
(३) ततियं चित्तं	९८	(ङ) अप्पनिहितपटिपदा	१२६
(४) चतुर्थं चित्तं	९९	(च) वीसति महानया	१२८
(५) पञ्चमं चित्तं	९९	(छ) छम्माविपत्तेम्यसुद्धिक-	पटिपदा १२९
(६) छट्ठं चित्तं	१००	(ज) छम्माविपत्तेम्यसुद्धिक-	सुद्धमत्ता १३१
(७) सत्तमं चित्तं	१००	३ अकुसलविपाका अहेतुका	१३९
(८) अट्ठमं चित्तं	११	(१) पञ्चविज्ज्ञानापाति	१३९
५२ दोसचित्तानि	१०२	(२) अकुसलविपाकमनोपातु	१४
(१) पठमं चित्तं	१०२	(३) अकुसलविपाकमनोविज्ज्ञान-	पातु १४१
(२) दुतियं चित्तं	१०३	५२ निगिया	१४१
५३ मोहचित्तानि	१०४	१ अहेतुका	१४१
(१) पठमं चित्तं	१०४	(१) विरिया मनोपातु	१४१
(२) दुतियं चित्तं	१०५	(२) विरिया मनोविज्ज्ञान	

पिटृङ्का	पिटृङ्का
(३) किरिया मनोविज्ञाणघातु उपेक्षासहगता	६ (क) इन्द्रिय १७८ (ख) न इन्द्रिय १७८
सहेतुका	७ (क) महाभूत १७८ (ख) न महाभूत १७८
(१) कामावचरा	८ (क) विञ्जति १७८
(२) रूपावचरा	(ख) न विञ्जति १७८
(३) अरूपावचरा	९ (क) चित्तसमुद्धान १७९
रूपकण्डं	(ख) न चित्तसमुद्धान १७९
(क) मातिकाउद्देशो	१० (क) चित्तसहभु १७९ (ख) न चित्तसहभु १७९
१. एककमातिका	११ (क) चित्तानुपरिवर्ति १७९
२. दुकमातिका	(ख) न चित्तानुपरिवर्ति १८०
३. तिकमातिका	१२ (क) अज्ज्ञातिक १८०
४. चतुक्कमातिका	(ख) बाहिर १८०
५. पञ्चकमातिका	१३ (क) ओळारिक १८०
६. छक्कमातिका	(ख) सुखुम १८०
७. सत्तकमातिका	१४ (क) दूरे १८०
८. अट्ठकमातिका	(ख) सन्तिके १८०
९. नवकमातिका	१५ (क) चक्खुसम्फस्सस्स वत्थु - १८०
१०. दसकमातिका	(ख) चक्खुसम्फस्सस्स न १८१
११. एकादसकमातिका	१६ (क) चक्खुसम्फस्सजवेदना- १८१
(ख) मातिकानिद्देशो	(ख) तेस न वत्थु १८१
१. एककनिद्देशो	१७ (क) सोतसम्फस्मादीन वत्थु १८१
२. दुकनिद्देशो	(ख) तेस न वत्थु १८१
१ (क) उपादा १६०	१८ (क) कायसम्फस्सजवेदना- १८१
(ख) नो उपादा १७५	(ख) तेय न वत्थु १८२
२ (क) उपादिण्ण १७६	१९ (क) चक्खुसम्फस्सजवेदना- १८२
(ख) अनुपादिण्ण १७६	(ख) चक्खुसम्फस्सजवेदना- १८२
३ (क) उपादिण्णुपादानिय १७७	२० (क) चक्खुसम्फस्सजवेदना- १८२
(ख) अनुपादिण्णुपादानिय १७७	(ख) तेय न आरम्भण १८२
४ (क) सनिदस्सन १७७	(ख) तेय न आरम्भण १८२
(ख) अनिदस्सन १७७	
५ (क) सप्पटिघ १७७	
(ख) अप्पटिघ १७८	

पिङ्गु

विष्णु

२१ (क) स्रोतसम्पत्साधनं	
(ख) स्रोतं न आरम्भणं	१८२
२२ (क) कायसम्पत्सञ्चयेदना	
(ख) स्रोतं न आरम्भणं	१८३
२३ (क) चक्षुःपातनं	१८३
(ख) न चक्षुःपातनं	१८३
२४ (क) सोढायतनादि	१८३
(ख) न सोढायतनादि	१८४
२५ (क) रूपायतनं	१८४
(ख) न रूपायतनं	१८४
२६ (क) सहायतनादि	१८४
(ख) न सहायतनादि	१८४
२७ (क) चक्षुःपातु	१८४
(ख) न चक्षुःपातु	१८४
२८ (क) सोढादिपातु	१८४
(ख) न सोढादिपातु	१८५
२९ (क) रूपपातु	१८५
(ख) न रूपपातु	१८५
३० (क) सहादिपातु	१८५
(ख) न सहादिपातु	१८५
३१ (क) चक्षुःश्रित्यं	१८५
(ख) न चक्षुःश्रित्यं	१८५
३२ (क) स्रोतिश्रित्यादि	१८६
(ख) न स्रोतिश्रित्यादि	१८६
३३ (क) इतिश्रित्यं	१८६
(ख) न इतिश्रित्यं	१८६
३४ (क) पुरिःश्रित्यं	१८६
(ख) न पुरिःश्रित्यं	१८६
३५ (क) जीवितश्रित्यं	१८७
(ख) न जीवितश्रित्यं	१८७
३६ (क) कायविक्रयति	१८७
(ख) न कायविक्रयति	१८७
३७ (क) वशीविक्रयति	१८७
(ख) न वशीविक्रयति	१८७
३८ (क) बाधनपातु	१८८
(ख) न बाधनपातु	१८८

३९ (क) आपोधातु	१८८
(ख) न आपोधातु	१८८
४० (क) रूपस्त सङ्गुता	१८८
(ख) रूपस्त न सङ्गुता	१८८
४१ (क) रूपस्त मुहुता	१८८
(ख) रूपस्त न मुहुता	१८८
४२ (क) रूपस्त कम्मज्जता	१८९
(ख) रूपस्त न कम्मज्जता	१८९
४३ (क) रूपस्त उपचयो	१८९
(ख) रूपस्त न उपचयो	१८९
४४ (क) रूपस्त सन्तति	१८९
(ख) रूपस्त न सन्तति	१८९
४५ (क) रूपस्त जरता	१९
(ख) रूपस्त न जरता	१९
४६ (क) रूपस्त अनिज्जता	१९
(ख) रूपस्त न अनिज्जता	१९
४७ (क) कब्धीकारो आहारो	१९
(ख) न कब्धीकारो आहारो	१९

३ तिकनिहेसो १९१

१ (क) अज्जसत्तिकं उपादा	१९१
(ख) बाहिरं उपादा	१९१
(ग) बाहिरं नो उपादा	१९१
२ (क) अज्जसत्तिकं उपादिज्जं	१९१
(ख) बाहिरं उपादिज्जं	१९१
(ग) बाहिरं अनुपादिज्जं	१९१

३ (क) अज्जसत्तिकं उपादिज्जु १९२

पादानियं १९२

(ख) बाहिरं उपादिज्जु १९२

(ग) बाहिरं अनुपादिज्जु १९२

४ (क) अज्जसत्तिकं अनिरसत्तनं १९२

(ख) बाहिरं अनिरसत्तनं १९२

(ग) बाहिरं अनिरसत्तनं १९२

५ (क) अज्जसत्तिकं सण्ठितं १९३

(ख) बाहिरं सण्ठितं १९३

(ग) बाहिरं सण्ठितं १९३

पिटृङ्का

- ६ (क) अज्ज्ञात्तिक इन्द्रिय १९३
 (ख) बाहिर इन्द्रिय १९३
 (ग) बाहिर न इन्द्रिय १९३
- ७ (क) अज्ज्ञात्तिक न महाभूत १९३
 (ख) बाहिर महाभूत १९४
 (ग) बाहिर न महाभूत १९४
- ८ (क) अज्ज्ञात्तिक न विज्ज्ञात्ति १९४
 (ख) बाहिर विज्ज्ञात्ति १९४
 (ग) बाहिर न विज्ज्ञात्ति १९४
- ९ (क) अज्ज्ञात्तिक न चित्त-
 समुद्धान १९४
 (ख) बाहिर चित्तसमुद्धान १९४
 (ग) बाहिर न चित्तसमुद्धान १९५
- १० (क) अज्ज्ञात्तिक न चित्त-
 सहभु १९५
 (ख) बाहिर चित्तसहभु १९५
 (ग) बाहिर न चित्तसहभु १९५
- ११ (क) अज्ज्ञात्तिक न चित्तानु-
 परिवत्ति १९५
 (ख) बाहिर चित्तानुपरिवत्ति १९५
 (ग) बाहिर न चित्तानु-
 परिवत्ति १९५
- १२ (क) अज्ज्ञात्तिक ओळारिक १९६
 (ख) बाहिर ओळारिक १९६
 (ग) बाहिर सुखुम १९६
- १३ (क) अज्ज्ञात्तिक सन्तिके १९६
 (ख) बाहिर दूरे १९६
 (ग) बाहिर सन्तिके १९६
- १४ (क) बाहिर चक्खुसम्फत्सस्स
 न वत्थु १९६
 (ख) अज्ज्ञात्तिक चक्खु-
 सम्फत्सस्स वत्थु १९६
 (ग) अज्ज्ञात्तिक चक्खु-
 सम्फत्सस्स न वत्थु १९७
- १५ (क) बाहिर चक्खुविज्ज्ञाणस्स
 न वत्थु १९७
 (ग) अज्ज्ञात्तिक चक्खुविज्ज्ञाणस्स
 वत्थु १९७

पिटृङ्का

- (ग) अज्ज्ञात्तिक चक्खु-
 विज्ज्ञाणस्स न वत्थु १९७
- १६ (क) बाहिर कायसम्फत्सस्स
 न वत्थु १९७
 (ख) अज्ज्ञात्तिक कायसम्फ-
 स्सस्स वत्थु १९७
 (ग) अज्ज्ञात्तिक कायसम्फ-
 स्सस्स न वत्थु १९७
- १७ (क) बाहिर कायविज्ज्ञाणस्स
 न वत्थु १९८
 (ख) अज्ज्ञात्तिक कायविज्ज्ञाणस्स
 वत्थु १९८
 (ग) अज्ज्ञात्तिक कायविज्ज्ञाणस्स
 न वत्थु १९८
- १८ (क) अज्ज्ञात्तिक चक्खुसम्फ-
 स्सस्स न आरम्मण १९८
 (ख) बाहिर चक्खुसम्फत्सस्स
 आरम्मण १९८
 (ग) बाहिर चक्खुसम्फ-
 स्सस्स न आरम्मण १९८
- १९ (क) अज्ज्ञात्तिक चक्खुविज्ज्ञाणस्स
 न आरम्मण १९९
 (ख) बाहिर चक्खुविज्ज्ञाणस्स
 आरम्मण १९९
 (ग) बाहिर चक्खुविज्ज्ञाणस्स
 न आरम्मण १९९
- २० (क) अज्ज्ञात्तिक कायसम्फ-
 स्सस्स न आरम्मण १९९
 (ख) बाहिर कायसम्फत्सस्स
 आरम्मण १९९
 (ग) बाहिर कायसम्फत्सस्स
 न आरम्मण १९९
- २१ (क) अज्ज्ञात्तिक कायविज्ज्ञाणस्स-
 न आरम्मण १९९
 (ख) बाहिर कायविज्ज्ञाणस्स
 आरम्मण २००
 (ग) बाहिर कायविज्ज्ञाणस्स
 न आरम्मण २००

पिठुङ्गा

पिठुङ्गा

२२ (क) बाहिरं न चकसायतनं	२
(ख) अजसत्तिकं चकसायतनं	२
(ग) अजसत्तिकं न चकसायतनं	२
२३ (क) बाहिरं न कायायतनं	२
(ख) अजसत्तिकं कायायतनं	२
(ग) अजसत्तिकं न कायायतनं	२ १
२४ (क) अजसत्तिकं न क्पायतनं	२ १
(ख) बाहिरं क्पायतनं	२ १
(ग) बाहिरं न क्पायतनं	२ १
२५ (क) अजसत्तिकं न फोडुङ्गायतनं	२ १
(ख) बाहिरं फोडुङ्गायतनं	२ १
(ग) बाहिरं न फोडुङ्गायतनं	२ १
२६ (क) बाहिरं न चकसुपायु	२ २
(ख) अजसत्तिकं चकसुपायु	२ २
(ग) अजसत्तिकं न चकसुपायु	२ २
२७ (क) बाहिरं न कायपायु	२ २
(ख) अजसत्तिकं कायपायु	२ २
(ग) अजसत्तिकं न कायपायु	२ २
२८ (क) अजसत्तिकं न रूपपायु	२ २
(ख) बाहिरं रूपपायु	२ २
(ग) बाहिरं न रूपपायु	२ २
२९ (क) अजसत्तिकं न फोडुङ्गायतनं	२ ३
(ख) बाहिरं फोडुङ्गायतनं	२ ३
(ग) बाहिरं न फोडुङ्गायतनं	२ ३
३० (क) बाहिरं न चकसुगिर्यं	२ ३
(ख) अजसत्तिकं चकसुगिर्यं	२ ३
(ग) अजसत्तिकं न चकसुगिर्यं	२ ३
३१ (क) बाहिरं न कायगिर्यं	२ ३
(ख) अजसत्तिकं कायगिर्यं	२ ४
(ग) अजसत्तिकं न कायगिर्यं	२ ४
३२ (क) अजसत्तिकं न इत्थि	२ ४
(ख) बाहिरं इत्थिगिर्यं	२ ४
(ग) बाहिरं न इत्थिगिर्यं	२ ४

२३ (क) अजसत्तिकं न पुत्ति	२ ४
(ख) बाहिरं पुत्तिगिर्यं	२ ४
(ग) बाहिरं न पुत्तिगिर्यं	२ ४
३४ (क) अजसत्तिकं न जीवित्ति	२ ५
(ख) बाहिरं जीवित्तिगिर्यं	२ ५
(ग) बाहिरं न जीवित्तिगिर्यं	२ ५
३५ (क) अजसत्तिकं न काय-विज्जति	२ ५
(ख) बाहिरं कायविज्जति	२ ५
(ग) बाहिरं न कायविज्जति	२ ५
३६ (क) अजसत्तिकं न क्पत्ति	२ ६
(ख) बाहिरं क्पत्तिगिर्यं	२ ६
(ग) बाहिरं न क्पत्तिगिर्यं	२ ६
३७ (क) अजसत्तिकं न आकाश	२ ६
(ख) बाहिरं आकाशपायु	२ ६
(ग) बाहिरं न आकाशपायु	२ ६
३८ (क) अजसत्तिकं न आपो	२ ६
(ख) बाहिरं आपोपायु	२ ७
(ग) बाहिरं न आपोपायु	२ ७
३९ (क) अजसत्तिकं रूपस्य न	२ ७
(ख) बाहिरं रूपस्य सद्गता	२ ७
(ग) बाहिरं रूपस्य न	२ ७
४० (क) अजसत्तिकं रूपस्य न	२ ७
(ख) बाहिरं रूपस्य मुद्रा	२ ७
(ग) बाहिरं रूपस्य न	२ ७
४१ (क) अजसत्तिकं रूपस्य न	२ ८

पिटृङ्का

पिटृङ्का

(ख) बाहिर रूपस्स कम्म-	
ज्जता २०८	
(ग) बाहिर रूपस्स न	
कम्मज्जता २०८	
(क) अज्झत्तिक रूपस्स न	
उपचयो २०८	
(ख) बाहिर रूपस्स उपचयो	
२०८	
(ग) बाहिर रूपस्स न	
उपचयो २०८	
(क) अज्झत्तिक रूपस्स	
न सन्तति २०८	
(ख) बाहिर रूपस्स	
सन्तति २०९	
(ग) बाहिर रूपस्स न	
सन्तति २०९	
(क) अज्झत्तिक रूपस्स न	
जरता २०९	
(ख) बाहिर रूपस्स जरता	२०९
(ग) बाहिर रूपस्स न जरता	२०९
(क) अज्झत्तिक रूपस्स	
न अनिच्चता २०९	
(ख) बाहिर रूपस्स	
अनिच्चता २०९	
(ग) बाहिर रूपस्स न	
अनिच्चता २१०	
(क) अज्झत्तिकं न कवली-	
कारो आहारो २१०	
(ख) बाहिर कवलीकारो	
आहारो २१०	
(ग) बाहिर न कवलीकारो	
आहारो २१०	
चतुक्कनिद्देशो	२११
(क) उपादा उपादिण्ण	२११
(ख) उपादा अनुपादिण्ण	२११
(ग) नो उपादा उपादिण्ण	२११
(घ) नो उपादा अनुपादिण्ण	२११

२ (क) उपादा उपादिण्ण-	
पादानिय २११	
(ख) उपादा अनुपादिण्ण-	
पादानिय २१२	
(ग) नो उपादा उपादिण्ण-	
पादानिय २१२	
(घ) नो उपादा अनुपादिण्ण-	
पादानिय २१२	
३ (क) उपादा सप्पटिघ	२१२
(ख) उपादा अप्पटिघ	२१२
(ग) नो उपादा सप्पटिघ	२१२
(घ) नो उपादा अप्पटिघ	२१३
४ (क) उपादा ओळारिक	२१३
(ख) उपादा सुखुम	२१३
(ग) नो उपादा ओळारिक	२१३
(घ) नो उपादा सुखुम	२१३
५ (क) उपादा द्वेरे	२१३
(ख) उपादा सन्तिके	२१३
(ग) नो उपादा द्वेरे	२१३
(घ) नो उपादा सन्तिके	२१३
६ (क) उपादिण्ण सनिदस्सन	२१४
(ख) उपादिण्ण अनिदस्सन	२१४
(ग) अनुपादिण्ण सनि-	
दस्सन २१४	
(घ) अनुपादिण्ण अनि-	
दस्सन २१४	
७ (क) उपादिण्ण सप्पटिघ	२१४
(ख) उपादिण्ण अप्पटिघ	२१४
(ग) अनुपादिण्ण सप्पटिघ	२१५
(घ) अनुपादिण्ण अप्पटिघ	२१५
८ (क) उपादिण्ण महाभूत	२१५
(ख) उपादिण्ण न महाभूत	२१५
(ग) अनुपादिण्ण महाभूत	२१५
(घ) अनुपादिण्ण न महाभूत	२१५
९ (क) उपादिण्ण ओळारिक	२१६
(ख) उपादिण्ण सुखुम	२१६
(ग) अनुपादिण्ण ओळारिक	२१६
(घ) अनुपादिण्ण सुखुम	२१६

		पिठुङ्गा			पिठुङ्गा
१	(क)	उपादिष्णं दूरे	२१६	(ग)	अनुपादिष्णुपादानिधं दूरे २२१
	(ख)	उपादिष्णं सन्तिके	२१७	(घ)	अनुपादिष्णुपादानिधं सन्तिके २२१
	(ग)	अनुपादिष्णं दूरे	२१७		
	(ङ)	अनुपादिष्णं सन्तिके	२१७		
११	(क)	उपादिष्णुपादानिधं सनिवस्सनं	२१७	१६	(क) सप्पटिबं इन्निमं २२१
	(ख)	उपादिष्णुपादानिधं अनिदस्सनं	२१७		(ख) सप्पटिबं न इन्निमं २२१
	(ग)	अनुपादिष्णुपादानिधं सनिवस्सनं	२१८		(ग) अप्पटिबं इन्निमं २२१
	(घ)	अनुपादिष्णुपादानिधं अनिदस्सनं	२१८		(ङ) अप्पटिबं न इन्निमं २२१
१२	(क)	उपादिष्णुपादानिधं सप्पटिबं	२१८	१७	(क) सप्पटिबं महामूर्तं २२२
	(ख)	उपादिष्णुपादानिधं अप्पटिबं	२१८		(ख) सप्पटिबं न महामूर्तं २२२
	(ग)	अनुपादिष्णुपादानिधं सप्पटिबं	२१८		(ग) अप्पटिबं महामूर्तं २२२
	(घ)	अनुपादिष्णुपादानिधं अप्पटिबं	२१८		(ङ) अप्पटिबं न महामूर्तं २२२
१३	(क)	उपादिष्णुपादानिधं भहामूर्तं	२१९	१८	(क) इन्निमं ओळारिकं २२२
	(ख)	उपादिष्णुपादानिधं न महामूर्तं	२१९		(ख) इन्निमं सुखुमं २२२
	(ग)	अनुपादिष्णुपादानिधं महामूर्तं	२१९		(ग) न इन्निमं ओळारिकं २२२
	(घ)	अनुपादिष्णुपादानिधं न महामूर्तं	२१९		(ङ) न इन्निमं सुखुमं २२२
१४	(क)	उपादिष्णुपादानिधं ओळारिकं	२१९	१९	(क) इन्निमं दूरे २२३
	(ख)	उपादिष्णुपादानिधं सुखुमं	२१९		(ख) इन्निमं सन्तिके २२३
	(ग)	अनुपादिष्णुपादानिधं ओळारिकं	२२		(ग) न इन्निमं दूरे २२३
	(घ)	अनुपादिष्णुपादानिधं सुखुमं	२२		(ङ) न इन्निमं सन्तिके २२३
१५	(क)	उपादिष्णुपादानिधं दूरे	२२	२	(क) महामूर्तं ओळारिकं २२३
	(घ)	उपादिष्णुपादानिधं सन्तिके	२२		(ख) महामूर्तं सुखुमं २२३
					(ग) न महामूर्तं ओळारिकं २२३
					(ङ) न महामूर्तं सुखुमं २२३
				२१	(क) महामूर्तं दूरे २२४
					(ख) महामूर्तं सन्तिके २२४
					(ग) न महामूर्तं दूरे २२४
					(ङ) न महामूर्तं सन्तिके २२४
				५	एट्ठकनिहेसो २२४
				६	छक्कनिहेसो २२५
				७	सत्तकनिहेसो २२५
				८	अट्ठकनिहेसो २२५
				९	नवकनिहेसो २२५
				१०	दसकनिहेसो २२५
				११	एवावसकनिहेसो २२७
					[मासिकानं निहेसो] २२९

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
निकल्पकण्डं	२२९	एकचत्तारीसति दुकानि	२८३
अभिधम्ममातिका	२२९	४. अत्थुद्धारकण्डं	२९५
१. तिकानि	२२९	१. तिकानि	२९५
२. दुकानि	२३९	२. दुकानि	३०४
१. हेतुगोच्छक	२३९	१. हेतुगोच्छक	३०४
२. चूळन्तरदुक	२४४	२. चूळन्तरदुक	३०७
३. आसवगोच्छक	२४७	३. आसवगोच्छक	३०८
४. सञ्जोजनगोच्छक	२४९	४. सञ्जोजनगोच्छक	३१०
५. गन्थगोच्छक	२५४	५. गन्थगोच्छक	३१३
६. ओघगोच्छक	२५८	६. ओघगोच्छक	३१५
७. योगगोच्छक	२५८	७. योगगोच्छक	३१५
८. नीवरणगोच्छक	२५८	८. नीवरणगोच्छक	३१५
९. परामासगोच्छक	२६२	९. परामासगोच्छक	३१७
१०. महन्तरदुक	२६४	१०. महन्तरदुक	३१९
११. उपादानगोच्छक	२६७	११. उपादानगोच्छक	३२२
१२. किलेसगोच्छक	२७०	१२. किलेसगोच्छक	३२४
१३. पिट्ठिदुक	२७६	१३. पिट्ठिदुक	३२६
२. सुत्तन्तमातिका	२८३		

अभिधम्मपिटके

धम्मसङ्गणि

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

धम्मसङ्गणिपालि

मातिका

१. तिकमातिका

१. (क) कुसला धम्मा	
(ख) अकुसला धम्मा	B. 1
(ग) अव्याकता ^१ धम्मा	R. 1
२ (क) सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा	
(ख) दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा	5
(ग) अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा	
३ (क) विपाका धम्मा	
(ख) विपाकधम्मधम्मा	
(ग) नेवविपाकनविपाकधम्मधम्मा	
४ (क) उपादिण्णुपादानिया ^२ धम्मा	10
(ख) अनुपादिण्णुपादानिया धम्मा	
(ग) अनुपादिण्णनुपादानिया ^३ धम्मा	
५ (क) सकिलिट्ठसकिलेसिका धम्मा	
(ख) असकिलिट्ठसकिलेसिका धम्मा	
(ग) असकिलिट्ठअसकिलेसिका ^४ धम्मा	15
६ (क) सवितक्कसविचारा धम्मा	

B. 2

१ अव्याकता - रो० । २ उपादिण्णुपादानिया - स्या० । ३ अनुपादिण्णनुपादानिया - स्या० । ४ असकिलिट्ठअसकिलेसिका - स्या० ।

(क) अवितर्कविचारमत्ता धम्मा

(ग) अवितर्ककविचारा^१ धम्मा

७ (क) पीतिसहगता धम्मा

(ख) सुखसहगता धम्मा

(ग) उपेक्षासहगता धम्मा

८ (क) दस्सनेन पहातब्बा धम्मा

(ख) भावनाय पहातब्बा धम्मा

(ग) नव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बा धम्मा

९ (क) दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा

(ख) भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा

(ग) नव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा

१० (क) आचयगामिनो धम्मा

(ख) अपचयगामिनो धम्मा

(ग) नेवाचयगामिनापचयगामिनो धम्मा

११ (क) सेक्खा धम्मा

(ख) असेक्खा धम्मा

(ग) नेवसेक्खनासेक्खा^२ धम्मा

१२ (क) परिस्ता धम्मा

(ख) महगता धम्मा

(ग) अप्पमाणा धम्मा

१३ (क) परित्थारम्मणा धम्मा

(ख) महगतरिम्मणा धम्मा

(ग) अप्पमाणारम्मणा धम्मा

१४ (क) हीना धम्मा

(ख) मज्झिमा धम्मा

१ अवितर्कविचारा—त्या । २ नेवाचयगामिनो नापचयगामिनो—त्या ।

३ नेवसेक्खनासेक्खा—ती त्या ।

- (ग) पणीता^१ धम्मा
१५. (क) मिच्छत्तनियता धम्मा
 (ख) सम्मत्तनियता^२ धम्मा
 (ग) अनियता धम्मा
१६. (क) मग्गारम्मणा धम्मा
 (ख) मग्गहेतुका धम्मा
 (ग) मग्गाधिपतिनो धम्म
- १७ (क) उप्पन्ना धम्मा
 (ख) अनुप्पन्ना धम्मा
 (ग) उप्पादिनो^३ धम्मा
१८. (क) अतीता धम्मा
 (ख) अनागता धम्मा
 (ग) पच्चुप्पन्ना धम्मा
१९. (क) अतीतारम्मणा धम्मा
 (ख) अनागतारम्मणा धम्मा
 (ग) पच्चुप्पन्नारम्मणा धम्मा
२०. (क) अज्झत्ता धम्मा
 (ख) बहिद्धा धम्मा
 (ग) अज्झत्तबहिद्धा धम्मा
२१. (क) अज्झत्तारम्मणा धम्मा
 (ख) बहिद्धारम्मणा धम्मा
 (ग) अज्झत्तबहिद्धारम्मणा धम्मा
२२. (क) सनिदस्सनसप्पटिघा धम्मा
 (ख) अनिदस्सनसप्पटिघा धम्मा
 (ग) अनिदस्सनअप्पटिघा^४ धम्मा

5

10

15

20

25

२ बुक्कमातिका

(क) अभिषम्मे

(१) हेतुगोष्ठकं

- १ (क) हेतू धम्मा
(ख) न हेतू धम्मा
- २ (क) सहेतुका धम्मा
(ख) अहेतुका धम्मा
- ३ (क) हेतुसम्पयुक्ता धम्मा
(ख) हेतुविषययुक्ता धम्मा
- ४ (क) हेतु चेव धम्मा सहेतुका च
(ख) सहेतुका चेव धम्मा न च हेतू
- ५ (क) हेतु चेव धम्मा हेतुसम्पयुक्ता च
(ख) हेतुसम्पयुक्ता चेव धम्मा न च हेतु
- ६ (क) न' हेतू लो पन धम्मा सहेतुका पि
(ख) अहेतुका पि

(२) बुद्धस्तत्त्वकं

- ७ (क) सप्पञ्चया धम्मा
(ख) अप्पञ्चया धम्मा
- ८ (क) सङ्गता धम्मा
(ख) असङ्गता धम्मा
- ९ (क) सनिदस्सना धम्मा
(ख) अनिदस्सना धम्मा
- १० (क) सप्पटिथा धम्मा
(ख) अप्पटिथा धम्मा

- ११ (क) रूपिनो धम्मा
 (ख) अरूपिनो धम्मा
१२. (क) लोकिया धम्मा
 (ख) लोकुत्तरा धम्मा
- १३ (क) केनचि विज्जेय्या धम्मा
 (ख) केनचि न विज्जेय्या धम्मा

5

(३) आसवगोच्छक

१४. (क) आसवा धम्मा
 (ख) नो आसवा धम्मा
- १५ (क) सासवा धम्मा
 (ख) अनासवा धम्मा
१६. (क) आसवसम्पयुत्ता धम्मा
 (ख) आसवविप्पयुत्ता धम्मा
- १७ (क) आसवा चेव धम्मा सासवा च
 (ख) सासवा चेव धम्मा नो च आसवा
- १८ (क) आसवा चेव धम्मा आसवसम्पयुत्ता च
 (ख) आसवसम्पयुत्ता चेव धम्मा नो च आसवा
- १९ (क) आसवविप्पयुत्ता खो पन धम्मा सासवा पि
 (ख) अनासवा पि

10

15

(४) सञ्जोजनगोच्छकं

२०. (क) सञ्जोजना धम्मा
 (ख) नो सञ्जोजना धम्मा
- २१ (क) सञ्जोजनिया धम्मा
 (ख) असञ्जोजनिया धम्मा
२२. (क) सञ्जोजनसम्पयुत्ता धम्मा
 (ख) सञ्जोजनविप्पयुत्ता धम्मा

20

- २३ (क) सञ्जोजना चेव धम्मा सञ्जोजनिया च
 (ख) सञ्जोजनिया चेव धम्मा नो च सञ्जोजना
 २४ (क) सञ्जोजना चेव धम्मा सञ्जोजनसम्पयुता च
 (ख) सञ्जोजनसम्पयुता चेव धम्मा नो च सञ्जोजना
 २५ (क) सञ्जोजनविषययुता सो पन धम्मा सञ्जो-
 जनिया पि
 (ख) असञ्जोजनिया पि

(५) गन्धगोष्ठम्

- २६ (क) गन्धा धम्मा
 (ख) नो गन्धा धम्मा
 २७ (क) गन्धनिया धम्मा
 (ख) अगन्धनिया धम्मा
 २८ (क) गन्धसम्पयुता धम्मा
 (ख) गन्धविषययुता धम्मा
 २९ (क) गन्धा चेव धम्मा गन्धनिया च
 (ख) गन्धनिया चेव धम्मा नो च गन्धा
 ३० (क) गन्धा चेव धम्मा गन्धसम्पयुता च
 (ख) गन्धसम्पयुता चेव धम्मा नो च गन्धा
 ३१ (क) गन्धविषययुता सो पन धम्मा गन्धनिया पि
 (ख) अगन्धनिया पि

(६) ओषधगोष्ठम्

- ३२ (क) ओषा धम्मा
 (ख) नो ओषा धम्मा
 ३३ (क) ओषनिया धम्मा
 (ख) अओषनिया धम्मा
 ३४ (क) ओषसम्पयुता धम्मा
 (ख) ओषविषययुता धम्मा

३५. (क) ओघा चेव धम्मा ओघनिया च
 (ख) ओघनिया चेव धम्मा नो च ओघा
३६. (क) ओघा चेव धम्मा ओघसम्पयुत्ता च
 (ख) ओघसम्पयुत्ता चेव धम्मा नो च ओघा
३७. (क) ओघविप्पयुत्ता खो पन धम्मा ओघनिया पि ६
 (ख) अनोघनिया पि

(७) योगगोच्छकं

३८. (क) योगा धम्मा
 (ख) नो योगा धम्मा
३९. (क) योगनिया धम्मा
 (ख) अयोगनिया धम्मा 10
४०. (क) योगसम्पयुत्ता धम्मा
 (ख) योगविप्पयुत्ता धम्मा
४१. (क) योगा चेव धम्मा योगनिया च .
 (ख) योगनिया चेव धम्मा नो च योगा B 8
४२. (क) योगा चेव धम्मा योगसम्पयुत्ता च
 (ख) योगसम्पयुत्ता चेव धम्मा नो च योगा 15
४३. (क) योगविप्पयुत्ता खो पन धम्मा योगनिया पि
 (ख) अयोगनिया पि

(८) नीवरणगोच्छकं

४४. (क) नीवरणा धम्मा
 (ख) नो नीवरणा धम्मा
४५. (क) नीवरणिया' धम्मा
 (ख) अनिवरणिया धम्मा

- ४६ (क) नीवरणसम्पयुक्ता धम्मा
 (ख) नीवरणविप्पयुक्ता धम्मा
- ४७ (क) नीवरणा चेव धम्मा नीवरणिया च
 (ख) नीवरणिया चेव धम्मा नो च नीवरणा
- ४८ (क) नीवरणा^१ चेव धम्मा नीवरणसम्पयुक्ता च
 (ख) नीवरणसम्पयुक्ता चेव धम्मा नो च नीवरणा
- ४९ (क) नीवरणविप्पयुक्ता खो पन धम्मा नीवरणिया पि
 (ख) अनीवरणिया पि

(९) परामासगोष्ठकं

- ५० (क) परामासा धम्मा
 (ख) नो परामासा धम्मा
- ५१ (क) परामट्ठा धम्मा
 (ख) अपरामट्ठा धम्मा
- ५२ (क) परामाससम्पयुक्ता धम्मा
 (ख) परामासविप्पयुक्ता धम्मा
- ५३ (क) परामासा चेव धम्मा परामट्ठा च
 (ख) परामट्ठा चेव धम्मा नो च परामासा
- ५४ (क) परामासविप्पयुक्ता खो पन धम्मा परामट्ठा ।
 (ख) अपरामट्ठा पि

(१०) महत्तरङ्गकं

- ५५ (क) सारम्मणा धम्मा
 (ख) अनारम्मणा धम्मा
- ५६ (क) चित्ता धम्मा
 (ख) नो चित्ता धम्मा

- ५७ (क) चेतसिका धम्मा
(ख) अचेतसिका धम्मा
- ५८ (क) चित्तसम्पयुक्ता धम्मा
(ख) चित्तविप्पयुक्ता धम्मा
- ५९ (क) चित्तससट्ठा धम्मा 5
(ख) चित्तविससट्ठा धम्मा
- ६० (क) चित्तसमुट्ठाना धम्मा
(ख) नो चित्तसमुट्ठाना धम्मा
- ६१ (क) चित्तसहभुनो धम्मा B 10
(ख) नो चित्तसहभुनो धम्मा 10
- ६२ (क) चित्तानुपरिवत्तिनो धम्मा
(ख) नो चित्तानुपरिवत्तिनो धम्मा
- ६३ (क) चित्तससट्ठसमुट्ठाना धम्मा
(ख) नो चित्तसंसट्ठसमुट्ठाना धम्मा
- ६४ (क) चित्तससट्ठसमुट्ठानसहभुनो धम्मा 15
(ख) नो चित्तससट्ठसमुट्ठानसहभुनो धम्मा
६५. (क) चित्तससट्ठसमुट्ठानानुपरिवत्तिनो धम्मा
(ख) नो चित्तसंसट्ठसमुट्ठानानुपरिवत्तिनो धम्मा
- ६६ (क) अज्झत्तिका धम्मा
(ख) बाहिरा धम्मा 20
- ६७ (क) उपादा धम्मा
(ख) नो उपादा धम्मा
- ६८ (क) उपादिण्णा^१ धम्मा
(ख) अन्पादिण्णा धम्मा

(११) उपादानगोष्ठकं

- ६९ (क) उपादाना धम्मा
(ख) नो उपादाना धम्मा
- ७० (क) उपादानिया धम्मा
(ख) अनुपादानिया धम्मा
- ७१ (क) उपादानसम्पयुक्ता धम्मा
(ख) उपादानविष्ययुक्ता धम्मा
- ७२ (क) उपादाना चेव धम्मा उपादानिया च
(ख) उपादानिया चेव धम्मा नो च उपादाना
- ७३ (क) उपादाना चेव धम्मा उपादानसम्पयुक्ता च
(ख) उपादानसम्पयुक्ता चेव धम्मा नो च उपादाना
- ७४ (क) उपादानविष्ययुक्ता सो पन धम्मा उपादानिया पि
(ख) अनुपादानिया पि

(१२) किलेसगोष्ठकं

- ७५ (क) किलेसा धम्मा
(ख) नो किलेसा धम्मा
- ७६ (क) संकिलेसिका धम्मा
(ख) असंकिलेसिका धम्मा
- ७७ (क) सक्किलिद्धा धम्मा
(ख) असक्किलिद्धा धम्मा
- ७८ (क) किलेससम्पयुक्ता धम्मा
(ख) किलेसविष्ययुक्ता धम्मा
- ७९ (क) किलेसा चेव धम्मा संकिलेसिका च
(ख) संकिलेसिका चेव धम्मा नो च किलेसा
- ८० (क) किलेसा चेव धम्मा सक्किलिद्धा च
(ख) सक्किलिद्धा चेव धम्मा नो च किलेसा

१०५. (क) तपनीया^१ धम्मा
 (ख) अतपनीया धम्मा
- १०६ (क) अधिवचना धम्मा
 (ख) अधिवचनपथा धम्मा
- १०७ (क) निरुत्तिधम्मा
 (ख) निरुत्तिपथा धम्मा
- १०८ (क) पञ्जत्ति धम्मा
 (ख) पञ्जत्तिपथा धम्मा
- १०९ (क) नामं च
 (ख) रूपं च
- ११० (क) अविज्जा च
 (ख) भवतण्हा च ^{१५}
- १११ (क) भवदिट्ठि च
 (ख) विभवदिट्ठि च
- ११२ (क) सस्सतदिट्ठि च
 (ख) उच्छेददिट्ठि च
- ११३ (क) अन्तवा दिट्ठि च
 (ख) अनन्तवा दिट्ठि च
- ११४ (क) पुब्बन्तानुदिट्ठि च
 (ख) अपरन्तानुदिट्ठि च
- ११५ (क) अहिरीक^२ च
 (ख) अनोत्तप्प च
- ११६ (क) हिरी^१ च
 (ख) ओत्तप्पं च
११७. (क) दोवचस्सता च
 (ख) पापमित्तता च

5

B 14

- ९४ (क) रूपावचरा धम्मा
(ख) न रूपावचरा धम्मा
- ९५ (क) अरूपावचरा धम्मा
(ख) न अरूपावचरा धम्मा
- ९६ (क) परियापन्ना धम्मा
(ख) अपरियापन्ना धम्मा
- ९७ (क) निय्यानिका धम्मा
(ख) अनिय्यानिका धम्मा
- ९८ (क) नियता धम्मा
(ख) अनियता धम्मा
- ९९ (क) सत्तरा धम्मा
(ख) अनुत्तरा धम्मा
- १०० (क) सरणा धम्मा
(ख) अरणा^१ धम्मा

अभिधम्मदुकमातिका^१ ।

(ख) सुत्तन्ते

- १०१ (क) विज्जामागिनो धम्मा
(ख) अविज्जामागिनो धम्मा
- १०२ (क) विज्जुपमा धम्मा
(ख) अविज्जुपमा धम्मा
- १०३ (क) साला धम्मा
(ख) पण्डिता धम्मा
- १०४ (क) वक्का धम्मा
(ख) सुक्का धम्मा

१०५. (क) तपनीया^१ धम्मा
(ख) अतपनीया धम्मा
- १०६ (क) अधिवचना धम्मा
(ख) अधिवचनपथा धम्मा
१०७. (क) निरुत्तिधम्मा 5 B 14
(ख) निरुत्तिपथा धम्मा
- १०८ (क) पञ्जत्ति धम्मा
(ख) पञ्जत्तिपथा धम्मा
- १०९ (क) नाम च
(ख) रूप च 10
- ११० (क) अविज्जा च
(ख) भवतण्हा च
- १११ (क) भवदिट्ठि च
(ख) विभवदिट्ठि च
- ११२ (क) सस्सतदिट्ठि च 15
(ख) उच्छेददिट्ठि च
- ११३ (क) अन्तवा दिट्ठि च
(ख) अनन्तवा दिट्ठि च
- ११४ (क) पुब्बन्तानुदिट्ठि च
(ख) अपरन्तानुदिट्ठि च 20
- ११५ (क) अहिरीक^२ च
(ख) अनोत्तप्प च
- ११६ (क) हिरी^३ च
(ख) ओत्तप्प च
- ११७ (क) दोवचस्सता च 25
(ख) पापमित्तता च

- ११८ (क) सोवचस्सता च
(ख) कल्याणमित्तता च
- ११९ (क) आपत्तिकुसलता च
(ख) आपत्तिवृद्धानकुसलता च
- १२० (क) समापत्तिकुसलता च
(ख) समापत्तिवृद्धानकुसलता च
- १२१ (क) घातुकुसलता च
(ख) मनसिकारकुसलता च
- १२२ (क) आमतनकुसलता च
(ख) पटिष्वसमुप्यावकुसलता च
- १२३ (क) ठानकुसलता च
(ख) अद्वानकुसलता च
- १२४ (क) अज्जबो^१ च
(ख) महबो च
- १२५ (क) कन्ति^२ च
(ख) सोरच्च च
- १२६ (क) सासत्थं च
(ख) पटिसन्धारो च
- १२७ (क) इन्ध्रियेसु अगुत्तधारता च
(ख) भोजने अमत्तञ्जुता च
- १२८ (क) इन्ध्रियेसु गुत्तधारता च
(ख) भोजने मत्तञ्जुता च
- १२९ (क) मुट्ठसञ्च च
(ख) असम्पजञ्ज च
- १३० (क) सति च
(ख) सम्पजञ्ज च

- १३१ (क) पटिसङ्ख्यानवल च
(ख) भावनावलं च
- १३२ (क) समथो च R 8
(ख) विपस्सना च
- १३३ (क) समथनिमित्त च 5
(ख) पग्गाहनिमित्त च
- १३४ (क) पग्गाहो च B 16
(ख) अविकखेपो च
- १३५ (क) सीलविपत्ति च
(ख) दिट्ठिविपत्ति च 10
- १३६ (क) सीलसम्पदा च
(ख) दिट्ठिसम्पदा च
- १३७ (क) सीलविसुद्धि च
(ख) दिट्ठिविसुद्धि च
- १३८ (क) दिट्ठिविसुद्धि खो पन 15
(ख) यथादिट्ठिस्स च पधान
- १३९ (क) सवेगो च सवेजनियेसु ठानेसु
(ख) सविग्गस्स च योनिसो पधान
- १४० (क) असन्तुट्ठिता^१ च कुसलेसु धम्मेषु
(ख) अप्पटिवानिता च पधानस्मि 20
- १४१ (क) विज्जा च
(ख) विमुत्ति च
- १४२ (क) खये ाण
(ख) अनुप्पादे ाण ति

सुत्तन्तिकदुक्कमातिका^१ ।
मातिका निट्ठिता ।

— ० —

[पठमत्तिकवित्थारो]

१ चित्तकण्ठं

१ कुसला धम्मा

५१ कामावचरकुसल

पठमं चित्तं

१ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल
चित्त उप्पन्नं होति सोमनस्ससहगत आणसम्पयुत्त रूपारम्मण वा सदा
रम्मण वा गन्धारम्मण वा रसाग्मण वा कोट्ठुब्बारम्मण वा धम्मारम्मण
वा य य वा पनारब्भ तस्मिं समये फत्सो होति बेदना होति सञ्जा हाति
३ चेतना होति चित्तं होति वितक्को होति विचारो होति, पीति होति, सुख
होति चित्तस्सेक्कगता होति, सद्धिन्द्रिय होति विरियिन्द्रिय^१ होति सति
न्द्रियं होति समाधिन्द्रिय होति पञ्चिन्द्रिय होति मनिन्द्रिय होति
सोमनस्सिन्द्रिय होति जीवितिन्द्रिय होति सम्मादिट्ठि होति सम्मा
सङ्कप्पो होति सम्मावायामो होति सम्मासति होति सम्मासमाधि
१० होति सट्ठावल होति विरियवल^२ होति सतिवल होति समाधिवल होति
पञ्चावल हाति, हिरीवल^३ होति ओसप्पवल होति, अलोभो होति,
अदोसो होति अमोहो होति अनभिज्झा होति अव्यापादो होति, सम्मा
विट्ठि होति हिरी होति ओसप्प होति, कायपस्सद्धि होति चित्तपस्सद्धि^४
होति कायलहुता होति चित्तलहुता होति कायमुदुता होति चित्तमुदुता
१५ होति कायकम्मञ्जता होति, चित्तकम्मञ्जता होति कायपागुञ्जता
होति चित्तपागुञ्जता होति कायजुक्ता होति चित्तजुक्ता होति

१ विरियिन्द्रियं—म । २ विरियवत्—म । ३ हिरीवत्—रो । ४ कायप
स्सद्धि—म्या । ५ चित्तपस्सद्धि—म्या । ६ कायजुक्ता सी रो । ७ चित्तजुक्ता—
मी रो ।

सति होति, सम्पजञ्ज होति, समथो होति, विपस्सना होति, पग्गाहो होति, अविक्खेपो होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला ।

(१) कतमो तस्मिं समये फस्सो होति ? यो तस्मिं समये फस्सो फुसना सफुसना सफुसितत्त — अयं तस्मिं समये फस्सो होति । 5

(२) कतमा तस्मिं समये वेदना होति ? यं तस्मिं समये तज्जा मनोविञ्जाणधातुसम्फस्सज चेतसिक सात चेतसिक सुख चेतो-सम्फस्सज सात सुख वेदयित चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना — अयं तस्मिं समये वेदना होति । B 10

(३) कतमा तस्मिं समये सञ्जा होति ? या तस्मिं समये तज्जा मनोविञ्जाणधातुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जानना सञ्जानितत्त — अयं तस्मिं समये सञ्जा होति । 10

(४) कतमा तस्मिं समये चेतना होति ? या तस्मिं समये तज्जा मनोविञ्जाणधातुसम्फस्सजा चेतना सञ्चेतना चेतयितत्त^१ — अयं तस्मिं समये चेतना होति । 15

(५) कतम तस्मिं समये चित्तं होति ? यं तस्मिं समये चित्तं मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय विञ्जाण विञ्जा-णक्खन्धो तज्जा मनोविञ्जाणधातु — इदं तस्मिं समये चित्तं होति ।

(६) कतमो तस्मिं समये वितक्को होति ? यो तस्मिं समये तक्को वितक्को सङ्कप्पो अप्पना व्यप्पना^२ चेतसो अभिनिरोपना सम्मासङ्कप्पो — अयं तस्मिं समये वितक्को होति । 20

(७) कतमो तस्मिं समये विचारो होति ? यो तस्मिं समये चारो विचारो अनुविचारो उपविचारो चित्तस्स अनुसन्धनता अनुपेक्खनता — अयं तस्मिं समये विचारो होति ।

(८) कतमा तस्मिं समये पीति होति ? या तस्मिं समये पीति पामोज्ज आमोदना पमोदना हासो पहासो वित्ति ओदग्य अत्तमनता चित्तस्स — अयं तस्मिं समये पीति होति । 25

(९) कतम तस्मिं समये सुखं होति ? यं तस्मिं समये चेतसिकं मात चेतनिकं सुखं चेतोमम्फस्सज्जा सात सुखं वेदयितं चेतोमम्फस्सज्जा साता सुखा वेदना - इदं तस्मिं समये सुखं होति ।

(१०) कतमा तस्मिं समये चित्तस्सेकगता होति ? या तस्मिं समये चित्तस्स ठित्तिं सण्ठित्तिं अवट्ठित्तिं अविसाहारो अविकक्षेपो अविसाहट्ठमानसता समथो ममाधिन्द्रियं समाधिबलं सम्मासमाधि - अयं तस्मिं समये चित्तस्सेकगता होति ।

(११) कतम तस्मिं समये सद्धिन्द्रियं होति ? या तस्मिं समये सद्धा मद्दहना ओक्कप्पना अभिप्पसादा सद्धा सद्धिन्द्रियं सद्धाबलं - इदं तस्मिं समये सद्धिन्द्रियं हाति ।

(१२) कतम तस्मिं समये विरियिन्द्रियं होति ? यो तस्मिं समये चेतसिको विरियारम्भो निक्कमो परक्कमो उय्यामो वायामो उत्साहो उत्सोळही' धामो धित्तिं असिधिलपरक्कमता अनिक्खित्तच्छन्वता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरियं विरियिन्द्रियं विरियबलं सम्मावायामो - इदं तस्मिं समये विरियिन्द्रियं होति ।

(१३) कतमं तस्मिं समये सतिन्द्रियं होति ? या तस्मिं समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता अपिलापनता असम्मुसनेता सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति - इदं तस्मिं समये सतिन्द्रियं होति ।

(१४) कतम तस्मिं समये समाधिन्द्रियं होति ? या तस्मिं समये चित्तस्स ठित्तिं सण्ठित्तिं अवट्ठित्तिं अविसाहारो अविकक्षेपो अविसाहट्ठमानसता समथो समाधिन्द्रियं समाधिबलं सम्मासमाधि - इदं तस्मिं समये समाधिन्द्रियं होति ।

(१५) कतम तस्मिं समये पञ्चिन्द्रियं होति ? या तस्मिं समये पळ्ळा पजानना विषयो पविषयो धम्मविषयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पञ्चुपलक्खणा पण्हन्ध कोसल्ल नेपुळ्ळ येमय्या

चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्ज
पतोदो पञ्जा पञ्चिन्द्रियं पञ्जाबलं पञ्जासत्थं पञ्जापासादो
पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो पञ्जापज्जोतो पञ्जारतनं अमोहो
धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - इदं तस्मिं समये पञ्चिन्द्रियं होति ।

(१६) कतमं तस्मिं समये मनिन्द्रियं होति ? यं तस्मिं समये
चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं मनिन्द्रियं विञ्जाणं
विञ्जाणकखन्धो तज्जा मनिविञ्जाणधातु - इदं तस्मिं समये
मनिन्द्रियं होति ।

(१७) कतमं तस्मिं समये सोमनस्सिन्द्रियं होति ? यं तस्मिं
समये चेतसिकं सातं चेतमिकं सुखं चेतोसम्फस्सजं सातं सुखं
वेदयितं चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना - इदं तस्मिं समये
सोमनस्सिन्द्रियं होति ।

(१८) कतमं तस्मिं समये जीवित्तिन्द्रियं होति ? यो तेसं
अरूपीनं धम्मानं आयुं ठितं यपना यापना इरियना^१ वत्तना
पालना जीवितं जीवित्तिन्द्रियं - इदं तस्मिं समये जीवित्तिन्द्रियं
होति ।

(१९) कतमा तस्मिं समये सम्मादिट्ठि होति ? या तस्मिं
समये पञ्जा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा
उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्लं नेपुञ्जं वेभव्या
चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्ज
पतोदो पञ्जा पञ्चिन्द्रियं पञ्जाबलं पञ्जासत्थं पञ्जापासादो
पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो पञ्जापज्जोतो पञ्जारतनं अमोहो
धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - अयं तस्मिं समये सम्मादिट्ठि होति ।

(२०) कतमो तस्मिं समये सम्मासङ्कप्पो होति ? यो तस्मिं
समये तक्को वित्तक्को सङ्कप्पो अप्पना व्यप्पना चेतसो अभि-
निरोपना सम्मासङ्कप्पो - अयं तस्मिं समये सम्मासङ्कप्पो
होति ।

(२१) कतमो तस्मिन् समये सम्मावायामो होति ? यो तस्मिन् समये चेतसिको विरियारम्भो निष्कमो परक्कमो उभ्यामो वायामो उस्साहो उस्सोळ्ही थामो धिति असिधिलपरक्कमता अनिक्खित्त छन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरिय विरियिन्द्रिय विरियबल सम्मावायामो - अयं तस्मिन् समये सम्मावायामो होति ।

(२२) कतमा तस्मिन् समये सम्मासति होति ? या तस्मिन् समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता अपि लापनता असम्भुसनता सति सतिन्द्रिय सतिबलं सम्मासति - अयं तस्मिन् समये सम्मासति होति ।

(२३) कतमो तस्मिन् समये सम्मासमाधि होति ? या तस्मिन् समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अबट्ठिति अबिसाहारो अविकसपो अविमाहटमानसता समथो समाधिन्द्रिय समाधिबलं सम्मासमाधि - अयं तस्मिन् समये सम्मासमाधि होति ।

(२४) कतम तस्मिन् समये सद्भावल होति ? या तस्मिन् समये सद्वा सद्वहना ओक्कप्पना अमिप्पसादो सद्वा सदिन्द्रिय सद्वा बल - इदं तस्मिन् समये सद्भावल होति ।

(२५) कतम तस्मिन् समये विरियबल होति ? यो तस्मिन् समये चेतसिको विरियारम्भो निष्कमो परक्कमो उभ्यामो वायामो उस्साहो उस्सोळ्ही थामो धिति असिधिलपरक्कमता अनिक्खित्तछन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरिय विरियिन्द्रिय विरियबलं सम्मावायामो - इदं तस्मिन् समये विरिय बल होति ।

(२६) कतम तस्मिन् समये सतिबलं होति ? या तस्मिन् समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता अपिलापनता असम्भुसनता सति सतिन्द्रिय सतिबलं सम्मासति - इदं तस्मिन् समये सतिबलं होति ।

(२७) कतम तस्मिन् समये समाधिबलं होति ? या तस्मिन् समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अबट्ठिति अबिसाहारो अविकसपो अविमा

हृटमानसता समथो समाधिन्द्रिय समाधिबल सम्मासमाधि - इद
तस्मि समये समाधिबल होति ।

(२८) कतम तस्मि समये पञ्जाबल होति ? या तस्मि
समये पञ्जा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा
उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्ल नेपुञ्ज वेभव्या 6
चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्ज
पतोदो पञ्जा पञ्जिन्द्रिय पञ्जाबल पञ्जासत्थ पञ्जापासादो
पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो पञ्जापज्जोतो पञ्जारतन अमोहो
धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - इद तस्मि समये पञ्जाबल होति ।

B 22

(२९) कतम तस्मि समये हिरीबल होति ? य तस्मि समये 10
हिरीयति हिरीयितब्बेन हिरीयति पापकान अकुसलान धम्मान
समापत्तिया - इद तस्मि समये हिरीबल होति ।

(३०) कतम तस्मि समये ओत्तप्पबल होति ? य तस्मि
समये ओत्तप्पति ओत्तप्पितब्बेन ओत्तप्पति पापकान अकुसलान
धम्मान समापत्तिया - इद तस्मि समये ओत्तप्पबल होति । 15

(३१) कतमो तस्मि समये अलोभो होति ? यो तस्मि समये
अलोभो अलुब्भना अलुब्भितत्त असारागो असारज्जना असा-
रज्जितत्त अनभिज्झा अलोभो कुसलमूल - अय तस्मि समये
अलोभो होति ।

(३२) कतमो तस्मि समये अदोसो होति ? यो तस्मि समये 20
अदोसो अदुस्सना' अदुस्सितत्त' अद्यापादो अद्यापज्जो अदोसो
कुसलमूल - अय तस्मि समये अदोसो होति ?

(३३) कतमो तस्मि समये अमोहो होति ? या तस्मि समये
पञ्जा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा
उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्ल नेपुञ्ज वेभव्या 26
चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्प-
जञ्ज पतोदो पञ्जा पञ्जिन्द्रिय पञ्जाबल पञ्जासत्थ पञ्जा-

R 14

पासादो पञ्चाआलोको पञ्चाओभासो पञ्चापञ्जोतो पञ्चारतन
अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि अमोहो कुसलमूल - अय तस्मि
समये अमोहो होति ।

(३४) कतमा तस्मि समये अनभिज्झा होति ? यो तस्मि
समये अलोभो अलुब्धना अलुब्धितत्त असारागो असारज्जना
असारज्जितत्त अनभिज्झा अलोभो कुसलमूल - अय तस्मि समये
अनभिज्झा होति ।

(३५) कतमो तस्मि समये अब्यापादो होति ? यो तस्मि
समये अदोसो अदुस्सना अदुस्सितत्त अब्यापादो अब्यापज्जो
अदोसो कुसलमूल - अय तस्मि समये अब्यापादो होति ।

(३६) कतमा तस्मि समये सम्मादिट्ठि होति ? या तस्मि
समये पञ्चा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा
उपलक्खणा पञ्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्ल नेपुञ्ज वेमस्या
चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेघा परिणायिका विपस्सना सम्मज्झ
पतोदो पञ्चा पञ्चिन्द्रिय पञ्चावल पञ्चासत्थ पञ्चापासादो
पञ्चाआलोको पञ्चाओभासो पञ्चापञ्जोतो पञ्चारतन अमोहो
धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - अय तस्मि समये सम्मादिट्ठि होति ।

(३७) कतमा तस्मि समये हिरी होति ? य तस्मि समये
हिरीयति हिरीयितव्वेन हिरीयति पापकान अकुसलान धम्मान
समापत्तिया - अय तस्मि समये हिरी होति ।

(३८) कतम तस्मि समये ओत्तप्प होति ? य तस्मि समये
ओत्तप्पति ओत्तप्पितव्वेन ओत्तप्पति पापकान अकुसलान धम्मान
समापत्तिया - अय तस्मि समये ओत्तप्प होति ।

(३९) कतमा तस्मि समये कायपस्सदि होति ? या तस्मि
समये वेदनावक्खन्धस्स सञ्जाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स पस्सदि
पटिपस्सदि^१ पस्सम्मना पटिपस्सम्मना पटिपस्सम्म तत्त - अय
तस्मि समये कायपस्सदि^१ होति

१ पटिपस्सदि - गी स्या । २ १ पटिपस्सम्मना पटिपस्समित्तं - गी
स्या । १ कायपस्सदि - स्या ।

(४०) कतमा तस्मिं समये चित्तपस्सद्धि' होति ? या तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धस्स पस्सद्धि पटिपस्सद्धि पस्सम्भना पटिपस्सम्भना पटिपस्सम्भितत्त - अयं तस्मिं समये चित्तपस्सद्धि होति ।

R 15

(४१) कतमा तस्मिं समये कायलहुता होति ? या तस्मिं समये वेदनाक्खन्धस्स सज्जाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स लहुता लहुपरिणामता अदन्धनता अवित्थनता - अयं तस्मिं समये कायलहुता होति ।

5

B 24

(४२) कतमा तस्मिं समये चित्तलहुता होति ? या तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धस्स लहुता लहुपरिणामता अदन्धनता अवित्थनता - अयं तस्मिं समये चित्तलहुता होति ।

10

(४३) कतमा तस्मिं समये कायमुदुता होति ? या तस्मिं समये वेदनाक्खन्धस्स सज्जाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स मुदुता महवता अकक्खलता^१ अकथिनता - अयं तस्मिं समये कायमुदुता होति ।

(४४) कतमा तस्मिं समये चित्तमुदुता होति ? या तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धस्स मुदुता महवता अकक्खलता अकथिनता - अयं तस्मिं समये चित्तमुदुता होति ।

15

(४५) कतमा तस्मिं समये कायकम्मज्जता होति ? या तस्मिं समये वेदनाक्खन्धस्स सज्जाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स कम्मज्जता कम्मज्जत्त कम्मज्जभावो - अयं तस्मिं समये कायकम्मज्जता होति ।

20

(४६) कतमा तस्मिं समये चित्तकम्मज्जता होति ? या तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धस्स कम्मज्जता कम्मज्जत्त कम्मज्जभावो - अयं तस्मिं समये चित्तकम्मज्जता होति ।

(४७) कतमा तस्मिं समये कायपागुज्जता होति ? या तस्मिं समये वेदनाक्खन्धस्स सज्जाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स पगुणता पगुणत्त पगुणभावो - अयं तस्मिं समये कायपागुज्जता होति ।

25

(४८) कतमा तस्मिं समये चित्तपागुञ्जता होति ? या तस्मिं समये विञ्ज्राणक्खन्धस्स पगुणत्ता पगुणत्ता पगुणभावो - अयं तस्मिं समये चित्तपागुञ्जता होति ।

(४९) कतमा तस्मिं समये कायुजुकता होति ? या तस्मिं समये वेदनाक्खन्धस्स सञ्ज्ञाक्खन्धस्स सङ्खारक्खन्धस्स उजुता उजुकता अजिम्हता अवक्कता अकुटिलता - अयं तस्मिं समये कायुजुकता होति ।

(५०) कतमा तस्मिं समये चित्तुजुकता होति ? या तस्मिं समये विञ्ज्राणक्खन्धस्स उजुता उजुकता अजिम्हता अवक्कता अकुटिलता - अयं तस्मिं समये चित्तुजुकता होति ।

(५१) कतमा तस्मिं समये सति होति ? या तस्मिं समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता अपिलापनता असम्मसन्ता सति सतिन्द्रिय सतिबल सम्मासति - अयं तस्मिं समये सति होति ।

(५२) कतम तस्मिं समये सम्पजञ्ज होति ? या तस्मिं समये पञ्चा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पञ्चुपलक्खणा पण्डित्तं कोसल्ल नेपुञ्ज वेमद्व्या चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्ज पतोदो पञ्चा पञ्चिन्द्रिय पञ्चाबल पञ्चासत्थ पञ्चापासादो पञ्चाआलोको पञ्चाओभासो पञ्चापज्जोतो पञ्चारतन अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - इदं तस्मिं समये सम्पजञ्ज होति ।

(५३) कतमो तस्मिं समये समथो होति ? या तस्मिं समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अवट्ठिति अविसाहारो अविकल्पो अबि साहटमानसता समथो समाधिन्द्रिय समाधिबल सम्मासमाधि - अयं तस्मिं समये समथो होति ।

(५४) कतमा तस्मिं समये विपस्सना होति ? या तस्मिं समये पञ्चा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पञ्चुपलक्खणा पण्डित्तं कोसल्ल नेपुञ्ज वेमद्व्या चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्ज

पतोदो पञ्चा पञ्चिन्द्रिय पञ्चाबल पञ्चासत्थ पञ्चापासादो
पञ्चाआलोको पञ्चाओभासो पञ्चापज्जोतो पञ्चारतन अमोहो
धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - अय तस्मि समये विपस्सना होति ।

(५५) कतमो तस्मि समये पग्गाहो होति ? यो तस्मि
समये चेतसिको विरियारम्भो निक्कमो परक्कमो उय्यामो 5
वायामो उस्साहो उस्सोळ्ही थामो धिति असिथिलपरक्कमता
अनिक्खित्तछन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरिय विरि-
यिन्द्रिय विरियबल सम्मावायामो - अय तस्मि समये पग्गाहो
होति ।

B. ६४

(५६) कतमो तस्मि समये अविक्खेपो होति ? या तस्मि 10
समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अवट्ठिति अविसाहारो अविक्खेपो
अविसाहटमानसता समथो समाधिन्द्रिय समाधिबल सम्मासमाधि
- अय तस्मि समये अविक्खेपो होति ।

R 17

ये वा पन तस्मि समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला ।

15

पदभाजनीय निट्ठित ।

पठममाणवारो' ।

२ तस्मि खो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति, द्वायतनानि
होन्ति, द्वे धातुयो होन्ति, तयो आहारा होन्ति, अट्ठिन्द्रियानि होन्ति,
पञ्चङ्गिक भान होति, पञ्चङ्गिको मग्गो होति, सत्त बलानि
होन्ति, तयो हेतू होन्ति, एको फस्सो होति, एका वेदना होति, एका
सञ्जा होति, एका चेतना होति, एक चित्त होति, एको वेदनाक्खन्धो 20
होति, एको सञ्जाक्खन्धो होति, एको सङ्खारक्खन्धो होति, एको
विज्जाणक्खन्धो होति, एक मनायतन होति, एक मनिन्द्रिय होति,
एका मनोविज्जाणधातु होति, एक धम्मायतन होति, एका धम्म-
धातु होति, ये वा पन तस्मि समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला ।

25

(१) कसमे तस्मिं समये चत्तारो सखा होन्ति? वेदना वसन्धो, सञ्जावसन्धो, सङ्कारवसन्धो, विज्जाणवसन्धो।

(क) कतमो तस्मिं समये वेदनावसन्धो होति? य तस्मिं समये चेतसिक सात चेतसिक सुख चेतोसम्पत्सज सातं सुख वेदयित चेतोसम्पत्सजा साता सुखा वेदना—अयं तस्मिं समये वेदनावसन्धो होति।

(ख) कतमो तस्मिं समये सञ्जावसन्धो होति? या तस्मिं समये सञ्जा सञ्जानना सञ्जानितत्त—अयं तस्मिं समये सञ्जावसन्धो होति।

(ग) कतमो तस्मिं समये सङ्कारवसन्धो होति? फत्सो चेतना वितक्को विचारो पीति चित्तस्सेकगता सद्धिन्द्रिय विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय जीवितिन्द्रिय सम्माविट्ठि सम्मासङ्कुप्पो सम्मावायामो सम्मासति सम्मा समाधि सद्भावल विरियबल सतिबल समाधिबल पञ्चाबल हिरीबल ओत्तप्पबल अलोभो अबोसो अमोहो अनभिज्झा अय्यापादो सम्मादिट्ठि हिरी ओत्तप्प कायपत्सदि चित्तपत्सदि कायलहुता चित्तलहुता कायमुदुता चित्तमुदुता कायकम्म उज्जता चित्तकम्मउज्जता कायपायुज्जता चित्तपायुज्जता कायुज्जकता चित्तुज्जकता सति सम्पज्जञ्ज समथो विपत्सना पग्गाहो अविकस्सेपो ये वा पन तस्मिं समये अज्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरुपिणो घम्मा उपेत्वा वेदनावसन्ध उपेत्वा सञ्जावसन्ध उपेत्वा विज्जाणवसन्ध—अयं तस्मिं समये सङ्कारवसन्धो होति।

(घ) कतमो तस्मिं समये विज्जाणवसन्धो होति? य तस्मिं समये चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय विज्जाण विज्जाणवसन्धो तज्जा मनोविज्जाण धातु—अयं तस्मिं समये विज्जाणवसन्धो होति।

इमे तस्मिं समये चत्तारो सखा होन्ति।

(२) कतमानि तस्मिं समये द्वायतनानि होन्ति ? मनायतनं धम्मायतन ।

(क) कतम तस्मिं समये मनायतन होति ? य तस्मिं समये चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय विज्जाण विज्जाणक्खन्धो तज्जा मनोविज्जाणधातु — इदं तस्मिं समये मनायतन होति । ८

(ख) कतम तस्मिं समये धम्मायतन होति ? वेदनाक्खन्धो, सज्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — इदं तस्मिं समये धम्मायतन होति ।

इमानि तस्मिं समये द्वायतनानि होन्ति । 10

(३) कतमा तस्मिं समये द्वे धातुयो होन्ति ? मनोविज्जाणधातु, धम्मधातु ।

(क) कतमा तस्मिं समये मनोविज्जाणधातु होति ? य तस्मिं समये चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय विज्जाण विज्जाणक्खन्धो तज्जा मनोविज्जाणधातु — अयं तस्मिं समये मनोविज्जाणधातु होति । 15

(ख) कतमा तस्मिं समये धम्मधातु होति ? वेदनाक्खन्धो, सज्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — अयं तस्मिं समये धम्मधातु होति ।

इमा तस्मिं समये द्वे धातुयो होन्ति । 20

(४) कतमे तस्मिं समये तयो आहारा होन्ति ? फस्साहारो, मनोसञ्चेतनाहारो, विज्जाणाहारो ।

(क) कतमो तस्मिं समये फस्साहारो होति ? यो तस्मिं समये फस्सो फुसना सफुसना सफुसितत्त — अयं तस्मिं समये फस्साहारो होति । 25

(ख) कतमो तस्मिं समये मनोसञ्चेतनाहारो होति ? या तस्मिं समये चेतना सञ्चेतना चेतयितत्त' — अयं तस्मिं

समये मनोसञ्चेतनाहारो होति ।

(ग) कतमो तस्मिन् समये विज्झाणाहारो होति ? य तस्मिन् समये चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय विज्झाण विज्झाणकस्य षो तज्जा मनोविज्झाणघातु - अय तस्मिन् समये विज्झाणाहारो होति ।

इमे तस्मिन् समये तयो आहारा होन्ति ।

(५) कतमानि तस्मिन् समये अट्टिन्द्रियानि होन्ति ? सट्ठिन्द्रियं रिरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय, समाधिन्द्रिय, पञ्चिन्द्रिय, मनिन्द्रिय, मनिस्सिन्द्रिय जीवितिन्द्रिय ।

(क) कतम तस्मिन् समय सट्ठिन्द्रियं होति ? या तस्मिन् समये सद्धा सहहृना ओकप्पना अभिप्पसादो सद्धा सट्ठिन्द्रिय सद्धावल् - इद तस्मिन् समय सट्ठिन्द्रिय होति ।

(ख) कतम तस्मिन् समये विरियिन्द्रिय होति ? यो तस्मिन् समये चेतसिक्को विगियारम्भो निक्कमो परक्कमो उय्यामो वायामो उय्याहो उय्योळ्ही यामो पित्ति असिधिलपरक्कमता अनिक्खित्तछन्ता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरिय विरियिन्द्रिय विरियधल मय्यावायामो - इद तस्मिन् समय विरियिन्द्रिय होति ।

(ग) कतम तस्मिन् समये मतिन्द्रियं होति ? या तस्मिन् समय मति अनुम्यति पटिम्यति मति मरणता धारणता अणि लपनता अमम्मगनता गति मतिन्द्रिय सति यत्त मम्मामति - इत्त तस्मिन् समय मतिन्द्रियं होति ।

(घ) कतम तस्मिन् समय ममाधिन्द्रियं होति ? या तस्मिन् समय गित्तम्य गिति गण्ठिनि अवट्ठिनि अविगाहारा अयि कपपो अयिगात्तमानगता ममधा ममाधिन्द्रियं ममाधिधम मम्माममाधि - इत्त तस्मिन् समय ममाधिन्द्रियं होति ।

(६) कतम तस्मिन् समय पञ्चिन्द्रियं होति ? या तस्मिन् समय पञ्चरा पञ्चानना पिणयो पविणयो धम्मज्झिपुया मम्म

क्खणा उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्ल नेपुञ्ज
वेभब्बा चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना
सम्पजञ्ज पतोदो पञ्जा पञ्जिन्द्रिय पञ्जाबल पञ्जासत्थ
पञ्जापासादो पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो पञ्जापज्जोतो
पञ्जारतन अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - इद तस्मि समये 5
पञ्जिन्द्रिय होति ।

(च) कतम तस्मि समये मनिन्द्रिय होति ? य तस्मि समये
चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय
विञ्जाण विञ्जाणक्खन्धो तज्जा मनोविञ्जाणधातु - इद तस्मि
समये मनिन्द्रिय होति । 10

(छ) कतम तस्मि समये सोमनस्सिन्द्रिय होति ? य
तस्मि समये चेतसिक सात चेतसिक सुख चेतोसम्फस्सज सात
सुख वेदयित चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना - इद तस्मि
समये सोमनस्सिन्द्रिय होति ।

(ज) कतम तस्मि समये जीवितिन्द्रिय होति ? यो तेस 15
अरूपीन धम्मान आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना
पालना जीवित जीवितिन्द्रिय - इद तस्मि समये जीवितिन्द्रिय
होति ।

इमानि तस्मि समये अट्ठिन्द्रियानि होन्ति ।

(६) कतम तस्मि समये पञ्चङ्गिक भान होति ? वितक्को, 20
विचारो, पीति, सुख, चित्तस्सेकगता ।

(क) कतमो तस्मि समये वितक्को होति ? यो तस्मि
समये तक्को वितक्को सङ्कप्पो अप्पना व्यप्पना चेतसो अभि-
निरोपना सम्मासङ्कप्पो - अय तस्मि समये वितक्को होति ।

(ख) कतमो तस्मि समये विचारो होति ? यो तस्मि 25
समये चारो विचारो अनुविचारो उपविचारो चित्तस्स
अनुसन्धनता अनुपेक्खनता -
होति ।

समये मनोसञ्चेतनाहारो होति ।

(ग) कतमो तस्मिं समये विञ्जाणाहारो होति ? य
तस्मिं समये चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं
मनिन्द्रियं विञ्जाणं विञ्जाणक्खं धो तज्जा मनोविञ्जाणघातु
-अयं तस्मिं समये विञ्जाणाहारो होति ।

इमे तस्मिं समये तयो आहारा होन्ति ।

(५) कतमानि तस्मिं समये अट्ठिन्द्रियानि होन्ति ? सद्धिन्द्रियं
विरियिन्द्रियं, सतिन्द्रियं, समाधिन्द्रियं, पञ्चिन्द्रियं, मनिन्द्रियं
सोमनस्सिन्द्रियं, जीवितिन्द्रियं ।

(क) कतमं तस्मिं समये सद्धिन्द्रियं होति ? या तस्मिं
समये सद्धा सद्दुहना ओकप्पना अभिप्पसादो सद्धा सद्धिन्द्रियं
सद्धाबलं - इदं तस्मिं समये सद्धिन्द्रियं होति ।

(ख) कतमं तस्मिं समये विरियिन्द्रियं होति ? यो तस्मिं
समये चतसिक्को विरियारम्भो निक्कमो परक्कमो उय्यामं
वायामो उस्साहो उस्सोळ्ही भामो धित्ति अस्सिधिलपरक्कमतं
अनिक्खित्तच्छन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरियं
विरियिन्द्रियं विरियबलं सम्भावायामो - इदं तस्मिं समयं
विरियिन्द्रियं होति ।

(ग) कतमं तस्मिं समये सतिन्द्रियं होति ? या तस्मिं
समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता अपि
लापनता असम्मुसनता सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्भासति
- इदं तस्मिं समयं सतिन्द्रियं होति ।

(घ) कतमं तस्मिं समयं समाधिन्द्रियं होति ? या तस्मिं
समये चित्तस्स ठित्ति मण्ठित्ति अवट्ठित्ति अविसाहारो अवि
पत्तेपो अविमाहट्मानमता समयो समाधिन्द्रियं समाधिबलं
सम्भासमाधि - इदं तस्मिं समयं समाधिन्द्रियं होति ।

(ङ) कतमं तस्मिं समयं पञ्चिन्द्रियं होति ? या तस्मिं
समये पञ्चा पजानना विषयो पविषयो धम्मविषयो सत्त्व

क्खणा उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा पण्डिच्च कोसल्ल नेपुञ्ज
वेभव्या चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना
सम्पज्झ पतोदो पञ्जा पञ्जिन्द्रिय पञ्जावल पञ्जासत्थ
पञ्जापासादो पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो पञ्जापज्जोतो
पञ्जारतन अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि — इद तस्मिं समये 5
पञ्जिन्द्रिय होति ।

(च) कतम तस्मिं समये मनिन्द्रिय होति ? य तस्मिं समये
चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतन मनिन्द्रिय
विज्जाण विज्जाणक्खन्धो तज्जा मनोविज्जाणधातु — इद तस्मिं
समये मनिन्द्रिय होति ।

10

(छ) कतम तस्मिं समये सोमनस्सिन्द्रिय होति ? य
तस्मिं समये चेतसिकं सात चेतसिक सुख चेतोसम्फस्सज सात
सुख वेदयित चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना — इद तस्मिं
समये सोमनस्सिन्द्रिय होति ।

(ज) कतम तस्मिं समये जीवितिन्द्रिय होति ? यो तेस 15
अरूपीन धम्मान आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना
पालना जीवित जीवितिन्द्रिय — इद तस्मिं समये जीवितिन्द्रिय
होति ।

इमानि तस्मिं समये अट्ठिन्द्रियानि होन्ति ।

(६) कतम तस्मिं समये पञ्चङ्गिक भान होति ? वितक्को, 20
विचारो, पीति, सुख, चित्तस्सेकगता ।

(क) कतमो तस्मिं समये वितक्को होति ? यो तस्मिं
समये तक्को वितक्को सङ्कप्पो अप्पना व्यप्पना चेतसो अभि-
निरोपना सम्मासङ्कप्पो — अय तस्मिं समये वितक्को होति ।

(ख) कतमो तस्मिं समये विचारो होति ? यो तस्मिं 25
समये चारो विचारो अनुविचारो उपविचारो चित्तस्स
अनुसन्धनता अनुपेक्खनता — अय तस्मिं समये विचारो
होति ।

25

(ग) कतमा तस्मिं समयं पीतिं होति? या तस्मिं समये पीतिं पामोज्ज आमादना पमोदना हासो पहासो विति ओदग्य अत्तमनता चित्तस्स - अयं तस्मिं समये पीतिं होति।

(घ) कतमं तस्मिं समये सुखं होति? यं तस्मिं समयं चेतसिकं सात चेतमिकं सुखं चेतोसम्पत्तसज्जं सातं सुखं वेत्थितं चेतोसम्पत्तसज्जा साता सुखा वेदना - इदं तस्मिं समये सुखं होति।

(ङ) कतमा तस्मिं समये चित्तस्सेकग्गता होति? या तस्मिं समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अवट्ठिति अबिसाहारी अविकस्सेपो अबिसाहट्ठमानसता समधो समाधिन्धियं समाधिं बलं सम्मासमाधिं - अयं तस्मिं समये चित्तस्सेकग्गता होति। इदं तस्मिं समये पञ्चङ्गिकं भानं होति।

(७) कतमो तस्मिं समये पञ्चङ्गिको मग्गो होति? सम्मादिट्ठिं सम्मासङ्कप्पो सम्मावायामो सम्मासति सम्मासमाधिं।

(क) कतमा तस्मिं समये सम्मादिट्ठिं होति? या तस्मिं समयं पञ्चा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्ल-
प्पणा उपलक्षणा पञ्चुपलक्षणा पण्हिच्च कोसल्लं नेपुञ्जं वेमत्या चिन्ता उपपरिक्खा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पज्झं पतोदी पञ्चा पञ्चिन्धियं पञ्चावलं पञ्चासत्थं पञ्चापासादो पञ्चाआलोको पञ्चाओभासो पञ्चापज्जोतो पञ्चारत्तनं अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - अयं तस्मिं समये सम्मादिट्ठिं होति।

(ख) कतमो तस्मिं समयं सम्मासङ्कप्पो होति? यो तस्मिं समये तक्को वितक्को सङ्कप्पो अप्पना व्यप्पना चेतसो अभिनिरोपना सम्मासङ्कप्पो - अयं तस्मिं समये सम्मासङ्कप्पो होति।

(ग) कतमो तस्मिं समयं सम्मावायामो होति? यो तस्मिं समये चेतसिको विरियारम्भो निक्कमो परममो उप्पामो वायामो उस्साहो उस्सोत्तही वायो धिति असिधिल-

परक्कमता अनिक्खित्तछन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो
विरिय विरियिन्द्रिय विरियबल सम्मावायामो—अय तस्मि
समये सम्मावायामो होति ।

(घ) कतमा तस्मि समये सम्मासति होति ? या तस्मि
समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता ८
अपिलापनता असम्मुसनता सति सतिन्द्रिय सतिबल सम्मा-
सति—अय तस्मि समये सम्मासति होति ।

(ङ) कतमो तस्मि समये सम्मासमाधि होति ? या तस्मि
समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अवट्ठिति अविसाहारो अविक्खेपो
अविसाहटमानसता समथो समाधिन्द्रिय समाधिबल सम्मा- 10
समाधि—अय तस्मि समये सम्मासमाधि होति ।

अय तस्मि समये पञ्चङ्गिको मग्गो होति ।

(८) कतमानि तस्मि समये सत्त बलानि होन्ति ? सद्धाबल,
विरियबल, सतिबल, समाधिबल, पञ्चाबल, हिरीबल, ओत्तप्प-
बल । 15

(क) कतम तस्मि समये सद्धाबल होति ? या तस्मि
समये सद्धा सद्दहना ओक्कप्पना अभिप्पसादो सद्धा सद्धिन्द्रिय
सद्धाबल—इद तस्मि समये सद्धाबल होति ।

(ख) कतम तस्मि समये विरियबल होति ? यो तस्मि
समये चेतसिको विरियारम्भो निक्कमो परक्कमो उय्यामो 20
वायामो उस्साहो उस्सोब्धी थामो धिति असिथिलपरक्कमता
अनिक्खित्तछन्दता अनिक्खित्तधुरता धुरसम्पग्गाहो विरिय
विरियिन्द्रिय विरियबल सम्मावाग्रामो—इद तस्मि समये
विरियबल होति ।

(ग) कतम तस्मि समये सतिबल होति ? या तस्मि 25
समये सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता धारणता
अपिलापनता असम्मुसनता सति सतिन्द्रिय सतिबल सम्मा-
सति—इद तस्मि समये सतिबल होति ।

(५) कतमं तस्मिं समये समाधिबलं होति ? या तस्मिं समये चित्तस्स ठिति सण्ठिति अवट्ठिति अविसाहारो अवि व्थेपो अविसाहट्ठमानसता समया समाधिन्द्रिय समाधिबलं सम्मासमाधि—इदं तस्मिं समये समाधिबलं होति ।

(६) कतमं तस्मिं समये पञ्ञाबलं होति ? या तस्मिं समये पञ्ञा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सत्त्व-
वक्षणा उपलब्धवक्षणा पञ्ञुपलब्धवक्षणा पण्डित्तं कोसत्तं नेपुञ्ञं
वेमध्या चिन्ता उपपरिवक्ता भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना
सम्पजञ्ञ पतोदो पञ्ञा पञ्ञिन्द्रिय पञ्ञाबलं पञ्ञासत्त्व
पञ्ञापासादो पञ्ञाआलोको पञ्ञाओमासो पञ्ञापज्जोतो
पञ्ञारत्तनं अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि—इदं तस्मिं
समये पञ्ञाबलं होति ।

(७) कतमं तस्मिं समये हिरीबलं होति ? यं तस्मिं समये हिरीयति हिरीयितव्वेन हिरीयति पापकानं अकुसलानं
धम्मानं समापत्तिया—इदं तस्मिं समये हिरीबलं होति ।

(८) कतमं तस्मिं समये ओत्तप्पबलं होति ? यं तस्मिं समये ओत्तप्पति ओत्तप्पितव्वेन ओत्तप्पति पापकानं अकुसलानं
धम्मानं समापत्तिया—इदं तस्मिं समये ओत्तप्पबलं होति ।

इमानि तस्मिं समये सत्तं बलानि होन्ति ।

(९) कतमे तस्मिं समये तपो हेतू होन्ति ? अलोभो अदोसो,
अमोहो ।

(क) कतमो तस्मिं समये अलोभो होति ? यो तस्मिं समये अलोभो अलुब्धना अलुब्धितत्तं असारानो असारज्जना
असारज्जितत्तं अनभिज्झा अलोभो कुसल्मूल—अयं तस्मिं
समये अलोभो होति ।

(ख) कतमो तस्मिं समये अदोसो होति ? यो तस्मिं समये अदोसो अदुस्सना अदुस्सितत्तं अब्यापादो अब्यापज्जो
अदोसो कुसल्मूल—अयं तस्मिं समये अदोसो होति ।

(ग) कतमो तस्मिं समये अमोहो होति ? या तस्मिं समये पञ्चा पजानना पे० अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि - अयं तस्मिं समये अमोहो होति ।

इमे तस्मिं समये तयो हेतू होन्ति ।

(१०) कतमो तस्मिं समये एको फस्सो होति ? यो तस्मिं समये फस्सो फुसना सफुसना सफुसितत्तं - अयं तस्मिं समये एको फस्सो होति । 5

(११) कतमा तस्मिं समये एका वेदना होति ? य तस्मिं समये चेतसिक सात चेतसिक सुख चेतोसम्फस्सज सात सुख वेदयित चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना - अयं तस्मिं समये एका वेदना होति । 10

(१२) कतमा तस्मिं समये एका सञ्जा होति ? या तस्मिं समये सञ्जा सञ्जानना सञ्जानितत्तं - अयं तस्मिं समये एका सञ्जा होति ।

(१३) कतमा तस्मिं समये एका चेतना होति ? या तस्मिं समये चेतना सञ्चेतना चेतयितत्तं - अयं तस्मिं समये एका चेतना होति । 15

(१४) कतम तस्मिं समये एक चित्त होति ? य तस्मिं समये चित्त मनो मानस हृदय पण्डर मनो मनायतनं मनिन्द्रिय विञ्जाण विञ्जाणक्खन्धो तज्जा मनोविञ्जाणधातु - इदं तस्मिं समये एक चित्त होति । 20

(१५) कतमो तस्मिं समये एको वेदनाक्खन्धो होति ? य तस्मिं समये चेतसिक सात चेतसिक सुख चेतोसम्फस्सज सात सुख वेदयित चेतोसम्फस्सजा साता सुखा वेदना - अयं तस्मिं समये एको वेदनाक्खन्धो होति । 25

(१६) कतमो तस्मिं समये एको सञ्जाक्खन्धो होति ? या तस्मिं समये सञ्जा सञ्जानना सञ्जानितत्तं - अयं तस्मिं समये एको सञ्जाक्खन्धो होति ।

(१७) कतमो तस्मिं समये एको सङ्खारक्खणो होति ?
 फस्सो चेतना चित्तक्खो विचारो पीति चित्तस्सेकगता सद्धि
 न्द्रिय विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय जीवि
 तिन्द्रिय सम्मादिट्ठि सम्मासङ्कुप्पो सम्मावायामो सम्मासति
 सम्मासमाधि सद्धावल विरियवल सतिवल समाधिवल पञ्चावल
 हिरीवल् ओत्तप्पवल अलोभो अदोसो अमोहो अनभिज्झा अध्या
 पादो सम्मादिट्ठि हिरी ओत्तप्प कायपस्सद्धि चित्तपस्सद्धि काय
 लुहुता चित्तलुहुता कायमुदुता चित्तमुदुता कायक्म्मञ्जता चित्त
 कम्मञ्जता कायपागुञ्जता चित्तपागुञ्जता कायजुक्ता चित्त
 जुक्ता सति सम्पजञ्ज समथो विपस्सना पग्गाहो अविक्खेपो य
 वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना
 अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेवनाक्खण्ठं ठपेत्वा सञ्ज्वाक्खण्ठं ठपेत्वा
 विञ्जाणक्खण्ठं - अयं तस्मिं समये एको सङ्खारक्खणो होति ।

(१८) कतमो तस्मिं समये एको विञ्जाणक्खणो होति ? य
 तस्मिं समये चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं
 मनिन्द्रियं विञ्जाणं विञ्जाणक्खण्ठो तज्जा मनोविञ्जाणघातु
 - अयं तस्मिं समये एको विञ्जाणक्खण्ठो होति ।

(१९) कतमं तस्मिं समये एकं मनायतनं होति ? यं तस्मिं
 समये चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं मनिन्द्रियं
 विञ्जाणं विञ्जाणक्खण्ठो तज्जा मनोविञ्जाणघातु - इदं तस्मिं
 समये एकं मनायतनं होति ।

(२०) कतमं तस्मिं समये एकं मनिन्द्रियं होति ? यं तस्मिं
 समये चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं मनिन्द्रियं
 विञ्जाणं विञ्जाणक्खण्ठो तज्जा मनोविञ्जाणघातु - इदं तस्मिं
 समये एकं मनिन्द्रियं होति ।

(२१) कतमा तस्मिं समये एका मनोविञ्जाणघातु होति ?
 यं तस्मिं समये चित्तं मनो मानसं हृदयं पण्डरं मनो मनायतनं
 मनिन्द्रियं विञ्जाणं विञ्जाणक्खण्ठो तज्जा मनोविञ्जाणघातु -
 अयं तस्मिं समये एका मनोविञ्जाणघातु होति ।

(२२) कतम तस्मि समये एक धम्मायतन होति ? वेदना-
क्खन्धो, सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — इदं तस्मि समये एक
धम्मायतन होति ।

(२३) कतमा तस्मि समये एका धम्मधातु होति ? वेदना-
क्खन्धो, सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — अयं तस्मि समये एका 5
धम्मधातु होति ।

ये वा पन तस्मि समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला ।

कोट्टासवारो' ।

३ तस्मि खो पन समये धम्मा होन्ति, खन्धा होन्ति, आयत-
नानि होन्ति, धातुयो होन्ति, आहारा होन्ति, इन्द्रियाणि होन्ति, भान 10
होति, मग्गो होति, बलानि होन्ति, हेतू होन्ति, फस्सो होति, वेदना
होति, सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, वेदनाक्खन्धो होति,
सञ्जाक्खन्धो होति, सङ्खारक्खन्धो होति, विज्जाणक्खन्धो होति,
मनायतन होति, मनिन्द्रिय होति, मनोविज्जाणधातु होति, धम्मायतन
होति, धम्मधातु होति, ये वा पन तस्मि समये अञ्जे पि अत्थि 15
पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला ।

(१) कतमे तस्मि समये धम्मा होन्ति ? वेदनाक्खन्धो,
सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो, विज्जाणक्खन्धो — इमे तस्मि समये
धम्मा होन्ति ।

(२) कतमे तस्मि समये खन्धा होन्ति ? वेदनाक्खन्धो, 20
सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो, विज्जाणक्खन्धो — इमे तस्मि
समये खन्धा होन्ति ।

(३) कतमानि तस्मि समये आयतनानि होन्ति ? मनायतन,
धम्मायतन — इमानि तस्मि समये आयतनानि होन्ति ।

(४) कतमा तस्मि समये धातुयो होन्ति ? मनोविज्जाण- 25
धातु, धम्मधातु — इमा तस्मि समये धातुयो होन्ति ।

(५) कतमे तस्मिं समये आहारा होन्ति ? फत्साहारो, मनो-
सञ्चेतनाहारो, विञ्छाणाहारो—इमे तस्मिं समये आहारा होन्ति ।

(६) कतमानि तस्मिं समये इन्द्रियाणि होन्ति ? सद्धिन्द्रिय,
विरियिन्द्रिय, सतिन्द्रिय, समाधिन्द्रियं, पञ्चन्द्रिय, मनिन्द्रिय
सोमनस्सिन्द्रिय, जीवितिन्द्रिय—इमानि तस्मिं समये इन्द्रियाणि
होन्ति ।

(७) कतम तस्मिं समये भान होति ? वितक्को, विचारो,
पीप्ति, सुख, चित्तस्तेष्वङ्गता—इदं तस्मिं समये भान होति ।

(८) कतमो तस्मिं समये मग्गो होति ? सम्माविट्ठि सम्मा
सङ्कप्पो, सम्मावायामो, सम्मासत्ति, सम्मासमाधि—अयं तस्मिं
समये मग्गो होति ।

(९) कतमानि तस्मिं समये बलानि होन्ति ? सद्धाबल,
विरियबलं, सतिबलं समाधिबलं पञ्चाबलं हिरीबलं ओत्तप्प
बलं—इमानि तस्मिं समये बलानि होन्ति ।

(१०) कतमे तस्मिं समये हेतू होन्ति ? अलोभो अबोसो,
अमोहो—इमे तस्मिं समये हेतू होन्ति ।

(११) कतमो तस्मिं समये फत्सो होति पे० अयं तस्मिं
समये फत्सो होति ।

(१२) कतमा तस्मिं समये वेदना होति पे० अयं तस्मिं
समये वेदना होति ।

(१३) कतमा तस्मिं समये सञ्छा होति पे० अयं तस्मिं
समये सञ्छा होति ।

(१४) कतमा तस्मिं समये चेतना होति पे० अयं तस्मिं
समये चेतना होति ?

(१५) कतम तस्मिं समये चित्तं होति पे० इदं तस्मिं
समये चित्तं होति ।

(१६) कतमो तस्मिं समये वेदनाक्खन्धो होति पे० .. अयं
तस्मिं समये वेदनाक्खन्धो होति ।

(१७) कतमो तस्मिं समये सञ्जाक्खन्धो होति . पे० ...
अयं तस्मिं समये सञ्जाक्खन्धो होति ।

(१८) कतमो तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति पे० .
अयं तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ।

(१९) कतमो तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धो होति पे० . ६
अयं तस्मिं समये विज्जाणक्खन्धो होति ।

(२०) कतमं तस्मिं समये मनायतनं होति पे० इदं तस्मिं
समये मनायतनं होति ।

(२१) कतमं तस्मिं समये मनिन्द्रियं होति पे० इदं तस्मिं
समये मनिन्द्रियं होति ।

10

(२२) कतमा तस्मिं समये मनोविज्जाणधातुं होति पे०
अयं तस्मिं समये मनोविज्जाणधातुं होति ।

(२३) कतमं तस्मिं समये धम्मायतनं होति ? वेदनाक्खन्धो,
सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — इदं तस्मिं समये धम्मायतनं होति ।

(२४) कतमा तस्मिं समये धम्मधातुं होति ? वेदनाक्खन्धो, 15
सञ्जाक्खन्धो, सङ्खारक्खन्धो — अयं तस्मिं समये धम्मधातुं होति ।

ये वा पनं तस्मिं समये अज्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला ।

सुज्जातवारो ।

द्वितीयं चित्तं

४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल
चित्तं उप्पन्नं होति सोमनस्ससहगतं बाणसम्पयुत्तं ससङ्खारेण रूपा- 20
रम्मणं वा पे० धम्मरम्मणं वा यं वा पनारब्धं, तस्मिं समये
फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

तृतीयं चित्तं

५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल
चित्तं उप्पन्नं होति सोमनस्ससहगतं बाणविप्पयुत्तं रूपारम्मणं वा

सद्वारम्मण वा गन्धारम्मण वा रसारम्मण वा फोडुव्वारम्मण वा
 धम्मारम्मण वा य य वा पनारब्ध, तस्मिं समये फस्सो होति, वेदना
 होति, सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, वितक्को होति, विचारो
 होति, पीति होति, सुख होति, चित्तस्सेक्कगता होति सच्चिन्द्रियं
 ० होति विरियिन्द्रिय होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति,
 मनिन्द्रिय होति, सोमनस्सिन्द्रिय होति, जीवितिन्द्रिय होति, सम्मा
 सङ्कुप्पो' होति, सम्मावायामो होति, सम्मासत्ति होति सम्मासमाधि
 होति, सदाबल होति विरियबल होति, सतिबल होति, समाधिबल
 होति, हिरीबल होति, ओत्तप्यबल होति अलोभो होति, अदोसो होति,
 १० अनमिज्झा होति अव्यापादो होति, हिरी होति, ओत्तप्य होति
 कायपस्सदि होति, चित्तपस्सदि होति, कायलहुता होति चित्तलहुता
 होति कायमुदुता होति, चित्तमुदुता होति, कायकम्मञ्जता होति,
 चित्तकम्मञ्जता होति कायपागुञ्जता होति, चित्तपागुञ्जता होति,
 कामुजुकता होति, चित्तुजुकता होति सति होति, समचो होति
 १५ पग्गाहो होति, अबिक्खेपो होति ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि
 अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० ।

६ तस्मिं सो पन समये चत्तारो बन्धा होन्ति द्वायतनानि
 हान्ति द्वे धातुयो होन्ति तयो आहारा होन्ति सतिन्द्रियानि होन्ति,
 पञ्चवज्झिक भान होति चतुरज्झिको मग्गो होति छ बलानि होन्ति
 २० द्वे हेतू होन्ति एको फस्सो होति पे० एक धम्मायतन होति,
 एका धम्मधातु होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्च
 समुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० कतमो
 तस्मिं समये सङ्खारक्खणो होति ? फस्सो चेतना वितक्को विचारो
 पीति चित्तस्सेक्कगता सच्चिन्द्रिय विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधि
 २५ न्द्रिय जीवितिन्द्रिय सम्मासङ्कुप्पो सम्मावायामो सम्मासत्ति सम्मा
 समाधि सदाबल विरियबल सतिबल समाधिबल हिरीबल ओत्तप्यबल
 अलोभो अदोसो अनमिज्झा अव्यापादो हिरी ओत्तप्य कायपस्सदि
 चित्तपस्सदि कायलहुता चित्तलहुता कायमुदुता चित्तमुदुता कायकम्म
 ञ्जता चित्तकम्मञ्जता कायपागुञ्जता चित्तपागुञ्जता कामुजुकता

चित्तजुक्ता सति समथो पग्गाहो अविकखेपो, ये वा पन तस्मि समये
अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्ध
ठपेत्वा सञ्जाक्खन्ध ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध - अय तस्मि समये
सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

चतुत्थ चित्त

७ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मि समये कामावचर कुसल 5
चित्त उप्पन्न होति सोमनस्ससहगत आणविप्पयुत्त ससङ्खारेण रूपा-
रम्मण वा पे० धम्मरम्मण वा य य वा पनारब्भ, तस्मि
समये फस्सो होति पे० अविकखेपो होति . पे० इमे धम्मा
कुसला ।

पञ्चमं चित्त

८. कतमे धम्मा कुसला ? यस्मि समये कामावचर कुसल 10
चित्त उप्पन्न होति उपेक्खासहगत आणसम्पयुत्त रूपारम्मण वा सद्दा-
रम्मण वा गन्धारम्मण वा रसारम्मण वा फोढ्ढवारम्मण वा धम्मा-
रम्मण वा य य वा पनारब्भ, तस्मि समये फस्सो होति, वेदना
होति, सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, वितक्को होति, विचारो
होति, उपेक्खा होति, चित्तस्सेकगता होति, सद्धिन्द्रिय होति, विरि- 15
यिन्द्रिय होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, पञ्चिन्द्रिय
होति, मनिन्द्रिय होति, उपेक्खिन्द्रिय होति, जीवितिन्द्रिय होति,
सम्मादिट्ठि होति, सम्मासङ्कप्पो होति, सम्मावायामो होति, सम्मा-
सति होति, सम्मासमाधि होति, सद्धाबल होति, विरियबल होति,
सतिबल होति, समाधिबल होति, पञ्चाबल होति, हिरीबल होति, 20
ओत्तप्पबल होति, अलोभो होति, अदोसो होति, अमोहो होति, अन-
भिज्झा होति, अव्यापादो होति, सम्मादिट्ठि होति, हिरी होति,
ओत्तप्प होति, कायपस्सद्धि होति, चित्तपस्सद्धि होति, कायलहुता
होति, चित्तलहुता होति, कायमुदुता होति, चित्तमुदुता होति, काय-
कम्मञ्जता होति, चित्तकम्मञ्जता होति कायपागुञ्जता होति, 25
चित्तपागुञ्जता होति, कायजुक्ता होति, चित्तजुक्ता होति, सति

होति सम्पज्झ होति, समयो होति, विपस्सना होति, पग्गाहो होति, अविनस्सेपो होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्च समुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा—इमे धम्मा कुसला ।

(१) कतमो तस्मिं समये फत्सो होति ? यो तस्मिं समये फत्सो फुसना सफुमना सफुसितत्त—अयं तस्मिं समये फत्सो होति ।

(२) कतमा तस्मिं समये वेदना होति ? यं तस्मिं समयं तज्जा मनोविञ्ज्राणघातुसम्पत्सज्जे चेतसिक्कं नेव सात नासात् चेतोसम्पत्सज्जे अदुक्खमसुखं वेदयित्वा चेतोसम्पत्सज्जा अदुक्खमसुखा वेदना—अयं तस्मिं समये वचना होति पे० ।

(८) कतमा तस्मिं समये उपवक्खा हाति ? यं तस्मिं समयं चेतसिक्कं नेव सात नासात् चेतोसम्पत्सज्जे अदुक्खमसुखं वेदयित्वा चेतोसम्पत्सज्जा अदुक्खमसुखा वचना—अयं तस्मिं समये उपेक्खा होति पे० ।

(१६) कतमं तस्मिं समये उपक्खिन्द्रियं होति ? यं तस्मिं समये चेतसिक्कं नेव सात नासात् चेतोसम्पत्सज्जे अदुक्खमसुखं वेदयित्वा चेतोसम्पत्सज्जा अदुक्खमसुखा वेदना—इदं तस्मिं समये उपक्खिन्द्रियं होति पे० ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा—इमे धम्मा कुसला पे० ।

९ तस्मिं लो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति त्रायतनानि होन्ति द्वे धातुयो होन्ति तयो आहारा होन्ति अट्ठिन्द्रियानि होन्ति, चतुरङ्गिकं भानं होति पञ्चङ्गिको मग्गो होति सतं धलानि होन्ति, तयो हेतू होन्ति एको फत्सो होति पे० एकं धम्मायतनं होति एका धम्मधातु होति ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा—इमे धम्मा कुसला पे० कतमो तस्मिं समयं सङ्खारक्खन्धो होति ? फत्सो चेतना वितक्को विचारा धित्तस्सङ्गता सङ्खिन्द्रियं विरियिन्द्रियं सतिन्द्रियं समाधिन्द्रियं पञ्चिन्द्रियं जीवित्तिन्द्रियं सम्मादिट्ठिं सम्मासङ्कुप्पो सम्मावायामो

सम्मासति सम्मासमाधि सद्भावल विरियवल सतिवल समाधिवल
 पञ्चावल हिरीवल ओत्तप्पवल अलोभो अदोसो अमोहो अनभिज्झा
 अंध्यापादो सम्मादिट्ठि हिरी ओत्तप्प कायपस्सद्धि चित्तपस्सद्धि काय-
 लहुता चित्तलहुता कायमुदुता चित्तमुदुता कायकम्मञ्जता चित्तकम्मञ्जता
 कायपागुञ्जता चित्तपागुञ्जता कायुजुकता चित्तुजुकता सति सम्पजञ्ज 5
 समथो विपस्सना पग्गाहो अविक्खेपो, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे
 पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्ध
 ठपेत्वा सञ्जाक्खन्ध ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध - अयं तस्मिं समये
 सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

छट्ठ चित्त

१० कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल 10
 चित्त उप्पन्न होति उपेक्खासहगत बाणसम्पयुत्त ससङ्खारेण रूपा-
 रम्मण वा पे० धम्मारम्मण वा य य वा पनारब्भ, तस्मिं समये
 फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

सत्तम चित्त

११ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल
 चित्त उप्पन्न होति उपेक्खासहगत बाणविप्पयुत्त रूपारम्मण वा सद्वा- 15
 रम्मण वा गन्धारम्मण वा रसारम्मण वा फोट्ठुव्वारम्मणं वा धम्मा-
 रम्मण वा य य वा पनारब्भ, तस्मिं समये फस्सो होति, वेदना होति,
 सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, वितक्को होति, विचारो
 होति, उपेक्खा होति, चित्तस्सेकगता होति, सद्धिन्द्रिय होति,
 विरियिन्द्रिय होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, मनिन्द्रिय 20
 होति, उपेक्खिन्द्रिय होति, जीवितिन्द्रिय होति, सम्मासङ्कप्पो होति,
 सम्मावायामो होति, सम्मासति होति, सम्मासमाधि होति, सद्भावल
 होति, विरियवल होति, सतिवल होति, समाधिवल होति, हिरीवल
 होति, ओत्तप्पवल होति, अलोभो होति, अदोसो होति, अनभिज्झा

होति, अद्यापादो होति, हिरी होति, ओत्तप्य होति, कायपस्सदि
होति, चित्तपस्सदि होति कायलहुता होति, चित्तलहुता होति, काय
मुदुता होति, चित्तमुदुता होति, कायकम्मञ्जता होति, चित्तकम्मञ्जता
होति, कायपागुञ्जता होति, चित्तपागुञ्जता होति, कायजुक्ता होति,
चित्तजुक्ता होति, सति होति ममथो' होति, पग्गाहो होति,
अविक्खेपो होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्च
समुप्पन्ना अरूपिणो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० ।

१२ तस्मिं सो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति, द्वायतनानि
होन्ति द्वे धालुयो होन्ति, तयो आहारा होन्ति, सत्तिन्द्रियानि होन्ति,
चतुरङ्गिक भान होति, चतुरङ्गिको भग्गो होति, छ बलानि होन्ति
द्वे हेतु होन्ति, एको फस्सो होति पे० एक धम्मायतन होति,
एका धम्मधातु होति ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि
पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिणो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० कतमो
तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ? फस्सो चेतना वित्तको विचारो
चित्तस्सेकगता सद्धिन्द्रिय विरियिन्द्रिय सत्तिन्द्रिय समाधिन्द्रिय जीवि
तिन्द्रिय सम्मासङ्खप्पो सम्मावायामो सम्मासति सम्मासमाधि सद्दाबल
विरियबल सतिबल समाधिबल हिरीबल ओत्तप्यबल अलोभो अदोसो
अनभिज्झा अद्यापादो हिरी ओत्तप्य कायपस्सदि चित्तपस्सदि काय
लहुता चित्तलहुता कायमुदुता चित्तमुदुता कायकम्मञ्जता चित्त
कम्मञ्जता कायपागुञ्जता चित्तपागुञ्जता कायजुक्ता चित्तजुक्ता सति
ममथो पग्गाहो अविक्खेपो ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि
पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिणो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्ध ठपेत्वा सञ्जा
क्खन्ध ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध - अयं तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो
होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

अट्ठमं चित्तं

१३ कतमं धम्मा कुसला ? यस्मिं समये कामावचर कुसल
चित्तं उप्पन्न होति उपेक्षासहगत आणविप्पयुत्त ससङ्खारेण म्पा

रम्मण वा पे० धम्ममारम्मण वा यं यं वा पनारब्भ, तस्मिं समये
फस्सो होति पे० अविकखेपो होति. पे० इमे धम्मा कुसला ।

अट्ठ^१ कामावचरमहाकुसलचित्तानि^२ ।

दुतियभाणवारो^३ ।

§ २ रूपावचरकुसलं

१ पठवीकसिणं

(१) चतुक्कपञ्चकनया

१४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि विविच्च अकुसलेहि धम्मेहि सवितक्क
सविचार विवेकज पीतिसुखं पठम^१ भान^२ उपसम्पज्ज विहरति पठवी- 5
कसिण,^३ तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविकखेपो होति पे०
इमे धम्मा कुसला ।

१५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
भावेति वितक्कविचारान वूपसमा अज्झत्त सम्पसादन चेतसो
एकोदिभाव अवितक्क अविचार समाधिज पीतिसुख दुतिय^४ भान^५ 10
उपसम्पज्ज विहरति पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति,
वेदना होति, सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, पीति होति,
सुख होति, चित्तस्सेकगता होति, सद्धिन्द्रिय होति, विरियिन्द्रिय
होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, पज्जिन्द्रिय होति, मनि-
न्द्रिय होति, सोमनस्सिन्द्रिय होति, जीवित्तिन्द्रिय होति, सम्मादिट्ठि 15
होति, सम्मावायामो होति पे० पग्गाहो होति, अविकखेपो होति,
ये वा पन तस्मिं समये अज्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो
धम्मा—इमे धम्मा कुसला पे० तस्मिं खो पन समये चत्तारो
खन्धा होन्ति, द्वायतनानि होन्ति, द्वे धातुयो होन्ति, तयो आहारा
होन्ति, अट्ठिन्द्रियानि होन्ति, तिवज्झिक भान होति, चतुरज्झिको मग्गो 20
होति, सत्त वलानि होन्ति, तयो हेतू होन्ति, एको फस्सो होति पे०

१-१ कामावचरमहाचित्तानि—रो० । २ दुतियभाणवार—म्या०, रो० । ३-३
पठमज्ज्ञान—मी० । ४ पठवीकसिण—म०, रो० । ५-५ दुतियज्ज्ञान—मी० ।

एक धम्मायतनं होति, एका धम्मधातु होति ये वा पन तस्मिं समये
अब्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला

पे० कतमो तस्मिं समयं सङ्खारक्खणो होति ? फत्सो चेतना
पीति चित्तस्सेकगता सद्धिन्द्रियं विरियिन्द्रियं सतिन्द्रियं समाधिन्द्रियं
६ पञ्चिन्द्रियं जीवितिन्द्रियं सम्मादिट्ठिं सम्मावायामो पे० पग्गाहो
अविक्खेपो ये वा पन तस्मिं समये अब्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खणं ठपेत्वा सञ्जाक्खणं ठपेत्वा
विज्जाणक्खणं - अयं तस्मिं समयं सङ्खारक्खणो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

१६ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मगं
भावेति पीतिया च विरागा उपेक्खको च विहरति सतो च सम्पजानो
सुखं च कायेन पटिमवेवेति, यं तं अरिया आचिक्खन्ति - "उपेक्खको
मतिमा सुखविहारी" ति सतियं भानं उपसम्पज्जं विहरति पठ्वी
कसिणं, तस्मिं समये फत्सो होति, वेदना होति, सञ्जा होति चेतना
१६ होति चित्तं होति सुखं होति चित्तस्सेकगता होति सद्धिन्द्रियं होति,
विरियिन्द्रियं होति सतिन्द्रियं होति समाधिन्द्रियं होति पञ्चिन्द्रियं
होति मनिन्द्रियं होति सोमनस्सिन्द्रियं होति, जीवितिन्द्रियं होति,
सम्मादिट्ठिं होति सम्मावायामो होति पे० पग्गाहो होति अवि-
क्खेपो होति ये वा पन तस्मिं समये अब्जे पि अत्थि पटिच्च-
२० समुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० तस्मिं खो
पन समये चत्तारो खण्डा होन्ति द्वायतनानि होन्ति ३ धातुयो होन्ति
तयो आहारा होन्ति अट्ठिन्द्रियानि होन्ति दुवङ्गिकं भानं होति
चतुरङ्गिको मग्गो होति सत्तं धलानि होन्ति तयो हेतू होन्ति, एको
फत्सो होति पे० एकं धम्मायतनं होति एका धम्मधातु होति
२० य वा पन तस्मिं समये अब्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो
धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० कतमो तस्मिं समयं सङ्खारक्खणो
होति ? फत्सो चेतना चित्तस्सेकगता सद्धिन्द्रियं विरियिन्द्रियं सति-
न्द्रियं समाधिन्द्रियं पञ्चिन्द्रियं जीवितिन्द्रियं सम्मादिट्ठिं सम्मावायामो
.. पे० पग्गाहो अविक्खेपो य वा पन तस्मिं समयं अब्जे पि अत्थि

पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्ध ठपेत्वा सञ्जा-
क्खन्ध ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध — अय तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो
होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

१७ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
भावेति सुखस्स च पहाना दुक्खस्स च पहाना पुब्बेव सोमनस्स- 5
दोमनस्सान अत्थङ्गमा अदुक्खमसुख उपेक्खासतिपारिसुद्धि चतुत्थ'
भान' उपसम्पज्ज विहरति पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति,
वेदना होति, सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, उपेक्खा होति,
चित्तस्सेकगता होति, सद्धिन्द्रिय होति, विरियिन्द्रिय होति, सति-
न्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, पञ्चिन्द्रिय होति, मनिन्द्रिय होति 10
उपेक्खिन्द्रिय होति, जीवित्तिन्द्रिय होति, सम्मादिट्ठि होति, सम्मावायामो
होति पे० पग्गाहो होति, अविक्खेपो होति, ये वा पन तस्मिं
समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा
कुसला पे० तस्मिं खो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति, द्वायत-
नानि होन्ति, द्वे धातुयो होन्ति, तयो आहारा होन्ति, अट्ठिन्द्रियानि 15
होन्ति, दुवङ्गिक भान होति, चतुरङ्गिको मग्गो होति, सत्त बलानि
होन्ति, तयो हेतू होन्ति, एको फस्सो होति पे० एक धम्मायतन
होति, एका धम्मधातु होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि
अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला पे०
कतमो तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ? फस्सो चेतना चित्तस्से- 20
कगता सद्धिन्द्रिय विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय
जीवित्तिन्द्रिय सम्मादिट्ठि सम्मावायामो पे० पग्गाहो अविक्खेपो,
ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो
धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्ध ठपेत्वा सञ्जाक्खन्ध ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध
— अय तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला । 25
चतुक्कनयो ।

१८ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति

पठवीकसिण'—तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

१९ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग
भावेति अविक्खेपो विचारमत्त समाधिज पीतिसुख बुद्धिय भान उप
सम्पज्ज विहरति पठवीकसिण तस्मिं समये फत्सो होति, वेदना होति,
सञ्जा होति, चेतना होति, चित्त होति, विचारो होति, पीति होति
सुख होति चित्तस्सेकगता होति सद्दिन्द्रिय होति, विरियिन्द्रिय होति,
सतिन्द्रिय होति समाधिन्द्रिय होमि पञ्चिन्द्रिय होति, मनिन्द्रिय
होति, सोमनस्सिन्द्रिय होति जीवितिन्द्रिय होति सम्मादिट्ठि होति,
सम्मावायामो होति पे० पग्गाहो होति, अविक्खेपो होति य
वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो
धम्मा—इमे धम्मा कुसला पे० तस्मिं लो पन समय चत्तारो
सन्धा होन्ति द्वायतनानि होन्ति द्वे धातुयो होन्ति तयो आहारा
होन्ति अट्ठिन्द्रियानि होन्ति चतुरङ्गिक भान होति, चतुरङ्गिको
मगो होति सत्त बलानि होन्ति तयो हेतू होन्ति एको फत्सो हाति
पे० एक धम्मायतन होति एका धम्मधातु होति ये वा पन
तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा—इम
धम्मा कुसला पे० कतमो तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ?
फत्सो चेतना विचारो पीति चित्तस्सेकगता सद्दिन्द्रिय विरियिन्द्रिय
सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय जीवितिन्द्रिय सम्मादिट्ठि सम्मा
वायामो पे० पग्गाहो अविक्खेपो ये वा पन तस्मिं समये अञ्ज
पि अत्थि पटिञ्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्धं
ठपेत्वा सञ्जाक्खन्धं ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्ध—अयं तस्मिं समये
सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२० कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग
भावेति अविक्खेपो विचारमत्त समाधिज पीतिसुख बुद्धिय भान उप
सम्पज्ज विहरति पठवीकसिण तस्मिं समये फत्सो होति वेदना होति, सञ्जा
होति चेतना होति चित्त होति पीति होति सुख होति चित्तस्से

कग्गता होति, सद्धिन्द्रिय होति, विरियिन्द्रिय होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, पञ्चिन्द्रिय होति, मनिन्द्रिय होति, सोमनस्सिन्द्रिय होति, जीवित्तिन्द्रियं होति, सम्मादिट्ठि होति, सम्मावायामो होति पे० पग्गाहो होति, अविक्खेपो होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा 5 कुसला पे० तस्मिं खो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति, द्वायतनानि होन्ति, द्वे धातुयो होन्ति, तयो आहारा होन्ति, अट्ठिन्द्रियानि होन्ति, तिवज्झिक भान होति, चतुरज्झिको मग्गो होति, सत्त बलानि होन्ति, तयो हेतू होन्ति, एको फस्सो होति पे० एक धम्मायतनं होति, एका धम्मधातु होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि 10 पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला पे० कतमो तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ? फस्सो चेतना पीति चित्तस्सेकग्गता सद्धिन्द्रिय विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय जीवित्तिन्द्रिय सम्मादिट्ठि सम्मावायामो पे० पग्गाहो अविक्खेपो, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेट्वा 15 वेदनाक्खन्ध ठपेट्वा सञ्जाक्खन्ध ठपेट्वा विञ्जाणक्खन्ध — अयं तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२१ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्गं भावेति पीतिया च विरागा पे० चतुत्थ भान उपसम्पज्ज विहरति पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति, वेदना होति, सञ्जा 20 होति, चेतना होति, चित्त होति, सुख होति, चित्तस्सेकग्गता होति, सद्धिन्द्रिय होति, विरियिन्द्रिय होति, सतिन्द्रिय होति, समाधिन्द्रिय होति, पञ्चिन्द्रिय होति, मनिन्द्रिय होति, सोमनस्सिन्द्रिय होति, जीवित्तिन्द्रिय होति, सम्मादिट्ठि होति, सम्मावायामो होति पे० पग्गाहो होति, अविक्खेपो होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि 25 अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा — इमे धम्मा कुसला पे० तस्मिं खो पन समये चत्तारो खन्धा होन्ति, द्वायतनानि होन्ति, द्वे धातुयो होन्ति, तयो आहारा होन्ति, अट्ठिन्द्रियानि होन्ति, दुवज्झिक भान होति, चतुरज्झिको मग्गो होति, सत्त बलानि होन्ति, तयो हेतू होन्ति, एको फस्सो होति पे० एक धम्मायतन होति, एका धम्म- 30

धातु होति, ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
 अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे० कतमो तस्मिं समये
 सङ्खारक्खन्धो होति ? फस्सो चेतना चित्तस्सेकगता सद्धिन्द्रिय
 विरियिन्द्रिय सतिन्द्रिय समाधिन्द्रिय पञ्चिन्द्रिय जीवितिन्द्रिय सम्मा
 ४ दिट्ठि सम्मावायामो पे० पग्गाहो अविक्खेपो ये वा पन तस्मिं
 समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा
 वेदनाक्खन्धं ठपेत्वा सञ्जाक्खन्धं ठपेत्वा विञ्जाणक्खन्धं - अयं तस्मिं
 समये सङ्खारक्खन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२२ कतम धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग
 १० भावेति सुखस्स च पहाना पे० पञ्चमं ' भान ' उपसम्पज्ज विहरति
 पठवीकसिणं तस्मिं समये फस्सो होति, वेदना होति, सञ्जा
 होति चेतना होति चित्तं होति उपेक्खा होति चित्तस्सेकगता
 होति सद्धिन्द्रियं होति, विरियिन्द्रियं होति, सतिन्द्रियं होति समाधि
 न्द्रियं होति पञ्चिन्द्रियं होति मनिन्द्रियं होति, उपेक्खिन्द्रियं
 १५ होति जीवितिन्द्रियं होति सम्मादिट्ठि होति सम्मावायामो होति
 पे० पग्गाहो होति अविक्खेपो होति ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे
 पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला
 पे० तस्मिं सौ पन समये चत्तारो खण्डा होन्ति द्वायसनानि
 होन्ति द्व धातुयो होन्ति तयो आहारा होन्ति अट्ठिन्द्रियानि होन्ति
 २० दुवङ्गिकं भानं होति चतुरङ्गिको मग्गो होति सप्त वलानि होन्ति,
 तयो हेतू होन्ति एको फस्सो होति पे० एकं धम्मायतनं होति,
 एका धम्मधातु होति ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि
 पटिच्चसमुप्पन्ना अरूपिनो धम्मा - इमे धम्मा कुसला पे०
 कतमो तस्मिं समये सङ्खारक्खन्धो होति ? फस्सो चेतना चित्तस्से
 २५ कगता सद्धिन्द्रियं विरियिन्द्रियं सतिन्द्रियं समाधिन्द्रियं पञ्चिन्द्रियं
 जीवितिन्द्रियं सम्मादिट्ठि सम्मावायामो पे० पग्गाहो अवि
 क्खेपो ये वा पन तस्मिं समये अञ्जे पि अत्थि पटिच्चसमुप्पन्ना
 अरूपिनो धम्मा ठपेत्वा वेदनाक्खन्धं ठपेत्वा सञ्जाक्खन्धं ठपेत्वा

विज्जाणकखन्ध — अयं तस्मिन् समये सङ्खारकखन्धो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

पञ्चकनयो ।

(२) चतस्रो पटिपदा

२३ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिन् समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद^१ दन्धाभिज्ज पठवीकसिण, तस्मिन् समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला । ५

२४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिन् समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद खिप्पाभिज्ज पठवीकसिण, तस्मिन् समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला । 10

२५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिन् समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति सुखपटिपद^२ दन्धाभिज्ज पठवीकसिण, तस्मिन् समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२६ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिन् समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति सुखपटिपद खिप्पाभिज्ज पठवीकसिण, तस्मिन् समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला पे० । 15

२७ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिन् समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति वितक्कविचारानं वूपसमा पे० दुतिय भान पे० 20
ततिय भान पे० चतुत्थ भान पे० पठम भान पे०
पञ्चम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिज्ज पठवी-
कसिण पे० दुक्खपटिपद खिप्पाभिज्जं पठवीकसिण पे०
सुखपटिपद दन्धाभिज्ज पठवीकसिण पे० सुखपटिपद खिप्पा-

भिञ्ज पठवीकसिण — तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

(१) चत्तारि आरम्भानि

२८ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविञ्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति परित्तं परित्तारम्भण पठवीकसिण, तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२९ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविञ्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति परित्तं अप्पमाणाारम्भण पठवीकसिण — तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

३० कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविञ्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति अप्पमाणं परित्तारम्भण पठवीकसिण, तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

३१ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति विविञ्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति अप्पमाणं अप्पमाणाारम्भण पठवीकसिण तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

३२ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग भावेति वितक्कविचारानं वूपसमा पे० .. द्वितियं भान पे० .. ततियं भान पे० चतुर्थं भान पे० पठमं भान पे०... पञ्चमं भान उपसम्पज्ज विहरति परित्तं परित्तारम्भण पठवीकसिण पे० परित्तं अप्पमाणाारम्भण पठवीकसिण पे० अप्पमाणं परित्तारम्भणं पठवीकसिण पे० अप्पमाणं अप्पमाणाारम्भण पठवीकसिण तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्षेपो होति पे० .. इमे धम्मा कुसला ।

(४) सोळसखत्तुर्क

३३ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज परित्तं परित्तारम्मण पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

५

३४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज परित्त अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

१०

३५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज अप्पमाण परित्तारम्मण पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

१५

३६. कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसणि तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२०

३७ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद खिप्पाभिञ्ज परित्त परित्तारम्मण पठवीकसिण, तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० . इमे धम्मा कुसला ।

२५

३८ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग भावेति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद खिप्पाभिञ्ज परित्त अप्पमाणारम्मणं पठवीकसिण,

तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

३९ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद खिप्पाभिञ्ज अप्पमाणं परित्तारम्मण पठवीकसिणं तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

४० कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद खिप्पाभिञ्ज अप्पमाणं अप्पमाणारम्मण पठवीकसिणं तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

४१ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति सुक्खपटिपद दग्धाभिञ्ज परित्तं परित्तारम्मण पठवीकसिणं तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

४२ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति सुक्खपटिपद दग्धाभिञ्ज परित्तं अप्पमाणारम्मण पठवीकसिणं तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

४३ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति सुक्खपटिपद दग्धाभिञ्ज अप्पमाणं परित्तारम्मण पठवीकसिणं तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

४४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्न भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति

सुखपटिपद दन्धाभिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण,
तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

४५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति ५
सुखपटिपद खिप्पाभिञ्ज परित्त परित्तारम्मण पठवीकसिण,
तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

४६ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति 10
सुखपटिपद खिप्पाभिञ्ज परित्तं अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण,
तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

४७ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति 15
सुखपटिपद खिप्पाभिञ्ज अप्पमाण परित्तारम्मण पठवीकसिण,
तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

४८ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
भावेति विविच्चेव कामेहि पे० पठमं भान उपसम्पज्ज विहरति 20
सुखपटिपद खिप्पाभिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण,
तस्मिं समये फस्सो होति पे० अविक्खेपो होति पे० इमे
धम्मा कुसला ।

४९ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
भावेति वितक्कविचारान वूपसमा पे० दुतियं भान पे० 25
ततियं भान पे० चतुत्थं भान पे० पठमं भान पे०
पञ्चमं भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज परित्तं
परित्तारम्मण पठवीकसिण पे० दुक्खपटिपद दन्धाभिञ्ज परित्तं
अप्पमाणारम्मणं पठवीकसिण पे० दुक्खपटिपदं दन्धाभिञ्ज

- अप्पमाण परित्तारम्मण पठवीकसिण पे० दुक्खपटिपद दन्वा
 भिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण पे० दुक्खपटिपद
 क्षिप्पामिञ्ज परित्त परित्तारम्मण पठवीकसिण पे० दुक्खपटिपद
 क्षिप्पामिञ्ज परित्त अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण पे० दुक्ख
 ४ पटिपद क्षिप्पामिञ्ज अप्पमाण परित्तारम्मण पठवीकसिण पे० ..
 दुक्खपटिपद क्षिप्पामिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण
 पे० सुक्खपटिपद दधामिञ्ज परित्त परित्तारम्मण पठवीकसिण
 पे० सुक्खपटिपद दधामिञ्ज परित्त अप्पमाणारम्मण पठवी
 कसिण पे० सुक्खपटिपद दन्वामिञ्ज अप्पमाण परित्तारम्मण
 १० पठवीकसिण पे० सुक्खपटिपद दधामिञ्ज अप्पमाण अप्पमाणा-
 रम्मण पठवीकसिण पे० सुक्खपटिपद क्षिप्पामिञ्ज परित्त परित्ता
 रम्मण पठवीकसिण पे० .. सुक्खपटिपद क्षिप्पामिञ्ज परित्त
 अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण पे० सुक्खपटिपद क्षिप्पामिञ्ज
 अप्पमाण परित्तारम्मण पठवीकसिण पे० सुक्खपटिपद क्षिप्पामिञ्ज
 १४ अप्पमाण अप्पमाणारम्मण पठवीकसिण-तस्मिं समये फत्सो होति
 पे० अविकसेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

२ अट्टकसिण सेट्ठसक्खत्तुर्ह

- ५० कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
 भावति विविज्जेव कामेहि पे० पठम भान उपसम्पज्ज विहरति
 आपोकसिण पे० तेजोकसिण पे० वायोकसिण पे० नील-
 २० कसिण पे० पीतकसिण पे० लोहितकसिण पे० ओदात्त
 कसिण तस्मिं समये फत्सो होति पे० अविकसेपो होति पे०
 इमे धम्मा कुसला ।

३ अभिभाषतमानि

(१) परित्तानि

५१ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपपपत्तिया मग्ग
 भावेति अज्झत्तं अरूपसञ्जी बहिद्वा रूपानि पस्सति परित्तानि तानि

अभिभुय्य जानामि पस्सामी ति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम
 भान उपसम्पज्ज विहरति, तस्मिं समये फस्सो होति पे०
 अविकखेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

५२ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग
 भावेति अज्झत्त अरूपसञ्जी बहिद्धा रूपानि पस्सति परित्तानि, तानि 5
 अभिभुय्य जानामि पस्सामी ति वितक्कविचारान वूपसमा पे०
 दुतिय भान पे० ततिय भान पे० . चतुत्थ भान पे०
 पठम भान पे० पञ्चम भान उपसम्पज्ज विहरति, तस्मिं समये
 फस्सो होति पे० अविकखेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

(२) चतस्सो पटिपदा

५३ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग 10
 भावेति अज्झत्त अरूपसञ्जी बहिद्धा रूपानि पस्सति परित्तानि, तानि
 अभिभुय्य जानामि पस्सामी ति विविच्चेव कामेहि पे० पठम
 भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद^१ दन्धाभिञ्ज, तस्मिं समये
 फस्सो होति पे० अविकखेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

५४ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग 15
 भावेति अज्झत्त अरूपसञ्जी बहिद्धा रूपानि पस्सति परित्तानि, तानि
 अभिभुय्य जानामि पस्सामी ति विविच्चेव कामेहि पे० . पठम
 भान उपसम्पज्ज विहरति दुक्खपटिपद^१ खिप्पाभिञ्ज, तस्मिं समये
 फस्सो होति पे० अविकखेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

५५ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग 20
 भावेति अज्झत्त अरूपसञ्जी बहिद्धा रूपानि पस्सति परित्तानि, तानि
 अभिभुय्य जानामि पस्सामी ति विविच्चेव कामेहि पे० पठम
 भान उपसम्पज्ज विहरति सुखपटिपद^१ दन्धाभिञ्ज, तस्मिं समये
 फस्सो होति पे० अविकखेपो होति पे० इमे धम्मा कुसला ।

५६ कतमे धम्मा कुसला ? यस्मिं समये रूपूपपत्तिया मग्ग 25
 भावेति अज्झत्त अरूपसञ्जी बहिद्धा रूपानि पस्सति परित्तानि, तानि

१ दुक्खापटिपद - स्या०, रो० । २ सुखापटिपद - स्या०, रो० ।
 धम्म० - ८

अरहत्तसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अपुब्ब अचरिम मग्गो च
भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

इय विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स अपुब्ब अचरिम मग्गो च
भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

5 *अनागामी पुग्गलो क्तवणीयो भावितभावो तत्थ उपपज्जती
ति ? आमन्ता ।

अरहा उपपज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अरहा उपपज्जती ति ? आमन्ता । अत्थि अरहो पुन भवो
ति ? न हेव वत्तब्बे ।

10 *अत्थि अरहो पुन भवो ति ? आमन्ता ।

अरहा भवेन भव गच्छति, गतिया गति गच्छति, ससारं
ससारं गच्छति उपपत्तिया उपपत्तिं गच्छती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो क्तवणीयो भावितभावो अनोहटमारो
तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

15 भारोहरणाय पुन मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

अनागामी पुग्गलो क्तवणीयो भावितभावो अपरिज्झात
दुक्खो अणहीनविलेसो अमच्छिन्ननिरोधो अणटिविद्वानुप्पा तत्थ
उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अनुणपटिविधाय पुन मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

20 अनागामी पुग्गलो क्तवणीयो भावितभावो अनोहटमारो
तत्थ उपपज्जति न च भारोहरणाय पुन मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

अनोहटमारो च तत्थ परिनिष्वायती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

अनागामी पुग्गलो क्तवणीयो भावितभावो अपरिज्झात
दुक्खो अणहीनविलेसो अमच्छिन्ननिरोधो अणटिविद्वानुप्पा तत्थ

25 उपपज्जति न च अनुणपटिविधाय पुन मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

अणटिविद्वानुप्पा च तत्थ परिनिष्वायती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा कालं करोति, एवमेव^१ अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ फल सच्छिक्करोती ति ।

*यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा ससल्लो व कालं करोति, एवमेव अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ ससल्लो व परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

5

४. ओधिसोकथा

२७४ *ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलसच्छिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सोतापन्नो, एकदेस न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्ति- 10
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तु-
परमो^२, कोलद्धोलो, एकवीजी^३, बुद्धे अव्वेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मं . पे० सद्धे . पे० अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो एकदेसं
अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . । 15

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठि जहति, विचिकिच्छ सीलब्बतपरामास तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सोतापन्नो, एकदेस न सोतापन्नो पे० एकदेस अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेस अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? विचिकिच्छ^४ सीलब्बत-परामास तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सोतापन्नो, एकदेस न सोतापन्नो पे० एकदेस अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेस अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

१ एवमेव - स्या० । २ सत्तक्खत्तुपरमो - स्या० । ३ एकवीजी - स्या० ।
४ विचिकिच्छ जहति - स्या०, रो० ।

*मगदस्सनेन किं जहती ति ? सीलव्यतपरामास तदेकद्वे च किलेसे जहती ति ।

एकदेस सीतापन्नो, एकदेस न सीतापन्नो, एकदेस सीतापत्ति फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिन्नतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस मत्तकत्तु परमो, कोलङ्गोलो, एकबीजी, बुद्धे अयेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्म पे० सङ्खे पे० अरियकन्तेहि सीसेहि समन्नागतो, एकदस अरियकन्तेहि सीसेहि न समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२७५ *सकदागामिफलसच्छिन्नकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख वस्सनेन किं जहती ति ? भोळारिक कामराग जहति, भोळारिक व्यापाद तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सकदागामी एकदेस न सकदागामी, एकदेस सकदा गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिन्नतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*समुदयवस्सनेन किं जहती ति ? भोळारिक कामराग जहति, भोळारिक व्यापाद तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सकदागामी एकदेस न सकदागामी, एकदेस सकदा गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिन्नतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

निरोधवस्सनेन किं जहती ति ? भोळारिक व्यापाद जहति तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस सवग्गगामी एकदेस न सवग्गगामी एकदस मनदा गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिन्नतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन पुगित्वा विहरति, एकदेस न कायेन पुगित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्गग्गनन किं जहती ति ? भोळारिक व्यापाद जहति, तदेकद्वे च किलेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेस न सकदागामी, एकदेस सकदा-
गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

२७६. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख- 5
दस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगत कामराग जहति, अणुसहगतं
व्यापाद तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेस न अनागामी, एकदेस अनागामि-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस अन्तरा- 10
परिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खार-
परिनिब्बायी, उद्धसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेस न उद्धसोतो अकनिट्ठगामी
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं जहति,
अणुसहगत व्यापाद तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति । 15

एकदेस अनागामी, एकदेस न अनागामी .. पे०... एकदेस
उद्धसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेस न उद्धसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगत व्यापादं जहति,
तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति । 20

एकदेस अनागामी, एकदेस न अनागामी . पे०... एकदेसं
उद्धसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेस न उद्धसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न
हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? तदेकट्ठे च^१ किलेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेस न अनागामी, एकदेस अनागामि- 25
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस अन्तरा-
परिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खार-
परिनिब्बायी, उद्धसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेस न उद्धसोतो अकनिट्ठगामी
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 30

२७७ *अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपराग अरूपराग मान उदञ्च अधिज्ज तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस अरहा, एकदेस न अरहा, एकदेस अरहत्तप्पत्तो पटित्तो

५ अधिगतो सञ्चिकत्तो उपसम्पज्ज विहरति कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस धीतरागो धीतपोषो धीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदस्यो परिक्खीणभवसयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपल्लो सङ्खिण्णपरिक्खो अब्बुन्हेसिको निरग्गलो अरियो पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजित्ति
१० विजयो दुक्ख तस्स परिञ्जात, उमुदयो पहीनो, निरोधो सञ्चिकत्तो, मग्गो भावितो अभिठब्बेय्य अभिञ्जात, परिठब्बेय्य परिञ्जात, पहातब्ब पहीन भावेतब्ब भावित, सञ्चिकत्तव्य सञ्चिकत्त, एकदस सञ्चिकत्तव्य सञ्चिकत्त, एकदेस सञ्चिकत्तव्य न सञ्चिकत्त ति ? न हेव यत्तव्ये । पे० ।

१५ समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? रूपराग अरूपराग जहति, मान उदञ्च अधिज्ज तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस अरहा एकदेस न अरहा पे० एकदेस सञ्चिकत्तव्य सञ्चिकत्त एकदेस सञ्चिकत्तव्य न सञ्चिकत्त ति ? न हेव यत्तव्य । पे० ।

२० निरोपत्तनेन किं जहती ति ? मान जहति उदञ्च अधिज्ज तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस अरहा एकदेस न अरहा पे० एकदस सञ्चिकत्तव्य सञ्चिकत्त एकदस सञ्चिकत्तव्य न सञ्चिकत्त ति ? न हेव यत्तव्य । ... पे० ।

२५ मग्गत्ततो किं जहती ति ? उदञ्च अधिज्ज तदेकद्वे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेस अरहा एकदस न अरहा एकदेस अरहत्तप्पत्तो पटित्तो अधिगतो सञ्चिकत्तो उपसम्पज्ज विहरति कायेन फुसित्वा विहरति, एकदस न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदस धीतरागो धीतपोषो धीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदस्यो परिक्खीणभवसयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपल्लो सङ्खिण्णपरिक्खो अब्बुन्हेसिको निरग्गलो अरियो पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजित्ति

सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्घिण्णपरिखो अक्खूहेसिको
 निरग्गळो अरियो पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो,
 दुक्ख तस्स परिञ्जातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो
 भावितो, अभिञ्जेय्य अभिञ्जात, परिञ्जेय्य परिञ्जात, पहातव्व
 पहीन, भावेतव्व भावित, सच्छिकातव्व सच्छिकत, एकदेस सच्छिकातव्व 5
 सच्छिकत, एकदेस सच्छिकातव्व न सच्छिकत ति ? न हेव वत्तव्वे ।
 पे० ।

२७८ न वत्तव्व — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ?
 आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता —

10

“अनुपुब्बेन मेधावी, थोक थोक खणे खणे ।

कम्मारो रजतस्सेव, निद्धमे मलमत्तनो” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

15 R

ननु वुत्त भगवता —

“सहावस्स दस्सनसम्पदाय,

तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।

सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छित्त च,

सीलव्वत वा पि यदत्थि किञ्चि ।

चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,

छन्धाभिठानानि अभब्बो^१ कातु” ति ॥

20

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व — “ओधिसोधिसो किलेसे जहती” ति ।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

25

ननु वुत्त भगवता — “यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स

विरज वीतमल धम्मचक्खु उदपादि — ‘य किञ्चि समुदयधम्म, सब्ब
 त निरोधधम्म’ ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि

सयोजनानि पहीयन्ति -- सक्कायदिट्ठि विचिक्खिञ्छा सीलन्वतपरामासो”
ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वसब्ब -- ओघिसोघिसो किल्लेसे जहती” ति ।

५ जहतिकथा

१ मसुत्ताहरणकथा

२७६ *जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापाद ति ? आमन्ता ।

अञ्चन्त जहति अनवसेस जहति, अप्पटिसन्धिय जहति, समूल
जहति, सतप्ह जहति सानुसय जहति, अरियेन आणेन जहति अरियेन
मग्गेन जहति अकुप्प पटिविज्जन्तो जहति अनागामिफल सञ्चिकरोन्तो
जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*विकसम्मैति पुयुज्जनो कामरागव्यापाद ति ? आमन्ता ।

अञ्चन्त विकसम्मैति अनवसेस विकसम्मैति, अप्पटिसन्धिय
विकसम्मैति समूल विकसम्मैति सतप्ह विकसम्मैति, सानुसय
विकसम्मैति, अरियेन आणेन विकसम्मैति अरियेन मग्गेन विकसम्मति,
अकुप्प पटिविज्जन्तो विकसम्मैति, अनागामिफल सञ्चिकरोन्तो
विकसम्मैती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

जहति अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपत्तो पुग्गलो
कामरागव्यापाद सो च अञ्चन्त जहति अनवसेस जहति पे०..
अनागामिफल सञ्चिकरोन्तो जहती ति ? आमन्ता ।

जहति पुयुज्जनो कामरागव्यापाद सो च अञ्चन्त जहति,
अनवसेस जहति पे० अनागामिफल सञ्चिकरोन्तो जहती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

विकसम्मैति अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपत्तो पुग्गलो
कामरागव्यापाद सो च अञ्चन्त विकसम्मैति अनवसेस विकसम्मति
पे०.. अनागामिफल सञ्चिकरोन्तो विकसम्मैती ति ? आमन्ता ।

विकसम्मति पुयुज्जनो कामरागव्यापाद सो च अञ्चन्त
विकसम्मैति अनवसेस विकसम्मैति .. पे० अनागामिफल
सञ्चिकरोन्तो विकसम्मैती ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० .. ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापादं, सो च न अच्चन्तं जहति, न अनवसेस जहति पे० न अनागामिफल सच्छिकरोन्तो जहती ति ? आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो काम-
रागव्यापाद, सो च न अच्चन्त जहति पे० न अनागामिफल 5
सच्छिकरोन्तो जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । ..पे० ।

*विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागव्यापाद, सो च न अच्चन्त
विक्खम्भेति, न अनवसेस विक्खम्भेति ..पे०... न अनागामिफल
सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? आमन्ता ।

विक्खम्भेति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 10
कामरागव्यापाद, सो च न अच्चन्त विक्खम्भेति, न अनवसेस विक्खम्भेति
.. पे० न अनागामिफल सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापाद ति ? आमन्ता ।

कतमेन मग्गेना ति ? रूपावचरेन मग्गेना ति । 15

रूपावचरो मग्गो निय्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी
अनासवो असयोजनियो^१ अगन्थनियो अनोधनियो अयोगनियो अनी-
वरणियो अपरामट्ठो अनुपादानियो असङ्किलेसियो^२ ति ? न हेव वत्तब्बे ।

ननु रूपावचरो मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी न बोधगामी
न अपचयगामी सासवो संयोजनियो पे०. सङ्किलेसियो ति ? 20
आमन्ता ।

हज्जि रूपावचरो मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी पे०
सङ्किलेसियो, नो च वत रे वत्तब्बे — “जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन
मग्गेन कामरागव्यापाद” ति ।

*जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 25
अनागामिमग्गेन कामरागव्यापाद, सो च मग्गो निय्यानिको खयगामी
बोधगामी अपचयगामी अनासवो पे० असङ्किलेसियो ति ?
आमन्ता ।

जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागव्यापाद, सो च

१ असञ्जोजनियो — सी०, स्या०, रो० । २ असङ्किलेसिको — स्या०, एवमुपरि पि ।

मग्गो निम्मानिको खयगामी वोधगामी अपचयगामी अनासवो पे०..
असङ्खलेसियो ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

*जहति पुयुज्जनो रूपायचरेन मग्गेन कामरागव्यापाद, सो
च मग्गो अनिम्मानिको न खयगामी न वोधगामी न अपचयगामी
५ सासवो पे० मङ्खलेमियो ति ? आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अना
गामिमग्गेन कामरागव्यापाद, सो च मग्गो अनिम्मानिको न खयगामी
न वोधगामी न अपचयगामी सासवो पे० सङ्खलेसियो ति ? न
हेव वत्तव्ये । पे० ।

१० २८० *पुयुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया
अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

अरुहते सण्ठाती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

पुयुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामि
फले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

१५ अपुव्व अचरिम तयो मग्गे भावेती ति ? न हेव वत्तव्य ।
.. पे० ।

अपुव्व अचरिम तयो मग्गे भावेती ति ? आमन्ता ।

अपुव्वं अचरिम तीणि मामञ्जफलानि सञ्चिकरोती ति ?
न हेव वत्तव्ये । .. पे० ।

२० अपुव्व अचरिम तीणि मामञ्जफलानि सञ्चिकरोती ति ?
आमन्ता ।

निष्म पम्मान तिण्णं वदनां तिण्णं सुञ्जानं तिण्णं चेतनानं
तिण्णं चित्तानं तिण्णं गट्ठानं तिण्णं विरियानं तिण्णं सत्तीनं तिण्णं
गमाधीनं तिण्णं गञ्जानं गमोपानं होमी ति ? न हेव वत्तव्य ।
२५ ... पे० ।

पुयुज्जनो कामसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिपन
गम्मा ति ? आमन्ता ।

मात्रावतिमग्गेना ति ? न हेव वत्तव्य । पे० ।

गन्तागामिमग्गमा ति ? न हेव वत्तव्य ।

कत्तमेन मग्गेना ति ? अनागामिमग्गेना ति ।

अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छ सीलब्बतपरामास जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१२. सुत्ताहरणकथा

२८१ *अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छ सीलब्बत-
परामासं जहती ति ? आमन्ता ।

5

ननु तिण्ण संयोजनान प्हाना सोत्तापत्तिफलं वुत्त भगवता ति ?
आमन्ता ।

हज्जि तिण्ण संयोजनानं प्हाना सोत्तापत्तिफलं वुत्त भगवता,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छ
सीलब्बतपरामास जहती” ति ।

10

अनागामिमग्गेन ओळारिक कामराग ओळारिक व्यापाद
जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अनागामिमग्गेन ओळारिक कामराग ओळारिक व्यापाद जहती
ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादान तनुभावा सकदागामिफलं वुत्त भगवता
ति ? आमन्ता ।

15

हज्जि कामरागव्यापादान तनुभावा सकदागामिफलं वुत्त
भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागामिमग्गेन ओळारिक कामराग
ओळारिक व्यापादं जहती” ति ।

*पुथुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले
सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

20

ये केचि धम्म अभिसमेन्ति, सब्बे ते सह धम्माभिसमया अना-
गामिफले सण्ठहन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

नि वत्तब्ब — “जहति पुथुज्जनो कामरागव्यापाद” ति ?
आमन्ता ।

25

ननु वुत्तं भगवता —

“अहेसु ते अतीतसे, छ सत्थारो यसस्सिनो ।

निरामगन्धा करुणेधिमुत्ता^१, कामसयोजनातिगा^२ ॥

१ करुणाधिमुत्ता — सी०, करुणे विमुत्ता — स्या०, करुणा विमुत्ता — रो० ।
२ कामसंयोजनातिगा — सी०, कामसंयोजना — स्या०, कामसंयोजना ति — रो० ।

“कामराग विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा भव ।
 ग्रहेषु सायका सेस, अनेकानि सतानि पि ॥
 “निरामगन्धा करुणेषिमुत्ता, कामसयोजनातिगा ।
 कामराग विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा भव” ति ॥

अत्येव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि जहति पुणुज्जनो कामरागव्यापाद ति ।

*जहति पुणुज्जनो कामरागव्यापाद ति ? आमन्ता ।

तनु वुत्त भगवता — “सो हि नाम, भिक्खवे, सुनेसो सत्त्वा एव

दीघायुको समानो एव चिरट्टितिको अपरिमुत्तो भवोसि जातिया जराय’
 १० मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि अपरिमुत्तो
 वुक्खस्मा ति वदामि । त किस्स हेतु ? चतुस्र धम्मान अननुबोधा
 अप्पटिवेधा । कतमेस चतुस्र ? अरियस्स सीलस्स अननुबोधा अप्पटि
 वेधा अरियस्स समाधिस्स अरियाय पळ्ळाय अरियाय विमुत्तिया
 अननुबोधा अप्पटिवेधा । तयिद, भिक्खवे अरिय सील अनुबुद्ध पटिविद्ध
 १५ अरियो समाधि अनुबुद्धो पटिविद्धो, अरिया पळ्ळा अनुबुद्धा पटिविद्धा
 अरिया विमुत्ति अनुबुद्धा पटिविद्धा उच्छिन्ना भवत्तहा, सीणा भवन्ति,
 नत्थि दानि पुन भवो ति ।

सील समाधि पळ्ळा च विमुत्ति च अनुत्तरा ।

अनुबुद्धा इमे धम्मा, गोतमेन यत्तस्सिना ॥

‘इति वुद्धो अभिञ्जाय धम्ममक्खासि भिक्खून्’ ।

वुक्खस्सन्तकरो सत्त्वा चक्खुमा परिनिब्बुतो’ ति ॥

अत्येव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वसव्व — “जहति पुणुज्जनो कामरागव्यापाद’ ति

६ सव्यमत्थीतिकथा

१ वावपुत्ति

२८२ सव्यमत्थी ति ? आमन्ता ।

सव्यत्थ सव्यमत्थी ति ? न हेव वसव्वे ।

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सव्वदा सव्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सव्वेन सव्व^१ सव्वमत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

5

सव्वेसु सव्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

अयोग ति कत्वा सव्वमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

य पि नत्थि, तं पत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

10

सव्वमत्थी ति ? आमन्ता ।

सव्वमत्थी ति या दिट्ठि सा दिट्ठि मिच्छादिट्ठी ति, या दिट्ठि सा दिट्ठि सम्मादिट्ठी ति, हेवमत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । (सङ्खित्त)

१२. कालसंसन्दना

२८३ *अतीत अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीत निरुद्ध विगत विपरिणत अत्यङ्गत अब्भत्यङ्गत ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि अतीत निरुद्धं विगत विपरिणत अत्यङ्गत अब्भत्यङ्गतं, नो च वत रे वत्तब्बे — “अतीत अत्थी” ति ।

*अनागत अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजात अभूत असञ्जात अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि अनागतं अजात अभूत असञ्जात अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागत अत्थी” ति ।

*पच्चुप्पन्न अत्थि पच्चुप्पन्न अनिरुद्धं अविगत अविपरिणतं न अत्यङ्गतं न अब्भत्यङ्गतं ति ? आमन्ता ।

25

अतीत अत्थि अतीत अनिरुद्ध अविगतं अविपरिणतं न अत्यङ्गतं न अब्भत्यङ्गतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ स्या० पोत्थके नत्थि ।

अनागत रूपं अत्थि अनागत रूप जात भूत सञ्जात निब्वत्त
अभिनिब्वत्त पातुभूत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अतीत रूप अत्थि अतीत रूप निरुद्ध विगतं विपरिणत अत्थिज्झत
अभत्थिज्झत ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न रूप अत्थि पच्चुप्पन्न रूप निरुद्ध विगत विपरिणत 5
अत्थिज्झत अभत्थिज्झत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अनागतं रूप अत्थि अनागत रूप अजात अभूत असञ्जातं
अनिब्वत्त अनभिनिब्वत्त अपातुभूत ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न रूप अत्थि पच्चुप्पन्न रूप अजात अभूत असञ्जातं
अनिब्वत्तं अनभिनिब्वत्त अपातुभूत ति ? न हेव वत्तब्बे । 10

*अतीता वेदना अत्थि पे० सञ्जा अत्थि, सङ्खारा अत्थि,
विज्जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं विज्जाण निरुद्ध विगत विपरिणतं अत्थिज्झतं
अभत्थिज्झत ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अतीत विज्जाण निरुद्ध पे० अभत्थिज्झतं, नो च 15
वत रे वत्तब्बे — “अतीत विज्जाण अत्थी” ति ।

*अनागत विज्जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागत विज्जाण अजात अभूत असञ्जातं अनिब्वत्तं
अनभिनिब्वत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अनागत विज्जाण अजात पे० अपातुभूतं, नो च 20
वत रे वत्तब्बे — “अनागत विज्जाण अत्थी” ति ।

*पच्चुप्पन्नं विज्जाण अत्थि पच्चुप्पन्न विज्जाण अनिरुद्धं
पे० न अभत्थिज्झत ति ? आमन्ता ।

अतीतं विज्जाण अत्थि अतीत विज्जाणं अनिरुद्ध पे०
न अभत्थिज्झत ति ? न हेव वत्तब्बे । 25

*पच्चुप्पन्न विज्जाण अत्थि पच्चुप्पन्नं विज्जाण जातं पे०
पातुभूत ति ? आमन्ता ।

अनागत विज्जाण अत्थि अनागत विज्जाणं जातं पे० ..
पातुभूत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अतीत विञ्ज्ञाण अत्थि अतीत विञ्ज्ञाण निरुद्ध .. पे०—
अवमत्यङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न विञ्ज्ञाण अत्थि पञ्चुप्पन्न विञ्ज्ञाण निरुद्ध पे०—
अवमत्यङ्गतं ति ? न हेव वत्तव्ये ।

5 अनागत विञ्ज्ञाण अत्थि अनागत विञ्ज्ञाण अजात .. पे०—
अपातुमूतं ति ? आमन्ता ।

*पञ्चुप्पन्न विञ्ज्ञाण अत्थि पञ्चुप्पन्न विञ्ज्ञाण अजात .. पे०
अपातुमूतं ति ? न हेव वत्तव्ये ।

२८५ *"पञ्चुप्पन्नं ति वा रूपं" ति वा, "रूपं ति वा पञ्चुप्पन्नं
10 ति वा पञ्चुप्पन्नं रूपं अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते
ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं रूपं निरुज्जमानं पञ्चुप्पन्नमाव जहती ति ?
आमन्ता ।

रूपमाव जहती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

15 *"पञ्चुप्पन्नं ति वा रूपं" ति वा, "रूपं ति वा पञ्चुप्पन्नं" ति वा
पञ्चुप्पन्नं रूपं अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं रूपं निरुज्जमानं रूपमाव न जहती ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नमाव न जहती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

20 1"प्रोणातं ति वा वत्थं ति वा वत्थं ति वा प्रोदातं" ति वा
प्रोदातं वत्थं अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

प्रोणातं वत्थं रज्जमानं प्रोदातमाव जहती ति ? आमन्ता ।

वत्थमाव जहती ति ? न हेव वत्तव्ये ।

25 1"प्रोणातं ति वा वत्थं" ति वा "वत्थं ति वा प्रोदातं" ति वा
प्रोणातं वत्थं अप्पिय करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?
आमन्ता ।

प्रोणातं वत्थं रज्जमानं वत्थमाव न जहती ति ? आमन्ता ।

ओदातभाव न जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२८६ *रूपं रूपभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

रूप निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे ।

ननु रूप रूपभाव न जहती ति रूप अनिच्च अधुव असस्सतं
विपरिणामधम्म ति ? आमन्ता । 5

हज्जि रूपं अनिच्चं अधुव असस्सत विपरिणामधम्मं, नो च
वत रे वत्तब्बे — “रूप रूपभाव न जहती” ति ।

*निब्बान निब्बानभाव न जहती ति निब्बानं निच्च धुव सस्सतं
अविपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपभाव न जहती ति रूप निच्च धुव सस्सत अविपरिणाम- 10
धम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

रूप रूपभाव न जहति रूप अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणाम-
धम्म ति ? आमन्ता ।

निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बानं अनिच्च अधुव असस्सत
विपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० । 15

*अतीत अत्थि अतीत अतीतभाव न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थि अनागतं अनागतभाव न जहती ति ? न हेव
वत्तब्बे ।

अतीतं अत्थि अतीत अतीतभाव न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न अत्थि पच्चुप्पन्न पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न 20
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागत अत्थि अनागत अनागतभाव जहती^१ ति ? आमन्ता ।

अतीत अत्थि अतीत अतीतभाव जहती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*पच्चुप्पन्न अत्थि पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? 25
आमन्ता ।

अतीत अत्थि अतीत अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अतीत अस्ति अतीत अतीतभाव न जहतीति ? आमन्ता ।

अतीत निञ्च ध्रुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अतीत अनिञ्च अध्रुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ?

५ आमन्ता ।

हस्मिन् अतीत अनिञ्च अध्रुव असस्सत विपरिणामधम्म, तो च वत रे वत्तब्बे - "अतीत अस्ति अतीत अतीतभाव न जहती" ति ।

*निब्बान अस्ति निब्बान निब्बानभाव न जहतीति निब्बान निञ्च ध्रुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

१० अतीत अस्ति अतीत अतीतभाव न जहतीति अतीत निञ्च ध्रुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत अस्ति अतीत अतीतभाव न जहति अतीत अनिञ्च अध्रुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

१५ निब्बान अस्ति निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बान अनिञ्च अध्रुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२८७ अतीत रूप अस्ति अतीत रूप अतीतभाव न जहतीति ? आमन्ता ।

अनागत रूप अस्ति अनागत रूप अनागतभाव न जहतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० अतीत रूप अस्ति अतीत रूप अतीतभाव न जहतीति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न रूप अस्ति पञ्चुप्पन्न रूप पञ्चुप्पन्नभाव न जहतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत रूप अस्ति अनागत रूप अनागतभाव जहतीति ? आमन्ता ।

२५ अतीत रूप अस्ति अतीत रूप अतीतभाव जहतीति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

पञ्चुप्पन्न रूप अस्ति पञ्चुप्पन्न रूप पञ्चुप्पन्नभाव जहतीति ? आमन्ता ।

अतीत रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीत रूप अतीतभाव न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूप निच्च धुव सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अतीत रूप अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीत रूपं अनिच्च पे० विपरिणामधम्म, नो च वत रे वत्तब्बे — “अतीत रूप अत्थि अतीत रूप अतीतभावं न जहती” ति ।

*निब्बान अत्थि निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बान निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप अत्थि अतीत रूप अतीतभाव न जहति अतीत रूपं निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

*अतीत रूप अत्थि अतीत रूपं अतीतभावं न जहति अतीतं रूप अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

निब्बान अत्थि निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बान अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अतीता वेदना अत्थि अतीता सञ्ज्ञा अत्थि अतीता सङ्खारा अत्थि अतीत विञ्ज्ञाण अत्थि अतीत विञ्ज्ञाण अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता । 20

अनागत विञ्ज्ञाण अत्थि अनागत विञ्ज्ञाण अनागतभाव न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अतीतं विञ्ज्ञाण अत्थि अतीत विञ्ज्ञाण अतीतभाव न जहती ति ? आमन्ता । 25

पच्चुप्पन्न विञ्ज्ञाण अत्थि पच्चुप्पन्न विञ्ज्ञाणं पच्चुप्पन्न-भाव न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अनागत विज्ज्ञाण अत्थि अनागत विज्ज्ञाण अनागतभाव जहती ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

5 *पच्चुप्पन्न विज्ज्ञाण अत्थि पच्चुप्पन्न विज्ज्ञाण पच्चुप्पन्न भाव जहती ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

10 *अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्ज्ञाण निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अतीत विज्ज्ञाण अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणाम धम्म ति ? आमन्ता ।

15 हत्थि अतीत विज्ज्ञाण अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणाम धम्म नो च वत रे वत्तब्बे — अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव न जहती” ति ।

*निब्बान अत्थि निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बान निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

20 अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव^१ न जहति अतीत विज्ज्ञाण निच्च धुव सस्सत अविपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत विज्ज्ञाण अत्थि अतीत विज्ज्ञाण अतीतभाव न जहति अतीत विज्ज्ञाण अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? आमन्ता ।

25 मित्रान अत्थि निब्बान निब्बानभाव न जहति निब्बान अनिच्च अधुव असस्सत विपरिणामधम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

§ २. वचनसोधनं

२८८ *अतीत न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीत न्वत्थि, अतीत अत्थी ति मिच्छा । हञ्चि वा
पन अत्थि न्वातीत^१, अत्थि अतीत ति मिच्छा ।

अनागत न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागत न्वत्थि, अनागत अत्थी ति मिच्छा । हञ्चि वा ५
पन अत्थि न्वानागत^२, अत्थि अनागत ति मिच्छा ।

*अनागत हुत्वा पच्चुप्पन्न होती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव अनागत त पच्चुप्पन्न ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तञ्जेव अनागत त पच्चुप्पन्न ति ? आमन्ता ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 10

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*पच्चुप्पन्न हुत्वा अतीत होती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव पच्चुप्पन्न त अतीत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 15

तञ्जेव पच्चुप्पन्नं त अतीत ति ? आमन्ता ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० । 20

*अनागत हुत्वा पच्चुप्पन्न होति, पच्चुप्पन्न हुत्वा अतीत होती
ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव अनागत त पच्चुप्पन्न त अतीत ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

तञ्जेव अनागत त पच्चुप्पन्न त अतीत ति ? आमन्ता । 25

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१३ अतीतचक्खुरुपाविकथा

२८६ *अतीत चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाण

अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन चक्खुना अतीत रूप पस्सती ति ? न हेव वत्तब्ब ।

पे० ।

अतीत सोत अत्थि सद्दा अत्थि सोतविज्झाण अत्थि आकासो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन सोतेन अतीत सह सुणाती ति ? न हेव वत्तब्ब ।

पे० ।

अतीत धान अत्थि गन्धा अत्थि धानविज्झाण अत्थि वायो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन धानेन अतीत गन्ध धायती ति ? न हव वत्तब्ब

पे० ।

अतीता जिह्वा अत्थि रसा अत्थि जिह्वाविज्झाण अत्थि आपो
अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीताय जिह्वाय अतीत रस सायती ति ? न हेव वत्तब्ब ।

पे० ।

अतीतो वायो अत्थि फोटुब्बा अत्थि वायुविज्झाण अत्थि
पथवी अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन वायेन अतीत फोटुब्ब पुमती ति ? न हव वत्तब्ब ।

पे० ।

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्झाण अत्थि यत्तु
अत्थि मनगिवारा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन मनेन अतीत धम्म विजानाती ति ? न हेव वत्तब्ब ।

पे० ।

अनागत धाम्म अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्झाण अत्थि
आलोको अत्थि मनगिवारा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं पस्सतीति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

अनागतं सोत्तं अत्थि घानं अत्थि जिह्वा अत्थि ... कायो अत्थि मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्ज्जाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थीति ? आमन्ता ।

5

अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानातीति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

*पच्चुप्पन्नं चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्ज्जाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सतीति ? आमन्ता ।

10

अतीतं चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्ज्जाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं पस्सतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पच्चुप्पन्नं सोत्तं अत्थि घानं अत्थि जिह्वा अत्थि कायो अत्थि मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्ज्जाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानातीति ? आमन्ता ।

15

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्ज्जाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि, अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानातीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

*पच्चुप्पन्नं चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्ज्जाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सतीति ? आमन्ता ।

अनागतं चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविज्ज्जाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं पस्सतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

पच्चुप्पन्नं सोत्तं अत्थि घानं अत्थि जिह्वा अत्थि कायो अत्थि मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविज्ज्जाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानातीति ? आमन्ता ।

30

अनागतो मनो अत्थि घम्मा अत्थि मनोविञ्ज्णाण अत्थि वत्थु
अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन मनेन अनागत घम्म विजानाती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्णाण अत्थि
५ आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन चक्खुना अतीत स्म
पस्मती ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्णाण अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पञ्चुप्पन्नेन चक्खुना पञ्चुप्पन्न
रूप पस्मती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० अतीत सोत्त अत्थि धान अत्थि जिह्वा अत्थि .. कायो
अत्थि मनो अत्थि घम्मा अत्थि मनोविञ्ज्णाण अत्थि वत्थु अत्थि
मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन मनेन अतीत घम्म विजानाती ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नो मनो अत्थि घम्मा अत्थि मनोविञ्ज्णाण अत्थि
१५ वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि न च पञ्चुप्पन्नेन मनेन पञ्चुप्पन्न घम्म
विजानाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्णाण अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि न च अनागतेन चक्खुना अनागत
रूप पस्मती ति ? आमन्ता ।

२० पञ्चुप्पन्न चक्खु अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ज्णाण अत्थि
आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि न च पञ्चुप्पन्नेन चक्खुना पञ्चुप्पन्न
रूप पस्मती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत सोत्त अत्थि धान अत्थि .. जिह्वा अत्थि कायो
अत्थि मनो अत्थि घम्मा अत्थि मनोविञ्ज्णाण अत्थि वत्थु अत्थि
२५ मनसिकारो अत्थि न च अनागतेन मनेन अनागत घम्म विजानाती
ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नो मनो अत्थि घम्मा अत्थि मनोविञ्ज्णाण अत्थि
वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि न च पञ्चुप्पन्नेन मनेन पञ्चुप्पन्न घम्म
विजानाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरहा तेन मानेन समानो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरहतो अतीता दिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

- अरहा ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरहतो अतीता विचिकिच्छा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा ताय विचिकिच्छाय सविचिकिच्छो ति ? न हेव वत्तव्वे । 5

पे० ।

अरहतो अतीतं थीन अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन थीनेन सथीनो^१ ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरहतो अतीत उद्धच्च अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन उद्धच्चेन सउद्धतो^२ ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० । 10

अरहतो अतीत अहिरिक अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अहिरिकेन सअहिरिको ति ? न हेव वत्तव्वे ।

पे० ।

अरहतो अतीत अनोत्तप्प अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अनोत्तप्पेन सअनोत्तप्पी ति ? न हेव वत्तव्वे । 15

पे० ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तव्वे ।

पे० ।

अनागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि अतीतो सीलव्वत- 20
परामासो अत्थि अतीतो अणुसहगतो कामरागो अत्थि अतीतो
अणुसहगतो ब्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागामी तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? न हेव वत्तव्वे ।

पे० ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता । 25

सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तव्वे ।

पे० ।

पजहति, निरोध सञ्चिक्करोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*अतीत आण अत्थि, न च तेन आणेन आणकरणीय करोती
ति ? आमन्ता ।

५ पच्चुप्पन्न आण अत्थि, न च तेन आणेन आणकरणीय करोती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत आण अत्थि, न च तेन आणेन दुक्ख परिजानाति,
समुदय पजहति, निरोध सञ्चिक्करोति, मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

१० पच्चुप्पन्न आण अत्थि, न च तेन आणेन दुक्ख परिजानाति,
समुदय पजहति निरोध सञ्चिक्करोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

*अनागत आण अत्थि, न च तेन आणेन आणकरणीय करोती
ति ? आमन्ता ।

१५ पच्चुप्पन्न आण अत्थि न च तेन आणेन आणकरणीय करोती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत आण अत्थि, न च तेन आणेन दुक्ख परिजानाति
समुदय पजहति निरोध सञ्चिक्करोति मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

२० पच्चुप्पन्न आण अत्थि न च तेन आणेन दुक्ख परिजानाति
समुदय पजहति, निरोध सञ्चिक्करोति मग्ग भावेती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

६५ अरहन्ताविकथा

२११ *अरहतो अतीतो रागो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन रागेन सरागो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

अरहतो अतीतो दोसो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन दोसेन सदोसो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

२५ अरहतो* अतीतो मोहो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन मोहेन समोहो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

अरहतो अतीतो मानो अत्थी ति ? आमन्ता ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, पुथुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि पे० अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, पुथुज्जनो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अरहतो अतीतो रागो अत्थि, न च अरहा तेन रागेन सरागो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन रागेन सरागो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरहतो अतीतो दोसो अत्थि पे० अतीत अनोत्तप्प अत्थि, न च अरहा तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीत अनोत्तप्प अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सुकदागामिस्स अतीता विचिक्खिच्चा अत्थि अतीतो
सीलव्यतपरामासो अत्थि अतीतो ओळारिको कामरागो अत्थि
अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

सुकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

५ प० ।

*सोतापन्नस्स अतीता सनकायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

सोतापन्नस्स अतीता विचिक्खिच्चा अत्थि अतीतो सीलव्यत

१० परामासो अत्थि अतीतो अपायगमनीयो रागो अत्थि .. अतीता
अपायगमनीयो दोसो अत्थि अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थी
ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२१२ *पुयुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, पुयुज्जनो तेन रामन

१३ सरागो ति ? आमन्ता ।

अरुहो अतीतो रागो अत्थि, अरुहा तेन रागेन सरागो ति ?
न हेव वत्तब्बे । प० ।

पुयुज्जनस्स अतीतो दोसो अत्थि पे० अतीत अनोत्तप्प
अत्थि पुयुज्जनो तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

२० अरुहो अतीत अनोत्तप्प अत्थि अरुहा तेन अनोत्तप्पन
अनात्तप्पी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पुयुज्जनस्स अतीता सनकायदिट्ठि अत्थि, पुयुज्जनो ताय दिट्ठिया
सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीता सनकायदिट्ठि अत्थि, अनागामी ताय
२३ दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पुयुज्जनस्स अतीता विचिक्खिच्चा अत्थि पे०.. अतीतो
अणुसहगतो व्यापादो अत्थि पुयुज्जनो तेन व्यापादन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि अनागामी
३० तेन व्यापादन व्यापन्नचित्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । प० ।

अतीतेषु पादेषु सति अभिक्कमपटिक्कमो पञ्ञायती ति ?

न हेव वत्तब्बे । .. पे०... ।

अतीता पब्बा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेषु पब्बेषु सति समिञ्जनपसारण पञ्ञायती ति ?

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

5

अतीतो कुच्छि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतस्मि कुच्छिस्मि सति जिघच्छा पिपासा पञ्ञायती ति ?

न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

*अतीतो कायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतो कायो पग्गहनिग्गहुपगो^१ छेदनभेदनुपगो^१ काकेहि 10

गिञ्ञेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीते काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्नि कमेय्या ति ?

न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

लब्भा अतीतो कायो अद्दुबन्धनेन^२ बन्धितु, रज्जुबन्धनेन
बन्धितु, सङ्खलिकबन्धनेन बन्धितु, गामबन्धनेन बन्धितु, निगमबन्धनेन 15
बन्धितु, नगरबन्धनेन बन्धितु, जनपदबन्धनेन बन्धितु, कण्ठपञ्चमेहि
बन्धनेहि बन्धितु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*अतीतो आपो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन आपेन आपकरणीयं करोती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

. पे० . ।

20

अतीतो तेजो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन तेजेन तेजकरणीयं करोती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

अतीतो वायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन वायेन वायकरणीयं करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । 25

. पे० ।

§ ७. अतीतक्खन्धादिसमोधानकथा

२६४ *अतीतो रूपक्खन्धो अत्थि, अनागतो रूपक्खन्धो अत्थि,
पञ्चुप्पन्नो रूपक्खन्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

१-१ पग्गहनिग्गहुपगो छेदनभेदनुपगो - सी०, स्या०, रो० । २ अञ्जसत्तेन - रो० ।

अनागामिस्स अतीता विचिकिञ्छा अत्थि पे० ॥ अतीतो
अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च अनागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

पुणुज्जनस्स अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च
५ पुणुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायविट्ठि अत्थि, न च सकदागामी
ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुणुज्जनस्स अतीता सक्कायविट्ठि अत्थि, न च पुणुज्जनो ताय
१० विट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सकदागामिस्स अतीता विचिकिञ्छा अत्थि पे० अतीतो
ओळारिको व्यापादो अत्थि न च सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो
ति ? आमन्ता ।

पुणुज्जनस्स अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, न च पुणुज्जनो
१५ तन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापन्नस्स अतीता सक्कायविट्ठि अत्थि न च सोतापन्नो ताय
दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुणुज्जनस्स अतीता सक्कायविट्ठि अत्थि न च पुणुज्जनो ताय
विट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० सोतापन्नस्स अतीता विचिकिञ्छा अत्थि पे० अतीतो
अपायगमनीयो मोहो अत्थि न च सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ?
आमन्ता ।

पुणुज्जनस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, न च पुणुज्जनो
तेन मोहेन समोहो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१६ अतीतहत्याविकथा

२१ २६३ *अतीता हत्था अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेसु हत्थेसु सति आदाननिबन्धेन पञ्चायती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीता पादा अत्थी ति ? आमन्ता ।

*अतीतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, अनागतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, पञ्चुप्पन्नो सम्मासम्बुद्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णन्न सम्मासम्बुद्धान सम्मुखीभावो होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

§ द. पदसोधन

२६५ *अतीत अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि अतीत ति ? अत्थि सिया अतीत, सिया न्वातीत ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अतीत अत्थि, अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीत, तेनातीत न्वातीत, न्वातीत अतीत ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘अतीत अत्थि अत्थि सिया अतीत, सिया न्वातीत, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीत अतीत’” ति मिच्छा ।

नो चे पन अतीत न्वातीतं न्वातीतं अतीत ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “अतीत अत्थि अत्थि सिया अतीत, सिया न्वातीत” ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘अतीत अत्थि अत्थि सिया अतीत, सिया न्वातीतं, तेनातीत न्वातीत, न्वातीत अतीत’” ति मिच्छा ।

*अनागत अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि अनागत ति ? अत्थि सिया अनागत, सिया न्वानागत ति ।

आजानाहि निग्गह । हञ्चि अनागत अत्थि अत्थि सिया अनागत सिया न्वानागत, तेनानागत न्वानागतं, न्वानागत अनागत ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘अनागत अत्थि अत्थि सिया अनागत, सिया न्वानागत, तेनानागत न्वानागत, न्वानागत अनागत’” ति मिच्छा ।

नो चे पनानागत न्वानागत न्वानागत अनागत ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागत अत्थि अत्थि सिया अनागत, सिया न्वानागत” ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘अनागत अत्थि अत्थि सिया अनागत, सिया न्वानागत, तेनानागत न्वानागत, न्वानागत अनागत’” ति मिच्छा ।

पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

तयो रूपवस्तुधा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीता पञ्चवस्तुधा अत्थि, अनागता पञ्चवस्तुधा अत्थि,
पञ्चुप्पन्ना पञ्चवस्तुधा अत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चरसवस्तुधा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

५ *अतीत चक्खायतन अत्थि, अनागत चक्खायतन अत्थि, पञ्चुप्पन्न
चक्खायतन अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चक्खायतनानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ॥

अतीतानि द्वादसायतनानि अत्थि, अनागतानि द्वादसायतनानि
अत्थि पञ्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि अत्थी ति ? आमन्ता ।

१० छत्तिसायतनानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीता चक्खुधातु अत्थि, अनागता चक्खुधातु अत्थि, पञ्चुप्पन्ना
चक्खुधातु अत्थी ति ? आमन्ता ।

विस्सो चक्खुधातुयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीता अट्टारस धातुयो अत्थि, अनागता अट्टारस धातुयो
१५ अत्थि पञ्चुप्पन्ना अट्टारस धातुयो अत्थी ति ? आमन्ता ।

चतुपञ्चास धातुयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत चक्खुन्द्रिय अत्थि, अनागत चक्खुन्द्रिय अत्थि, पञ्चुप्पन्न
चक्खुन्द्रिय अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चक्खुन्द्रियानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ॥

२० अतीतानि बावीसतिन्द्रियानि अत्थि अनागतानि बावी
सतिन्द्रियानि अत्थि पञ्चुप्पन्नानि बावीसतिन्द्रियानि अत्थी ति ?
आमन्ता ।

छसट्ठिन्द्रियानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीतो राजा चककवत्ती अत्थि, अनागतो राजा चककवत्ती
२५ अत्थि, पञ्चुप्पन्नो राजा चककवत्ती अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णसं राजूनं चककवत्तीन सम्मुखीभावो होती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु वृत्तं भगवता — “य किञ्चि, भिक्खवे, रूप प्रतीतानागत-
पञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन वा पणीत
वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति रूपक्खन्धो । या काचि वेदना
या काचि सज्जा ये केचि सङ्खारा यं किञ्चि विज्जाण अतीता-
नागतपञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन 5
वा पणीत वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति विज्जाणक्खन्धो” ति ।
अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ।

*अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु वृत्तं भगवता — “तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिवचन- 10 R
पथा पञ्जात्तिपथा असङ्खिण्णा असङ्खिण्णपुब्बा न सङ्खियन्ति न सङ्खि-
यिस्सन्ति अप्पटिकुट्ठा^१ समणेहि ब्राह्मणेहि विज्जूहि । कतमे तयो ?
य, भिक्खवे, रूप अतीत निरुद्ध विगत विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स
सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा, ‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न
तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना 15
पे० या सज्जा ये सङ्खारा य विज्जाण अतीत निरुद्ध विगत
विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा,
‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा
‘भविस्सती’ ति । B

“य, भिक्खवे, रूप अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’ ति तस्स 20
सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स पञ्जात्ति;
न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । या वेदना पे०
या सज्जा . ये सङ्खारा य विज्जाण अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’
ति तस्स सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स
पञ्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । 25

“य, भिक्खवे, रूप जात पातुभूत ‘अत्थी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अत्थी’
ति तस्स समज्जा, ‘अत्थी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’
ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना पे० या सज्जा

अतिथि पञ्चुप्पन्नं ति ? अतिथिं सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं ति ।

आजानाहि निग्गह । हञ्चि पञ्चुप्पन्नं अतिथिं अतिथिं सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं
5 पञ्चुप्पन्नं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘पञ्चुप्पन्नं अतिथिं अतिथिं
सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं नो पञ्चुप्पन्नं, नो
पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं” ति मिच्छा ।

नो चे पन पञ्चुप्पन्नं नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं
ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “पञ्चुप्पन्नं अतिथिं अतिथिं सिया पञ्चुप्पन्नं
10 सिया नो पञ्चुप्पन्नं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘पञ्चुप्पन्नं
अतिथिं अतिथिं सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं नो
पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं” ति मिच्छा ।

निब्बानं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतिथिं निब्बानं’ ति ? अतिथिं सिया निब्बानं सिया नो
15 निब्बानं ति ।

आजानाहि निग्गह । हञ्चि निब्बानं अतिथिं अतिथिं सिया
निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं
निब्बानं ति । य तत्थ वदेमि — ‘वत्तब्बे खो — निब्बानं अतिथिं अतिथिं
सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं
20 निब्बानं” ति मिच्छा ।

नो चे पन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति नो
च वत रे वत्तब्बे — निब्बानं अतिथिं अतिथिं सिया निब्बानं सिया नो
निब्बानं’ ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे खो — ‘निब्बानं अतिथिं अतिथिं
सिया निब्बानं सिया नो निब्बानं तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं
25 निब्बानं” ति मिच्छा ।

॥ ६. सुप्तसाधन

२६६ नि वत्तब्बं — ‘असीतं अतिथिं, अनागतं अत्थी’ ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “य किञ्चि, भिक्खवे, रूप अतीतानागत-
 पञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन वा पणीत
 वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति रूपवखन्धो । या काचिं वेदना
 या काचि सज्जा ये केचि सङ्खारा य किञ्चि विज्जाण अतीता-
 नागतपञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन
 वा पणीत वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति विज्जाणवखन्धो” ति ।
 अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ।

*अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ? ग्रामन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिवचन-
 पथा पञ्जात्तिपथा असङ्घिण्णा असङ्घिण्णपुब्बा न सङ्घियन्ति न सङ्घि-
 यिस्सन्ति अप्पटिकुट्ठा^१ समणेहि ब्राह्मणेहि विज्जूहि । कतमे तयो ?
 य, भिक्खवे, रूप अतीत निरुद्ध विगत विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स
 सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा, ‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न
 तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना
 पे० या सज्जा ये सङ्खारा य विज्जाण अतीत निरुद्ध विगत
 विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा,
 ‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा
 ‘भविस्सती’ ति ।

“य, भिक्खवे, रूप अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’ ति तस्स
 सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स पञ्जात्ति;
 न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । या वेदना पे०
 या सज्जा , ये सङ्खारा य विज्जाण अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’
 ति तस्स सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स
 पञ्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति ।

“य, भिक्खवे, रूप जातं पातुभूत ‘अत्थी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अत्थी’
 ति तस्स समज्जा, ‘अत्थी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’
 ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना पे० या सज्जा

१ अप्पटिकुट्ठा — सी०, अप्पटिकुट्ठा — स्या० ।

अतिय पञ्चुप्पन्नं ति ? अतिय सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं ति ।

आजानाहि निग्गह । हृड्ढि पञ्चुप्पन्नं अतिय अतिय सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं ५ पञ्चुप्पन्नं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे स्सो — ‘पञ्चुप्पन्नं अतिय अतिय सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं’” ति मिच्छा ।

नो चे पन पञ्चुप्पन्नं नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “पञ्चुप्पन्नं अतिय अतिय सिया पञ्चुप्पन्नं, १० सिया नो पञ्चुप्पन्नं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे स्सो — ‘पञ्चुप्पन्नं अतिय अतिय सिया पञ्चुप्पन्नं, सिया नो पञ्चुप्पन्नं, तेन पञ्चुप्पन्नं नो पञ्चुप्पन्नं, नो पञ्चुप्पन्नं पञ्चुप्पन्नं’” ति मिच्छा ।

निब्बानं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतिय निब्बानं ति ? अतिय सिया निब्बानं सिया नो १५ निब्बानं ति ।

आजानाहि निग्गह । हृड्ढि निब्बानं अतिय अतिय सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे स्सो — ‘निब्बानं अतिय अतिय २० सिया निब्बानं सिया नो निब्बानं तेन निब्बानं नो निब्बानं नो निब्बानं निब्बानं’” ति मिच्छा ।

नो चे पन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति नो च वत रे वत्तब्बे — ‘निब्बानं अतिय अतिय सिया निब्बानं, सिया नो २५ निब्बानं ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तब्बे स्सो — ‘निब्बानं अतिय अतिय सिया निब्बानं सिया नो निब्बानं तेन निब्बानं नो निब्बानं नो निब्बानं निब्बानं’” ति मिच्छा ।

१२. सुत्तसाधन

२२६ ११ वत्तब्बे — ‘अतीतं अतिय, अनागतं अत्थी’ ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “य किञ्चि, भिक्खवे, रूप अतीतानागत-
पञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन वा पणीत
वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति रूपवखन्धो । या काचिं वेदना .
या काचिं सज्जा ये केचिं सङ्खारा य किञ्चि विज्जाण अतीता-
नागतपञ्चुप्पन्न अज्झत्त वा वहिद्धा वा ओळारिक वा सुखुम वा हीन 5
वा पणीत वा य दूरे सन्तिके वा — अय वुच्चति विज्जाणवखन्धो” ति ।
अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ।

*अतीत अत्थि, अनागत अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिवचन- 10 R
पथा पञ्जात्तिपथा असङ्घिण्णा असङ्घिण्णपुब्बा न राङ्घियन्ति न सङ्घि-
यिस्सन्ति अप्पटिकुट्ठा’ समणेहि ब्राह्मणेहि विज्जूहि । कतमे तयो ?
य, भिक्खवे, रूप अतीत निरुद्ध विगतं विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स
सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा, ‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न
तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना 15
पे० या सज्जा ये सङ्खारा य विज्जाण अतीत निरुद्ध विगत
विपरिणत ‘अहोसी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अहोसी’ ति तस्स समज्जा,
‘अहोसी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा
‘भविस्सती’ ति । B

“य, भिक्खवे, रूप अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’ ति तस्स 20
सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स पञ्जात्ति;
न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । या वेदना पे०
या सज्जा . ये सङ्खारा य विज्जाण अजात अपातुभूत ‘भविस्सती’
ति तस्स सङ्खा, ‘भविस्सती’ ति तस्स समज्जा, ‘भविस्सती’ ति तस्स
पञ्जात्ति; न तस्स सङ्खा ‘अत्थी’ ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’ ति । 25

“य, भिक्खवे, रूपं जातं पातुभूत ‘अत्थी’ ति तस्स सङ्खा, ‘अत्थी’
ति तस्स समज्जा, ‘अत्थी’ ति तस्स पञ्जात्ति, न तस्स सङ्खा ‘अहोसी’
ति, न तस्स सङ्खा ‘भविस्सती’ ति । या वेदना पे० या सज्जा

ये सङ्ख्याय य विच्छाण जात पातुभूत 'अत्यो' ति तस्स सङ्ख्या, 'अत्यो' ति तस्स समञ्जा 'अत्यो' ति तस्स पञ्जति, न तस्स सङ्ख्या 'अहोसी' ति, न तस्स सङ्ख्या 'अविस्सती' ति । इमे खो, भिक्खवे, तयो निरुत्तिपया अधिवचनपया पञ्जतिपया असङ्खिण्णा असङ्खिण्णपुब्बा न सङ्खियन्ति' न सङ्खियिस्सन्ति' अप्पटिकुट्ठा समणेहि ब्राह्मणहि विच्छूहि ।

'ये पि ते, भिक्खवे, अहेसु उक्कला' वस्समञ्जा' अहेतुकवादा अकिरियवादा नत्थिकवादा ते पिमे तयो निरुत्तिपये अधिवचनपय पञ्जतिपये न गरहितव्व न पटिक्कोसितव्व अमञ्जिस्सु । त किस्स हेतु ? निन्दाव्यारोसउपारम्भभया" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?

10 आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व - "अतीत अत्थि, अनागत अत्यो" ति ।

*अतीत अत्यो ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा फग्गुनो' भगवन्त एतदवोच - "अत्थि नु खो त् भन्ते, चक्खु येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिव्वुत्ते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्ठम परि्यादिण्णवट्ठे' सव्वदुक्खवीतिवत्ते पञ्जापयमानो पञ्जापेय्या ति । अत्थि नु खो सा भन्ते जिह्वा पे० अत्थि नु खो सो भन्ते, मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिव्वुत्ते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्ठमे परि्यादिण्णवट्ठे सव्वदुक्खवीतिवत्ते पञ्जापयमानो पञ्जापेय्या" ति ।

20 "नत्थि खो त् फग्गुन, चक्खुं येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिव्वुत्ते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्ठमे परि्यादिण्णवट्ठे सव्वदुक्खवीतिवत्ते पञ्जापयमानो पञ्जापेय्य । नत्थि खो सा फग्गुन जिह्वा पे० नत्थि नु तो सो फग्गुन मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिव्वुत्ते छिन्नपपञ्चे छिन्नवट्ठमे परि्यादिण्णवट्ठे सव्वदुक्खवीतिवत्ते पञ्जापयमानो पञ्जापय्या ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

23 तन हि न वत्तव्व - 'अतीत अत्यो' ति ।

अतीत अत्यो ति ? आमन्ता ।

१ गट्ठीति - रा । २ गट्ठीविरागति - गी रो । ३-३ उपासकमञ्जा - गी । ४ निपास्यारोमना-उपास्यभया - ही व्या रो । ५ फग्गुनी - गी त्या रो एवमारि ति । ६ परिपात्तिवट्ठ - त्या । ७-७ पञ्जापेय्य - त्या ।

ननु आयस्मा नन्दको एतदवोच - “अहु पुव्वे लोभो तदहु
अकुसलं, सो एतरहि नत्थि, इच्चेत कुसलं । अहु पुव्वे दोसो अहु
पुव्वे मोहो, तदहु अकुसल, सो एतरहि नत्थि, इच्चेत कुसल” ति । अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व - “अतीत अत्थी” ति ।

न वत्तव्व - “अनागत अत्थी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - “कवळीकारे” चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि
रागो, अत्थि नन्दी^१, अत्थि तण्हा, पतिट्ठित तत्थ विज्जाणं विरूब्ध ।
यत्थ पतिट्ठित विज्जाण विरूब्ध, अत्थि तत्थ नामरूपस्स अवक्कन्ति ।
यत्थ अत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, अत्थि तत्थ सङ्खारान बुद्धि । यत्थ 10
अत्थि सङ्खारानं बुद्धि^२, अत्थि तत्थ आयति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति । यत्थ
अत्थि आयति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति, अत्थि तत्थ आयति जातिजरामरण ।
यत्थ अत्थि आयति जातिजरामरण, ससोक त, भिक्खवे, सरज
सउपायासं ति वदामि ।

“फस्से चे, भिक्खवे, आहारे मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्खवे,
आहारे . विज्जाणे चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि रागो, अत्थि नन्दी 15
पे० सरजं सउपायास ति वदामी” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि^३ अनागत अत्थी ति ।

*अनागत अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - “कवळीकारे चे, भिक्खवे, आहारे नत्थि
रागो, नत्थि नन्दी, नत्थि तण्हा, अप्पतिट्ठित तत्थ विज्जाण अविरूब्ध ।
यत्थ विज्जाणं अप्पतिट्ठित अविरूब्ध, नत्थि तत्थ नामरूपस्स
अवक्कन्ति । यत्थ नत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, नत्थि तत्थ सङ्खारान
बुद्धि । यत्थ नत्थि सङ्खारान बुद्धि, नत्थि तत्थ आयति पुनब्भवाभि- 25
निव्वत्ति । यत्थ नत्थि आयति पुनब्भवाभिनिव्वत्ति, नत्थि तत्थ
आयति जातिजरामरणं । यत्थ नत्थि आयति जातिजरामरण, असोक
त, भिक्खवे, अरज अनुपायास ति वदामि ।

१ कवळीकारे - स्या०, कवळीकारे - रो० । २ नन्दि - सी०, स्या०, रो० ।

३ बुद्धि - स्या०, बुद्धि - रो०, एवमुपरि पि । ४ हि न वत्तव्वे - स्या०, हि न वत्तव्व - रो० ।

“पत्स्ये चे, भिक्षवे, आहारे मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्षवे,
आहारे विच्छाणे चे, भिक्षवे आहारे नत्थि रागो, नत्थि मन्ही
पे० अरज अनुपायास ति वदामी” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब — “अनागत अत्थी” ति ।

७ अतीतसन्धाधिकथा

११ मसुत्तसाधन

२१७ अतीत सन्धा ति ? आमन्ता ।

अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अतीत आयतन ति ? आमन्ता ।

अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० .. ।

अतीतं घातू ति ? आमन्ता ।

अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अतीत सन्धा घातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० .. ।

अनागत सन्धा ति ? आमन्ता ।

अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अनागत आयतन ति ? आमन्ता ।

अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अनागत घातू ति ? आमन्ता ।

अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अनागत सन्धा घातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न सन्धा पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीत सन्धा अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न आयतन पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीत आयतन अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्नं धातु पञ्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं धातु अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं खन्धा धातु आयतन अतीत अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे०.. ।

पञ्चुप्पन्न खन्धा पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं खन्धा अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न आयतन पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत आयतन अनागत अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न धातु पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत धातु अनागत अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न खन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत खन्धा धातु आयतन अनागत अत्थी ति ? न हेव

वत्तब्ब । पे० ।

अतीत खन्धा अतीत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं खन्धा पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० .. ।

अतीतं आयतन अतीत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्नं आयतन पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० . ।

अतीत धातु अतीत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न धातु पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत खन्धा धातु आयतन अतीत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न खन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

अनागत खन्धा अनागत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न खन्धा पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत आयतन पे० अनागत धातु पे० अनागत

खन्धा धातु आयतनं अनागत नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न खन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न नत्थी ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

अतीत रूप खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

अतीत रूप आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

5 अतीत रूप धातु ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत रूप खधा धातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत रूप खन्धो ति ? आमन्ता ।

10 अनागत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

अनागत रूप आयतन पे० अनागत रूप धातु पे०

अनागत रूप खधा धातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अनागत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

पिच्चुप्पन्न रूप खन्धो पिच्चुप्पन्न रूप अत्थी ति ? आमन्ता ।

15 अतीत रूप खयो अतीत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० .. ।

पिच्चुप्पन्न रूप आयतन पे० पिच्चुप्पन्न रूप धातु पे०

पिच्चुप्पन्न रूप खधा धातु आयतन पिच्चुप्पन्न रूप अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीत रूप खधा धातु आयतन अतीत रूप अत्थी ति ? न

20 हेव वत्तब्बे । पे० ।

पिच्चुप्पन्न रूप खन्धो पिच्चुप्पन्न रूप अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत रूप खन्धो अनागत रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० .. ।

पिच्चुप्पन्न रूप आयतन पे० पिच्चुप्पन्न रूप धातु .. पे० ..

25 पिच्चुप्पन्न रूप खधा धातु आयतन पिच्चुप्पन्न रूप अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत रूप खधा धातु आयतन अनागत रूप अत्थी ति ? न

हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत रूप गन्धा अतीत रूप गन्धी ति ? आमन्ता ।

पिच्चुप्पन्न रूप गन्धो पिच्चुप्पन्न रूप अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

30 पे० ।

अतीतं रूप आयतन पे०. अतीतं रूप धातु .. पे० अतीत
रूप खन्धा धातु आयतन अतीत रूप नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न रूप खन्धा धातु आयतन पच्चुप्पन्न रूपं नत्थी ति ?
न हेव वत्तब्बे । .. पे० . ।

अनागत रूप खन्धो अनागत रूप नत्थी ति ? आमन्ता । 5

पच्चुप्पन्न रूप खन्धो पच्चुप्पन्न रूप नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
. पे० .. ।

अनागत रूप आयतन . पे० अनागत रूप धातु . पे०
अनागत रूप खन्धा धातु आयतन अनागत रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न रूप खन्धा धातु आयतन पच्चुप्पन्न रूप नत्थी ति ? 10
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीता वेदना अतीता सञ्जा अतीता सङ्खारा ...
अतीत विज्जाण खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्जाण अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
अतीत विज्जाण आयतन . पे० अतीत विज्जाण धातु 15

. पे० अतीत विज्जाण खन्धा धातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्जाण अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत विज्जाण खन्धो ति ? आमन्ता ।

अनागत विज्जाण अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

अनागत विज्जाण आयतन पे० अनागत विज्जाण धातु 20

पे० अनागत विज्जाण खन्धा धातु आयतन ति ? आमन्ता ।

अनागत विज्जाण अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

पच्चुप्पन्न विज्जाण खन्धो पच्चुप्पन्न विज्जाण अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अतीत विज्जाण खन्धो अतीत विज्जाण अत्थी ति ? न हेवं 25
वत्तब्बे । पे० ।

पच्चुप्पन्न विज्जाण आयतन पे० पच्चुप्पन्न विज्जाण
धातु पे० पच्चुप्पन्न विज्जाण खन्धा धातु आयतन पच्चुप्पन्न
विज्जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीत विज्जाण खन्धा धातु आयतन अतीत विज्जाण अत्थी 30
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रघो पञ्चुप्पन्न विज्झाण नत्थी ति ?
आमन्ता ।

अनागत विज्झाण स्रघो अनागत विज्झाण नत्थी ति ? न
हेव वत्तव्ये । .. पे० ।

५ पञ्चुप्पन्न विज्झाण आयतन पे० पञ्चुप्पन्न विज्झाण
धातु .. पे० पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न
विज्झाण नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन अनागत विज्झाण
नत्थी ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

१० अतीत विज्झाण स्रघो अतीत विज्झाण नत्थी ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रघो पञ्चुप्पन्न विज्झाण नत्थी ति ?
न हेव वत्तव्ये । ... पे० .. ।

१५ अतीत विज्झाण आयतन पे० अतीत विज्झाण धातु
पे० .. अतीत विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन अतीत विज्झाण नत्थी
ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न विज्झाण
नत्थी ति ? न हेव वत्तव्ये । .. पे०.. ।

२० अनागत विज्झाण स्रघो अनागत विज्झाणं नत्थी ति ?
आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रघो पञ्चुप्पन्न विज्झाण नत्थी ति ?
न हेव वत्तव्ये । पे० ।

अनागत विज्झाण आयतन पे० अनागत विज्झाण धातु
.. पे० अनागत विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन अनागत विज्झाण
२५ नत्थी ति ? आमन्ता ।

पञ्चुप्पन्न विज्झाण स्रन्धा धातु आयतन पञ्चुप्पन्न विज्झाणं
नत्थी ति ? न हेव वत्तव्ये । .. पे० ।

१२ शुत्तमायम

२१८ अ वत्तव्यं - अनीमानागता स्रन्धा धातु आयतन
नत्थि यत्ति ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —“तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधि-
वचनपथा पञ्जात्ति पे० विञ्जूही ति . पे० ” । अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं —“अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं
नत्थि चेते” ति ।

5

अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —“यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीता-
नागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा बहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा
पणीतं वा य दूरे सन्तिके वा, अयं वुच्चति रूपक्खन्धो । या काचि
वेदना या काचि सञ्जा ये केचि सङ्खारा यं किञ्चि विञ्जाणं
अतीतानागतपच्चुप्पन्न पे० . अयं वुच्चति विञ्जाणक्खन्धो” ति ।
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

10

तेन हि न वत्तब्बं —“अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि
चेते” ति ।

८. एकच्चमत्थीतिकथा

§ १. अतीतादिकेकच्चकथा

२६६ *अतीत अत्थी ति ? एकच्च अत्थि, एकच्चं नत्थी ति । 15

एकच्च निरुद्ध, एकच्चं न निरुद्ध, एकच्च विगतं, एकच्चं
अविगतं; एकच्च अत्थङ्गत, एकच्च न अत्थङ्गत, एकच्च अब्भत्थङ्गतं,
एकच्चं न अब्भत्थङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत एकच्च अत्थि, एकच्च नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे
नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

अतीत एकच्च अत्थि, एकच्च नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीतं एकच्च अत्थि, एकच्च नत्थी ति ? आमन्ता ।

25

अतीता अविपाका धम्मा एकञ्चे अत्थि एकञ्चे नत्थी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत एकञ्च अत्थि एकञ्च नत्थी ति ? आमन्ता ।

किं अत्थि किं नत्थी ति ? अतीता अविपक्कविपाका धम्मा -

५ ते अत्थि अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

१० अतीता अविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते नत्थी ति ? न हव

वत्तब्बे । पे० ।

१५ *अतीता अविपाका^१ धम्मा - ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका^२ धम्मा - ते नत्थी ति ? न हव
वत्तब्बे । पे० ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा - ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा ति ? आमन्ता ।

२० हृस्वि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा, नो च वत रे

वत्तब्बे - 'अतीता अविपक्कविपाका धम्मा^३ - ते अत्थी' ति ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ? न हेव

२५ वत्तब्बे । पे० ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ?

आमन्ता ।

अतीता अविपक्का^४ धम्मा निरुद्धा - ते अत्थी ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

१ विपक्कविपाका - स्या रो । २ अविपाका - स्या रो । ३ धम्मा
निरुद्धा - स्या । ४ अविपक्कविपाका - सी विपक्कविपाका - रो ।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ?

आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ?

न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अतीता अविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? आमन्ता । 5

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते नत्थी ति ? 10

आमन्ता ।

अतीता एकदेस विपक्कविपाका धम्मा एकदेसं अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा — ते एकच्चे अत्थि एकच्चे नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

न वत्तब्बं — “अतीता अविपक्कविपाका धम्मा — ते अत्थी” 15 ति ? आमन्ता ।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्जि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अतीता अविपक्कविपाका धम्मा — ते अत्थी” ति । 20

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? आमन्ता । 25

पच्चुप्पन्ना धम्मा निरुज्झिस्सन्ती ति कत्वा ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

§ २ अनागतादि एकच्चकथा

३०० अनागतं अत्थी ति ? एकच्चं अत्थि, एकच्च नत्थी ति ।

एकच्चं जातं, एकच्च अजातं, एकच्चं सञ्जातं, एकच्च

सोतायतन घानायतन जिह्वायतन कायायतन रूपा
यतन सदायतन गन्धायतन रसायतन फोट्टम्भायतन रागो...
दोसो मोहो मानो विट्ठि विचिकिञ्छा भीन उद्वज्जं
अहिरिक अनोत्तप्प सतिपट्ठान ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

अनोत्तप्प सतिपट्ठान ति ? आमन्ता ।

अनोत्तप्प सति सतिन्द्रिय सतिबल सम्मासति पे० काय
गतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सति सतिपट्ठाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतन सतिपट्ठान, त च सती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

सति सतिपट्ठाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

सोतायतन पे० कायायतन रूपायतन फोट्टम्भायतन
रागो दोसो .. मोहो अनोत्तप्प सतिपट्ठान, त च सती ति ?
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्खायतन सतिपट्ठान, त च न सती ति ? आमन्ता ।

सति सतिपट्ठाना, सा च न सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ..

सोतायतन पे० कायायतन रूपायतन फोट्टम्भायतन ..
रागो दोसो मोहो अनोत्तप्प सतिपट्ठान, त च न सती ति ।
आमन्ता ।

सति सतिपट्ठाना सा च न सती ति ? न हेव वत्तब्बे
... पे० ।

३०२ नि वत्तब्ब - "सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना" ति ।
आमन्ता ।

ननु सट्ठे धम्मे आरब्ध सति सन्तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सब्बे धम्मे आरब्ध सति सन्तिट्ठती ति, तेन वत्तं
वत्तब्बे - "सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना" ति ।

*सट्ठ धम्म आरब्ध सति सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा सतिपट्ठान
ति ? आमन्ता ।

सट्ठ धम्म आरब्ध फत्सो सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा फत्सपट्ठाना
ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

*सब्बं धम्मं आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

सब्ब धम्मं आरब्भ वेदना सन्तिट्ठति सञ्जा सन्तिट्ठति .
चेतना सन्तिट्ठति चित्त सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा चित्तपट्टाना ति ?
न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

5

*सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता उपट्ठितसतिनो सतिया समन्नागता सतिया समोहिता ,
सब्बेसं सत्तानं सति पच्चुपट्ठिता ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

३०३ *सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अमत्तं ते, भिक्खवे, न परिभुञ्जन्ति ये
कायगतासति न परिभुञ्जन्ति । अमत्तं ते, भिक्खवे, परिभुञ्जन्ति
ये कायगतासति परिभुञ्जन्ती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता कायगतासति परिभुञ्जन्ति पटिलभन्ति आसेवन्ति
भावेन्ति बहुलीकरोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

15

ननु वुत्तं भगवता — “एकायनो अय, भिक्खवे, मग्गो सत्तानं
विसुद्धिया सोकपरिदेवानं समतिक्कमाय दुक्खदोमनस्सान अत्थङ्गमाय
जायस्स अधिगमाय निब्बानस्स सच्छिकिरियाय यदिद चत्तारो सति-
पट्टाना” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ?

सब्बे धम्मा एकायनमग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. । 20

*सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “रज्जो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा
सत्तन्न रतनान पातुभावो होति । कतमेसं सत्तन्न ? चक्करतनस्स
पातुभावो होति, हत्थिरतनस्स पातुभावो होति, अस्सरतनस्स मणि-
रतनस्स .. इत्थिरतनस्स गहपतिरतनस्स परिणायकरतनस्स
पातुभावो होति । रज्जो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा इमेस
सत्तन्न रतनान पातुभावो होति ।

25

“तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स
सत्तन्नं वोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होति । कतमेस सत्तन्नं ? सति-

सम्बोज्जङ्गरतनस्स पातुभावो होति, घम्मविचयसम्बोज्जङ्गरतनस्स
पातुभावो होति, विरियसम्बोज्जङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पीति
सम्बोज्जङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पस्सद्विसम्बोज्जङ्गरतनस्स
पातुभावो होति समाधिसम्बोज्जङ्गरतनस्स पातुभावो होति, उपेक्खा
5 सम्बोज्जङ्गरतनस्स पातुभावो होति । तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा
अरुह्णो सम्मासम्बुद्धस्स इमेस सत्तम बोज्जङ्गरतनान पातुभावो होती”
ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तथागतस्स पातुभावा अरुह्णो^१ सम्मासम्बुद्धस्स सब्बे घम्मा^२
सत्तिसम्बोज्जङ्गरतना व^३ होन्ती^४ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

10 सब्बे घम्मा सत्तिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे घम्मा सम्मप्यधाना इद्धिपादा इन्द्रिया ... वसा
बोज्जङ्गा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० हेवत्थिकथा

१०४ *अतीतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

15 सेवत्थि सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठा नत्थट्ठो अत्थट्ठो अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

20 *अनागतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो अत्थी ति वा अत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
25 ति वा एसेसे एक्कट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे ।
... पे०... ।

१ रो पीत्वके नत्थि । २ सी पीत्वके नत्थि । ३ एया पीत्वके नत्थि ।

४ होति - सी ।

*पच्चुप्पन्न अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो . पे० . समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

5

३०५ *अतीत हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अतीत अतीत ति हेवत्थि, अतीतं अनागत ति हेव नत्थि, अतीत पच्चुप्पन्न ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

10

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागत हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

15

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अनागतं अनागत ति हेवत्थि, अनागत अतीत ति हेव नत्थि, अनागतं पच्चुप्पन्न ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो पे० समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

*पच्चुप्पन्न हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? पच्चुप्पन्न पच्चुप्पन्न ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्न अतीत ति हेव नत्थि, पच्चुप्पन्न अनागतं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो पे० समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ न वत्तब्ब — “अतीत हेवत्थि, हेव नत्थि; अनागत हेवत्थि, हेव नत्थि; पच्चुप्पन्न हेवत्थि, हेव नत्थी” ति ? आमन्ता ।

30

अतीत अनागत ति हेवत्थि, अतीत पञ्चुप्पन्न ति हेवत्थि,
अनागतं अतीत ति हेवत्थि, अनागत पञ्चुप्पन्न ति हेवत्थि, पञ्चुप्पन्न
अतीत ति हेवत्थि, पञ्चुप्पन्न अनागत ति हेवत्थी ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

४ तेन हि अतीत हेवत्थि हेव नत्थि, अनागत हेवत्थि हेव नत्थि,
पञ्चुप्पन्न हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

३०६ *रूप अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

१० अत्यट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्यट्ठो अत्थिभावो नत्थिभावो,
नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी
ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव वत्तब्बे ।
.. पे० ।

*वेदना सञ्ज्हा सङ्खारा विञ्ज्हाण अत्थी ति ?

१५ हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्यट्ठो नत्थट्ठो ५० समे समभागे तज्जाते ति ? न
हेव वत्तब्बं । पे० ।

२० *रूप हेवत्थि हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? रूप रूप ति हेवत्थि रूप वदना
ति हेव वत्थि पे० रूप सञ्ज्हा ति हेव नत्थि पे० रूप सङ्खारा
ति हेव नत्थि .. पे० .. रूप विञ्ज्हाण ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२५ सेवत्थि सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्यट्ठो नत्थट्ठो पे० समे समभागे तज्जाते ति ? न
हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

*वेदना सञ्ज्हा सङ्खारा विञ्ज्हाण हेवत्थि हेव नत्थी
ति ? आमन्ता ।

३० किन्तत्थि, किन्ति अत्थी ति ? विञ्ज्हाण विञ्ज्हाण ति

हेवत्थि । विज्जाण रूपं ति हेव नत्थि . विज्जाणं वेदना ति हेव
नत्थि .. विज्जाण सज्जा ति हेव नत्थि विज्जाण सङ्खारा ति
हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

5

अत्थट्ठो नत्थट्ठो पे० समे समभागे तज्जाते ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

न वत्तब्ब — “रूप हेवत्थि, हेव नत्थी ति, वेदना सज्जा
सङ्खारा विज्जाण हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

रूप वेदना ति हेवत्थि रूप सज्जा ति हेवत्थि रूप सङ्खारा 10
ति हेवत्थि रूप विज्जाण ति हेवत्थि वेदना सज्जा सङ्खारा
विज्जाण रूप ति हेवत्थि विज्जाण वेदना ति हेवत्थि
विज्जाण सज्जा ति हेवत्थि विज्जाण सङ्खारा ति हेवत्थी ति ?
न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

तेन हि रूप हेवत्थि, हेव नत्थि, वेदना सज्जा सङ्खारा 15
विज्जाण हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

तत्सुद्धानं

उपलब्धो परिहानि^१, ब्रह्मचरियवासो ओघिसो ।

परिज्जा कामरागप्पहान, सब्बत्थिवादो आयतन ।

अतीतानागतो^२ सुभङ्गो^३, सब्बे धम्मा सतिपट्टाना ।

हेवत्थि हेव नत्थी ति ॥

20

महावग्गो ।

— ० —

१ परिहान — सी०, स्या०, रो० । २-२ अतीतानागतेसु भागो — स्या०, रो० ।

२. द्वितीयो' वग्गो'

११(१) परूपहारकथा

१ *अत्थि अरुहत्तो असुचि' सुक्कविस्सट्ठी' ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरुहत्तो रागो कामरागो कामरागपरियुद्धान कामराग-
सयोजन कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

५ *नत्थि अरुहत्तो रागो कामरागो कामरागपरियुद्धान कामराग-
सयोजन कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरण ति ? आमन्ता ।

हत्थि नत्थि अरुहत्तो रागो कामरागो कामरागपरियुद्धान
कामरागसयोजन कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरण, नो च वत्त रे
वत्तब्बे — अत्थि अरुहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी' ति ।

१० *अत्थि पुणुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो
कामरागो कामरागपरियुद्धान कामरागसयोजन कामोघो कामयोगो
कामच्छन्दनीवरण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरुहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो कामरागो
कामरागपरियुद्धान पे० कामच्छन्दनीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
१५ पे० ।

अत्थि अरुहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नत्थि तस्स रागो
कामरागो कामरागपरियुद्धान पे० कामच्छन्दनीवरण ति ?
आमन्ता ।

२० अत्थि पुणुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि नत्थि तस्स रागो
कामरागो कामरागपरियुद्धान पे० कामच्छन्दनीवरण ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अरुहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

केनट्ठना ति ? हत्थि हि मारकायिका वेयसा अरुहत्तो असुचि
सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती ति ।

१-१ टी रो पाठकेसु नत्थि । * इमिमा सक्कजेन राक्कवादीपुब्बा वत्तिता ।

२-२ असुचिसुक्कविस्सट्ठी - रो एवमुपरिपि ।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती
ति ? आमन्ता ।

अत्थि मारकायिकान देवतान असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न
हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*नत्थि मारकायिकान देवतान असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? 5
आमन्ता ।

हज्जि नत्थि मारकायिकान देवतान असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नो
च वत रे वत्तब्बे — “मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसहरन्ती” ति ।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती 10
ति ? आमन्ता ।

मारकायिका देवता अत्तनो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ति,
अञ्जेस असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ति, तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसहरन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्जेसं न तस्स असुचि 15
सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती ति ? आमन्ता ।

हज्जि मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्जेस न तस्स
असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “मारकायिका
देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती” ति ।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसहरन्ती 20
ति ? आमन्ता ।

लोमकूपेहि उपसहरन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२ *मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि
उपसहरन्ती ति ? आमन्ता ।

किं कारणा ति ? हन्द हि विमति गाहयिस्सामा ति । 25

अत्थि अरहतो विमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरहतो विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि विमति, धम्मो विमति, सद्धे विमति,
सिक्खाय विमति, पुब्बन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुब्बन्तापरन्ते
विमति, इदप्पन्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? न हेव 30
वत्तब्बे । पे० ।

*नत्थि अरहत्तो सत्थरि विमति, धम्मो विमति, सङ्गे विमति, सिक्खाय विमति, पुब्बन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुब्बन्तापरन्त विमति, इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहत्तो सत्थरि विमति पे० इदप्पञ्चयता
५ पटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमति नो ख वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अरहत्तो विमती" ति ।

*अत्थि पुषुज्जनस्स विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति पे० इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहत्तो विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति पे० ..
१० इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
.. पे० .. ।

*अत्थि अरहत्तो विमति नत्थि तस्स सत्थरि विमति .. पे०
इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुषुज्जनस्स विमति, नत्थि तस्स सत्थरि विमति पे० ..
१५ इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मोसु विमती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
.. पे० ।

*अत्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठि किस्स निस्सन्दो ति ? असित
पीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ।

२० अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स
निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, सब्बेसयेव अत्थि
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति सब्बेसयेव अत्थि
२५ असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

दारका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति अत्थि दारकामं
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पण्डका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि पण्डकामं
असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*देवा असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३ *अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . । 5

*अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता । 10

अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

४ *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहा मेथुन धम्म पटिसेवेय्य, मेथुन^१ उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाध- 15
सयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजत सादियेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, पुथुज्जनो मेथुन धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, 20
कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अरहा मेथुन धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, 25
कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजत सादियेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, न च अरहा मेथुन धम्म पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, 30
कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजत सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

अस्थि पुष्यज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी, न च पुष्यज्जनो मेषुन
धम्म पटिसेवेम्य मेषुन उप्पादेम्य, पुत्तसम्भाधसयन भज्जावसेम्य,
वासिक्चन्दन पच्चनुमवेम्य, मासागधविलेपन धारेम्य, जातस्मरजत
सादियेम्या ति ? न हेम वत्तव्वे ।

*अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्पुक्खो
अनभावकृतो आर्याति अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हस्मिन् अरहत्तो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्पुक्खो
अनभावकृतो आर्याति अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तव्वे - 'अस्थि

अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी' ति ।

*अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तो बोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो मानो
पहीनो दिट्ठि पहीना यिषिविच्छा पहीना बीन पहीन उदञ्च
पहीन अहिरिक पहीन पे० अनोत्तप्य पहीन उच्छिन्नमूल ताला
वत्पुक्ख अनभावकृत आर्याति अनुप्पादधम्म ति ? आमन्ता ।

हस्मिन् अरहत्तो अनोत्तप्य पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्पुक्ख
अनभावकृत आर्याति अनुप्पादधम्म, नो च वत रे वत्तव्वे - 'अस्थि
अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी' ति ।

४ *अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ति ? आमन्ता ।
हस्मिन् अरहत्तो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, नो च यत रे
वत्तव्व - "अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी' ति ।

*अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तो रागप्पहानाय मतिपट्ठाना भायिता .. पे० -
गम्मणधाना भायिता इक्षिपादा भायिता इन्द्रिया भायिता ...
यना भायिता पे० योग्गहा भायिता ति ? आमन्ता ।

हस्मिन् अरहत्तो रागप्पहानाय योग्गहा भायिता, नो च वत रे
वत्तव्वे - 'अस्थि अरहत्तो असुचि सुक्कविस्सट्ठी' ति ।

अस्थि अरहत्ता असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्ता रागप्पहानाय .. पे० .. मोक्षहानाय पे० ..

अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता, नो च
वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी” ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता । 5

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो
ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो
उक्खित्तपलिधो सङ्घिण्णपरिखो अव्वूहसिको निरग्गळो अरियो
पन्नद्वजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो, दुक्ख तस्स
परिञ्जात, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिक्कतो, मग्गो भावितो, 10
अभिञ्जेय्य अभिञ्जात, परिञ्जेय्य परिञ्जात, पहातव्वं पहीन, भावेतव्व
भावित, सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो
पे० सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो
असुचि सुक्कविस्सट्ठी” ति । 15

६ *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? सधम्म-
कुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी, परधम्मकुसलस्स अरहतो
नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता । 20

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? 25
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि
सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि
सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 30

*सधम्मकुसलस्स अरुहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे० अनोत्तप्प पहीन, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरुहतो अनोत्तप्प पहीन, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सधम्मकुसलस्स अरुहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०... वोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय पे० अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरुहतो अनोत्तप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सधम्मकुसलो अरुहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सञ्चिक्कातब्ब सञ्चिक्कत अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरुहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सञ्चिक्कातब्ब सञ्चिक्कत अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरुहतो रागो पहीनो नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरुहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरुहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे० अनोत्तप्प पहीन नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरुहतो अनोत्तप्प पहीन, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरुहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०... वोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय .. पे० मोहप्पहानाय .. पे० अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता

नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०
सच्छिकातव्व सच्छिकत, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ?
आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०
सच्छिकातव्व सच्छिकत, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

७ *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “ये ते”, भिक्खवे, भिक्खू पुथुज्जना सील- 10
सम्पन्ना सता^२ सम्पजाना निद्व ओक्कमन्ति, तेस असुचि न मुच्चति ।
ये पि ते, भिक्खवे, बाहिरका इसयो कामेसु वीतरागा, तेस पि असुचि
न मुच्चति । अट्ठानमेत, भिक्खवे, अनवकासो य अरहतो असुचि
मुञ्चयेया” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता^३ ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अत्थि अरहतो असुचि^४ सुक्कविस्सट्ठी^५” 15
ति ।

न वत्तब्ब — “अत्थि अरहतो परूपहारो” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-
परिक्खार परे उपसहरेय्यु ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज- 20
परिक्खार परे उपसहरेय्यु, तेन^६ वत रे वत्तब्बे^७ — “अत्थि अरहतो
परूपहारो” ति ।

*अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-
परिक्खार परे उपसहरेय्यु ति, अत्थि अरहतो परूपहारो ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफल वा सकदागामिफल वा अनागामिफल 25
वा अरहत वा परे उपसहरेय्यु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ केचि — सी० । २ सति — स्या०, रो० । ३ स्या० पोत्यके नत्थि ।
४-४ असुचिसुक्कविस्सट्ठी — रो० । ५-५ रो० पोत्यके नत्थि ।
क०-२१

१२(२) अञ्जानकथा

८ *अस्थि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

अस्थि भरहृतो अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

३ नस्थि भरहृतो अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नस्थि भरहृतो अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण,
१० नो च वत रे वत्तब्बे - 'अस्थि भरहृतो अञ्जान' ति ।

*अस्थि पुणुज्जनस्स अञ्जान, अस्थि तस्स अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

अस्थि भरहृतो अञ्जान, अस्थि तस्स अविज्जा अविज्जोभो
१५ अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अस्थि भरहृतो अञ्जान नस्थि तस्स अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

२० अस्थि पुणुज्जनस्स अञ्जान नस्थि तस्स अविज्जा अविज्जोभो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुद्धान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अस्थि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

अरहा अञ्जानपकतो पाण हनेम्य अविघ्न आदियम्य मुत्ता
२५ मणेम्य पिसुण मणेम्य, फरुस मणेम्य सम्फ'पलपेम्य' सच्चि छिन्देम्य, निस्तोप हरेम्य एकागारियं' करेम्य परिपये तिट्ठेम्य परदार गज्जम्य गामघात करेम्य, निगमघात करेम्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि पृथुज्जनस्स अज्ञाण, पृथुज्जनो अज्ञाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य, मुसा भणेय्य पे० गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अज्ञाण, अरहा अज्ञाणपकतो पाण हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य पे० गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अज्ञाण, न च अरहा अज्ञाणपकतो पाण हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य पे० गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि पृथुज्जनस्स अज्ञाण, न च पृथुज्जनो अज्ञाणपकतो पाण हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य पे० गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अज्ञाण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि अज्ञाण, धम्मे अज्ञाण, सद्धे अज्ञाण, सिक्खाय अज्ञाण, पुब्बन्ते अज्ञाण, अपरन्ते अज्ञाण, पुब्बन्तापरन्ते अज्ञाण, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अज्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो सत्थरि अज्ञाण, धम्मे अज्ञाण, सद्धे अज्ञाण, सिक्खाय अज्ञाण, पुब्बन्ते अज्ञाण, अपरन्ते अज्ञाण, पुब्बन्तापरन्ते अज्ञाण, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अज्ञाण ति ? आमन्ता ।

हज्जि नत्थि अरहतो सत्थरि अज्ञाण, धम्मे अज्ञाणं, सद्धे अज्ञाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अज्ञाण, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो अज्ञाण” ति ।

*अत्थि पृथुज्जनस्स अज्ञाण, अत्थि तस्स सत्थरि अज्ञाण, धम्मे अज्ञाण, सद्धे अज्ञाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अज्ञाण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अज्ञाण, अत्थि तस्स सत्थरि अज्ञाण, धम्मे अज्ञाण, सद्धे अज्ञाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अज्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अस्मि भरहृतो अञ्जान, नस्मि तस्स सत्थरि अञ्जान, धम्म
अञ्जान, सङ्खे अञ्जान पे० इदप्पच्चमतापटिच्चसमुप्पन्नेसु
धम्मेषु अञ्जान ति ? आमन्ता ।

अस्मि पुणुज्जनस्स अञ्जान नस्मि तस्स सत्थरि अञ्जान,
५ धम्मेषु अञ्जान, सङ्खे अञ्जान पे० इदप्पच्चमतापटिच्चसमुप्पन्नेसु
धम्मेषु अञ्जान ति ? न हेष वत्तब्बे ।

६ *अस्मि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

ननु भरहृतो रागो पहीनो उच्चिन्नमूलो तालावत्पुक्तो
अनभावकृतो आर्यति अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

१० हञ्चि भरहृतो रागो पहीनो उच्चिन्नमूलो तालावत्पुक्तो
अनभावकृतो आर्यति अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे - "अस्मि
भरहृतो अञ्जान' ति ।

*अस्मि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

ननु भरहृतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे०..
१५ अनोत्तप्प पहीन उच्चिन्नमूल तालावत्पुक्त अनभावकृत आर्यति
अनुप्पादधम्म ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भरहृतो अनोत्तप्प पहीन उच्चिन्नमूल तालावत्पुक्त
अनभावकृत आर्यति अनुप्पादधम्म, नो च वत रे वत्तब्बे - 'अस्मि
भरहृतो अञ्जान ति ।

२० *अस्मि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

ननु भरहृतो रागप्पहानाय मग्गो भाविता पे० बोज्झङ्गा
भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भरहृतो रागप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे
वत्तब्बे - 'अस्मि भरहृतो अञ्जान ति ।

२५ *अस्मि भरहृतो अञ्जान ति ? आमन्ता ।

ननु भरहृतो दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय पे०..
अनोत्तप्पहानाय मग्गो भाविता पे० बोज्झङ्गा भाविता ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि भरहृतो अनोत्तप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च
३० वत रे वत्तब्बे - "अस्मि भरहृतो अञ्जान' ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सच्छि-
कातब्बं सच्छिकत ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो पे० सच्छिकातब्ब सच्छिकतं,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो अञ्ज्ञाण” ति ।

5

१०. *अत्थि अरहतो अञ्ज्ञाण ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो
अत्थि अञ्ज्ञाणं, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ज्ञाण ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्ज्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

10

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ज्ञाण ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण
ति ? आमन्ता ।

15

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो
पे० अनोत्तप्प पहीन, अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्प पहीन, अत्थि तस्स अञ्ज्ञाणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०
वोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय
पे० अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
अत्थि तस्स अञ्ज्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

30

*सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो प०
सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत, अत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०
सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत, अत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? न हेव वत्तव्व ।

5 पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो नत्थि तस्स अञ्ञाण
ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स अञ्ञाण
ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

10 *परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो
पे० अनोत्तप्प पहीन, नत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्प पहीन, नत्थि तस्स अञ्ञाण
ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

15 *परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे० -
वोज्झङ्गा भाविता पे० दोमप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय पे०
अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता नत्थि
तस्स अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय वोज्झङ्गा भाविता,
नत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

20 *परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो प०-
सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत नत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

नयम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो प०-
सच्छिक्कातव्व सच्छिक्कत नत्थि तस्स अञ्ञाण ति ? न हेव वत्तव्व ।
प० ।

25 ११ *अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "जानतोहं", भिक्खवे, पस्सतो आसवान
सय यदामि नो अजानतो नो अपस्सतो । भिञ्च भिक्खवे, जानतो
नि पस्सतो आसवान खयो होति ? 'इति रूप इति रूपस्स समुदयो

१ एव - अरहतो बीमो पहीनो पे ... इति री. पीत्यके अचिको पाठो निर्गति ।

२ आनवाह - गी जानवाह - रया री. एवमुपरि पि ।

इति रूपस्स अत्थङ्गमो, इति वेदना पे० इति सञ्जा इति
सङ्गारा इति विञ्जाण, इति विञ्जाणस्स समुदयो, इति
विञ्जाणस्स अत्थङ्गमो' ति - एव खो, भिक्खवे, जानतो एव पस्सतो
आसवान खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब - "अत्थि अरहतो अञ्जाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "जानतोह, भिक्खवे, पस्सतो आसवान
खय वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्खवे, जानतो
किं पस्सतो आसवान खयो होति ? 'इदं दुक्ख' ति - भिक्खवे, जानतो
पस्सतो आसवान खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति - जानतो पस्सतो
आसवान खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधो' ति - जानतो पस्सतो आसवान
खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति - जानतो पस्सतो
आसवान खयो होति । एव खो, भिक्खवे, जानतो एव पस्सतो आसवान
खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब - "अत्थि अरहतो अञ्जाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "सब्ब, भिक्खवे, अनभिजान अपरिजान
अविराजय अप्पजह अभब्बो दुक्खक्खयाय, सब्ब^१ च खो, भिक्खवे,
अभिजान परिजान विराजय पजह भब्बो दुक्खक्खयाया" ति ।
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब - "अत्थि अरहतो अञ्जाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

“सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।
सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छित च,
सीलब्बत वा पि यदत्थि किञ्चि ।
चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
छच्चाभिठानानि^२ अभब्बो^३ कातु” ति ॥

१-१ इदं खो भिक्खवे सब्ब - सी० । २ छ चाभिठानानि - सी०, स्या०, रो०,
एवमुपरि पि । ३ अभब्ब - म०, एवमुपरि पि ।

अत्येव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - "अत्थि अरहतो अञ्जाण" ति ।

अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - यस्मि भिक्खवे, समये अरियसावकस्स

५ विग्ग जीतमल धम्मवक्खु उवपादि - 'य विञ्चि समुदयधम्म सम्ब रं निरोधधम्म ति । सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि सयोजनानि पट्ठीयन्ति - सक्कायदिट्ठि विचिकिञ्छा, सीलब्धतपरामासो' ति । अत्येव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - 'अत्थि अरहतो अञ्जाण' ति ।

१० १ न वत्तम्ब - अत्थि अरहतो अञ्जाण' ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा इत्थिपुरिसान' नामगोत्त न जानेम्य, मग्गामग्ग न जानेम्य तिणकट्ठवनप्पतीन नाम न जानेम्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा इत्थिपुरिसान नामगोत्त न जानेम्य मग्गामग्ग न जानेम्य तिणकट्ठवनप्पतीन नाम न जानेम्य, तेन वत रे वत्तम्बे -

१५ 'अत्थि अरहतो अञ्जाण' ति ।

*अरहा इत्थिपुरिसान नामगोत्त न जानेम्य, मग्गामग्ग न जानेम्य, तिणकट्ठवनप्पतीन नाम न जानेम्या ति, अत्थि अरहतो अञ्जाण ति ? आमन्ता ।

२० अरहा सोतापत्तिफल वा सकदागामिफल वा अनागामिफल वा अरहत्त वा न जानेम्या ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

१३(१) कल्लकथा

१२ *अत्थि अरहतो कल्ल ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विचिक्किञ्छा विचिक्किञ्छापरियुट्ठान विचिकिञ्छा सयोजन विचिक्किञ्छानीवरण ति ? न हेव वत्तम्ब । पे० ।

२५ नत्थि अरहतो विचिक्किञ्छा विचिक्किञ्छापरियुट्ठान विचिक्किञ्छासयोजन विचिक्किञ्छानीवरण ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो विचिक्किञ्छा विचिक्किञ्छापरियुट्ठान

विचिकिच्छासंयोजन विचिकिच्छानीवरण, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठान विचिकिच्छासंयोजन विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठान विचिकिच्छासंयोजन विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजन विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठान विचिकिच्छासंयोजन विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा, सङ्खे कङ्खा, सिक्खाय कङ्खा, पुब्बन्ते कङ्खा, अपरन्ते कङ्खा, पुब्बन्तापरन्ते कङ्खा, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अतिथि पुण्युज्जनम्स कङ्क्षा, नतिथि तस्स सत्थरि कङ्क्षा, धम्मे कङ्क्षा पे० इदप्पञ्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेषु कङ्क्षा ति ? न हेव वत्तव्ये ।

१३ *अतिथि अरुहतो कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

५ ननु अरुहतो रागो पहीनो उच्चिन्नमूलो तालावत्पुफ्तो अनभावङ्कृतो आर्याति अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरुहतो रागा पहीनो उच्चिन्नमूलो तालावत्पुफ्तो अनभावङ्कृतो आर्याति अनुप्पादधम्मो नो च वत रे वत्तव्ये — “अतिथि अरुहतो कङ्क्षा” ति ।

१० *अतिथि अरुहतो कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।

ननु अरुहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे०— अनोत्तप्य पहीन पे० रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० अनोत्तप्यपहानाय मग्गो भावितो पे० वोज्झङ्गा भाविता ननु अरुहा बीतरागो बीतदोसो बीतमोहो पे० सच्चिक्कातव्व सच्चिक्कत ति ? आमन्ता ।

१५ हञ्चि अरुहा बीतरागो बीतदोसो बीतमोहो पे० सच्चिक्कातव्व सच्चिक्कत नो च वत रे वत्तव्ये — “अतिथि अरुहतो कङ्क्षा” ति ।

१४ *अतिथि अरुहतो कङ्क्षा ति ? सधम्मकुसलस्स अरुहतो अतिथि कङ्क्षा, परधम्मकुसलस्स अरुहतो नतिथि कङ्क्षा ति ।

२० सधम्मकुसलस्स अरुहतो अतिथि कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।
परधम्मकुसलस्स अरुहतो अतिथि कङ्क्षा ति ? न हव वत्तव्ये ।
पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरुहतो नतिथि कङ्क्षा ति ? आमन्ता ।
सधम्मकुसलस्स अरुहतो नतिथि कङ्क्षा ति ? न हव वत्तव्ये ।

२५ पे० ।

सधम्मकुसलस्स अरुहतो रागो पहीनो अतिथि तस्स कङ्क्षा ति ?
आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स कङ्खा ति ?

न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो पे० . मोहो पहीनो

... पे० अनोत्तप्प पहीन पे० रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०

बोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय . पे० . मोहप्पहानाय 5

. पे० अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता

.. पे०.. सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०

सच्छिकातब्बं सच्छिकत, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो . पे०

सच्छिकातब्ब सच्छिकतं, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10

.. पे०..

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्खा ति ?

आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्खा ति ?

न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

15

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो

पे० . अनोत्तप्पं पहीन पे० रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०

बोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय

. पे० अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता

... पे० . ।

20

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०

सच्छिकातब्ब सच्छिकत, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०

सच्छिकातब्ब सच्छिकत, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे० ।

25

१५ *अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “जानतोह, भिक्खवे, पस्सतो आसवान्
खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्खवे, जानतो
किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? ‘इति रूप’ पे० ‘इति विज्जाणस्स

अत्यङ्गमो' ति - एव सौ, भिक्षवे, जानतो एव पस्सतो आसवान्
सयो होती' ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - "अत्थि भरुहो कल्ला" ति ।

*अत्थि भरुहो कल्ला ति ? आमन्ता ।

5 ननु वुत्त भगवता - "जानतोह भिक्षवे, पस्सतो आसवान्
सय वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्षवे, जानतो किं
पस्सतो आसवान् सयो होति ? 'इव दुक्ख' ति, भिक्षवे पे०
'अय दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति जानतो पस्सतो आसवान् सयो
होति । एव सौ, भिक्षवे, जानतो एव पस्सतो आसवान् सयो होती'
10 ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - 'अत्थि भरुहो कल्ला' ति ।

*अत्थि भरुहो कल्ला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "सब्ब, भिक्षवे, अनभिजान अपरिजान
अविराजय अप्यजह भम्बो दुक्खक्खयाय, सब्ब' च' सौ, भिक्षवे,
15 अभिजान परिजान विराजय पजह भम्बो दुक्खक्खयाया' ति । अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - "अत्थि भरुहो कल्ला" ति ।

*अत्थि भरुहो कल्ला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

20 सहायस्स वस्सनसम्पदाय पे० ।

खञ्चामिठानानि अभम्बो कावु" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्ब - 'अत्थि भरुहो कल्ला' ति ।

*अत्थि भरुहो कल्ला ति ? आमन्ता ।

25 ननु वुत्त भगवता - यस्मि भिक्षवे समय अरियसावकस्स
विरज वीसमस धम्मचक्खुं उदपादि - य किञ्चि समुदयधम्म सव्वं तं
निरोधधम्म नि सह दस्सनुप्पादा भिक्षव अरियसावकस्स तीणि
सयोजनानि पहीयति - सक्कायदिट्ठि विज्जिक्खिञ्छा, सोलम्वतपरामासो'
ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता —

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा,
यतो पजानाति सहेतुधम्मं ति ॥

5

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा,
यतो खयं पच्चयानं अवेदी ति ॥

10

“यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिन्नो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।
विधूपयं तिठ्ठति मारसेनं,
सुरियो^१ व^२ ओभासयमन्तलिक्ख ति ॥

15

“या काचि कङ्खा इध व हुरं वा,
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।
ज्ञायिनो ता पजहन्ति सब्बा,
आतापिनो ब्रह्मचरियं चरन्ता ति ॥

“ये कङ्खासमतिक्कन्ता, कङ्खाभूतेसु पाणिसु ।
असंसया विसयुत्ता, तेसु दिन्न महप्फला ति ॥

20

“एतादिसी धम्मपकासनेत्थ,
न^३ तत्थ किं^३ कङ्खति कोचि सावको ।
नित्थिण्णओघ^३ विचिकिच्छछिन्नं,
बुद्धं नमस्साम जिन जनिन्दा” ति ॥

25

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अत्थि अरहतो कङ्खा” ति ।

१-१ सुरियोव — म० । २-२ कञ्चु तत्थ — स्या०, किन्तु तत्थ — रो० ।

३ नित्थिण्णओघ — सी०, रो०, नित्थिण्णओघ — स्या० ।

न वस्तुव्य - "अतिथि भरहृतो कक्ष्मा" ति ? आमन्ता ।

ननु भरहा इतिपुरिसान नामगोत्ते कक्ष्मेय्य, मग्गामग्गे कक्ष्मेय्य, तिणकट्टवनप्पतीन नामे कक्ष्मेय्या" ति ? आमन्ता ।

हृच्चि भरहा इतिपुरिसान नामगोत्ते कक्ष्मेय्य, मग्गामग्ग
5 कक्ष्मेय्य, तिणकट्टवनप्पतीन नामे कक्ष्मेय्य, तेन यत रे वस्तुव्ये - "अतिथि
भरहृतो कक्ष्मा" ति ।

*भरहा इतिपुरिसान नामगोत्ते कक्ष्मेय्य, मग्गामग्गे कक्ष्मेय्य,
तिणकट्टवनप्पतीन नामे कक्ष्मेय्या ति, अतिथि भरहृतो कक्ष्मा ति ?
आमन्ता ।

10 भरहा सोत्तापत्तिफले वा सकदागामिफले वा अनागामिफले
वा भरहृत्ते वा कक्ष्मेय्या ति ? न हेव वस्तुव्ये । पे० ।

१४(४) परवितारणकथा

१६ *अतिथि भरहृतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

भरहा परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिबद्धभू न जानाति
न पस्सति सम्मून्हो असम्पजानो ति ? न हेव वस्तुव्ये । पे० ।

15 *ननु भरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटि
बद्धभू जानाति पस्सति असम्मून्हो सम्पजानो ति ? आमन्ता ।

हृच्चि भरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटि
बद्धभू जानाति पस्सति असम्मून्हो सम्पजानो तो च यत रे वस्तुव्ये -
"अतिथि भरहृतो परवितारणा" ति ।

20 *अतिथि पुयुज्जनस्स परवितारणा सो च परनेय्यो परपत्तियो
परपच्चयो परपटिबद्धभू न जानाति न पस्सति सम्मून्हो असम्पजानो
ति ? आमन्ता ।

अतिथि भरहृतो परवितारणा सो च परनेय्यो परपत्तियो
परपच्चयो परपटिबद्धभू न जानाति न पस्सति सम्मून्हो असम्पजानो
25 ति ? न हेव वस्तुव्ये । पे० ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिवद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूब्हो सम्पजानो ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिवद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूब्हो सम्पजानो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 5-

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा, सङ्खे परवितारणा, सिक्खाय परवितारणा, पुब्बन्ते परवितारणा, अपरन्ते परवितारणा, पुब्बन्तापरन्ते परवितारणा, इदप्पच्चयतापटिच्च- 10 समुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदपच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता ।

हज्जि नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदपच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति । 15

*अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता । 20

अत्थि अरहतो परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता । 25

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि पर- वितारणा, धम्मे परवितारणा पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१७ *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता । 30

ननु भरहृतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्पुक्तो अनभावकृतो आर्यति अनुष्णादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भरहृतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्पुक्तो अनभावकृतो आर्यति अनुष्णादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि भरहृतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि भरहृतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु भरहृतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे०... अनोत्तप्प पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्पुक्त अनभावकृत आर्यति अनुष्णादधम्म पे० रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० अनोत्तप्पहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता पे० ।

*ननु भरहृा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सञ्चिकावत्त सञ्चिकत्त ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भरहृा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो सञ्चिकावत्त सञ्चिकत्त, ना च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि भरहृतो परवितारणा" ति ।

१८ *अत्थि भरहृतो परवितारणा ति ? सधम्मकुसलस्स भरहृतो अत्थि परवितारणा, परधम्मकुसलस्स भरहृतो नत्थि परवितारणा ति ।

सधम्मकुसलस्स भरहृतो अत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स भरहृतो अत्थि परवितारणा ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

*परधम्मकुसलस्स भरहृतो नत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स भरहृतो अत्थि परवितारणा ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

२५ सधम्मकुसलस्स भरहृतो रागो पहीनो अत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स भरहृतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हव वत्तब्बे । पे०... ।

३० सधम्मकुसलस्स भरहृतो दोसो पहीनो पे०... मोहो पहीनो पे०... अनोत्तप्प पहीन पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो

पे० बोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० अनोत्तप्प-
पहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता पे० सधम्म-
कुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सच्छिकातब्ब
सच्छिकत, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० 5
सच्छिकातब्ब सच्छिकत, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स पर-
वितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स परवितारणा 10
ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो, मोहो पहीनो पे०
अनोत्तप्पं पहीन पे० रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे०
बोज्झङ्गा भाविता पे० दोसप्पहानाय पे० अनोत्तप्पपहानाय
मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता पे० परधम्मकुसलो 15
अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे० सच्छिकातब्ब सच्छिकत,
नत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो पे०
सच्छिकातब्ब सच्छिकत, नत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० । 20

१६ *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवान
खय वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च, भिक्खवे, जानतो
किं पस्सतो आसवान खयो होति ? ‘इति रूप पे० इति
विज्जाणस्स अत्थङ्गमो’ ति — एव खो, भिक्खवे, जानतो एव पस्सतो 2
आसवान खयो होती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अत्थि अरहतो परवितारणा” ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “जानतोह, भिक्खवे, पस्सतो आसवान
खय वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो । किञ्च भिक्खवे, जानतो कि
पस्सतो आसवान खयो होति ? ‘इद दुक्ख’ ति — भिक्खवे, जानतो

पस्सतो आसवान खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति पे० 'अयं दुक्खनिरोधो' ति पे० 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति - जानतो पस्सतो आसवान खयो होति । एव स्रो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवान खयो होती' ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "सव्व, भिक्खवे, अनभिजान अपरिजान अविराजय अप्पजह् अमव्वो दुक्खसक्खयाय, सव्व च स्रो, भिक्खवे, अभिजान परिजान विराजय पजह् मव्वो दुक्खसक्खयाया" ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

सहावस्म दस्सनमप्पदाय पे० ।

छच्चाभिठानानि अमव्वो कातु' ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तन हि न वत्तव्व - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "यम्मि, भिक्खवे, समये अरियसायकस्स विरज योतमस धम्मचरन्तु उप्पादि - य मिच्छि स मुदयधम्म, उप्प ॥ निरोधधम्म ति गह् दम्भानुणादा भिक्खवे अरियसायकस्स सीनि गयाननानि पहीयन्ति - सनद्यादिद्वि, विचिकिच्छा, सीतध्वत् परामासा ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तन हि न वत्तव्व - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

"नाह् महिरगामि' पमोचनाय,

गणदुप्पि घोणव वज्जि' मोके ।

धम्म च गह् अभिजानमाना,

एव गुण घोषमिम तरणी ति ॥

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

न वत्तब्ब - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो इत्थिपुरिसान नामगोत्त परे वितारेय्यु, मग्गामग्ग परे वितारेय्यु, तिणकट्टवनप्पतीन नाम परे वितारेय्यु ति ? आमन्ता । 5

हञ्चि अरहतो इत्थिपुरिसान नामगोत्त परे वितारेय्यु, मग्गामग्गं परे वितारेय्यु, तिणकट्टवनप्पतीन नाम परे वितारेय्यु, तेन वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्त परे वितारेय्यु, मग्गामग्गं परे वितारेय्यु, तिणकट्टवनप्पतीन नाम परे वितारेय्यु ति^१, अत्थि 10 अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफल वा सकदागामिफल वा अनागामिफल वा अरहत्त^२ वा परे वितारेय्यु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१५(५) वचीभेदकथा

२० *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बत्थ समापन्नान अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 15

... पे० ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बदा समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

... पे०.. ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बेस समापन्नान अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । 20

.. पे० . ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बसमापत्तीसु अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 25

पे० .. ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०. ।

*समापन्नस्स नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ॥

*समापन्नस्स अत्थि वाचा, अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायो अत्थि कायभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*समापन्नस्स अत्थि कायो, नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि वाचा, नत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

२१ *दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाच भासती ति ?

आमन्ता ।

समुदयो ति जानन्तो समुदयो ति वाच भासती ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाच भासती ति ? आमन्ता ।

निरोधो ति जानन्तो निरोधो ति वाच भासती ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाच भासती ति ? आमन्ता

मग्गो ति जानन्तो मग्गो ति वाच भासती ति ? न हेव वत्तब्बे

पे० ।

*समुदयो ति जानन्तो न च समुदयो ति वाच भासती ति ।

आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाच भासती ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे० ।

*निरोधो ति जानन्तो न च निरोधो ति वाच भासती ति ।

आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाच भासती ति ? न हेव

वत्तब्बे । ... पे०... ।

*मग्गो ति जानन्तो न च मग्गो ति वाच भासती ति ? आमन्ता

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाच भासती ति ? न हेव

वत्तब्बे । पे०... ।

२२ *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

जाण किं गोचर ति ? जाण सच्चगोचर ति ।

सोत सच्चगोचर ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सोत किं गोचर ति ? सोत सद्गोचर ति ।

5

जाण सद्गोचरं ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो जाणं सच्चगोचरं, सोत सद्गोचर ति ? आमन्ता ।

हञ्चि जाण सच्चगोचर, सोतं सद्गोचर, नो च वत रे वत्तब्बे

— “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

10

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो जाण सच्चगोचर, सोत सद्गोचर ति ? आमन्ता ।

द्विन्न फस्सानं, द्विन्न वेदनानं, द्विन्न सञ्ज्ञान, द्विन्न चेतनान, द्विन्न चित्तान समोधान होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

२३. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

15

पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

आपोकसिण पे० तेजोकसिण वायोकसिण नील-

कसिण पीतकसिण लोहितकसिण ओदातकसिण^१ आकासा-

20

नञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतन आकिञ्चञ्जायतन पे०

नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

25

हञ्चि पथवीकसिणं समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*आपोकसिण तेजोकसिण वायोकसिण नीलकसिण पीतकसिण लोहितकसिण ओदातकसिण आकासानञ्चायतन

विष्णुञ्चायतन आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्जायतन
समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्जानासञ्जायतन समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो,
नो च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

5 “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियसमापत्ति^१ समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

“समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

10 लोकिय पठम^२ ज्ञान^३ समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकिय दुतिय ज्ञान ततिय ज्ञान चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स
अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

“लोकिय समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

15 हञ्चि लोकिय समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च
वत रे वत्तब्बे — समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

“लोकिय पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकिय पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो नो च
वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

20 “लोकिय दुतिय ज्ञान ततिय ज्ञान चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकिय चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो
च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

25 २४ “लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

लोकिय पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

“लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

लोकिय दुतिय ज्ञान ततिय ज्ञानं चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स
अत्थि वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*लोकिय पठम ज्ञानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

B 153

लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

5

*लोकिय दुतिय ज्ञान ततिय ज्ञान चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

२५ *लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? 10
आमन्ता ।

लोकुत्तर दुतिय ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

R 20

*लोकुत्तरं पठमं ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

15

लोकुत्तर ततिय ज्ञानं चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स अत्थि
वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*लोकुत्तरं दुतियं ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ?
आमन्ता ।

लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न 20
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*लोकुत्तर दुतिय ज्ञान ततिय ज्ञान चतुत्थ ज्ञान समापन्नस्स
नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तर पठम ज्ञान समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

25

२६ न वत्तब्ब - “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ?
आमन्ता ।

ननु वितक्कविचारा वचीसङ्गारा वुत्ता भगवता - “पठमं
ज्ञानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा” ति ? आमन्ता ।

हृञ्च वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा," तेन वत रे वत्तब्बे - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिण पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

आपोकसिण तेजोकसिण वायोकसिण नीलकसिण पीतकसिण लोहितकसिण ओदातकसिण पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

न वत्तब्बे - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति ? आमन्ता ।

हृञ्च वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" तेन वत रे वत्तब्बे - "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सङ्ख्यसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - "दुत्तिय ज्ञान समापन्नस्स अत्थि सङ्ख्या अत्थि तस्स वितक्कविचारा" ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वितक्कसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - "पठम ज्ञान समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सङ्ख्यसमुद्धाना वाचा वुत्ता भगवता - तत्तिय ज्ञान पे०-

चतुर्थं ज्ञानं आकासानञ्चायतनं. विज्ज्ञाणञ्चायतनं आकिञ्च-
ज्ज्ञायतनं समापन्नस्स अत्थि सञ्ज्ञा, अत्थि तस्स वितक्कविचारा
ति? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२७ *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति? आमन्ता ।

ननु “पठम ज्ञान समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति! 5

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता ।

हज्जि “पठम ज्ञान समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति,
अत्थेव सुत्तन्तो ति^१, नो च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि
वचीभेदो” ति ।

*“पठम ज्ञानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति, अत्थेव 10
सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति? आमन्ता ।

“दुतियं ज्ञानं समापन्नस्स वितक्कविचारा निरुद्धा होन्ती”
ति, अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वितक्कविचारा ति? न हेव
वत्तब्बे । .. पे० ।

*“पठम ज्ञान समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती” ति, अत्थेव 15
सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति? आमन्ता ।

“ततियं ज्ञानं समापन्नस्स पीति निरुद्धा होति, चतुर्थं ज्ञानं
समापन्नस्स अस्सासपस्सासा निरुद्धा होन्ति, आकासानञ्चायतन
समापन्नस्स रूपसञ्ज्ञा निरुद्धा होति, विज्ज्ञाणञ्चायतनं समापन्नस्स
आकासानञ्चायतनसञ्ज्ञा निरुद्धा होति, आकिञ्चज्ज्ञायतनं समा- 20
पन्नस्स विज्ज्ञाणञ्चायतनसञ्ज्ञा निरुद्धा होति, नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञा-
यतन समापन्नस्स आकिञ्चज्ज्ञायतनसञ्ज्ञा निरुद्धा होति, सञ्ज्ञा-
वेदियतनिरोध समापन्नस्स सञ्ज्ञा च वेदना च निरुद्धा होन्ती” ति,
अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स सञ्ज्ञा च वेदना चा ति? न हेव
वत्तब्बे । . पे० । 25

न वत्तब्ब — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति? आमन्ता ।

ननु पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्ठको^२ वुत्तो भगवता ति? 3
आमन्ता ।

१ सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २ कण्ठको — सी०, रो०, कण्ठको — म०,
एवमुपरि पि ।

हृच्च पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स ज्ञानस्स वितक्कविचारा कण्टको वुत्तो भगवता ... ततियस्स ज्ञानस्स पीति कण्टको वुत्तो भगवता ... चतुत्पस्स ज्ञानस्स अस्सासपस्सासा कण्टको वुत्तो भगवता आकासानञ्चायतन समापन्नस्स रूपसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता विञ्ज्ञाणञ्चायतन समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता आकिञ्चञ्ज्ञा यतन समापन्नस्स विञ्ज्ञाणञ्चायतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन समापन्नस्स आकिञ्चञ्ज्ञायतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता सञ्ज्ञावेदयितनिरोध समापन्नस्स सञ्ज्ञा च वेदना च कण्टको वुत्तो भगवता अत्थि तस्स सञ्ज्ञा च वेदना चा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

†न वत्तब्ब — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सिद्धिस्स, ज्ञानन्द, भगवतो अरुहो सम्मा सम्बुद्धस्स अमिभू नाम सावको ब्रह्मलोके ठितो वससहस्सिलोक्कातु सरेन विञ्ज्ञापेमि —

‘आरब्धमय’ निक्कमय’, युञ्जय बुद्धसासने ।

धुनाय मच्चुनो सेन, मळागार व कुञ्जरौ ॥

यो इमस्मि धम्मयिनये अण्णमत्तो यिहस्सति* ।

पहाय जातिसमार दुक्खस्सन्त वरिस्सती” ति ॥

अथय वुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ।

१६ (१) दुक्खाहारकथा

२८ दुक्खाहारो मग्गद्ग मग्गपरियापन्न ति ? आमन्ता ।

१ वना — ११ री एववुत्तिरिति । २ मरुत्तमीमाकवाणु — १५५ महिमिनेव वाणु — ११ । ३-४ आरब्धव निवचनव — गी । ४ विहेसमि — गी १५५ रत्तिमनि — री ।

ये केचि दुक्खं ति वाचं भासन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ?
न हेवं वत्तब्बे ।

*ये केचि दुक्ख ति वाच भासन्ति, सब्बे ते मग्ग भावेन्ती ति ?
आमन्ता ।

बालपुथुज्जना दुक्ख ति वाच भासन्ति, बालपुथुज्जना मग्गं 5
भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

मानुषातको^१ पितुषातको अरहन्तघातको रुहिरु-
प्पादको^२ सङ्खभेदको, दुक्ख ति वाच भासति, सङ्खभेदको मग्गं
भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१७(७) चित्तद्वितिकथा

२६ *एकं चित्तं दिवस तिद्वती ति ? आमन्ता ।

उपड्ढुदिवसो उप्पादक्खणो, उपड्ढुदिवसो वयक्खणो ति ? न
हेवं वत्तब्बे ।

*एक चित्तं द्वे दिवसे तिद्वती ति ? आमन्ता ।

दिवसो उप्पादक्खणो, दिवसो वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*एक चित्तं चत्तारो दिवसे तिद्वति अट्ठ दिवसे तिद्वति दस 15
दिवसे तिद्वति वीसति दिवसे^३ तिद्वति मास तिद्वति द्वे मासे तिद्वति
चत्तारो मासे तिद्वति अट्ठ मासे तिद्वति दस मासे तिद्वति
संवच्छर तिद्वति द्वे वस्सानि तिद्वति चत्तारि वस्सानि तिद्वति अट्ठ
वस्सानि तिद्वति . दस वस्सानि तिद्वति वीसति वस्सानि तिद्वति
तिस्र वस्सानि तिद्वति चत्तारीस^४ वस्सानि तिद्वति पञ्चास 20
वस्सानि तिद्वति वस्ससत तिद्वति . द्वे वस्ससतानि तिद्वति . चत्तारि
वस्ससतानि तिद्वति पञ्च वस्ससतानि तिद्वति वस्ससहस्स तिद्वति
• द्वे वस्ससहस्सानि तिद्वति . चत्तारि वस्ससहस्सानि तिद्वति अट्ठ
वस्ससहस्सानि तिद्वति सोळस वस्ससहस्सानि तिद्वति कप्प तिद्वति .
द्वे कप्पे तिद्वति चत्तारो कप्पे तिद्वति अट्ठ कप्पे तिद्वति सोळस 25

१ मानुषातका - रो०, एवमुपरि पि । २ लोहितुप्पादको - सी० । ३ दिवसानि -
सी० । ४ चत्तालीस - स्या० ।

हृच्चि पठमस्स ज्ञानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे — “समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो” ति ।

*पठमस्स ज्ञानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

5 दुतियस्स ज्ञानस्स वितक्कविचारा कण्टको वुत्तो भगवता ... ततियस्स ज्ञानस्स पीत्ति कण्टको वुत्तो भगवता चतुत्थस्स ज्ञानस्स भस्सासपस्सासा कण्टको वुत्तो भगवता आकासानञ्चायतन समापन्नस्स रूपसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता विञ्ज्ञाणञ्चायतन समापन्नस्स आकासानञ्चामतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता आकिञ्चञ्ज्ञा
10 यतन समापन्नस्स विञ्ज्ञाणञ्चायतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन समापन्नस्स आकिञ्चञ्ज्ञायतनसञ्ज्ञा कण्टको वुत्तो भगवता सञ्ज्ञावेदयितनिरोध समापन्नस्स सञ्ज्ञा च वेदना च कण्टको वुत्तो भगवता, अत्थि तस्स सञ्ज्ञा च वेदना चा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

11 न वत्तब्बे — ‘समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो’ ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सिखिस्स, भानन्द, भगवतो अरुहो सम्मा सम्बुद्धस्स भमिभू नाम सावको ब्रह्मलोके ठिथो वससहस्सिलोकघातुं सरेन विञ्ज्ञापेसि —

20 आरब्भय^१ निक्कमय^२, युञ्जय बुद्धसासने ।
धुताय मच्चुनो सेन नळागार व कुञ्जरौ ॥
यो इमास्मि जम्मविनये, अप्पमतो विहस्सति^३ ।
पहाय जातिससार दुक्खस्सन्त वरिस्सतो^४ ति ॥

अत्थय सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तन हि समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ।

१६ (६) दुक्खाहारकथा

25 २८ दुक्खाहारो मग्गङ्ग मग्गपरियापन्न ति ? आमन्ता ।

१ बुता — एया री एवपुत्तिरिपि । २ सहस्सीलीकघातुं — एया सहस्सिलो-
घातुं — री । ३-४ आरब्भय निपगमय — मी । ४ विहस्सति — सी एया
वरिस्सति — री ।

चक्षुर्विज्ज्ञाण दिवस तिष्ठतीति ? न हेव वत्तब्बे ।

सोतविज्ज्ञाण पे० घानविज्ज्ञाण जिह्वाविज्ज्ञाण .

कायविज्ज्ञाण अकुसल चित्त रागसहगत दोससहगत . मोह-
सहगत मानसहगत दिट्ठिसहगत विचिकिच्छासहगत . थीन-
सहगत उद्धच्चसहगत अहिरिकसहगत अनोत्तप्पसहगत चित्त 5
दिवस तिष्ठतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*एक चित्तं दिवस तिष्ठतीति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन चक्षुना रूप पस्सति, तेनेव चित्तेन सोतेन सहं
सुणाति पे० घानेन गन्ध घायति जिह्वाय रस सायति कायेन
फोट्ठब्ब फुसति मनसा धम्म विजानाति . पे० येनेव चित्तेन 10
मनसा धम्म विजानाति, तेनेव चित्तेन चक्षुना रूपं पस्सति . पे०
सोतेन सहं सुणाति घानेन गन्ध घायति जिह्वाय रस सायति
पे० कायेन फोट्ठब्ब फुसतीति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*एक चित्तं दिवस तिष्ठतीति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन अभिक्कमति, तेनेव चित्तेन पटिक्कमति, येनेव 15
चित्तेन पटिक्कमति, तेनेव चित्तेन अभिक्कमति, येनेव चित्तेन
आलोकेति, तेनेव चित्तेन विलोकेति, येनेव चित्तेन विलोकेति, तेनेव
चित्तेन आलोकेति, येनेव चित्तेन समिज्जेति, तेनेव चित्तेन पसारेति,
येनेव चित्तेन पसारेति, तेनेव चित्तेन समिज्जेतीति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० । 20

३१ *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं
तिष्ठतीति ? आमन्ता ।

मनुस्सानं एकं चित्तं यावतायुकं तिष्ठतीति ? न हेव वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं तिष्ठतीति ? आमन्ता । 25

चातुम्महाराजिकानं^१ देवानं पे० तार्वतिसानं देवानं
यामानं देवानं तुसितानं देवानं निम्मानरत्तीनं देवानं, परनिम्मित-
वसवत्तीनं देवानं ब्रह्मपारिसज्जानं देवानं ब्रह्मपुरोहितानं देवानं
महाब्रह्मानं देवानं परित्ताभानं देवानं अप्पमाणाभानं देवानं

कप्पे तिट्ठति .. वार्तिस^१ कप्पे तिट्ठति चतुसट्ठि^२ कप्पे^३ तिट्ठति ..
 पञ्च कप्पसत्तानि तिट्ठति कप्पसहस्सानि^४ तिट्ठति .. द्वे कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति षत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति .. अट्ठ कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठति बीसति कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति षत्तारीस कप्पसहस्सानि तिट्ठति .. सट्ठि कप्पसहस्सानि
 तिट्ठति चतुरासीति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? भामन्ता ।

द्वे षत्तारीस कप्पसहस्सानि उप्पावक्खणो, द्वे षत्तारीस कप्प-
 सहस्सानि वयक्खणो ति ? न हेव वत्तव्वे ।

*एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? भामन्ता ।

अत्यञ्जे धम्मा एकाहं बहुं पि उप्पज्जित्वा निरुज्जन्ती ति ?
 भामन्ता ।

ते धम्मा चित्तेन सहपरिवत्ता ति ? न हेव वत्तव्वे ।

*ते धम्मा चित्तेन सहपरिवत्ता ति ? भामन्ता ।

ननु बुत्तं भगवता — “नाहं भिक्खवे, अञ्जं एकधम्मं पि
 समनुपस्सामि एवं^५ सहपरिवत्तं यययिदं चित्तं । यावञ्चिदं, भिक्खवे,
 उपमां पि न सुकरां भावं सहपरिवत्तं चित्तं” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
 भामन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — ते धम्मा चित्तेन सहपरिवत्ता” ति ।

ते धम्मा चित्तेन सहपरिवत्ता ति ? भामन्ता ।

ननु बुत्तं भगवता — ‘सेय्ययापि, भिक्खवे भक्कटो अरञ्जं
 पवने अरमानो साखं गण्हति^६ स मुञ्चित्वा अञ्जं गण्हति^७ तं
 मुञ्चित्वा अरञ्जं गण्हति एवमेव अतो भिक्खवे, यमिदं बुञ्चति विट्ठ
 इति पि मनो इति पि विञ्ज्याणं इति पि तं रत्तिया च दिवसस्स च
 अरञ्जदेव उप्पज्जति अरञ्जं निरुज्जन्ती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ?
 भामन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं — “ते धम्मा चित्तेन सहपरिवत्ता” ति ।

३० एवं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? भामन्ता ।

१ वार्तिस — बी. स्या. रो । २ चतुसट्ठि — स्या. रो । ३ कप्पानि — बी. ।
 ४ कप्पसहस्सानि — स्या. रो । ५ एवं — स्या. । ६ गण्हति — बी. स्या.
 रो. एवपरिवत्ति ।

चक्खुविज्जाण दिवसं तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सोतविज्जाण पे० घानविज्जाण जिह्वाविज्जाण

कायविज्जाण अकुसल चित्त रागसहगत दोससहगत मोह-
सहगत मानसहगत दिट्ठिसहगत विचिकिच्छासहगतं . थीन-
सहगत . उद्धच्चसहगत अहिरिकसहगतं अनोत्तप्पसहगत चित्त 5
दिवस तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*एक चित्तं दिवस तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन चक्खुना रूप पस्सति, तेनेव चित्तेन सोतेन सद्दं
सुणाति पे० घानेन गन्धं घायति जिह्वाय रसं सायति कायेन
फोट्ठब्ब फुसति मनसा धम्म विजानाति . पे० येनेव चित्तेन 10
मनसा धम्म विजानाति, तेनेव चित्तेन चक्खुना रूप पस्सति . पे० .
सोतेन सद्दं सुणाति घानेन गन्धं घायति जिह्वाय रस सायति
पे० कायेन फोट्ठब्ब फुसती ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

*एक चित्त दिवस तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन अभिक्कमति, तेनेव चित्तेन पटिक्कमति, येनेव 15
चित्तेन पटिक्कमति, तेनेव चित्तेन अभिक्कमति, येनेव चित्तेन
आलोकेति, तेनेव चित्तेन विलोकेति, येनेव चित्तेन विलोकेति, तेनेव
चित्तेन आलोकेति, येनेव चित्तेन समिज्जेति, तेनेव चित्तेन पसारेति,
येनेव चित्तेन पसारेति, तेनेव चित्तेन समिज्जेती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० । 20

३१ *आकासानञ्चायतनूपगान देवान एक चित्त यावतायुक
तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सान एक चित्त यावतायुक तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगान देवान एक चित्त यावतायुकं तिट्ठती
ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिकान^१ देवान पे० तावर्तिसान देवान
यामान देवान तुसितान देवान निम्मानरतीन देवान . परनिम्मित्त-
वसवत्तीन देवान ब्रह्मपारिसज्जान देवान ब्रह्मपुरोहितान देवान
महाब्रह्मान देवान . परित्ताभान देवान अप्पमाणाभान देवानं

१ चातुम्महाराजिकान - सी०, स्या०, रो० ।

आमस्सरान देवान परित्तसुभान देवान अप्पमाणसुभान देवान ...
सुमकिण्हान^१ देवान वेहप्फसान देवान अविहान देवान अतप्पान
देवान सुदस्सान देवान सुदस्सीन देवान अकनिट्ठान देवान एक
चित्त यावतायुक् तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१ *आकासानञ्चायतनूपगान देवान वीससि कप्पसहस्सानि
आयुप्पमाण, आकासानञ्चायतनूपगान देवान एक चित्त वीससि
कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सान वस्ससत्त आयुप्पमाण, मनुस्सान एक चित्त वस्ससत्त
तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१० *आकासानञ्चायतनूपगान देवान वीससि कप्पसहस्सानि
आयुप्पमाण, आकासानञ्चायतनूपगान देवान एक चित्त वीससि
कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिकान देवान पञ्च वस्ससत्तानि आयुप्पमाण, चातु
महाराजिकान देवान एक चित्त पञ्च वस्ससत्तानि तिट्ठति वस्ससहस्स
तिट्ठति द्वे वस्ससहस्सानि तिट्ठति चत्तारि वस्ससहस्सानि तिट्ठति ...
अट्ठ वस्ससहस्सानि तिट्ठति सोळस वस्ससहस्सानि तिट्ठति कप्पस्स
तत्तियमाग तिट्ठति उपब्बुकप्प तिट्ठति एक कप्प तिट्ठति द्वे कप्पे
तिट्ठति चत्तारो कप्पे तिट्ठति अट्ठ कप्पे तिट्ठति .. सोळस कप्पे
तिट्ठति बारित्तस कप्पे तिट्ठति चतुसट्ठि^१ कप्पे तिट्ठति पञ्च
२० कप्पसत्तानि तिट्ठति कप्पसहस्स तिट्ठति द्वे कप्पसहस्सानि तिट्ठति ...
चत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति अट्ठ कप्पसहस्सानि तिट्ठति अक-
निट्ठान^२ देवान सोळस कप्पसहस्सानि आयुप्पमाण, अकनिट्ठान देवान
एक चित्त सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१ *आकासानञ्चायतनूपगान देवान चित्त मुहुत्त मुहुत्त उप्पज्जति
२१ मुहुत्त मुहुत्त निरुज्जती ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा मुहुत्त मुहुत्त अवन्ति मुहुत्त मुहुत्त
उप्पज्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१ सुमकिण्हान-रो । २ अणुसट्ठी-री अणुपरि-रो । ३ अकनिट्ठान-
री अकनिट्ठान-रो एकमुपरि ति ।

*आकासानञ्चायतनूपगान देवानं एकं चित्तं यावतायुक तिद्वृत्ती
ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा येनेव चित्तेन उप्पज्जन्ति, तेनेव
चित्तेन चवन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१८(८) कुक्कुळकथा

३२ *सब्बे सङ्खारा अनोधि^१ कत्वा^२ कुक्कुळा ति ? आमन्ता । 5

ननु अत्थि सुखा वेदना, कायिकं सुखं, चेतसिकं सुखं, दिब्बं
सुखं, मानुसकं सुखं, लाभसुखं, सक्कारसुखं, यानसुखं, सयनसुखं, इस्स-
रियसुखं, आधिपच्चसुखं^३, गिहिसुखं, सामञ्जसुखं, सासवं सुखं, अनासव
सुखं, उपधिसुखं, निरूपधिसुखं, सामिसं सुखं, निरामिसं^४ सुखं, सप्पीतिकं
सुखं, निप्पीतिकं सुखं, ज्ञानसुखं, विमुत्तिसुखं, कामसुखं, नेक्खम्मसुखं, 10
विवेकसुखं^५, उपसमसुखं, सम्बोधसुखं^६ ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि सुखा वेदना पे० सम्बोधसुखं, नो च वत्त रे
वत्तब्बे — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

*सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

सब्बे^७ सङ्खारा दुक्खा वेदना कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं 15
सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सउपायासा ति ? न हेव वत्तब्बे^८ ।

न वत्तब्ब — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सब्ब, भिक्खवे, आदित्त ! किञ्च,
भिक्खवे, सब्ब आदित्त ? चक्खु, भिक्खवे, आदित्त, रूपा आदित्ता, 20
चक्खुविञ्जाण आदित्त, चक्खुसम्फस्सो आदित्तो, यमिदं^९ चक्खुसम्फस्स-
पच्चया उप्पज्जति वेदयित्तं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि
आदित्तं । केन आदित्तं ? ‘रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं,
जातिया जराय मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपाया-
सेहि आदित्तं’ ति वदामि । सोत्त आदित्तं, सद्दा आदित्ता पे० घान 25

१-१ अनोधिकत्वा — रो०, एवमुपरि पि । २ अधिपच्चसुखं — सी०, रो० ।

३ निसामिसं — रो० । ४ पविवेकसुखं — सी०, स्या०, रो० । ५ सम्बोधिसुखं — रो०,
एवमुपरि पि । ६-६ रो० पोत्थके नत्थि । ७ यमिदं — सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

आदित्त, गन्धा आदित्ता पे० जिह्वा आदित्ता, रसा आदित्ता पे० कायो आदित्तो, फोटुब्बा आदित्ता पे० मनो आदित्तो घम्मा आदित्ता, मनोविञ्ज्जाण आदित्त, मनोसम्फत्सो आदित्तो, यमिद मनोसम्फत्सपञ्चया उप्पज्जति वेदयित सुख वा दुक्ख वा
 ५ अदुक्खमसुख वा, त पि आदित्त । केन आदित्त ? 'रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्त, जातिया जगय मरणेन सोकेहि परिदबेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि आदित्त' ति वदामी' ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि वत्तब्बं — "सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा" ति ।

१० "सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — "पञ्चमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कठमे पञ्च ? चक्खुविञ्जेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूप सहिता रजनीया, सोत्तविञ्जेय्या सद्दा पे० धानविञ्जेय्या गन्धा ... जिह्वाविञ्जेय्या रसा कायविञ्जेय्या फोटुब्बा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसहिता रजनीया । इमे सो भिक्खवे, पञ्च कामगुणा
 १५ ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — 'सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा' ति ।

न वत्तब्बं — 'सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा' ति ?

आमन्ता ।

२० ननु वुत्त भगवता — "लाभा वो भिक्खवे, सुसद्ध वो भिक्खव, खणो वो पटिलद्धो" ब्रह्मचरियवासाय । दिट्ठा मया भिक्खवे छ फत्सा यतनिका नाम निरया । तत्थ य किञ्चि चक्खुना रूप पस्सति अनिट्ठ रूपञ्जेव पस्सति नो इट्ठरूप, अकन्तरूपञ्जेव पस्सति नो कन्तरूप, अमनापरूपञ्जेव पस्सति नो मनापरूप । य किञ्चि सोत्तेन सह
 २५ सुणाति पे० धानेन गद्य भायति जिह्वाय रस सायति कायेन फोटुब्ब फुसति मनसा घम्म विजानाति अनिट्ठरूपञ्जेव विजानाति नो इट्ठरूप, अकन्तरूपञ्जेव विजानाति नो कन्तरूप अमनापरूपञ्जेव विजानाति नो मनापरूप' ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

१ छी स्या रो पोत्थकेनु गत्थि । २ रजनिया — स्या एवमुपरि पि ।

३ पटिबिद्धो — स्या रो एवमुपरि पि ।

तेन हि वत्तब्ब^१ — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

*सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे, खणो वो पटिलद्धो ब्रह्मचरियवासाय । दिट्ठा मया, भिक्खवे, छ फस्सायतनिका नाम सग्गा । तत्थ यं किञ्चि चक्खुना रूपं पस्सति, 5 इट्ठरूपञ्चेव पस्सति नो अनिट्ठरूप, कन्तरूपञ्चेव पस्सति नो अकन्तरूप, मनापरूपञ्चेव पस्सति नो अमनापरूप । यं किञ्चि सोतेन सद् सुणाति पे० घानेन गन्ध घायति जिह्वाय रस सायति . कायेन फोढुब्बं फुसति मनसा घम्मं विजानाति, इट्ठरूपञ्चेव विजानाति नो अनिट्ठरूप, कन्तरूपञ्चेव विजानाति नो अकन्तरूपं, 10 मनापरूपञ्चेव विजानाति नो अमनापरूपं” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

न वत्तब्ब — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ?

आमन्ता ।

15

ननु “यदनिच्च त दुक्ख,” वुत्तं भगवता, “सब्बे सङ्खारा अनिच्चा” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “यदनिच्च त दुक्ख,” वुत्त भगवता, “सब्बे सङ्खारा अनिच्चा,” तेन वत रे वत्तब्बे — “सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा” ति ।

20

*सब्बे सङ्खारा अनोधि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

दान अनिट्ठफल अकन्तफल अमनुञ्जफल सेचनकफलं दुक्खुद्रय^२ दुक्खविपाक ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सील पे० उपोसथो पे० भावना पे० ब्रह्मचरियं अनिट्ठफल अकन्तफल अमनुञ्जफल सेचनकफल दुक्खुद्रय दुक्खविपाकं 25 ति ? न हेव वत्तब्बे ।

ननु दान इट्ठफल कन्तफल मनुञ्जफल असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाक ति ? आमन्ता ।

१ सी०, स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २ दुक्खिन्द्रिय — रो०, एवमुपरि पि ।

हृच्चि दान इष्टफल कन्तफल मनुज्जफल असेवनकफल
सुखद्वय सुखविपाक, नो च वत रे वतब्धे - "सब्धे सङ्गारा अनोषि
कत्वा कुक्कुळा" ति ।

ननु सील उपोसथो - भावना ब्रह्मचरिय इष्टफल कन्तफल
मनुज्जफल असेवनकफल सुखद्वय सुखविपाक ति ? आमन्ता ।

हृच्चि ब्रह्मचरिय इष्टफल कन्तफल मनुज्जफल असेवनकफल
सुखद्वय सुखविपाक ति, नो च वत रे वतब्धे - 'सब्धे सङ्गारा अनोषि
कत्वा कुक्कुळा' ति ।

*सब्धे सङ्गारा अनोषि कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु वृत्त भगवता -

"सुखो विवेको तृष्टस्स, सुतप्पम्मस्स पस्सतो ।

अभ्यापज्ज' सुख लोके, पाणभूतेसु सयमो ॥

'सुखा विरागता लोके, कामान समतिक्कमो ।

अस्मिमानस्स यो विनयो, एत वे परम सुख ॥

'त सुखेन सुख पत्त, अच्चन्तसुखमेव त ।

तिस्सो विज्जा अनुप्यत्ता, एत वे परम सुख' ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वतब्धे - सब्धे सङ्गारा अनोषि कत्वा
कुक्कुळा' ति ।

१६(१) अनुपुब्बामिसमयकथा

३३ *अनुपुब्बामिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिमग्ग भावेती ति ? न हेव वतब्धे ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिमग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिफल सच्चिक्करोती ति ? न हेव वतब्धे ।

*अनुपुब्बामिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सक्कागामिमग्ग भावेती ति ? न हेव वतब्धे ।

अनुपुब्बेन सकदागामिमगं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सकदागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अनागामिमगं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अनुपुब्बेन अनागामिमगं भावेती ति ? आमन्ता । 5

अनुपुब्बेन अनागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अरहत्तमग भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अनुपुब्बेन अरहत्तमग भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन अरहत्तफल सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10

३४. *सोतापत्तिफलसच्छिकरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख-
दस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छं, सीलब्बतपरामासं,
तदेकद्वे च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभागं सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभागं सोतापत्ति-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन 15
फुसित्वा विहरति, चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं
सत्तक्खत्तुपरमो^१ कोलङ्कोलो एकबीजी^२ बुद्धे अव्वेच्चप्पसादेन समन्नागतो,
धम्मे पे० सद्धे . पे० . अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो चतुभागं
न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समुदयदस्सनेन पे० निरोधदस्सनेन पे० मग्गदस्सनेन 20
किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छं, सीलब्बतपरामासं, तदेकद्वे
च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभाग सोतापत्ति-
फलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं 25
सत्तक्खत्तुपरमो कोलङ्कोलो एकबीजी बुद्धे अव्वेच्चप्पसादेन समन्नागतो,
धम्मे पे० सद्धे पे० अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, चतुभागं
न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

३५ *सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख
दस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिक कामराग, ओळारिक व्यापाद,
तदेकट्ठे च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग सकदागामी, चतुभाग न सकदागामी, चतुभाग सकदा
गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अघिगतो सञ्चिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेव वत्तम्भे । पे० ।

*समुदयदस्सनेन पे० निरोधदस्सनेन पे० मग्गदस्सनेन
किं जहती ति ? ओळारिक कामराग, ओळारिक व्यापाद, तदेकट्ठे
च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग सकदागामी, चतुभाग न सकदागामी, चतुभाग सकदा
गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अघिगतो सञ्चिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
न हेव वत्तम्भे । पे० ।

३६ *अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख
दस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगत कामराग, अणुसहगत व्यापाद
तदेकट्ठे च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग अनागामी चतुभाग न अनागामी, चतुभाग
अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अघिगतो सञ्चिकतो उपसम्पज्ज विहरति,
कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग
अन्तरापरिनिब्बायी पे० उपहञ्चपरिनिब्बायी ... असङ्खार
परिनिब्बायी ससङ्खारपरिनिब्बायी उदसोतो अकनिट्ठगामी,
चतुभाग न उदसोतो न अकनिट्ठगामी ति ? न हेव वत्तम्भे । पे०... ।

*समुदयदस्सनेन पे० निरोधदस्सनेन पे० मग्गदस्सनेन
किं जहती ति ? अणुसहगत कामराग अणुसहगत व्यापाद, तदेकट्ठे
च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग अनागामी चतुभाग न अनागामी चतुभाग अनागामि
फलप्पत्तो पटिलद्धो अघिगतो सञ्चिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरति चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग
अन्तरापरिनिब्बायी पे० उपहञ्चपरिनिब्बायी असङ्खारपरि

निब्बायी ससङ्खारपरिनिब्बायी उद्धसोतो अकनिट्ठगामी, चतुभागं न उद्धसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

३७ *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपराग, अरूपराग, मानं, उद्धच्चं, अविज्ज, तदेकद्वे च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग अरहा, चतुभाग न अरहा, चतुभागं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग वीतरागो पे० वीतदोसो वीतमोहो पे० कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्त- 10 पलिघो सङ्घिण्णपरिखो अब्बूह्हेसिको निरग्गलो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो सुविजितविजयो, दुक्ख तस्स परिञ्जात, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्जेय्य अभिञ्जातं, परिञ्जेय्य परिञ्जात, पहातब्ब पहीन, भावेतब्ब भावित पे० सच्छिकातब्ब सच्छिकत, चतुभाग सच्छिकातब्ब न सच्छिकत ति ? 15 न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*समुदयदस्सनेन निरोधदस्सनेन मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? रूपराग, अरूपराग, मान, उद्धच्च, अविज्ज, तदेकद्वे च किलेसे चतुभाग जहती ति ।

चतुभाग अरहा, चतुभाग न अरहा, चतुभाग अरहत्तप्पत्तो 20 पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभाग वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्जाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्घिण्ण- परिखो अब्बूह्हेसिको निरग्गलो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्जुत्तो 25 सुविजितविजयो, दुक्ख तस्स परिञ्जात, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्जेय्य अभिञ्जातं, परिञ्जेय्य परिञ्जात, पहातब्ब पहीन, भावेतब्ब भावित पे० सच्छिकातब्ब

सञ्चिक्कत, चतुर्माण सञ्चिक्कातब्ब न सञ्चिक्कत ति ? न हव वत्तब्बे ।
पे० ।

३८ *सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख
दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो ति ? भ्रामन्ता ।

३९ दुक्खे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हव वत्तब्ब ।
समुदय दक्खन्तो पे० निरोध दक्खन्तो पटिपन्नको ति
वत्तब्बो ति ? भ्रामन्ता ।

निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हव वत्तब्बे ।
*सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो मग्ग दक्खन्तो
१० पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ?
भ्रामन्ता ।

दुक्ख दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो दुक्खे दिट्ठे फले ठितो
ति वत्तब्बो ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

मग्ग दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे फल ठितो
१५ ति वत्तब्बो ति ? भ्रामन्ता ।

समुदय दक्खन्तो पे० निरोध दक्खन्तो पटिपन्नको ति
वत्तब्बो निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हव वत्तब्बे ।
पे० ।

*सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख दक्खन्तो
२० पटिपन्नको ति वत्तब्बो दुक्खे दिट्ठे न वत्तब्ब — “फले ठितो ति वत्तब्बो”
ति ? भ्रामन्ता ।

मग्ग दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे न वत्तब्ब —
“फले ठितो ति वत्तब्बो” ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

समुदय दक्खन्तो निरोध दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो
२५ निरोधे दिट्ठे न वत्तब्ब — “फले ठितो ति वत्तब्बो” ति ? भ्रामन्ता ।

मग्ग दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे न वत्तब्ब —
“फले ठितो ति वत्तब्बो” ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्ख दक्खन्तो
पटिपन्नको ति वत्तब्बो दुक्खे दिट्ठे न वत्तब्ब — “फले ठितो ति वत्तब्बो”
३० ति ? भ्रामन्ता ।

निरत्थिय^१ दुक्खदस्सन ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।
 समुदय दक्खन्तो पे० निरोध दक्खन्तो पटिपन्नको ति
 वत्तब्बो, निरोधे दिट्ठे न वत्तब्ब - "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ?
 आमन्ता ।

निरत्थिय निरोधदस्सन ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० । 5
 ३६ दुक्खे दिट्ठे चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि होन्ती ति ?
 आमन्ता ।

दुक्खसच्च चत्तारि सच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।
 *रूपक्खन्धे अनिच्चतो दिट्ठे पञ्चक्खन्धा अनिच्चतो दिट्ठानि
 होन्ती ति ? आमन्ता । 10

रूपक्खन्धो पञ्चक्खन्धा ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।
 *चक्खायतने अनिच्चतो दिट्ठे द्वादसायतनानि अनिच्चतो
 दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतन द्वादसायतनानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
 *चक्खुधातुया अनिच्चतो दिट्ठाय अट्ठारस धातुयो अनिच्चतो 15
 दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुधातु अट्ठारस धातुयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
 *चक्खुन्द्रिये अनिच्चतो दिट्ठे बावीसतिन्द्रियानि अनिच्चतो
 दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रिय बावीसतिन्द्रियानी ति ? न हेव वत्तब्बे । 20
 पे० ।

*चतूहि जाणेहि सोतापत्तिफल सञ्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

चत्तारि सोतापत्तिफलानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अट्ठहि जाणेहि सोतापत्तिफल सञ्छिकरोती ति ? आमन्ता । R

अट्ठ सोतापत्तिफलानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

द्वादसहि जाणेहि सोतापत्तिफल सञ्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोतापत्तिफलानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

चतुचत्तारीसाय^२ जाणेहि सोतापत्तिफल सञ्छिकरोती ति ?

आमन्ता ।

चतुर्वत्तारीस' सोतापत्तिफलानी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

सत्तसत्ततिया व्याणेहि सोतापत्तिफल सन्धिक्करोती ति ?

आमन्ता ।

5 सत्तसत्तति सोतापत्तिफलानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

४० १न वत्तब्ब - "अनुपुब्बाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुदा अनुपुब्ब
निज्जो अनुपुब्बपोणो अनुपुब्बपग्गमारो, न आयतकेनेव पपातो, एवमव
सो, भिक्खवे, इमस्मि षम्मविनये अनुपुब्बसिक्खा अनुपुब्बकिरिया
10 अनुपुब्बपटिपदा, न आयतकेनेव अञ्जापटिबेधो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनुपुब्बाभिसमयो ति ।

१न वत्तब्ब - "अनुपुब्बाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

15 'अनुपुब्बेन मेधावी, योक्' योक् सणे खमे ।

कम्मारो रज्जत्तस्सेव निद्धमे मलमत्तनो" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनुपुब्बाभिसमयो ति ।

० "अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

20 नन्वायस्मा गवम्पति' थेरो' भिक्खू एतदवोष - सम्मुखा मठ,

आवुसो भगवतो सुत्त सम्मुखा पटिग्गहित - 'यो, भिक्खवे दुक्ख पस्सति

दुक्खसमुदय पि सो पस्सति दुक्खनिरोध पि पस्सति दुक्खनिरोधगामिनि

पटिपद' पि पस्सति यो दुक्खसमुदय पस्सति दुक्ख पि सो पस्सति

दुक्खनिरोध पि पस्सति दुक्खनिरोधगामिनि पटिपद पि पस्सति यो

25 दुक्खनिरोध पस्सति दुक्ख पि सो पस्सति दुक्खसमुदय पि पस्सति

दुक्खनिरोधगामिनि पटिपद पि पस्सति यो दुक्खनिरोधगामिनि

१ चतुर्वत्तारीस - रो । २ योक् - सी । ३ हि न वत्तब्ब - सी । ४-४ पवम्पती
थेरो - सी रो गवम्पतित्थेरो - स्या । ५-५ दुक्खनिरोधगामिनी - सी स्या
गामिनिपटिपद - रो ।

पटिपदं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खसमुदयं पि पस्सति,
दुक्खनिरोधं पि पस्सती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आम ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता —

“सहावस्स दस्सनसम्पदाय,

तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति ।

सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छित्तं च,

सीलब्बत वा पि यदत्थि किञ्चि ।

चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,

छच्चाभिठानानि अभब्बो कातु” ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ॥

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “यस्मि, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स 15

रजं वीतमल धम्मचक्खु उदपादि — ‘य किञ्चि समुदयधम्मं सब्बं

निरोधधम्म’ ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि

योजनानि पहीयन्ति — सक्कायदिट्ठी, विचिकिच्छा, सीलब्बतपरा-

सो” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “अनुपुब्बाभिसमयो” ति ।

20

२०(१०) वोहारकथा

४१ *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरे सोत्ते पटिहज्जति नो लोकिये, लोकुत्तरेण विज्जाणेन
पटिविजानन्ति नो लोकियेण, सावका पटिविजानन्ति नो पुथुज्जना
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकिये सोत्ते पटिहज्जती ति ? 25
आमन्ता ।

हज्जि बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकिये सोत्ते पटिहज्जति,
नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो” ति ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो बोद्धार लोकियेन विच्छाणेन पटि-
विजानन्ती ति ? भामन्ता ।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो बोद्धार लोकियेन विच्छाण
पटिविजानन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे - "बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो
५ लोकुत्तरो' ति ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो बोद्धार पुणुज्जना पटिविजानन्तो ति ?
भामन्ता ।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो बोद्धार पुणुज्जना पटिविजानन्ति नो
च वत रे वत्तब्बे - "बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो लोकुत्तरो' ति ।

४२ *बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो लोकुत्तरो ति ? भामन्ता ।

मग्गो फल निब्बान, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफल सकदागामि
मग्गो सकदागामिफल अनागामिमग्गो अनागामिफल, अरहत्तमग्गो
अरहत्तफल सतिपट्टान सम्मप्यधान इद्धिपादो इन्द्रिय बल बोज्जङ्को
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

४३ *बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो लोकुत्तरो ति ? भामन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोद्धार सुणन्ती ति ? भामन्ता ।
लोकुत्तरो घम्मो सोतविच्छेय्यो, सोतस्मि पटिहञ्जति
सोतस्स आपाथ आगच्छती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु लोकुत्तरो घम्मो न सोतविच्छेय्यो, न सोतस्मि
४४ पटिहञ्जति, न सोतस्स आपाथ आगच्छती ति ? भामन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो घम्मो न सोतविच्छेय्यो, न सोतस्मि
पटिहञ्जति न सोतस्स आपाथ आगच्छति नो च वत रे वत्तब्बे -
बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो लोकुत्तरो' ति ।

४५ बुद्धस्स भगवतो बोद्धारो लोकुत्तरो ति ? भामन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोद्धार रज्जेय्यु ति ? भामन्ता ।

लोकुत्तरो घम्मो रागट्टानियो रजनीयो' कमनीयो मदनीयो
वचनीयो मुञ्छनीयो ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

*ननु लोकुत्तरो घम्मो न रागट्टानियो न रजनीयो न कमनीयो
न मदनीयो न वचनीयो न मुञ्छनीयो ति ? भामन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न रागट्टानियो न रजनीयो न कमनीयो न मदनीयो न बन्धनीयो न मुच्छनीयो, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति ।

*बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारे^१ दुस्सेय्यु ति ? आमन्ता । 5

लोकुत्तरो धम्मो दोसट्टानियो^२ कोपट्टानियो पटिघट्टानियो ति ?
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्टानियो न कोपट्टानियो न पटिघट्टानियो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्टानियो न कोपट्टानियो न पटिघट्टानियो, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति । 10

*बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो बोहारे मुद्देय्यु ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो मोहट्टानियो अञ्जानकरणो अचक्खुकरणो 15
पञ्जानिरोधिको विघातपक्खिको अनिब्बानसवत्तनिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्टानियो न अञ्जानकरणो न अचक्खुकरणो पञ्जावुद्धिको^३ अविघातपक्खिको निब्बानसवत्तनिको ति ? आमन्ता । 20

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्टानियो न अञ्जानकरणो न अचक्खुकरणो पञ्जावुद्धिको अविघातपक्खिको निब्बानसवत्तनिको, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो” ति ।

४४ *बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

ये केचि बुद्धस्स भगवतो बोहार सुणन्ति, सब्बे ते सग्गं भावेन्ती 25
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*ये केचि बुद्धस्स भगवतो बोहार सुणन्ति, सब्बे ते सग्गं भावेन्ती
ति ? आमन्ता ।

१ बोहारो — सी०, बोहार — स्या०, रो० । २ दोसट्टानीयो — सी०, रो०, एवमुपरि पि । ३ पञ्जावुद्धिको — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

बालपुपुज्जना बुद्धस्स भगवतो बोहार सुणन्ति, बालपुपुज्जना मग्ग भावेन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मातुघातको^१ पे० पितुघातको अरहन्तघातको ... रहिरुप्यादको सङ्खभेदको बुद्धस्स भगवतो बोहार सुणन्ति, सङ्खभेदको मग्ग भावेत्ती^२ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

४५ सिक्खमा सोवण्णमयाय लट्ठिया घञ्जपुब्बो पि सुवण्णपुब्बो पि आचिक्खितु ति ? आमन्ता ।

एवमेव भगवा लोकुत्तरेण बोहारेण लोकिय पि लोकुत्तर पि धम्म बोहरती ति ।

*सिक्खमा एलण्णियाय लट्ठिया घञ्जपुब्बो पि सुवण्णपुब्बो पि आचिक्खितु ति ? आमन्ता ।

एवमेव भगवा लोकियेण बोहारेण लोकिय पि लोकुत्तर पि धम्म बोहरती ति ।

४६ *बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकिय बोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तर बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

लोकिय बोहरन्तस्स लोकिये^३ सोत्ते पटिहञ्जति, लोकुत्तरं बोहरन्तस्स लोकुत्तरे सोत्ते पटिहञ्जति, लोकिय बोहरन्तस्स लोकियेण विञ्जाणेन पटिविजानन्ति लोकुत्तर बोहरन्तस्स लोकुत्तरेण विञ्जाणेन पटिविजानन्ति लोकिय बोहरन्तस्स पुपुज्जना पटिविजानन्ति, लोकुत्तर बोहरन्तस्स सावका पटिविजानन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

न वत्तब्ब — 'बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकिय बोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तर बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लोकिय पि लोकुत्तर पि धम्म बोहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लोकिय पि लोकुत्तर पि धम्म बोहरति, तेन वत्त रे वत्तब्बे — 'बुद्धस्स भगवतो बोहारो लोकिय बोहरन्तस्स लोकियो होति लोकुत्तर बोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती' ति ।

१ मातुघातको — री एवमुपरि पि । २ भावेत्ती — री । ३ लो लोकिये — स्या री ।

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

मग्गं वोहरन्तस्स मग्गो होति, अमग्गं वोहरन्तस्स अमग्गो होति, फलं वोहरन्तस्स फलं होति, अफलं वोहरन्तस्स अफलं होति, निव्वानं वोहरन्तस्स निव्वानं होति, अनिव्वानं वोहरन्तस्स अनिव्वानं 5 होति, सङ्खतं वोहरन्तस्स सङ्खतं होति, असङ्खतं वोहरन्तस्स असङ्खतं होति, रूपं वोहरन्तस्स रूपं होति, अरूपं वोहरन्तस्स अरूपं होति, वेदनं वोहरन्तस्स वेदना होति, अवेदनं वोहरन्तस्स अवेदना होति, सञ्जं वोहरन्तस्स सञ्जा होति, असञ्जं वोहरन्तस्स असञ्जा होति, सङ्खारे वोहरन्तस्स सङ्खारा होन्ति, असङ्खारे वोहरन्तस्स असङ्खारा होन्ति, 10 विज्झाणं वोहरन्तस्स विज्झाणं होति, अविज्झाणं वोहरन्तस्स अविज्झाणं होती ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे०. ।

२१(११) निरोधकथा

४७ *द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे० ।

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? आमन्ता ।

15

द्वे निरोधसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । .. पे०. ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे दुक्खसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे० .. ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे समुदयसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे०.. ।

20

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे मग्गसच्चानी ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे०... ।

*द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि पे० .. द्वे लेणानि .. द्वे सरणानि . द्वे परायणानि . द्वे अच्युतानि .. द्वे अमत्तानि .. द्वे निव्वानानी ति ? 25 न हेवं वत्तव्वे । . पे० ।

*द्वे निव्वानानी ति ? आमन्ता ।

अतिय द्विध निब्वानान उच्चनीचता ह्रीनपणीतता उक्कसावकसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ती ति ?

५ आमन्ता ।

हज्जि अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “द्वे निरोधा” ति ।

न वत्तब्ब — “द्वे निरोधा” ति ? आमन्ता ।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा ति ? आमन्ता ।

हज्जि अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, तेन वत रे वत्तब्ब — “द्वे निरोधा” ति ।

*द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

१५ पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अरियमग्ग आगम्म निरुद्धा ति ? आमन्ता ।

अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा अरियमग्ग आगम्म निरुद्धा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*द्वे निरोधा ति ? आमन्ता ।

२० पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता । अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि न वत्तब्ब — “द्वे निरोधा” ति ।

द्वितीयो वस्यो ।

तत्सुद्धानं

परुपहारो अठ्ठानाण कङ्खा परवितारणा ।

वचीभेदो दुमसाहारो चित्तद्विति^१ च कुम्भकुळा^२ ।

अनुपुब्बाभिसमयो^३ बोहारो^४ च निरोधको^५ ति ॥

१ स्या रो पोत्थके मत्थि । २ रो पोत्थके मत्थि । ३-४ छिति कुम्भकुळा संज्ञाप-स्या रो । ५ एकाभिसमयो भेद-सी एको भिसमयो-स्या रो । ६-७ एको बोहारो एको निरोधो-स्या रो ।

३. ततियो वग्गो

२२(१) बलकथा

१ *तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतबलं सावकबलं, सावकबलं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तज्जेव तथागतबलं तं सावकबलं, तज्जेव सावकबलं तं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

यादिसं तथागतबलं तादिसं सावकबलं, यादिसं सावकबलं तादिसं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

यादिसो तथागतस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना तादिसो सावकस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बज्जू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी^१ धम्मप्पटिसरणो ति ? आमन्ता ।

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बज्जू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता असज्जातस्स मग्गस्स सज्जेनेता^२ अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गज्जू मग्गविदू मग्गकोविदो ति ? आमन्ता ।

सावको अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता असज्जातस्स मग्गस्स सज्जेनेता अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गज्जू मग्गविदू मग्गकोविदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१ धम्ममामी - स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २ सज्जानेता - सी०, एवमुपरि पि ।

*इन्द्रियपरोपरियत्त यथाभूत आण तथागतबल सावकसाधारण
ति ? भ्रामन्ता ।

सावको सब्बञ्छू सब्बदस्सायी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० .. ।

५ २ सावको ठानाठान जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

हञ्चि सावको ठानाठान जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे -
“ठानाठान यथाभूत आण तथागतबल सावकसाधारण” ति ।

सावको अतीतानागतपञ्चुप्पन्नान कम्मसमादानान ठानसो
हेतुसो विपाक जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

१० हञ्चि सावको अतीतानागतपञ्चुप्पन्नान कम्मसमादानान
ठानसो हेतुसो विपाक जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे - “अतीतानागत
पञ्चुप्पन्नान कम्मसमादानान ठानसो हेतुसो विपाक यथाभूत आण
तथागतबल सावकसाधारण” ति ।

सावको सब्बत्यगामिनि पटिपद जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

१५ हञ्चि सावको सब्बत्यगामिनि पटिपद जानाति, तेन वत रे
वत्तब्बे - “सब्बत्यगामिनि पटिपद यथाभूत आण तथागतबल सावक-
साधारण” ति ।

सावको अनेकधातु नानाधातु लोक्क जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

२० हञ्चि सावको अनेकधातु नानाधातु लोक्क जानाति, तन वत
रे वत्तब्बे - “अनेकधातु नानाधातु लोक्क यथाभूत आण तथागतबल
सावकसाधारण ति ।

सावको सत्तान नानाधिमुत्तिक्त जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

२५ हञ्चि सावको सत्तान नानाधिमुत्तिक्त जानाति तेन वत
रे वत्तब्बे - “सत्तान नानाधिमुत्तिक्त यथाभूत आण तथागतबल
सावकसाधारण’ ति ।

सावको ज्ञानविमोक्खसमाधिसमापत्तीन सङ्खित्तस बोधनो
युट्ठान जानाती ति ? भ्रामन्ता ।

हञ्चि सावको ज्ञानविमोक्खसमाधिसमापत्तीन सङ्खित्तस
बोधनो युट्ठान जानाति तन वत रे वत्तब्बे - “ज्ञानविमोक्खनमाधि

समापत्तीनं सङ्किलेस वोदान वुट्ठानं यथाभूतं ज्ञाण तथागतवलं सावक-
साधारणं” ति ।

‘सावको पुब्बेनिवासानुस्सति जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सावको पुब्बेनिवासानुस्सति जानाति, तेन वत रे
वत्तब्बे - “पुब्बेनिवासानुस्सति यथाभूतं ज्ञाण तथागतवलं सावक- 5
साधारणं” ति ।

‘सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे -
“सत्तानं चुतूपपातं यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं” ति ।

‘ननु तथागतस्सा पि आसवा खीणा सावकस्सा पि आसवा 10
खीणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स वा
आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ती ति ? नत्थि ।

हज्जि नत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स
वा आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ति, तेन वत रे 15
वत्तब्बे - “आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावक-
साधारणं” ति ।

३ ‘आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं ति ? 20
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

‘आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकसाधारणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

‘ठाणाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं ति ?
आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतवलं सावकअसाधारणं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सित्तानं चतुपपाते यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? भ्रामन्ता ।

भासवान् सख्ये यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

५ इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? भ्रामन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावक-
प्रसाधारणं ति ? भ्रामन्ता । पे० ।

भासवान् सख्ये यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? भ्रामन्ता ।

१५ इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

भासवान् सख्ये यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं ति ?
भ्रामन्ता ।

२० इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं आणं तथागतवल्लं सावकप्रसाधारणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२३(२) अरियन्तिकथा

४ ठानाठाने यथाभूतं आणं तथागतवल्लं अरियं ति ?
भ्रामन्ता ।

२५ मग्गो पयं निव्वानं सोत्तापत्तिमग्गो सोत्तापत्तिपत्तं साइ-
गामिमग्गो गवत्तागामिपयं धनागामिमग्गं धनागामिपयं धरहत्तमग्गो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ठानाठानं यथाभूतं आणं तथागतवल्लं अरियं ति ? भ्रामन्ता ।

सुञ्जतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे . पे० . ।

सुञ्जतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्जतं च मनसि करोती ति ? 5
आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेव
वत्तब्बे । ... पे० ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।
अनिमित्तारम्मणं पे० . अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेव 10
वत्तब्बे । . पे० .. ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती 15
ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेव
वत्तब्बे । . पे० ।

५. *सतिपट्ठाना अरिया सुञ्जतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्जतारम्मणं 20
ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*सतिपट्ठाना अरिया अनिमित्तारम्मणा पे० अप्पणिहिता-
रम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*सम्मप्पधाना, इद्धिपादा, इन्द्रिया, बला, वोञ्जङ्गा अरिया
सुञ्जतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्जतारम्मणं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*वोज्झङ्गा अरिया अनिमित्तारम्मणा अप्पणिहितारम्मणा
ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं आण तथागतवस अरिय अप्पणिहिता
रम्मण ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

५ ६ *ठानाठाने यथाभूत आण तथागतवस अरिय न वत्तव्व-
“सुञ्जितारम्मण” ति ? आमन्ता ।

सतिपट्ठाना अरिया न वत्तव्वा - “सुञ्जितारम्मणा” ति ?
न हेव वत्तव्वे । पे० ।

*ठानाठाने यथाभूत आण तथागतवस अरिय न वत्तव्व-
१० अनिमित्तारम्मण पे० अप्पणिहितारम्मण ति ? आमन्ता ।

सतिपट्ठाना अरिया न वत्तव्वा - “अप्पणिहितारम्मणा” ति ?
न हेव वत्तव्वे । पे० ।

*ठानाठाने यथाभूत आण तथागतवस अरिय न वत्तव्व-
सुञ्जितारम्मण पे० अनिमित्तारम्मण पे० अप्पणिहिता
१५ रम्मण ति ? आमन्ता ।

सम्मप्यघान पे० वोज्झङ्गा अरिया न वत्तव्वा -
“अप्पणिहितारम्मणा” ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

७ *सत्तान चुतूपपात्ते यथाभूत आण तथागतवस अरिय ति ?
आमन्ता ।

२० मग्गो फल निव्वान सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफल .. पे०-
वोज्झङ्गो’ ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

सत्तान चुतूपपात्ते यथाभूत आण तथागतवस अरिय ति ?
आमन्ता ।

सुञ्जितारम्मण ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे० .. ।

२५ सुञ्जितारम्मण ति ? आमन्ता ।

गतान चुतूपपात्त च मनसि करोति, सुञ्जित च मनसि करोती
ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० .. ।

गतान चुतूपपात्त च मनसि करोति सुञ्जित च मनसि करोती
ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सान द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

अनिमित्तारम्मणं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5 पे० ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि 10 करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सान द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

८ *सत्तिपट्ठानां अरिया सुञ्जितारम्मणा पे० अनिमित्तारम्मणा पे० अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता । 15

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*सम्मप्यधानं पे० बोज्झङ्गा अरिया सुञ्जितारम्मणा पे० अनिमित्तारम्मणा पे० अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता । 20

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं — सुञ्जितारम्मणं पे० अनिमित्तारम्मणं पे० अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता । 25

सत्तिपट्ठानां अरिया न वत्तब्बा — “अप्पणिहितारम्मणा” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

९ *सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं जाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं — सुञ्जितारम्मणं पे० अनिमित्तारम्मणं पे० अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता । 30

सम्मप्यमाना ... पे० वोज्झङ्गा अरिया न वतन्ता -
 "अप्यणिहितारम्मणा" ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

आसवान खये यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय ति ?
 आमन्ता ।

५ ठानाठाने यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय ति ? न हव
 वत्तब्बे । .. पे० .. ।

आसवान खये यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय ति ?
 आमन्ता ।

सत्तान् पुत्तुपपाते यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय ति ?
 १० न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

ठानाठाने यथाभूत आण तयागतवत्त न वत्तब्ब - "अरिय"
 ति ? आमन्ता ।

आसवान खये यथाभूत आण तयागतवत्त न वत्तब्ब - "अरिय"
 ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

१५ सत्तान् पुत्तुपपाते यथाभूत आण तयागतवत्त न वत्तब्ब -
 "अरिय" ति ? आमन्ता ।

आसवान खये यथाभूत आण तयागतवत्त न वत्तब्ब -
 "अरिय" ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

आसवान गये यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय सुञ्जाता
 २० रम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूत आण तयागतवत्त अरियं सुञ्जातारम्मण
 ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

आसवान गये यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय धनिमिता
 रम्मण ... धणनिहितारम्मण ति ? आमन्ता ।

२५ ठानाठाने यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय धणनिहितारम्मण
 ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

आसवान गये यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय सुञ्जाता
 रम्मण पे० .. धनिमितारम्मण पे० धणनिहितारम्मण ति ?
 आमन्ता । ... पे० ... ।

३० सत्तान् पुत्तुपपाते यथाभूत आण तयागतवत्त अरिय धनिमिता
 रम्मण ति ? न हव वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं -

“सुञ्जतारम्मण” ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं -

“सुञ्जतारम्मण” ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

ठानाठाने यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं - ५

अनिमित्तारम्मणं . . अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं -

“अप्पणिहितारम्मण” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

सिद्धानं चुतूपपाते यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न

वत्तब्बं - सुञ्जतारम्मणं . पे० अनिमित्तारम्मणं . . पे० .. 10

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ज्ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं -

“अप्पणिहितारम्मण” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

२४(३) विमुक्तिकथा^१

१० *सरागं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

रागसहगतं रागसहजातं रागसंसद्वं रागसम्पयुतं रागसहभु^२ 15
 . गानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं संयोजनियं^३ गन्थनियं^४
 गोघनियं योगनियं नीवरणियं परामदं उपादानियं सङ्किलेसियं^५ चित्तं
 वेमुच्चती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*सफस्स चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
 ति ? आमन्ता ।

सरागं चित्तं विमुच्चति, रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती
 ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*सवेदनं पे० ससञ्जं पे० सचेतनं पे० सपञ्जं
 चित्तं विमुच्चति, पञ्जा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

१ विमुच्चनिकथा - म्या० । २ रागसहभु - मी०, रो० । ३ सञ्जोजनियं -
 म्या०, सञ्जोजनीय - रो० । ४ गन्थनीय - रो०, एवमुपरि पि । ५ सङ्किलेसिक -
 म्या०, रो० ।

सराग चित्त विमुञ्चति, रागो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

*सफस्स सराग चित्त विमुञ्चति, फस्सो च चित्त च उभो
विमुञ्चन्ती ति ? आमन्ता ।

५ रागो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*सवेदन सराग पे० ससञ्जं सराग पे० सचेतन
सराग पे० सपञ्जं सराग चित्त विमुञ्चति, पञ्जा च चित्त च उभो
विमुञ्चन्ती ति ? आमन्ता ।

१० रागो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

११ *सदोस चित्त विमुञ्चती ति ? आमन्ता ।

दोससहगत दोससहजात दोसससट्ठ दोससम्पयुत दोससहमु
दोसानुपरिवत्ति अकुसल लोभिय सासव पे० सङ्किनेसिय चित्त
१५ विमुञ्चती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सफस्स चित्त विमुञ्चति फस्सो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती
ति ? आमन्ता ।

सदोस चित्त विमुञ्चति दोसो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० *सवेदन पे० ससञ्जं पे० सचेतन पे० सपञ्जं
चित्त विमुञ्चति पञ्जा च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती ति ? आमन्ता ।

सदोस चित्त विमुञ्चति, दोसो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सफस्स सदोस चित्त विमुञ्चति फस्सो च चित्त च उभो
२५ विमुञ्चन्ती ति ? आमन्ता ।

सदोस चित्त विमुञ्चति दोसो च चित्त च उभो विमुञ्चन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सवेदन सदोस .. ससञ्जं सदोस सचेतन सदोस सपञ्जं

एकदेसं अरहा एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो
अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति,
एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेस वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो
... पे०... एकदेस सच्छिकातव्वं सच्छिकत, एकदेस सच्छिकातव्व न
सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे० .. ।

5

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

उप्पादक्खणे विमुत्तं, भङ्गक्खणे^१ विमुच्चमान ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे०... ।

१४. १ न वत्तव्वं - “विमुत्त^२ विमुच्चमान” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा
पि चित्तं विमुच्चति, भवासवा पि चित्तं विमुच्चति, अविज्जासवा पि
चित्तं विमुच्चती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि वत्तव्वं^३ - “विमुत्त विमुच्चमान” ति ।

*विमुत्त विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे
परियोदाते अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिग्रे^४ ठिते
आनेज्जप्पत्ते आसवानं खयजाणाय चित्त अभिनिन्नामेती” ति ! अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - “विमुत्त विमुच्चमान” ति ।

*अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

20

अत्थि चित्तं रज्जमान दुस्समान मुट्ठमान किलिस्समान^५ ति ?
न हेवं वत्तव्वे । .. पे० ।

ननु रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूल्हं^६ चेव अमूल्हं
च, छिन्नं चेव अछिन्नं^७ च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं चा
ति ? आमन्ता ।

25

हज्जि रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूल्हं चेव अमूल्हं
च, छिन्नं चेव अछिन्नं च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं
च, नो च वत रे वत्तव्वे - “अत्थि चित्त विमुच्चमान” ति ।

१ वयवखणे - स्या०, रो० । २ विमुच्च - सी०, स्या० । ३ सी०, स्या०, रो०
पोत्यकेसु नत्थि । ४ कम्मनीये - स्या०, रो० । ५ किलिस्समान - सी० । ६ मुल्ह-
रो०, एवमुपरि पि । ७ अछिन्न - स्या० ।

तेन हि न^१ वत्तब्बं^२ — “सरागं सदोस समोहं चित्तं विमुञ्चती” ति ।

२५(४) विमुञ्चमानकथा

१३ “विमुत्तं विमुञ्चमानं ति ? भामन्ता ।

एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? न ह्येव वत्तब्बं ।

५ पे० ।

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? भामन्ता ।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सञ्चिक्खत्तो उपसम्पज्जं विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्कत्तुपरमो कोलक्कोलो एकबीजी बुद्धे अवैच्चप्पसादेन समभागतो धम्मं पे० सङ्खे पे० अरियकन्तेहि सीलेहि समभागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समभागतो ति ? न ह्येव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? भामन्ता ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागमिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सञ्चिक्खत्तो उपसम्पज्जं विहरति कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न ह्येव वत्तब्बे । पे० ।

*एकदेसं विमुत्तं एकदेसं अविमुत्तं ति ? भामन्ता ।

एकदेसं अनागामी एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागमिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सञ्चिक्खत्तो उपसम्पज्जं विहरति कायेन फुसित्वा विहरति एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति एकदेसं अन्तरापरिनिब्बायी, उपहन्वपरिनिब्बायी असङ्खारपरिनिब्बायी ससङ्खारपरिनिब्बायी उदसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उदसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न ह्येव वत्तब्बे । पे० ।

२५ *एकदेसं विमुत्तं एकदेसं अविमुत्तं ति ? भामन्ता ।

एकदेसं अरहा एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहतप्पत्तो पटिलद्धो
अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति,
एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो
... पे० .. एकदेस सच्छिकातव्व सच्छिकत, एकदेस सच्छिकातव्व न
सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे० .. ।

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

उप्पादक्खणे विमुत्तं, भङ्गक्खणे^१ विमुच्चमान ति ? न हेवं
वत्तव्वे । ... पे० . ।

१४. १ न वत्तव्वं - "विमुत्तं^२ विमुच्चमान" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा
पि चित्तं विमुच्चति, भवासवा पि चित्तं विमुच्चति, अविज्जासवा पि
चित्तं विमुच्चती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि वत्तव्वं^३ - "विमुत्त विमुच्चमान" ति ।

*विमुत्त विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - "सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे
परियोदाते अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिग्गे^४ ठिते
ज्जप्पत्ते आसवानं खयञ्जाणाय चित्त अभिनिन्नामेती" ति । अत्थेव
तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्वं - "विमुत्त विमुच्चमान" ति ।

*अत्थि चित्तं विमुच्चमान ति ? आमन्ता ।

अत्थि चित्तं रज्जमानं दुस्समान मुद्दमानं किलिस्समान^५ ति ?
वं वत्तव्वे । . पे० ।

ननु रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूब्धं^६ चेव अमूब्धं
छिन्नं चेव अछिन्नं^७ च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं चा
? आमन्ता ।

हञ्चि रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूब्धं चेव अमूब्धं
छिन्नं चेव अछिन्नं च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं
नो च वत रे वत्तव्वे - "अत्थि चित्त विमुच्चमान" ति ।

१ वयवखणे - स्या०, रो० । २ विमुच्च - सी०, स्या० । ३ सी०, स्या०, रो०
पकेसु नत्थि । ४ कम्मनीये - स्या०, रो० । ५ किलिस्समान - सी० । ६ मुब्ध-
एवमुपरि पि । ७ अछिन्न - स्या० ।

२६(५) अट्टमककथा

१५ *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठान पहीन ति ?
आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिसद्वो
अधिगतो सञ्चिक्कतो उपसम्पज्ज विहरति, कामेन फुसित्वा विहरती
५ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छापरियुट्ठान पहीन ति ?
आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो पे० कामेन
फुसित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

10 *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठान पहीन ति ? आमन्ता ।
अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो पहीनो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठान पहीन ति ? आमन्ता ।
अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छानुसयो सीलन्यतपरामासो
15 पहीनो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छापरियुट्ठान पहीन ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छानुसयो पहीनो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

20 अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छापरियुट्ठान पहीन ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो सीलन्यतपरामासो पहीनो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३३ *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।
अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठान अप्पहीन ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।
अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छापरियुट्ठान अप्पहीन ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो सीलव्वतपरामासो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स सीलव्वतपरामासो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. ।

१६ *अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठान पहीन ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय^१ मग्गो भावितो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीन ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सतिपट्ठाना भाविता ..पे० सम्मप्पधाना पे० बोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय मग्गो अभावितो ति ? आमन्ता ।

अमग्गेन पहीन लोकियेन सासवेन पे० सङ्किलेसियेना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सतिपट्ठाना ...पे० बोज्झङ्गा अभाविता ति ? आमन्ता ।

अमग्गेन पहीन लोकियेन सासवेन पे० सङ्किलेसियेना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो

अट्टमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापारियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स विचिकिच्छापारियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

२७(६) अट्टमकस्सइन्द्रियकथा

१८ *अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता । 5

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं^१ पे० नत्थि

सतिन्द्रियं पे० नत्थि समाधिन्द्रियं पे० नत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्जा ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं . पे० अत्थि सति ... 15

अत्थि समाधि . अत्थि पञ्जा ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . । R.

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . 20

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता । B.

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्जा, अत्थि पञ्चिन्द्रियं ति ? 25

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्स, अत्थि सोमनस्सिन्द्रियं, अत्थि जीवितं, अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

१ विरियिन्द्रियं - म०, एवमुपरि पि ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि जीवित्तं, अत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

६ अट्टमकस्स पुग्गलस्स पे० अत्थि पच्छा, अत्थि पच्छिन्नन्द्रियं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, नत्थि मनिन्द्रियं ति ? न
१० हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्स, नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं
ति पे० अत्थि जीवित्तं नत्थि जीवित्तिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तब्बे ।
१५ पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पच्छा, नत्थि पच्छिन्नन्द्रियं ति ?
आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो नत्थि मनिन्द्रियं ति ? अत्थि
सोमनस्स नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं ति ? अत्थि जीवित्तं, नत्थि जीवि
२० तिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
अट्टमको पुग्गलो अस्सद्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०
अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
अट्टमको पुग्गलो कुमीसो हीनविरियो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
२५ ...पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सत्तिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
अट्टमको पुग्गलो मुट्ठस्सत्ति असम्पजानो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि समाधिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।
३० अट्टमको पुग्गलो असमाहितो विव्वन्तचित्तो ति ? न हेव
वत्तब्बे । .. पे० ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पज्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमको पुग्गलो दुप्पज्जो एलमूगो^१ ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे० ।

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका ति ? आमन्ता ।

5

हज्जिच अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तब्बे - "अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं" ति ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं, त च विरिय निय्यानिकं, अत्थि सति, सा च सति निय्यानिका, अत्थि समाधि, सो च समाधि निय्यानिको, अत्थि पज्जा, सा च पज्जा निय्यानिका ति ? आमन्ता ।

10

हज्जिच अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पज्जा, सा च पज्जा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तब्बे - "अट्टमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पज्जिन्द्रियं" ति ।

१६ *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

15

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पज्जा, अत्थि पज्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पज्जा, अत्थि पज्जिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स . अरहत्त-सच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं पे० अत्थि पज्जा, अत्थि पज्जिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पज्जा, अत्थि पज्जिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

*अट्टमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सदा, नत्थि सच्चिन्धिय ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पळ्ळा, नत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रिय ति ?
आमन्ता ।

५ सकदागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पळ्ळा, नत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रिय ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सदा, नत्थि सच्चिन्धिय ति पे०...
अत्थि पळ्ळा, नत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

१० अनागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सच्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पळ्ळा, नत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रिय ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “पळ्ळिञ्चमानि, भिक्खवे, इन्द्रियानि ।
कतमानि पळ्च ? सच्चिन्धिय, विरियिन्द्रिय, सत्तिन्द्रिय, समाधिन्द्रिय,
१५ पळ्ळिञ्चन्द्रिय — इमानि खो, भिक्खवे, पळ्ळिञ्चन्द्रियानि । इमेस खो, भिक्खवे पळ्चन्न इन्द्रियान समत्ता परिपूरत्ता अरहा होति । ततो मुदुतरेहि अरहत्तसच्चिक्किरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि अनागामी होति, ततो मुदुतरेहि अनागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामी होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामि फलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सोतापन्नो होति ।
२० यस्स खो, भिक्खवे इमानि पळ्ळिञ्चन्द्रियानि सब्बेन सब्ब सम्बधा सब्ब नत्थि तमह ‘बाहिरो पुयुग्जनपक्खे ठितो ति वदामी’ ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

२५ अट्ठमको पुग्गलो बाहिरो पुयुग्जनपक्खे ठितो ति ? न ह वत्तब्बे । .. पे० ।

तेन हि अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पळ्ळिञ्चन्द्रियानी ति ।

२८(७) दिब्बचक्खुकथा

२०. *मंसचक्खुं धम्मपत्थद्धं^१ दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता ।

मंसचक्खु दिब्बचक्खु, दिब्बचक्खु मंसचक्खु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*मंसचक्खुं धम्मपत्थद्धं दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता ।

यादिस मंसचक्खु तादिसं दिब्बचक्खु, यादिस दिब्बचक्खु तादिस 5
मंसचक्खुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

*मंसचक्खु धम्मपत्थद्धं दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव मंसचक्खु तं दिब्बचक्खु, त दिब्बचक्खु त मंसचक्खु
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*मंसचक्खु धम्मपत्थद्धं दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता । 10

यादिसो मंसचक्खुस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो
दिब्बस्स चक्खुस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
. पे० . ।

*मंसचक्खु धम्मपत्थद्धं दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता । 15

उपादिन्न^२ हुत्वा अनुपादिन्न होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*उपादिन्न हुत्वा अनुपादिन्न होती ति ? आमन्ता ।

कामावचर हुत्वा रूपावचर होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*कामावचर हुत्वा रूपावचर होती ति ? आमन्ता । 20

रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*रूपावचरं हुत्वा अरूपावचर होती ति ? आमन्ता ।

परियापन्न हुत्वा अपरियापन्नं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . । 25

२१. *मंसचक्खु धम्मपत्थद्धं दिब्बचक्खु होती ति ? आमन्ता ।

दिब्बचक्खुं धम्मपत्थद्धं मंसचक्खु होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

१ धम्मपत्थद्ध - स्या०, एवमुपरि पि । २ उपादिण्ण - सी०, म०, एवमुपरि पि ।

*मसचक्षु धम्मुपत्थद्व दिव्वचक्षु होती ति ? आमन्ता ।
दिव्वचक्षु धम्मुपत्थद्व पञ्जाचक्षु होती ति ? न हव
वत्तव्वे । .. पे० ।

*मसचक्षु धम्मुपत्थद्व दिव्वचक्षु होती ति ? आमन्ता ।
दिव्वचक्षु धम्मुपत्थद्व मसचक्षु होती ति ? न हव वत्तव्वे ।
पे० ।

*मसचक्षु धम्मुपत्थद्व दिव्वचक्षु होती ति ? आमन्ता ।
द्वेव चक्षुनी ति ? न हव वत्तव्वे । पे०.. ।
द्वेव चक्षुनी ति ? आमन्ता ।

ननु तीणि चक्षूनि वुत्तानि भगवता — मसचक्षु, दिव्वचक्षु
पञ्जाचक्षु ति ? आमन्ता ।

हव्वि तीणि चक्षूनि वुत्तानि भगवता — मसचक्षु, दिव्वचक्षु,
पञ्जाचक्षु, नो च वत रे वत्तव्वे — “द्वेव चक्षुनी” ति ।

*द्वेव चक्षुनी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, चक्षूनि ! इत्थमानि
तीणि ? मसचक्षु दिव्वचक्षु पञ्जाचक्षु ति — इमानि क्षो, भिक्खव,
तीणि चक्षुनी” ति ।

मसचक्षु दिव्वचक्षु पञ्जाचक्षु अनुत्तर ।

एतानि तीणि चक्षूनि, भिक्खासि पुरिमुत्तमो ॥

मसचक्षुस्स उप्पादो, मग्गो दिव्वस्स चरुणो ।

यदा च आण उदपादि, पञ्जाचक्षु अनुत्तरं ।

तस्स चक्षुस्स पटिलाभा, सन्नचक्षुस्स पमुच्चती ॥

अरयेय मुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तन हि न वसव्व — ‘द्वेव चक्षुनी ति ।

२६(८) दिव्यसोतकथा

०० मगगोण धम्मुपत्थद्व दिव्यसोत होती ति ? आमन्ता ।

मगगोण दिव्यगोणं दिव्यगोणं मगगोणं ति ? न हव वत्तव्वे ।

.. पे० ।

*मंससोत धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता ।

यादिस मससोत तादिस दिब्बसोत, यादिस दिब्बसोत तादिस
ससोत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*मससोत धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव मससोत त दिब्बसोत, त दिब्बसोत त मससोत ति ? 5
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*मससोत धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता ।

यादिसो मससोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो दिब्बस्स
सोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*मससोत धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता । 10

उपादिन्न हुत्वा अनुपादिन्न होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*उपादिन्न हुत्वा अनुपादिन्न होती ति ? आमन्ता ।

कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

15

*कामावचर हुत्वा रूपावचर होती ति ? आमन्ता ।

रूपावचर हुत्वा अरूपावचर होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

*रूपावचर हुत्वा अरूपावचर होती ति ? आमन्ता ।

परियापन्न हुत्वा अपरियापन्न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 20
पे० ।

२३ *मससोत धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता ।

दिब्बसोत धम्मपत्थद्धं मससोत होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*मससोतं धम्मपत्थद्धं दिब्बसोत होती ति ? आमन्ता । 25

एकंयेव सोत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*एकंयेव सोत ति ? आमन्ता । ननु द्वे सोतानि वुत्तानि
भगवता — “मससोत, दिब्बसोत” ति ? आमन्ता ।

हज्जि द्वे सोतानि वुत्तानि भगवता — मससोत, दिब्बसोत,
नो च वत रे वत्तब्बे — “एकज्जेव सोत” ति ।

30

३० (१) यथाकम्पूपगतआणकथा

२४ *यथाकम्पूपगत' आण' दिव्यचक्षुः ति ? भ्रामन्ता ।

यथाकम्पूपगत च मनसि करोति, दिव्येन चक्षुना रूपं पस्सती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*यथाकम्पूपगत च मनसि करोति, दिव्येन चक्षुना रूपं पस्सती
५ ति ? भ्रामन्ता ।

द्विषं फत्सानं द्विषं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

*यथाकम्पूपगत आण दिव्यचक्षुः ति ? भ्रामन्ता ।

“इमे वत भोन्तो सत्ता” ति च मनसि करोति, “कायदुच्च-
१० रितेन समभागता” ति च मनसि करोति, “वचीदुच्चरितेन समभागता”
ति च मनसि करोति, “मनोदुच्चरितेन समभागता” ति च मनसि
करोति, “अरियानं उपवादका” ति च मनसि करोति, “मिञ्छादिट्टिका”
ति च मनसि करोति, “मिञ्छादिट्टिकम्मसम्मादाना” ति च मनसि करोति,
ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं विनिपातं निरयं उपपन्ना”
१५ ति च मनसि करोति “इमे वा पन भोन्तो सत्ता” ति च मनसि करोति,
“कायसुचरितेन समभागता” ति च मनसि करोति, “वचीसुचरितेन
समभागता” ति च मनसि करोति, “मनोसुचरितेन समभागता” ति च
मनसि करोति, “अरियानं अनुपवादका” ति च मनसि करोति “सम्मा
दिट्टिका” ति च मनसि करोति “सम्मादिट्टिकम्मसम्मादाना” ति च
२० मनसि करोति “ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सम्मं लोकं उपपन्ना”
ति च मनसि करोति दिव्येन चक्षुना रूपं पस्सती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

* ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सम्मं लोकं उपपन्ना” ति
च मनसि करोति दिव्येन चक्षुना रूपं पस्सती ति ? भ्रामन्ता ।

२५ द्विषं फत्सानं द्विषं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

२५ *यथाकम्पूपगत आण दिव्यचक्षुः ति ? भ्रामन्ता ।

१-१ यथाकम्पूपगतआण - स्या । २ यथाकम्पूपगत आण दिव्यचक्षुः ति ?
भ्रामन्ता । इमे वत भोन्तो सत्ता ति च मनसि करोति ... पे ... ते - ली स्या रो ।

अत्थि कोचि अदिब्बचक्खुको दिब्बचक्खु अप्पटिलद्धो अनधिगतो असच्छिकतो यथाकम्मूपगतं जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अत्थि कोचि अदिब्बचक्खुको दिब्बचक्खु अप्पटिलद्धो अनधिगतो असच्छिकतो यथाकम्मूपगतं जानाति, नो च वत रे वत्तब्बे — “यथाकम्मूपगतं जाण दिब्बचक्खु” ति ।

5

*यथाकम्मूपगतं जाण दिब्बचक्खु ति ? आमन्ता ।

आयस्मा सारिपुत्तो^१ यथाकम्मूपगतं जाण जानाती ति ? आमन्ता ।

हज्जिच आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं जाण जानाति, नो च वत रे वत्तब्बे — “यथाकम्मूपगतं जाण दिब्बचक्खु” ति ।

10

*यथाकम्मूपगतं जाण दिब्बचक्खु ति ? आमन्ता^२ ।

आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं जाण जानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिब्बचक्खु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

15

*अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिब्बचक्खु ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच —

“नेव पुब्बेनिवासाय, न पि दिब्बस्स चक्खुनो ।

चेतोपरियाय इद्धिया, सोतधातुविसुद्धिया ।

चुतिया उपपत्तिया, पणिधि मे न विज्जती” ति ॥

20

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “यथाकम्मूपगतं जाण दिब्बचक्खु” ति ।

R

३१(१०) संवरकथा

२६ *अत्थि देवेषु सवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेषु असवरो^३ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*नत्थि देवेषु असवरो ति ? आमन्ता ।

नत्थि देवेषु सवरो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

१ सारीपुत्तो — स्या०, एवमुपरि पि । २ रो० पोत्यके नत्थि । ३ सवरो — सी० ।

“ननु असवरा सवरो सील, अत्थि देवेसु सवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु असवरो, यम्हा असवरा सवरो सील ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

आजानाहि निग्गह । हत्थिच असवरा सवरो सील, अत्थि देवेसु सवरो तेन वत्त रे वत्तव्वे — “अत्थि देवेसु असवरो, यम्हा असवरा सवरो सील’ ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो — ‘असवरा सवरो सील, अत्थि देवेसु सवरो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अत्थि देवेसु असवरो यम्हा असवरा सवरो सील’” ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तव्वे — “अत्थि देवेसु असवरो, यम्हा असवरा सवरो सील” ति, नो च वत्त रे वत्तव्वे — “असवरा सवरो सील, अत्थि देवेसु सवरो’ ति । य तत्थ वदेसि — “वत्तव्वे खो ‘असवरा सवरो सील, अत्थि देवेसु सवरो,’ नो च वत्तव्वे — ‘अत्थि देवेसु असवरो यम्हा असवरा सवरो सील’” ति मिच्छा ।

“अत्थि मनुस्सेसु सवरो अत्थि तत्थ असवरो ति ? आमन्ता । अत्थि देवेसु सवरो अत्थि तत्थ असवरो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अत्थि देवसु सवरो नत्थि तत्थ असवरो ति ? आमन्ता । अत्थि मनुस्सेसु सवरो, नत्थि तत्थ असवरो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०.. ।

२७ अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? आमन्ता । अत्थि दयसु पाणातिपातो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०.. ।

अत्थि देवसु मुगमग्गमग्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? आमन्ता । अत्थि देवेसु मुगमेग्गमग्जपमादट्ठान ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

नत्थि दयसु पाणातिपातो ति ? आमन्ता । नत्थि दयसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

नत्थि देवेसु मुगमेग्गमग्जपमादट्ठान ति ? आमन्ता । नत्थि देवसु मुगमग्गमग्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

*अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

*अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि 5
तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि तत्थ
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? आमन्ता । 10

अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ 15
सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

नत्थि देवेसु सवरो ति ? आमन्ता ।

सब्बे देवा पाणातिपातिनो अदिन्नादायिनो कामेसुमिच्छा-
चारिनो मुसावादिनो सुरामेरयमज्जपमादट्ठायिनो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० । 20

तेन हि अत्थि देवेसु सवरो ति ।

३२(११) असञ्जकथा

२८ *असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? आमन्ता ।

सञ्जाभवो^१ सञ्जागति सञ्जासत्तावासो सञ्जाससारो
सञ्जायोनि सञ्जात्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

ननु असञ्जभवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्ज- 25
ससारो असञ्जयोनि असञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

१ सञ्जभवो - स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

हृत्वि असञ्ज्यभवो असञ्ज्यगति असञ्ज्यसत्तावासो असञ्ज्य
ससारो असञ्ज्ययोनि असञ्ज्यतत्तभावपटिलामो नो च वत रे वत्तब्धे -
“असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थी” ति ।

*असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थी ति ? भामन्ता ।

पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो ससारो योनि अतभाव-
पटिलामो ति ? न हेव वत्तब्धे । पे० ।

ननु एकवोकारभवो गति सत्तावासो ससारो योनि अतभाव-
पटिलामो ति ? भामन्ता ।

हृत्वि एकवोकारभवो गति सत्तावासो ससारो योनि अतभाव
पटिलामो, नो च वत रे वत्तब्धे - “असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थी” ति ।

*असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थी ति ? भामन्ता ।

ताय सञ्ज्याय सञ्ज्याकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्धे ।
पे० ।

२६ *मनुस्सेसु सञ्ज्या अत्थि, सो च सञ्ज्याभवो सञ्ज्यागति
सञ्ज्यासत्तावासो सञ्ज्याससारो सञ्ज्यायोनि सञ्ज्यतत्तभावपटिलामो
ति ? भामन्ता ।

असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थि, सो च सञ्ज्याभवो सञ्ज्यागति
सत्तावासो ससारो योनि अतभावपटिलामो ति ? न हेव वत्तब्धे ।
पे० ।

२७ *मनुस्सेसु सञ्ज्या अत्थि सो च पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो
ससारो योनि अतभावपटिलामो ति ? भामन्ता ।

असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थि, सो च पञ्चवोकारभवो गति
सत्तावासो ससारो योनि अतभावपटिलामो ति ? न हेव वत्तब्धे ।
पे० ।

२८ *मनुस्सेसु सञ्ज्या अत्थि, ताय सञ्ज्याय सञ्ज्याकरणीय करोती
ति ? भामन्ता ।

असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थि, ताय सञ्ज्याय सञ्ज्याकरणीय
करोती ति ? न हेव वत्तब्धे । पे० ।

*असञ्ज्यसत्तेसु सञ्ज्या अत्थि, सो च असञ्ज्यभवो असञ्ज्यगति

असञ्जसत्तावासो असञ्जससारो असञ्जयोनि असञ्जतभाव-
पटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च असञ्जभवो असञ्जगति
. पे० . असञ्जतभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति 5
सत्तावासो ससारो योनि अतभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति पे०
अतभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थि, न च ताय सञ्जाय सञ्जा-
करणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

10

मनुस्सेसु सञ्जा अत्थि, न च ताय सञ्जाय सञ्जाकरणीयं
करोती ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

३० तं वत्तव्व — “असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी” ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सन्ति, भिक्खवे, असञ्जसत्ता नाम 15
देवा; सञ्जुप्पादा च पनत्ते देवा तम्हा काया चवन्ती” ति । अत्थेव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा अत्थी ति ? किञ्चि काले अत्थि,
किञ्चि काले नत्थी ति ।

20

किञ्चि काले सञ्जसत्ता किञ्चि काले असञ्जसत्ता, किञ्चि
काले सञ्जभवो किञ्चि काले असञ्जभवो, किञ्चि काले पञ्च-
वोकारभवो किञ्चि काले एकवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तव्वे ।
पे० ।

*असञ्जसत्तेसु सञ्जा किञ्चि काले अत्थि, किञ्चि काले 25
नत्थी ति ? आमन्ता ।

क काल अत्थि, क काल नत्थी ति ? चुतिकाले उपपत्तिकाले
अत्थि, ठितिकाले नत्थी ति ।

चुतिकाले^१ उपपत्तिकाले सञ्जसत्ता, ठितिकाले असञ्जसत्ता;

धृतिकाले उपपत्तिकाले सञ्जमवो, ठितिकाले असञ्जमवो, धृतिकास
उपपत्तिकाले पञ्चवोकारमवो, ठितिकाले एकवोकारमवो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

३३(१२) नेवसञ्जानासञ्जायतनकथा

३१ "नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - "सञ्जा अत्थी"

ति ? आमन्ता ।

असञ्जमवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्जससारो
असञ्जयोनि असञ्जत्तभावपटिसाभो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

ननु सञ्जमवो सञ्जागति सञ्जासत्तावासो सञ्जाससारो
सञ्जायोनि सञ्जत्तभावपटिसाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सञ्जमवो सञ्जागति पे० सञ्जत्तभाव
पटिसाभो, नो च वत्त रे वत्तब्बे - 'नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब -
'सञ्जा अत्थी' ति ।

"नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - "सञ्जा अत्थी" ति ?

आमन्ता ।

एकवोकारमवो गति पे० अत्तभावपटिसाभो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु चतुवोकारमवो गति पे० अत्तभावपटिसाभो ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि चतुवोकारमवो गति पे० अत्तभावपटिसाभो, नो
च वत्त रे वत्तब्बे - 'नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - 'सञ्जा
अत्थी' ति ।

३२ "असञ्जसत्तेसु न वत्तब्ब - 'सञ्जा अत्थि', सो
च असञ्जमवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्जससारो
असञ्जयोनि असञ्जसत्तभावपटिसाभो ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - 'सञ्जा अत्थि
सो च असञ्जमवो असञ्जगति असञ्जसत्तावासो असञ्जससारो

असञ्जयोनि असञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

*असञ्जसत्तेसु न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थि,” सो च एकवो-
कारभवो गति पे० अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थि,” सो 5
च एकवोकारभवो गति सत्तावासो ससारो योनि अत्तभावपटिलाभो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थि,” सो
च सञ्जाभवो सञ्जागति पे० सञ्जत्तभावपटिलाभो ति ?
आमन्ता ।

असञ्जसत्तेसु न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थि,” सो च सञ्जा-
भवोसञ्जागति पे० सञ्जत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थि,” सो
च चतुवोकारभवो गति पे० अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता । 15

असञ्जसत्तेसु न वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थि,” सो च चतुवो-
कारभवो गति पे० अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थी” ति ?
आमन्ता ।

ननु नेवसञ्जानासञ्जायतन चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत रे
वत्तब्बे - “नेवसञ्जानासञ्जायतने न वत्तब्ब - ‘सञ्जा अत्थी’” ति ।

३३ *नेवसञ्जानासञ्जायतनं चतुवोकारभवो नेवसञ्जा-
नासञ्जायतने न वत्तब्बं - “सञ्जा अत्थी” ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतन चतुवोकारभवो आकासानञ्चायतने न
वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थी” ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*नेवसञ्जानासञ्जायतन चतुवोकारभवो, नेवसञ्जाना-
सञ्जायतने न वत्तब्ब - “सञ्जा अत्थी” ति ? आमन्ता ।

विज्ज्ञाणञ्चायतन पे० आकिञ्चञ्चायतन चतुर्वो-
कारमवो, आकिञ्चञ्चायतने न वत्तम्ब - "सञ्ज्ञा भत्थी" ति ?
न हेव वत्तम्बे । .. पे० ।

*आकासानञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ?

५ आमन्ता ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

*विज्ज्ञाणञ्चायतन पे० आकिञ्चञ्चायतन चतुर्वो-
कारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ? आमन्ता ।

॥ नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

*नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतने न वत्तम्ब - "सञ्ज्ञा भत्थी" ति
वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो ति ? आमन्ता ।

१५ हञ्चि नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, नो च वत्त
रे वत्तम्बे - 'नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतने न वत्तम्ब - 'सञ्ज्ञा भत्थी'
ति वा 'नत्थी' ति वा' ति ।

*नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो नेवसञ्ज्ञाना
सञ्चायतने न वत्तम्ब - "सञ्ज्ञा भत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा
२० ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतन पे० विज्ज्ञाणञ्चायतन पे०
आकिञ्चञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, आकिञ्चञ्चायतने न वत्तम्ब -
सञ्ज्ञा भत्थी" ति वा नत्थी" ति वा ति ? न हेव वत्तम्बे ।
.. पे० ।

२५ *आकासानञ्चायतन चतुर्वोकारमवो अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ?
आमन्ता ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्चायतन चतुर्वोकारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

*विज्ज्ञाणञ्चायतन पे० आकिञ्चञ्चायतन चतुर्वो-
३० कारमवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतनं चतुर्वोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ज्ञा
ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतने न वत्तव्व - “सञ्ज्ञा अत्थी” ति
वा “नत्थी” ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन ति ? आमन्ता ।

हज्जि नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन, तेन वत रे वत्तव्वे - “नेव-
सञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतने न वत्तव्व - ‘सञ्ज्ञा अत्थी’ ति वा ‘नत्थी’ ति
वा” ति ।

*नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतन ति कत्वा नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञा-
यतने न वत्तव्व - “सञ्ज्ञा अत्थी” ति वा “नत्थी” ति वा ति ? 10
आमन्ता ।

अदुक्खमसुखा वेदना ति कत्वा अदुक्खमसुखाय वेदनाय न
वत्तव्वं - “वेदना” ति वा “अवेदना” ति वा ति ? न हेव वत्तव्वे ।
पे० ।

तत्तियो वग्गो ।

तत्सुद्धान

वलं साधारणं अरियं, साराग^१ चित्तं विमुच्चति । 15

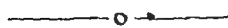
विमुत्तं विमुच्चमानं, अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ॥

अट्टमकस्स पुग्गलस्स, दिट्ठिपरियुद्धानं पहीनं ।

अट्टमकस्स पुग्गलस्स, नत्थि पञ्चिन्द्रियानि चक्खु ॥

सोतं धम्मपत्थद्धं, यथाकम्मपगतं ज्ञाणं ।

देवेषु सवरो असञ्जसत्तेसु सञ्ज्ञा एवमेव^२ भवगति ॥ 20

४. चतुर्थो वग्गो

३४(१) गिहिस्सअरहातिकथा

१ *गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो गिहिसयोजन^१ ति ? न ह्वेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

नत्थि अरहतो गिहिसयोजन ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो गिहिसयोजन, नो च वत रे वत्तब्बे -

५ "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो गिहिसयोजन पहीन उच्चिन्नमूल तालावत्पुक्त
अनभावकृत आर्याति अनुप्पादधम्म ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो गिहिसयोजन पहीन उच्चिन्नमूल तालावत्पुक्त

१० अनभावकृत आर्याति अनुप्पादधम्म नो च वत रे वत्तब्बे - "गिहिस्स
अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि गिहि^२ गिहिसयोजन अप्पहाय दिट्ठेव धम्म
दुक्खस्सन्तकरो ति ? नत्थि ।

१५ हञ्चि नत्थि कोचि गिहि गिहिसयोजन अप्पहाय दिट्ठेव धम्म
दुक्खस्सन्तकरो नो च वत रे वत्तब्बे - "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु वञ्छलोत्तो परिब्बाजको भगवन्ता एतदवोच - 'अत्थि
नु खो भो गोतम, कोचि गिहि गिहिसयोजन अप्पहाय कायस्स भेदा

२० दुक्खस्सन्तकरो' ति ? 'नत्थि खो वञ्छ, कोचि गिहि गिहिसयोजन
अप्पहाय कायस्स भेदा दुक्खस्सन्तकरो' ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब - "गिहिस्स अरहा" ति ।

गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

१ गिहिसयोजन - सी स्वा रो एवमुपरि पि । २ गिही - सी स्वा
रो एवमुपरि पि ।

अरहा मेथुन धम्म पटिसेवेय्य, मेथुन^१ उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाध-
 सयन अज्झावसेय्य, कासिकचन्दन पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं
 धारेय्य, जातरूपरजत सादियेय्य, अजेळक पटिगण्हेय्य^२, कुक्कुटसूकरं
 पटिगण्हेय्य, हत्थिगवस्सवळव^३ पटिगण्हेय्य, तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जर^४
 पटिगण्हेय्य, चित्तवण्डवालमोळि^५ धारेय्य, ओदातानि वत्थानि^६
 दीघदसानि धारेय्य, यावजीवं अगारियभूतो अस्सा ति ? न हेवं
 वत्तब्बे । . पे० ।

न वत्तब्ब — “गिहिस्स अरहा” ति ? आमन्ता ।

ननु यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहि-
 व्यञ्जनेन^७ अरहत्त पत्तो^८ ति ? आमन्ता ।

10

हञ्चि यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहि-
 व्यञ्जनेन अरहत्त पत्तो, तेन वत रे वत्तब्बे — “गिहिस्स अरहा” ति ।

३५(२) उपपत्तिकथा

२ *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सोतापन्नो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे० ।

15

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सकदागामी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे० ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया अनागामी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

20

... पे० ।

*सह उपपत्तिया सोतापन्नो न होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सह उपपत्तिया सोतापन्नो न होति, नो च वत रे वत्तब्ब —

“सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

१ मेथुन धम्म — सी०, स्या०, रो० । २ पटिगण्हेय्य — सी०, रो० । ३ हत्थि-
 गवास्सवळव — स्या० । ४ ०कपिञ्जल — स्या०, रो० । ५ पीतवण्डवालमोलिक — स्या०,
 पितवण्डवालमोलिक — रो० । ६ गिहिस्स व्यञ्जनेन — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।
 ७. पत्ता — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*सह उपपत्तिया सकदागामी न होती ति ? आमन्ता ।

हन्वि सह उपपत्तिया सकदागामी न होति, नो च वत रे वतब्ब-
“सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

*सह उपपत्तिया अनागामी न होती ति ? आमन्ता ।

हन्वि सह उपपत्तिया अनागामी न होति, नो च वत रे
वतब्बे - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

३ *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सारिपुत्तो घेरो सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेव वतब्ब ।

महामोग्गत्सानो घेरो पे० महाकस्सपो घेरो .. पे०
महाकच्चानो घेरो पे० महाकोट्टिको घेरो पे०
महापन्यको घेरो सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेव वतब्बे ।
पे० ।

*सारिपुत्तो घेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

हन्वि सारिपुत्तो घेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत रे
वतब्बे - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

*महामोग्गत्सानो घेरो पे० महाकस्सपो घेरो .. पे०

महाकच्चानो घेरो पे० महाकोट्टिको घेरो पे० .. महापन्यको
घेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

हन्वि महापन्यको घेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत

रे वतब्ब - “सह उपपत्तिया अरहा” ति ।

४ सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेमियेन चित्तेन अरहत्त सञ्चिद्धमरोति लोबिन्यन सासव
.. पे० सङ्गुसेसियेना ति ? न हेव वतब्बे । पे० ।

सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेमिय चित्त निम्मानिक् स्वयगामि बोधगामि अपघयगामि
अनासव पे० अरहत्तुसेसिय ति ? न हेव वतब्बे । पे० ।

१ महाकच्चानो - त्या रो एवमुत्ति पि । २ महाकोट्टिको - ती एवमुत्ति
पि । ३ सङ्गुसेसियेना - त्या रो । ४-४ अपघयको - नी रो च एवमुत्ति पि ।

*अरुहतो सोत पे० अरुहतो घान अरुहतो जिह्वा ...
अरुहतो कायो अनासवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

। अरुहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

मग्गो फल निब्बान, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफल पे०
५ बोज्झङ्गो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरुहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

अरुहतो कायो पग्गहनिग्गहुपगो^१ छेदनमेदनुपगो काकेहि
गिज्जेहि कुललेहि साधारणो ति ? आमन्ता ।

अनासवो धम्मो पग्गहनिग्गहुपगो छेदनमेदनुपगो काकेहि
१० गिज्जेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरुहतो काये विस कमेय्य, सत्थ कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ?
आमन्ता ।

अनासवे धम्मे विस कमेय्य, सत्थ कमेय्य, 'अग्गि' कमेय्या ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० १ ।

१५ *लब्भा अरुहतो कायो अद्दुबघनेन बघितु, रज्जुबन्धनेन
बन्धितु, सङ्खलिकबघनेन बघितु, गामबघनन बन्धितु, निगमबन्धनन
बघितु, नगरबघनेन बघितु, जनपदबन्धनेन बन्धितु, कण्ठपञ्चमेहि^२
बन्धनेहि बघितु ति ? आमन्ता ।

लब्भा अनासवो धम्मो अद्दुबघनेन बघितु, रज्जुबन्धनेन
२० बघितु सङ्खलिकबघनेन बन्धितु गाम-निगम-नगर-जनपदबघनन
बघितु कण्ठपञ्चमेहि बघनेहि बघितु ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

६ *यदि अरुहा पुणुज्जनस्स चीवर वेति, अनासव इत्था
सासव होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनासव इत्था सासव होती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव अनासव स सासव ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

तञ्जेव अनासव त सासव ति ? आमन्ता ।

१ पग्गहनिग्गहुपगो - सी इया रो एवमुपरि पि । २ कण्ठपञ्चमेहि -
रो एवमुपरि पि ।

मगो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे० ।

फल . सतिपट्ठानं .. सम्मप्पधानं इद्धिपादो . इन्द्रियं . वल .
बोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० .. ।

*यदि अरहा पुथुज्जनस्स पिण्डपात देति, सेनासनं देति, 5
गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खार देति, अनासवो हुत्वा सासवो होती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? आमन्ता ।

तब्बेव अनासवं त सासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

तब्बेव अनासवं तं सासवं ति ? आमन्ता ।

10

मगो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
. पे० ।

फल .. सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं . बलं
बोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो चीवरं देति, सासवं हुत्वा अनासवं 15
होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? आमन्ता ।

तब्बेव सासवं त अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

तब्बेव सासवं त अनासवं ति ? आमन्ता ।

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 20
. पे० ।

दोसो पे० मोहो पे० अनोत्तप्पं सासवं हुत्वा अनासवं
होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो पिण्डपात देति, सेनासनं देति, गिलान-
पच्चयभेसज्जपरिक्खार देति, सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न 25
हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? आमन्ता ।

तब्बेव सासवं त अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

तब्बेव सासवं त अनासवं ति ? आमन्ता ।

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 30
... पे० ।

दोसो .. पे० मोहो पे० अनोत्तप्प सासव हुत्वा
अनासव होखी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

नि वत्तब्ब - "अरुहो सव्वे धम्मा अनासवा" ति ? आमन्ता ।

ननु अरुहा अनासवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरुहा अनासवो, तेन यत रे वत्तब्बे - "अरुहो सव्वे
धम्मा अनासवा" ति ।

३७(४) समन्नागतकथा

७ "अरुहा चतूहि फल्लेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरुहा चतूहि फल्लेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्जाहि चतूहि
चेतनाहि चतूहि चित्तेहि चतूहि सद्वाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि
१० चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्ब ।
पे० ।

"अनागामी तीहि फल्लेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी तीहि फल्लेहि पे० तीहि पञ्जाहि समन्नागतो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१३ "सव्वणागामी द्वीहि फल्लेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सव्वणागामी द्वीहि फल्लेहि पे० द्वीहि पञ्जाहि समन्नागतो
ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

अरुहा गोतापत्तिफल्लेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरुहा गोतापत्ता मतवगत्तुपरमो^१ षोडश्वीरोसा गवसीत्री ति ?

२० न हय वत्तब्ब । पे० ।

अरुहा गान्धागामिफल्लेन^२ समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरुहा गवन्धागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरुहा अनागामिफल्लेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरुहा अनागामी अन्तर्गणगिनिव्यायी उपत्तप्पपरिनिन्नायी

२३ अरुहा अन्तर्गणगिनिव्यायी अन्तर्गणगिनिव्यायी उदगोतो भानिदुग्गामी
ति ? न हय वत्तब्ब । .. पे० ।

*अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सकदागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . । 5

*सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

८ *सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । 10

अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? [आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो सोतापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । 15

स्वेव अरहा, सो सकदागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*अनागामिफलेन समन्नागतो "अनागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो अनागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सकदागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ?
भ्रामन्ता ।

सकदागामी सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो ति ? भ्रामन्ता ।
स्वेव सकदागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

६ *भरह्हा सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो ति ? भ्रामन्ता ।

ननु भरह्हा सोतापत्तिफल वीतिवत्तो ति ? भ्रामन्ता ।

हञ्चि भरह्हा सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे -

"भरह्हा सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो" ति ।

*भरह्हा सोतापत्तिफल वीतिवत्तो तेन समभ्रागतो ति ?
भ्रामन्ता ।

भरह्हा सोतापत्तिमग्ग वीतिवत्तो सक्कायदिट्ठि विचिकिच्च
सीलब्बतपराभास - अपायगमनीय' राग, अपायगमनीय दोस, अपाय
गमनीय मोह वीतिवत्तो तेन समभ्रागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*भरह्हा सकदागामिफलेन समभ्रागतो ति ? भ्रामन्ता ।

ननु भरह्हा सकदागामिफल वीतिवत्तो ति ? भ्रामन्ता ।

हञ्चि भरह्हा सकदागामिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे -

"भरह्हा सकदागामिफलेन समभ्रागतो" ति ।

*भरह्हा सकदागामिफल वीतिवत्तो तेन समभ्रागतो ति ?
भ्रामन्ता ।

भरह्हा सकदागामिमग्ग वीतिवत्तो ओळारिक्क वामराय,
ओळारिक्क व्यापाद वीतिवत्तो तेन समभ्रागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

भरह्हा अनागामिफलेन समभ्रागतो ति ? भ्रामन्ता ।

ननु भरह्हा अनागामिफल वीतिवत्तो ति ? भ्रामन्ता ।

हञ्चि भरह्हा अनागामिफल वीतिवत्तो नो च वत रे वत्तब्बे -

'भरह्हा अनागामिफलेन समभ्रागतो ति ।

*अरहा अनागामिफल वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

अरहा अनागामिमग्ग वीतिवत्तो, अणुसहगतं कामराग, अणुसह-
गतं व्यापाद वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । 5

ननु अनागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे
वत्तब्बे - “अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*अनागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता । 10

अनागामी सोतापत्तिमग्ग वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि पे०
अपायगमनीय मोह वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे० ।

*अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामी सकदागामिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे
वत्तब्बे - “अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो” ति ।

*अनागामी सकदागामिफल वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

अनागामी सकदागामिमग्ग वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं, 20
ओळारिकं व्यापाद वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
.. पे० .. ।

*सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे 25
वत्तब्बे - “सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*सकदागामी सोतापत्तिफल वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

सकदागामी सोतापत्तिमग्ग वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि पे०
अपायगमनीय मोह वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 30
पे० ।

१० १न वत्तब्ब - "अरुहा चतुहि फलेहि समभागतो" ति ?
आमन्ता ।

ननु अरुहा चत्तारि फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरिहीनो
ति ? आमन्ता ।

५ हृच्चि अरुहा चत्तारि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो,
तेन वत्त रे वत्तब्बे - "अरुहा चतुहि फलेहि समभागतो" ति ।

१न वत्तब्ब - "अनागामी तीहि फलेहि समभागतो" ति ?
आमन्ता ।

ननु, अनागामिना, तीणि फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरि
१० हीनो ति ? आमन्ता ।

हृच्चि अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरि
हीनो, तेन वत्त रे वत्तब्बे - "अनागामी तीहि फलेहि समभागतो" ति ।

१न वत्तब्ब - "सकदागामी द्वीहि फलेहि समभागतो" ति ?
आमन्ता ।

१५ ननु सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि, तेहि च अपरिहीनो
ति ? आमन्ता ।

हृच्चि सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि तेहि च
अपरिहीनो, तेन वत्त रे वत्तब्बे - 'सकदागामी द्वीहि फलेहि
समभागतो' ति ।

२० *अरुहा चत्तारि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
अरुहा चतुहि फलेहि समभागतो ति ? आमन्ता ।

अरुहा चत्तारो मग्गा पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति अरुहा
चतुहि मग्गेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

२५ *अनागामी तीणि फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
अनागामी तीहि फलेहि समभागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिना सयो मग्गा पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
अनागामी तीहि मग्गेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्वानि तेहि च अपरिहीनो ति,
सकदागामी द्वीहि फलेहि समभागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना द्वे मग्गा पटिलद्धा, तेहि च अपरिहीनो ति,
सकदागामी द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

३८(५) उपेक्खासमन्नागतकथा

११ *अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा छहि फस्सेहि, छहि वेदनाहि, छहि सञ्जाहि . पे० .

छहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

5

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा चक्खुना रूप पस्सन्तो सोतेन सद् सुणाति, घानेन गन्धं
घायति, जिह्वाय रस सायति, कायेन फोढुब्ब फुसति, मनसा धम्मं
विजानाति . पे० . मनसा धम्मं विजानन्तो चक्खुना रूप पस्सति,
सोतेन सद् सुणाति, घानेन गन्धं घायति, जिह्वाय रसं सायति, कायेन
फोढुब्ब फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

10

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सततं समित अब्बोकिण्ण छहि उपेक्खाहि समन्नागतो
समोहितो^१, छ उपेक्खायो पच्चुपट्ठिता ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

न वत्तब्ब - “अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो” ति ?
आमन्ता ।

15

ननु अरहा छळ्हुपेक्खो^२ ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा छळ्हुपेक्खो, तेन वत रे वत्तब्बे - “अरहा
छहि उपेक्खाहि समन्नागतो” ति । पे० ।

३६(६) बोधिया बुद्धोतिकथा

१२ *बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

20

बोधिया निरुद्धाय विगताय पटिप्पस्सद्धाय^३ अबुद्धो होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

१ समाहितो - स्या०, रो० । २ छळ्हुपेक्खो - स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

३ पटिप्पस्सद्धाय - सी०, स्या० ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति समुदय पज्जहति, निरोध सञ्चिक्करोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति पे० मग्ग भावेती ति ?

१५ न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पञ्चुप्पमाय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया बोधिकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पञ्चुप्पमाय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति समुदय पज्जहति निरोध सञ्चिक्करोति, मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति

२० पे० मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पमाय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया बोधिनरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया बोधिनरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पञ्चुप्पमाय बोधिया बुद्धो ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति पे० मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्ख परिजानाति
पे० मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीय
करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीय 5
करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्ख परिजानाति
.पे० मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्ख
परिजानाति पे० मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 10

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीय
करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीय
करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्ख 15
परिजानाति पे० मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्ख
परिजानाति .पे० मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१३ *अतीताय बोधिया बुद्धो, अनागताय बोधिया बुद्धो,
पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता । 20

तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? आमन्ता ।

सतत समित अब्बोकिण्ण तीहि बोधीहि समन्नागतो समाहितो,
तिस्सो बोधियो पच्चुपट्ठिता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

न वत्तब्ब — “बोधिया बुद्धो” ति ? आमन्ता । 25

ननु बोधिपटिलाभा बुद्धो ति ? आमन्ता ।

हञ्च बोधिपटिलाभा बुद्धो, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “बोधिया
बुद्धो” ति ।

*बोधिपटिलाभा बुद्धो ति, बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

बोधिपटिलाभा बोधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 30

४०(७) लक्षणकथा

१४ *लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? भामन्ता ।

पदेसलक्षणेहि समन्नागतो पदेसबोधिसत्तो ति ? न ह्य
वत्तव्ये । पे० ।

*लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? भामन्ता ।

तिभागलक्षणेहि समन्नागतो तिभागबोधिसत्तो ति ? न ह्य
वत्तव्ये । पे० ।

*लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? भामन्ता ।

उपङ्गुलक्षणेहि समन्नागतो उपङ्गुबोधिसत्तो ति ? न ह्य
वत्तव्ये । पे० ।

*लक्षणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? भामन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तो लक्षणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो
ति ? न ह्य वत्तव्ये । पे० ।

*चक्कवत्तिसत्तो लक्षणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो
ति ? भामन्ता ।

यादिसो बोधिसत्तस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मस्सान धम्म
वसना, तादिसो चक्कवत्तिसत्तस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मस्सान
धम्मवसना ति ? न ह्य वत्तव्ये । पे० ।

१५ यया बोधिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठम पटिगग्हन्ति
पञ्चा मनुस्सा एवमेय चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठमं
पटिगग्हन्ति पञ्चा मनुस्सा ति ? न ह्य वत्तव्ये । पे०... ।

यया बोधिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो न देवपुत्ता पटिगग्हत्वा
मातु पुत्तो ठपेन्ति - 'अत्तमना देवि', होहि ! महेश्वरो त' पुत्तो
उत्पन्नो नि एवमेय चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो न दयपुत्ता
पटिगग्हत्वा मातु पुत्तो ठपन्ति - अत्तमना देवि होहि ! महेश्वरो
त पुत्तो उत्पन्नो नि ? न ह्य वत्तव्ये । पे० ।

यया याधिगत्तस्स जायमानस्स व उत्तमस्स चत्तारो चत्तसिप्पा
पागुभयन्ति - एता भोतस्स एवा उत्तमस्स - येन याधिगत्तस्स उत्तसिप्प

१ एता ये पीचदेवु माप्ति । २ देवि - जी से । ३ एव - जी एता
से । ४-५ उत्तमस्स - ही ।

करोन्ति मातु च, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स
 धारा अन्तलिक्खा पातुभवन्ति - एका सीतस्स, एका उण्हस्स - येन
 चक्कवत्तिसत्तस्स^१ उदककिच्च करोन्ति मातु चा ति ? न हेव वत्तब्बे ।
 ... पे० .. ।

*यथा सम्पतिजातो बोधिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठित्वा 5
 उत्तरेन अभिमुखो सत्तपदवीतिहारेन^२ गच्छति सेतम्हि छत्ते अनु-
 धारियमाने, सब्बा च दिसा विलोकेति, आसभि च वाच भासति -
 “अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठोहमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स,
 अयमन्तिमा जाति, नत्थि दानि पुनब्भवो” ति, एवमेव सम्पतिजातो
 चक्कवत्तिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठित्वा उत्तरेन अभिमुखो सत्तपद- 10
 वीतिहारेन गच्छति सेतम्हि छत्ते अनुधारियमाने, सब्बा च दिसा
 विलोकेति, आसभि च वाच भासति - “अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठो-
 हमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स, अयमन्तिमा जाति, नत्थि
 दानि पुनब्भवो” ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० .. ।

*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो 15
 ओभासस्स महतो भूमिचालस्स पातुभावो होति, एवमेव चक्कवत्ति-
 सत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो ओभासस्स महतो भूमि-
 चालस्स पातुभावो होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*यथा बोधिसत्तस्स पकतिकायो समन्ता व्याम^३ ओभासति,
 एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स पकतिकायो समन्ता व्याम ओभासती ति ? 20
 न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*यथा बोधिसत्तो महासुपिन पस्सति^४, एवमेव चक्कवत्तिसत्तो
 महासुपिन पस्सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१६ न वत्तब्बं - “लखणसमन्नागतो बोधिसत्तो” ति ?
 आमन्ता ।

25

ननु वुत्त भगवता - “द्वत्तिसिमानि, भिक्खवे, महापुरिसस्स
 महापुरिसलक्खणानि, येहि समन्नागतस्स महापुरिसस्स द्वेव गतियो
 भवन्ति अनञ्जा । सचे अगारं अज्झावसति, राजा होति चक्कवत्ती

१ बोधिसत्तस्स - रो० । २ सत्त पदवीतिहारे - स्या०, रो० । ३ व्यामा - सी० ।

४ पस्सि - स्या०, रो० ।

धम्मिको धम्मगजा चातुरन्तो विजिताधी जनपदत्यावरियप्पतो
 सत्तरतनसमभ्रागतो । तस्सिमानि सत्त रतनानि भवन्ति, सेय्ययीदी-
 चक्करतन, हत्थिरतन, अस्सरतन, मणिरतन, इत्थिरतन, गहपतिरतन
 परिणायकरतनमेव सत्तम । परोसहस्स सो पनस्स पुत्ता भवन्ति सूच^१
 ५ वीरङ्गरूपा^२ परसेनप्पमद्दना । सो इम पथवि^३ सागरपरियन्त अदण्डन
 असत्येन धम्मेन अभिविजिय अज्झावसति । उप्पे सो^४ पन^५ अगारस्मा
 अनगारिय पब्बजति, अरह होसि सम्मासम्बुद्धो लोके विवट्टच्छो^६
 ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि लक्खणसमभ्रागतो बोधिसत्तो ति ।

४१ (८) नियामोक्कन्तिकथा^१

१७ बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
 चरित्तब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न हेव वत्तब्ब ।
 पे० ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

सावको हुत्वा बुद्धो होती ति ? न हव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

*सावको हुत्वा बुद्धो होती ति ? आमन्ता ।

अनुत्सवियो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

*अनुत्सवियो ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा समम्भू नि ? आमन्ता ।

हत्थि भगवा गमम्भू नो च यत्त रे वत्तब्बे — “अनुत्सवियो”
 ति ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
 चरित्तब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

भगवता बोधिया मूले सीणव^२ गामळ्ळापनानि अभिगम्युज्जानी

२३ ति ? त हन् यत्तब्बे । .. पे० ।

१ सेय्ययीदी-च चक्करी-रो । २ वीरङ्ग-रो । ३ विरङ्ग-लो ।

४ वीर-ली रया रो । ५-६ पन-लो-रया रो । ७ नियामोक्कन्तिकथा-
 ती । ८ ली पावचने ति । ९. रया रो बोधिसत्तो ति । १० तीरे-ली ।

*ननु भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्जफलानि अभि-
सम्बुद्धानि ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्जफलानि
अभिसम्बुद्धानि, नो च वत रे वत्तब्बे - "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो
पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ।

5

१८. *बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो दुक्करकारिय^१ अकासी ति ? आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुगलो दुक्करकारिय^२ करेय्या ति ? न हेवं
वत्तब्बे । .. पे० . ।

10

*बोधिसत्तो अपरन्तप अकासि, अञ्ज सत्थार उद्दिसी^३ ति ?
आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुगलो अञ्जं सत्थार उद्दिसेय्या ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

*आयस्मा आनन्दो भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरित- 15
ब्रह्मचरियो, आयस्मा आनन्दो भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो पावचने ओक्कन्त- 20
नियामो चरितब्रह्मचरियो, चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो
सावको ति ? आमन्ता ।

बोविसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो
चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*बोविसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो 25
चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

१ दुक्करकारिय - गी०, म्या०, गी० । २ दुक्कर कारिय - स्या०, रो० ।
३ उद्दिती - रो० ।

स्तुतेषु धर्म्मेषु चक्षु उदपादि, आण उदपादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादी" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बे — "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचन भोक्कन्तनियामो चरित्तमहाचरियो" ति ।

४२(८) अपरापि समन्नागतकथा

२० *अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फस्सेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो चतूहि फस्सेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्जाहि चतूहि चेतनाहि चतूहि चित्तहि चतूहि सद्दाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

*अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फस्सेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फस्सेहि तीहि वेदनाहि पे० तीहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सकदागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति फलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि पे० द्वीहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो सत्तपण्णु परमो कोलङ्कोलो एक्कीजी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफल समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफल समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमग्ग^१ वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं अपायगमनीय^२ राग अपायगमनीय^३ दोस अपायगमनीयं मोह वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो” ति ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफल वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिमग्ग^३ वीतिवत्तो, ओळारिक^४ कामरागं ओळारिकं व्यापाद वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हज्जि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो” ति ।

१ सोतापत्तिफल — रो० । २ अपायगमनीय — स्या०, एवमुपरि पि ।

३ सकदागामिफल — रो० । ४ ओलारिक — सी० ।

*अनागामिफलेन समभ्रागतो अनागामी ति वत्तब्बो ति ?
आमन्ता ।

अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफल
समभ्रागतो ति ? आमन्ता ।

८ स्वेव अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो अनामामी
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो सोतापन्नो ति वत्तब्बो ति ?
आमन्ता ।

अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति
१० फलेन समभ्रागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सोतापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सकदागामिफलेन समभ्रागतो सकदागामी ति वत्तब्बो ति ?
आमन्ता ।

१५ अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामि-
फलेन समभ्रागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सकदागामी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापत्तिफलेन समभ्रागतो सोतापन्नो ति वत्तब्बो ति ?
२० आमन्ता ।

सकदागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति
फलेन समभ्रागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव सकदागामिफलसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो
सोतापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२३ २२ *अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति
फलेन समभ्रागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल
वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हन्धि अरहत्तसन्धिक्किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल

२४ *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 5
सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “सकदागामिफल-
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति- 10
मगं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि पे० अपायगमनीयं मोह वीतिवत्तो,
तेन समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

२५. 1न वत्तब्ब — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि 15
पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि
फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे — “अरहत्त-
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ।

1न वत्तब्बं — “अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 20
द्वीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे
फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे
फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे — 25
“अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्ना-
गतो” ति ।

1न वत्तब्ब — “सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो

*अरहत्सञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफल
वीतिवत्तो, तेन समप्रागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्सञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिमम्म
वीतिवत्तो, अणुसहगत कामराग अणुसहगत व्यापाद वीतिवत्तो, तेन
५ समप्रागतो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०.. ।

२३ *अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोता
पत्तिफलेन समप्रागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोता
पत्तिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

१० हृच्च अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो
सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च यत रे वत्तव्वे - "अनागामिफल
सञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समप्रागतो" ति ।

*अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल
वीतिवत्तो, तेन समप्रागतो ति ? आमन्ता ।

११ अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमम्म
वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि पे० अपायगमनीय मोह वीतिवत्तो तेन
समप्रागतो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सवदागामि
फलन समप्रागतो ति ? आमन्ता ।

२० ननु अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सवदा
गामिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हृच्च अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सवदा
गामिफल वीतिवत्तो नो च यत रे वत्तव्वे - 'अनागामिफलसञ्चि
द्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो गवग्गनामिफलेन समप्रागतो' ति ।

२५ अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सवदागामि
फलन वीतिवत्तो तेन समप्रागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसञ्चिद्विरियाय पटिपन्नो पुग्गलो गवग्गनामि
फल वीतिवत्तो चाञ्चाग्नि कामराग घोळाग्नि व्यापाद वीतिवत्तो
तेन समप्रागतो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

२४. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 5 सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे — “सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफल वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्ति- 10 मग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि पे० अपायगमनीय मोह वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२५. †न वत्तब्ब — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि 15 पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो” ति ।

†न वत्तब्बं — “अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो 20 द्वीहि फलेहि समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे — 25 “अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो” ति ।

†न वत्तब्ब — “सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो” ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय' पटिपन्नेन पुग्गमेन सोतापत्तिफल पटिलद्ध, तेन च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

इच्छिच्च सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गमेन सोतापत्तिफल पटिलद्ध तेन च अपरिहीनो, तेन वत्त रे वत्तम्मे -
 ५ "सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

२६ *अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन चत्तारो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो चतूहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तम्मे । .. पे० .. ।

अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गमेन द्वे' फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गमेन तयो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तम्मे ।
 पे० ।

सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गमेन सोता पत्तिफल पटिलद्ध तेन च अपरिहीनो ति, सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तम्मे ।
 पे० ।

४३(१०) सब्बसंयोजनपहानकथा

२७ *सब्बसंयोजनानं पहानं अरहत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

..पे० . ।

*अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं 5
पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलव्वतपरामासं
पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं पहानं सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ?
आमन्ता ।

10

हज्जिं च तिण्णं संयोजनानं पहानं सोत्तापत्तिफलं वुत्तं भगवता,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां पहीयन्ती” ति ।

२८ *अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं पजहती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे० . ।

15

२९ *अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं
पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता
ति ? आमन्ता ।

हज्जिं च कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं 20
भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां
पहीयन्ती” ति ।

*अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजनां पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं
पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

३० *अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं
पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं अनवसेसपहानं अनागामिफलं वुत्तं
भगवता ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि कामरागव्यापादान अनवसेसपहान अनागामिप्स
वुत्त भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे - "अरहत्तमग्गेन सब्बे सयोजना
पहीयन्ती" ति ।

*अरहत्तमग्गेन सब्बे सयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु रूपराग अरूपराग-मान-उद्वञ्च अविज्जाय अनवसेसपहान
अरहत्त वुत्त भगवता ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि रूपराग अरूपराग-मान-उद्वञ्च-अविज्जाय अनवसेस-
पहान अरहत्त वुत्त भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे - "अरहत्तमग्गेन
सब्बे सयोजना पहीयन्ती" ति ।

३१ १ न वत्तब्ब - "सब्बसयोजनान पहान अरहत्त" ति ?
आमन्ता ।

ननु अरहतो सब्बे सयोजना पहीना ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि अरहतो सब्बे सयोजना पहीना तेन वत रे वत्तब्बे -
"सब्बसयोजनान पहान अरहत्त" ति ।

वत्तुत्तो वमो ।

तत्सुद्धानं

गिहिस्स अरहा, सह उपपत्तिया अरहा अरहतो सब्बे धम्मा
अनासवा अरहा वत्तुहि फलेहि समन्नागतो, एवमेव छहि उपेक्खाहि,
बोधिया बुद्धो, समक्खणसमन्नागतो' बोधिसत्तो ओक्कन्तनियामो
वरित्तब्रह्मचरियो, पटिपन्नको फलेन समन्नागतो, सब्बसयोजनान पहान
अरहत्त ति ।

— ० —

५. पञ्चमो वग्गो

४४(१) विमुत्तिकथा

१. *विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

यं किञ्चि विमुत्तिजाण सब्बं तं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

पच्चवेक्खणजाण विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । ५

*विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभूतो^१ पुग्गलस्स विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता । 10

सोतापन्नस्स जाण, सोतापत्तिफल पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स जाण, सकदागामिफल पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स जाण ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स जाण, अनागामिफल पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स जाण ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 20

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहतो जाण, अरहत्त पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स जाण ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२ *सोतापत्तिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिजाण विमुत्तं ति ? आमन्ता । 25

सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सकदागामिफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त
ति ? भामन्ता ।

सकदागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागामिफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त
ति ? भामन्ता ।

अनागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरहत्तफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त ति ?
भामन्ता ।

अरहत्तसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण
विमुत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३ *सोतापत्तिफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त
उ च फल पत्तस्स आण ति ? भामन्ता ।

सोतापत्तिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त उ च फल पत्तस्स आण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे०.. ।

सकदागामिफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त उ
च फल पत्तस्स आण ति ? भामन्ता ।

सकदागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त उ च फल पत्तस्स आण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
... पे० ।

अनागामिफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त उ
च फल पत्तस्स आण ति ? भामन्ता ।

अनागामिफलसञ्चिक्किरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्ति
आण विमुत्त उ च फल पत्तस्स आण ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०.. ।

अरहत्तफलसमञ्जिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिआण विमुत्त उ च
फल पत्तस्स आण ति ? भामन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्सा विमुत्तिजाणं
विमुत्तं त च फलं पत्तस्स जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

४५(२) असेखजाणकथा^१

४ *सेखस्स असेख^२ जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

सेखो असेखं धम्म जानाति पस्सति, दिट्ठ विदितं सच्छिकतं
उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । 5
पे० ।

ननु सेखो असेख धम्म न जानाति न पस्सति, अदिट्ठ
अविदितं असच्छिकत न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा
विहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सेखो असेखं धम्म न जानाति न पस्सति, अदिट्ठ अविदितं 10
असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरति, नो
च वत रे वत्तब्बे — “सेखस्स असेख जाण अत्थी” ति ।

*असेखस्स असेख जाण अत्थि, असेखो असेख धम्म जानाति
पस्सति, दिट्ठ विदित सच्छिकत उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा
विहरती ति ? आमन्ता । 15

सेखस्स असेख जाण अत्थि, सेखो असेख धम्म जानाति
पस्सति, दिट्ठ विदित सच्छिकत उपसम्पज्ज विहरति, कायेन
फुसित्वा विहरती ति ? न^३ हेवं वत्तब्बे । पे०^३ ।

५ *सेखस्स असेख जाण अत्थि, सेखो असेख धम्म न जानाति
न पस्सति, अदिट्ठ अविदित असच्छिकत न उपसम्पज्ज विहरति, न 20
कायेन फुसित्वा विहरती ति ? आमन्ता ।

असेखस्स असेख जाण अत्थि, असेखो असेख धम्म न
जानाति न पस्सति, अदिट्ठ अविदित असच्छिकत न उपसम्पज्ज
विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० । 25

*सेखस्स असेख जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

१ असेखजाणकथा — स्या० । २ असेख — स्या०, एवमुपरि पि । ३-३ आमन्ता —
रो०, एवमुपरि पि ।

गोत्रभुनो पुग्लस्स सोतापत्तिमग्गे आण भत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाम पटिपन्नस्स पुग्लस्स सोता पत्तिफले आण भत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

५ सकत्वागामिफल भनागामिफल अरहत्तसञ्चिकिरियाम पटिपन्नस्स पुग्लस्स अरहत्ते आण भत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

६ न वत्तब्ब - "सेखस्स असेख आण भत्थी" ति ? भामन्ता ।

१० ननु आयस्मा भानन्दो सेखो - "मग्गवा उळारो" ति जानाति, "सारिपुत्तो थेरो महामोग्गल्लानो थेरो उळारो" ति जानाती ति ? भामन्ता ।

हञ्चि आयस्मा भानन्दो सेखो - 'मग्गवा उळारो' ति जानाति, "सारिपुत्तो थेरो महामोग्गल्लानो थेरो उळारो" ति जानाति, १५ तेन वत रे वत्तब्बे - सेखस्स असेख आण भत्थी" ति ।

४६(१) विपरीतकथा

७ 'पयवीकसिण' समापत्ति समापन्नस्स विपरीते आण ति ? भामन्ता ।

अनिच्छे निच्च ति विपरियेसो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ॥

२० दुक्खे सुक्ख ति पे० अनत्तनि अत्ता ति पे० ॥ असुम सुम ति विपरियेसो ति ? न हव वत्तब्ब । पे० ॥

'पयवीकसिण' समापत्ति समापन्नस्स विपरीते आण ति ? भामन्ता ।

अकुसल ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२५ ननु कुसल ति ? भामन्ता ।

हञ्चि कुसल नो च वत रे वत्तब्बे - पयवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स विपरीत आण ति ।

*अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ?

आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ।

दुक्खे सुख ति . पे० . अनत्तनि अत्ता ति . पे० .. असुभे 5
सुभं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

८ *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं^१ ति ? आमन्ता ।

10

अनिच्चे निच्च ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, तं च अकुसलं ति ? आमन्ता ।

दुक्खे सुख ति . पे० . अनत्तनि अत्ता ति पे० असुभे 15
सुभं ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

९ *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं ति ? आमन्ता ।

अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्य, नो च वत रे 20
वत्तब्बे — “पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं” ति ।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते जाणं, अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? आमन्ता ।

25

अत्थि अरहतो सञ्जाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठि-
विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*नत्थि अरहतो सञ्जाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठि-
विपरियेसो ति ? आमन्ता ।

१ कुसल — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

हृञ्चि नत्थि अरुहो सञ्ज्वाविपरियेसो चित्तिविपरियेसो
दिट्ठिविपरियेसो, नो च वत रे वत्तब्बे - “अत्थि अरुहो
विपरियेसो” ति ।

१० न वत्तब्ब - पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स विपरीते
३ आण ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिण^१ समापत्ति^१ समापज्जन्तस्स सन्वेव पथवी ति ?
न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स विपरीते
आण ति ।

१० *पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स विपरीते आण ति ?
आमन्ता ।

ननु पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथवि पथवितो समापज्जतो
ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथवि पथवितो समा
१३ पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे - ‘पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स
विपरीते आण’ ति ।

*पथवी अत्थि, पथवि पथवितो समापज्जन्तस्स विपरीते होती
ति ? आमन्ता ।

निब्बान अत्थि निब्बान निब्बानतो समापज्जन्तस्स विपरीते
२० होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि न वत्तब्ब - ‘पथवीकसिण समापत्ति समापन्नस्स
विपरीते आण’ ति ।

४७(४) नियामकथा

११ *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आण ति ?
आमन्ता ।

२३ नियतस्स अनियामगमनाय अत्थि आण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*नियतस्स अनियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाण ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे० ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाण ति ? आमन्ता ।
नियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

... पे० . ।

*नियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे० ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाण ति ? आमन्ता । 10
अनियतस्स अनियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । .. पे० ।

*अनियतस्स अनियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि जाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

. पे०.. ।

15

१२ *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।
अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि नियामो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं ति ? आमन्ता ।

अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि सतिपट्टाना . सम्मप्पधाना . 20

इद्धिपादा इन्द्रिया बला वोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
. पे० .. ।

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो, नो वत रे
वत्तब्बे - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाण" ति ।

25

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि सतिपट्टाना . पे०
वोज्झङ्गा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि वोज्झङ्गा, नो वत
रे वत्तब्बे - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि जाणं" ति ।

हृत्वि नत्वि अरुहो सञ्ज्ञाविपरियेसो चित्तविपरियेसो
दिट्ठिविपरियेसो, नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अरुहो
विपरियेसो" ति ।

१० १ न वत्तब्ब - पयवीकसिण समारप्ति समापन्नस्स विपरीते

५ आण ति ? आमन्ता ।

पयवीकसिणं समारप्ति समापज्जन्तस्स सब्बेव पयवी ति ?

न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि पयवीकसिण समारप्ति समापन्नस्स विपरीते
आण ति ।

१० *पयवीकसिण समारप्ति समापन्नस्स विपरीते आण ति ?
आमन्ता ।

ननु पयवी अत्थि, अत्थि च कोचि पयवि पयवितो समापज्जती
ति ? आमन्ता ।

१५ हृत्वि पयवी अत्थि, अत्थि च कोचि पयवि पयवितो समा
पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे - "पयवीकसिण समारप्ति समापन्नस्स
विपरीते आण" ति ।

*पयवी अत्थि, पयवि पयवितो समापज्जन्तस्स विपरीत होती
ति ? आमन्ता ।

२० निब्बान अत्थि निब्बान निब्बानतो समापज्जन्तस्स विपरीत
होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि न वत्तब्ब - "पयवीकसिण समारप्ति समापन्नस्स
विपरीते आण" ति ।

४७(४) नियामकथा

११ अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आण ति ?
आमन्ता ।

२३ नियतस्स अनियामगमनाय अत्थि आण ति ? न हेव वत्तम्भ ।
... पे० ।

*सव्व जाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

सव्वा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

सव्वा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि पञ्ञा, सा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० । 5

आपोकसिण पे० तेजोकसिण पे० वायोकसिणं

पे० नीलकसिण पे० पीतकसिण पे० लोहितकसिणं

पे० ओदातकसिण पे० आकासानञ्चायतन पे०.

विञ्ञाणञ्चायतन पे० . आकिञ्चञ्जायतन पे० नेवसञ्ञा-

नासञ्ञायतनं समापन्नस्स पे० दान ददन्तस्स पे० . चीवरं 10

ददन्तस्स पे० पिण्डपात ददन्तस्स पे० . सेनासनं ददन्तस्स

. पे० गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि पञ्ञा, सा

पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

१६ णं वत्तव्व - “सव्व जाण पटिसम्भिदा” ति ?

आमन्ता । 15

अत्थि लोकुत्तरा पञ्ञा, सा पञ्ञा न पटिसम्भिदा ति ?

न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

तेन हि सव्व जाण पटिसम्भिदा ति ।

४६(६) सम्मुतिजाणकथा

१७ णं वत्तव्वं - “सम्मुतिजाण सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्ञारम्मण” ति ? आमन्ता । 20

ननु पथवीकसिण समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि जाण, पथवी-
कसिण च सम्मुतिसञ्चम्ही ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पथवीकसिण समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि जाण,
पथवीकसिणं च सम्मुतिसञ्चम्हि, तेन वत रे वत्तव्वे - “सम्मुतिजाणं
सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्ञारम्मण” ति । 25

णं वत्तव्व - “सम्मुतिजाणं सञ्चारम्मणञ्जेव न अञ्ञा-
रम्मण” ति ? आमन्ता । पे० ।

१३ *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आणं ति ?
आमन्ता ।

गोत्रमुनो पुग्गलस्स सोतापत्तिमग्गे आण अत्थी ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

३ सोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स सोता
पत्तिफले आण अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

अरहत्तसञ्चिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अरहत्ते आण
अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१४ तेन वत्तब्बे - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आण"
१० ति ? आमन्ता ।

तनु भगवा जानाति - "अय पुग्गलो सम्मत्तनियाम ओक्क-
मिस्सति, मब्बो अय पुग्गलो धम्म अभिसमेतु" ति ? आमन्ता ।

हुत्थि भगवा जानाति - "अय पुग्गलो सम्मत्तनियाम
ओक्कमिस्सति मब्बो अय पुग्गलो धम्म अभिसमेतु," तेन वत्त रे
१५ वत्तब्बे - "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आण" ति ।

४८(५) पटिसम्मिदाकथा

१५ *सब्ब आण पटिसम्मिदा ति ? आमन्ता ।

सम्मुत्तिआण^१ पटिसम्मिदा ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०... ।

सम्मुत्तिआण पटिसम्मिदा ति ? आमन्ता ।

ये केचि सम्मुत्ति जानन्ति, सब्बे ते पटिसम्मिदापत्ता^२ ति ?
२० न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सब्ब आण पटिसम्मिदा ति ? आमन्ता ।

चेतोपरियाये आण पटिसम्मिदा ति ? न हेव वत्तब्बे ।
.. पे०... ।

चेतोपरियाये आण पटिसम्मिदा ति ? आमन्ता ।

२५ ये केचि परचित्त जानन्ति, सब्बे ते पटिसम्मिदापत्ता ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

१ ये पीत्थके गति । २ सम्मुत्तिआण - इवा एवमुपरि ति । ३ पटि-
सम्मिदापत्ता - इमा० रो० ।

हृञ्चि फस्सारम्मणे जाण वत्तव्व चेतोपरियाये जाणं, नो च वत रे वत्तव्वे - “चेतोपरियाये जाणं चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण” ति ।

वेदनारम्मणे जाण पे० सञ्जारम्मणे जाण . चेतना-
रम्मणे जाण चित्तारम्मणे जाण सद्धारम्मणे जाण विरिया- 5
रम्मणे जाण सत्तारम्मणे जाण समाधारम्मणे जाण ...
पञ्जारम्मणे जाण . रागारम्मणे जाण दोसारम्मणे जाणं ..
मोहारम्मणे जाण पे० अनोत्तप्पारम्मणे जाण वत्तव्वं -
“चेतोपरियाये जाण” ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि अनोत्तप्पारम्मणे जाण वत्तव्व चेतोपरियाये जाणं, 10
नो च वत रे वत्तव्वे - “चेतोपरियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव न
अञ्जारम्मण” ति ।

*फस्सारम्मणे जाण न वत्तव्व - “चेतोपरियाये जाण” ति ?
आमन्ता ।

फस्सपरियाये जाण ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० । 15

वेदनारम्मणे जाण पे० सञ्जारम्मणे जाण पे०
अनोत्तप्पारम्मणे जाण न वत्तव्व - “चेतोपरियाये जाण” ति ?
आमन्ता ।

अनोत्तप्पपरियाये जाण ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० . ।

२१ न वत्तव्व - “चेतोपरियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव 20
न अञ्जारम्मण” ति ? आमन्ता ।

ननु चेतोपरियाये जाण ति ? आमन्ता ।

हृञ्चि चेतोपरियाये जाण, तेन वत रे वत्तव्वे - “चेतो-
परियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण” ति ।

५१(८) अनागतजाणकथा

२२ *अनागते जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

25

अनागत मूलतो जानाति, हेतुतो जानाति, निदानतो जानाति,
सम्भवतो जानाति, पभवतो जानाति, समुद्धानतो जानाति, आहारतो

ननु आपोकसिण पे० तेजोकसिण पे० गितान-
पञ्चयमेसज्जपरिक्खार ददन्तस्स अत्थि आण, गितानपञ्चयमेसज्ज-
परिक्खारो च सम्मुतिसञ्चम्ही ति ? आमन्ता ।

हञ्चि गितानपञ्चयमेसज्जपरिक्खार ददन्तस्स अत्थि आण,
५ गितानपञ्चयमेसज्जपरिक्खारो च सम्मुतिसञ्चम्ही, तेन वत रे
वत्तब्बे — “सम्मुतिआण सञ्चारम्मणळ्ळेव न अञ्जारम्मण” ति ।

१८ *सम्मुतिआण सञ्चारम्मणळ्ळेव न अञ्जारम्मण ति ?
आमन्ता ।

तेन आणेन दुष्ख परिजानाति, समुदय पज्जहति, निरोध
१० सञ्चिक्करोति भग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्ब । पे० ।

५०(७) चित्तारम्मणकथा

१९ *चेतोपरियाये आण चित्तारम्मणळ्ळेव न अञ्जारम्मण
ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “सराग चित्त सराग चित्त” ति पजानाती
ति ? आमन्ता ।

१५ हञ्चि अत्थि कोचि ‘सराग चित्त सराग चित्त’ ति पजानाति,
नो च वत रे वत्तब्बे — चेतोपरियाये आण चित्तारम्मणळ्ळेव न
अञ्जारम्मण” ति ।

ननु अत्थि कोचि वीतराग चित्त पे० सदोस चित्त
वीतदोस चित्त समोह चित्त वीतमोह चित्त सङ्खित्त चित्त —
२० विक्खित्त चित्त महग्गत चित्त अमहग्गत चित्त सवत्तर चित्त —
अनुत्तर चित्त समाहित चित्त असमाहित चित्त विमुत्त चित्त

पे० अविमुत्त चित्त अधिमुत्त चित्त’ ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि अविमुत्त चित्त अधिमुत्त चित्त’ ति
पजानाति नो च वत रे वत्तब्बे — चेतोपरियाये आण चित्ता-
२५ रम्मणळ्ळेव न अञ्जारम्मण’ ति ।

२० फत्सारम्मणे आण वत्तब्ब — “चेतोपरियाये आण
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि फस्सारम्मणे जाण वत्तब्ब चेतोपरियाये जाण, नो च वत रे वत्तब्बे - “चेतोपरियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण” ति ।

वेदनारम्मणे जाण पे० . सञ्जारम्मणे जाणं चेतनारम्मणे जाण चित्तारम्मणे जाण सद्धारम्मणे जाण विरिया- 5
रम्मणे जाण . सतारम्मणे जाण समाधारम्मणे जाण .
पञ्जारम्मणे जाण रागारम्मणे जाण दोसारम्मणे जाण .
मोहारम्मणे जाण पे० अनोत्तप्पारम्मणे जाण वत्तब्ब -
“चेतोपरियाये जाण” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्पारम्मणे जाणं वत्तब्ब चेतोपरियाये जाण, 10
नो च वत रे वत्तब्बे - “चेतोपरियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव न
अञ्जारम्मण” ति ।

*फस्सारम्मणे जाण न वत्तब्ब - “चेतोपरियाये जाण” ति ?
आमन्ता ।

फस्सपरियाये जाण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 15
वेदनारम्मणे जाण पे० सञ्जारम्मणे जाणं पे०
अनोत्तप्पारम्मणे जाण न वत्तब्ब - “चेतोपरियाये जाण” ति ?
आमन्ता ।

अनोत्तप्पपरियाये जाणं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

२१ तेन वत्तब्ब - “चेतोपरियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव 20
न अञ्जारम्मण” ति ? आमन्ता ।

ननु चेतोपरियाये जाण ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चेतोपरियाये जाण, तेन वत रे वत्तब्बे - “चेतो-
परियाये जाण चित्तारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण” ति ।

५१(८) अनागतजाणकथा

२२ *अनागते जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत मूलतो जानाति, हेतुतो जानाति, निदानतो जानाति,
सम्भवतो जानाति, पभवतो जानाति, समुद्धानतो जानाति, आहारतो

जानाति, आरम्भणतो जानाति, पञ्चयतो जानाति, समुदयतो जानाती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागते आण अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागत हेतुपञ्चयत जानाति, आरम्भणपञ्चयतं जानाति,

5 अधिपतिपञ्चयत जानाति, अनन्तरपञ्चयत जानाति, समनन्तरपञ्चयत
जानाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागते आण अत्थी ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुगलस्स सोतापत्तिममो आण अत्थी ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

10 सोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नस्स पुगलस्स सोता
पत्तिफले आण अत्थी' ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सकदागामि पे० अनागामि .. पे० .. अरुहत्तसन्धि-
किरियाय पटिपन्नस्स पुगलस्स अरुहत्ते आण अत्थी ति ? न हव
वत्तब्बे । पे० .. ।

15 २३ १ न वत्तब्ब - "अनागत आण अत्थी" ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "पाटलिपुत्तस्स लो, आनन्द, तयो
अन्तरामा भविस्सन्ति - अग्गितो वा उदयतो वा मियुमेदा वा' ति !
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20 तेन हि अनागते आण अत्थी ति ।

५२(६) पञ्चुप्पन्नजाणकथा

२४ 'पञ्चुण्णसे' आण अत्थी ति ? आमन्ता ।

सम आणेन सं आण जानाती ति ? न हव पाम्म ।
पे० .. ।

तेन आणेम स आण जानाती ति ? आमन्ता ।

25 तेन आणेम स आण 'आण ति जानाती ति ? न हेव
वत्तब्बे । ... पे० ।

१ हीजी - थो । २ पटुण्णप्रजाणकथा - ती० । ३ पटुण्ण -

तेन जाणेन तं जाण “जाणं” ति जानाती ति ? आमन्ता ।
तं जाणं तस्स जाणस्स आरम्भणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

*तं जाण तस्स जाणस्स आरम्भणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन त फस्सं फुसति, ताय वेदनाय तं वेदन 5
वेदेति, ताय सञ्जाय त सञ्ज सञ्जानाति, ताय चेतनाय त चेतन
चेतेति, तेन चित्तेन तं चित्तं चिन्तेति, तेन वितक्केन त वितक्कं
वितक्केति, तेन विचारेन त विचार विचारेति, ताय पीतिया त पीति
पियायति, ताय सतिया त सति सरति, ताय पञ्जाय त पञ्ज पजानाति,
तेन खग्गेन तं खग्ग छिन्दति, तेन फरसुना तं फरसु तच्छति, 10
ताय कुधारिया^१ त कुधारि तच्छति, ताय वासिया तं वासि तच्छति,
ताय सूचिया तं सूचि सिब्बेति, तेन अङ्गुलग्गेन तं अङ्गुलग्गं
परामसति, तेन नासिकग्गेन त नासिकग्ग परामसति, तेन मत्थकेन
त मत्थक परामसति, तेन गूथेन त गूथ धोवति, तेन मुत्तेन त मुत्त
धोवति, तेन खेलेन त खेळ धोवति, तेन पुब्बेन तं पुब्ब धोवति, 15
तेन लोहितेन त लोहितं धोवती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

२५ तं वत्तब्ब - “पच्चुप्पन्ने जाण अत्थी” ति ? आमन्ता ।

ननु सब्बसङ्खारे^२ अनिच्चतो दिट्ठे त पि जाणं अनिच्चतो
दिट्ठ होती ति ? आमन्ता ।

हज्जि सब्बसङ्खारे अनिच्चतो दिट्ठे त पि जाण अनिच्चतो 20
दिट्ठं होति, तेन वत रे वत्तब्बे - “पच्चुप्पन्ने जाण अत्थी” ति ।

५.३(१०) फलजाणकथा

२६. *सावकस्स फले जाण अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको फलस्स कत पञ्जापेती ति ? न हेवं वत्तब्ब ।
. पे० ।

*सावकस्स फले जाण अत्थी^३ ति ? आमन्ता ।

अत्थि सावकस्स फलपरोपरियत्ति^४ इन्द्रियपरोपरियत्ति पुग्गल-
परोपरियत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१ कुठारिया - रो० । २ सब्बे सङ्खारे - रो० । ३ पञ्जापेति - रो० ।
४ फलपरोपरियत्ति - स्या०, एवमुपरि पि ।

*सावकस्स फले आण अत्थी ति ? भामन्ता ।

अस्थि सावकस्स स्रग्धपञ्चति आयतनपञ्चति धातु
पञ्चति सञ्चपञ्चति इन्द्रियपञ्चति पुग्गलपञ्चत्ती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सावकस्स फले आण अत्थी ति ? भामन्ता ।

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्छू सब्बवत्सावी
धम्मस्सामी^१ धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सावकस्स फले आण अत्थी ति ? भामन्ता ।

सावको अनुपपन्नस्स मग्गस्स^२ उपादेता असञ्जातस्स मग्गस्स
सञ्जनता^३ अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्छू मग्गविदू
मग्गकोविदो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२७ तेन वत्तब्ब - "सावकस्स फले आण अत्थी" ति ?
भामन्ता ।

सावको अञ्जाणी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि सावकस्स फले आण अत्थी ति । पे०... ।

पञ्चमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

विमुत्तिआण विमुत्त सेखस्स असेख^४ आण, विपरीते आण,
अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि आण, सब्ब आण पटिसम्मिदा ति,
सम्मुत्तिआण चेतोपरियाये आण अनागते आण पञ्चुप्पन्ने आण,
सावकस्स फले आण ति ।

महापज्जासको ।

तस्सा पि जह्मं

२० सत्तुपलद्धि उपहरतो^५, यल गिहिस्स भरहा व, विमुत्ति
पञ्चम ति ।

—०—

१ धम्मभाषी - छी० स्या रो । २ धम्मस्स - छी । ३ सञ्जानेता - छी ।
४ असेखे - छी असेख - स्या । ५ उपहारो - स्या ।

६. छट्ठो वग्गो

५४(१) नियामकथा

१. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

B 239,
R vol. II

निव्वान ताण लेण सरण परायन अच्चुतं अमत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*नियामो असङ्खतो, निव्वान असङ्खत ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

5

*द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्वे परायनानि द्वे अच्चुतानि द्वे अमतानि द्वे निव्वानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*द्वे निव्वानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि द्वित्रं निव्वानानं उच्चनीचता हीनपणीतता^१ 10

उक्कसावकसो सीमा वा भेदो वा राजि^२ वा अन्तरिका^३ वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि नियामं ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति 15
जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि असङ्खत ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति
जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

२. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

20

मग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

नियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० . ।

*सोतापत्तिनियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्नो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सोतापत्तिमग्नो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिनियामो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सकदागामिनियामो पे० अनागामिनियामो ..पे०

५ अरहत्तनियामो असङ्गतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्नो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

अरहत्तमग्नो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तनियामो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सोतापत्तिनियामो असङ्गतो पे० अरहत्तनियामो असङ्गतो,

० निब्बान असङ्गत ति ? आमन्ता ।

पञ्च असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

पञ्च असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

15 *नियामो असङ्गतो ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियामो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

मिच्छत्तनियामो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।

सम्मत्तनियामो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

३ नि वत्तब्ब — 'नियामो असङ्गतो' ति ? आमन्ता ।

20 नियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि नियामो असङ्गतो ति ।

मिच्छत्तनियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25 तेन हि मिच्छत्तनियामो असङ्गतो ति ।

५५(२) पटिच्चसमुप्पादकथा

४ पटिच्चसमुप्पादो असङ्गतो ति ? आमन्ता ।

निब्बान ताण लण शरण परायण अञ्चुत्त अमर्ष ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पटिच्चसमुप्पादो निब्बान अमर्ष ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । ..पे०.. ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्व परायणानि द्वे अचुतानि

द्वे अमत्तानि द्वे निब्बानानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि द्विन्न निब्बानान उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कसाव-
कसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

५. *पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

R

अविज्जा असङ्खता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

10

अविज्जा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

B

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अविज्जापच्चया सङ्खारा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

..पे०. ।

15

अविज्जापच्चया सङ्खारा सङ्खता ति ? आमन्ता । .

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारपच्चया विज्जाण असङ्खत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

20

सङ्खारपच्चया विज्जाण सङ्खत ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

विज्जाणपच्चया नामरूप असङ्खत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

25

विज्जाणपच्चया नामरूप सङ्खत ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

जातिपच्चया जरामरण असङ्खत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

...पे० ।

30

जातिपञ्चया जरावरण सङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पटिञ्चसमुपपादो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

६ नि वत्तब्ब - "पटिञ्चसमुपपादो असङ्गतो" ति ?

आमन्ता ।

५ ननु युक्तं भगवता - "जातिपञ्चया, भिक्खवे, जरावरण ।

उपपादा वा तयागतान अनुपपादा वा तयागतान ठिता व सा धातु धम्म

द्वितता धम्मनियामता इदप्यञ्चयता । त तयागतो अभिसम्भुज्झति

अभिसमेति । अभिसम्भुज्झित्वा अभिसमेत्वा भाविकसति देसेति

पट्ठापेति पट्टपेति विवरति विमज्जति उत्तानीकरोति । 'पत्सर्वा

१० ति चाह - जातिपञ्चया, भिक्खवे, जरावरण । भवपञ्चया, भिक्खवे,

जाति पे० अविज्जापञ्चया भिक्खवे, सङ्गारा । उपपादा वा

तयागतान अनुपपादा वा तयागतान ठिता व सा धातु पे० 'पत्सर्वा

ति चाह - अविज्जापञ्चया, भिक्खवे, सङ्गारा । इति सो, भिक्खवे,

या तत्र तयता अवितयता अनञ्जयता इदप्यञ्चयता - अयं वुच्चति,

१५ भिक्खवे, पटिञ्चसमुपपादो" ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पटिञ्चसमुपपादो असङ्गतो ति ।

७ 'अविज्जापञ्चया सङ्गारा ति या तस्य धम्मद्वितता धम्म

नियामता असङ्गता, निम्बान असङ्गत्त ति ? आमन्ता ।

हे असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

हे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

२० हे ताणानि पे० .. अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

'अविज्जापञ्चया सङ्गारा ति या तस्य धम्मद्वितता धम्म

नियामता असङ्गता सङ्गारपञ्चया विच्छाप्प ति या तस्य धम्मद्वितता

२५ धम्मनियामता असङ्गता निम्बान असङ्गत्त ति ? आमन्ता ।

तीणि असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तीणि असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

तीणि ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० .. ।

१ उत्तानी करोति - अ ।

*अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्म-
नियामता असङ्खता, सङ्खारपच्चया विज्जाण ति या तत्थ धम्मट्ठितता
धम्मनियामता असङ्खता . पे० जातिपच्चया जरामरण ति या
तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ?
आमन्ता ।

5

द्वादस असङ्खतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

द्वादस असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वादस ताणानि द्वादस लेणानि पे० अन्तरिका वा ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

५६(३) सच्चकथा

८ *चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

10

चत्तारि ताणानि चत्तारि लेणानि चत्तारि सरणानि चत्तारि
परायणानि चत्तारि अच्युतानि चत्तारि अमतानि चत्तारि निब्बानानी
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

चत्तारि निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि चतुन्न निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसा-
वकसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

15

*दुक्खसच्च असङ्खत ति ? आमन्ता ।

दुक्ख असङ्खत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

दुक्खसच्च असङ्खत ति ? आमन्ता ।

20

कायिक दुक्ख चेतसिक दुक्ख सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्स-
उपायासा असङ्खता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

समुदयसच्च असङ्खत ति ? आमन्ता ।

समुदयो असङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

समुदयसच्च असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

25

कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा असङ्खता ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

मग्गसच्च असङ्खत ति ? आमन्ता ।

मग्नो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्नसञ्च असङ्गत ति ? भामन्ता ।

सम्मादिट्ठि पे० सम्मासमाधि असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

५ *दुक्खं सङ्गत ति ? भामन्ता ।

दुक्खसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कायिक दुक्खं चेतसिक दुक्खं सोकपरिवेददुक्खसदोमनसस उपायासा सङ्गता ति ? भामन्ता ।

दुक्खसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० समुदयो सङ्गतो ति ? भामन्ता ।

समुदयसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा सङ्गता ति ? भामन्ता ।

समुदयसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्नो सङ्गतो ति ? भामन्ता ।

११ मग्नसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सम्मादिट्ठि पे० सम्मासमाधि सङ्गतो ति ? भामन्ता ।

मग्नसञ्च सङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ *निरोधसञ्च असङ्गत निरोधो असङ्गतो ति ? भामन्ता ।

दुक्खसञ्च असङ्गत दुक्खं असङ्गत ति ? न हेव वत्तब्बे ।

२० पे० ।

निरोधसञ्च असङ्गत निरोधो असङ्गतो ति ? भामन्ता ।

समुदयसञ्च असङ्गत समुदयो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

निरोधसञ्च असङ्गत निरोधो असङ्गतो ति ? भामन्ता ।

२५ मग्नसञ्च असङ्गत मग्नो असङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० .. ।

दुक्खसञ्च असङ्गत दुक्खं सङ्गत ति ? भामन्ता ।

निरोधसञ्च असङ्गत निरोधो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० .. ।

३० समुदयसञ्च असङ्गत समुदयो सङ्गतो ति ? भामन्ता ।

निरोधसच्चं असङ्गतं, निरोधो सङ्गतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
...पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्गतं, मग्गो सङ्गतो ति ? आमन्ता ।
निरोधसच्चं असङ्गतं, निरोधो सङ्गतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
...पे०... ।

१० णं वत्तब्बं - “चत्तारि सच्चानि असङ्गतानी” ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “चत्तारिमानि, भिक्खवे, तथानि अवि-
तथानि अनञ्जथानि । कतमानि चत्तारि ? ‘इदं दुक्ख’ ति, भिक्खवे,
तथमेत अवि तथमेत अनञ्जथमेत पे० ‘अयं दुक्खसमुदयो’ ति
पे० ‘अयं दुक्खनिरोधो’ ति पे० . ‘अयं दुक्खनिरोधगामिनी
पटिपदा’ ति तथमेत अवि तथमेत अनञ्जथमेत । इमानि खो,
भिक्खवे, चत्तारि तथानि अवि तथानि अनञ्जथानी” ति । अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चत्तारि सच्चानि असङ्गतानी ति ।

५७(४) आरुप्यकथा

११ *आकासानञ्चायतनं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं अञ्चुतं अमत्तं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

आकासानञ्चायतनं असङ्गतं, निब्बानं असङ्गतं ति ?
आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

*आकासानञ्चायतनं असङ्गतं ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं भवो गतिं सत्तावासो ससारो योनिं
विज्जाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असङ्गत भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्झाणट्ठिति
असमावपटिसाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि आकासानञ्चायतनूपग कम्म ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्गतूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०.. ।

अत्थि आकासानञ्चायतनूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्गतूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*आकासानञ्चायतने सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

असङ्गते सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

आकासानञ्चायतने अत्थि वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्झाण
ति ? आमन्ता ।

असङ्गते अत्थि वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्झाण ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

आकासानञ्चायतन चतुर्वोकारभवो ति ? आमन्ता ।

असङ्गतं चतुर्वोकारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०.. ।

१२ १न वत्तब्ब - "चत्तारो आरुप्पा असङ्गता" ति ?
आमन्ता ।

ननु चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हव्वि चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता, तेन वत रे
वत्तब्बे "चत्तारो आरुप्पा असङ्गता" ति ।

५८(५) निरोधसमापत्तिकथा

१३ *निरोधसमापत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

मिब्बान साण सेण सरण परायनं अञ्जुत्तं अमत्तं ति ? न हव्वं
वत्तब्बे । .. पे० ।

॥ निरोधसमापत्ति असङ्गता मिब्बान असङ्गत ति ? आमन्ता ।
दे अमङ्गलानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

द्वे असङ्ख्यतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि . पे० . अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्ब ।

... पे०... ।

*निरोधसमापत्ति असङ्ख्यता ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि निरोधं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति 5
समुप्पादेन्ति उट्ठपन्ति^१ समुट्ठपेन्ति^१ निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति
सञ्जनेन्ती ति ? आमन्ता । -

अत्थि केचि असङ्ख्यतं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति
समुप्पादेन्ति उट्ठपेन्ति समुट्ठपेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति
सञ्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 10

१४ *निरोधा^२ वोदानं बुद्धानं पञ्जायती ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यता वोदानं बुद्धानं पञ्जायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे० ।

निरोधं समापज्जन्तस्स पठम निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? आमन्ता । 15

असङ्ख्यत समापज्जन्तस्स पठम निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

निरोधा बुद्दहन्तस्स पठमं उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो
कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यता बुद्दहन्तस्स पठम उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो 20
कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*निरोधा बुद्धितं तयो फस्सा फुसन्ति - सुञ्जतो फस्सो,
अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? आमन्ता ।

असङ्ख्यता बुद्धितं तयो फस्सा फुसन्ति - सुञ्जतो फस्सो,
अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 25
.. पे० ।

*निरोधा बुद्धितस्स विवेकनिन्न चित्तं होति विवेकपोण विवेक-
पब्भारं ति ? आमन्ता ।

१ उट्ठपेन्ति समुट्ठपेन्ति - स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २- निरोधो - सी०, स्या० ।

असङ्गता दृष्टितस्त विवेकनिष्ठ चित्तं होति विवेकपोष
विवेकपद्मार ति ? न हेव वस्तव्ये । पे० ।

१५ नि वस्तव्य - "निरोधसमापत्ति असङ्गता" ति ?
भामन्ता ।

सङ्गता ति ? न हेव वस्तव्ये । .. पे० ।

तेन हि निरोधसमापत्ति असङ्गता ति ।

५६(६) आकासकथा

१६ *आकासो असङ्गतो ति ? भामन्ता ।

निम्बान ताण लेण सरण परायण अण्णुत्त भमत ति ? न
हेव वस्तव्ये । पे० ।

आकासो असङ्गतो, निम्बान असङ्गत ति ? भामन्ता ।

हे असङ्गतानी ति ? न हेव वस्तव्ये । पे० ।

हे असङ्गतानी ति ? भामन्ता ।

हे ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वस्तव्ये ।

पे०.. ।

*आकासो असङ्गतो ति ? भामन्ता ।

अस्मि केचि अनाकास आकासं करोन्ती ति ? भामन्ता ।

अस्मि केचि सङ्गत असङ्गत करोन्ती ति ? न हेव वस्तव्ये ।

पे० ।

अस्मि केचि आकास अनाकास करोन्ती ति ? भामन्ता ।

अस्मि केचि असङ्गत सङ्गत करोन्ती ति ? न हेव वस्तव्ये ।

.. पे० ।

आयामे पक्कानो^१ गच्छन्ति अन्दिमसुरिया^२ गच्छन्ति,
सारनरूपानि गच्छन्ति, इदि विमुच्यन्ति, याहु आसेन्ति, पाणि
आसन्ति सेण्टु गिपन्ति, सगुळ गिपन्ति इदि गिपन्ति उसु तिपन्ती
ति ? भामन्ता ।

अगदत्त पक्कानो गच्छन्ति अन्दिमसुरिया गच्छन्ति तारन

रूपानि गच्छन्ति, इद्धि विकुब्बन्ति, बाहु चालेन्ति, पाणि चालेन्ति, लेङ्गु खिपन्ति, लगुळ खिपन्ति, इद्धि खिपन्ति, उसु खिपन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१७. *आकास परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्टानि करोन्ती ति ? आमन्ता । 5

असङ्गत परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्टानि करोन्ती ति ? न हवं वत्तब्बे । पे० ।

उदपाने खञ्जमाने अनाकासो आकासो होती ति ? आमन्ता । सङ्गत असङ्गत होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*तुच्छउदपाने पूरियमाने, तुच्छकोट्टे पूरियमाने, तुच्छकुम्भिया पूरियमानाय आकासो अन्तरधायती ति ? आमन्ता । 10

असङ्गत अन्तरधायती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

१८ न वत्तब्ब - "आकासो असङ्गतो" ति ? आमन्ता ।

आकासो सङ्गतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि आकासो असङ्गतो ति । 15

६०(७) आकासो सनिदस्सनो ति कथा

१९ *आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नील पीतक लोहितकं ओदातं चक्खु-विज्जेय्य चक्खुस्मि पटिहज्जति चक्खुस्स आपाथ आगच्छती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता । 20

चक्खु च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्खु च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाण ति ? आमन्ता ।

"चक्खु च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविज्जाण" ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि । 25

“चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हृत्वि “चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - “चक्षुः च पटिञ्च आकास
5 च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण” ति ।

२० १ न वत्तब्ब - “आकासो सनिदस्सनो” ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति द्विन्न रुक्खानं अन्तर, द्विन्न थम्मान अन्तर,
ताळच्छिद्द वातपानच्छिद्द ति ? आमन्ता ।

हृत्वि पस्सति^१ द्विन्न रुक्खान अन्तर, द्विन्न थम्मान अन्तर,
10 ताळच्छिद्द वातपानच्छिद्द तेन वत रे वत्तब्बे - “आकासो
सनिदस्सनो” ति ।

६१(८) पथवीधातु सनिदस्सना ति आदिकथा

२१ *पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

रूप रूपायतन रूपधातु नीस पीतक सोहितक ओदात चक्षु
विञ्जेय्य चक्षुस्मि पटिहञ्जति चक्षुस्स आपाथ आगच्छती ति ?
15 न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

चक्षुः च पटिञ्च पथवीधातु च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्षुः च पटिञ्च पथवीधातु च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण
20 ति ? आमन्ता ।

“चक्षुः च पटिञ्च पथवीधातु च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हृत्वि “चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण”
25

न - अथेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - "चक्षुं च पटिच्च
पथवीधातु च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण" ति ।

२२. न वत्तब्बं - "पथवीधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति^१ भूमिं पासाण पब्बतं ति ? आमन्ता ।

हज्जि पस्सति भूमि पासाण पब्बतं, तेन वत रे वत्तब्बे - 5

"पथवीधातु सनिदस्सना" ति । पे०. ।

न वत्तब्ब - "आपोधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति उदक ति ? आमन्ता ।

हज्जि पस्सति उदक, तेन वत रे वत्तब्बे - "आपोधातु

सनिदस्सना ति । पे०. ।

10

न वत्तब्ब - तेजोधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति अग्नि जलन्त ति ? आमन्ता ।

हज्जि पस्सति अग्नि जलन्त, तेन वत रे वत्तब्बे - "तेजोधातु

सनिदस्सना" ति । पे० ।

न वत्तब्ब - "वायोधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता ।

15 B.

ननु पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने ति ? आमन्ता ।

हज्जि पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने, तेन वत रे वत्तब्बे -

"वायोधातु सनिदस्सना" ति । पे० ।

६२(६) चक्षुन्द्रियं सनिदस्सनं ति आदिकथा

२३ *चक्षुन्द्रिय सनिदस्सन ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतन रूपधातु पे० चक्षुस्स आपाथ आगच्छती 20
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्षुन्द्रिय सनिदस्सन ति ? आमन्ता ।

चक्षु च पटिच्च चक्षुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्षु च पटिच्च चक्षुन्द्रिय च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण 25
ति ? आमन्ता ।

“चक्षु च पटिञ्च चक्षुन्द्रिय च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षु च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण” ति -
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हृच्चि “चक्षु च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण”
ति - अत्येव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - “चक्षु च पटिञ्च चक्षुन्द्रिय
च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण” ति ।

२४ ११ वत्तब्ब - “पञ्चिन्द्रियाणि सनिदस्सनानी” ति ?
आमन्ता ।

ननु पस्सति चक्षु सोत धान जिह्वा काय ति ? आमन्ता ।
हृच्चि पस्सति चक्षु सोत धान जिह्वा काय, तेन वत रे वत्तब्ब -
“पञ्चिन्द्रियाणि सनिदस्सनानी” ति । - पे० ।

६३(१०) कायकम्म सनिदस्सनं ति कथा

२५ वायवम्म सनिदस्सन ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नील पीतक लोहितक ओदात वसु
विज्जेम्य चक्षुस्मि पटिहृज्जति चक्षुस्म आपाय आगन्दती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वायवम्म सनिदस्सन ति ? आमन्ता ।

वसु च पटिञ्च वायवम्म च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२६ वसु च पटिञ्च वायवम्म च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण
ति ? आमन्ता ।

वसु च पटिञ्च वायवम्म च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण
ति - अत्येव सुगन्ता ति ? नत्थि ।

“वसु च पटिञ्च रूपं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण” ति -
अत्येव सुगन्ता ति ? आमन्ता ।

हृच्चि वसु च पटिञ्च रूपं च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण
ति - अत्येव सुगन्ता ना च वत रे वत्तब्ब - “वसु च पटिञ्च
वायवम्म च उप्पज्जति चक्षुविज्जाण” ति ।

दुःखा वेदना पे० . अदुःखमसुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि अदुःखमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अदुःखमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? 5
सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

सोतसम्फस्सजा सञ्जा पे० मनोसम्फस्सजा सञ्जा 10
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा चेतना पे० मनोसम्फस्सजा चेतना
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छती ति । 15

हञ्चि मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुविञ्जाण पे० मनोविञ्जाण कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छती ति । B

हञ्चि मनोविञ्जाण विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत 20
रे वत्तब्बे — “मनोविञ्जाण विञ्जाणक्खन्धेन सङ्गहित” ति ।

२ यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिबद्धा^१ सङ्गहिता, सिक्काय पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो^२, एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि सङ्गहिता ति ? आमन्ता^३ ।

हञ्चि दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिबद्धा सङ्गहिता, सिक्काय 25 R
पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो, तेन वत रे वत्तब्बे —
“अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता” ति ।

१ बलिबद्धा — सी०, बलीबद्धा — म० । २ सङ्गहिता — सी० । ३ स्मा०, म० पोत्यकेसु नत्थि ।

७ सत्तमो वग्गो

६४(१) सङ्गहितकया

१ *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता ति ?
आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणन गच्छन्ति उद्देस
गच्छन्ति परियापन्ना ति ? आमन्ता ।

४ हम्बि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणन गच्छन्ति
उद्देस गच्छन्ति परियापन्ना, नो च वत्त रे वत्तम्मे - "नत्थि केचि धम्मा
केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता" ति ।

"धक्खायतन कतमक्खधगणन" गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणन
गच्छती ति ।

१० हम्बि धक्खायतन रूपक्खन्धगणन गच्छति, तेन वत्त रे वत्तम्मे -
'धक्खायतन रूपक्खन्धेन सङ्गहित' ति ।

सोत्तायतन पे० धानायतन पे० जिह्वायतन पे०...
कायायतन कतमक्खधगणन गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणन गच्छती
ति ।

१५ हम्बि कायायतन रूपक्खन्धगणन गच्छति, तेन वत्त रे वत्तम्मे -
"कायायतन रूपक्खन्धेन सङ्गहित ति ।

"रूपायतन पे० सहायतन पे० गघायतन पे०...
रसायतन पे० फोटुब्बायतन कतमक्खधगणन गच्छती ति ?
रूपक्खन्धगणन गच्छती ति ।

२० हम्बि फोटुब्बायतन रूपक्खन्धगणन गच्छति तेन वत्त रे
वत्तम्मे - 'फोटुब्बायतन रूपक्खन्धेन सङ्गहित' ति ।

"सुक्खा वेदना कतमक्खन्धगणन गच्छती ति ? वेदनाक्खन्ध
गणन गच्छती ति ।

२५ हम्बि सुक्खा वेदना वेदनाक्खन्धगणन गच्छति तेन वत्त रे
वत्तम्मे - 'सुक्खा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता' ति ।

दुक्खा वेदना पे० अदुक्खमसुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि अदुक्खमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अदुक्खमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? 5
सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “चक्खुसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

सोतसम्फस्सजा सञ्जा पे० मनोसम्फस्सजा सञ्जा 10
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “मनोसम्फस्सजा सञ्जा सञ्जाक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा चेतना पे० मनोसम्फस्सजा चेतना
कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छती ति । 15

हञ्चि मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे — “मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धेन सङ्गहिता” ति ।

*चक्खुविञ्जाण पे० मनोविञ्जाण कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोविञ्जाण विञ्जाणक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत 20
रे वत्तब्बे — “मनोविञ्जाण विञ्जाणक्खन्धेन सङ्गहित” ति ।

२ यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिबद्धा^१ सङ्गहिता, सिक्काय पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो^२, एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि सङ्गहिता ति ? आमन्ता^३ ।

हञ्चि दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिबद्धा सङ्गहिता, सिक्काय 25
पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो, तेन वत रे वत्तब्बे —
“अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता” ति ।

१ बलिबद्धा — सी०, बलीबद्धा — म० । २ सङ्गहिता — सी० । ३ स्या०,
म० पोत्यकेसु नत्थि ।

६५(२) सम्पयुक्तकथा

३ *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुक्ता ति ?
आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता
संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता
संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा, नो य वत रे
वत्तब्बे — “नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुक्ता” ति ।

*वेदनाक्खघो सञ्जाक्खघेन सहजातो ति ? आमन्ता ।
हत्थि वेदनाक्खघो सञ्जाक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे
वत्तब्बे — “वेदनाक्खघो सञ्जाक्खघेन सम्पयुक्तो” ति ।

*वेदनाक्खघो सङ्खारक्खन्धेन विज्झाणक्खन्धेन सहजातो
ति ? आमन्ता ।

हत्थि वेदनाक्खघो विज्झाणक्खघेन सहजातो, तेन वत रे
वत्तब्बे — “वेदनाक्खन्धो विज्झाणक्खन्धेन सम्पयुक्तो” ति ।

*सञ्जाक्खघो सङ्खारक्खघो विज्झाणक्खघो वेदना
क्खघेन .. सञ्जाक्खघेन .. सङ्खारक्खघेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

हत्थि विज्झाणक्खघो सङ्खारक्खघेन सहजातो, तन वत
रे वत्तब्बे — “विज्झाणक्खघो सङ्खारक्खघेन सम्पयुक्तो” ति ।

४ यथा तिलम्हि तेन अनुगत अनुपविट्ठ, उज्जुम्हि रसो
अनुगतो अनुपविट्ठो एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि अनुगता अनुपविट्ठा
ति ? न हेय वत्तब्बे । पे० .. ।

६६(१) चेतसिक्कथा

५ *नत्थि चेतसिक्को धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा चित्तन सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुक्ता
एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि केचि धम्मा चित्तेन सहगता सहजाता संसट्ठा
सम्पयुक्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा, नो य वत
रे वत्तब्बे — नत्थि चेतसिक्को धम्मो ति ।

*फस्सो चित्तेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि फस्सो चित्तेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे — “फस्सो चेतसिको” ति ।

वेदना .पे० सञ्जा चेतना सद्धा विरिय सति ...
समाधि पञ्जा रागो दोसो मोहो पे० . अनोत्तप्प चित्तेन 5
सहजात ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्प चित्तेन सहजात, तेन वत रे वत्तब्बे — “अनोत्तप्प चेतसिक” ति ।

६ चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

फस्सेन सहजाता ति कत्वा फस्ससिका^१ ति ? आमन्ता । 10

चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

वेदनाय सञ्जाय चेतनाय सद्धाय विरियेन
सतिया समाधिना^२ पञ्जाय रागेन दोसेन मोहेन पे०
अनोत्तप्पेन सहजाता ति कत्वा अनोत्तप्पासिका^३ ति ? आमन्ता ।

७ *नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता । 15

ननु वुत्त भगवता —

“चित्तञ्हिदं^४ चेतसिका च धम्मा,
अनत्ततो सविदितस्स होन्ति ।
हीनप्पणीत तदु ये विदित्वा,
सम्मद्दसो वेदि पलोकधम्म” ति ॥ 20

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

*नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “इध, केवट्ट, भिक्खु परसत्तानं परपुग्गलानं
चित्त पि आदिसति चेतसिक पि आदिसति वितविकत पि आदिसति 25
विचारित पि आदिसति — ‘एव पि ते मनो, इत्थं पि ते मनो, इति पि
ते चित्तं’” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

१ फस्सिका — रो० । २ समाधिया — रो० । ३ अनोत्तप्पसिका — स्या० ।
४ चित्तमिद — स्या० ।

६७(४) दानकथा

८ "चेतसिको घम्मो दानं ति ?" आमन्ता ।

लब्धमा चेतसिको घम्मो परेसं दातुं ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

लब्धमा चेतसिको घम्मो परेसं दातुं ति ? आमन्ता ।

लब्धमा फस्सो परेसं दातुं ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

लब्धमा वेदना पे० सञ्ज्ञा चेतना सदा विरिय -

सति समाधि पञ्चणा परेसं दातुं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

९ नि वत्तब्ब - चेतसिको घम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

दानं अनिट्ठफलं अकन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुसुद्रयं

दुक्खविपाकं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुसुद्रयं

सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

इत्थं दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुसुद्रयं

सुखविपाकं, तेन वत्तं रे वत्तब्बे - "चेतसिको घम्मो दानं" ति ।

१ दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्जफलं असेचनकफलं सुसुद्रयं

सुखविपाकं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, पिण्डपातो सेनासनं गित्तानपञ्चय

भेसज्जपरिक्खारो दानं ति ? आमन्ता ।

गित्तानपञ्चयभेसज्जपरिक्खारो इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ज

फलो असेचनकफलो सुसुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

१० नि वत्तब्ब - "चेतसिको घम्मो दानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता -

सदा हिगियं वुत्तमं च दानं

धम्मा एते गप्पुरिगानुयासा ।

एतं हि मग्गं दिवियं वदन्ति

एतेन हि गच्छन्ति देवलोकं ति ॥

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

न वत्तब्ब - “चेतसिको धम्मो दान” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - “पञ्चिमानि, भिक्खवे, दानानि महा-
 दानानि अग्गञ्जानि रत्तञ्जानि वसञ्जानि पोराणानि असङ्किण्णानि 5
 असङ्किण्णपुब्बानि, न सङ्कियन्ति न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्टानि^१
 समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि । कतमानि पञ्च ? इध, भिक्खवे,
 अरियसावको पाणातिपात पहाय पाणातिपाता पटिविरतो होति ।
 पाणातिपाता पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं^२ सत्तानं
 अभय देति अवेर देति अब्यापज्झ देति । अपरिमाणान सत्तानं अभयं 10
 दत्वा अवेर दत्वा अब्यापज्झं दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स अब्या-
 पज्झस्स भागी होति । इदं भिक्खवे, पठमं दानं महादानं अग्गञ्जं
 रत्तञ्जं वसञ्जं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुब्बं, न सङ्कियति न
 सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्टं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि । पुन च पर,
 भिक्खवे, अरियसावको अदिन्नादानं^३ पहाय पे० कामेसुमिच्छाचारं 15
 पहाय पे० मुसावाद पहाय पे० सुरामेरयमज्जपमादट्टानं
 पहाय सुरामेरयमज्जपमादट्टाना पटिविरतो होति । सुरामेरयमज्ज-
 पमादट्टाना पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं सत्तानं
 अभय देति अवेर देति अब्यापज्झ देति । अपरिमाणान सत्तानं अभयं
 दत्वा अवेर दत्वा अब्यापज्झ दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स 20
 अब्यापज्झस्स भागी होति । इदं, भिक्खवे, पञ्चमं दानं महादानं
 अग्गञ्जं रत्तञ्जं वसञ्जं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुब्बं, न सङ्कियति
 न सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्टं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूहि । इमानि
 खो, भिक्खवे, पञ्च दानानि महादानानि अग्गञ्जानि रत्तञ्जानि
 वसञ्जानि पोराणानि असङ्किण्णानि असङ्किण्णपुब्बानि, न सङ्कियन्ति 25
 न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्टानि समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्जूही” ति ।
 अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

११ *न वत्तब्ब - "देय्यधम्मो दान" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "इषेक्खो अन्नं वेत्ति, पानं वेत्ति, वत्थं वेत्ति, यानं वेत्ति, मालं वेत्ति, गन्धं वेत्ति, विलेपनं वेत्ति, सेय्यं वेत्ति, आवसथं वेत्ति, पदीपेय्यं वेत्ती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि देय्यधम्मो दानं ति ।

१२ देय्यधम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

देय्यधम्मो इट्ठफलो कन्तफलो मनुज्जफलो असेचनकफलो सुसुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

दानं इट्ठफलं वुत्त भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुज्जफलं असेचनकफलं सुसुद्रयं सुखविपाकं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

दानं इट्ठफलं वुत्त भगवता, पिण्डपातो दानं सेनासनं दानं - गिलानपञ्चयमेसज्जपरिक्खानो दानं ति ? आमन्ता ।

गिलानपञ्चयमेसज्जपरिक्खारो इट्ठफलो कन्तफलो मनुज्जफलो असेचनकफलो सुसुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि न वत्तब्ब - देय्यधम्मो दानं" ति ।

६८(४) परिभोगमयपुञ्जकथा

१३ *परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

परिभोगमयो फत्तो वड्ढति वेदना वड्ढति, सञ्ज्ञा वड्ढति, चेतना वड्ढति चित्तं वड्ढति, सदा वड्ढति विरियं वड्ढति सति वड्ढति समाधिं वड्ढति पञ्चा वड्ढती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

सता विमं वड्ढति मासुवा विमं वड्ढति रुक्खो विमं वड्ढति तिमं विमं वड्ढति मुञ्जपुञ्जो विमं वड्ढती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१४ परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको ज्ञानं ज्ञानं न समग्राहन्ति होति पुञ्जं ति ? आमन्ता ।

अनायद्वृत्तम्यं होति अनाभोगम्यं वृत्तिं असमग्राहरन्तस्म

होति ... अमनसिकरोन्तस्स होति . अचेतयन्तस्स होति अपत्थयन्तस्स
होति .. अप्पणिदहन्तस्स होती ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० .. ।

ननु आवट्टेन्तस्स होति आभोगस्स होति .. समन्नाहरन्तस्स
होति ... मनसिकरोन्तस्स होति . चेतयन्तस्स होति . पत्थयन्तस्स
होति ... पणिदहन्तस्स होती ति ? आमन्ता । 5

हज्जि आवट्टेन्तस्स होति आभोगस्स होति समन्नाहरन्तस्स
होति . मनसिकरोन्तस्स होति चेतयन्तस्स होति . पत्थयन्तस्स
होति . पणिदहन्तस्स होति, नो च वत रे वत्तब्बे — “परिभोगमयं पुञ्जं
वड्ढती” ति ।

१५. *परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता । 10

दायको दानं दत्त्वा कामवितक्कं वितक्केति, व्यापादवितक्कं
वितक्केति, विहिंसावितक्क वितक्केति, होति पुञ्ज ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्न चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे०. ।

द्विन्न फस्सान पे०. द्विन्न चित्तान समोधानं होती ति ? 15
आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता^१ कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
. पे० ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- 20
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूर-
विदूरानि । कतमानि चत्तारि ? नभ च, भिक्खवे, पथवी च —
इद पठम सुविदूरविदूर । ओरिम च, भिक्खवे, तीर समुद्दस्स पारिमं च
तीर — इद दुतिय सुविदूरविदूर । यतो च, भिक्खवे, वेरोचनो अब्भुदेति 25
यत्थ च अत्थमेति — इद ततिय सुविदूरविदूर । सत च, भिक्खवे, धम्मो^२
असत च धम्मो — इद चतुत्थ सुविदूरविदूर । इमानि खो, भिक्खवे,
चत्तारि सुविदूरविदूरानी ति ।

१ हीनपणीता — सी०, स्या०, रो० । २. धम्मा — सी०, स्या० ।

“नम च दूरे पयवी च दूर,
पार समुद्रस्स तदाहु दूर ।
गतो च वेरोचनो अठमुदेति,
पमङ्कुरो यत्थ च अत्थमेति ॥

“ततो हवे’ दूरतर वदन्ति,
सत च धम्म असत च धम्म ।
अध्यायिको होति सत समागमो,
याव पि तिष्ठेय्य तथेव होति ॥
खिप्प हि’ वेति’ असत समागमो,
तस्मा सत धम्मो असन्निभ आरका’ ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वसब्ब — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा ही
पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभाव भागच्छन्ती” ति

१६ तेन वसब्ब — ‘परिभोगमय पुच्छं वदुती’ ति ? आमन्ता

ननु युत्त भगवता —

“आरामरोपा’ वनरोपा, ये जना सेतुपारवा ।
पप च उप्पान च, ये ददन्ति उपस्तम ॥
‘तस दिया च रत्तो च सदा पुच्छं पवदुति ।
धम्मट्ठा सीससम्पन्ना, ते जना सग्गणामिनो’ ति ॥

अत्येय सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिभोगमय पुच्छं वदुती ति ।

तेन यत्तब्ब — “परिभोगमय पुच्छं वदुती’ ति ? आमन्ता ।

ननु युत्त भगवता — असारोम भिक्खवे, पुच्छाभिगन्ता
गुग्गमाभिगन्ता गुग्गमाहाग गोवणिता गुग्गविपाणा सग्गसवत्तानि
दृष्टाय वन्नाय मन्नाय हित्ताय गुग्गाय भवत्तन्ति । अत्तम पसारो ?
यग्ग भिक्खव भिक्खु ओषण पम्भिज्जमामो धणमाणा पत्तोममापि
उपगन्ताज विहग्गि धणमाणा सग्ग पुच्छाभिगन्ता गुग्गमाभिगन्ता

सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय
 मनापाय हिताय सुखाय सवत्तति । यस्स, भिक्खवे, भिक्खु पिण्डपात
 परिभुञ्जमानो . पे० . सेनासन परिभुञ्जमानो पे० . गिलान-
 पच्चयभेसज्जपरिक्खार परिभुञ्जमानो अप्पमाण चेतोसमाधि
 उपसम्पज्ज विहरति, अप्पमाणो तस्स पुञ्जाभिसन्दो कुसलाभिसन्दो 5
 सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय
 मनापाय हिताय सुखाय सवत्तति । इमे खो, भिक्खवे, चत्तारो
 पुञ्जाभिसन्दा कुसलाभिसन्दा सुखस्साहारा सोवग्गिका सुखविपाका
 सग्गसवत्तनिका इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ती”
 ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

10

तेन हि परिभोगमय पुञ्ज वड्ढती ति ।

१७ *परिभोगमयं पुञ्जं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दान देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परिभुञ्जति
 छड्ढेति विस्सज्जेति, होति पुञ्ज ति ? आमन्ता ।

हज्जिच दायको दान देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परि- 15
 भुञ्जति छड्ढेति विस्सज्जेति, होति पुञ्ज, नो च वत रे वत्तब्बे —
 “परिभोगमयं पुञ्ज वड्ढती” ति ।

*परिभोगमय पुञ्ज वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दान देति, पटिग्गाहके पटिग्गहिते राजानो वा हरन्ति,
 चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति^१, उदक वा वहति, अप्पिया वा दायादा 20
 हरन्ति, होति पुञ्ज ति ? आमन्ता ।

हज्जिच दायको दानं देति, पटिग्गाहके पटिग्गहिते राजानो वा
 हरन्ति, चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति, उदक वा वहति, अप्पिया वा
 दायादा हरन्ति, होति पुञ्ज, नो च वत रे वत्तब्बे — “परिभोगमय
 पुञ्जं वड्ढती” ति ।

25

६६(६) इतोदिन्नकथा

१८ *इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

इतो चीयर वेन्ति त चीयर तत्थ परिमुञ्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

इतो पिण्डपात वेन्ति, इतो सेनासन वेन्ति, इतो गिलानपच्चय-
मेसज्जपरिक्खार वेन्ति, इतो खादनीय वेन्ति, इतो भोजनीय वेन्ति, इतो
पानीय वेन्ति, त' पानीय' तत्थ परिमुञ्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्ब ।
पे० ।

*इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

अञ्जो अञ्जस्स कारको परकत' सुखदुक्ख अञ्जो करोति,
अञ्जो पटिसवेवेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१६ न वत्तब्ब — “इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।

ननु पेता अत्तनो अत्थाय दान वेन्त अनुमोदेन्ति' चित्त
पसावेन्ति, पीति उप्पादेन्ति, सोमनस्स पटिलभन्ती ति ? आमन्ता ।

हृच्च पेता अत्तनो अत्थाय दान वेन्त अनुमोदेन्ति, चित्त
पसावेन्ति, पीति उप्पादेन्ति, सोमनस्स पटिलभन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे —

१ “इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती” ति ।

२० न वत्तब्ब — “इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता —

“उन्नमे” उदक वुट्ठी, यथानिन्न पवत्तति ।

एवमेव इतो दिग्ग पेतान उपक्कप्पति ॥

“यथा कारिबहा पूरा, परिपूरेन्ति सागर ।

एवमेव इतो दिग्ग पेतान उपक्कप्पति ॥

“न हि तत्थ कसी अत्थि, गोरक्खेत्थ न विज्जति ।

वणिज्जा ताविसी मत्थि, हिरञ्ज्जेन वयाकम्प' ।

इतो दिग्गेन यापेन्ति पेता कासद्धता सहि' ति ॥

अत्थेय भुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती ति ।

२१ न वत्तब्ब — “इतो दिग्गेन तत्थ यापेन्ती” ति ? आमन्ता ।

१-१ रो पोरवके मरिच । २ परित्त - रो । ३ अनुमोदति - स्था० ।

४ उप्पादे - स्था । ५ वुत्त - रो । ६ वयाकम्प - रो ।

ननु वुत्त भगवता — “पञ्चिमानि, भिक्खवे, ठानानि सम्पस्सन्ता मातापितरो पुत्त इच्छन्ति कुले जायमान । कतमानि पञ्च ? भटो वा नो भरिस्सति, किच्च वा नो करिस्सति, कुलवसो चिरं ठस्सति^१, दायज्जं पटिपज्जिस्सति^२, अथ वा पन पेत्तान कालङ्कितान दक्खिणं अनुप्पदस्सति — इमानि खो, भिक्खवे, पञ्च ठानानि^३ सम्पस्सन्ता 5 मातापितरो पुत्त इच्छन्ति कुले जायमान ति ।

“पञ्च ठानानि सम्पस्स, पुत्त इच्छन्ति पण्डिता ।

भटो^४ वा नो भरिस्सति, किच्च वा नो करिस्सति ॥

“कुलवसो चिर तिट्ठे, दायज्ज पटिपज्जति ।

अथ वा पन पेत्तानं, दक्खिण अनुप्पदस्सति ॥ 10

“ठानानेतानि सम्पस्स, पुत्त इच्छन्ति पण्डिता ।

तस्मा सन्तो सप्पुरिसा, कतञ्चू कतवेदिनो ॥

“भरन्ति मातापितरो, पुब्बे कतमनुस्सर” ।

करोन्ति तेस किच्चानि, यथा तं पुब्बकारिनं ॥

“ओवादकारी भटपोसी, कुलवसं अहापयं । 15

सद्धो सीलेन सम्पन्नो, पुत्तो होति पससियो” ति ।

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ।

७० (७) पथवी कम्मविपाको ति कथा

२२ *पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनिया^१ दुक्खवेदनिया^२ अदुक्खमसुखवेदनिया, सुखाय 20 वेदनाय सम्पयुत्ता, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, फस्सेन सम्पयुत्ता, वेदनाय सम्पयुत्ता, सञ्जाय सम्पयुत्ता, चेतनाय सम्पयुत्ता, चित्तेन सम्पयुत्ता, सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना^३ आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

१ यस्सति — रो० । २ मे पटिपज्जिस्सति — सी०, पटिपज्जति — स्या०, रो० ।
३ थाणानि — रो० । ४ भटो — रो० । ५ कतमनुस्सरि — सी० । ६-६ सुखवेदनीया दुक्खवेदनीया — रो० । ७ आवज्जना — स्या० ।

ननु न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया न अदुःखमसुखवेदनिया,
न सुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न दुःखाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न अदुःखम
सुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न फस्तेन सम्पयुक्ता, न वेदनाय सम्पयुक्ता, न
संज्ञाय सम्पयुक्ता, न चेतनाय सम्पयुक्ता, न चित्तेन सम्पयुक्ता,
अनारम्भणा, नत्थि तां आवट्टना आमोगो समभ्राहारो मनसिकारो
चेतना पत्थना पणिघी ति ? आमन्ता ।

हृत्थि न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया पे० अनारम्भणा,
नत्थि तां आवट्टना पे० पणिघि, नो च वत रे वत्तब्बे - "पयवी
कम्मविपाको" ति ।

"फस्सो कम्मविपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुःखवेदनियो
अदुःखमसुखवेदनियो सुखाय वेदनाय सम्पयुक्तो दुःखाय पे०...
अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुक्तो फस्सेन सम्पयुक्तो वेदनाय सम्पयुक्तो
संज्ञाय सम्पयुक्तो चेतनाय सम्पयुक्तो चित्तेन सम्पयुक्तो सारम्भणो,
अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

पयवी कम्मविपाको, पयवी सुखवेदनिया दुःखवेदनिया
अदुःखमसुखवेदनिया सुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता दुःखाय पे०...
अदुःखमसुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता फस्सेन सम्पयुक्ता वेदनाय सम्पयुक्ता
संज्ञाय सम्पयुक्ता चेतनाय सम्पयुक्ता चित्तेन सम्पयुक्ता सारम्भणा,
अत्थि तां आवट्टना आमोगो समभ्राहारो मनसिकारो चेतना पत्थना
पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पयवी कम्मविपाको पयवी न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया
पे० अनारम्भणा नत्थि तां आवट्टना पे० पणिघी ति ?
आमन्ता ।

फस्सो कम्मविपाको फस्सो न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो
... पे० अनारम्भणो नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

पयवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

पयवी पग्गहनिग्गहूपगा^१ छेदनमैदनूपगा^२ ति ? आमन्ता ।

१ सारम्भणे - टी सारम्भणा - स्वा टी । २-२ पग्गहनिग्गहूपगा
छेदनमैदनूपगा - व ।

कम्मविपाको पग्गहनिग्गहूपगो छेदनभेदनूपगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*लब्भा पथवी केतु विक्केतु आठपेतु ओचिनितु विचिनितुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा कम्मविपाको केतु विक्केतु आठपेतु ओचिनितु विचिनितु 5 ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

२३ *पथवी परेस साधारणा ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको परेस साधारणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

कम्मविपाको परेस साधारणो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

10

“असाधारणमञ्चेसं, अचोरहरणो^१ निधि ।

कयिराथ मच्चो पुञ्जानि, सचे^२ सुचरित चरे” ति ॥

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “कम्मविपाको परेस साधारणो” ति ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

15

पठमं पथवी सण्ठाति, पच्छा सत्ता उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

पठमं विपाको उप्पज्जति, पच्छा विपाकपटिलाभाय कम्मं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*पथवी सब्बसत्तान कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० । 20

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि पथवि अपरिभुज्जित्वा परिनिब्बायन्ती ति ? - आमन्ता ।

अत्थि केचि कम्मविपाक अखेपेत्वा परिनिब्बायन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

25

*पथवी चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

अञ्जे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाक अञ्जे सत्ता परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

ननु न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया न अदुःखसुखवेदनिया,
न सुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न दुःखाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न अदुःखसु-
खाय वेदनाय सम्पयुक्ता, न फस्सेन सम्पयुक्ता, न वेदनाय सम्पयुक्ता, न
सञ्ज्ञाय सम्पयुक्ता, न चेतनाय सम्पयुक्ता, न चित्तेन सम्पयुक्ता,
अनारम्भणा, नत्थि ताय आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो
चेतना पत्थना पणिघी ति ? आमन्ता ।

हृच्च न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया पे० अनारम्भणा,
नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिघि, नो च वत्त रे वत्तब्बे - "पथवी
कम्मविपाको" ति ।

*फस्सो कम्मविपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुःखवेदनियो
अदुःखसुखवेदनियो सुखाय वेदनाय सम्पयुक्तो दुःखाय पे०...
अदुःखसुखाय वेदनाय सम्पयुक्तो फस्सेन सम्पयुक्तो वेदनाय सम्पयुक्तो
सञ्ज्ञाय सम्पयुक्तो चेतनाय सम्पयुक्तो चित्तेन सम्पयुक्तो सारम्भणो,
अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

पथवी कम्मविपाको, पथवी सुखवेदनिया दुःखवेदनिया
अदुःखसुखवेदनिया सुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता दुःखाय पे०...
अदुःखसुखाय वेदनाय सम्पयुक्ता फस्सेन सम्पयुक्ता वेदनाय सम्पयुक्ता
सञ्ज्ञाय सम्पयुक्ता चेतनाय सम्पयुक्ता चित्तेन सम्पयुक्ता सारम्भणा,
अत्थि ताय आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना
पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पथवी कम्मविपाको पथवी न सुखवेदनिया न दुःखवेदनिया
पे० अनारम्भणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिघी ति ?
आमन्ता ।

फस्सो कम्मविपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुःखवेदनियो
पे० अनारम्भणो नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

पथवी पग्गह्निग्गहूपगा^१ छेवनभेवनूपगा^२ ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको पग्गहनिग्गहूपगो छेदनभेदनूपगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*लब्भा पथवी केतु विक्केतु आठपेतु ओचिनितु विचिनितु ति ? आमन्ता ।

लब्भा कम्मविपाको केतु विक्केतु आठपेतु ओचिनितु विचिनितु ५ ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

२३ *पथवी परेस साधारणा ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको परेसं साधारणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० .. ।

कम्मविपाको परेस साधारणो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता —

10

“असाधारणमञ्जेस, अचोरहरणो’ निधि ।

कयिराथ मच्चो, पुञ्जानि, सच्चै^३ सुचरित चरे” ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “कम्मविपाको परेस साधारणो” ति ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

15

पठम पथवी सण्ठाति, पच्छा सत्ता उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

पठम विपाको उप्पज्जति, पच्छा विपाकपटिलाभाय कम्म करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*पथवी सब्बसत्तान कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०. । 20

सब्बे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि पथवि अपरिभुज्जित्वा परिनिब्बायन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि कम्मविपाक अखेपेत्वा परिनिब्बायन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

25

*पथवी चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

अञ्जे सत्ता पथवि परिभुज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाक अञ्जे सत्ता परिभुज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

चक्रवर्तिसत्तस्स कम्मविपाक भण्णे सत्ता परिमुञ्जन्ती
ति ? भामन्ता ।

चक्रवर्तिसत्तस्स फस्स वेदने सञ्जं चेतने चित्तं सद्ध विरियं
सत्तिं समधिं पठ्ठां भण्णे सत्ता परिमुञ्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

४ ... पे० ।

२४ १ न वत्तब्बं — “पथवी कम्मविपाको” ति ? भामन्ता ।

ननु अत्थि इत्सरियसवत्तनियं कम्म अधिपच्चसवत्तनियं कम्म
ति ? भामन्ता ।

हञ्चि अत्थि इत्सरियसवत्तनियं कम्म अधिपच्चसवत्तनिव
५ कम्म, तेन वत रे वत्तब्बे — “पथवी कम्मविपाको” ति ।

७१ (=) जरामरणं विपाको ति कथा

२५ जरामरणं विपाको ति ? भामन्ता ।

सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय वदनाय
सम्पयुत्तं दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं,
फस्सेन सम्पयुत्तं, वेदनाय सम्पयुत्तं, सञ्ज्जाय सम्पयुत्तं, चतनाय
६ सम्पयुत्तं, चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं, अत्थि तस्स आगट्ठना आभोयी
समभाहारो मनसिपारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं पे० अनारम्भं,
नत्थि तस्स आगट्ठना ... पे० पणिधी ति ? भामन्ता ।

७ हञ्चि न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं पे० अनारम्भं,
नत्थि तस्स आगट्ठना पे० पणिधि नो प यत रे वत्तब्बे — “जरामरणं
विपाको ति ।

फस्सो विपाको पस्सो गुणवेदनियो दुक्खावेदनियो ... पे० -
गारम्मणो अत्थि तस्स आगट्ठना पे० - पणिधी ति ? भामन्ता ।

८ जरामरणं विपाको जरामरणं गुणवेदनियं दुक्खावेदनियं पे० -
गारम्मणं अत्थि तस्स आगट्ठना पे० - पणिधी ति ? न एवं वत्तब्बं ।
... पे०... ।

*जरामरणं विपाको, जरामरण न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं
 . पे० अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ?
 आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो
 पे० अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? 5
 न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२६ *अकुसलान धम्मान जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं
 विपाको ति ? आमन्ता ।

कुसलान धम्मान जरामरण, कुसलान धम्मान विपाको ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । पे० । 10

*कुसलान धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब — “कुसलान धम्मानं
 विपाको” ति ? आमन्ता ।

अकुसलान धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब — “अकुसलान धम्मान
 विपाको” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*कुसलान धम्मान जरामरण, अकुसलान धम्मान विपाको 15
 ति ? आमन्ता ।

अकुसलान धम्मान जरामरण, कुसलानं धम्मान विपाको ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अकुसलान धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब — “कुसलानं धम्मान
 विपाको” ति ? आमन्ता । 20

कुसलान धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब — “अकुसलान धम्मानं
 विपाको” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*कुसलानं च अकुसलान च धम्मान जरामरण, अकुसलान
 धम्मान विपाको ति ? आमन्ता ।

कुसलान च अकुसलान च धम्मान जरामरण, कुसलान धम्मानं 25
 विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*कुसलान च अकुसलान च धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब —
 “कुसलान धम्मान विपाको” ति ? आमन्ता ।

कुसलान च अकुसलान च धम्मान जरामरण, न वत्तब्ब —
 “अकुसलान धम्मान विपाको” ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 30

२७ न वत्तब्बे — “जरामरण विपाको” ति ? आमन्ता ।
ननु अत्थि दुब्बणसवत्तनिय कम्म अप्पायुकसवत्तनिय कम्म
ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि दुब्बणसवत्तनिय कम्म अप्पायुकसवत्तनिय
५ कम्म तेन वत्त रे वत्तब्बे — “जरामरण विपाको” ति ।

७२(१) अरियधम्मविपाककथा

२८ *नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

ननु महप्फल सामञ्जं महप्फल ब्रह्मञ्जं ति ? आमन्ता ।

हत्थि महप्फल सामञ्जं महप्फल ब्रह्मञ्जं, नो च वत्त रे
वत्तब्बे — “नत्थि अरियधम्मविपाको” ति ।

१० *नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि सोत्तापत्तिफल ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि सोत्तापत्तिफल, नो च वत्त रे वत्तब्बे — ‘नत्थि
अरियधम्मविपाको’ ति ।

ननु अत्थि सकदागामिफल पे० अनागामिफल पे०...

१० अरहत्तफल ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि अरहत्तफल नो च वत्त रे वत्तब्बे — “नत्थि अरिय
धम्मविपाको’ ति ।

*सोत्तापत्तिफल न विपाको ति ? आमन्ता ।

दानफल न विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० सोत्तापत्तिफल न विपाको ति ? आमन्ता ।

सीलफल पे० भावनाफल न विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

*सकदागामिफल पे० अनागामिफल पे० अरहत्तफल
न विपाको ति ? आमन्ता ।

२५ दानफल न विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

अरहत्तफल न विपाको ति ? आमन्ता ।

सोत्तापत्तिफल पे० भावनाफल न विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

दानफल विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफल विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

*दानफल विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफल पे० अनागामिफलं पे० . अरहत्तफलं

विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० . ।

5

सीलफल पे० भावनाफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफल विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

भावनाफल विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफल पे० अनागामिफल पे०.. अरहत्तफलं

विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

10

२६ *कामावचर कुसल सविपाकं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तर कुसल सविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

रूपावचरं कुसल पे० अरूपावचरं कुसल सविपाकं ति ?

आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाक ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० । 15

*लोकुत्तरं कुसल अविपाक ति ? आमन्ता ।

कामावचर कुसलं अविपाकं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . .

लोकुत्तर कुसल अविपाकं ति ? आमन्ता ।

रूपावचर . पे० . अरूपावचर कुसल अविपाक ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

३० 'कामावचर कुसल सविपाक आचयगामी' ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तर कुसल सविपाक आचयगामी ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

रूपावचर पे० अरूपावचरं कुसल सविपाक आचयगामी ति ? आमन्ता । 25

लोकुत्तरं कुसल सविपाक आचयगामी ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

लोकुत्तरं कुसल सविपाक अपचयगामी ति ? आमन्ता ।

कामावचर कुसल सविपाक अपचयगामी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

लोकुत्तर कुसल सविपाक अपचयगामी ति ? भामन्ता ।

रूपावचर पे० अरूपावचर कुसल सविपाक अपचयगामी

५ ति ? न हेव यत्तब्बे । पे० ।

७३(१०) विपाको विपाकधम्मघम्मो ति कथा

३१ *विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

तस्स विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

तस्स विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

१० तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया नत्थि वटटुपञ्चसो
नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

विपाको ति वा विपाकधम्मघम्मो ति वा विपाकधम्मघम्मो
ति वा विपाको ति^१ वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ?

१५ न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

विपाको च विपाकधम्मघम्मो च विपाकधम्मघम्मो च विपाको
च सहगता सहजाता ससट्ठा सम्पयुक्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका
एकारम्मणा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० *विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

तज्जेव अकुसल सो अकुसलस्स विपाको, तज्जेव कुसल
सो कुसलस्स विपाको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*विपाको विपाकधम्मघम्मो ति ? भामन्ता ।

येनेव चित्तेन पाणं हनति तेनेव चित्तेन मिरये पञ्चति, येनेव

२५ चित्तेन दानं वेत्ति तेनेव चित्तेन सगगे मोदती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे० ।

३२ िन वत्तब्ब - “विपाको विपाकधम्मधम्मो” ति ?

ग्रामन्ता ।

ननु विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिनो अञ्जमञ्जपच्चया
ति ? ग्रामन्ता ।

हञ्चि विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिनो अञ्जमञ्जपच्चया, 5
तेन वत रे वत्तब्बे - “विपाको विपाकधम्मधम्मो” ति ।

सत्तमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

सङ्गहो, सम्पयुत्तो^१, चेतसिको धम्मो, चेतसिकं दान, परिभोग-
मयं पुञ्ज वड्ढति, इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ति, पथवी कम्मविपाको,
जरामरणं विपाको, नत्थि अरियधम्मविपाको, विपाको विपाकधम्म-
धम्मो ति ।

10

ननु अत्थि असुरकायो ति, आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि असुरकायो, तेन वत रे वत्तब्बे - "छ गतियो" ति ।

७५(२) अन्तराभवकथा

३ *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

5

रूपभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अरूपभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ? 10

न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ?

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ? 15 B
आमन्ता ।

हञ्चि कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ?
आमन्ता ।

20 R

हञ्चि रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

४ *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

पञ्चमी सा योनि, छट्ठमी सा गति, अट्ठमी सा विज्झाणट्ठिति,
दसमो सो सत्तावासो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्झाणट्ठिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

८. श्रद्धामो वग्गो

७४(१) छगतिकथा

१ *छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्च गतियो वुत्ता भगवता — निरयो, तिरञ्छानयोनि,
पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पञ्च गतियो वुत्ता भगवता — निरयो, तिरञ्छानयोनि
५ पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा, नो च वत रे वत्तब्बे — “छ गतियो” ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु कालकञ्चिका^१ असुरा पेत्तान समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका पेत्तेहि सह आवाहविवाह गच्छन्ती ति ?
आमन्ता ।

१० हञ्चि कालकञ्चिका असुरा पेत्तान समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका पेत्तेहि सह आवाहविवाह गच्छन्ति, नो च वत
रे वत्तब्बे — ‘छ गतियो’ ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

१५ ननु वेपचित्तिपरिसा^२ देवान समानवण्णा समानभोगा समाना
हारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाह गच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वेपचित्तिपरिसा देवान समानवण्णा समानभोगा
समानाहारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाह गच्छन्ति, नो च
वत रे वत्तब्बे — ‘छ गतियो’ ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

२० ननु वेपचित्तिपरिसा पुब्बदेवा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वेपचित्तिपरिसा पुब्बदेवा नो च वत रे वत्तब्बे — ‘छ
गतियो’ ति ।

२ १ न वत्तब्ब — ‘छ गतियो’ ति ? आमन्ता ।

१ कालकञ्चिका — सी स्या कालकञ्चिका — सी एवमुपरि पि । २ वेपचित्ति-
परिसा — सी एवमुपरि पि ।

ननु अत्थि असुरकायो ति, आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि असुरकायो, तेन वत रे वत्तब्बे — “छ गतियो” ति ।

७५(२) अन्तराभवकथा

३ *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

5

रूपभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अरूपभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ? 10
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ? 15 B
आमन्ता ।

हञ्चि कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ?
आमन्ता ।

20 F

हञ्चि रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

४ *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

पञ्चमी सा योनि, छट्ठमी सा गति, अट्ठमी सा विज्जाणद्विति,
दसमो सो सत्तावासो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्जाणद्विति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतिय अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

अतिय अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

अन्तराभवे अतिय रूप^१ वेदना सञ्ज्ञा सहकारा विञ्ज्ञाण ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो^२ ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

५ *अतिय कामभवो, कामभवो भवो गति सत्तावासो ससारो
योनि विञ्ज्ञाणट्टिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अतिय अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो
योनि विञ्ज्ञाणट्टिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अतिय कामभवूपग कम्म ति ? आमन्ता ।

अतिय अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

अतिय कामभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अतिय अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

कामभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवय गता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वागभव अतिय रूप वेदना सञ्ज्ञा सहकारा विञ्ज्ञाण ति ?
आमन्ता ।

वागभवय अतिय रूप वेदना सञ्ज्ञा सहकारा विञ्ज्ञाण ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वागभवो पञ्चारोगाभवो ति ? आमन्ता ।

पञ्चगभवा पञ्चारोगाभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतिय वागभवो रूपभवा भवो गति गतावागो गगारो न^३

विञ्ज्ञाणट्टिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अतिय पञ्चगभवा पञ्चारोगाभवो भवो गति गतावागो गगारो

योनि विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
 . पे०... ।

अत्थि रूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

अत्थि रूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

रूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

10

रूपभवे अत्थि रूपं वेदना सज्झा सङ्खारा विज्ज्ञाणं ति ?

आमन्ता ।

अन्तराभवे अत्थि रूपं वेदना सज्झा सङ्खारा विज्ज्ञाण ति ?

न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

रूपभवो पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

15

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अरूपभवो, अरूपभवो भवो गति सत्तावासो ससारो

योनि विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो ससारो

योनि विज्ज्ञाणद्विति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 20

...पे० . ।

अत्थि अरूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि अरूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 25

अरूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अरूपभवे अत्थि वेदना सज्झा सङ्खारा विज्ज्ञाण ति ?

30

आमन्ता ।

अन्तराभवो अस्थि वेत्ना सञ्ज्ञा सञ्ज्ञारा विञ्ज्ञाण ति ? न
हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरूपमवो चतुर्वोकारभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो चतुर्वोकारभवो ति ? न हेव वत्तव्वे । - पे०... ।

६ *अस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

सव्वसञ्ज्ञेव सत्तान अस्थि अन्तराभवो ति ? न हेव वत्तव्वे ।

पे० ।

सव्वेसञ्ज्ञेव सत्तान नस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हृदि सव्वेसञ्ज्ञेव सत्तान नस्थि अन्तराभवो, नो च वत्त रे

१० वत्तव्वे - 'अस्थि अन्तराभवो' ति ।

*अस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? न हव
वत्तव्वे । पे० ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

१५ हृदि आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नस्थि अन्तराभवो, नो च वत्त
रे वत्तव्वे - "अस्थि अन्तराभवो" ति ।

न आनन्तरियस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? न हव
वत्तव्वे । पे० ।

२० आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

न आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नस्थि अन्तराभवो ति ? न हव
वत्तव्वे । पे० ।

निक्खणस्स पुग्गलस्स पे० अ । अङ्गस्स पुग्गलस्स पुग्गलस्स

२५ पे० अङ्गस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? न हव वत्तव्वे ।

३० पे० ।

अङ्गस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

न अङ्गस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ना च वत्त रे
वत्तव्वे - अस्थि अन्तराभवो ति ।

न अङ्गस्स पुग्गलस्स अस्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अरूपपगस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरूपपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।
न अरूपपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

5

७ ण वत्तब्ब अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

ननु अन्तरापरिनिब्बायी^१ पुग्गलो अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थि, तेन^२ वत रे वत्तब्बे — “अत्थि अन्तराभवो” ति ।

*अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

10

उपहञ्चपरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि उपहञ्च-
भवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

15

असङ्खारपरिनिब्बायी पुग्गलो पे० ससङ्खारपरिनिब्बायी
पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि ससङ्खारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
... पे० ।

७६(३) कामगुणकथा

८. *पञ्चेव कामगुणा कामघातू ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो^३ छन्दो ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि अत्थि तप्पटिसयुत्तो छन्दो, नो च वत रे वत्तब्बे —

“पञ्चेव कामगुणा कामघातू” ति ।

ननु अत्थि तप्पटिसयुत्तो रागो तप्पटिसयुत्तो छन्दो
तप्पटिसंयुत्तो छन्दरागो तप्पटिसयुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसयुत्तो
रागो तप्पटिसयुत्तो सङ्कप्परागो तप्पटिसंयुत्ता पीति तप्पटि-
संयुत्तं सोमनस्स तप्पटिसंयुत्त पीतिसोमनस्सं ति ? आमन्ता ।

25

१ अन्तरापरिनिब्बायि — सी०, स्या०, एवमुपरि पि । २ नो — स्या० । ३ तप्पटि-
संयुत्तो — सी०, रो०, म०, एवमुपरि पि ।

हृद्भिः अत्रिय सप्पटिसयुस पीतिसोमनस्स, नो च वत रे
वत्तब्बे - "पञ्चवेव कामगुणा कामघातू" ति ।

*पञ्चवेव कामगुणा कामघातू ति ? भामन्ता ।

मनुस्सान चक्खु' न कामघातू ति ? न हेव वत्तब्बे
पे० ।

मनुस्सान सोत पे० मनुस्सान धान पे० .. मनुस्सान
जिह्वा' .. पे० मनुस्सान कायो पे० मनुस्सान मनो न कामघातू
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*मनुस्सान मनो न कामघातू ति ? भामन्ता ।

ननु' वुत्त भगवता -

"पञ्च कामगुणा लोके, मनोज्झट्ठा पवेदिता ।

एत्थ छन्द विराजेत्वा, एव दुक्खा पमुच्चती" ति ॥

अत्येव सुत्तन्तो ति ? भामन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बे - "मनुस्सान मनो न कामघातू" ति ।

६ *पञ्चवेव कामगुणा कामघातू ति ? भामन्ता ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्झाणट्ठिति
अतभायपटिक्खामो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्रिय कामगुणूपग वम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

अत्रिय कामगुणूपगा गता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

कामगुण गता जायन्ती जीयन्ति मीयन्ति चयन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामगुण अत्रिय रूप वदया सज्झा मद्दारा विज्झाण ति ?
७ हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामगुणा पञ्चसोकाग्भवो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० .. ।

कामगुणे गम्मागम्भुदा उणग्गन्ति गप्पेवगम्भुदा उप्पग्गन्ति
गारायुग उणग्गन्ति ति ? ७ हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामपाणु भवो गति गतावासो गसारो यानि विज्झाणट्ठिति
अतभायपटिक्खामो ति ? भामन्ता ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्ज्ञाणद्विति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि कामधातूपग कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कामगुणूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि कामधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि कामगुणूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०. ।

*कामधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामधातुया अत्थि रूप वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाण ति ?
आमन्ता ।

कामगुणे अत्थि रूप वेदना सज्ज्ञा सङ्खारा विज्ज्ञाण ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

कामगुणा पञ्चवोकारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०. ।

कामधातुया सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पञ्चेकसम्बुद्धा
उप्पज्जन्ति, सावकयुग उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे^१ सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पञ्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति,
सावकयुग उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० तिन वत्तब्ब - "पञ्चेव कामगुणा कामधातू" ति ?
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतम
पञ्च ? चक्खुविज्जेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसहिता
रजनीया, सोत्तविज्जेय्या सद्दा पे० घानविज्जेय्या गन्धा पे०
जिह्वाविज्जेय्या रसा पे० कायविज्जेय्या फोट्ठब्बा इट्ठा कन्ता
मनापा पियरूपा कामूपसहिता रजनीया - इमे खो, भिक्खवे, पञ्च
कामगुणा" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ।

७७(४) कामकथा

११ "पञ्चेवायतना कामा सि ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तप्पटिसमुत्तो^१ छन्दो सि ? आमन्ता ।

हृच्चि अत्थि तप्पटिसमुत्तो छन्दो, नो च वत्त रे वत्तब्बे -
"पञ्चेवायतना कामा" ति ।

ननु अत्थि तप्पटिसमुत्तो रागो तप्पटिसमुत्तो^२ छन्दो^३ तप्पटि
समुत्तो छन्दरागो तप्पटिसमुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसमुत्तो रागो तप्पटिसमुत्तो
सङ्कप्परागो तप्पटिसमुत्ता पीत्ति तप्पटिसमुत्त सोमनस्स तप्पटिसमुत्त
पीत्तिसोमनस्स ति ? आमन्ता ।

हृच्चि अत्थि तप्पटिसमुत्त पीत्तिसोमनस्स, नो च वत्त रे
वत्तब्बे - "पञ्चेवायतना कामा" ति ।

१२ १ न वत्तब्ब - "पञ्चेवायतना कामा" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "पञ्चमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे
पञ्च ? चक्खुविञ्जेम्या रूपा पे० कायविञ्जेम्या फोट्ठव्वा इट्ठा
कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसहिता रजनीया - इमे सो, भिक्खवे,
पञ्च कामगुणा" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चेवायतना कामा ति ।

*पञ्चेवायतना कामा सि ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "पञ्चमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे
पञ्च ? चक्खुविञ्जेम्या रूपा पे० कायविञ्जेम्या फोट्ठव्वा इट्ठा
कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसहिता रजनीया - इमे सो, भिक्खव,
पञ्च कामगुणा । अपि च, भिक्खवे, नेते कामा कामगुणा नामते
अरियस्स विनये बुच्चन्ति -

"सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
न ते कामा यानि चित्रानि सोवे ।

सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
तिट्ठन्ति चित्रानि तथेव सोके ।

अथेय धोरा विनयन्ति छन्द' ति ॥

अत्थेय सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न यत्तव्य - पञ्चेवायतना कामा' ति ।

७८(५) रूपधातुकथा

१३ *रूपिनो धम्मा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

रूप भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विज्जाणट्ठिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि रूपूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 5

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ?

न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

रूपे अत्थि रूप वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

रूप पञ्चवोकारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... । 10

*रूपधातु भवो गति पे० अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

रूप भवो गति पे अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि रूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपग कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

अत्थि रूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
ति ? आमन्ता ।

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? 20
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

रूपधातुया अत्थि रूप वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति ?
आमन्ता ।

रूपे अत्थि रूप वेदना सज्जा सङ्खारा विज्जाण ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० । 25

रूपधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

रूप पञ्चवोकारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१४ *रूपिनो धम्मा रूपधातु, कामधातुया अत्थि रूप ति ?
आमन्ता ।

सा य कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे०... ।

सा य कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

काममवेन समभागतो पुगलो द्वीहि भवेहि समभागतो होति

— काममवेन च रूपमवेन चा ति ? न हेव वत्तव्वे ।

७६ (१) अरूपधातुकथा

१५ *अरूपिनो वम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

वेदना भवो गति सत्तावासो ससारो योनि विज्झाणद्धिति

असत्ताभावपटिलामो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अस्थि वेदनूपग कम्म ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०... ।

अस्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०... ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

वेदनाय अस्थि वेदना सज्झा सङ्गारा विज्झाण ति ? न

हेव वत्तव्वे । पे० ।

वेदना चतुर्वोकारभवो ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे० ।

*अरूपधातु भवो गति पे० असत्ताभावपटिलामो ति ?

१६ आमन्ता ।

वेदना भवो गति पे०... असत्ताभावपटिलामो ति ? न हेव

वत्तव्वे । पे०... ।

अस्थि अरूपधातूपग कम्म ति ? आमन्ता ।

अस्थि वेदनूपग कम्म ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०... ।

अस्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अस्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०... ।

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उप

पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

वन्नाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति भवन्ति उपपज्जन्ती

ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अरूपधातुया अस्थि वन्ना सज्झा सङ्गारा विज्झाण ति ?

आमन्ता ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१६ *अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति — कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विञ्ज्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति — कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

८०(७) रूपधातुया आयतनकथा

१७ *अत्थि सल्लायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फोढुब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य धानायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । .. पे०... ।

नस्ति तस्य रसायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य जिह्वायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । पे०... ।

नस्ति तस्य फोदुब्धायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य कायायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । पे०... ।

१८ नस्ति तस्य चक्षुषायतनं, नस्ति रूपायतनं ति ?

आमन्ता ।

नस्ति तस्य धानायतनं, नस्ति गन्धायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे ।

.. पे० ।

१९ नस्ति तस्य चक्षुषायतनं, नस्ति रूपायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य जिह्वायतनं, नस्ति रसायतनं पे० नस्ति तस्य

कायायतनं नस्ति फोदुब्धायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । पे०... ।

नस्ति तस्य श्रोत्रायतनं, नस्ति सङ्गमयतनं .. पे० .. नस्ति

तस्य मनायतनं, नस्ति धम्मयतनं ति ? आमन्ता ।

२० नस्ति तस्य धानायतनं, नस्ति गन्धायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे ।

.. पे० ।

नस्ति तस्य मनायतनं, नस्ति धम्मयतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य जिह्वायतनं, नस्ति रसायतनं ति .. पे० .. नस्ति

तस्य कायायतनं नस्ति फोदुब्धायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । पे०... ।

२१ नस्ति तस्य धानायतनं, नस्ति गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य चक्षुषायतनं, नस्ति रूपायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे ।

.. पे० ।

नस्ति तस्य धानायतनं, नस्ति गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य श्रोत्रायतनं, नस्ति सङ्गमयतनं पे० .. नस्ति तस्य

२२ मनायतनं नस्ति धम्मयतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे । पे० ।

नस्ति तस्य जिह्वायतनं, नस्ति रसायतनं पे० नस्ति तस्य

कायायतनं नस्ति फोदुब्धायतनं ति ? आमन्ता ।

नस्ति तस्य धानायतनं, नस्ति गन्धायतनं ति ? न हेव वसन्ध्वे ।

.. पे० ।

R.

B.

अत्थि तत्थ कायायतन, नत्थि फोढुब्बायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ सोतायतन, नत्थि सद्दायतन पे० . अत्थि तत्थ मनायतनं, नत्थि धम्मायतनं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

१६ *अत्थि तत्थ चक्खायतन अत्थि रूपायतन, तेन चक्खुना त रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि तत्थ घानायतन अत्थि गन्धायतन, तेन घानेन तं गन्ध धायती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि तत्थ चक्खायतन अत्थि रूपायतन, तेन चक्खुना त रूप पस्सती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतन अत्थि रसायतनं, ताय जिह्वाय तं रस सायति . पे० . अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोढुब्बायतन, तेन कायेन तं फोढुब्ब फुसती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

10

*अत्थि तत्थ सोतायतन अत्थि सद्दायतन .. पे० . अत्थि तत्थ मनायतन अत्थि धम्मायतन, तेन मनेन त धम्म विजानाती ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतन, तेन घानेन त गन्ध धायती ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

अत्थि तत्थ मनायतन अत्थि धम्मायतन, तेन मनेन त धम्म विजानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिह्वायतन अत्थि रसायतन पे० अत्थि तत्थ कायायतन अत्थि फोढुब्बायतन, तेन कायेन त फोढुब्ब फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

*अत्थि तत्थ घानायतन अत्थि गन्धायतन, न च तेन घानेन तं गन्धं धायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतन अत्थि रूपायतनं, न च तेन चक्खुना त रूपं पस्सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

अत्थि तत्थ घानायतन अत्थि गन्धायतन, न च तेन घानेन त गन्धं धायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ सोतायतन अत्थि सद्दायतनं . पे० अत्थि तत्थ

मनायतन अत्थि धम्मायतन, न च तेन मनेन त धम्म विजानाती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि तत्थ जिह्वायतन अत्थि रसायतन पे०... अत्थि तत्थ
कायायतन अत्थि फोट्टब्बायतन, न च तेन कायेन त फोट्टब्ब फुसती ति ?
आमन्ता ।

अत्थि^१ तत्थ चक्खुनायतन अत्थि रूपायतन, न च तेन
चक्खुना त रूप पस्सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि तत्थ कायायतन अत्थि फोट्टब्बायतन, न च तेन कायेन
त फोट्टब्ब फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ सोत्तायतन अत्थि सद्दायतन पे०... अत्थि तत्थ
मनायतन अत्थि धम्मायतन न च तेन मनेन त धम्म विजानाती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० *अत्थि तत्थ घानायतन अत्थि गन्धायतन तेन घानेन
त गन्ध घायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ भूमगन्धो सारगन्धो तच्चगन्धो पत्तगन्धो पुष्पगन्धो
फलगन्धो आमगन्धो विस्सगन्धो^१ सुगन्धो दुग्गन्धो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० .. ।

*अत्थि तत्थ जिह्वायतन अत्थि रसायतन, साय जिह्वाय त रस
सायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ मूलरसो सन्धरसो तच्चरसो पत्तरसो पुष्परसो
फलरसो अम्बिल मधुर तिसक्क^१ कटुक लोणिय क्षारिय लम्बिल फसावो
सावु असादू ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि तत्थ कायायतन अत्थि फोट्टब्बायतन, तेन कायेन त
फोट्टब्ब फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ कक्खल्ल^१ मुट्ठक सण्ह^२ फस्स सुल्लसम्फस्स दुस्स
सम्फस्स गरुक् सट्ठक ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२१ १ न वत्तब्ब — सल्लायतनिको अत्तभावो रूपधातुया^१
ति ? आमन्ता ।

१-१ अयं पाटी य पाठके न विरसति । २ वित्तगन्धो-इया रो । ३ तित्तिक्क-
इया । ४ कक्खल्ल - छी इया । ५ सण्ह - छी ।

ननु अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिह्वा निमित्तं कायनिमित्तं ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिह्वा निमित्तं कायनिमित्तं,
तेन वत रे वत्तब्बे - "सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया" ति ।

८१(८) अरूपे रूपकथा

२२ *अत्थि रूप अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

5

रूपभवो रूपगति रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्त-
भावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो अरूपसंसारो अरूप-
योनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपभवो पे० . अरूपत्तभावपटिलाभो, नो च वत 10
रे वत्तब्बे - "अत्थि रूप अरूपेसू" ति ।

*अत्थि रूप अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्जाणट्ठिति
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु चतुवोकारभवो पे० अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि चतुवोकारभवो गति पे० अत्तभावपटिलाभो, नो
च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि रूप अरूपेसू" ति ।

२३ *अत्थि रूप रूपधातुया, सो च रूपभवो रूपगति
रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्तभावपटिलाभो ति ?
आमन्ता ।

20

अत्थि रूप अरूपेसु, सो च रूपभवो रूपगति . पे० रूपत्तभाव-
पटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च पञ्चवोकारभवो गति . पे०..
अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूप अरूपेसु, सो च पञ्चवोकारभवो गति पे० 25
अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि रूप अरूपेसु, सो च अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो
अरूपसंसारो अरूपयोनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अस्थि रूप रूपधातुया, सो च अरूपभवो अरूपगति .. पे०...
अरूपतत्तावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

अस्थि रूप अरूपेसु, सो च चतुबोकारभवो गति .. पे०...
अतत्तावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अस्थि रूप रूपधातुया, सो च चतुबोकारभवो गति पे०...
अतत्तावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

२४ *अस्थि रूप अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

ननु रूपान निस्सरण अरूप वुत्त भगवता ति ? आमन्ता ।

हृच्च रूपान निस्सरण अरूप वुत्त भगवता, तो च वत्त रे
वत्तव्वे — “अस्थि रूप अरूपेसू” ति ।

*रूपान निस्सरण अरूप वुत्त भगवता, अस्थि रूप अरूपसू
ति ? आमन्ता ।

कामान निस्सरण नेक्खम्म वुत्त भगवता, अस्थि नेक्खम्मसु
कामा, अस्थि अनासवेसु आसवा अस्थि अपरियापत्तेसु परियापत्ता
ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

८२(१) रूप कम्म ति कथा

२५ शुससेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप कुसल ति ?
आमन्ता ।

मारम्मण अस्थि तस्म आवट्टना आभोगो समप्पाहारो मनसि-
पारो चेतना पत्थना पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे०.. ।

ननु अनाग्गम्मण नस्थि तस्म आवट्टना आभोगो समप्पाहारो
मनमिपारो चेतना पत्थना पणिघी ति ? आमन्ता ।

हृच्च अनाग्गम्मण नस्थि तस्म आवट्टना .. पे० पणिघी
ति तो च वत्त रे यत्तव्वे — शुगमन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप
कुसल ति ।

शुगमेन चित्तेन समुट्ठितो पग्गो शुगलो गाग्गम्मणो अस्थि तस्म
आवट्टना .. पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूपं कुसल सारम्मण, अत्थि
तस्स आवट्टना . पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना पे० सञ्जा चेतना
सद्धा विरिय सति समाधि पे० पञ्जा कुसला
सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता । 5

कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप कुसल सारम्मण, अत्थि
तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप कुसल अनारम्मण,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि 10
तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप कुसलं अनारम्मण,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना पे० सञ्जा चेतना
सद्धा विरिय सति . समाधि पे० पञ्जा कुसला अनारम्मणा, 15
नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

२६ *कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप कुसल ति ?
आमन्ता ।

य किञ्चिद्विकुसलेन चित्तेन समुद्धित रूप सब्ब त कुसल ति ?
न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप कुसल ति ? आमन्ता । 20

कुसलेन चित्तेन समुद्धित रूपायतन कुसल ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्म रूप कुसल ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धित सदायतन पे० गन्धायतन 25
रसायतन फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
पे० वायोधातु कुसला ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्धित रूपायतन अव्याकत ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूप अव्याकत ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० । 30

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत सहायतन पे० गन्धायतन-
रसायतन .. फोट्टब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
पे० वायोधातु अभ्याकता ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप अभ्याकत ति ? न
५ हेव वत्तब्बे । पे० ।

२७ *कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप अनारम्मण
कुसल ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत रूपायतन अनारम्मण कुसल ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप अनारम्मण कुसल
ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत सहायतन पे० गन्धायतन .. रसायतन
फोट्टब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु पे० ..
वायोधातु अनारम्मणा कुसला ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

५ *कुसलेन चित्तेन समुद्धृत रूपायतन अनारम्मण अभ्याकत
ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप अनारम्मण अभ्याकत
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत सहायतन पे० गन्धायतन ..
२० रसायतन फोट्टब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
.. पे० वायोधातु अनारम्मणा अभ्याकता ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप अनारम्मण अभ्याकत
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२८ *कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप फत्सविप्पमुत्त
२५ कुसल ति ? भ्रामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत रूपायतन फत्सविप्पमुत्त कुसल ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुद्धृत कायकम्म रूप फत्सविप्पमुत्त कुसल
ति ? भ्रामन्ता ।

३० कुसलेन चित्तेन समुद्धृत सहायतन पे० गन्धायतन ..

रसायतनं .. फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु .. आपोधातु ..
तेजोधातु . पे० वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ? न हेवं
वत्तब्बे । . पे० ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठित रूपायतन फस्सविप्पयुत्तं अब्याकत
ति ? आमन्ता ।

5

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप फस्सविप्पयुत्तं
अब्याकत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित सद्दायतन पे० गन्धायतन .
रसायतन . फोटुब्बायतनं पे० पथवीधातु आपोधातु . तेजोधातु
पे० वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता अब्याकता ति ? आमन्ता ।

10

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्म रूप फस्सविप्पयुत्तं
अब्याकत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२६ *कुसलेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप अनारम्मण
फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतन अनारम्मण फस्सविप्पयुत्तं
कुसल ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

15 R

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूपं अनारम्मण फस्स-
विप्पयुत्तं कुसल ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित सद्दायतन . पे० गन्धायतन
रसायतन फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु .. आपोधातु ..
तेजोधातु पे० वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठित रूपायतन अनारम्मण फस्स-
विप्पयुत्तं अब्याकत ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्तं अब्याकत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

25

कुसलेन चित्तेन समुट्ठित सद्दायतन पे० गन्धायतन
रसायतन फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
पे० वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता अब्याकता ति ?
आमन्ता ।

30

कुसलेन चित्तेन समुद्रित कायकम्म रूप अनारम्भण फस्स विप्पयुत्त भम्माकत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३० *कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल ति ? भामन्ता ।

सारम्मण अत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? भामन्ता ।

हृच्च अनारम्मण, नत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघि, नोच 'वत्त रे वत्तब्बे - "कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल" ति ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्रितो फस्सो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? भामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल सारम्मण, अत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना पे० सञ्ज्ञा .. चेतना .. सद्धा .. विरिय सति समाधि पे० पञ्चा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय भावट्टना पे० पणिघी ति ? भामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल सारम्मण, अत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

२० *कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल अनारम्मण, नत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? भामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल अनारम्मण, नत्थि तस्स भावट्टना पे० पणिघी ति ? भामन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुद्रिता वेदना पे० सञ्ज्ञा चेतना .. सद्धा विरिय सति समाधि पे० पञ्चा कुसला अनारम्मणा नत्थि ताय भावट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० .. ।

*कुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप कुसल ति ? भामन्ता ।

यं किञ्चि कुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपं सब्बं तं कुसलं ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

यथा कायकम्म तथा वचीकम्म ति ।

३१ *अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं कायकम्म रूपं अकुसलं ति ?

आमन्ता ।

5 I

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसि-
कारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो 10
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे —“अकुसलेन
चित्तेन समुद्धितं कायकम्मं रूपं अकुसलं” ति ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि
तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

I

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं, 15
अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना पे० सञ्जा . चेतना
... रागो, .. दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि विचिकिच्छा ... थीनं ..
उद्धच्च अहिरिकं पे० अनोत्तप्प अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स 20
आवट्टना . पे० . पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूपं अकुसलं सारम्मणं,
अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूपं अकुसलं अनारम्मणं, 25
नत्थि तस्स आवट्टना . पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित कायकम्म रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

30

अकुसलन चित्तेन समुट्ठिता वेदना .. पे० सञ्ज्ञा ... चेतना ...
 रागो .. दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि .. विचिकिच्छा .. पीन ...
 उदञ्च ... अहिरिक पे० अनोत्तप्प अकुसल अनारम्भण, नत्थि तस्स
 आवट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे०.. ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठित कायकम्म रूप अकुसल ति ?
 आमन्ता ।

य किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुट्ठित रूप सम्भ त अकुसलं
 ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

३२ *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठित वचीकम्म रूप अकुसल
 ति ? आमन्ता ।

सारम्भण, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? न
 हेव वत्तव्वे । पे० ।

ननु अनारम्भण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० .. पणिघी ति ?
 आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्भण नत्थि तस्स आवट्टना .. पे० पणिघि,
 नो च वत्त रे वत्तव्वे - "अकुसलेन चित्तेन समुट्ठित वचीकम्म रूप
 अकुसल' ति ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फत्सो अकुसलो सारम्भणो, अत्थि
 तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठित वचीकम्म रूप अकुसल सारम्भण,
 अत्थि तस्स आवट्टना ... पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे ।
 .. पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना पे० सञ्ज्ञा ... चेतना ...
 रागो .. दोसो .. मोहो मानो .. दिट्ठि .. विचिकिच्छा ... पीन ...
 उदञ्च ... अहिरिक पे० .. अनोत्तप्प अकुसल सारम्भण, अत्थि
 तस्स आवट्टना पे०... पणिघी ति ? आमन्ता ।

अनुगतग चित्तान समुट्ठित वचीकम्म रूप अकुसल सारम्भण,
 अत्थि तस्स आवट्टना .. पे०... पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे ।
 .. पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
..पे० ।

5

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्म रूपं अकुसलं अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धिता वेदना पे० सञ्जा . चेतना ..
रागो . दोसो मोहो . मानो दिट्ठि विचिकिच्छा थीनं ..
उद्धच्च अहिरिक पे० . अनोत्तप्प अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स 10
आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ?
आमन्ता ।

य किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपं सब्बं त अकुसलं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

15

३३ *अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अकुसलं ति ? न हेव
वत्तब्बे । .पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्म रूपं अकुसलं ति ? 20
आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सहायतनं पे० गन्धायतनं .
रसायतनं फोढुब्बायतनं पे० पथवीधातु आपोधातु .
तेजोधातु पे० वायोधातु अमुचि अस्सु लोहितं सेदो अकुसलो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतनं अव्याकतं ति ?
आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं वचीकम्म रूपं अव्याकतं ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सहायतनं पे० गन्धायतनं ... 30

रसायतन फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु आपोधातु .. तेजोधातु
 ५० वायोधातु असुचि अस्तु लोहित सेवो अभ्याकतो ति ?
 आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अभ्याकतो ति ? न
 ६ हेव वत्तम्भे । .. पे० .. ।

३४ *अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण
 अकुसल ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित रूपायतन अनारम्भण अकुसल ति ?
 न हेव वत्तम्भे । पे० ।

१७ अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण अकुसल
 ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित सहायतन पे० .. गन्धायतन
 .. पे० रसायतन पे० फोटुब्बायतन पथवीधातु आपोधातु ..
 तेजोधातु पे० वायोधातु असुचि अस्तु लोहित सेवो अनारम्भणो
 १८ अकुसलो ति ? न हेव वत्तम्भे । पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्रित रूपायतन अनारम्भण अभ्याकतो
 ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण अभ्याकतो
 ति ? न हेव वत्तम्भे । पे० ।

२० अकुसलेन चित्तेन समुद्रित सहायतन पे० .. गन्धायतन ..
 रसायतन फोटुब्बायतन पे० पथवीधातु .. आपोधातु ..
 तेजोधातु पे० वायोधातु असुचि अस्तु लोहित सेवो अनारम्भणो
 अभ्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण अभ्याकतो
 २१ ति ? न हेव वत्तम्भे । पे० ।

३५ *अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप फत्सविप्पयुत्तं
 अकुसल ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित रूपायतन फत्सविप्पयुत्तं अकुसल
 ति ? न हेव वत्तम्भे । पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित वचीकम्म रूप फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित सद्दायतन पे० गन्धायतनं ...
रसायतन फोट्टुब्बायतन पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
पे० वायोधातु असुचि अस्सु लोहित सेदो फस्सविप्पयुत्तो 5
अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धित रूपायतन फस्सविप्पयुत्त अव्याकतं
ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित वचीकम्म रूप अनारम्मणं फस्स-
विप्पयुत्त अव्याकत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 10

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं सद्दायतनं पे० गन्धायतन ...
रसायतन फोट्टुब्बायतन पथवीधातु आपोधातु तेजोधातु
पे० वायोधातु असुचि अस्सु लोहित सेदो अनारम्मणो
फस्सविप्पयुत्तो अव्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित वचीकम्म रूप अनारम्मण^१ फस्स- 15
विप्पयुत्तं अव्याकत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धित वचीकम्म रूप अनारम्मण फस्स-
विप्पयुत्त अकुसल ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धितं रूपायतन अनारम्मण फस्सविप्पयुत्त
अकुसल ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 20

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित वचीकम्म रूप अनारम्मण फस्स-
विप्पयुत्त अकुसल ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्धित सद्दायतन पे० गन्धायतन .
रसायतन . फोट्टुब्बायतनं . पथवीधातु आपोधातु ... तेजोधातु
पे० वायोधातु असुचि अस्सु लोहित सेदो अनारम्मणो फस्स- 25
विप्पयुत्तो अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अकुसलेन चित्तेन समुद्धित रूपायतन अनारम्मण फस्सविप्पयुत्तं
अव्याकत ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण फत्स विप्पयुत्त भव्याकत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित सहायतन पे० गघायतन ... रसायतन फोट्टव्वायतन पयवीधातु आपोधातु तेजोधातु
५ पे० वायोधातु असुचि अस्तु लोहित सेवो अनारम्भणो फत्सविप्पयुत्तो भव्याकत्तो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुद्रित वचीकम्म रूप अनारम्भण फत्स-
विप्पयुत्त भव्याकत्त ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३६ णि वत्तब्ब - 'रूप कुसल पि अकुसल पी' ति ?

१० आमन्ता ।

ननु कायकम्म वचीकम्म कुसल पि अकुसल पी ति ? आमन्ता ।
इच्चि कायकम्म वचीकम्म कुसल पि अकुसल पि, तेन वत्त
रे वत्तब्बे - "रूप कुसल पि अकुसल पी" ति ।

*रूप कुसल पि अकुसल पी ति ? आमन्ता ।

१५ चक्खायतन कुसल पि अकुसल पी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

रूप कुसल पि अकुसल पी ति ? आमन्ता ।

सोतायतन प० धानायतन ... जिह्वायतन ... कायायतन ...
रूपायतन ... सहायतन ... गघायतन ... रसायतन ... फोट्टव्वायतन ...
२० पयवीधातु आपोधातु तेजोधातु पे० वायोधातु असुचि अस्तु
लोहित सेवो कुसलो पि अकुसलो पी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*वायो रूप वायकम्म रूप ति ? आमन्ता ।

मनो रूप मनोरम्म रूप ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मनो अरूप मनोरम्म अरूप ति ? आमन्ता ।

२५ वायो अरूप, वायकम्म अरूप ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वायो रूप ति वायकम्म रूप ति ? आमन्ता ।

शरणायतन रूप ति चक्खुविज्झाण रूप ति ? न हेव वत्तब्बे ।

... पे० ... ।

वायो रूप ति वायकम्म रूप ति ? आमन्ता ।

सोत्तायतनं रूप ति, सोतविज्जाण रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

कायो रूप ति, कायकम्म रूपं ति ? आमन्ता ।

घानायतन रूप ति, घानविज्जाण रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

5

कायो रूप ति, कायकम्म रूप ति ? आमन्ता ।

जिह्वायतन रूप ति, जिह्वाविज्जाण रूप ति ? न हेवं

वत्तब्बे । पे० ।

कायो रूप ति, कायकम्म रूपं ति ? आमन्ता ।

कायायतनं रूप ति, कायविज्जाण रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10

.. पे० ।

३७ *रूप कम्म ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चेतनाह, भिक्खवे, कम्म वदामि, चेतयित्वा कम्म करोति कायेन वाचाय मनसा” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि न वत्तब्ब — “रूप कम्म” ति ।

*रूप कम्म ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्त सुखदुक्ख, वाचाय वा, आनन्द, सति वचीसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्त सुखदुक्ख, मने वा, आनन्द, सति मनोसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्त सुखदुक्ख” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 20

तेन हि न वत्तब्ब — “रूप कम्म” ति ।

*रूपं कम्म ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना अकुसल कायकम्म दुक्खुद्रय^१ दुक्खविपाक, चतुब्बिधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना अकुसलं वचीकम्म दुक्खुद्रय दुक्खविपाक, तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना अकुसल मनोकम्म दुक्खुद्रय दुक्खविपाकं, तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना कुसलं कायकम्म सुखुद्रय^२ 25

१ दुक्खिन्द्रिय — रो० । २ सुखिन्द्रिय — रो० ।

सुखविपाक, चतुष्चिषा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना कुसल वचीकम्म
सुखद्वय सुखविपाक तिविषा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना कुसल मनोकम्म
सुखद्वय सुखविपाक” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्य — “रूप कम्म” ति ।

“रूप कम्म ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सचाय, आनन्द, समिद्धि मोषपुरिसो
पाटलिपुत्तस्स” परिब्बाजकस्स एव पुट्ठो एव व्याकरेय्य — ‘सञ्चेतनिय,
आवुसो पाटलिपुत्त, कम्म कत्वा कायेन वाचाय मनसा सुखवेदनियं
सुख सो वेदयति, सञ्चेतनिय, आवुसो पाटलिपुत्त, कम्म कत्वा
कायेन वाचाय मनसा दुक्खवेदनियं दुक्ख सो वेदयति, सञ्चेतनिय,
आवुसो पाटलिपुत्त कम्म कत्वा कायेन वाचाय मनसा अदुक्खमसुख
वेदनियं अदुक्खमसुख सो वेदयती’ ति, एव व्याकरमानो सो आनन्द,
समिद्धि मोषपुरिसो पाटलिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स सम्मा व्याकरमानो
व्याकरेय्या’ ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्य — “रूप कम्म” ति ।

८३ (१०) जीवितिन्द्रियकथा

३८ “नत्थि रूपजीवितिन्द्रिय” ति ? आमन्ता ।

नत्थि रूपीन धम्मान आयु ठित्ति यपना यापना हरियना वत्तना
पालना ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

अत्थि रूपीन धम्मान आयु ठित्ति यपना यापना हरियना वत्तना
पालना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि रूपीन धम्मान आयु ठित्ति यपना यापना हरियना
वत्तना पालना नो च” वत्त रे वत्तव्य — “नत्थि रूपजीवितिन्द्रिय” ति ।

“अत्थि अरूपीन धम्मान आयु ठित्ति यपना यापना हरियना
वत्तना पालना अत्थि अरूपजीवितिन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपीन धम्मान आयु ठित्ति यपना यापना हरियना वत्तना
पालना अत्थि रूपजीवितिन्द्रिय ति ? न हेव वत्तव्य । पे० ।

१ पाटलिपुत्तस्स — स्या रो । २ रूप जीवितिन्द्रियं — सी । ३ स्या रो
लोचरेनु नत्थि । ४ जीवितिन्द्रियं — रो ।

अत्थि रूपीनं धम्मान आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरूपीनं धम्मान आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

5

*अरूपीनं धम्मान आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता । रूपीनं धम्मान आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे ।

. पे० ।

रूपीनं धम्मान आयु न वत्तव्व — “रूपजीवितिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

10

अरूपीनं धम्मान आयु न वत्तव्व — “अरूपजीवितिन्द्रियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । . पे० ।

३६ *रूपीनं धम्मानं आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अरूपीनं धम्मान आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

*अरूपीनं धम्मान आयु न वत्तव्व — “रूपजीवितिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

रूपीनं धम्मानं आयु न वत्तव्व — “अरूपजीवितिन्द्रियं” ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

20

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मान आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तव्वे । पे० ।

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मान आयु न वत्तव्वं — “रूपजीवितिन्द्रियं” ति ? आमन्ता ।

25

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मान आयु न वत्तव्वं — “अरूपजीवितिन्द्रियं” ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

निरोध समापन्नस्स नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तव्वे । . पे० . . ।

४० *निरोध समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? भामन्ता ।
हृत्थि निरोध समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं, नो च वत रे
वत्तब्बे — “नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं” ति ।

*निरोध समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? भामन्ता ।

कतमक्खं धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खं धपरियापन्नं ति ।

निरोध समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खं धो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

*निरोध समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? भामन्ता ।

निरोध समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खं धो पे० सङ्खारक्खन्धो

पे० विज्झाणक्खन्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*निरोध समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खं धो पे० सङ्खारक्खन्धो

पे० विज्झाणक्खन्धो ति ? भामन्ता ।

न निरोध समापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

४१ *नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? भामन्ता ।

असङ्ख्यसत्तानं नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*असङ्ख्यसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? भामन्ता ।

हृत्थि असङ्ख्यसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं नो च वत रे
वत्तब्बे — “नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं” ति ।

असङ्ख्यसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? भामन्ता ।

कतमक्खं धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

असङ्ख्यसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*असङ्ख्यसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खं धो ति ? भामन्ता ।

असङ्ख्यसत्तानं अत्थि वेदनाक्खं धो पे० सङ्खारक्खन्धो

पे० विज्झाणक्खं धो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*असङ्ख्यसत्तानं अत्थि वेदनाक्खन्धो पे०.. सङ्खारक्खं धो

पे०.. विज्झाणक्खं धो ति ? भामन्ता ।

पञ्चद्व्योधारमवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

४२ *उपपत्तेसियेन^१ चित्तेन समुट्ठितं जीवितिन्द्रियं उपपत्तेसिये
चित्ते भिज्जमाने एकदेसं भिज्जती ति ? भामन्ता ।

१ उपपत्तेसियेन — ये एकमुपरि ति ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने एकदेसो भिज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने अनवसेसो भिज्जती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठित जीवितिन्द्रिय उपपत्तेसिये चित्ते 5 भिज्जमाने अनवसेसं भिज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

४३ द्वे जीवितिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

द्वीहि जीवितेहि जीवति, द्वीहि मरणेहि मीयती' ति ?

आमन्ता^२ ।

८४(११) कम्महेतुकथा

४४ *कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता । 10

कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु सकदागामी पे० अनागामी अनागामिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

*कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेव वत्तब्बे । ..पे० .. ।

कम्महेतु सकदागामी पे० अनागामी अनागामिफला 20 न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातकम्मस्स हेतू ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

अदिन्नादानकम्मस्स हेतु पे० कामेसुमिच्छाचारकम्मस्स

हेतु मुसावादकम्मस्स हेतु पिसुणवाचाकम्मस्स^१ हेतु
 फरुसवाचाकम्मस्स^२ हेतु सम्फप्पलापकम्मस्स^३ हेतु मातुघात
 कम्मस्स^४ हेतु पिसुघातकम्मस्स हेतु अरहन्तघातकम्मस्स
 हेतु रहिरुप्पावकम्मस्स हेतु पे० सङ्गभेदकम्मस्स हेतु ति ?
 ८ न हेव वत्तव्ये । पे० ।

*कतमस्स कम्मस्स हेतु ति ? हन्द हि अरहन्तान् अठ्ठाचिक्खती
 ति ।

अरहन्तान् अठ्ठाचिक्खनकम्मस्स^५ हेतु अरहा अरहत्ता
 परिहायती ति ? आमन्ता ।

ये केचि अरहन्तान् अठ्ठाचिक्खन्ति, सव्वे ते अरहत्त सञ्चि-
 करोन्ती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

अट्ठमो वगो ।

तत्सुद्धमं

छ गतियो, अन्तगमवो, पञ्चवेव कामगुणा कामघातु, पञ्चवेव
 आयतना कामा रूपिनो धम्मा रूपघातु, अरूपिनो धम्मा अरूपघातु,
 सल्लायतनिको अत्तभावो रूपघातुया, अत्य रूप अरूपेसु, रूप कम्मं,
 ९ रूप^६ जीवितं^७, धम्महेतुका परिह्वयती ति ।

१ पिसुणवाचाकम्मस्स - ली रवा । २ फरुसवाचाकम्मस्स - ली ।

३ सम्फप्पलापकम्मस्स - ली । ४ मातुघातकम्मस्स - रवा एकमुत्तरिणि । ५ अठ्ठा-
 चिक्खित्तकम्मस्स - ली । ६-७ वागीविजिजिखं -

६. नवमो वग्गो

८५(१) आनिसंसदस्साविकथा^१

१ *आनिससदस्साविस्स सयोजनान प्हान ति ? आमन्ता ।

R. 4

ननु सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो मयोजना पहीयन्ती
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो सयोजना पहीयन्ति,
नो च वत रे वत्तब्बे — “आनिससदस्साविस्स सयोजनान प्हान” ति । 5

B 1

*ननु सङ्खारे दुक्खतो पे० रोगतो गण्डतो सल्लतो
अघतो आबाधतो परतो पलोकतो ईतितो उपद्दवतो
भयतो उपसग्गतो चलतो पभङ्गुतो अद्भुवतो^२ अताणतो
अलेणतो असरणतो असरणीभूततो रिक्ततो^३ तुच्छतो
सुञ्जतो अनत्ततो आदीनवतो पे० विपरिणामधम्मतो 10
मनसिकरोतो सयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो सयोजना
पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “आनिससदस्साविस्स सयोजनानं
प्हान” ति ।

*सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसस- 15
दस्सावी होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसस-
दस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

द्विन्न फस्सान पे० द्विन्न चित्तान समोधान होती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

सङ्खारे च दुक्खतो पे० विपरिणामधम्मतो मनसि करोति
निब्बाने च आनिससदस्सावी होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सङ्खारे च विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निब्बाने च
आनिससदस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

१ आनिससकथा — सी०, स्या०, रो० । २ अधुवतो — सी०, स्या०, रो० ।
३ रिक्ततो — रो० ।

द्विध पस्सान पे० द्विध चित्तान समोधान होती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

२ नि वत्तव्व - "आनिससदस्साविस्स सयोजनान पहान" ति ? भामन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "इध भिक्खवे, भिक्खु निव्वाने सुसानु पस्सी विहरति सुखसज्जी सुखपटिसवेदी, सतत समित अन्नोकिन्न चतसा अधिमुच्चमानो पळ्ळाय परियोगाहमानो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? भामन्ता ।

तेन हि आनिससदस्साविस्स सयोजनान पहान ति ।

८६(२) अमत्तारम्मणकया

३ "अमत्तारम्मण सयोजन ति ? भामन्ता ।

अमत्त सयोजनिय गन्थनिय ओघनिय योगनिय नीवरणिय परामट्ट उपादानिय सङ्किलेसिय ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० - ।

ननु अमत्त असयोजनिय अगन्थनिय पे० असङ्किलेसिय ति ? भामन्ता ।

हुञ्चि अमत्त असयोजनिय पे० असङ्किलेसिय, नो च वत्त रे वत्तव्वे - 'अमत्तारम्मण सयोजन' ति ।

अमत्त आरब्भ रागो उप्पज्जती ति ? भामन्ता ।

अमत्त रागट्टानिय रजनिय कमनिय मदनिय वधनिय मुच्छनिय ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

ननु अमत्त न रागट्टानिय न रजनिय न कमनिय न मदनिय न वधनिय न मुच्छनिय ति ? भामन्ता ।

हुञ्चि अमत्त न रागट्टानिय न रजनिय न कमनिय न मदनिय न वधनिय न मुच्छनिय नो च वत्त रे वत्तव्वे - 'अमत्त आरब्भ रागो उप्पज्जती' ति ।

"अमत्त आरब्भ दोसो उप्पज्जती ति ? भामन्ता ।

अमतं दोसट्टानियं कोपट्टानियं पटिघट्टानियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अमत न दोसट्टानियं न कोपट्टानियं न पटिघट्टानियं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अमत न दोसट्टानियं न कोपट्टानियं न पटिघट्टानियं, 5 नो च वत रे वत्तब्बे — “अमत आरब्भ दोसो उप्पज्जती” ति ।

*अमत आरब्भ मोहो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अमत मोहट्टानियं अज्जाणकरणं अचक्खुकरणं पज्जातिरोधियं विघातपक्खियं अनिब्बानसवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अमत न मोहट्टानियं न अज्जाणकरणं^१ न अचक्खुकरणं^२ 10 पज्जातुद्वियं^३ अविघातपक्खियं^३ निब्बानसवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अमत न मोहट्टानियं न अज्जाणकरणं पे० . निब्बानसवत्तनियं, नो च वत रे वत्तब्बे — “अमत आरब्भ मोहो उप्पज्जती” ति ।

४ *रूप आरब्भ सयोजना उप्पज्जन्ति, रूप सयोजनियं 15 गन्थनियं पे० सङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

अमत आरब्भ सयोजना उप्पज्जन्ति, अमत सयोजनियं पे० .. सङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूप आरब्भ रागो उप्पज्जति, रूप रागट्टानियं रजनियं कमनियं मदनियं बन्धनियं मुच्छनियं ति ? आमन्ता । 20

अमत आरब्भ रागो उप्पज्जति, अमत रागट्टानियं . पे० . मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूप आरब्भ दोसो उप्पज्जति, रूप दोसट्टानियं कोपट्टानियं पटिघट्टानियं ति ? आमन्ता ।

अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, अमत दोसट्टानियं कोपट्टानियं 25 पटिघट्टानियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूप आरब्भ मोहो उप्पज्जति, रूप मोहट्टानियं अज्जाणकरणं पे० अनिब्बानसवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

१ अज्जाणकरणीय — सी० । २ पज्जातुद्विय — सी०, पज्जातुद्विय — स्या०, रो० । ३ अविघातपक्खिय — रो० ।

अमत्त आरब्ध मोहो उप्पज्जति, अमत्त मोहद्वानिय अञ्जाण-
करण पे० अनिब्बानसवत्तनिय ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अमत्त आरब्ध संयोजना उप्पज्जन्ति, अमत्त असंयोजनिय
अगन्धनिय अनोधनिय अयोगनिय अनोवरणिय अपरामदु अनुपादानिय
5 असङ्खिलेसिय ति ? आमन्ता ।

रूप आरब्ध संयोजना उप्पज्जन्ति, रूप असंयोजनिय अगन्ध-
निय पे० असङ्खिलेसिय ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अमत्त आरब्ध रागो उप्पज्जति, अमत्त न रागद्वानिय न
रजनिय न कमनिय न मदनिय न वधनिय न मुच्चनिय ति ?
10 आमन्ता ।

रूप आरब्ध रागो उप्पज्जति रूप न रागद्वानिय पे०-
न मुच्चनिय ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अमत्त आरब्ध दोसो उप्पज्जति अमत्त न दोसद्वानिय न
कोपद्वानिय न पटिघद्वानिय ति ? आमन्ता ।

15 रूप आरब्ध दोसो उप्पज्जति रूप न दोसद्वानिय न कोपद्वानिय
न पटिघद्वानिय ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

*अमत्त आरब्ध मोहो उप्पज्जति, अमत्त न मोहद्वानिय न
अञ्जाणकरण पे० निब्बानसवत्तनिय ति ? आमन्ता ।

रूप आरब्ध मोहो उप्पज्जति, रूप न मोहद्वानिय न
20 अञ्जाणकरण पे०... निब्बानसंवत्तनिय ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

५ नि वत्तब्ब — 'अमत्तारम्भणं संयोजन ति ? आमन्ता ।

ननु धुत्तं भगवता — निब्बान निब्बानतो सञ्जानाति निब्बान

निब्बानतो सञ्जानिस्वा निब्बान मञ्जति निब्बानस्मि मञ्जति

25 निब्बानतो मञ्जति निब्बान मे ति मञ्जति निब्बानं अभिनन्दती"
ति ! धरयेय सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तन हि अमत्तारम्भण संयोजन ति ।

८७(३) रूपं सारम्मणं ति कथा

६ *रूपं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स आवट्टना^१ आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो
चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

ननु नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० पणिधी ति ?
आमन्ता ।

5

हञ्चि नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० पणिधि, नो च
वत रे वत्तब्बे — “रूपं सारम्मणं” ति ।

*फस्सो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे०
पणिधी ति ? आमन्ता ।

I

रूपं सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० 10
पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*वेदना पे० सञ्जा चेतना चित्तं सद्धा विरियं सति समाधि
पञ्जा रागो दोसो मोहो मानो दिट्ठि विचिकिच्छा थीन उद्धच्च अहिरिकं
पे० अनोत्तप्प सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे०
पणिधी ति ? आमन्ता ।

15

रूपं सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० पणिधी
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूपं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० पणिधी
ति ? आमन्ता ।

फस्सो सारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे० 20
पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*रूपं सारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो पे०
पणिधी ति ? आमन्ता ।

वेदना पे० अनोत्तप्पं सारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना
आभोगो पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

७ नि वत्तब्ब — “रूपं सारम्मणं” ति ? आमन्ता ।

ननु रूपं सप्पच्चयं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं सप्पच्चयं, तेन वत रे वत्तब्बे — “रूपं सारम्मणं” ति ।

८८(४) अनुसया अनारम्भजातिः ।

८ अनुसया अनारम्भजातिः ? आगच्छ ।

रूप निष्कारणं यथायत्नं वे०

वत्तम् । वे० ।

*कामरागानुसयो अनारम्भजातिः ? आगच्छ ।

कामरागो कामरागपरियुद्धान कामरागसंज्ञो

कामयोगो कामरूपस्वनीवरण अनारम्भजातिः ? न

वे० ।

कामरागो कामरागपरियुद्धान कामरागसंज्ञो

कामयोगो कामरूपस्वनीवरणं सारम्भजातिः ? आगच्छ ।

कामरागानुसयो सारम्भजातिः ? न हेव वत्तम् । ... वे० ...

*कामरागानुसयो अनारम्भजातिः ? आगच्छ ।

कतमकसन्धपरियापन्नोति ? सङ्कारकसन्धपरियापन्नोति

सङ्कारकसन्धो अनारम्भजातिः ? न हेव वत्तम् । ... वे० ...

सङ्कारकसन्धो अनारम्भजातिः ? आगच्छ ।

वेदनाकसन्धो सङ्ज्ञाकसन्धो विज्ज्ञाकसन्धो अनारम्भजातिः

ति ? न हेव वत्तम् । वे० ।

*कामरागानुसयो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो अनारम्भजातिः ?

आगच्छ ।

कामरागो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो अनारम्भजातिः ? न हेव

वत्तम् । वे० ... ।

कामरागो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो सारम्भजातिः ? आगच्छ ।

कामरागानुसयो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो सारम्भजातिः ? न

हेव वत्तम् । वे० ।

*कामरागानुसयो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो अनारम्भजातिः

कामरागो सङ्कारकसन्धपरियापन्नो सारम्भजातिः ? आगच्छ ।

सङ्कारकसन्धो एकवेदो सारम्भजातिः एकवेदो अनारम्भजातिः

न हेव वत्तम् । वे० ... ।

सङ्कारकसन्धो एकवेदो सारम्भजातिः एकवेदो

आगच्छ ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो एकदेसो
सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

६ *पटिधानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो

भवरागानुसयो अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो^१ अविज्जा- 5

परियुट्ठान अविज्जासंयोजन अविज्जानीवरण अनारम्मण ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

अविज्जा अविज्जोघो पे० अविज्जानीवरण सारम्मण
ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०... । 10

*अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो अनारम्मणो 15
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्मणा ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० । 20

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो, अविज्जा
सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता । 25

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

वेदनायकसन्धो सञ्ज्ञायकसन्धो विञ्ज्ञाणकसन्धो एकदेसो
सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० ति वत्तब्बे - “अनुसया अनारम्मणा” ति ? आमन्ता ।
पुयुज्जनो कुसलाव्याकत्ते चित्ते वत्तमाने सानुसयो ति वत्तब्बो

५ ति ? आमन्ता ।

अत्थि तेस अनुसयान भारम्मण ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

तेन हि अनुसया अनारम्मणा ति ।

पुयुज्जनो कुसलाव्याकत्ते चित्ते वत्तमान सारागो ति वत्तब्बो
१० ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स रागस्स भारम्मणं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
तेन हि रागो अनारम्मणो ति ।

८६(४) आणं अनारम्मणं ति कथा

११ “आण अनारम्मण ति ? आमन्ता ।

१२ रूप निब्बान भक्खायतन पे० फोदुब्बायतन ति ? न हेव
१३ वत्तब्बे । पे० ।

आण अनारम्मण ति ? आमन्ता ।

पञ्चा पञ्चिन्द्रिय पञ्चावल सम्मादिट्ठि घम्मविषय
सम्बोज्झङ्को अनारम्मणो ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

२० पञ्चा पञ्चिन्द्रिय पञ्चावल सम्मादिट्ठि घम्मविषय
सम्बोज्झङ्को सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

आण सारम्मण ति ? न हव वत्तब्बे । पे० .. ।

“आण अनारम्मण ति ? आमन्ता ।

वत्तमन्तायपरियापन्नं ति ? सद्धारक्खायपरियापन्नं ति ।

सद्धारक्खायो अनारम्मणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२५ सद्धारक्खायो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनायकसन्धो सञ्ज्ञायकसन्धो विञ्ज्ञाणकसन्धो अनारम्मणो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

जाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्न अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्मणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

जाण सङ्खारक्खन्धपरियापन्न सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे पे० । 5

*जाण सङ्खारक्खन्धपरियापन्न अनारम्मण, पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 10

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो विज्जाणक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१२ न वत्तब्ब - “जाण अनारम्मणं” ति ? आमन्ता । 15

अरहा चक्खुविज्जाणसमङ्गी जाणी ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स जाणस्स आरम्मण ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि जाण अनारम्मण ति ।

अरहा चक्खुविज्जाणसमङ्गी पञ्जवा ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । 20

अत्थि तां पञ्जाय आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

तेन हि पञ्जा अनारम्मणा ति ।

६०(६) अतीतानागतारम्मणकथा^१

१३ *अतीतारम्मण चित्त अनारम्मण ति ? आमन्ता । 25

ननु अतीतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हृच्च अतीतारम्भण, नो च यत्त रे वत्तब्बे - "अतीतारम्भ
चित्त अनारम्भण" ति । अतीतारम्भण चित्त अनारम्भण ति मिच्छ
हृच्च वा पन अनारम्भण, नो च यत्त रे वत्तब्बे - "अतीतारम्भ
ति । अनारम्भण अतीतारम्भण ति मिच्छा ।

5 *अतीतारम्भण चित्त अनारम्भण ति ? आमन्ता ।

ननु अतीत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि ति
आमन्ता ।

हृच्च अतीत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि, नो
यत्त रे वत्तब्बे - "अतीतारम्भण चित्त अनारम्भण" ति ।

10 १४ *अनागतारम्भण चित्त अनारम्भण ति ? आमन्ता

ननु अनागतारम्भण ति ? आमन्ता ।

हृच्च अनागतारम्भण नो च यत्त रे वत्तब्बे - "अनागत
रम्भण चित्त अनारम्भण ति । अनागतारम्भण चित्त अनारम्भ
ति मिच्छा । हृच्च वा पन अनारम्भण नो च यत्त रे वत्तब्बे

15 "अनागतारम्भण" ति । अनारम्भण अनागतारम्भण ति मिच्छा ।

*अनागतारम्भणं चित्त अनारम्भण ति ? आमन्ता ।

ननु अनागत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि ति
आमन्ता ।

हृच्च अनागत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि
20 नो च यत्त रे वत्तब्बे - "अनागतारम्भण चित्त अनारम्भण ति ।

*पञ्चुप्पन्नं आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि, पञ्चुप्पन्न
रम्भण चित्त सारम्भण ति ? आमन्ता ।

412 अतीत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि अतीत
रम्भण चित्त सारम्भण ति ? न हेव यत्तब्बे । पे० ।

25 पञ्चुप्पन्न आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि, पञ्चुप्पन्न
रम्भण चित्त सारम्भण ति ? आमन्ता ।

अनागत आरम्भ अत्थि आवट्टना पे० पणिधि अनागता
रम्भण चित्त सारम्भण ति ? न हेव यत्तब्बे । पे० ।

*अतीतं आरब्ध अत्थि आवट्टना पे०. पणिधि, अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न आरब्ध अत्थि आवट्टना पे०. पणिधि, पच्चुप्पन्ना-
रम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

*अनागतं आरब्ध अत्थि आवट्टना पे० . पणिधि, अनागता- 5
रम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आरब्ध अत्थि आवट्टना पे० . पणिधि,
पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

१५ न वत्तब्ब - “अतीतानागतारम्मणं” चित्तं अनारम्मणं”
ति ? आमन्ता । 10

ननु अतीतानागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतानागतं नत्थि, तेन वत्तं रे वत्तब्बे - “अतीताना-
गतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं” ति । पे० ।

६१(७) वितक्कानुपत्तिकथा

१६ *सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

सब्बं चित्तं विचारानुपत्तितं पीतानुपत्तितं सुखानुपत्तितं दुक्खानु- 15
पत्तितं सोमनस्सानुपत्तितं दोमनस्सानुपत्तितं उपेक्खानुपत्तितं सद्धानु-
पत्तितं विरियानुपत्तितं सतानुपत्तितं समाधानुपत्तितं पञ्ञानुपत्तितं
रागानुपत्तितं दोसानुपत्तितं पे०. अनोत्तप्पानुपत्तितं ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता । 20

ननु अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधि, नो च वत्तं रे
वत्तब्बे - “सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं” ति ।

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता । 25

हञ्चि अत्थि अवितक्को अविचारो समाधि, नो च वत्तं रे
वत्तब्बे - “सब्बं चित्तं वितक्कानुपत्तितं” ति ।

१ अतीतारम्मण - रो०, एवमुपरि पि ।

सम्बन्धितं

ननु तयो समाधी ।

प्रवितकको विचारमत्तो समाधि,
आमन्ता ।

हृत्वि तत्रो समाधी बुद्धा

समाधि, प्रवितकको विचारमत्तो समाधि,
नो च वत् रे वत्तब्बे - "सम्बन्धितं"

६३(७)

१७ "सम्बन्धितो वितककयतो विचारयतो
ति ? आमन्ता ।

१० सम्बन्धितो फुसयतो फस्सविप्फारो सहो,
विप्फारो सहो सम्बन्धितो सम्बन्धितो
चेतयतो चेतनाविप्फारो सहो, सम्बन्धितो चित्तयतो
सम्बन्धितो सरतो सतिविप्फारो सहो, सम्बन्धितो
सहो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१९ "सम्बन्धितो वितककयतो विचारयतो
आमन्ता ।

वितकविप्फारो सहो सोत्तविज्जेय्यो सोत्तस्सिं
सोत्तस्स आपाव आगच्छती ति ? न हेव वत्तब्बे । ...

ननु वितकविप्फारो सहो न सोत्तविज्जेय्यो
२० पटिहुञ्जति न सोत्तस्स आपाव आगच्छती ति ?

हृत्वि वितकविप्फारो सहो न सोत्तविज्जेय्यो
पटिहुञ्जति न सोत्तस्स आपाव आगच्छति नो च वत् रे
सम्बन्धितो वितककयतो विचारयतो वितकविप्फारो सहो"

६३(८) न यथाचित्तस्स वाचा ति कथा

१८ न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

२१ अफस्सकस्स वाचा अवयवकस्स वाचा असम्बन्धकस्स

अचेतनकस्स वाचा अचित्तकस्स वाचा ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

ननु सफस्सकस्स वाचा सवेदनकस्स वाचा ससञ्जकस्स वाचा
सचेतनकस्स वाचा सचित्तकस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

हज्जि सफस्सकस्स वाचा पे० सचित्तकस्स वाचा, नो च 5
वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

अनावट्टेन्तस्स^१ वाचा पे० अनाभोगस्स वाचा पे०
अप्पणिदहन्तस्स वाचा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा पे० पणिदहन्तस्स 10
वाचा ति ? आमन्ता ।

हज्जि आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा पणिदहन्तस्स
वाचा, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

ननु वाचा चित्तसमुट्ठाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह 15
एकुप्पादा ति ? आमन्ता ।

हज्जि वाचा चित्तसमुट्ठाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह
एकुप्पादा, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

न भणितुकामो भणति, न कथेतुकामो कथेति, न आलपितुकामो 20
आलपति, न वोहरितुकामो वोहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो
आलपति, वोहरितुकामो वोहरती ति ? आमन्ता ।

हज्जि भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो
आलपति, वोहरितुकामो वोहरति, नो च वत रे वत्तब्बे — “न 25
यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

१६ न वत्तब्ब — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “अञ्ज भणिस्सामी” ति अञ्ज भणति,
“अञ्ज कथेस्सामी” ति अञ्ज कथेति, “अञ्ज आलपिस्सामी” ति

सद्य चित्त वितक्कानुपत्तिस्ति ? आमन्ता ।

ननु तयो समाधी वुत्ता भगवता — सवितक्को सविचारो समाधि,
अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधी ति ?
आमन्ता ।

५ हञ्चि तन्नो समाधी वुत्ता भगवता — सवितक्को सविचारो
समाधि अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधि,
नो च वत रे वत्तब्बे — 'सद्य चित्त वितक्कानुपत्तिस्ति' ति ।

६२(८) वितक्कविप्फारसङ्कथा

१७ *सम्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो
ति ? आमन्ता ।

१० सम्बसो फुसयतो फस्सविप्फारो सद्दो, सम्बसो वेदयतो वेदना-
विप्फारो सद्दो सम्बसो सञ्जानतो सञ्ज्याविप्फारो सद्दो सम्बसो
चेतयतो चेतनाविप्फारो सद्दो, सम्बसो चिन्तयतो चित्तविप्फारो सद्दो
सम्बसो सरतो सत्तिविप्फारो सद्दो, सम्बसो पजानतो पञ्जाविप्फारो
सद्दो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१५ *सम्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो ति ?
आमन्ता ।

वितक्कविप्फारो सद्दो सोत्तविज्झेम्यो सोत्तस्मि पटिहुज्जति
सोत्तस्स आपाथ भागच्छती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु वितक्कविप्फारो सद्दो न सोत्तविज्झेम्यो न सोत्तस्मि
२० पटिहुज्जति न सोत्तस्स आपाथ भागच्छती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वितक्कविप्फारो सद्दो न सोत्तविज्झेम्यो न सोत्तस्मि
पटिहुज्जति न सोत्तस्स आपाथ भागच्छति नो च वत रे वत्तब्बे —
सम्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो' ति ।

६३(९) न यथाचित्तस्स वाचा ति कथा

१८ न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

२५ अफस्सकस्स वाचा अथममकस्स वाचा, असञ्जकस्स वाचा

क्कमति, न आलोकेतुकामो आलोकेति, न विलोकेतुकामो विलोकेति, न सम्मिज्जितुकामो सम्मिज्जेति, न पसारेतुकामो पसारेतीति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

ननु अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति, पटिक्कमितुकामो पटिक्कमति, आलोकेतुकामो आलोकेति, विलोकेतुकामो विलोकेति, 5 सम्मिज्जितुकामो सम्मिज्जेति, पसारेतुकामो पसारेतीति ? आमन्ता^१ ।

हज्जि अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति पे० पसारेतुकामो पसारेति^२, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

२१ न वत्तब्बं — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “अज्जत्र गच्छिस्सामी” ति अज्जत्र गच्छति 10 . पे०... “अज्ज पसारेस्सामी” ति अज्ज पसारेतीति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि कोचि “अज्जत्र गच्छिस्सामी” ति अज्जत्र गच्छति . पे० “अज्ज पसारेस्सामी” ति अज्ज पसारेति, तेन वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

६५(११) अतीतानागतपञ्चुप्पन्नकथा

२२ *अतीतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

15

ननु अतीत निरुद्ध विगत विपरिणत अत्थङ्गत अब्भत्थङ्गत ति ? आमन्ता ।

हज्जि अतीत निरुद्ध विगत विपरिणत अत्थङ्गत अब्भत्थङ्गत, नो च वत रे वत्तब्बे — “अतीतेन समन्नागतो” ति ।

*अनागतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

20

ननु अनागत अजात अभूत असज्जात अनिब्बत्त अनभिनिब्बत्त अपातुभूत ति ? आमन्ता ।

हज्जि अनागत अजात अभूत असज्जात अनिब्बत्त अनभिनिब्बत्त अपातुभूत, नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागतेन समन्नागतो” ति ।

२३ *अतीतेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो, अनागतेन रूपक्खन्धेन 25 समन्नागतो, पञ्चुप्पन्नेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

१ सम्मिज्जितुकामो — म० । २-२ रो० पोत्थके नत्थि ।

अञ्जं आलपति, “अञ्जं वोहरिस्सामी” ति अञ्जं वोहरती ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अतिथि कोचि “अञ्जं मणिस्सामी” ति अञ्जं मणति

पे० “अञ्जं वोहरिस्सामी” ति अञ्जं वोहरति, तेन वत रे

५ वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स वाचा” ति ।

६४(१०) न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति कथा

२० *न यथाचित्तस्स कायकम्म ति ? आमन्ता ।

अफत्सकस्स कायकम्म पे० अचित्तकस्स कायकम्म ति ?

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु सफत्सकस्स कायकम्म पे० सचित्तकस्स कायकम्म ति ?

॥ आमन्ता ।

हञ्चि सफत्सकस्स कायकम्म पे० सचित्तकस्स कायकम्म,

नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

*न यथाचित्तस्स कायकम्म ति ? आमन्ता ।

अनावट्टेन्तस्स कायकम्म पे० अप्पणिदहन्तस्स कायकम्म
५ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु आवट्टेन्तस्स कायकम्म पे० पणिदहन्तस्स कायकम्म
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आवट्टेन्तस्स कायकम्म पे० पणिदहन्तस्स कायकम्म,
नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्म चित्तसमुद्धान चित्तेन सहजासं चित्तेन सह
एकुप्पाद ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायकम्म चित्तसमुद्धान चित्तेन सहजासं चित्तेन सह
एकुप्पादं नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

न अभिषामितुयामो अभिषयमति न पटिक्कमितुयामो पटि

कमति, न आलोकेतुकामो आलोकेति, न विलोकेतुकामो विलोकेति, न
 स्मिञ्जितुकामो^१ स्मिञ्जेति, न पसारेतुकामो पसारेतीति ? न हेव
 त्तब्बे । .. पे० . ।

ननु अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति, पटिक्कमितुकामो
 पटिक्कमति, आलोकेतुकामो आलोकेति, विलोकेतुकामो विलोकेति, 5
 स्मिञ्जितुकामो स्मिञ्जेति, पसारेतुकामो पसारेतीति ? आमन्ता^२ ।

हञ्चि अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति पे० पसारेतुकामो
 पसारेति^३, नो च वत रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

२१ १ न वत्तब्बं — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि “अञ्जत्र गच्छिस्सामी” ति अञ्जत्र गच्छति 10
 . पे०... “अञ्ज पसारेस्सामी” ति अञ्ज पसारेतीति ? आमन्ता ।^४

हञ्चि अत्थि कोचि “अञ्जत्र गच्छिस्सामी” ति अञ्जत्र
 गच्छति . पे० “अञ्ज पसारेस्सामी” ति अञ्ज पसारेति, तेन वत
 रे वत्तब्बे — “न यथाचित्तस्स कायकम्म” ति ।

६५(११) अतीतानागतपञ्चुप्पन्नकथा

२२ *अतीतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

15

ननु अतीत निरुद्धं विगत विपरिणत अत्थङ्गत अब्भत्थङ्गत ति ?
 आमन्ता ।

हञ्चि अतीत निरुद्धं विगत विपरिणत अत्थङ्गत अब्भत्थङ्गत,
 नो च वत रे वत्तब्बे — “अतीतेन समन्नागतो” ति ।

R

*अनागतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

20

ननु अनागत अजात अभूत असञ्जातं अनिब्बत्त अनभिनिब्बत्त
 अपातुभूत ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागत अजात अभूत असञ्जात अनिब्बत्त अनभिनिब्बत्त
 अपातुभूत, नो च वत रे वत्तब्बे — “अनागतेन समन्नागतो” ति ।

२३ *अतीतेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो, अनागतेन रूपक्खन्धेन 25
 समन्नागतो, पञ्चुप्पन्नेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो ति ? आमन्ता

तीहि रूपसन्धेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
अतीतेहि पञ्चहि सधेहि समभागतो, अनागतेहि पञ्चहि
सन्धेहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नेहि पञ्चहि सधेहि समभागतो ति ?
आमन्ता ।

५ पन्नरसहि सन्धेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*अतीतेन चक्खायतनेन समभागतो, अनागतेन चक्खायतनेन
समभागतो, पञ्चुप्पन्नेन चक्खायतनेन समभागतो ति ? आमन्ता ।

तीहि चक्खायतनेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
१० पे० ।

अतीतेहि द्वादसहि आयतनेहि समभागतो, अनागतेहि द्वादसहि
आयतनेहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नेहि द्वादसहि आयतनेहि समभागतो
ति ? आमन्ता ।

छत्तिंसायतनेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१५ *अतीताय चक्खुधातुया समभागतो, अनागताय चक्खुधातुया
समभागतो, पञ्चुप्पन्नाय चक्खुधातुया समभागतो ति ? आमन्ता ।

तीहि चक्खुधातूहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अतीताहि भट्ठारसहि धातूहि समभागतो, अनागताहि भट्ठारसहि
२० धातूहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नाहि भट्ठारसहि धातूहि समभागतो ति ?
आमन्ता ।

चतुप्पन्नासधातूहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*अतीतेन चक्खुन्द्रियेन समभागतो अनागतेन चक्खुन्द्रियेन
२५ समभागतो पञ्चुप्पन्नेन चक्खुन्द्रियेन समभागतो ति ? आमन्ता ।

तीहि चक्खुन्द्रियेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अतीतेहि यावीसतिन्द्रियेहि समभागतो अनागतेहि यावीसति
न्द्रियेहि समभागतो पञ्चुप्पन्नेहि यावीसतिन्द्रियेहि समभागतो ति ?
३० आमन्ता ।

छसट्ठिन्द्रियेहि समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

२४ *न वत्तब्ब - “अतीतानागतेहि समन्नागतो” ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि अट्ठविमोक्खझायी चतुन्न ज्ञानानं निकामलाभी नवन्न^१ अनुपुब्बविहारसमापत्तीन लाभी ति ? आमन्ता ।

5

हज्जि अत्थि अट्ठविमोक्खझायी चतुन्न ज्ञानानं निकामलाभी नवन्न^१ अनुपुब्बविहारसमापत्तीन लाभी, तेन वत रे वत्तब्बे - “अतीतानागतेहि समन्नागतो” ति ।

नवमो वग्गो ।

तत्सुद्धान

आनिससदस्साविस्स सयोजनान^२ प्हान, अमत्तारम्मण सयोजन, रूप सारम्मण, अनुसया अनारम्मणा, एवमेव^३ आण, अतीतानागतारम्मण चित्त, सब्ब चित्त वितक्कानुपत्तित, सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सट्ठो, न यथाचित्तस्स वाचा, तथेव कायकम्मं अतीतानागतेहि समन्नागतो ति ।

10

१ चतुन्न - सी०, रो० । २ सञ्जोजनान - सी०, स्या०, रो० । ३ एवमेव - स्या०, रो० ।

सीहि रूपकस्येहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

अतीतेहि पञ्चहि सन्धेहि समभागतो, अनागतेहि पञ्चहि सन्धेहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नेहि पञ्चहि सन्धेहि समभागतो ति ?
आमन्ता ।

५ पत्तरसहि सन्धेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*अतीतेन चक्खायतनेन समभागतो, अनागतेन चक्खायतनेन समभागतो पञ्चुप्पन्नेन चक्खायतनेन समभागतो ति ? आमन्ता ।

१० तीहि चक्खायतनेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अतीतेहि द्वादसहि आयतनेहि समभागतो, अनागतेहि द्वादसहि आयतनेहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नेहि द्वादसहि आयतनेहि समभागतो ति ? आमन्ता ।

धत्तिसायतनेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० - ।

१५ *अतीताय चक्खुधातुया समभागतो अनागताय चक्खुधातुया समभागतो, पञ्चुप्पन्नाय चक्खुधातुया समभागतो ति ? आमन्ता ।

तीहि चक्खुधातूहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

२० अतीताहि अट्टारसहि धातूहि समभागतो, अनागताहि अट्टारसहि धातूहि समभागतो, पञ्चुप्पन्नाहि अट्टारसहि धातूहि समभागतो ति ?
आमन्ता ।

चतुपञ्चासधातूहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
.. पे० ।

२५ *अतीतेन चक्खुन्द्रियेन समभागतो अनागतेन चक्खुन्द्रियेन समभागतो पञ्चुप्पन्नेन चक्खुन्द्रियेन समभागतो ति ? आमन्ता ।

तीहि चक्खुन्द्रियेहि समभागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अतीतहि यावीसत्तिन्द्रियेहि समभागतो अनागतेहि यावीसत्तिन्द्रियेहि समभागतो पञ्चुप्पन्नेहि यावीसत्तिन्द्रियेहि समभागतो ति ?

३० आमन्ता ।

२ उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे निरुद्धे मग्गो उप्पज्जती ति ?
आमन्ता ।

मतो मग्गं भावेति, कालङ्कतो^१ मग्गं भावेती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

६७(२) रूपं मग्गो ति कथा

३ *मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो ति ? आमन्ता । 5

सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो
मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधि, नो 10
च वत रे वत्तब्बे — “मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो” ति ।

*सम्मावाचा मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? 15
आमन्ता ।

हज्जि अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधि, नो
च वत रे वत्तब्बे — “सम्मावाचा मग्गो” ति ।

*सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न 20
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधि,
नो च वत रे वत्तब्बे — “सम्माआजीवो मग्गो” ति । 25

४ *सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

१ कालकतो — स्या०, एवमुपरि पि ।

१०. दसमो वर्गो

६६ (१) निरोधकथा

१ *उपपत्तिसिधे' पञ्चकखन्धे' अनिरुद्धे किरिया पञ्चकखन्धा
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

दसन्न खन्धान समोधान होति, दस खन्धा सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३ दसन्न खन्धान समोधान होति, दस खन्धा सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विस्र फस्सान पे० द्विस्र चित्तान समोधान होती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

१० *उपपत्तिसिधे पञ्चकखन्धे अनिरुद्धे किरिया चत्तारो खन्धा
उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

नवन्न खन्धान समोधान होति नव खन्धा सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

नवन्न खन्धान समोधान होति नव खन्धा सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

१५ द्विस्र फस्सान पे० द्विस्र चित्तान समोधान होती ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*उपपत्तिसिधे पञ्चकखन्धे अनिरुद्धे किरियाआण उपपज्जती
ति ? आमन्ता ।

२० छन्न खन्धान समोधान होति, छ खन्धा सम्मुखीभावे आगच्छन्ती
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

छन्न खन्धान समोधान होति, छ खन्धा सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विस्र फस्सान पे० द्विस्र चित्तान समोधान होती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२ उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे निरुद्धे मग्गो उप्पज्जती ति ?

आमन्ता ।

मतो मग्ग भावेति, कालङ्कतो^१ मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

६७(२) रूपं मग्गो ति कथा

३ *मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो ति ? आमन्ता ।

5

सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “मग्गसमङ्गिस्स रूप मग्गो” ति ।

10

*सम्मावाचा मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० . पणिधी ति ? आमन्ता ।

15

हज्जिच अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “सम्मावाचा मग्गो” ति ।

*सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

20

ननु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे — “सम्माआजीवो मग्गो” ति ।

25

४ *सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

१ कालकतो — स्या०, एवमुपरि पि ।

सम्मावाचा मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

सम्मादिट्ठि मग्गो सा च सारम्मणा अत्थि ताय आवट्टना
पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो मग्गो, सो च सारम्मणो,
अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०.. ।

सम्मासङ्कुप्पो पे० सम्मावायामो पे०.. सम्मासति
.. पे० ।

*सम्मासमाधि मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
पे०.. पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना
... पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

सम्मासमाधि मग्गो सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो पे०.. सम्माआजीवो मग्गो सो च सारम्मणो
अत्थि तस्स आवट्टना पे०.. पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०... ।

*सम्मावाचा मग्गो, सा च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना
पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गो सा च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना
पे० पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे० ।

सम्मावाचा मग्गो सा च अनारम्मणा नत्थि ताय आवट्टना
.. पे०.. पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कुप्पो .. पे० सम्मावायामो सम्मासति ... सम्मा
गमापि मग्गो सो च अनारम्मणो नत्थि तस्स आवट्टना ... पे० -
पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो मग्गो सो च अना
रम्मणो नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिघी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि सम्मासङ्कुप्पो सम्मावायामो सम्मासति
पे० सम्मासमाधि मग्गो सो च अनारम्मणा नत्थि तस्स आवट्टना
.. पे०.. पणिघी ति ? न हेव वत्तव्वे । .. पे०.. ।

५. न वत्तब्बं — “मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो” ति ? आमन्ता ।

ननु सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो, तेन त रे वत्तब्बे — “मग्गसमङ्गिस्स रूप मग्गो” ति ।

5

६८(३) पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स मग्गकथा

६. *पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च

वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना” ति ।

*ननु पञ्चविज्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा

10

अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भन्नवत्थुका असम्भन्नारम्मणा

नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्जमञ्जस्स गोचरविसयं पच्चनु-

, R

भोन्ति, न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न

अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्ब अचरिम उप्पज्जन्ति, न अञ्ज-

मञ्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा ति ?

15

आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा, नो च वत रे वत्तब्बे —

“पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना” ति ।

७ *चक्खुविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ?

आमन्ता ।

20

चक्खुविज्ञाणं सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

चक्खुविज्ञाणं सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खु च पटिच्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्खुविज्ञाण ति ?

न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

चक्खु च पटिच्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्खुविज्ञाण ति ?

25

आमन्ता ।

"चक्षुश्च पटिच्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण" ति—अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्षुश्च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण" ति—अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

४ हञ्चि "चक्षुश्च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण" ति—अत्येव सुत्तन्तो नो च वत रे वत्तव्ये— "चक्षुश्च पटिच्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाण" ति ।

८ "चक्षुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

१० चक्षुविञ्जाण अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

चक्षुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाण फस्स आरब्भ पे० वेदन आरब्भ ...

सुञ्ज आरब्भ चेतन आरब्भ चित्त आरब्भ चक्षु आरब्भ ...

११ काय आरब्भ सह आरब्भ पे० फोटुब्ब आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तव्ये, पे० ।

*मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्जाण सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना चक्षुविञ्जाण

२० सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तव्ये । पे०... ।

मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना मनोविञ्जाण अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्षुविञ्जाण अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तव्ये । ... पे०... ।

२३ मनोविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना मनोविञ्जाण फस्स आरब्भ वेदन आरब्भ पे० फोटुब्ब आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्षुविञ्जाण फस्स आरब्भ वेदन आरब्भ ... पे० फोटुब्ब आरब्भ उप्पज्जती

३० ति ? न हेव वत्तव्ये । पे० ।

६ तं वत्तब्ब - “पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्ग-
भावना” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं
दिस्वा न निमित्तग्गाही होति नानुब्यञ्जनग्गाही पे० सोतेन
सह सुत्वा घानेन गन्ध घायित्वा जिह्वाय रसं सायित्वा 5
पे० कायेन फोटुब्ब फुसित्वा न निमित्तग्गाही होति नानु-
ब्यञ्जनग्गाही” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविज्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ।

६६(४) पञ्चविज्ञाणा कुसला पि अकुसला पी ति कथा

१० *पञ्चविज्ञाणा कुसला पि अकुसला पी ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? 10
आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च
वत रे वत्तब्बे - “पञ्चविज्ञाणा कुसला पि अकुसला पी” ति ।

ननु पञ्चविज्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा
अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा 15
नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्जमञ्जस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति,
न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न
अव्वोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुव्व अचरिम उप्पज्जन्ति, न अञ्ज-
मञ्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा ति ?
आमन्ता । 20

हञ्चि पञ्चविज्ञाणा अनाभोगा, नो च वत रे वत्तब्बे -
“पञ्चविज्ञाणा कुसला पि अकुसला पी” ति ।

११ *चक्खुविज्ञाण कुसल ति ? आमन्ता ।

चक्खुविज्ञाण मुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० । 25

चक्खुविज्ञाण सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खु च पटिच्च मुञ्जत च उप्पज्जति चक्खुविज्ञाण ति ?
न हेव वत्तब्बे ।

चक्षुः च पटिञ्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं ति ?
आमन्ता ।

चक्षुः च पटिञ्च सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं
ति - अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति -
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

इत्थि “चक्षुः च पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं”
ति - अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - “चक्षुः च पटिञ्च
सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं” ति ।

१२ *चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
चक्षुविञ्जाणं अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।
चक्षुविञ्जाणं फस्स आरब्भ पे० चित्त आरब्भ चक्षुः
आरब्भ काय आरब्भ सह आरब्भ पे० फोढुब्ब आरब्भ
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि मनोविञ्जाणं सुञ्जत
आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि चक्षुविञ्जाणं
सुञ्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्जाणं
अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्षुविञ्जाणं
अतीतानागत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

मनोविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि मनोविञ्जाणं फस्स
आरब्भ पे० चित्त आरब्भ वाय आरब्भ सह आरब्भ पे०
फोढुब्ब आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं कुसलं पि अकुसलं पि चक्षुविञ्जाणं फस्स
आरब्भ पे० फोढुब्ब आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

१३ न वत्तब्बं — “पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी”
ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं
दिस्वा निमित्तग्गाही होति पे० न निमित्तग्गाही होति पे०
सोतेन सह सुत्वा पे० कायेन फोढुब्ब फुसित्वा निमित्तग्गाही 5
होति पे० न निमित्तग्गाही होती” ति । अथेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविज्जाणा कुसला पि अकुसला पी ति ।

१००(५) साभोगा ति कथा

१४ *पञ्चविज्जाणा साभोगा ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? 10
आमन्ता ।

हज्जि पञ्चविज्जाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च
वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्जाणा साभोगा” ति ।

ननु पञ्चविज्जाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा
अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भन्नवत्थुका असम्भन्नारम्मणा 15
नानावत्थुका नानारम्मणा न अज्जमज्जस्स गोचरविसय पच्चनुभोन्ति,
न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न
अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्ब अचरिम उप्पज्जन्ति, ननु
पञ्चविज्जाणा न अज्जमज्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती ति ?
आमन्ता ।

20

हज्जि पञ्चविज्जाणा न अज्जमज्जस्स समनन्तरा
उप्पज्जन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “पञ्चविज्जाणा साभोगा” ति ।

१५ *चक्खुविज्जाणं साभोग ति ? आमन्ता ।

चक्खुविज्जाण सुज्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

25

चक्खुविज्जाण सुज्जत आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खु च पटिच्च सुज्जत च उप्पज्जति चक्खुविज्जाण ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

चक्षुः पटिञ्च सुञ्जत च ॥

आमन्ता ।

“चक्षुः पटिञ्च सुञ्जत च ॥

ति - अत्वेव सुतन्तो ति ? नत्वि ।

८ “चक्षुः पटिञ्च रूपे च उप्पज्जति

अत्वेव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

हृदि च “चक्षुः पटिञ्च रूपे च

ति - अत्वेव सुतन्तो, नो च वत्त रे वत्तम्बे ॥

सुञ्जत च उप्पज्जति चक्षुविञ्जाणं ति ।

१० “चक्षुविञ्जाणं सामोहं ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं अतीतानागत आरम्भ उप्पज्जती
हेव वत्तम्बे । पे० ।

चक्षुविञ्जाणं सामोहं ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं फस्स आरम्भ पे० ॥

१५ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

मनोविञ्जाणं सामोहं, मनोविञ्जाणं सुञ्जत

उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं सामोहं चक्षुविञ्जाणं

उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ।

२० मनोविञ्जाणं सामोहं मनोविञ्जाणं अतीतानागत

उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं सामोहं, चक्षुविञ्जाणं अतीतानागत

उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ॥

मनोविञ्जाणं सामोहं मनोविञ्जाणं फस्स आरम्भ

२५ फोटुञ्च आरम्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्षुविञ्जाणं सामोहं चक्षुविञ्जाणं फस्स आरम्भ

फोटुञ्च आरम्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तम्बे । पे० ॥

१६ नि वत्तम्बं - ‘पञ्चविञ्जाणां सामोहा’

ननु वत्तं भगवता - ‘इह विञ्जते, निञ्ज’

३० दिस्वा निमित्तञ्चाही होति ... पे० ... न निमित्तञ्चाही होति

कायेन फोटुब्बं फुसित्वा निमित्तग्गाही होति . पे० न निमित्तग्गाही होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविञ्जाणा साभोगा ति । . पे० . ।

१०१ (६) द्वीहि सीलेहि कथा

१७ *मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि द्वीहि सञ्जाहि 5
द्वीहि चेतनाहि द्वीहि चित्तेहि द्वीहि सद्धाहि द्वीहि विरियेहि द्वीहि
सतीहि द्वीहि समाधीहि द्वीहि पञ्जाहि समन्नागतो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

*मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन फस्सेन लोकियाय वेदनाय लोकियाय 10
पञ्जाय^१ लोकियाय चेतनाय लोकियेन चित्तेन लोकियाय सद्धाय
लोकियेन विरियेन लोकियाय सतिया लोकियेन समाधिना लोकियाय
पञ्जाय समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

*मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सीलेन समन्नागतो
ति ? आमन्ता । 15

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च फस्सेन समन्नागतो
. पे० लोकियाय च लोकुत्तराय च पञ्जाय समन्नागतो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी पुथुज्जनो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

१८ *मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ?
आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मादिद्विया समन्नागतो ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? 25
आमन्ता ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन सम्मासङ्कप्पेन पे० .. लोकियेन
सम्मावायामेन पे० लोकियाय सम्मासत्तिया पे० लोकियेन
सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन सम्माकम्मन्तेन पे० लोकियेन

5 सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियाय सम्मादिट्ठिया पे० लोकियेन
सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*मग्नसमञ्ज्नी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

10 मग्नसमञ्ज्नी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया
समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

15 मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन
पे० लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मावायामेन पे० ..

लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मासत्तिया पे० लोकियेन च
लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

20 *मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्माकम्मन्तेन
पे० सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया
समन्नागतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्माआजीवेन
समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

25 मग्नसमञ्ज्नी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन
पे० लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

१६ १ न वत्तब्बं — “मग्नसमञ्ज्नी दीहि सीलेहि समन्नागतो’
ति ? आमन्ता ।

30 लोकिये सीलं निरुद्धं भगो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

दुस्सीलो खण्डसीलो छिन्नसीलो^१ मगं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० . ।

तेन हि मगसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ।

१०२(७) सीलं अचेतसिकं ति कथा

२०. *सील अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

रूपं . निब्बान .. चक्खायतनं कायायतनं रूपायतनं 5

फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

फस्सो अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सील अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

वेदना सञ्ज्ञा चेतना सद्धा .. विरियं . सति .. 10

समाधि . पञ्जा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० . ।

*फस्सो चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सील चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

वेदना . सञ्ज्ञा चेतना सद्धा . विरियं ... सति ..

समाधि पे० . पञ्जा चेतसिका ति ? आमन्ता । 15

सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०... ।

२१ *सील अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

अनिट्ठफलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. ।

ननु इट्ठफलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि इट्ठफलं, नो च वत रे वत्तब्बे — “सील अचेतसिकं” ति । 20

*सद्धा इट्ठफला, सद्धा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सील इट्ठफलं, सील चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

विरिय . सति समाधि पे० पञ्जा इट्ठफला, पञ्जा

चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सील इट्ठफलं, सील चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . । 25

*सील इट्ठफलं, सील अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

१ छिन्नसीलो — स्या० ।

सदा इदुफला, सदा अचेतसिका

पे० ।

सील इदुफला, सील अचेतसिका ति ?

विरिय सति समाधि पे० .. पञ्चमः

३ अचेतसिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

२२ *सील अचेतसिका ति ? आमन्ता ।

अफलं अविपाक ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तनु सफल सविपाक ति ? आमन्ता ।

हृदि सफल सविपाकं, नो च वत्त रे वत्तब्बे

० अचेतसिका ति । .. पे० ।

*अन्त्यायतन अचेतसिका अविपाक ति ? आमन्ता ।

सील अचेतसिका अविपाक ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सोतायतनं कायायतनं रूपायतनं ... पे०...

अचेतसिका अविपाक ति ? आमन्ता ।

१५ सील अचेतसिका अविपाक ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*सील अचेतसिका सविपाकं ति ? आमन्ता ।

अन्त्यायतन अचेतसिका सविपाकं ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

सील अचेतसिका सविपाक ति ? आमन्ता ।

१० सोतायतन पे० कायायतनं रूपायतनं ... पे०...

फोदुम्मायतन अचेतसिका सविपाक ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

२३ सम्माबाचा अचेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

सम्माबाचा अचेतसिका ति ? आमन्ता ।

२५ सम्मासकूपो .. सम्माबायामो सम्मासति ... पे०...

सम्मासमाधि अचेतसिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माबाजीयो अचेतसिका ति ?

आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेव वत्तब्बे । ...

सम्माआजीवो अचेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्खप्पो . सम्मावायामो . सम्मासति .. सम्मासमाधि
अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ।

* सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०.. । 5

सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं
वत्तब्बे .. पे० ।

सम्मासङ्खप्पो .. सम्मावायामो सम्मासति ... पे० . सम्मा-
समाधि चेतसिको ति ? आमन्ता । 10

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

सम्मासमाधि चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो . पे० सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं
वत्तब्बे । . पे०.. ।

२४ १ न वत्तब्ब - "सीलं अचेतसिक" ति ? आमन्ता । 15

सीले उप्पज्जित्वा निरुद्धे दुस्सीलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
... पे०'... ।

तेन हि सील अचेतसिक ति ।

१०३(८) सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति कथा

२५ * सील न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

रूप निब्बान चक्खायतन पे० फोढुब्बायतनं ति ? 20
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सीलं न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

फस्सो न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

सील न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

वेदना पे० सञ्जा चेतना सद्धा विरिय सति 25
समाधि पे० पञ्चा न चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०.. ।

* फस्सो चित्तानुपरिवर्त्तीति ? आमन्ता ।

सील चित्तानुपरिवर्त्तीति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

वेदना पे० .. सुब्बमा ..

समाधि पे० पब्बमा चित्तानुपरिवत्ती हि
सीस चित्तानुपरिवत्ती ति ? न

२६ *सम्मावाचा न

सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवत्ती ति ?

सम्मावाचा न चित्तानुपरिवत्ती ति ?

सम्मासङ्कुप्पो सम्मावाचामो ..

सम्मासमाधि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेव

*सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो न

१० आसन्ता ।

सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न

सम्माआजीवो न चित्तानुपरिवत्ती ति ?

सम्मासङ्कुप्पो सम्मावाचामो सम्मासति ..

समाधि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१५ *सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आसन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेव

सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आसन्ता ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० *सम्मासङ्कुप्पो सम्मावाचामो सम्मासति ... पे०

समाधि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आसन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सम्मासमाधि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आसन्ता ।

सम्माकम्मन्तो पे० सम्माआजीवो चित्तानुपरिवत्ती

२५ न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२७ १ न वत्तब्ब — 'सीस न चित्तानुपरिवत्ती' ति ?

सीसे उप्पज्जित्वा निरुद्धे वुस्सीसो होती ति ? न

... पे० ।

तेन हि सीस न चित्तानुपरिवत्ती ति ।

१०४(६) समादानहेतुकथा

२८ *समादानहेतुकं सील वड्ढती ति ? आमन्ता ।

R

समादानहेतुको फस्सो वड्ढति, वेदना वड्ढति, सञ्जा वड्ढति, चेतना वड्ढति, चित्त वड्ढति, सद्धा वड्ढति, विरिय वड्ढति, सति वड्ढति, समाधि वड्ढति, पञ्जा वड्ढती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*समादानहेतुकं सील वड्ढती ति ? आमन्ता ।

5

लता विय वड्ढति, मालुवा विय वड्ढति, रुक्खो विय वड्ढति, तिणं विय वड्ढति, मुञ्जपुञ्जो विय वड्ढती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

२९ *समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

सील समादियित्वा कामवितक्क वितक्केन्तस्स व्यापादवितक्क वितक्केन्तस्स विहिंसावितक्क वितक्केन्तस्स सील वड्ढती ति ? आमन्ता ।

10

द्विन्न फस्सान पे० द्विन्नं चित्तान समोधान होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

B

द्विन्न फस्सान पे० द्विन्नं चित्तान समोधान होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता^१ कण्हसुक्कसप्पटि- भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

15

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूर- विदूरानि^१ कन्मानि चत्तारि ? नभ च, भिक्खवे, पथवी^२ च — इद पठम सुविदूरविदूर पे० तस्मा सत्त धम्मो असन्नि आरका” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

20

तेन हि न वत्तब्ब — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीन- पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभाव आगच्छन्ती” ति ।

३० न वत्तब्बं — “समादानहेतुक सील वड्ढती” ति ? आमन्ता ।

25

ननु वुत्त भगवता — “आरामरोपा वनरोपा पे० धम्मट्ठा सीलसम्पन्ना ते जना सग्गगामिनो” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समादानहेतुक सील वड्ढती ति ।

१०५(१०) विष्ण्वसि सीमं ति

३१ "विष्ण्वसि सीमं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेव

अदिभावाता वेरमणी ति ? न हेव

कामेसुमिच्छावारा वेरमणी ति ?

मुसाबावा वेरमणी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सुरामेरयमज्जपमादट्टाना वेरमणी ति ? न

पे० ।

अभिबादन सीम, पञ्चुट्टानं सीम, वज्जविकम्भ

सामीच्चिकम्म सीम आसनाजिहारो सीम, लेय्याजिहारो

१० वकामिहारो सीमं, पादकवसिकाभिहारो सीमं, न्हव

सीम ति ? आमन्ता ।

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

सुरामेरयमज्जपमादट्टाना वेरमणी ति ? न हेव

पे० ।

३२ न वत्तब्ब - "विष्ण्वसि सीमं" ति ?

दुस्सित्त्य ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

तेन हि विष्ण्वसि सीम ति ।

१०६(११) अविष्ण्वसि दुस्सित्त्यं ति कम्म

३३ "अविष्ण्वसि दुस्सित्त्य ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

अदिभावाता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

कामेसुमिच्छावारा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

मुसाबावो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सुरामेरयमज्जपमादट्टाना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०

पापकम्म समाप्पियित्वा वान दवन्तस्स पुब्बं च

२५ उभो वहुन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ वज्जविकम्भ - सी एवा रो । २ पादकवसिकाभिहारो -

१ वहुने - रो । ४. निदुक्कम्भ - सी ।

पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे० . द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० . ।

द्विन्नं फस्सानं . पे० . द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि !
कतमानि चत्तारि ? नभं च भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूरविदूरं
. पे० तस्मा सतं धम्मो असन्नि आरका” ति । अत्येव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता
कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती” ति ।

३४ न वत्तब्बं — “अविज्जति दुस्सित्यं” ति ? आमन्ता ।

१ एत्थ “पापकम्म समादियित्वा चीवरं ददन्तस्स, पिण्डपातं ददन्तस्स, सेनासनं ददन्तस्स,
गिलानपच्चयमेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स, अभिवादनाहस्सं अभिवादेन्तस्स, पच्चुट्टानाहस्सं
पच्चुट्टेन्तस्स, अञ्जलीकम्माराहस्सं अञ्जलीकम्मं करोन्तस्स, सम्मीचिकम्माराहस्सं सम्मीचिकम्मं
करोन्तस्स, आसनाराहस्सं आसनं ददन्तस्स, मगाराहस्सं मगं ददन्तस्स, पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो
वड्ढन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पुञ्जं च अपुञ्जं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि । कतमानि चत्तारि ? नभं
च, भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूरविदूरं पे० तस्मा सतं धम्मो असन्नि आरका”
ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा
धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती” ति सी०, स्मा०, रो० पोत्यकेसु अधिको पाठो दिस्सति ।

ननु पापकर्म समाधिर्लोभासी

हृदि पापकर्म समाधिर्लोभासी

“अविच्छति दुस्तिथ्य” ति ।

तत्पुत्राय

उप्यजेति^१ पञ्चमकर्मणि

उप्यजति^१, मम्यसमङ्गिस्स स्य मम्यो,

समाभावा, पञ्चविच्छाया कुसला पि अनुपला

सामोमा, मग्गसमङ्गी द्वीहि सीसेहि समभागतो, सीसं,

न चित्तानुपरिबत्ति, समावातहेतुकं सीसं बहुती ति,

अविच्छति दुस्तिथ्य ति ।

तत्पुत्राय

नियामसङ्गहमतानिस्सता^२ च निरोधो ति^३ ।

— ० —

१ उप्यजेति — य० । २-२ की स्ता यो० योमकेदु वरिप ।

उप्यजति — य० । ३-३ की स्ता यो० योमकेदु वरिप ।

ति — यो० स्ता ; नियामसङ्गहमतानिस्सता य० ।

नियामसङ्गहमतानिस्सता — यो० ।

११. एकादसमो वग्गो

१०७-१०६ (१-३) तिस्सो पि अनुसयकथा

१ *अनुसया अब्याकता ति ? आमन्ता ।

विपाकाब्याकता किरियाब्याकता रूप निब्बानं चक्खायतनं

... पे०... फोटुब्बायतनं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कामरागानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठान कामरागसयोजनं कामोघो 5

कामयोगो कामच्छन्दनीवरण अब्याकत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .।

कामरागो कामरागपरियुट्ठान . पे० . कामच्छन्दनीवरणं

अकुसलं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .।

*पटिघानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता । 10

पटिघ पटिघपरियुट्ठानं पटिघसयोजन अब्याकत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पटिघ पटिघपरियुट्ठान पटिघसयोजन अकुसल ति ? आमन्ता ।

पटिघानुसयो अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

*मानानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता । 15

मानो मानपरियुट्ठान मानसयोजन अब्याकतं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० .।

मानो मानपरियुट्ठानं मानसयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

मानानुसयो अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*दिट्ठानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता । 20

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठान दिट्ठिसंयोजनं अब्याकतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठान दिट्ठिसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

विद्वानुसयो अनुसयो ति ? न हेतुः
 "विचिकिञ्चानुसयो अभ्याकृतो ति ?
 विचिकिञ्चा

विचिकिञ्चानीवरण अभ्याकृत ति ? न हेतुः

विचिकिञ्चा विचिकिञ्चापरिवृत्तम्

विचिकिञ्चानीवरण अनुसयं ति ? आगन्ता ।

विचिकिञ्चानुसयो अनुसयो ति ? न हेतुः

"अवरागानुसयो अभ्याकृतो ति ? आगन्ता ।

अवरागो अवरागपरिवृत्तम् अवरागसंयोजनम्

० न हेतुः वक्तव्ये । ... पे० ।

अवरागो अवरागपरिवृत्तम् अवरागसंयोजनम्

आगन्ता ।

अवरागानुसयो अनुसयो ति ? न हेतुः वक्तव्ये ।

"अविज्ज्ञानुसयो अभ्याकृतो ति ? आगन्ता ।

अविज्ज्ञा अविज्ज्ञोषो अविज्ज्ञायोषो

अविज्ज्ञासंयोजन अविज्ज्ञानीवरण अभ्याकृतं ति ? न हेतुः

पे० ।

अविज्ज्ञा अविज्ज्ञोषो अविज्ज्ञायोषो अविज्ज्ञासंयोजनम्

अविज्ज्ञासंयोजन अविज्ज्ञानीवरण अनुसयं ति ? आगन्ता ।

अविज्ज्ञानुसयो अनुसयो ति ? न हेतुः वक्तव्ये । ... पे० ।

२ न वक्तव्यं - "अनुसया अभ्याकृता" ति ? आगन्ता ।

पुण्यज्ज्ञो कुससाभ्याकृते चित्ते वक्तव्ये "सामुसयो" ति

ति ? आगन्ता ।

कुससाकुससा यम्मा सम्मुखीभावं आनञ्जली ति ? न हेतुः

वक्तव्ये । पे० ।

तेन हि अनुसया अभ्याकृता ति ।

पुण्यज्ज्ञो कुससाभ्याकृते चित्ते वक्तव्ये "सामुसयो" ति

ति ? आगन्ता ।

कुससाकुससा यम्मा सम्मुखीभावं आनञ्जली ति ? न

वक्तव्ये । ... पे० ।

तेन हि रागो अब्याकतो ति ।

३ *अनुसया अहेतुका ति ? आमन्ता ।

B 325

रूपं निब्बान चक्खायतनं पे० फोढुब्बायतन ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० .. ।

*कामरागानुसयो अहेतुको ति ? आमन्ता ।

5

कामरागो कामरागपरियुद्धान कामरागसंयोजनं कामच्छन्द-
नीवरणं अहेतुक ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

कामरागो कामरागपरियुद्धानं ... पे० .. कामच्छन्दनीवरणं
सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . । 10

पटिधानुसयो पे०. मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचि-
किञ्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो अहेतुको ति ?
आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुद्धानं
अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अहेतुक ति ? न हेवं वत्तब्बे । 15
... पे० . ।

अविज्जा अविज्जोघो पे० अविज्जानीवरणं सहेतुकं
ति ? आमन्ता । R

अविज्जानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

४ न वत्तब्बं - "अनुसया अहेतुका" ति ? आमन्ता । 20

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति
वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनुसया तेन हेतुना सहेतुका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० . ।

तेन हि अनुसया अहेतुका ति ।

पुथुज्जनो कुसलाव्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो 25
ति ? आमन्ता ।

रागो तेन हेतुना सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

तेन हि रागो अहेतुको ति ।

५ *अनुमया चित्तविप्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

कथं गित्वाण कथञ्चान्यथा
वत्तब्बे । पे० ।

*कामरागानुसयो

कामरागो कामरागपरिणुत्त

५ कामरागो कामरागपरिणुत्त
पे० ॥

कामरागो कामरागपरिणुत्त

चित्तसम्पत्तुत्ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो चित्तसम्पत्तुत्ति ?

१० ६ *कामरागानुसयो चित्तविप्युत्त

कामरागानुसयो चित्तविप्युत्त

सङ्कारकान्धो चित्तविप्युत्त ?

सङ्कारकान्धो चित्तविप्युत्त ?

वेदनाकान्धो सङ्कारकान्धो

१३ वत्तब्बे । पे० ।

*कामरागानुसयो सङ्कारकान्धपरिणुत्त

आमन्ता ।

कामरागो सङ्कारकान्धपरिणुत्त

हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० कामरागो सङ्कारकान्धपरिणुत्त चित्तसम्पत्तुत्ति ?
आमन्ता ।

कामरागानुसयो सङ्कारकान्धपरिणुत्त

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कामरागानुसयो सङ्कारकान्धपरिणुत्त

२५ कामरागो सङ्कारकान्धपरिणुत्त चित्तसम्पत्तुत्ति ?

सङ्कारकान्धो एकवेत्तो चित्तसम्पत्तुत्ति एकवेत्तो

चित्तसम्पत्तुत्ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सङ्कारकान्धो एकवेत्तो चित्तसम्पत्तुत्ति एकवेत्तो

चित्तसम्पत्तुत्ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

७ *पटिधानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्त- 5 विप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०.. ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्त- सम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

८ *अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता । 10

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सज्जाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? 20 आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो, अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता । 25

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

केवलप्रकाशे

चित्तविष्णुतो ति ? न हेतुं वराब्धे ॥ ५ ॥

१. न वराब्धं - "अनुसया

पुण्ड्रजगते कुसुमाभ्याकृते चित्ते

६ वराब्धो ति ? आगम्यता ।

अनुसया तेन चित्तेन सम्पन्नता

तेन हि अनुसया चित्तविष्णुता

पुण्ड्रजगते कुसुमाभ्याकृते चित्ते

ति ? आगम्यता ।

१० रावो तेन चित्तेन सम्पन्नता ति ? न

तेन हि रावो चित्तविष्णुतो ति ।

११० (४) अष्टमस्कन्ध

१० अष्टम्यामे विगते आनविष्णुते

वराब्धं - "आधी" ति ? आगम्यता ।

रावे विगते न वराब्धं - "वीतरावो" ति ?

१५ वे० ।

अष्टम्यामे विगते आनविष्णुते चित्ते

- 'आधी' ति ? आगम्यता ।

दोषे विगते मोहे विगते चित्ते

- "विचिन्मोहो" ति ? न हेतुं वराब्धे । वे० ।

२० रावे विगते वराब्धं - "वीतरावो" ति ?

अष्टम्यामे विगते आनविष्णुते चित्ते

- 'आधी' ति ? न हेतुं वराब्धे । वे० ।

दोषे विगते - मोहे विगते चित्ते

- "विचिन्मोहो" ति ? आगम्यता ।

२५ अष्टम्यामे विगते आनविष्णुते चित्ते वराब्धे

"आधी" ति ? न हेतुं वराब्धे । वे० ।

११ अष्टम्यामे विगते आनविष्णुते चित्ते वराब्धे

- "आधी" ति ? आगम्यता ।

अतीतेन आणेन आणी निरुद्धेन विगतेन पटिपस्सद्धेन^१ आणेन
आणी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१११(५) आणं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१२ *आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

रूपं तिब्बानं चक्खायतनं पे० फोढुब्बायतनं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

5

आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्जा पञ्चिन्द्रियं पञ्जावलं सम्मादिट्ठिं धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पञ्जा पञ्चिन्द्रियं पञ्जावलं सम्मादिट्ठिं धम्मविचय-
सम्बोज्झङ्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

10

आणं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*आणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे० ।

15

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्जाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

20

पञ्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

आणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं, पञ्जा सङ्खार-
क्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

25

सङ्गारकसम्बो

ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे०... १

सङ्गारकसम्बो एकवेसो

ति ? आमन्ता ।

८ वेदनाकसम्बो सम्पञ्जाकसम्बो एकवेसो

चित्तविप्पमुत्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । ...

१३ नि वत्तब्बं — “आण

अरहा वक्खुविज्झाणसमञ्जी

आमन्ता ।

३३ १० आण तेन चित्तेन सम्पमुत्ता ति ? न हेव

तेन हि आण चित्तविप्पमुत्ता ति ।

२९ अरहा वक्खुविज्झाणसमञ्जी

आमन्ता ।

पञ्जा तेन चित्तेन सम्पमुत्ता ति ? न हेव

१५ तेन हि पञ्जा चित्तविप्पमुत्ता ति ।

११२(४) इदं दुक्खं ति वाच

१४ “इदं दुक्खं” ति वाच भासतो “इदं

पवसती ति ? आमन्ता ।

“अयं दुक्खसमुत्थयो” ति वाच भासतो “अयं

ति आण पवसती ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे०... ।

२० इदं दुक्खं ति वाच भासतो “इदं दुक्खं” ति वाच

ति ? आमन्ता ।

“अयं दुक्खनिरोधो” ति वाच भासतो “अयं

ति आण पवसती ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे०... ।

इदं दुक्खं ति वाच भासतो “इदं दुक्खं” ति वाच

५ ति ? आमन्ता ।

अयं वत्तो ति वाच भासतो “अयं वत्तो” ति

ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे०... ।

*“अयं समुदयो” ति वाचं भासतो न च “अयं समुदयो” ति
ज्वाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

“अयं निरोधो” ति “अयं मग्गो” ति वाचं भासतो न च अयं 5
मग्गो” ति ज्वाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

१५ * “इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

10

“रूपं अनिच्च” ति वाचं भासतो “रूपं अनिच्च” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा “विज्ज्ञाणं अनिच्च” ति 15
वाचं भासतो “विज्ज्ञाणं अनिच्च” ति ज्वाणं पवत्तती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० . ।

* “इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति ज्वाणं पवत्तती
ति ? आमन्ता ।

“रूपं अनत्ता” ति वाचं भासतो “रूपं अनत्ता” ति ज्वाणं 20
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा “विज्ज्ञाणं अनत्ता” ति वाचं
भासतो “विज्ज्ञाणं अनत्ता” ति ज्वाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । 25
. पे० . ।

* “रूपं अनिच्च” ति वाचं भासतो न च “रूपं अनिच्च” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? आमन्ता ।

“इदं दुःखं” ति वाचं भासतो न च “इदं दुःखं” ति ज्वाणं
पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

वेदना .. सञ्ज्या

वाच भासतो न च "विज्ज्यार्थं
ग्रामन्ता ।

"इव पुनश्च" ति वाचं

० पवत्तती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

"इव ग्रामन्ता" ति वाचं

पवत्तती ति ? ग्रामन्ता ।

"इव पुनश्च" ति वाचं वासतो

पवत्तती ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०

१० वेदना .. सञ्ज्या ... सञ्चार

वाच भासतो न च "विज्ज्यार्थं ग्रामन्ता"
ग्रामन्ता ।

"इव पुनश्च" ति वाचं वासतो न च

१ पवत्तती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. १५

१५ १६ "इव पुनश्च" ति वाचं वासतो

पवत्तती ति ? ग्रामन्ता ।

"इ" ति च "व" ति च "वु" ति च

पवत्तती ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

११३(७) इड्डिबल्लकण

१७ इड्डिबल्लेन समज्जानतो कप्पं तिष्ठेय्यं ति ?

२० इड्डिमयिको सो आयु, इड्डिमयिका सा वत्ति,

अत्तमावप्पटिस्तामो" ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

इड्डिबल्लेन समज्जानतो कप्पं तिष्ठेय्यं ति ?

अतीसं कप्पं तिष्ठेय्यं अनागतं कप्पं तिष्ठेय्यं ति ?

वत्तब्बे । .. पे० ।

२० इड्डिबल्लेन समज्जानतो कप्पं तिष्ठेय्यं ति ? अग्रन्ता

द्वे कप्पे तिट्ठेय्य, तयो कप्पे तिट्ठेय्य, चत्तारो कप्पे तिट्ठेय्या
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

इद्विबलेन समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, असति जीविते जीविता-
वसेसे तिट्ठेय्या ति ? सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति । 5

हज्जि सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, नो च वतं रे
वत्तब्बे — “इद्विबलेन समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्या” ति ।

असति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति, मतो तिट्ठेय्य,
कालङ्कतो तिट्ठेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । .पे० . ।

१८ *इद्विबलेन समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्या^१ ति ? आमन्ता । 10

उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी ति लब्भा इद्विया पग्गहेतु ति ?
न हेव वत्तब्बे । .पे० ।

उप्पन्ना वेदना पे० उप्पन्ना सञ्जा पे० उप्पन्ना
चेतना .पे० उप्पन्न चित्त उप्पन्ना सद्धा उप्पन्न विरिय .
उप्पन्ना सति उप्पन्नो समाधि . पे० उप्पन्ना पञ्जा मा निरुज्झी 15
ति लब्भा इद्विया पग्गहेतु ति ? न हेव वत्तब्बे । .पे० ।

*इद्विबलेन समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

रूप निच्च होतू ति लब्भा इद्विया पग्गहेतु ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

वेदना पे० सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं निच्च होतू 20
ति लब्भा इद्विया पग्गहेतु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*इद्विबलेन समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्या ति^२ ? आमन्ता ।

जातिधम्मा सत्ता मा जायिसू ति लब्भा इद्विया पग्गहेतु ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

जराधम्मा सत्ता मा जीरिसू^१ ति पे० ब्याधिधम्मा सत्ता 25
मा ब्याधियिसू ति पे० मरणधम्मा सत्ता मा मीयिसू^२ ति लब्भा
इद्विया पग्गहेतु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१ जीयिसू — सी०, जिरिसू — स्या०, जिरिसु — रो० । २ मियिसू — स्या०.
मीयिसु — रो० ।

१६ ति वत्तम् —

ति ? आमन्ता ।

ननु कुतं वत्तम् —

भावित्तं बहुलीकत्ता वानीकत्ता

सुसमारब्धा, सो भावित्तमानो कर्णं च ।

अत्वेन सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इद्विबलेन समत्तावतो कर्णं

२० "इद्विबलेन समत्तावतो

ननु कुतं वत्तम् — "वत्तम्,

पाटिमोमो समजो वा ब्राह्मणो वा देवो वा

वा लोकस्मि । कसमेसं वत्तम् ? वरावम्मो

कोचि पाटिमोमो समजो वा ब्राह्मणो वा देवो

कोचि वा लोकस्मि । व्याधिबम्मो "मा

वम्मो "मा मीयी" ति यानि सो पन ताभि

१५ कम्मनि सङ्खलेसिकानि पोन्नोम्मविक्रानि

आर्यति आतिवरमरयियानि सेव विपाको "मा

कोचि पाटिमोमो समजो वा ब्राह्मणो वा देवो वा

कोचि वा लोकस्मि । इमेसं सो मिकखे वत्तम्

पाटिमोमो समजो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा

२० लोकस्मि' ति । अत्वेन सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम् — 'इद्विबलेन समत्तावतो कर्णं

११४(८) समाधिकत्ता

२१ "चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

असीता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेयं वत्तम्

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

२५ अनामता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेयं वत्तम्

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीत निरुद्ध अनागत अजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्ध अनागत अजात, नो च वत रे वत्तब्बे -

“चित्तसन्तति समाधी” ति ।

२२ एकचित्तक्खणिको समाधी ति ? आमन्ता ।

चक्खुविज्जाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । 5

.. पे० ।

सोतविज्जाणसमङ्गी पे० धानविज्जाणसमङ्गी ..

जिह्वाविज्जाणसमङ्गी कायविज्जाणसमङ्गी पे० अकुसल-

चित्तसमङ्गी पे० . रागसहगतचित्तसमङ्गी पे० दोससहगत-

चित्तसमङ्गी पे० मोहसहगतचित्तसमङ्गी . पे० अनोत्तप्प- 10

सहगतचित्तसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलचित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

रागसहगता पे० दोससहगता मोहसहगता पे०

अनोत्तप्पसहगता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. । 15

‘न वत्तब्बं - “चित्तसन्तति समाधी” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - “अहं खो, आवुसो निगण्ठा^१, प्होमि अनिञ्जमानो^२ कायेन, अभासमानो वाच, सत्त रत्तिन्दिवानि एकन्तसुख^३ पटिसवेदी^३ विहरितु” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चित्तसन्तति समाधी ति ।

20

११५(६) धम्मट्ठितताकथा

२३ *धम्मट्ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्ठुपच्छेदो^४, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 25

१ निगण्ह - सी०, रो० । २ अनिञ्चमानो - सी० । ३-३ एकन्तसुख० - सी०, स्या०, रो० । ४ वट्ठुपच्छेदो - सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*रूपस्य ठितता ।

ताय ठितता परिनिष्कता

ताय ठितता परिनिष्कता

ताय तायेव नत्वि

5 नत्वि अनुपादापरिनिष्कान्ति ? न

*वेदनाय ठितता पे०

ठितता पे० बिम्बान्तस्य ठितता

ताय ठितता परिनिष्कता

ताय ठितता परिनिष्कता

10 ताय तायेव नत्वि दुष्प्रत्यक्षान्तिरिति

अनुपादापरिनिष्कान्ति ? न हेव वक्तव्ये ।

११६(१०) अनिष्कताकथा

२४ *अनिष्कता परिनिष्कता

ताय अनिष्कताय अनिष्कता

पे० ।

15 ताय अनिष्कताय अनिष्कता परिनिष्कता

ताय तायेव नत्वि दुष्प्रत्यक्षान्तिरिति, नत्वि

नत्वि अनुपादापरिनिष्कान्ति ? न हेव वक्तव्ये ।

*जरा परिनिष्कता

ताय जराय जरा परिनिष्कता

20 ताय जराय जरा परिनिष्कता

ताय तायेव नत्वि दुष्प्रत्यक्षान्तिरिति, नत्वि

नत्वि अनुपादापरिनिष्कान्ति ? न हेव वक्तव्ये । ... पे०

*मरण परिनिष्कता

तस्म मरणस्य मरण परिनिष्कता

25 तस्म मरणस्य मरण परिनिष्कता

तस्म तस्मैव नत्वि दुष्प्रत्यक्षान्तिरिति, नत्वि

नत्वि अनुपादापरिनिष्कान्ति ? । ... पे० ।

२५ *रूप परिनिष्फन्न, रूपस्स अनिच्छता अत्थी ति ?
आमन्ता ।

अनिच्छता परिनिष्फन्ना, अनिच्छताय अनिच्छता अत्थी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

रूप परिनिष्फन्न, रूपस्स जरा अत्थी ति ? आमन्ता । 5

जरा परिनिष्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.पे० ।

*रूप परिनिष्फन्नं, रूपस्स भेदो अत्थि, अन्तरधान अत्थी ति ?

आमन्ता ।

मरण परिनिष्फन्न, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधान अत्थी 10
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

*वेदना . पे० सञ्जा सङ्खारा . पे० विञ्जाण
परिनिष्फन्न, विञ्जाणस्स अनिच्छता अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनिच्छता परिनिष्फन्ना, अनिच्छताय अनिच्छता अत्थी ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० . । 15

विञ्जाणं परिनिष्फन्नं, विञ्जाणस्स जरा अत्थी ति ?
आमन्ता ।

जरा परिनिष्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

*विञ्जाण परिनिष्फन्न, विञ्जाणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधान 20
अत्थी ति ? आमन्ता ।

मरण परिनिष्फन्न, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधान अत्थी
ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे० . ।

एकादसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अनुसया अव्याकता, अहेतुका, चित्तविप्पयुत्ता, अञ्जाणे^१ विगते
जाणी, जाण चित्तविप्पयुत्त, यत्थ सद्दे^२ जाण पवत्तति, इद्धिबलेन 25
समन्नागतो कप्प तिट्ठेय्य, चित्तसन्तति समाधि, धम्मट्ठितता, अनिच्छता
ति ।

१२ द्वादसमो

११७(१) संवरो कम्मं ति

१ *संवरो कम्म ति ? आगमन्तां कम्

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ?

सोतिन्द्रियसंवरो पे०

पे० कायिन्द्रियसंवरो कायकम्म ति ? न हेवं

*कायिन्द्रियसंवरो कायकम्म ति ?

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्म ति ?

कायिन्द्रियसंवरो कायकम्म ति ? आगमन्तां

सोतिन्द्रियसंवरो .. पे०

संवरो जिह्वाकम्म ति ? न हेवं वत्तन्ते ।

मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्म ति ? न हेवं

*मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्म ति ? आगमन्तां

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्म ति ? न हेवं वत्तन्ते

मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्म ति ? आगमन्तां

सोतिन्द्रियसंवरो पे० चानिन्द्रियसंवरो ..

पे० कायिन्द्रियसंवरो कायकम्म ति ? न हेवं वत्तन्ते ।

२ असंवरो कम्म ति ? आगमन्तां ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्म ति ? न हेवं वत्तन्ते ।

सोतिन्द्रियअसंवरो पे० चानिन्द्रियअसंवरो ..

असंवरो कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्म ति ? न हेवं

पे० ।

*कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्म ति ? आगमन्तां ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तन्ते

कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्म ति ? आगमन्तां ।

सोतिन्द्रियअसंवरो पे० चानिन्द्रियअसंवरो ..

जिह्विन्द्रियअसंवरो जिह्वाकम्मं ति ? न हेवं

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्म ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्म ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियअसंवरो . पे० घानिन्द्रियअसंवरो . जिब्हिन्द्रिय- 5

असंवरो पे० . कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३ न वत्तब्ब - “सवरो पि असंवरो पि कम्मं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूप दिस्वा 10
निमित्तगाही होति पे० न निमित्तगाही होति, सोतेन मद् सुत्वा
पे० . मनसा धम्म विञ्जाय निमित्तगाही होति पे० . न निमित्त-
गाही होती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि संवरो पि असंवरो पि कम्म ति ।

११८(२) कम्मकथा

४ *सब्ब कम्मं सविपाक ति ? आमन्ता ।

15

सब्बा चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०... ।

सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

20

किरियाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

कामावचरा विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

रूपावचरा अरूपावचरा अपरियापन्ना विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*सज्जा चेतना सविपाका
कामावचरा

वत्तब्बे । .. पे० ।

सज्जा चेतना सविपाका ति ?

5 स्यावचरा अस्यावचरा

ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. ।

५ *विपाकाव्याकृता चेतना

हृत्थि विपाकाव्याकृता चेतना

“सज्जा चेतना सविपाका” ति ।

10 *किरियाव्याकृता चेतना अविपाका

हृत्थि किरियाव्याकृता चेतना अविपाका

— “सज्जा चेतना सविपाका” ति ।

6 *कामावचरा स्यावचरा अस्यावचरा
व्याकृता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

15 हृत्थि अपरियापत्ता विपाकाव्याकृता चेतना

वत्त रे वत्तब्बे — “सज्जा चेतना सविपाका” ति ।

कामावचरा स्यावचरा अस्यावचरा
अविपाका ति ? आमन्ता ।

हृत्थि अस्यावचरा किरियाव्याकृता चेतना

20 वत्त रे वत्तब्बे — “सज्जा चेतना सविपाका” ति ।

६ ११ वत्तब्बे — “सज्जं कम्मं सविपाकं” ति ?

ननु कुत्त मगबता — माहुं मिकखे

कतान उपचित्तम अप्पटिसंविदित्वा व्यस्तिमाव” अथपि,

दिट्ठेव धम्मे उपपज्जे” वा अपरे वा परियावे” ति ।

25 ति ? आमन्ता ।

तेन हि सज्जं कम्मं सविपाकं ति ।

११६(३) सद्दो विपाको ति कथा

७ *सद्दो विपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनियो^१ दुक्खवेदनियो अदुक्खमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तो, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, फस्सेन सम्पयुत्तो, वेदनाय सम्पयुत्तो, सञ्जाय सम्पयुत्तो, चेतनाय सम्पयुत्तो, चित्तेन सम्पयुत्तो, सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना^२ 5
आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न^३ हेव वत्तब्बे^३ । पे० ।

ननु न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो पे० . अनारम्मणो, नत्थि तस्स^४ आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियो पे० अनारम्मणो, नत्थि तस्स 10
आवट्टना पे० पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “सद्दो विपाको” ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो पे० सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

सद्दो विपाको, सद्दो सुखवेदनियो पे० सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 15

*सद्दो विपाको, सद्दो न सुखवेदनियो पे० अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो, न दुक्खवेदनियो पे० अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

८ न वत्तब्ब — “सद्दो विपाको” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सो तस्स कम्मस्स कतत्ता उपचित्ता उम्मन्नत्ता^५ विपुलत्ता ब्रह्मास्सरो^६ होति करविकभाणी^७” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सद्दो विपाको ति । 25

१ सुखवेदनीयो — रो०, एवमुपरि पि । २ आवज्जना — स्या० । ३-३ आमन्ता — रो० । ४ तत्थ — म० । ५ उस्सन्नता — रो० । ६ ब्रह्मासरो — स्या० । ७ करवीकभाणी — सी०, रो० ।

१ *कन्यायतनं

मुक्तबेदनिबं मुक्तबेदनिबं

प्रावृत्ता वे० .. पणिषी ति ? न

ननु न मुक्तबेदनिबं वे० ..

वे० पणिषी ति ? प्रावृत्ता ।

हठिच न मुक्तबेदनिबं वे० ..

वे० पणिषि नो च वत रे वतब्धे —

वे० ।

*कस्तो विपाको, कस्तो मुक्तबेदनिबो

१० तस्स प्रावृत्ता वे० पणिषी ति ? प्रावृत्ता

कन्यायतनं विपाको, कन्यायतनं

सारम्मज्जं प्रति तस्स प्रावृत्ता ... वे० ... पणिषी ति

वे० ।

*कन्यायतनं विपाको, कन्यायतनं न

११ अनारम्मज्जं, नत्ति तस्स प्रावृत्ता वे० .. पणिषी

कस्तो विपाको, कस्तो न मुक्तबेदनिबो ... वे० ..

नत्ति तस्स प्रावृत्ता वे० पणिषी ति ?

१० *सोतायतनं .. वे० वानायातनं ... विपाको

कायायतनं विपाको ति ? प्रावृत्ता ।

२० मुक्तबेदनिबं वे० सारम्मज्जं, प्रति तस्स

पणिषी ति ? न हेवं वतब्धे । वे० .. ।

ननु न मुक्तबेदनिबं वे० अनारम्मज्जं नत्ति तस्स

वे० पणिषी ति ? प्रावृत्ता ।

हठिच न मुक्तबेदनिबं वे० अनारम्मज्जं

२१ वे० पणिषि नो च वत रे वतब्धे — 'कायायतनं विपाको'

*कस्तो विपाको कस्तो मुक्तबेदनिबो वे०

प्रति तस्स प्रावृत्ता वे० पणिषी ति ? प्रावृत्ता ।

कायायतनं विपाको कायायतनं मुक्तबेदनिबं वे० ..

प्रति तस्स प्रावृत्ता वे० पणिषी ति ? न हेवं वतब्धे । ..

कायायतन विपाको, कायायतन न सुखवेदनियं पे० .
अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? आमन्ता । R.

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो पे० अनारम्मणो,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

११. 'न वत्तब्ब - "सळायतन विपाको" ति ? आमन्ता । 5 B

ननु सळायतन कम्मस्स कतत्ता उप्पन्न ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सळायतन कम्मस्स कतत्ता उप्पन्न, तेन वत रे वत्तब्बे -

"सळायतन विपाको" ति ।

१२१(५) सत्तक्खत्तुपरमकथा

१२. *सत्तक्खत्तुपरमो^१ पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ?

आमन्ता । 10

माता जीविता वोरपिता पिता जीविता वोरपितो अरहा
जीविता वोरपितो दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहित उप्पादित .
सङ्खो भिन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

अभब्बो अन्तरा धम्म अभिसमेतु ति ? न हेव वत्तब्बे । 15
पे० ।

अभब्बो अन्तरा धम्म अभिसमेतु ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरपिता पिता जीविता वोरपितो
अरहा जीविता वोरपितो दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहित उप्पादित
सङ्खो भिन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

१३ *सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ?
आमन्ता ।

अत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो
सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि ते सत्तिपट्टाना पे० सम्मप्पधाना . इद्धिपादा 25 I
इन्द्रिया बला बोज्झङ्गा येहि बोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुगगलो
सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१४ "नत्वि सो

सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो ति ?

हम्मि नत्वि सो निम्मलो

सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो, नो च क्त

पुम्मलो सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो" ति ।

"नत्वि ते सत्तिपक्खणा

क्कत्तुपरमो पुम्मलो

हम्मि नत्वि ते बोधसङ्गा वेदि

पुम्मलो सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो, नो च क्त

पुग्गलो सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो" ति ।

१५ "सत्तक्कत्तुपरमो पुम्मलो

आमन्ता ।

सकलामामिनियमेना ति ? न हेवं

अनागामिनियमेना ति ? न हेवं

अरहत्तनियमेना ति ? न हेवं

"क्तमेव नियमेना ति ?

सत्तक्कत्तुपरमो पुम्मलो

ये केचि सोत्तापत्तिनियाम बोधकमन्ति,

क्कत्तुपरमत्तानियता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१६ नि वत्तब्बे — "सत्तक्कत्तुपरमो पुम्मलो

नियतो' ति ? आमन्ता ।

अनु सो सत्तक्कत्तुपरमो ति ? आमन्ता ।

हम्मि सो सत्तक्कत्तुपरमो तेन वत्त रे वत्तब्बे

परमो पुम्मलो सत्तक्कत्तुपरमत्तानियतो' ति ।

१२२(६) कोणकुलोसकल

१७ नि वत्तब्बे — 'कोणकुलोसो पुम्मलो

ति ? आमन्ता ।

अनु सो कोणकुलोसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सो कोलङ्कोलो, तेन वत रे वत्तब्बे — “कोलङ्कोलो पुग्गलो कोलङ्कोलत्तानियतो” ति ।

१२३(७) एकवीजीकथा

१८ न वत्तब्ब — “एकवीजी” पुग्गलो एकवीजितानियतो”

ति ? आमन्ता ।

ननु सो एकवीजी ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि सो एकवीजी, तेन वत रे वत्तब्बे — “एकवीजी पुग्गलो एकवीजितानियतो” ति ।

१२४(८) जीविता वीरोपनकथा

१९ *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाण जीविता वीरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च मातरं जीविता वीरोपेय्य 10
 .. पे० पितरं जीविता वीरोपेय्य पे० अरहन्त जीविता वीरोपेय्य
 .. पे० दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादेय्य पे० सद्ध
 भिन्देय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

*दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाण जीविता वीरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

15

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि अगारवो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
 . पे० . ।

धम्मे पे० सद्धे पे० सिक्खाय अगारवो ति ? न
 हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

*ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि सगारवो ति ? आमन्ता । 20

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि सगारवो, नो च वत रे
 वत्तब्बे — “दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाण जीविता वीरोपेय्या” ति ।

ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो धम्मे पे० सद्धे पे० सिक्खाय
 सगारवो ति ? आमन्ता ।

हृन्वि विट्टिसम्पन्नो

वत्तम्मे — “विट्टिसम्पन्नो ॥”

२० “विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो

विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो बुद्धाय

५ बुद्धायुपे अपव्यामतो करेय्या ति ? न

“विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो ॥”

आमन्ता ।

ननु बुद्ध मयवता —

धम्मो वेत्त नातिवत्तति, एवमेव त्वो, धिक्खर्ये,

१० पव पञ्चत्त त मम सावका

सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तम्मे —

जीविता बोरोपेय्या” ति ।

१२५(६) बुद्धातिक्रम

२१ “विट्टिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स प्रहीना

१५ विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके क्वे रण्णेय्ये

हृन्वि विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके क्वे

रे वत्तम्मे — “विट्टिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स प्रहीना बुद्धाय

“विट्टिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स प्रहीना बुद्धाय ति ?

विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके सहे पे०...

२० फोट्टम्मे पे० अमनुस्सित्थिया तिरण्णानवत्तिविवाद्द

मेवुन धम्म पटिसेवेय्य, अण्णेल्लक पटिग्गहेय्य बुद्धबुद्धसुकरे

हत्थिगवत्सवळ्ळ पटिग्गहेय्य ।

ति ? आमन्ता ।

हृन्वि विट्टिसम्पन्नो पुग्गलो

२५ पटिग्गहेय्य, नो च वत्त रे वत्तम्मे — “विट्टिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स

बुद्धाय” ति ।

१ अण्णेल्लक — ती एवा पे । २ अमनुस्सित्थि — ती । ३

ती । ४ तिरिण्णानवत्तिविवाद्द — ती कविज्जल — एवा कविज्जल —

२२. *दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके सद्दे . . गन्धे . रसे फोटुब्बे पे० . तित्तिरवट्टक-मोरकपिञ्जरं पटिगण्हेय्या ति ? आमन्ता । 5

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिगण्हेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता । 10

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० . . ।

अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके सद्दे . पे० गन्धे रसे फोटुब्बे पे० . अमनुस्सित्थिया तिरच्छानगतित्थिया नागकञ्जाय मेथुन धम्म पटिसेवेय्य, अजेळकं पटिगण्हेय्य, कुक्कुटसूकरं पटिगण्हेय्य, हत्थिगवस्सवळव पटिगण्हेय्य पे० तित्तिरवट्टक-मोरकपिञ्जरं पटिगण्हेय्या ति ? आमन्ता । 15

दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जर पटिगण्हेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 20

२३ 1न वत्तब्बं —“दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती” ति ? आमन्ता ।

दिद्विसम्पन्नो पुग्गलो निरयं उपपज्जेय्य . पे० तिरच्छान-योनिं उपपज्जेय्य पेत्तिविसयं^१ उपपज्जेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । 25

तेन हि दिद्विसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ।

१२३ (३०)

२४ नि वसन्त

ति ? धामस्ता ।

सत्तममविको पुष्पलो निरु

पञ्चमेय, केतिवित्तव उपपञ्चमेय

५ तेन हि सत्तममविकस्त

कलप

संबरो कम्म तथेव वसंबरो,

सत्तामत्तन विपाको, सत्तमस्तुपरमो

कोमकुलोमपुष्पलो कोमकुलोमतान्मिती,

नियतो, विट्टिसम्पन्नो पुष्पलो सत्तमस्तु

१० सम्पन्नस्तु पुष्पस्तु पहीना कुमाति, तथेव

६ किप्पट्टो कुसल चित्त पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।

ततो बुढान कुसल चित्त पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।

रूपावचर पे० अरूपावचर पे० लोकुत्तरं कुसल

चित्तं पटिलभेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

१२६(३) अनन्तरापयुक्तकथा

७ अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियाम ओक्कमेय्या ति ? 5

आमन्ता ।

मिच्छत्तनियाम च सम्मत्तनियामं च उभो ओक्कमेय्या ति ?

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ?

आमन्ता ।

10

ननु त कम्मं पयुत्त कुक्कुच्च उप्पादित^१ विप्पटिसारियं जनितं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तं कम्म पयुत्त कुक्कुच्च उप्पादित विप्पटिसारियं जनित, तो च वत रे वत्तब्बे - “अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या” ति ।

15

८ *अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो अभब्बो सम्मत्तनियाम ओक्कमितु ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता पिता जीविता वोरोपितो अरहा जीविता वोरोपितो दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहित उप्पादितं सङ्खो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

*अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो त कम्म पटिसहरित्वा कुक्कुच्चं पटिविनोदेत्वा विप्पटिसारिय पटिविनेत्वा^२ अभब्बो सम्मत्तनियाम ओक्कमितु ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता पिता जीविता वोरोपितो पे० सङ्खो भिन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

*अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो त कम्मं पटिसहरित्वा कुक्कुच्चं

बेदासं नञ्जिही ति ?

कप्पट्टो इद्धिमा ति ?

कप्पट्टो इद्धिमा ति ?

कप्पट्टेन कप्पिट्ठिपासो भवति

५ चित्तिद्धिपासो भावितो बीमंसिद्धिपासो

॥ पे० ।

४ नि वराज्य — “कप्पट्टो कप्पं

ननु वुत्त जववता —

‘आपाविको नेरविको,

वमारतो धवम्मट्टो,

एङ्ग समन्न निम्बित्वा,

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? धामन्ता ।

तेन हि कप्पट्टो कप्पं तिष्ठेय्या ति ।

१९८(१) कुत्तसपटिसामकम्

५ “कप्पट्टो कुत्तसं चित्तं न पटिसमेय्या ति

कप्पट्टो वान ववेय्या ति ? धामन्ता ।

इत्थि कप्पट्टो वान ववेय्य मो व वत्त रे

कुत्तसं चित्तं न पटिसमेय्या’ ति ।

“कप्पट्टो कुत्तसं चित्तं न पटिसमेय्या ति ?

कप्पट्टो बीमर ववेय्य पे० पिण्डपासं

२० सेनासन ववेय्य पे० मिलानपञ्चयवेसज्जपरिणामं

जावनीय ववेय्य भोजनीय ववेय्य पानीयं ववेय्य ...

चेतिये मास आरोपेय्य गन्ध आरोपेय्य ... विषेय्य

पे० चेतियं अभिवक्खनं’ करेय्या ति ? धामन्ता ।

इत्थि कप्पट्टो चेतियं अभिवक्खनं करेय्य भो व

२५ वराज्ये — “कप्पट्टो कुत्तसं चित्तं न पटिसमेय्या” ति । ...

१-१ बीमसंज्ञो वराज्ये — बी टी । २ चित्तिसंज्ञा — टी० ;

रो० । ३ कप्पिट्ठं — रो ।

११ न वत्तव्व — “नियतो नियाम ओक्कमती” ति ? ग्रामन्ता ।
भव्वो बोधिसत्तो ताय जातिया धम्मं नाभिसमेतु ति ? न
हेवं वत्तव्वे ।

तेन हि नियतो नियाम ओक्कमती ति ।

१३१(५) निवृत्तकथा

१२. *निवृत्तो नीवरण जहती ति ? ग्रामन्ता ।

5 B

रत्तो राग जहति, दुट्ठो दोस जहति, मूब्धो मोह जहति, किलिट्ठो
किलेसे जहती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०. ।

R

रागेन राग जहति, दोसेन दोस जहति, मोहेन मोह जहति,
किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०. . ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? ग्रामन्ता । 10

द्विन्न फस्सान पे० द्विन्न चित्तान समोधान होती ति ?
न हेव वत्तव्वे । पे०. ।

रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? ग्रामन्ता ।

कुमलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभाव आगच्छन्ती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे०. । 15

१३ *कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्क-
सप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभाव आगच्छन्ती ति ? ग्रामन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “वत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ।
कत्तमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च — इद पठम सुविदूर-
विदूरं . पे० . तस्मा मत धम्मो असन्नि आरका” ति । अत्येव सुत्तन्तो 20
ति ? ग्रामन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व — “कुमलाकुसला पे० . सम्मुखीभाव
आगच्छन्ती” ति ।

*निवृत्तो नीवरण जहती ति ? ग्रामन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे पग्गियोदाते 25
अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिये ठिते आनेब्जपत्ते” आसवान

पटिविनीतयेत्वा

घोषकमितुं ति ? आनन्ता । १२

ननु तं कम्म

पटिविनीत ति ? आनन्ता । १३

५ हृदि तं कम्म पटिसंहृतं

पटिविनीतं, नो च वत रे वरुण्ये ।

पटिसंहृतिषा पुनस्तु त्वं पटिविनीतयेत्वा

अमन्तो सम्मतनियामं घोषकमितुं ति । १४

१ अमन्तरापयुतो पुमन्तो

१० आमन्ता ।

ननु तं कम्म पयुतो आसीति ?

हृदि तं कम्म पयुतो आसीति,

"अमन्तरापयुतो पुमन्तो सम्मतनियामं

१३० (४) निम्नतस्त

१० "नियतो नियामं घोषकमतीति । १५

१५ निम्नतनियतो सम्मतनियामं

निम्नतनियामं घोषकमतीति ? न हेतुं वतये ।

नियतो नियामं घोषकमतीति ? आनन्ता ।

पुम्मे मन्तं भावेत्वा पञ्चा नियामं घोषकमती

वतये । वे० ।

२० पुम्मे सोतापत्तिमन्तं

ति ? न ह्य वतये । वे० ।

पुम्मे मकरावाणि वे० अनावाणि -- वे० --

भावेत्वा पञ्चा परहतनियामं घोषकमतीति ? व

वे० ।

३५ "पुम्मे तन्निष्ठान् वे० मन्तव्यवान् -- इतिवत् --

मन्तं -- घोषकं भावेत्वा पञ्चा नियामं घोषकमतीति । १६

वतये । वे० ।

*सम्मुखीभूतो सयोजनं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सो एवं समाहिते चित्ते पे० आसवान खयञ्जाणाय चित्त अभिनिन्नामेती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्ब — “सम्मुखीभूतो सयोजन जहती” ति । 5

१७ न वत्तब्ब — “सम्मुखीभूतो सयोजन जहती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्त विमुच्चति पे० अविज्जासवा पि चित्त विमुच्चती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 10

तेन हि सम्मुखीभूतो सयोजनं जहती ति ।

१३३(७) समापन्नो अस्सादेतिकथा

१८ *समापन्नो अस्सादेति, ज्ञाननिकन्ति ज्ञानारम्मणा ति ? आमन्ता ।

त ज्ञान तस्स ज्ञानस्स आरम्मण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 15

त ज्ञान तस्स ज्ञानस्स आरम्मण ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन त फस्स फुसति, ताय वेदनाय त वेदन वेदेति, ताय सञ्जाय त सञ्ज सञ्जानाति^१, ताय चेतनाय त चेतन चेतति, तेन चित्तेन त चित्त चिन्तेति, तेन वितक्केन त वितक्क वितक्केति, तेन विचारेण त विचार विचारेति, ताय पीतिया त पीति पिपायति, ताय सतिथा त सति सरति, ताय पञ्जाय त पञ्ज पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 20

*ज्ञाननिकन्ति चित्तसम्पयुत्ता, ज्ञान चित्तसम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

द्विन्न फस्सान पे० द्विं चित्तानं समोधान होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25

सयध्यानाय चित्त
ग्रामन्ता ।

तेन हि न वसव्यं -

१४ "न वसव्यं - "निकुतो

ननु बुद्ध भगवता - "तस्स एव

पि चित्तं विमुञ्चति वे० अविज्जासंज्ञं
अत्थेव सुतन्तो ति ? ग्रामन्ता ।

तेन हि निकुतो नीवरणं जहती ति

१३२(६) सम्मुत्तीभूतकण्ठ

१५ "सम्मुत्तीभूतो संबोध्यं जहती

रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोषं जहति,

किंसे जहती ति ? न हेवं वसव्यं । वे०

रागेन रागं जहति, दोषेन दोषं जहति,

किंसेहि किंसे जहती ति ? न हेवं वसव्यं ।

"रामो चित्तसम्पमुत्तो मम्मो चित्तसम्पमुत्तो

द्विजं फस्सानं .. वे० द्विजं चित्तार्थं

हेवं वसव्यं । वे० ।

रामो अकुसलो मम्मो कुसलो ति ? ज्ञानवन्तः

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनयवीर्यं

भामा मम्मो सम्मुत्तीभारं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वसव्यं

१६ कुसलाकुसला वे० .. सम्मुत्तीभारं

ग्रामन्ता ।

ननु बुद्धं भगवता - 'चत्तारिमाणि, विमलानि,

विदूराणि । कतमाणि चत्तारि ? नम च विमलाने, पण्डी वे

सुविदूराविदूर वे० तस्मा कर्तं मम्मो अस्सिजं धारयं

मुत्तन्तो ति ? ग्रामन्ता ।

तेन हि न वसव्यं - कुसलाकुसला .. वे०

आगच्छन्ती ति ।

हञ्चि सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुख पत्थेन्ति पिहेन्ति
एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुख अज्झोसाय तिट्ठन्ति, नो च वत्त रे
वत्तब्बे — “अत्थि असातरागो” ति ।

*अत्थि असातरागो ति ? आमन्ता ।

दुक्खाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, सुखाय वेदनाय पटिघा- 5
नुसयो अनुसेती ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

ननु सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेति, नो च वत्त रे वत्तब्बे — “अत्थि असातरागो” ति । 10

२२ न वत्तब्ब — “अत्थि असातरागो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सो एव अनुरोधविरोध समापन्नो यं
किञ्चि वेदन वेदयति^१ सुख वा दुक्ख वा अदुक्खमसुखं वा, सो त वेदनं
अभिनन्दति अभिवदति अज्झोसाय तिट्ठती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

15

तेन हि अत्थि असातरागो ति ।

१३५(६) धम्मतण्हा अब्याकता ति कथा

२३ *धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

विपाकाव्याकता किरियाव्याकता रूप निब्बान चक्खायतनं
पे० फोट्टब्बायतनं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

20

रूपतण्हा अब्याकता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा पे० गन्धतण्हा पे० रसतण्हा पे०

फोट्टब्बतण्हा अब्याकता ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

*रूपतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

25

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सद्दतण्हा पे० फोट्टब्बतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

७१७
७
ज्ञाननिष्ठम्

कुसुमाकुसुमम्

भागा यन्मा सम्मुखीकृतम्

१२ "कुसुमाकुसुमम्

५ सप्पटिभागा यन्मा सम्मुखीकृतम्

ननु कुत मनस्य —

कृतमानि कृतारि ? ननं च, विवक्षये,

विहृतं पे० तस्मात्

ति ? ज्ञानन्ता ।

१० तेन हि न कृतम् — "कुसुमाकुसुमम्

कण्डसुकसप्पटिभागा यन्मा सम्मुखीकृतम्

२० नि कृतम् — "समापन्नो

ज्ञानारम्भम्" ति ? यन्मा

ननु कुत मनस्य — "इव, विवक्षये,

१५ विविच्य अकुसुमेहि यन्मेहि पठ्यं ज्ञानं

अस्सावेति त निकामेति तेन च विस्ति

यूपसमा पे० वृत्तिं ज्ञान पे० तस्मात्

ज्ञान उपसम्पन्नं विहरति, सो त अस्सावेति तं

प्रापन्नती" ति ! अत्येव कुतन्तो ति ? यन्मा

२० तेन हि समापन्नो अस्सावेति सावन्निर्गति

१३.५(२) अस्सात्तरानो

२१ अस्ति असात्तरानो ति ? यन्मा

कुसुमाभिगन्धिगो सता अस्ति केचि कुसुमं

एवमस्ति नवसन्ति परिवसन्ति कुसुम जन्मोन्मा

कृतम् । पे० ।

२३ ननु कुसुमाभिगन्धिगो सता अस्ति केचि

एवमस्ति नवसन्ति परिवसन्ति कुसुम जन्मोन्मा

हज्जिच सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुखं पत्थेन्ति पिहेन्ति
एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुख अज्झोसाय तिट्ठन्ति, नो च वत रे
वत्तब्बे — “अत्थि असातरागो” ति ।

*अत्थि असातरागो ति ? आमन्ता ।

दुक्खाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, सुखाय वेदनाय पटिघा- 5
नुसयो अनुसेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेती ति ? आमन्ता ।

हज्जिच सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय
पटिघानुसयो अनुसेति, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि असातरागो” ति । 10

२२ ण वत्तब्ब — “अत्थि असातरागो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “सो एव अनुरोधविरोध समापन्नो यं
किञ्चि वेदन वेदयति” सुख वा दुक्ख वा अदुक्खमसुख वा, सो त वेदनं
अभिनन्दति अभिवदति अज्झोसाय तिट्ठती” ति ! अत्येव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

15

तेन हि अत्थि असातरागो ति ।

१३५(६) धम्मतण्हा अब्याकता ति कथा

२३ *धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

विपाकाव्याकता किरियाव्याकता रूप निब्बान चक्खायतन
पे० फोटुब्बायतन ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

20

रूपतण्हा अब्याकता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा पे० गन्धतण्हा पे० रसतण्हा पे० .

फोटुब्बतण्हा अब्याकता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*रूपतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

25

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .

सद्दतण्हा पे० फोटुब्बतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

१ वेदयति — स्या०, म० ।

वम्मतन्हा अनुसन्हा

२४ "वम्मतन्हा

ननु तन्हा अनुसन्हा कुतो

हम्मि तन्हा अनुसन्हा

५ "वम्मतन्हा प्रव्याकता" ति ।

"वम्मतन्हा प्रव्याकता ति ?

ननु लोभो अनुसन्हा कुतो

आमन्ता ।

हम्मि लोभो

१० वत रे वतब्बे — "वम्मतन्हा प्रव्याकता"

२५ "वम्मतन्हा लोभो

कपतन्हा लोभो प्रव्याकतो ति ? व

वम्मतन्हा लोभो प्रव्याकतो ति ?

सहत्तन्हा पे० कोट्टम्बतन्हा

१५ वतब्बे । पे० ।

"कपतन्हा लोभो अनुसन्हा ति ? आमन्ता

वम्मतन्हा लोभो अनुसन्हा ति ? न हेव

सहत्तन्हा पे०

वम्मतन्हा लोभो अनुसन्हा ति ? न हेव वतब्बे

४ २० २६ वम्मतन्हा प्रव्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — याव तन्हा

सहगता तवत्तमाभिनन्दिनी सेम्मणीव — वम्मतन्हा

तन्हा ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वतब्बे — "वम्मतन्हा प्रव्याकता" ति ।

२७ नि वतब्बे — वम्मतन्हा प्रव्याकता" ति ?

ननु सा वम्मतन्हा ति ? आमन्ता ।

हम्मि सा वम्मतन्हा तेन वत रे वतब्बे

प्रव्याकता ति ।

१३६(१०) धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति कथा

२८ *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

रूपतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा पे० गन्धतण्हा पे० . रसतण्हा ... पे०

फोढुब्बतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 5

*रूपतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सद्दतण्हा . पे० गन्धतण्हा पे० रसतण्हा पे०

फोढुब्बतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . । 10

२९ *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता ति ? आमन्ता ।

हज्जि तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे

— “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

15

ननु लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो ति ?

आमन्ता ।

हज्जि लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो,
नो च वत रे वत्तब्बे — “धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो” ति ।

३० *धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता । 20

रूपतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

. पे० . ।

धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा पे० गन्धतण्हा पे० रसतण्हा . पे० .

फोढुब्बतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . । 25

*रूपतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

सद्दतण्हा पे० फोढुब्बतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ?

आमन्ता ।

बम्मतन्हा

३१ "बम्मतन्हा न

ननु कुतं वचनञ्च —

सहयता' तत्रतत्राशिनम्बिनी,

५ निवचतन्हा' ति । अत्रैव कुतन्ही ति ?

तेन हि न वचनञ्च —

३२ नि वचनञ्च — "बम्मतन्हा

ननु सा बम्मतन्हा ति ? आनन्दा,

हृदि सा बम्मतन्हा, तेन वच रे

१० दुक्खसमुदयो' ति ।

तन्नाम

कप्पहो कप्प तिष्ठेय्य कप्पहो कुतञ्च

अनन्तरापवुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियानं

ओक्कमति, निवुत्तो नीवरञ्च बहति,

ज्ञाननिकन्ति असात्तरानो, बम्मतन्हा अन्नापञ्च,

११ समुदयो ति ।

१४. चुद्दसमो वग्गो

१३७(१) कुसलाकुसलपटिसन्दहनकथा

१. अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

या अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना^१ पे० पणिधि, सा व^२ कुसलेस्स उप्पादाय आवट्टना पे० . पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
.. पे० ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, न वत्तब्ब - “या 5
अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधि, सा व कुसलस्स उप्पादाय
आवट्टना . पे० पणिधी” ति ? आमन्ता ।

कुसल अनावट्टेन्तस्स^३ उप्पज्जति पे० . अप्पणिदहन्तस्स^४
उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

ननु कुसल आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति . पे० पणिदहन्तस्स 10
उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हज्जि कुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति पे० पणिदहन्तस्स
उप्पज्जति, नो च वत्त रे वत्तब्बे - “अकुसलमूलं पटिसन्दहति
कुसलमूलं” ति ।

२ *अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता । 15

अकुसलं^५ अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

ननु कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हज्जि कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जति, नो च वत्त रे 20
वत्तब्बे - “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं” ति ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

१ आवज्जना - स्या० । २ च - सी० । ३ अनावट्टन्तस्स - सी०, रो०,
अनावज्जन्तस्स - स्या० । ४ अप्पणिदहन्तस्स - सी०, स्या०, रो० । ५ अकुसलमूलं -
म० ।

अमन्तञ्जाय

सञ्जाय अमन्तरा

अमन्तरा अविहितासञ्जाय

उप्यञ्जति, विहितासञ्जाय

८ मुद्रिता उप्यञ्जति, पठितसञ्जाय

न हेव वताम्बे । ... पे०... ।

१. *कुसलमूलं

या कुसलस्य उपाद्याय

अकुसलस्य उपाद्याय आकुसल

१० वताम्बे । पे०... ।

*कुसलमूलं पठितसञ्जाय

कुसलस्य उपाद्याय आकुसल पे०...

आकुसल पे० पणिनी' ति ? आकुसल

अकुसल आकुसलस्य उप्यञ्जति

१५ उप्यञ्जती ति ? न हेव वताम्बे । पे०...

ननु अकुसल आकुसलस्य उप्यञ्जति

उप्यञ्जती ति ? अमन्ता ।

हञ्चि अकुसल आकुसलस्य उप्यञ्जति

उप्यञ्जति नो च वत रे वताम्बे - 'कुसलमूल

२० मूल' ति ।

४ *कुसलमूलं पठितसञ्जाय अकुसलमूलं ति

कुसल योनिसो मनसिकरोतो उप्यञ्जती ति

अकुसल योनिसो मनसिकरोतो उप्यञ्जती ति ?

पे० ।

२५ ननु अकुसल अयोनिसो मनसिकरोतो

अमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्यञ्जति नो च

रे वताम्बे - 'कुसलमूलं पठितसञ्जाय अकुसलमूल' ति ।

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

नेक्खम्मसञ्जाय अनन्तरा कामसञ्जा उप्पज्जति, अव्या-
पादसञ्जाय अनन्तरा व्यापादसञ्जा उप्पज्जति, अविहिंसासञ्जाय
अनन्तरा विहिंसासञ्जा उप्पज्जति, मेत्ताय अनन्तरा व्यापादो उप्पज्जति,
करुणाय अनन्तरा विहिंसा उप्पज्जति, मुदिताय अनन्तरा अरति उप्पज्जति, 5
उपेक्खाय अनन्तरा पटिघं उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

५ । न वत्तब्ब — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसल-
मूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति ? आमन्ता ।

ननु यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जती ति ? 10
आमन्ता ।

हञ्चि यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति,
यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति, तेन
वत रे वत्तब्बे — “अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं
पटिसन्दहति अकुसलमूलं” ति । 15

१३८(२) सळायतनुप्पत्तिकथा

६ *सळायतनं अपुब्बं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठाती ति ?
आमन्ता ।

सब्बङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता । 20

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन सोत्तायतनं पे० घानायतनं ... पे० .
जिह्वायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता । 25

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं
सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

प्राप्नोति ।

मातृकुण्डलिनि

वराज्ये । .. पे०... ।

विष्णुवत्त उन्मज्जती ति ?

मातृकुण्डलिनि

हेव वराज्ये । .. पे०... ।

*मातृकुण्डलिनिवत्त उन्मज्जती ति ?

उन्मज्जती ति ? प्राप्नोति ।

मातृकुण्डलिनि मणिपट्टिवासा

वराज्ये । .. पे०... ।

*न वराज्यं - "मातृकुण्डलिनिवत्त

दस्ता मणि उन्मज्जती" ति ? प्राप्नोति ।

ननु मुत्तं वराज्यं -

"पथमं कर्मणं होति, कर्मणं होति

अन्तुवा वायते वेदि", वेदि

"वरा पताका वायति, केदा वरा

वं वरा मुज्जति माता, कर्म कर्म व

तेन हो मत्त वायति मातृकुण्डलिनी

वायते मुत्तं ति ? प्राप्नोति ।

तेन हि मातृकुण्डलिनिवत्त उन्मज्जती केदा वरा

उन्मज्जती ति ।

१३३(१) अन्तुवावायति वराज्यं

८ अन्तुवावायति वराज्यं वराज्यं

ति ? प्राप्नोति ।

१ अन्तुवा - वरा । २ वरा - वरा । ३
विष्णुवत्त - वरा ।

या चक्खुविञ्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना . पे० पणिधि,
सा व सोतविञ्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना .. पे०.. पणिधी ति ?
न हेव वत्तब्बे । . पे०.. ।

*चक्खुविञ्जाणस्स अनन्तरा सोतविञ्जाण उप्पज्जति, न
वत्तब्बं - “या चक्खुविञ्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधि, 5
सा व सोतविञ्जाणस्स उप्पादाय आवट्टना पे० . पणिधी ति ?
आमन्ता ।

सोतविञ्जाणं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति . पे० . अप्पणि-
दहन्तस्स^१ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

ननु सोतविञ्जाण आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति .. पे०... पणि- 10
दहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे - “चक्खुविञ्जाणस्स
अनन्तरा सोतविञ्जाण उप्पज्जती” ति । .

६. *चक्खुविञ्जाणस्स अनन्तरा सोतविञ्जाण उप्पज्जती
ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्जाण रूपनिमित्त मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? 15
आमन्ता ।

सोतविञ्जाण रूपनिमित्त मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*चक्खुविञ्जाण रूपारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण ति ?
आमन्ता ।

सोतविञ्जाण रूपारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*चक्खु च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्जाण ति ?
आमन्ता ।

चक्खु च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्जाणं ति ? न 25
हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

*चक्खु च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्जाण ति ?
आमन्ता ।

“कस्युं च पठिष्य कने च

अस्वेव सुप्ततो हि ? अतिथिः ।

“कस्युं च पठिष्य कने च

अस्वेव सुप्ततो हि ? अतिथिः ।

हस्मिन् “कस्युं च पठिष्य कने

हि — अस्वेव सुप्ततो, नो च बह रे वत्तम्भे

उप्यज्जति सोतविज्जानाच” ति ।

“कस्युविज्जानाचस्स भनन्तरा

आमन्ता ।

तच्छेव कस्युविज्जानाच सं

... पे०... ।

१० “सोतविज्जानाचस्स भनन्तरा

... पे० बानविज्जानाचस्स भनन्तरा

जिह्वाविज्जानाचस्स भनन्तरा कायविज्जानाचं

या जिह्वाविज्जानाचस्स उपावाय भावट्टना

सा च कायविज्जानाचस्स उपावाय भावट्टना ... पे०...

हेव वत्तम्भे । पे०... ।

जिह्वाविज्जानाचस्स भनन्तरा कायविज्जानाचं

वत्तम्भे — ‘या जिह्वाविज्जानाचस्स उपावाय भावट्टना ... पे०...

सा च कायविज्जानाचस्स उपावाय भावट्टना पे०...

आमन्ता ।

कायविज्जानाच भनावट्टेत्तस्स उप्यज्जति पे०...

उप्यज्जती ति ? न हेव वत्तम्भे । पे० ।

सदु कायविज्जानाच भावट्टेत्तस्स उप्यज्जति ... पे०...

वहन्तस्स उप्यज्जती ति ? आमन्ता ।

हस्मिन् कायविज्जानाच भावट्टेत्तस्स उप्यज्जति

पणिवहन्तस्स उप्यज्जति नो च बह रे वत्तम्भे —

भनन्तरा कायविज्जानाच उप्यज्जती’ ति ।

११ “जिह्वाविज्जानाचस्स भनन्तरा

ति ? आमन्ता ।

जिह्वाविज्ञाण रसनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?

आमन्ता ।

कायविज्ञाण रसनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ?

न हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

*जिह्वाविज्ञाण रसारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण ति ? 5

आमन्ता ।

कायविज्ञाणं रसारम्मणञ्जेव न अञ्जारम्मण ति ? न हेवं

वत्तब्बे । . पे० . ।

*जिह्वा च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिह्वाविज्ञाण ति ?

आमन्ता ।

10

जिह्वां च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविज्ञाण ति ? न

हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*जिह्वां च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविज्ञाण ति ?

आमन्ता ।

“जिह्वा च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविज्ञाण” ति — 15

अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

“जिह्वा च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिह्वाविज्ञाण”

ति — अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि “जिह्वा च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिह्वाविज्ञाण”

ति — अत्येव सुत्तन्तो ति, नो च वत रे वत्तब्बे — “जिह्वा च पटिच्च रसे 20

उप्पज्जति कायविज्ञाण” ति ।

*जिह्वाविज्ञाणस्स अनन्तरा कायविज्ञाण उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

तञ्जेव जिह्वाविज्ञाण त कायविज्ञाण ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे ०.. ।

25

१२ न वत्तब्ब — “पञ्चविज्ञाणा अञ्जमज्जस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि नच्चति गायति वादेति, रूप च पस्सति, सद् च सुणाति, गन्ध च घायति, रस च सायति, फोटुव्व च फुसती ति ?

आमन्ता ।

हृदि अस्ति कोपि

सह च सुजाति, मन्त्र च जायति, रसं च
तेन वस रे वत्तम् — “पञ्चविध्यानां
उपपन्नस्य” इति ।

१४०(४) अरियकपकप

- १३ “अरियकप महाभूतान् उपादाया इति ?
अरियकप कुसल इति ? आमन्ता ।
महाभूता कुसला इति ? न हेव वत्तम् ।
महाभूता अभ्याकता इति ? आमन्ता ।
अरियकप अभ्याकता इति ? न हेव वत्तम् ।
१० अरियकप महाभूतान् उपादाया इति ?
अरियकप अनासव असंयोजनिय वत्तम् ।
असंयोजनिय अनीवरणिय अपरमहु अनुपादानि
आमन्ता ।
महाभूता अनासवा पे० असंयोजनिय
१५ वत्तम् । पे० ।
महाभूता सासवा संयोजनिय पे० सङ्गोपनिय
आमन्ता ।
अरियकप सासव संयोजनिय सङ्गोपनिय इति ?
वत्तम् । पे० ।
२० १४ नि वत्तम् — “अरियकप महाभूतान् उपादाया” इति ?
आमन्ता ।
ननु कुत भागवता — व किञ्चि, विच्छेदे, क्व
महाभूतानि चतुश्च च महाभूतान् उपादायन्ति” इति ।
२५ इति ? आमन्ता ।
तेन हि अरियकप महाभूतान् उपादाया इति ।

१४१(५) अञ्जो अनुसयो ति कथा

१५ *अञ्जो कामरागानुसयो अञ्ज कामरागपरियुद्धानं ति ?

आमन्ता ।

अञ्जो कामरागो अञ्ज कामरागपरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

स्वेव कामरागो त कामरागपरियुद्धान ति ? आमन्ता । 5

स्वेव कामरागानुसयो त कामरागपरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*अञ्जो पटिधानुसयो अञ्ज पटिघपरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

अञ्ज पटिघ अञ्ज पटिघपरियुद्धान ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

10

तञ्जेव पटिघं तं पटिघपरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

स्वेव पटिधानुसयो तं पटिघपरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे ।

... पे० . 1

*अञ्जो मानानुसयो अञ्ज मानपरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

अञ्जो मानो अञ्ज मानपरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे । 15

.. पे० . ।

स्वेव मानो तं मानपरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

स्वेव मानानुसयो त मानपरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे ।

... पे०... ।

*अञ्जो दिट्ठानुसयो अञ्ज दिट्ठिपरियुद्धान ति ? आमन्ता । 20

अञ्जा दिट्ठि अञ्ज दिट्ठिपरियुद्धान ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे० ।

सा व दिट्ठि तं दिट्ठिपरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

स्वेव दिट्ठानुसयो त दिट्ठिपरियुद्धान ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अञ्जो विचिकिच्छानुसयो अञ्जं विचिकिच्छापरियुद्धान ति ? 25

आमन्ता ।

अञ्जा विचिकिच्छा अञ्ज विचिकिच्छापरियुद्धान ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सा व विचिकिच्छा त विचिकिच्छापरियुद्धान ति ? आमन्ता ।

स्वेव विचिकिञ्चानुसयो तं

हेव वत्तब्बे पे० ।

*अच्छो मवरागानुसयो अच्छं मवरागपरियुद्धानं ति ?

अच्छो मवरानो अच्छं मवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं

पे० ।

स्वेव मवरागो त मवरागपरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव मवरागानुसयो त मवरागपरियुद्धानं ति ? न हेवं

वत्तब्बे । पे० ।

*अच्छो अविज्जानुसयो अच्छं अविज्जापरियुद्धानं ति ?

आमन्ता ।

अच्छा अविज्जा अच्छं अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं

वत्तब्बे । पे० ।

सा न अविज्जा त अविज्जापरियुद्धानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव अविज्जानुसयो त अविज्जापरियुद्धानं ति ? न हेवं

वत्तब्बे । पे० ।

१६ १ न वत्तब्बे — “अच्छो अनुसयो अच्छं परियुद्धानं” ति ?

आमन्ता ।

पुण्युज्जनो कुसलाभ्याकते चित्ते वत्तमाने “सानुसयो” ति वत्तब्बो

ति ? आमन्ता ।

‘परियुद्धितो’ ति वत्तब्बो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि अच्छो अनुसयो अच्छं परियुद्धानं ति ।

पुण्युज्जनो कुसलाभ्याकते चित्ते वत्तमाने “सरावो” ति वत्तब्बो

ति ? आमन्ता ।

परियुद्धितो’ ति वत्तब्बो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि अच्छो रागो अच्छं परियुद्धानं ति ।

१४२(१) परियुद्धानं चित्तविण्ययुत्तं ति कथा

१७ *परियुद्धानं चित्तविण्ययुत्तं ति ? आमन्ता ।

एप निब्बानं चक्खयायतनं .. पे० कोट्टुप्पायतनं ति ? न

हेवं वत्तब्बे । .. पे०.. ।

परियुद्धानं चित्तविष्युत्तं ति ? आमन्ता ।

नत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं . पे०.. अकुसलं चित्तं सङ्किलिद्धं चित्तं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

ननु अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं . पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिद्धं चित्तं ति ? आमन्ता । 5

हञ्चि अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं पे० .. अकुसलं चित्तं सङ्किलिद्धं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे — “परियुद्धानं चित्तविष्युत्तं” ति ।

१४३(७) परियापन्नकथा

१८ *रूपरागो रूपधातु अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता । 10

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो* दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो ससट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो ससट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता । 15

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो .. पे० एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपरागो रूपधातु अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो” ति । पे० । 20

*रूपरागो रूपधातु अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्वारागो सद्वधातु अनुसेति, सद्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

रूपरागो रूपधातु अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता । 25

गन्धरागो पे० रसरागो पे० फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातु अनुसेति, फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .. ।

१ उपपत्तेसियो — रो०, एवमुपरि पि ।

*सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति, न वत्तम् -

ति ? भ्रामन्ता ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तम् -

ति ? न हेव वत्तम् । वे० ।

गन्धरागो वे० रसरागो वे०... फोटुम्बरागो फोटुम्बरागो

धातुं अनुसेति, न वत्तम् - "फोटुम्बरागुपरियापन्नो" ति ?

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तम् -

ति ? न हेव वत्तम् । वे० ।

१६ *अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो

ति ? भ्रामन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो विदुषम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन विदुषम्मसुखविहारेन चित्तेन सहजातो संसद्दो सम्पयुतो एकुप्पायो एकनिरोधो एकवत्तुको एकस्मिन्नो
ति ? न हेव वत्तम् । वे० ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न विदुषम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन वे० एकास्मिन्नो ति ? भ्रामन्ता ।

हृत्ति न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो वे० एकास्मिन्नो,
नो च वत्त रे वत्तम् - 'अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातु-
परियापन्नो' ति ।

२० *अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातुपरियापन्नो ति ?
भ्रामन्ता ।

सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति, सद्वधातुपरियापन्नो ति ? न हेव
वत्तम् । वे० ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ?
२५ भ्रामन्ता ।

गन्धरागो .. वे०... रसरागो .. वे०... फोटुम्बरागो फोटुम्बरागो
अनुसेति फोटुम्बरागुपरियापन्नो ति ? न हेव वत्तम् । ... वे०... ।

सद्वरागो सद्वधातुं अनुसेति न वत्तम् - "सद्वधातुपरियापन्नो"
ति ? भ्रामन्ता ।

तेन हि दिट्ठिगत अव्याकृतं ति ।

*दिट्ठिगत अव्याकृतं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “मिच्छादिट्ठिक्कस्स, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स
यं चेव कायकम्म यथादिट्ठिसमत्त समादिन्न, यं च वचीकम्म ..पे०...
यं च मनोकम्म, या च चेतना, या च पत्थना, यो च पणिधि, ये च सञ्चारा, 5
सब्बे ते धम्मा अनिट्ठाया अकन्ताया अमनापाया अहिताया दुक्खाया सवत्तन्ती”
ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं — “दिट्ठिगतं अव्याकृतं” ति ।

१४५(६) अपरियापन्नकथा

२४ *दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोत्तापत्तिमग्गो सोत्तापत्तिफलं, सकदागामि- 10
मग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो
अरहत्तफलं, सत्तिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं वलं वोज्झङ्गो
ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

२५ न वत्तब्बं — “दिट्ठिगतं अपरियापन्नं” ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो “कामेसु वीतरागो” ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । 15

“विगतदिट्ठियो” ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ।

चुद्धसमो वग्गो ।

तत्सुट्ठानं

अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति
अकुसलमूलं, सत्तायतनं छविञ्ज्जाणकाया, अरियरूपं महाभूतानं उपादाय,
स्वेव अनुसयो तं परियुट्ठानं, परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं, यथाधातुं तज्ज्वेव 20
अनुसेति, दिट्ठिगतं अव्याकृतं, दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ।

२२ "दिद्विगत अभ्याकृतं ति ? आगन्ता
अपत्तं अभिपाकं ति ? न हेव वस्तव्ये ।

ननु सप्तमं सविपाकं ति ? आगन्ता ।

हृत्वि सप्तमं सविपाकं, नो च वत रे वस्तव्ये ॥

अभ्याकृतं" ति ।

"दिद्विगतं अभ्याकृतं ति ? आगन्ता ।

ननु मिच्छादिद्विपरमानि वज्रानि कुतानि वस्तव्यं
आगन्ता ।

हृत्वि मिच्छादिद्विपरमानि वज्रानि कुतानि वस्तव्यं, नो च
वत रे वस्तव्ये — "दिद्विगतं अभ्याकृतं" ति ।

"दिद्विगतं अभ्याकृतं ति ? आगन्ता ।

ननु कुत भगवता — "मिच्छादिद्वि लो, वज्र, धनुस्त्रया, वज्र-
दिद्वि कुसला ति । अत्वेव सुतन्तो ति ? आगन्ता ।

तेन हि न वस्तव्य — "दिद्विगतं अभ्याकृतं" ति ।

१५ "दिद्विगतं अभ्याकृतं ति ? आगन्ता ।

ननु कुत भगवता — "मिच्छादिद्विस्त्रो लो वज्र, धनुस्त्रि-
गतीनं अञ्चनतर गतिं ववामि — निरय वा ति तिरञ्चनत्वोति वा" ति ।
अत्वेव सुतन्तो ति ? आगन्ता ।

तेन हि न वस्तव्य — "दिद्विगतं अभ्याकृतं" ति ।

२३ १ न वस्तव्यं — "दिद्विगतं अभ्याकृतं" ति ? आगन्ता ।

ननु कुत भगवता — "सस्मत्तो लोको" ति लो, वज्र, वज्र-
कतमेतं 'असस्मत्तो लोको' ति लो वज्र, अभ्याकृतमेतं, 'अस्तवा लोको'
ति लो वज्र, अभ्याकृतमेतं 'अगन्तवा लोको' ति लो वज्र ... पे०...
'त जीव त सरीर ति लो, वज्र पे० अञ्चनं जीवं अञ्चनं सरीरं
२५ ति लो वज्र पे० 'होति तवागन्तो परं मरणा' ति लो, वज्र
.. पे०... न होति तवागन्तो परं मरणा ति लो वज्र .. पे०... 'होति च
न च होति तवागन्तो परं मरणा ति लो वज्र ... पे० नेव होति न च
होति तवागन्तो परं मरणा ति लो वज्र, अभ्याकृतमेतं ति । अत्वेव
सुतन्तो ति ? आगन्ता ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातान धम्मानं अधिपति, सो च आहारो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातान धम्मान अधिपति, सो च आहारो, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मान अधिपति, त च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मान अधिपति, त च इन्द्रिय, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो" ति ।

४. *ननु वीमसाधिपति^१ सहजातान धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमसाधिपति सहजातान धम्मान अधिपति, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु वीमसाधिपति सहजातान धम्मानं अधिपति, त च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु वीमसाधिपति सहजातान धम्मान अधिपति, त च मग्गङ्गं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमसाधिपति सहजातान धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्ग, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो" ति ।

५ *ननु अरिय धम्म गरु कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मण ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरिय धम्म गरु कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, त चारम्मण, तेन वत रे वत्तव्वे - "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो" ति ।

१५ पञ्चसम्यगे

१४६(१) पञ्चसम्यगर्थे

१ "पञ्चमता ववत्पिता ति ?

ननु वीमसा हेतु, सो च अविपत्ति ति ?

हृत्वि वीमसा हेतु, सो च अविपत्ति,

"हेतुपञ्चमेन पञ्चयो, अविपत्तिपञ्चमेन

५ "ननु अविपत्ति सहजातान् वञ्चयन्

हृत्वि अविपत्ति सहजातान् वञ्चयन्

वत्तमे - "अविपत्तिपञ्चमेन पञ्चयो,

२ "ननु विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन्

आमन्ता ।

१० हृत्वि विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन्

वत्तमे - "अविपत्तिपञ्चमेन पञ्चयो, सहजातपञ्चमेन

"ननु विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन्

ति ? आमन्ता ।

हृत्वि विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन् अविपत्ति

१५ इन्द्रिय तेन वत्त रे वत्तमे - "अविपत्तिपञ्चमेन पञ्चयो,
पञ्चयो" ति ।

"ननु विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन् अविपत्ति,

ति ? आमन्ता ।

हृत्वि विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन् अविपत्ति

२० अन्तर्गत, तेन वत्त रे वत्तमे - "अविपत्तिपञ्चमेन पञ्चयो,
पञ्चयो" ति ।

३ ननु विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन् अविपत्ति ति

आमन्ता ।

हृत्वि विरियाविपत्ति सहजातान् वञ्चयन् अविपत्ति,

२५ वत्तमे - अविपत्तिपञ्चमेन पञ्चयो,

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो ति ? आमन्ता ।

हज्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, त च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हज्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो” ति ।

४ *ननु वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति ति ? आमन्ता ।

हज्चि वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, त च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हज्चि वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो” ति ।

*ननु वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, त च मग्गज्जं ति ? आमन्ता ।

हज्चि वीमसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गज्जं, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो” ति ।

५ *ननु अरिय धम्म गरु कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मण ति ? आमन्ता ।

हज्चि अरियं धम्म गरु कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मण, तेन वत रे वत्तब्बे — “अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो” ति ।

६ ननु पुरिमा पुरिमा

कुसुमान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन
भ्रामन्ता ।

हृषि पुरिमा पुरिमा कुसुमा

७ कुसुमान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, का
वत्तये — “भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,

ननु पुरिमा पुरिमा भ्रुकुसुमा बम्भा
भ्रुकुसुमान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
भ्रामन्ता ।

८ हृषि पुरिमा पुरिमा भ्रुकुसुमा बम्भा
भ्रुकुसुमान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
वत्तये — “भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो

ननु पुरिमा पुरिमा किरियाभ्याकृता
पञ्चिमान किरियाभ्याकृतान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन
९ भासेवना ति ? भ्रामन्ता ।

हृषि पुरिमा पुरिमा

किरियाभ्याकृतान बम्भान भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, का
तेन वत्तये — “भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
पञ्चयो” ति ।

१० “न वत्तये — पञ्चयता वत्तिता” ति ? भ्रामन्ता ।
हतुपञ्चयेन पञ्चयो होति भारम्भपञ्चयेन, पञ्चयो
भ्रमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो होति समन्तरपञ्चयेन पञ्चयो होति ति
न ह्य वत्तये ।

तन हि पञ्चयता वत्तिता ति ।

१४७(१) भ्रमन्तरपञ्चयेन

११ वत्तितापञ्चया वत्तया वत्तया वत्तया —
ति वत्तिता ति ? भ्रामन्ता ।

ननु अविज्जा सङ्खारेण सहजाता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अविज्जा सङ्खारेण सहजाता, तेन वत रे वत्तब्बे -

“अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा” ति ।

*तण्हापच्चया व उपादान, न वत्तब्बं - “उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ? आमन्ता ।

5

ननु तण्हा उपादानेण सहजाता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा उपादानेण सहजाता, तेन वत रे वत्तब्बे -

“तण्हापच्चया पि उपादान, उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ।

६ †“जरामरणपच्चया, भिक्खवे, जाति, जातिपच्चया भवो” ति - अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

10

तेन हि अविज्जापच्चया व सङ्खारा, न वत्तब्बं - “सङ्खारपच्चया पि अविज्जा” ति । तण्हापच्चया व उपादान, न वत्तब्बं - “उपादानपच्चया पि तण्हा” ति ।

*“विज्जानपच्चया, भिक्खवे, नामरूप, नामरूपपच्चया पि विज्जानं” ति - अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

15

तेन हि अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा, तण्हापच्चया पि उपादान, उपादानपच्चया पि तण्हा ति ।

१४८(३) अद्वाकथा

१० *अद्वा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

वेदना पे० सञ्ज्ञा पे० सङ्खारा पे० विज्जानं 20
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अतीतो अद्वा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

वेदना पे० सञ्ज्ञा पे० सङ्खारा पे० विज्जानं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 25

अनागतो अद्वा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

वेदना वे० .. सञ्जना वे० ..

ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

पञ्चुप्यज्ञो भ्रष्टा परिनिष्ठा

स्य ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

वेदना वे० सञ्जना वे० ..

ति ? न हेतुं वक्तव्ये । वे० ..

“अतीतं” क्य वेदना सञ्जना सञ्जना

ति ? भ्रामन्ता ।

अतीताः पञ्चुप्यज्ञा ति ? न हेतुं

अनागतं क्य वेदना सञ्जना

ति ? भ्रामन्ता ।

अनागतं पञ्चुप्यज्ञा ति ? न हेतुं वक्तव्ये । ..

पञ्चुप्यज्ञं क्य वेदना सञ्जना सञ्जना

भ्रष्टा ति ? भ्रामन्ता ।

पञ्चुप्यज्ञा पञ्चुप्यज्ञा ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

“अतीताः पञ्चुप्यज्ञाना अतीतो भ्रष्टा पञ्चुप्यज्ञा

अनागतो भ्रष्टा, पञ्चुप्यज्ञा पञ्चुप्यज्ञा पञ्चुप्यज्ञा

भ्रामन्ता ।

पञ्चुप्यज्ञा ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

“अतीतानि हावतामयतनानि अतीतो भ्रष्टा, अनागतानि

यतनानि अनागतो भ्रष्टा पञ्चुप्यज्ञानि हावतामयतनानि

भ्रष्टा ति ? भ्रामन्ता ।

अतीतं भ्रष्टा ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

अतीताः अद्वारम् वातुयो अतीतो भ्रष्टा,

वातुयो अनागतो भ्रष्टा पञ्चुप्यज्ञा अद्वारम् वातुयो

भ्रामन्ता ।

वातुपञ्चुप्यज्ञानं भ्रष्टा ति ? न हेतुं वक्तव्ये । .. वे० ..

अतीतानि वातीमनिमिद्वानि अतीतो भ्रष्टा

बावीसतिन्द्रियानि अनागतो अद्वा, पञ्चुपपन्नाति बावीसतिन्द्रियानि
पञ्चुपपन्नो अद्वा ति ? आमन्ता ।

छसट्ठि अद्वा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

११. न वत्तब्ब — “अद्वा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि !
कतमानि तीणि ? अतीत वा, भिक्खवे, अद्धान आरब्भ कथं कथेय्य — 5
‘एव अहोसि अतीतमद्धान’ ति ; अनागत वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ
कथं कथेय्य — ‘एवं भविस्सति अनागतमद्धान’ ति, एतरहि वा, भिक्खवे,
पञ्चुपपन्नं अद्धान आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं होति एतरहि पञ्चुपपन्न’
ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी” ति । अत्येव सुत्तन्तो 10
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अद्वा परिनिप्फन्नो ति ।

१४६(४) खणलयमुहुत्तकथा

१२ *खणो परिनिप्फन्नो, लयो परिनिप्फन्नो, मुहुत्तं परि-
निप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

खप ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

वेदना सञ्जा सङ्खारा विञ्जाणं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० . ।

१३. *न वत्तब्ब — “मुहुत्त परिनिप्फन्न ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि ।
कतमानि तीणि ? अतीत वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य 20
— ‘एव अहोसि अतीतमद्धान’ ति, अनागत वा, भिक्खवे, अद्धानं
आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं भविस्सति अनागतमद्धान’ ति ; एतरहि वा,
भिक्खवे, पञ्चुपपन्नं अद्धान आरब्भ कथं कथेय्य — ‘एवं होति एतरहि
पञ्चुपपन्न’ ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी” ति ।
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि मुहुत्त परिनिप्फन्न ति ।

१५०(१५)

१४ "चत्तारो आसन्

मयो क्वं निष्ठां,

योग्यज्ञो ति ? न हेवं वत्तन्ते । --

१५ नि वत्तन्ते -- "चत्तारो

आसन्ता ।

अथग्येन आसन्ता वेहि आसन्तेहि

ति ? न हेवं वत्तन्ते ।

तेन हि चत्तारो आसन्ता वत्तन्ते हि

१५१(१) अथग्येन

१६ "मोक्षपथं वत्तन्ते वत्तन्ते

आसन्ता ।

मयो क्वं निष्ठां योग्यपतिमयो

योग्यज्ञो ति ? न हेवं वत्तन्ते । -- वे० --

योग्यपतिमयस्य अथग्येन योग्यपतिमयो

वत्तन्ते । वे० ।

योग्यपतिमयस्य अथग्येन योग्यपतिमयो ति ?

मोक्षपथमयस्य अथग्येन योग्यपतिमयो ति ?

वत्तन्ते । वे० ।

मोक्षपथमयस्य वे० अथग्येन योग्यपतिमयो

अथग्येन वे० अथग्येन योग्यपतिमयो -- वे० --

अथग्येन अथग्येन योग्यपतिमयो ति ? न हेवं वत्तन्ते । -- वे० --

अथग्येन अथग्येन योग्यपतिमयो ति ? अथग्येन

अथग्येन अथग्येन योग्यपतिमयो ति ? न हेवं वत्तन्ते

अथग्येन अथग्येन योग्यपतिमयो

अथग्येन योग्यपतिमयो अथग्येन योग्यपतिमयो

१७ न वत्तब्बं - “लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं ति ? आमन्ता ।

लोकियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तर ति ।

१५२(७) सञ्जावेदयितकथा

१८ *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता । 5

मग्गो फल निब्बान, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं पे० ..

बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

१९ न वत्तब्ब - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता ।

लोकिया ति ? न हेवं वत्तब्बे । 10

तेन हि लोकुत्तरा ति ।

१५३(८) दुतियसञ्जावेदयितकथा

२० *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता ।

रूप ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

वेदना . सञ्जा . सङ्खारा . विञ्जाण ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 15

कामावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

रूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अरूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२१- न वत्तब्ब - “सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता । 20

लोकुत्तरा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकिया ति ।

१५४(९) ततियसञ्जावेदयितकथा

२२. *सञ्जावेदयितनिरोध समापन्नो काल करेय्या ति ? आमन्ता ।

अस्ति

मारणन्तिया बेदना, मारणन्तिया

मारणन्तिय चित्तं ति ? न ह्येव वस्तुभ्ये ।

नस्ति सङ्ख्याबेदयितनिरोधं

६ मारणन्तिया बेदना, मारणन्तिया सङ्ख्या

मारणन्तिय चित्तं ति ? आगम्यता ।

हृदि नस्ति सङ्ख्याबेदयितनिरोधं

कस्सो, मारणन्तिया बेदना, मारणन्तिया सङ्ख्या

मारणन्तिय चित्तं, नो च वत्तं रे वत्तंभ्ये —

१० 'वत्तं करेय्या' ति ।

"सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नो कासं

अस्ति सङ्ख्याबेदयितनिरोधं

चेतना चित्तं ति ? न ह्येव वस्तुभ्ये । पे०... ।

नस्ति सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नस्तं कस्सो

१५ चेतना चित्तं ति ? आगम्यता ।

धुकस्सकस्स कासं किरिया, एवेव वत्तंभ्ये कासं

पे० धक्कितकस्स कासं किरिया ति ? न ह्येव वस्तुभ्ये ।

ननु सङ्कस्सकस्स कासं किरिया पे० सङ्कितकस्स

किरिया ति ? आगम्यता ।

२० हृदि सङ्कस्सकस्स कासं किरिया पे०

किरिया नो च वत्तं रे वत्तंभ्ये — सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नो कासं

वरय्या ति ।

"सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नो कासं करेय्या ति ? आगम्यता ।

सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नस्तं कासं किं न करेय्यं, कासं

२५ कम्म्यं धम्मि कम्मय्या ति ? न ह्येव वस्तुभ्ये । पे०... ।

सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नस्तं कासं किं न करेय्यं

नत्थं न कम्म्यं धम्मि न कम्मय्या ति ? आगम्यता ।

हृदि सङ्ख्याबेदयितनिरोधं समापन्नस्तं कासं किं न करेय्यं

१. वत्तंभ्ये — पे० एवमुपरि ति वत्तंभ्ये ति पे० — पे० १-२

पे० १५० पे० एवमुपरि ति ।

सत्थं न कमेय्य, अग्निं न कमेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो कालं करेय्या” ति ।

*सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं
कमेय्य, अग्निं कमेय्या ति ? आमन्ता ।

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

२३ सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ?

आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “सञ्जावेदयित-
निरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ।

२४ *चक्खुविञ्जाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाणसमङ्गी
। कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्जाण-
समङ्गी न कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “चक्खुविञ्जाणसमङ्गी
न कालं करेय्या” ति ।

१५५(१०) असञ्जसत्तुपिककथा

२५ *सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्तिं असञ्जसत्तुपिका^२ ति ? 20

आमन्ता ।

अत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूल,
अदोसो कुसलमूल, अमोहो कुसलमूल, सद्धा विरियं सति समाधिं पञ्जा
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

नत्थि सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूल, 25
अदोसो कुसलमूल पे० पञ्जा ति ? आमन्ता ।

१ नी० पोत्थके नत्थि । २ असञ्जसत्तुपिका — स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

हृत्वि नरिषु

कुसुममूल, प्रबोतो कुसुममूलं, प्रबोतो
समाधि पञ्चम, नो च वत रे वतञ्चे —
असञ्जनसत्तुपिका” ति ।

८ “सञ्जानावेदमितनिरोधसमापति
आमन्ता ।

अतः सञ्जानावेदमितनिरोधं
चेतना चित्तं ति ? न हेव वतञ्चे । ... वै० ... ।

नरिषु सञ्जानावेदमितनिरोध समापन्नसु

१० चेतना चित्तं ति ? आमन्ता ।

असत्सकस्स मग्गभाषणा .. वै० ..
ति ? न हेव वतञ्चे । .. वै० .. ।

ननु सत्सकस्स मग्गभाषणा .. वै० ..
ति ? आमन्ता ।

१२ हृत्वि सत्सकस्स मग्गभाषणा वै०
भाषणा, नो च वत रे वतञ्चे —
सत्तुपिका” ति ।

“सञ्जानावेदमितनिरोधसमापति असञ्जनसत्तुपिका”
आमन्ता ।

२० ये केचि सञ्जानावेदमितनिरोध समापन्नसु, सञ्जे
सत्तुपिका ति ? न हेव वतञ्चे । वै० ।

२६ न वतञ्चे — “सञ्जानावेदमितनिरोधसमापति असञ्जन-
सत्तुपिका” ति ? आमन्ता ।

ननु इषा पि असञ्जी तत्रा पि असञ्जी ति ? आमन्ता ।
२८ हृत्वि इषा पि असञ्जी तत्रा पि असञ्जी तेन वत रे
वतञ्चे — सञ्जानावेदमितनिरोधसमापति असञ्जनसत्तुपिका” ति ।

१५६ (११) कम्मूपपन्नकथा

२७ “अञ्जं कम्म, अञ्जी कम्मूपपन्नो” ति ? आमन्ता ।

१ कम्मूपपन्नो — जी एवमुपरि पि ।

अञ्जो फस्सो, अञ्जो फस्मूपचयो, अञ्जा वेदना, अञ्जो वेदनूपचयो, अञ्जा सञ्जा, अञ्जो सञ्जूपचयो, अञ्जा चेतना, अञ्जो चेतनूपचयो, अञ्ज चित्त, अञ्जो चित्तूपचयो, अञ्जा सद्धा, अञ्जो सद्धूपचयो, अञ्ज विरियं, अञ्जो विरियूपचयो, अञ्जा सति, अञ्जो सतूपचयो, अञ्जो समाधि, अञ्जो समाधूपचयो, अञ्जा पञ्जा, अञ्जो पञ्जूपचयो, अञ्जो रागो, अञ्जो रागूपचयो पे० अञ्ज अनोत्तप्प, अञ्जो अनोत्तप्पूपचयो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

२८ *अञ्ज कम्मं, अञ्जो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... । 10

*कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

*कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति ? आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० । 15

दुक्खाय वेदनाय . पे० अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

२९ *कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

*अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 25 R

दुक्खाय वेदनाय पे० अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? * न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३०. 'कर्म'

कर्मूपचको चित्तेन सहकार्ये

न हेवं वक्तव्ये । .. वै० .. ।

कर्मूपचको चित्तेन सहकार्ये,

ग्रामन्ता ।

कर्म चित्तेन सहकार्ये,

.. वै० .. ।

'कर्म' चित्तेन सहकार्ये, चित्तं विज्जन्तं

ग्रामन्ता ।

कर्मूपचको चित्तेन सहकार्ये, चित्तं

विज्जन्ती ति ? न हेवं वक्तव्ये । .. वै० .. ।

'कर्म' चित्तेन सहकार्ये, चित्तं विज्जन्तं

विज्जन्ती ति ? ग्रामन्ता ।

कर्म चित्तेन सहकार्ये चित्तं विज्जन्तं कर्मं व

न हेवं वक्तव्ये । वै० ।

३१ 'कर्म' कर्मूपचको ति ? ग्रामन्ता ।

तस्मैव कर्मं सो कर्मूपचको ति ? न हेवं वक्तव्ये

'कर्म' कर्मूपचको कर्मूपचको विज्जन्ती

ग्रामन्ता ।

तस्मैव कर्मं सो कर्मूपचको सो कर्मविज्जन्ती ति ?

हेवं वक्तव्ये । वै० .. ।

'कर्म' कर्मूपचको कर्मूपचको विज्जन्ती विज्जन्ती

विज्जन्ती ति ? ग्रामन्ता ।

कर्मूपचको विज्जन्ती ति ? न हेवं वक्तव्ये । .. वै० .. ।

कर्मूपचको विज्जन्ती ति ? ग्रामन्ता ।

विज्जन्ती विज्जन्ती ति ? न हेवं वक्तव्ये । .. वै० .. ।

१. कर्म कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं

कर्म कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं

कर्म कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं

कर्म कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं कर्मं

अव्यापज्झं पि कायसङ्गारं अभिसङ्खरित्वा, सव्यापज्झं पि अव्यापज्झं
 पि वचीसङ्गारं . पे० . मनोसङ्गारं अभिसङ्खरित्वा सव्यापज्झं पि
 अव्यापज्झं पि लोक उपपज्जति । तमेन सव्यापज्झं पि अव्यापज्झं पि
 लोक उपपन्नं समानं सव्यापज्झा पि अव्यापज्झा पि फस्सा फुसन्ति ।
 सो सव्यापज्झेहि पि अव्यापज्झेहि पि फस्सेहि फुट्ठो समानो सव्यापज्झं 5
 पि अव्यापज्झं पि वेदनं वेदेति वोकिण्णसुखदुक्खं, सेय्यथापि मनुस्सा
 एकच्चे च देवा एकच्चे च विनिपातिका । इति खो, पुण्ण, भूता भूतस्स
 उपपत्तिं होति, यं करोति तेन उपपज्जति, उपपन्नमेतं फस्सा फुसन्ति ।
 एवं पाहं, पुण्ण, 'कम्मदायादा सत्ता' ति वदामी" ति । अत्येव सुत्तन्तो
 ति ? आमन्ता ।

10

तेन हि न वत्तच्च — "अञ्जं कम्मं, अञ्जो कम्मपचयो" ति ।

पन्नरसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

पच्चयता ववत्थिता, पटिच्चसमुप्पादो, अद्धा^१, खणो लयो मुहुत्तं,
 चत्तारो आसवा अनासवा, लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं^२,
 सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्तिं लोकुत्तरा, सञ्जावेदयितनिरोधसमापत्तिं
 लोकिया, सञ्जावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्य, स्वेव मग्गो 15
 असञ्जसत्तुपत्तिया^३, अञ्जं कम्मं अञ्जो कम्मपचयो ति ।

ततियो पण्णासको ।

तत्सुद्धानं

अनुसया, सवरो, कप्पो, मूलं च ववत्थिता ति ।

— ० —

१ अद्धा च — रो० । २ लोकुत्तरा — य० । ३ असञ्जसत्तपिका — त्या०
 असञ्जसत्तुपत्तिया — रो० ।

१६. सोल्लसमो वंगो

१५७(१) निगण्हाती

१. परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ?

परो परस्स चित्त "मा रण्णि", "मा दुस्सि", "मा

"मा किमिस्सी" ति निगण्हाती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स उप्पज्जो फस्सो "मा निण्ण्णी"

ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

परो परस्स उप्पज्जा बेवना पे० उप्पज्जा सज्जना ...

चेतना उप्पज्जं चित्तं उप्पज्जा सज्जा उप्पज्जं विरिजं ... उप्प

सति उप्पज्जो समाधि पे० उप्पज्जा पञ्चमा "मा निण्ण्णी"

निगण्हाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय राग पज्जहति .. दोसं पज्जहति ... पे०

अनोत्तप्य पज्जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

*परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय मग्ग भावेति सतिपप्पुमं ज्ञाते

पे० बोज्जङ्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय कुण्ड परिजानाति समुच्चं पज्जहति, भित्ति

सज्जिकरोति मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

अग्गो अग्गस्स कारको परवृत्तिं कुण्डं कुण्डं ज्ञाते

करोति अग्गो पटिसम्भेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

*परो परस्स चित्त निगण्हाती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“अत्तना व कत पापं, अत्तना सङ्किलिस्सति ।

अत्तना अकत पाप, अत्तना व विमुज्झति ।

सुद्धि अमुद्धि पच्चत्तं, नाञ्जो अञ्जो विसोधये” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

5

तेन हि न वत्तब्बं — “परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ।

२ न वत्तब्ब — “परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ?

आमन्ता ।

ननु अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता, तेन वत रे वत्तब्बे — 10

“परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती” ति ।

१५८(२) पगहकथा

३ *परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स चित्तं “मा रज्जि,” “मा दुस्सि,” “मा मुय्हि,”
“मा किलिस्सी” ति पग्गण्हाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

15

परो परस्स अलोभ कुसलमूल जनेति अदोस कुसलमूल जनेति
अमोह कुसलमूल जनेति सद्धं जनेति विरिय जनेति सति जनेति
समाधि जनेति पञ्ज जनेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स उप्पन्ना फस्सो “मा निरुज्झी” ति पग्गण्हाती ति ? 20
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

परो परस्स उप्पन्ना वेदना पे० उप्पन्ना पञ्जा “मा
निरुज्झी” ति पग्गण्हाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय राग पजहति दोस पजहति मोहं 25
पजहति पे० अनोत्तप्प पजहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्व कल्याण वर्ण

बोझाऊ मायेतीं सि ? न होय नयनो

***परो परस्व पिता वगन्धर्वी**

पर्ये परस्व कल्पान् कुर्वन्

ति ? न हेयं वस्तुम् । ..वे०... ।

*पठे वरस्य नित्यं सन्मन्यते वि ?

समस्तो समस्तस्य समस्तो, समस्तस्य

प्रश्नो पटिषंवेदेती ति ? न ह्येवं वक्तव्ये ।

*परो वरसु नितं कल्पवृक्षी हि ।

मूल कर्तृ भण्डार -

'अतना व कर्ष पाव' ... वे० ... नाउको

अल्बेन कुतूहल वि ? अकम्बल ।

तेन हि न कृतार्थं - "परो ब्रह्म विद्म"

४ नि वसन्त - "परो वसन्त विभ"

आयुष्या ।

ननु अस्मि वनस्पता, अस्मि क्लीबक कि ?

हृदयं अस्ति वनस्पता अस्ति वहीयुक्त, तेन

"परो परम्प वितां वज्रशूरी" ति ।

१५६ (१) ~~सुभाषचन्द्र बोस~~

४ 'बरो बरान्त कुल बभुनसेही सि ? ललललल ।

बदो बगल दुख बगलानी दि ? बहो बगलानी : ...

तरो तगम हुकम म धनुषेमी नि ? वाक्यम् ।

५१० वागमय मुनय न चामुनयनी नि ? न होय कदापि । ...

१२। गणेशाय नमः ॥ ३ ॥

५१० वा. ५२० वा. ५३० वा. ५४० वा. ५५० वा. ५६० वा. ५७० वा. ५८० वा. ५९० वा. ६०० वा. ६१० वा. ६२० वा. ६३० वा. ६४० वा. ६५० वा. ६६० वा. ६७० वा. ६८० वा. ६९० वा. ७०० वा. ७१० वा. ७२० वा. ७३० वा. ७४० वा. ७५० वा. ७६० वा. ७७० वा. ७८० वा. ७९० वा. ८०० वा. ८१० वा. ८२० वा. ८३० वा. ८४० वा. ८५० वा. ८६० वा. ८७० वा. ८८० वा. ८९० वा. ९०० वा. ९१० वा. ९२० वा. ९३० वा. ९४० वा. ९५० वा. ९६० वा. ९७० वा. ९८० वा. ९९० वा. १००० वा.

महाराष्ट्र राज्य सरकार, मुंबई

बही बहनाई की कला है। न बहनाई न कला न कला न कला

Abstract

हज्जि परो परस्स नेवत्तनो, न अज्जेसं, न तस्स सुखं अनुप्पदेति,
नो च वत रे वत्तब्बे — “परो परस्स सुखं अनुप्पदेती” ति ।

*परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

अज्जो अज्जस्स कारको, परद्धतं सुखं दुक्खं अज्जो करोति
अज्जो पटिसंवेदेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . । 5

६. तेन वत्तब्ब — “परो परस्स सुखं अनुप्पदेती” ति ?
आमन्ता ।

ननु आयस्मा उदायी एतदवोच — “बहून^१ वत नो भगवा दुक्ख-
धम्मान अपहत्ता, बहून वत नो भगवा सुखधम्मान उपहत्ता, बहून वत
नो भगवा अकुसलानं धम्मान अपहत्ता, बहून वत नो भगवा कुसलान 10
धम्मानं उपहत्ता” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ।

१६०(४) अधिगय्ह मनसिकारकथा

७ *अधिगय्ह^२ मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तेन चित्तेन त चित्तं पजानाती ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० . । 15

तेन चित्तेन त चित्तं पजानाती ति ? आमन्ता ।

तेन चित्तेन त चित्तं “चित्तं” ति पजानाती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० . ।

तेन चित्तेन त चित्तं “चित्तं” ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

त चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । 20
पे० . ।

*त चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्मणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन त फस्सं फुसति, ताय वेदनाय पे० ताय
सज्जाय ताय चेतनाय तेन चित्तेन तेन वितक्केन तेन
विचारेण ताय पीतिया ताय सतिया ताय पज्जाय त पज्ज 25
पजानाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

१ बहुल — स्या०, एवमुपरि पि । २ अधिगय्ह — स्या०, एवमुपरि पि ।

७७ ८ "अतीति"

ति मनसि करोती ति ? न हेतुः

अतीति "अतीति" ति

मनसि करोती ति ? आत्मन् ।

द्विजं कस्तानं ... वे०...

न हेतुः वस्तुम् । ... वे०... ।

"अतीति" "अतीति" ति

ति मनसि करोती ति ? न हेतुः कस्तानं

अतीति "अतीति" ति

ति मनसि करोती ति ? आत्मन् ।

द्विजं कस्तानं ... वे०... द्विजं

न हेतुः वस्तुम् । ... वे०... ।

"अतीति" "अतीति" ति मनसिकरोती,

मनसि करोति, पञ्चदशं "पञ्चदशं" ति

हेतुः वस्तुम् । वे० ।

अतीति 'अतीति' ति मनसिकरोती,

मनसि करोति पञ्चदशं 'पञ्चदशं' ति मनसि

निजं कस्तानं वे० ... निजं कस्तानं

न हेतुः वस्तुम् । वे० ।

१ अनाकन "अनाकन" ति मनसिकरोती

ति मनसि करोती ति ? न हेतुः वस्तुम् । ... वे०.

अनाकन 'अनाकन' ति मनसिकरोती,

मनसि करोती ति ? आत्मन् ।

द्विजं कस्तानं वे० द्विजं कस्तानं

हेतुः वस्तुम् । वे० ।

"अनाकन" "अनाकन" ति मनसिकरोती,

ति मनसि करोती ति ? न हेतुः वस्तुम् । ... वे०... ।

अनाकन अनाकन ति मनसि करोती,

ति मनसि करोती ति ? आत्मन् ।

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अनागतं “अनागतं” ति मनसिकरोन्तो, अतीत “अतीत” ति
मनसि करोति, पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसि करोती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । .. पे० . ।

5

अनागत “अनागत” ति मनसिकरोन्तो, अतीत “अतीत” ति
मनसि करोति, पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसि करोती ति ?
आमन्ता ।

तिण्ण फस्सानं पे० तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

10

१० *पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसिकरोन्तो, अतीतं
“अतीत” ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसि करोन्तो, अतीत “अतीत”
ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? 15
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसिकरोन्तो, अनागत “अनागत”
ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसिकरोन्तो, अनागत “अनागत”
ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

20

द्विन्नं फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसिकरोन्तो, अतीत “अतीत”
ति मनसि करोति, अनागत “अनागत” ति मनसि करोती ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

25

पच्चुप्पन्न “पच्चुप्पन्न” ति मनसिकरोन्तो, अतीत “अतीत”
ति मनसि करोति, अनागत “अनागत” ति मनसि करोती ति ?
आमन्ता ।

तिण्ण फस्सानं पे० तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

30

११ वि

ननु कुतः प्रपद्यते ~

“सर्वे सद्भावाः

अथ निष्पिण्डवन्ति”

“सर्वे सद्भावाः कुण्डलाः

अथ निष्पिण्डवन्ति

“सर्वे ब्रह्मा धर्मताः

अथ निष्पिण्डवन्ति कुण्डले, ”

अस्येव सुतन्तो ति ? आत्मन्तः

तेन हि अभिप्रेत्य मनसि करोती

१६१(३) कथं हेतु-ति

१२ “कथं हेतु-ति ? आत्मन्ता ।

अनोमो हेतु-ति ? न हेतुं वस्तव्ये,

अनोमो हेतु-वे० अनोमो हेतु-...

मोहो हेतु-ति ? न हेतुं वस्तव्ये । वे० ...

“कथं हेतु-ति ? आत्मन्ता ।

सारम्भं अति तत्स आद्यद्वयं ...

हेतु वस्तव्ये । वे० ।

ननु अनारम्भं अति तत्स आद्यद्वयं ...

आत्मन्ता ।

हृदि अनारम्भं अति तत्स आद्यद्वयं ...

नो व वत रे वस्तव्ये — ‘कथं हेतु-’ ति ।

१३ “अनोमो हेतु सारम्भो अति तत्स

पनिची ति ? आत्मन्ता ।

कथं हेतु सारम्भं अति तत्स आद्यद्वयं ...

न हेतु वस्तव्ये । वे० ...

अदोसो हेतु अमोहो हेतु .. लोभो हेतु दोसो हेतु मोहो हेतु सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना . पे० . पणिधी ति ? आमन्ता ।
 रूप हेतु सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

*रूप हेतु अनारम्मण^१, नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी 5
 ति ? आमन्ता ।

अलोभो हेतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना . पे०...
 पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

रूप हेतु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना . पे० पणिधी
 ति ? आमन्ता ।

10

अदोसो हेतु अमोहो हेतु लोभो हेतु दोसो हेतु मोहो हेतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

१४ न वत्तब्ब - "रूप हेतू" ति ? आमन्ता ।

ननु महाभूता उपादायरूपान^२ उपादायहेतू^३ ति ? आमन्ता । 15

हज्जि महाभूता उपादायरूपान उपादायहेतु, तेन वत रे वत्तब्बे - "रूप हेतू" ति ।

१६२(६) रूपं सहेतुकं ति कथा

१५ *रूप सहेतुक ति ? आमन्ता ।

अलोभहेतुना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अदोसहेतुना ति पे० . अमोहहेतुना ति लोभहेतुना . 20
 दोसहेतुना पे० मोहहेतुना ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*रूप सहेतुक ति ? आमन्ता ।

सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? 25
 आमन्ता ।

१ सारम्मण - रो० । २-२ उपादा रूपान उपादाय हेतू - रो०, एवमुपरि पि ।

हृत्वि

नो य वत् दे वत्तम्

१६ "जलोचो

॥ वे०... पचिवी ति ?

॥ न होय वत्तम्

ति ? न होय वत्तम् । ...वे०...

जलोचो जलोचो

वति वत्तम् ... वत्तम् ...

विट् ॥ विट्तिवत्तम् ... वीट् ...

१७ जलोचो जलोचो, वीट् वत्तम्

वत्तम् ।

॥ न होय वत्तम्, वीट्

ति ? न होय वत्तम् । ...वे०... ।

॥ न होय वत्तम्, वीट्

१८ ति ? वत्तम् ।

जलोचो जलोचो वत्तम्, वीट्

पचिवी ति ? न होय वत्तम् । ...वे०... ।

॥ न होय वत्तम्, वीट्

पचिवी ति ? वत्तम् ।

१९ जलोचो जलोचो वे० जलोचो

वत्तम् वत्तम् वे० पचिवी ति ? न होय व

१० ॥ न वत्तम् — "न होय वत्तम्" ति ?

॥ न वत्तम्, वीट् ति ? वत्तम् ।

हृत्वि न वत्तम् वीट् वत्तम् दे वत्तम् —

१११(०) न वत्तम् वीट् ति वत्तम्

१२ "न वत्तम् ति ?

वत्तम्, वीट् वत्तम्

॥ न वत्तम् । ...वे०... ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे०.. पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना . पे०.. पणिधि,
नो च वत रे वत्तब्बे — “रूप कुसल” ति ।

१६ *अलोभो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना 5
.पे०.. पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूप कुसल सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अदोसो कुसलो पे० अमोहो कुसलो पे० सद्धा
विरिय . सति समाधि पे० पञ्जा कुसला सारम्मणा, अत्थि 10
ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूप कुसल सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रूप कुसल अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी
ति ? आमन्ता ।

15

अलोभो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना . पे० .
पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रूप कुसल अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी
ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो पे० पञ्जा कुसला अनारम्मणा, नत्थि 20
ताय आवट्टना . पे० पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२० *रूप अकुसल ति ? आमन्ता ।

सारम्मण, अत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? 25
आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधि,
नो च वत रे वत्तब्बे — “रूप अकुसल” ति । पे० ।

वे०.. पणिषी ति ।

एष्य प्रकुसलं

ति ? न हेवं वताम्बे ।

होसो .. मोहो ..

नत्वि तस्स प्राकट्टना .. वे०..

एष्य प्रकुसलं

ति ? न हेवं वताम्बे । वे०..

एष्य प्रकुसलं प्रणारम्भ्यं,

१० पणिषी ति ? आमन्ता ।

लोभो प्रकुसलो प्रणारम्भ्यो,

पणिषी ति ? न हेवं वताम्बे । वे०..

एष्य प्रकुसलं प्रणारम्भ्यं, नत्वि

ति ? आमन्ता ।

१५ होसो मोहो वे०..

नत्वि तस्स प्राकट्टना वे० पणिषी ति ?

२२ नि वताम्बं - "एष्य कुसलं"

आमन्ता ।

ननु कायकम्म वचीकम्मं कुसलं वि

२० हृद्वि कायकम्म वचीकम्मं कुसलं वि

रे वताम्बे - 'एष्य कुसलं वि प्रकुसलं पी' ति ।

१६४(२) एष्य विपाको ति कम्म

२३ एष्य विपाको ति ? आमन्ता ।

एष्य मुलवेदनिषं दुक्कलवेदनिषं

वेदनाय सम्पवुत्तं दुक्कलाय वेदनाय सम्पवुत्तं,

२५ सम्पवुत्तं फस्सेन सम्पवुत्तं वे० विस्सेन

तस्स प्राकट्टना वे० पणिषी ति ?

ननु न कुलवेदनिषं न

तस्स प्राकट्टना वे०.. पणिषी

हञ्चि न सुखवेदनिय न दुक्खवेदनिय पे० . अनारम्मणं,
नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपं
विपाको” ति ।

२४ *फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुक्खवेदनियो
. पे० सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? 5
आमन्ता ।

रूपं विपाको, रूपं सुखवेदनिय दुक्खवेदनिय पे० सारम्मण,
अत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*रूप विपाको, रूप न सुखवेदनिय न दुक्खवेदनिय पे० .
अनारम्मण, नत्थि तस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता । 10

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो पे० ..
अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
. पे० . . ।

२५ न वत्तब्बं — “रूप विपाको” ति ? आमन्ता ।

ननु कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको 15
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको,
तेन वत रे वत्तब्बे — “कम्मस्स कतत्ता उप्पन्न रूप विपाको” ति ।

१६५(६) रूपं रूपावचरारूपावचरं ति कथा

२६ *अत्थि रूपं रूपावचरं ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसिय उपपत्तेसिय दिट्ठधम्मसुखविहार^१, समापत्तेसियेन 20
चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं
सहजात संसट्ठ सम्पयुत्त एकुप्पाद एकनिरोध एकवत्थुक एकारम्मणं
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

ननु न समापत्तेसिय न उपपत्तेसिय न दिट्ठधम्मसुखविहारं,
न समापत्तेसियेन चित्तेन न^२ उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुख- 25
विहारेन चित्तेन सहगत सहजात संसट्ठ सम्पयुत्त एकुप्पाद एकनिरोधं
एकवत्थुक एकारम्मण ति ? आमन्ता ।

१ दिट्ठधम्मसुखविहारेन — स्या० । २ स्या० पोत्यके नत्थि ।

हृन्वि न समापत्तेसिन् न

न समापत्तेसिन्नेन चित्तेन .. ३० ..

“अतिव रूप्यवचर” ति ।

२७ *अतिव रूप्यवचरं वि

समापत्तेसिन् उपपत्तेसिन्

चित्तेन ३ १३ १५

संसद्गु सम्पयुक्त एकुप्याव एकमिरोव एकवचरं

हेव वतब्बे । पे० ।

ननु न समापत्तेसिन् न उपपत्तेसिन्

न समापत्तेसिन्नेन चित्तेन पे० एकवचरं वि

हृन्वि न समापत्तेसिन् न उपपत्तेसिन्

एकारम्मज, नो च वत रे वतब्बे — ‘अतिव रूप्य’

२८ नि वतब्बे — “अतिव रूप्यवचरं

वचर” ति ? आगता ।

ननु कामावचरकम्मस्स कतता रूप्यवचरं वि

हृन्वि कामावचरकम्मस्स कतता रूप्यवचरं

वतब्बे — “रूप्यवचरकम्मस्स कतता रूप्यवचरं

कतता रूप्यवचर” ति ।

१६६(१०) रूप्यवचरात्तुपरियापन्नकम्प

२९ रूप्यवचरो रूप्यवचरात्तुपरियापन्नो ति ? आगता ।

समापत्तेसिन् उपपत्तेसिन् विदुबम्मसुलविहारो,

सिन्नेन चित्तेन उपपत्तिसिन्नेन चित्तेन विदुबम्मसुलविहारो,
सहमतो सहजातो संसद्गु सम्पयुक्तो एकुप्यावो एकमिरोवो एकवचरं
एकारम्मजो ति ? न हेव वतब्बे । पे० ।

ननु न समापत्तेसिन् न उपपत्तिसिन् न विदुबम्मसुलविहारो

न समापत्तिसिन्नेन चित्तेन पे० एकवचरं वि
आगता ।

हृन्वि न समापत्तेसिन् न उपपत्तिसिन्

न समापत्तेसियेन चित्तेन पे० एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो” ति ।

३० *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

5

गन्धरागो पे० रसरगो पे० फोढुब्बरागो फोढुब्ब-
धातुपरियापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*सद्दरागो न वत्तब्ब — “सद्दधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

रूपरागो न वत्तब्ब — “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

10

गन्धरागो पे० रसरगो पे० फोढुब्बरागो न वत्तब्ब —
“फोढुब्बधातुपरियापन्नो” ति ? आमन्ता ।

रूपरागो न वत्तब्ब — “रूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेव
वत्तब्बे । .. पे० ।

३१ *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

15

अरूपरागो न वत्तब्ब — “अरूपधातुपरियापन्नो” ति ? न हेव
वत्तब्बे । .. पे० . ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्ते-
सियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो
सहजातो ससद्दो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एका-
रम्मणो ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

20

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन .. पे० एकवत्थुको एकारम्मणो ति ?
आमन्ता ।

25

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,
न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन
चित्तेन सहगतो सहजातो संसद्दो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एक-
वत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरूपरागो अरूपधातु-
परियापन्नो” ति ।

३२ 'अक्षराद्यो

सहस्रयो सहस्रात्पुपरिवापन्नो

अक्षराद्यो

नन्वराद्यो ... पे० .. रसराद्यो ...

वात्पुपरिवापन्नो ति ? न हेवं वक्तव्यं ।

'सहस्रयो न वक्तव्यं -

अक्षराद्यो न वक्तव्यं -

वक्तव्यं । पे० .. ।

नन्वराद्यो .. पे० .. रसराद्यो .. पे० ..

'कोट्यब्धवात्पुपरिवापन्नो' ति ? आहन्त ।

अक्षराद्यो न वक्तव्यं -

वक्तव्यं । पे० ।

३३ 'न वक्तव्यं - 'अक्षराद्यो

अक्षराद्योवात्पुपरिवापन्नो' ति ? आहन्त ।

ननु कामराद्यो कामवात्पुपरिवापन्नो ति ?

हृस्वि कामराद्यो कामवात्पुपरिवापन्नो, तैव क्व

'अक्षराद्यो अक्षराद्योवात्पुपरिवापन्नो, अक्षराद्यो

अक्षराद्यो

चित्तमिग्नहो, चित्तपग्नहो, कुशापुष्पराजं,

मनमिकारो, रूपं हेतु, रूपं लहेतुकं रूपं कुतश्च न चतुर्लोकं चि-

विपाको अस्ति रूपं रूपावचर अस्ति रूपं अक्षरावचर, अन्ते विपाको

कामवात्पुपरिवापन्नो ति ।

१७. सत्तरसमो वग्गो

१६७(१) अरहतो पुञ्जूपचयकथा

१. *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

R 5

अत्थि अरहतो अपुञ्जूपचयो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .।

नत्थि अरहतो अपुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० .।

२ *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

5

अरहा पुञ्जाभिसङ्खार अभिसङ्खरोति, आनेज्जाभिसङ्खारं
अभिसङ्खरोति, गतिसवत्तनियं कम्म करोति, धवसवत्तनियं कम्मं
करोति, इस्सरियसवत्तनियं कम्म करोति, अधिपच्चसवत्तनियं कम्म
करोति, महाभोगसवत्तनियं कम्म करोति, महापरिवारसंवत्तनियं
कम्म करोति, देवसोभग्यसवत्तनियं कम्म करोति, मनुस्ससोभग्य- 10
सवत्तनियं कम्मं करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

३. *अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अरहा अपचिनाती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .।

B 39

अरहा पजहती ति पे० अरहा उपादियती ति पे० . 15

अरहा विसिनेती ति पे० अरहा उस्सिनेती ति पे० अरहा
विधूपेती ति पे० अरहा सन्धूपेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो 10
ति ? आमन्ता ।

R 54

हज्जिच अरहा नेवाचिनाति नापचिनाति अपचिनित्वा ठितो, 20
नो च वत रे वत्तब्बे - "अत्थि अरहतो पुञ्जूपचयो" ति ।

*ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव
विसिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो, नेव विधूपेति न सन्धूपेति
विधूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अरुहा नेव

नत रे वतम्बे — "नत्वि अरुहो

४ नत्वि अरुहो पुञ्चूपक्यो

अरुहा वान वदेम्या ति ?

५ हृत्वि अरुहा वान वदेम्य, नो

पुञ्चूपक्यो' ति ।

अरुहा वीवरं वदेम्य .. वे०...

वदेम्य विमानपञ्चवदेतञ्चपरिच्छादं वदेम्य,

मोजनीय वदेम्य पानीयं वदेम्य .. वेतिर्ह

१० आरोपेम्य .. गन्ध आरोपेम्य .. निरोप

धमिदन्विच करेम्या ति ? आगन्ता ।

हृत्वि अरुहा वेतिव धमिदन्विच

"नत्वि अरुहो पुञ्चूपक्यो' ति ।

१६८(२) नत्वि अरुहो अकानमञ्चू ति कश्चि

४ "नत्वि अरुहो अकानमञ्चू ति ? अकानमञ्चू

१५ नत्वि अरुहन्तवातको ति ? न हेवं वतम्बे ।

अत्वि अरुहन्तवातको ति ? आगन्ता ।

अत्वि अरुहो अकानमञ्चू ति ? न हेवं वतम्बे ।

नत्वि अरुहो अकानमञ्चू ति ? आगन्ता ।

नो अरुहन्त जीविना बोरोपेति तति' जीविने

२० जीविना बोरोपति धमति जीविने जीविताकसे जीविता

ति ? नति जीविन जीविनाकसेम जीविना बोरोपेती हि ।

हृत्वि मति जीविन जीविनाकसे जीविता बोरोपेति, नो

नत रे वतम्बे — नत्वि अरुहो अकानमञ्चू' ति ।

अनति जीविने जीविनाकसेम जीविना बोरोपेती हि, नति

२५ अरुहन्तवातको ति ? न हेवं वतम्बे । व० ।

६ नत्वि अरुहो अकानमञ्चू ति ? आगन्ता ।

अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या
ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

ननु अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्य, 5
नो च वत्त रे वत्तब्बे — “नत्थि अरहतो अकालमच्चू” ति ।

*अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या
ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहन्तधातको ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

७ अत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता । 10

नन वुत्त भगवता — “नाह, भिक्खवे, सञ्चेतनिकानं कम्मानं
कतान उपचितान अप्पटिसवेदित्वा व्यन्तीभावं वदामि, तं च खो
दिट्ठेव धम्मे उपपज्जे^१ वा अपरे वा परियाये” ति । अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति । 15

१६६(३) सब्वमिदं कम्मतो ति कथा

८. *सब्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

कम्म पि कम्मतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० ।

सब्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

सब्वमिदं पुब्बेकत्तहेतू ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

सब्वमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता । 20

सब्वमिदं कम्मविपाकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

९ *सब्वमिदं कम्मविपाकतो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाकेन पाणं हनेय्या ति ? आमन्ता^२ ।

पाणातिपातो सफलो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको सफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 25

कम्मविपाको अफलो ति ? आमन्ता ।

पानातिपातो धक्को ति ?

*कम्मविपाकेन धक्कं

पिसुव मवेय्य पससं ववेय्य ... सुय्यं

निस्तोप हरेय्य एकानारिकं करेय्य ...

8 गण्धेय्य यामवातकं करेय्य निवमवातकं

दान ववेय्य भीवर ववेय्य पिण्डपातं ववेय्य

गिलानपञ्चयमेसञ्जपरिक्कारं ववेय्या ति ?

गिलानपञ्चयमेसञ्जपरिक्कारो धक्को ति ?

कम्मविपाको धक्को ति ? न हेवं वक्कं ।

10 कम्मविपाको धक्को ति ? आमन्ता ।

गिलानपञ्चयमेसञ्जपरिक्कारो धक्को ति ? ववेय्य

पे० ।

१० १ न वत्तं - 'सञ्जमिह कम्मतो' ति ।

ननु वुत्त भगवता -

15 "कम्मुता वत्तती लोको, कम्मुता वत्तती पक्खी ।

कम्मनिबन्धना सत्ता रवस्सानी" व वत्तती ॥

"कम्मेन कित्ति लमते पत्तं,

कम्मेन जानि च वव च वव्वं ।

तं कम्मं नानाकरव विवित्ता,

20 कस्मा ववे नत्वि कम्म ति लोके" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि 'सञ्जमिह कम्मतो' ति ।

१७०(४) इन्द्रियवद्वक्कया

११ इन्द्रियवद्वक्कयेव वुक्क ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियवद्वक्कयेव अमिञ्च सङ्गता पटिञ्चसमुप्यजं

25 वयवम्म विरागवम्म निरोधवम्म विपरिणामवम्म ति ? न हेवं वत्तं । पे० ।

१-१ वक्कयल्लोच - टी । २ यामवातं - टी वक्कयल्लोच । ३ वक्कयल्लोच - टी ।

टी टी ।

ननु अनिन्द्रियबद्ध अनिच्च सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं
वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनिन्द्रियबद्ध अनिच्च सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं
वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे
वत्तब्बे — “इन्द्रियबद्धञ्जेव दुक्खं” ति ।

5

*अनिन्द्रियबद्ध अनिच्च सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं पे०. विपरि-
णामधम्मं, तं च न^१ दुक्खं ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियबद्ध अनिच्चं सङ्खतं . पे० विपरिणामधम्मं, तं च
न^१ दुक्खं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*इन्द्रियबद्ध अनिच्च सङ्खतं .. पे० विपरिणामधम्मं, तं च 10
दुक्खं ति ? आमन्ता ।

अनिन्द्रियबद्ध अनिच्च सङ्खतं . पे० विपरिणामधम्मं, तं
च दुक्खं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१२. *इन्द्रियबद्धञ्जेव दुक्खं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्च त दुक्खं वुत्तं भगवता — “अनिन्द्रियबद्ध अनिच्च” 15
ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्च त दुक्खं वुत्तं भगवता — अनिन्द्रियबद्ध अनिच्चं,
नो च वत रे वत्तब्बे — “इन्द्रियबद्धञ्जेव दुक्खं” ति ।

१३ न वत्तब्ब — “इन्द्रियबद्धञ्जेव दुक्खं” ति ? आमन्ता ।

यथा इन्द्रियबद्धस्स दुक्खस्स परिञ्जाय भगवति ब्रह्मचरियं 20
वुस्सति, एवमेव^२ अनिन्द्रियबद्धस्स दुक्खस्स परिञ्जाय भगवति ब्रह्मचरियं
वुस्सती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

यथा इन्द्रियबद्ध दुक्खं परिञ्जातं न पुन उप्पज्जति, एवमेवं
अनिन्द्रियबद्ध दुक्खं परिञ्जातं न पुन उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि इन्द्रियबद्धञ्जेव दुक्खं ति ।

25

१७१(५) ठपेत्वा अरियमगं ति कथा

१४ *ठपेत्वा अरियमगं अवसेसा सङ्खारा दुक्खा ति ?
आमन्ता ।

१ सी० पोत्यके नस्ति । २ एवमेव — स्या०, एवमुपरि पि ।

दुक्खसमुदयो पि दुक्खो हि
 दुक्खसमुदयो पि दुक्खो हि ?
 तीणेव परिवसन्धानी हि ?
 तीणव परिवसन्धानी हि ?
 ननु चत्तारि परिवसन्धानि वृत्तानि
 समुदयो, दुक्खनिरोधो, दुक्खनिरोधव्याप्तिनी
 हृत्वि चत्तारि परिवसन्धानि वृत्तानि
 दुक्खसमुदयो, दुक्खनिरोधो, दुक्खनिरोधव्याप्तिनी
 रे वत्तन्ते - "तीणेव परिवसन्धानी" हि ।

"दुक्खसमुदयो पि दुक्खो हि ? आगच्छ ।
 केसुहेता हि ? अलिङ्गहेता' हि' ।
 परिग्रहन्तो अग्रिन्तो हि ? आगच्छ ।
 परिग्रहन्तो दुक्खो हि ? न हेवं वत्तन्ते । ...
 परिग्रहन्तो अग्रिन्तो सो व न दुक्खो हि ?
 दुक्खसमुदयो अग्रिन्तो, सो व न दुक्खो हि ?

पे० ।

दुक्खसमुदयो अग्रिन्तो सो व दुक्खो हि ? आगच्छ ।
 परिग्रहन्तो अग्रिन्तो सो व दुक्खो हि ? न हेवं वत्तन्ते ।

प० ।

१४ । न वत्तन्ते - एतत्ता परिग्रहन्तं अग्रिन्तं वत्तन्ते
 दुक्खा हि ? आगच्छ ।

ननु मा दुक्खनिरोधव्याप्तिनी परिग्रह्य हि ? आगच्छ ।
 अहं मा दुक्खनिरोधव्याप्तिनी परिग्रह्य तेन वत्त रे वत्तन्ते -
 'एतत्ता परिग्रहन्तं अग्रिन्तं वत्तन्ते' हि ।

१७२(६) न वत्तन्ते महो अग्रिन्तं परिग्रहन्तं हि वत्तन्ते

१५ । न वत्तन्ते - महो अग्रिन्तं परिग्रहन्तं हि ?
 आगच्छ ।

ननु सङ्खो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो^१
अनुत्तर पुञ्जक्खेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलि-
करणीयो अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं लोकस्स, तेन वत रे वत्तब्बे — “सङ्खो
दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ।

5

*न वत्तब्ब — “सङ्खो दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता
भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे — “सङ्खो दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ।

10

*न वत्तब्ब — “सङ्खो दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि सङ्खस्स दान देन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्खस्स दान देन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे —
“सङ्खो दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ।

ननु अत्थि केचि सङ्खस्स चीवर देन्ति पे० पिण्डपात देन्ति
सेनासनं देन्ति , गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खार देन्ति . खादनीय
देन्ति भोजनीयं देन्ति पे० पानीय देन्ती ति ? आमन्ता ।

15

हञ्चि अत्थि केचि सङ्खस्स पानीय देन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे —
“सङ्खो दक्खिण पटिग्गण्हाती” ति ।

*न वत्तब्बं — “सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती” ति ? आमन्ता ।

20

ननु वुत्त भगवता —

“आहुतिं^२ जातवेदो व, महामेघ व मेदनी^३ ।

सङ्खो समाधिसम्पन्नो, पटिग्गण्हाति दक्खिण” ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ।

25

१७ सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

मग्गो पटिग्गण्हाति, फल पटिग्गण्हाती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

१ अञ्जलीकरणीयो — सी०, स्या०, रो० । २ आहुति — सी०; अहुति — स्या०,
रो० । ३ मेदिनी — सी०, रो० ।

१७३(७) न वतम्बे सती

१८ न वतम्बे —

ननु सङ्को आहुनेय्यो आहुनेय्यो

अनुत्तर पुष्पकसेतुं लोकास्तेति ?

हृषिक् सङ्को आहुनेय्यो ... पे०...

५ तेन वत रे वतम्बे — "सङ्को वनित्वं

न वतम्बे — "सङ्को वनित्वं

ननु वतारो पुरिसमुवा ऋ पुरिसमुवा

मगवता ति ? आमन्ता ।

हृषिक् वतारो पुरिसमुवा ऋ

१० मगवता तेन वत रे वतम्बे — "सङ्को वनित्वं

न वतम्बे — "सङ्को वनित्वं विसोवेती

ननु अति केचि सङ्कुस्त वारं वत्ता वनित्वं

आमन्ता ।

हृषिक् अति केचि सङ्कुस्त वारं वत्ता

१५ तेन वत रे वतम्बे — "सङ्को वनित्वं विसोवेती" ति ।

ननु अति केचि सङ्कुस्त वारं वत्ता ... पे०...

वत्ता .. पे० .. सेनासर्गं वत्ता मितानपञ्चमवेष्टयपरिचयं

आवनीय वत्ता .. मोजनीय वत्ता पे० वागीय वत्ता

आरावेन्ती ति ? आमन्ता ।

२० हृषिक् अति केचि सङ्कुस्त पानीय वत्ता वनित्वं आरावेन्ती

तेन वत रे वतम्बे — सङ्को वनित्वं विसोवेती" ति ।

१२ सङ्को वनित्वं विसोवेती ति ? आमन्ता ।

मयो विसोवेति, फलं विसोवेती ति ? न हेतुं वतम्बे ।

पे० ।

१७४(८) न वतम्बे सती मुष्मती ति कथं

२० न वतम्बे — सङ्को मुष्मति निवति वागीय वत्ता

ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि सद्धभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ती ति ? आगन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सद्धभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ति, तेन वत रे वत्तव्वे — “सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

5

*न वत्तव्व — “सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता — “गणभोजन परम्परभोजन अतिरित्तभोजनं अनतिरित्तभोजन” ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वुत्त भगवता — “गणभोजन परम्परभोजन अतिरित्त- 10 भोजन अनतिरित्तभोजन”, तेन वत रे वत्तव्वे — “सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

*न वत्तव्व — “सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ? आमन्ता ।

ननु अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता — अम्बपान, जम्बुपान, 15 चोचपानं, मोचपान, मधुकपान^१, मुद्दिकपानं, सालुकपान^२, फारुसकपान ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता — अम्बपान, जम्बुपानं, 20 चोचपान, मोचपान, मधुकपान, मुद्दिकपान, सालुकपान, फारुसकपान, तेन वत रे वत्तव्वे — “सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती” ति ।

R

२१ सद्धो भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? आमन्ता ।

मग्गो भुञ्जति पिवति खादति सायति, फल भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

१७५(६) न वत्तव्वं सद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति कथा

२२ *न वत्तव्व — “सद्धस्स दिन्नं महप्फल” ति ? आमन्ता ।

ननु सद्धो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो 25 अनुत्तर पुञ्जकवेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हृन्वि सङ्को

तेन वत रे वतब्धे — "सङ्कोस्त

"न वतब्धं — "सङ्कोस्त

मनु वतारो पुरिसमुखा

८ भगवता ति ? आमन्ता ।

हृन्वि वतारो पुरिसमुखा

भगवता, तेन वत रे वतब्धे —

२१ "न वतब्धं — "सङ्कोस्त

मनु वतं भगवता — "सङ्को,

१० चेव पूजितो भविस्सामि सङ्को वा" ति ५

आमन्ता ।

तेन हि सङ्कोस्त विचं महप्पत्तं ति ६

"न वतब्धं — "सङ्कोस्त विचं

मनु सक्को देवानिन्दो ववकत्त

१३

"वजमानानं मनुस्सान,

करोत्त ओपधिकं पुज्जं

'वतारो व पटिपच्चा वतारो व क्वं

एस सङ्को उव्वूत्तो,

वजमानानं मनुस्सानं पुज्जनेवत्तान

२०

करोत्त ओपधिकं पुज्जं,

'एसो हि सङ्को विपुलो महप्पत्तो,

तमप्पमेव्वो उव्वी व वावरो ।

एतेहि तेद्दा मरवीरत्तावत्ता,

पमक्खुत्ता वम्मनुदीरवत्ति ॥

२३

तेनं मुविचं मुत्तं मुविहं,

वे मङ्गमुहिम्मा वदन्ति वानं ।

मा वज्जिमा मङ्गवत्ता पत्तिट्ठिता,

महप्पत्ता मोक्खविदून् वज्जिता ॥

१ वज्जिमा — जी. टी. २ वज्जिमा — व. पञ्चमूर्ति ति. ।

३ पुज्जनेवत्तान — टी. । ४ वज्जिमा — जी. ।

“एतादिमं यञ्जमनुस्सरन्ता,
ये वेदजाता विहरन्ति^१ लोके ।
विनेय्य मच्छेरमल समूल^२,
अनिन्दिता सगमपेन्ति ठानं” ति ॥

अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्खस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

5

१७६(१०) न वत्तब्बं बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति कथा

२४ *न वत्तब्ब - “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा द्विपदान^३ अगो, द्विपदान सेट्ठो, द्विपदान पमोक्खो,
द्विपदान उत्तमो, द्विपदान पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटि-
भागो अप्पटिपुगगलो ति ? आमन्ता ।

10

हञ्चि भगवा द्विपदान अगो, द्विपदान सेट्ठो, द्विपदान पमोक्खो,
द्विपदान उत्तमो, द्विपदान पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटि-
भागो अप्पटिपुगगलो, तेन वत रे वत्तब्बे - “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ।

*न वत्तब्ब - “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि^४ बुद्धेन समसमो - सीलेन समाधिना पञ्जाया^५ ते ? नत्थि ।

15

हञ्चि नत्थि कोचि बुद्धेन समसमो - सीलेन समाधिना
पञ्जाय, तेन वत रे वत्तब्बे - “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ।

*न वत्तब्ब - “बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता -

20

“नयिमस्मि वा लोके” परस्मि वा पन,
बुद्धेन सेट्ठो च समो च विज्जति ।
यमाहुनेय्यान अगत गतो,
पुञ्जत्थिकान^६ विपुलप्फलेसिन^७” ति^८ ।

१ विहरन्ति - स्या० । २ समाल - रो० । ३ द्विपदान - स्या०, रो०, एवमुपरि
पि । ४ केचि - सी०, रो० । ५ लोकस्मि - स्या० । ६ पुञ्जत्थिकान - रो० । ७ विपुल-
फलेसिन - सी०, स्या०, रो० ।

अथेव सुतन्तो ति ?
तेन हि बुद्धस्त विप्रं

१७७(११)

२५ *वायकतो व दान

आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि पटिग्गाहका
अब्जसिकरणीया अनुत्तर पुब्जकखेटो ~~सोत्तम~~

हन्धि अत्थि केचि पटिग्गाहका
अब्जसिकरणीया अनुत्तर पुब्जकखेटो ~~कीकस्स~~

*वायकतो व दान विसुज्जति, नो

१० *वायकतो व दान विसुज्जति । -

ननु चत्तारो पुरिसमुणा षट् पुरिसमुज्जन्तं
भगवता ति ? आमन्ता ।

हन्धि चत्तारो पुरिसमुणा षट् पुरिसमुज्जन्तं
भगवता, नो च वत रे वत्तम्मे - *वायकतो व दानं

१५ पटिग्गाहकतो' ति ।

*वायकतो व दानं विसुज्जति, नो पटिग्गाहकतो

ननु अत्थि केचि सोत्तापजे दानं दत्त्वा दक्खिणं
आमन्ता ।

हन्धि अत्थि केचि सोत्तापजे दानं दत्त्वा दक्खिणं
२० नो च वत रे वत्तम्मे - वायकतो व दानं ति
पटिग्गाहकतो' ति ।

*ननु अत्थि केचि सकवामागिस्स पै० अनायासी
अरहतो दानं दत्त्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति ? आमन्ता ।

हन्धि अत्थि केचि अरहतो दानं दत्त्वा दक्खिणं
२५ नो च वत रे वत्तम्मे - वायकतो व दानं ति
पटिग्गाहकतो' ति ।

२६ 'पटिग्गाहकतो' दानं विसुज्जती हि ? दान

अञ्जो अञ्जस्स कारको, परकत सुखदुक्खं, अञ्जो करोति
अञ्जो पटिसवेदेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो^१ पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवतां — “चतस्सो खो इमा, आनन्द, दक्खिणा-
विसुद्धियो । कतमा चतस्सो ? अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो 5
विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो, अत्थानन्द, दक्खिणा पटिग्गाहकतो
विसुज्झति, नो दायकतो, अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो चैव विसुज्झति
पटिग्गाहकतो च, अत्थानन्द, दक्खिणा नेव दायकतो विसुज्झति, नो
पटिग्गाहकतो । इमा खो, आनन्द, चतस्सो दक्खिणाविसुद्धियो” ति ।
अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 10

तेन हि न वत्तब्ब — “दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटि-
ग्गाहकतो” ति ।

सत्तरसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अत्थि अरहतो पुञ्चूपचयो, नत्थि अरहतो अकालमच्चु,
सब्बमिदं कम्मतो, इन्द्रियवद्धब्बेव दुक्ख, ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा
सङ्खारा दुक्खा, सङ्खो दक्खिणं पटिग्गण्हाति, सङ्खो दक्खिण विसोधेति, 15
सङ्खो भुज्जति पिवति खादति सायति, सङ्खस्स दिन्न महप्फल, अत्थि
दानं विसुद्धिया^२ ति ।

— ० —

१८.

१५ ३

१७८(१)

१ *न वत्तम्भ - "बुद्धो भगवा"

आमन्ता ।

ननु अत्थि बुद्धवृत्तानि^१ चेत्तिप्रसिद्धि

नगरानि रट्टानि जनपदानि ति ? आमन्ता ।

हत्थि अत्थि बुद्धवृत्तानि

नगरानि रट्टानि जनपदानि, तेन वत्त रे वत्तम्भे -

अट्टासी ति ।

न वत्तम्भ - "बुद्धो

ननु भगवा सुम्भिनिया जातो, बोधिया^२

० बाराणसिय भगवता अम्मकक पवत्ति, आपाणे^३

अस्सट्ठो, कुसिनाराय भगवा परिनिम्बुतो ति ?

हत्थि भगवा सुम्भिनिया जातो वे^४

परिनिम्बुतो, तेन वत्त रे वत्तम्भे - "बुद्धो भगवा

ति ।

१ *न वत्तम्भ - बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी^५ ति ?

ननु वत्त भगवता - एकमिवाह भिक्षवो, समयं

विहरामि सुभगवने सालराजमूले ति एकमिवाहं, भिक्षवो^६

उस्सेलाय विहरामि अजपालनिघोषे पठमाभिसम्बुद्धो^७ ति

भिक्षवो समयं राजगहे विहरामि वेळुवने कल्लकनिवाणे^८

० 'एकमिवाह भिक्षवो समयं सावत्थियं विहरामि जेतवने अजगल्ल

पिण्डिकस्स आरामे ति एकमिवाह भिक्षवो समयं वेळुवने^९

विहरामि महावने कूटागारसासाय ति ! अत्थेव सुत्ततो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी ति ।

२ बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासी ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लोके जातो, लोके सवड्ढो^१, लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लोके जातो, लोके सवड्ढो, लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेन, नो च वत रे वत्तब्बे — “बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी” ति ।

5

१७६(२) धम्मदेसनाकथा

३ *न वत्तब्बं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? अभिनिम्मितेन देसितो ति ।

अभिनिम्मितो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्जू सब्ब-
दस्सावी धम्मस्सामी^२ धम्मपटिसरणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... । 10

*न वत्तब्बं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? आयस्मता आनन्देन देसितो ति ।

आयस्मा आनन्दो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्जू सब्ब-
दस्सावी धम्मस्सामी धम्मपटिसरणो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

४ *न वत्तब्बं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता । 15

ननु वुत्तं भगवता — “सङ्घित्तेन पि खो अहं, सारिपुत्त^३, धम्मं देसेय्य, वित्थारेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं, सङ्घित्तवित्थारेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्य, अञ्जातारो च^४ दुल्लभा” ति !
अथेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 20

तेन हि बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो ति ।

५ *न वत्तब्बं — “बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अभिञ्जायाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनभिञ्जाय, सनिदानाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनिदानं, 25

१ सम्बुद्धो — सी०, रो० । २ धम्मसामी — सी०, स्या०, रो० । ३ सारिपुत्त — स्या०, एवमुपरि पि । ४ व — स्या०, रो० ।

सुप्पादिहारिणाह, भिक्षुको ब्रह्म
 मय्, भिक्षुको, भिक्षुको
 वम्म देवयतो नो भिक्षुको,
 हारिण करणीयो भिक्षुको कर्णीको
 भिक्षुको, सुद्धिया भिक्षुको भिक्षुको
 भिक्षुको, स्वाक्यातो भिक्षुको, सुप्पादिहारिणाह
 देव्याकरणीस्म भिक्षुको
 भिक्षुको सुत्ततो ति ? भिक्षुको ।
 तेन हि बुद्धेन भिक्षुको भिक्षुको

१८०(१) कर्णीको

१ नत्ति बुद्धस्स भिक्षुको कर्णीको
 नत्ति बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको ति ?
 नत्ति बुद्धस्स भिक्षुको कर्णीको ति ?
 नत्ति बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको ... वे

भिक्षुको । वे० ।

२ भिक्षुको बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको ति ? भिक्षुको
 भिक्षुको बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको ति ?
 भिक्षुको बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको ... वे०...

भिक्षुको ।

भिक्षुको बुद्धस्स भिक्षुको भिक्षुको ति ? न भिक्षुको

३ नत्ति बुद्धस्स भिक्षुको कर्णीको ति ? भिक्षुको ।

भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको ति ? न भिक्षुको ।

भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको

ति ? भिक्षुको ।

भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको

४ भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको
 भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको भिक्षुको
 ... वे० ।

*नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा महाकरुणासमापत्ति समापज्जी ति ? आमन्ता ।

हज्जिच भगवा महाकरुणासमापत्ति समापज्जि, नो च वत रे वत्तब्बे — “नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा” ति ।

७ †अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।

5

भगवा सरागो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ।

१८१(४) गन्धजातिकथा

८ *बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अज्जे गन्धजाते अधिगण्हाती^१ ति ? आमन्ता ।

भगवा गन्धभोजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

10

ननु भगवा ओदनकुम्मास^२ भुज्जती ति ? आमन्ता ।

हज्जिच भगवा ओदनकुम्मास भुज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे —

“बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अज्जे गन्धजाते अधिगण्हाती” ति ।

*बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अज्जे गन्धजाते अधिगण्हाती ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावं न्हायन्ति^३ विलिम्पन्ति^४ उच्छादेन्ति^५ पेलाय पटिसामेन्ति करण्डाय निक्खिपन्ति^६ आपणे पसारन्ति^७, तेन च गन्धेन गन्धकरणीय करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

20

१८२(५) एकमगकथा

९ *एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामज्जफलानि सच्छिदकरोती ते ? आमन्ता ।

१ अधिगण्हाती — सी०, रो० । २ ओदनकुमास — सी० । ३ न्हायन्ति — सी०, पे० । ४ विलिम्पेन्ति — सी०, रो०, विलिपन्ति — स्या० । ५ उच्छादेन्ति — सी०, रो० । ६ निक्खिपेन्ति — सी०, रो० । ७ पसारन्ति — सी० ।

चतुस्र पक्षानां ... वै०...

न हेव वत्तब्बे । वै०... ।

एकेन परिवमब्बेन चत्तारि
ति ? आमन्ता ।

८ सोत्तापत्तिमब्बेना^१ ति ? न हेव^२ ;
सकवावामि वै०...

वै० ।

“कत्तमेन मब्बेना ति ? अरहत्तमब्बेन^३
अरहत्तमब्बेन सकवावविद्धि

१० जह्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । ... वै०... ।

अरहत्तमब्बेन सकवावविद्धि
जह्ती ति ? आमन्ता ।

ननु तिप्प संबोच्चनानं^४ पहाणं
ति ? आमन्ता ।

१३ हत्थि तिप्प संबोच्चनानं पहाणं
नो च वत्त रे वत्तब्बे — “अरहत्तमब्बेन
सीमब्बतपरामास जह्ती” ति ।

अरहत्तमब्बेन ओळ्ळारिकं कामरावं जोज्झरिक्कं^५
ति ? न हेव वत्तब्बे । वै० ।

२० अरहत्तमब्बेन ओळ्ळारिकं कामरावं जोज्झरिक्कं^५
ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं तनुवावं सकवावामिक्कं^६
ति ? आमन्ता ।

२३ हत्थि कामरागव्यापादानं तनुवावं
जमवना नो च वत्त रे वत्तब्बे — “अरहत्तमब्बेन ओळ्ळारिकं
ओळ्ळारिकं व्यापादं जह्ती” ति ।

“अरहत्तमब्बेन तनुवहत्तं कामरावं तनुवहत्तं^७
ति ? न हेव वत्तब्बे । वै० ।

अरहत्तमग्नेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं जहती
ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादान अनवसेसप्पहान अनागामिफलं वुत्त
भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागव्यापादान अनवसेसप्पहान अनागामिफल वुत्तं 5
भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे — “अरहत्तमग्नेन अणुसहगत कामराग
अणुसहगत व्यापाद जहती” ति ।

१० न वत्तब्ब — “एकेन अरियमग्नेन चत्तारि सामञ्ज-
फलानि सच्छिकरोती” ति ? आमन्ता ।

भगवता सोतापत्तिमग्गो भावितो ति ? आमन्ता । 10

भगवा सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

भगवता सकदागामि . पे० अनागामिमग्गो भावितो ति ?
आमन्ता ।

भगवा अनागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

११ *भगवा एकेन अरियमग्नेन चत्तारि सामञ्जफलानि 15
सच्छिकरोति, सावका चतूहि अरियमग्गेहि चत्तारि सामञ्जफलानि
सच्छिकरोन्ती ति ? आमन्ता ।

सावका बुद्धस्स भगवतो अदिट्ठ दक्खन्ति^१ अनधिगत अधि-
छन्ति असच्छिककत सच्छिकरोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० .. ।

१८३(६) ज्ञानसङ्क्रान्तिकथा

१२ *ज्ञाना ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता । 20

पठमा ज्ञाना तत्तिय ज्ञान सङ्क्रमती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० ।

ज्ञाना ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता ।

दुत्तिया ज्ञाना चतुत्थ ज्ञान सङ्क्रमती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
पे० । 25

*पठमा ज्ञाना दुत्तिय ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता ।

या पठमस्तु ज्ञानस्त्विति

सा च वृत्तियस्तु ज्ञानस्तु उपादाय
न हेतुवत्तु । पे० ।

*पठमा ज्ञाना वृत्तिय ज्ञानं

५ ज्ञानस्तु उपादाय भावदृष्टा .. पे०...

उपादाय भावदृष्टा पे० पञ्चिमी

वृत्तिय ज्ञानं

उपपन्नतीति ? न हेतुवत्तु । पे०...

ननु वृत्तिय ज्ञान भावदृष्टस्तु उपादाय

१० उपपन्नतीति ? भावदृष्टा ।

हृत्विज वृत्तिय ज्ञान भावदृष्टस्तु

वृत्तस्तु उपादाय, नो च वत्तु रे वत्तु -

सङ्गमतीति । पे० ।

*पठमा ज्ञाना वृत्तिय ज्ञानं सङ्गमतीति

१५ पठम ज्ञान कामे भावदृष्टा

भावदृष्टा ।

वृत्तिय ज्ञान कामे भावदृष्टा

न हेतुवत्तु । .. पे० .. ।

*पठम ज्ञान सञ्चितक सञ्चितारंति ? भावदृष्टा

२० वृत्तिय ज्ञान सञ्चितक सञ्चितारंति ? न हेतुवत्तु

.. पे० ।

पठमा ज्ञाना वृत्तिय ज्ञान सङ्गमतीति ? भावदृष्टा ।

तत्त्वैव पठम ज्ञान स वृत्तिय ज्ञानंति ? न हेतुवत्तु

... पे०... ।

२५ १३ *वृत्तिया ज्ञाना तत्तिय ज्ञानं सङ्गमतीति ? भावदृष्टा

या वृत्तियस्तु ज्ञानस्तु उपादाय भावदृष्टा .. पे०...

सा च वृत्तियस्तु ज्ञानस्तु उपादाय भावदृष्टा पे० पञ्चिमीति

हेतुवत्तु । पे० .. ।

*वृत्तिया ज्ञाना तत्तिय ज्ञान सङ्गमति न वत्तु - 'वा

ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधि, सा व ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधी” ति ? आमन्ता ।

ततिय ज्ञान अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति पे० अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

ननु ततियं ज्ञान आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति पे० पणिदहन्तस्स 5 उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ततियं ज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति . पे० पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे — “दुतिया ज्ञाना ततिय ज्ञानं सङ्क्रमती” ति ।

*दुतिया ज्ञाना ततिय ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता । 10

दुतियं ज्ञानं वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

ततियं ज्ञान वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*दुतियं ज्ञानं सप्पीतिक ति ? आमन्ता । 15

ततियं ज्ञानं सप्पीतिकं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

दुतिया ज्ञाना ततियं ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता ।

तज्जेव दुतिय ज्ञानं त ततियं ज्ञान ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

१४ *ततिया ज्ञाना चतुत्थ ज्ञान सङ्क्रमती ति ? आमन्ता । 20

या ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधि, सा व चतुत्थस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना पे० . पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ततिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं सङ्क्रमति, न वत्तब्ब — “या ततियस्स ज्ञानस्स उप्पादाय आवट्टना पे० . पणिधि, सा व चतुत्थस्स ज्ञानस्स 25 उप्पादाय आवट्टना पे० पणिधी” ति ? आमन्ता ।

चतुत्थ ज्ञानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति पे० अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु चतुत्थ ज्ञानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति पे० पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हृद्विषयं चतुर्थं ज्ञानं

दहन्तस्स उपपज्जति, नो च
सङ्कुमती" ति ।

*ततिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं

ततिय ज्ञान पीतिं प्राचीनवज्जे

प्राप्तन्ता ।

चतुत्थं ज्ञान पीतिं प्राचीनवज्जे

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*ततिय ज्ञान सुखसहगतं ति ?

चतुत्थं ज्ञान सुखसहगतं ति ? न

ततिया ज्ञाना चतुत्थं ज्ञानं सङ्कुमती

तज्ज्वेव ततिय ज्ञानं च चतुत्थं ज्ञानं

पे० ।

१५ नि वत्तब्बे — "ज्ञाना ज्ञान

ननु वुत्त भगवता — "इव भिक्खवे,

पे० चतुत्थं ज्ञान उपसम्यज्ज विहरती" ति ।

प्राप्तन्ता ।

तेन हि ज्ञाना ज्ञानं सङ्कुमती ति ।

१८४(७) ज्ञानान्तरिकावज्जे

१६ अत्थि ज्ञानान्तरिका ति ? प्राप्तन्ता ।

अत्थि फस्सन्तरिका पे० अत्थि

हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि ज्ञानान्तरिका ति ? प्राप्तन्ता ।

दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स

ज्ञानान्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि ज्ञानान्तरिका ति ? प्राप्तन्ता ।

तनियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स

ज्ञानान्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हज्जि दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि ज्ञानन्तरिका” ति ।

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि 5
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हज्जि ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि ज्ञानन्तरिका” ति ।

१७ *पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता । 10

दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे अत्थि 15
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*दुतियस्स च ज्ञानस्स ततियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

*ततियस्स च ज्ञानस्स चतुत्थस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च ज्ञानस्स दुतियस्स च ज्ञानस्स अन्तरे नत्थि
ज्ञानन्तरिका ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१८ अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? 25
आमन्ता ।

सवितक्को सविचारो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? न हेव
वत्तब्बे । पे० ।

*अवितक्को विचारमत्तो समाधि ज्ञानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितर्कको

बतव्ये । पे० ।

*अवितर्कको अविचारो

अवितर्कको विचारमत्तो

५ हेव बतव्ये । पे० ।

*अवितर्कको अविचारो समाधि

अवितर्कको विचारमत्तो समाधि

हेव बतव्ये । पे० ।

१६ विप्र ज्ञानान

10 समाधी ति ? आमन्ता ।

ननु अवितर्कको विचारमत्तो

निरुद्ध बुद्धिर्ज्ञान पदुपपन्न^१ ति ? आमन्ता ।

हृद्वि अवितर्कको विचारमत्तो समाधि

निरुद्ध बुद्धिर्ज्ञान पदुपपन्न, नो च बत रे

15 पदुपपन्नानन्तरं अवितर्कको विचारमत्तो समाधि

२० अवितर्कको विचारमत्तो समाधि च

आमन्ता ।

अवितर्कको विचारमत्तो समाधि पञ्च

ज्ञान पे० ततिय ज्ञान पे० चतुर्थं ज्ञानं ति ।

20 तेन हि अवितर्कको विचारमत्तो समाधि

२१ अवितर्कको विचारमत्तो समाधि

आमन्ता ।

ननु तयो समाधी बुद्धा भगवता - अवितर्कको

अवितर्कको विचारमत्तो समाधि अवितर्कको अविचारो समाधि

25 आमन्ता ।

हृद्वि तयो समाधी बुद्धा भगवता - अवितर्कको

अविचारो समाधि नो च बत रे बतव्ये - अवितर्कको

समाधि ज्ञानान्तरिका ति ।

१८५(८) सहं सुणाती ति कथा

२२ *समापन्नो सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

समापन्नो चक्खुना रूप पस्सति पे० . सोतेन ... पे०...
धानेन .. पे० जिह्वाय . पे० . कायेन फोढुब्बं फुसती ति ? न
हेव वत्तब्बे । .. पे० ।

*समापन्नो सह सुणाती ति ? आमन्ता ।

सोतविज्जाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

ननु समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्सा ति ? आमन्ता ।

हज्जिच समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, नो च वत रे वत्तब्बे —
“समापन्नो सह सुणाती” ति ।

*समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

हज्जिच समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी सह सुणाति, नो च वत रे वत्तब्बे — “समापन्नो सह सुणाती” ति ।

समाधि मनोविज्जाणसमङ्गिस्स, सोतविज्जाणसमङ्गी सहं सुणाती ति ? आमन्ता ।

द्विन्न फस्सानं पे० द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ?
न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२३ न वत्तब्ब — “समापन्नो सह सुणाती” ति ? आमन्ता ।

ननु पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको^१ वुत्तो भगवता ति ?
आमन्ता ।

हज्जिच पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत
रे वत्तब्बे — “समापन्नो सह सुणाती” ति ।

२४ *पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता ति,
समापन्नो सह सुणाती ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स ज्ञानस्स वितक्को विचारो कण्टको वुत्तो भगवता,
अतिय तस्स वितक्कविचारा ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*पठमस्स ज्ञानस्स सहो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नो
सह सुणाती ति ? आमन्ता ।

तत्तिवस्स वाक्यस्स

अस्सासपस्सासो कष्टको ...

कष्टको .. विज्झामब्बावत्तं

कष्टको प्राक्किब्बज्झामब्बावत्तं

कष्टको नेवसज्झामासज्झामब्बावत्तं

सज्झा कष्टको सज्झावेदवित्तिमिरो

अ कष्टको वुत्तो नववत्ता, अत्तिव तस्स

हेव वत्तप्पे । वे०.. ।

१८६(६) अक्खुना क्वं पस्सती ति

२५ 'अक्खुना क्वं पस्सती ति ?

स्सेन क्वं पस्सती ति ? न हेवं

स्सेन क्वं पस्सती ति ? आकन्ता

स्सेन क्वं पटिबिज्जानाती ति ? न हेवं

स्सेन क्वं पटिबिज्जानाती ति ? आकन्ता

क्वं मनोविज्झात्तं ति ? न हेवं वत्तप्पे

अक्खुना क्वं पस्सती ति ? आकन्ता ।

अत्तिव अक्खुस्स अक्खुना .. वे०...

वत्तप्पे । वे० ।

अनु अत्तिव अक्खुस्स अक्खुना वे० अत्तिव ति

हज्झि अत्तिव अक्खुस्स अक्खुना वे० - अत्तिव

रे वत्तप्पे - 'अक्खुना क्वं पस्सती' ति ।

'तोमेन नह मुजानी ति वे० आत्तेन क्वं पस्सती ति

विज्झात्तं क्वं जायती ति वे० 'आत्तेन तोमेन पस्सती ति ?

क्वम क्वं पुजानी ति ? न हेवं वत्तप्पे । ... वे०...

क्वम क्वं पुजानी ति ? आकन्ता ।

स्सेन क्वं पटिबिज्जानाती ति ? न हेवं वत्तप्पे । ... वे०...

स्सेन क्वं पटिबिज्जानाती ति ? आकन्ता ।

क्वं मनोविज्झात्तं ति ? न हेवं वत्तप्पे । ... वे०...

कायेन फोढुब्बं फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कायस्स आवट्टना पे० . पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

.. पे०... ।

ननु नत्थि कायस्स आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि कायस्स आवट्टना पे० पणिधि, नो च वत रे 5

वत्तब्बे - “कायेन फोढुब्बं फुसती” ति । पे० ।

२६ न वत्तब्ब - “चक्खुना रूप पस्सती” ति . पे०

“कायेन फोढुब्बं फुसती” ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं

पस्सति पे० . कायेन फोढुब्बं फुसती” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? 10

आमन्ता ।

तेन हि चक्खुना रूप पस्सति पे० कायेन फोढुब्बं फुसती

ति ।

अट्टारसमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्टासि, बुद्धेन भगवता धम्मो
वेसितो, नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा, बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो 15
अतिविय अञ्जे गन्धजाते अधिगण्हाति, एकेन अरियमग्गेन चत्तारि
सामञ्जफलानि सञ्चिक्करोति, ज्ञाना ज्ञानं सङ्कमति, अत्थि ज्ञानन्तरिका,
समापन्नो^१ सद् सुणाति, चक्खुना रूपं पस्सति कायेन फोढुब्बं फुसती^२
ति^३ ।

— ० —

१६.

१८७(१)

१ 'अतीते किमेसे जहती' ति ?

निरुद्धं निरोधेति, धिगर्त

अत्यज्जमेति, अत्यज्जमेति

पे० .. ।

अतीते किमेसे जहती' ति ?

ननु अतीतं निरुद्धं ति ?

हृत्वि अतीतं निरुद्धं, नो च वत्त रे

जहती' ति ।

अतीते किमेसे जहती' ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अतीतं नत्थि, नो च वत्त रे वत्तन्ते

जहती' ति ।

२ 'अनागते किमेसे जहती' ति ? आमन्ता ।

अजात अजनेति, असम्भवात्

अनिवृत्तेति' अपातुमूर्तं अपातुमावेती ति ? न ह्येवं वत्तन्ते

अनागते किमेसे जहती' ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अनागतं अजातं नो च वत्त रे वत्तन्ते -

किमेसे जहती' ति ।

अनागते किमेसे जहती' ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अनागतं नत्थि नो च वत्त रे वत्तन्ते - "अनागते

जहती' ति ।

३ 'पञ्चुप्पजे किमेसे जहती' ति ? आमन्ता ।

रत्तो राग जहति, दुट्ठो दोस जहति, मूब्धो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

रागेन राग जहति, दोसेन दोस जहति, मोहेन मोह जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता । 5

द्विघ्नं चित्तान समोधानं होती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि-
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- 10 B
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि !
कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च — इदं पठमं सुविदूर-
विदूरं . पे० तस्मा सत धम्मो असन्धि आरका” ति । अत्येव
सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । 15

तेन हि न वत्तब्ब — “कुसलाकुसला पे० सम्मुखीभावं
आगच्छन्ती” ति ।

४ न वत्तब्बं — “अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे
जहति, पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती” ति ? आमन्ता ।

नत्थि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 20

तेन हि अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे जहति, पच्चुप्पन्ने
किलेसे जहती ति ।

१८८(२) सुञ्जताकथा

५ *सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

अनिमित्त सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

अप्पणिहितो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

अनिमित्तं च

आमस्ता ।

सुख्यता न वस्तव्ये

हेव वस्तव्ये । ... पे० ।

अप्यनिमित्तो न वस्तव्यो

आमस्ता ।

सुख्यता न वस्तव्ये —

हेव वस्तव्ये । पे० ।

*सुख्यता सङ्गारकसन्धपरिवापत्ता

सङ्गारकसन्धो न अनिच्छो न

लयधम्मो न वयधम्मो न विरायधम्मो न

धम्मो ति ? न हेव वस्तव्ये । पे० ।

ननु सङ्गारकसन्धो अनिच्छो सुख्यो

वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो

हस्तिव सङ्गारकसन्धो अनिच्छो

च वत रे वस्तव्ये — "सुख्यता

६ *स्यकसन्धस्स सुख्यता

आमन्ता ।

सङ्गारकसन्धस्स सुख्यता स्यकसन्धपरिवापत्ता

वस्तव्ये । पे० ।

वेदनाकसन्धस्स पे० सुख्यताकसन्धस्स

कसन्धस्स सुख्यता सङ्गारकसन्धपरिवापत्ता ति ? आमन्ता

सङ्गारकसन्धस्स सुख्यता विज्जानकसन्धपरिवा

न हेव वस्तव्ये । पे० ।

*सङ्गारकसन्धस्स सुख्यता न वस्तव्ये —

पक्षा' ति ? आमन्ता ।

स्यकसन्धस्स सुख्यता न वस्तव्ये —

ति ? न हेव वस्तव्ये । पे०... ।

सङ्गारकसन्धस्स सुख्यता न वस्तव्ये —

परियापन्ना . पे० . सञ्जाक्खन्धपरियापन्ना . विञ्जाणक्खन्धपरिया-
पन्ना” ति ? आमन्ता ।

विञ्जाणक्खन्धस्स सुञ्जता न वत्तब्बा - “सङ्खारक्खन्ध-
परियापन्ना” ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

७ न वत्तब्ब - सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना” ति ? 5
आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - “सुञ्जमिदं, भिक्खवे, सङ्खारा अत्तेन वा
अत्तनियेन वा” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सुञ्जता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ।

१८६(३) सामञ्जफलकथा

८. *सामञ्जफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता । 10

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं^१ अच्युतं अमत्तं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । . पे० . ।

सामञ्जफलं असङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता । 15

द्वे ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
. पे० . ।

९ *सामञ्जफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

सामञ्ज असङ्खतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

सामञ्ज सङ्खतं ति ? आमन्ता । 20

सामञ्जफलं सङ्खतं ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० . ।

*सोत्तापत्तिफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

सोत्तापत्तिमग्गो असङ्खतो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

सोत्तापत्तिमग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सोत्तापत्तिफलं सङ्खतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . । 25

*सकदागामिफलं पे० अनागामिफलं पे० अरहत्फलं
असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

अरुतमन्त्रो

अरुतमन्त्रो सङ्गतो हि ,

अरुतफलं सङ्गत्तं हि ?

*सोतापतिफलं असङ्गत्तं,

पे० अरुतफलं असङ्गत्तं,

पञ्च असङ्गतामी ति ? न हेतुः

पञ्च असङ्गतामी ति ?

पञ्च ताभानि पे० ..

पे० ।

१३०(४) पतिफलं

१० *पति असङ्गता ति ?

निष्ठातं ताभं नेत्रं सरणं पण्यं

वत्तम् । पे० .. ।

पति असङ्गता, निष्ठातं असङ्गत्तं हि

हे असङ्गतामी ति ? न हेतुं वत्तम् ।

हे असङ्गतामी ति ? आगच्छ ।

हे ताभानि ... पे० .. अन्तरिक्षं का हि ?

.. पे० ।

११ *बीवरस्य पति असङ्गता ति ? आगच्छ ।

निष्ठातं पे० अन्तरिक्षं ति ? न हेतुं वत्तम् ।

बीवरस्य पति असङ्गता निष्ठातं असङ्गत्तं हि ?

ह असङ्गतामी ति ? न हेतुं वत्तम् । ... पे० ..

ह असङ्गतामी ति ? आगच्छ ।

ह ताभानि पे० अन्तरिक्षं का हि ? न

पे० ।

पिण्डपातस्य पे० वेनातस्य ... पे० ..

अन्तरिक्षात्तस्य पति असङ्गता ति ? आगच्छ ।

निष्ठातं पे० अन्तरिक्षं वत्तं ति ? न हेतुं

पे० ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं
असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे०.. ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि . पे० . अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे* । 5

.. पे० .. ।

*चीवरस्स पत्ति असङ्खता . पे० . पिण्डपातस्स ... पे०...
सेनासनस्स . पे० गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता,
निब्बान असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पञ्च असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०. । 10

पञ्च असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे० ।

१२ *पठमस्स ज्ञानस्स पत्ति असङ्खता (एवं सब्बं
वित्थारेतब्ब) दुतियस्स ज्ञानस्स ततियस्स ज्ञानस्स . चतुत्थस्स 15
ज्ञानस्स . आकासानञ्चायतनस्स विञ्जाणञ्चायतनस्स ..
आकिञ्चञ्जायतनस्स नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स सोतापत्ति-
मग्गस्स सोतापत्तिफलस्स सकदागामिमग्गस्स सकदागामि-
फलस्स ... अनागामिमग्गस्स अनागामिफलस्स अरहत्तमग्गस्स .
अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता । 20

निब्बान पे० अच्चुत अमत ति ? न हेव वत्तब्बे ।
पे० ।

अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता, निब्बान असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०.. ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता । 25

द्वे ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

*सोतापत्तिमग्गस्स पत्ति असङ्खता सोतापत्तिफलस्स पत्ति
असङ्खता अरहत्तमग्गस्स पत्ति असङ्खता अरहत्तफलस्स पत्ति
असङ्खता निब्बान असङ्खत ति ? आमन्ता । 30

नव असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

नव असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

नव ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

१३ नि वत्तब्ब - पत्ति असङ्गता ति ? आमन्ता ।

पत्ति रूप' वेदना सञ्ज्ञा सङ्खारा विज्झाण ति ?

न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि पत्ति असङ्गता ति ।

१६१(४) तथताकथा

१४ *सम्बधम्मान तथता असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निम्बान पे० अमत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०.. ।

सम्बधम्मान तथता असङ्गता, निम्बान असङ्गत ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि .. पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

१५ *रूपस्स रूपता ननु रूपता असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निम्बान पे० अमत ति ? न हेव वत्तब्बे । .. पे०.. ।

रूपस्स रूपता, ननु रूपता असङ्गता, निम्बान असङ्गत ति ?

आमन्ता ।

द्वे असङ्गतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

द्वे असङ्गतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

वेदनाय यत्तता ननु यत्तता पे० मज्झाय मज्झता,

ननु मज्झता .. पे०.. मज्झागम मज्झारमा, ननु मज्झारता पे०..

विज्झाणमम विज्झाणमा, ननु विज्झाणमा असङ्गता ति ? आमन्ता ।

निब्बान पे० अमत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*रूपस्स रूपता, ननु रूपता पे० विज्जाणस्स विज्जाणता,
ननु विज्जाणता असङ्खता, निब्बान असङ्खत ति ? आमन्ता ।

छ असङ्खतानी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

छ असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

5

छ ताणानि पे० अन्तरिका वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

.. पे० ।

१६ †न वत्तब्ब - “सव्वधम्मान तथता असङ्खता” ति ?
आमन्ता ।

सव्वधम्मानं तथता रूपं ... वेदना .. सज्जा . सङ्खारा . 10
विज्जाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि सव्वधम्मान तथता असङ्खता ति ।

१६२(६) कुसलकथा

१७ *निब्बानधातु कुसला ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? न
हेव वत्तब्बे । पे० . ।

15

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० . पणिधी ति ?
आमन्ता ।

हज्जिच अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना पे० पणिधि,
नो च वत रे वत्तब्बे - “निब्बानधातु कुसला” ति ।

१८ *अलोभो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना 20
पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

निब्बानधातु कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना पे०
पणिधी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अदोसो कुसलो पे० अमोहो कुसलो पे० सद्धा
विरिय सति समाधि पे० पज्जा कुसला सारम्मणा, अत्थि 25
ताय आवट्टना पे० पणिधी ति ? आमन्ता ।

निम्बानघातु कुसला अनारम्भणा, नत्थि ताय भावट्टना ... पे०...
पणिषी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*निम्बानघातु कुसला अनारम्भणा, नत्थि ताय भावट्टना पे०...
पणिषी ति ? आमन्ता ।

अलोमो कुसलो अनारम्भणो, नत्थि तस्स भावट्टना पे०...
पणिषी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

निम्बानघातु कुसला अनारम्भणा, नत्थि ताय भावट्टना ... पे०...
पणिषी ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो पे० अमोहो कुसलो पे० सखा -
विरिम्प .. सत्ति समाधि पे० पब्ब्या कुसला अनारम्भणा, नत्थि
ताय भावट्टना पे० पणिषी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

१६ 'न वत्तब्बे - "निम्बानघातु कुसला" ति ? आमन्ता ।

ननु निम्बानघातु अनवज्जा ति ? आमन्ता ।

हज्जि निम्बानघातु अनवज्जा, तेन वत रे वत्तब्बे - "निम्बान-
घातु कुसला" ति ।

१६३(७) अञ्चन्तनियामकथा

२० *अत्थि पुणुज्जनस्स अञ्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।
मातुघातको अञ्चन्तनियतो पितुघातको पे० अरुहन्त
घातको पे० रुद्धिप्यादको पे० सङ्गमेदको अञ्चन्तनियतो
ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

२१ *अत्थि पुणुज्जनस्स अञ्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।
अञ्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छा उप्पज्जेम्या ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अञ्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छा उप्पज्जेम्य,
नो च वत रे वत्तब्बे - 'अत्थि पुणुज्जनस्स अञ्चन्तनियामता' ति ।

*अञ्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिञ्छा मुप्पज्जेम्या ति ?
आमन्ता ।

पहीना ति ? न हव वत्तब्बे । पे० ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

सकदागामिमग्गेन . पे० अनागामिमग्गेन . पे० अरहत्त-
मग्गेना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० . ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो निय्यानिको^१ खयगामी बोधगामी^२ अनासवो 5
. पे० . असङ्खिलेसिको ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको पे० .. सङ्खिलेसिको ति ?
आमन्ता ।

हज्जि अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको पे० सङ्खिलेमिको,
नो च वत रे वत्तब्बे — “अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा 10
अकुसलेन मग्गेन पहीना” ति ।

२२ *सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि
उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हज्जि सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि
उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे — “अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्त- 15
नियामता” ति ।

*सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि नुप्पज्जेय्या
ति ? आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

20

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सकदागामिमग्गेन पे० अनागामिमग्गेन पे० अरहत्त-
मग्गेना ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो पे० नो च वत रे वत्तब्बे — “सस्सतदिट्ठिया 25 R
नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि अकुसलेन मग्गेन पहीना” ति ।

२३ *उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि
उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हज्जि उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि

१ नीयानिको — रो०, एवमुपरि पि । २ बोधगामी अपचयगामी — स्या० ।

उप्यज्जेम्य, नो च वत रे वतज्जे - "अस्मिन्
नियामता" ति ।

*उज्जेरिद्विद्या मियतस्स पुम्भसस्स
ति ? आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेव वतज्जे । .. पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमम्भेना ति ? न हेव वतज्जे । ... पे०... ।

सकदायामिमम्भेन पे० अनायामिमम्भेन ... पे०... ।

मम्भना ति ? न हेव वतज्जे । पे० ।

*कतमेन मम्भेना ति ? अकुसलेन मम्भेना ति ।

अकुसलो मम्भो पे० नो च वत रे वतज्जे -

नियतस्स पुम्भसस्स सस्सतविहि अकुसलेन मम्भेन पहीना" ति ।

२४ म वतज्जे - "अस्मिन् पुम्भसस्स

ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्त भगवता - "इव भिक्खवे एकज्जो पुम्भसो उज्जेरिद्विद्या

होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि मम्भेहि, सो सकिं निमुज्जो निमुज्जो

व होती" ति । अस्मेव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुम्भसस्स अज्जन्तनियामता ति ।

२५ *वुत्त भगवता - "इव भिक्खवे एकज्जो पुम्भसो उज्जेरिद्विद्या

गतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि मम्भेहि, सो सकिं निमुज्जो

निमुज्जो व होती" ति कत्वा तेन च कारणेन अस्मिन् पुम्भसस्स

अज्जन्तनियामता ति ? आमन्ता ।

वुत्त भगवता - "इव भिक्खवे एकज्जो पुम्भसो उज्जेरिद्विद्या

निमुज्जती" ति । अस्मेव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

मम्भकाल उज्जेरिद्विद्या निमुज्जती ति ? न हेव वतज्जे ।

पे०... ।

*वुत्त भगवता - इव भिक्खवे एकज्जो पुम्भसो उज्जेरिद्विद्या

होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि मम्भेहि ना सकिं

व होती" ति - कत्वा तेन च कारणेन अस्मिन्

नि ? आमन्ता

वृत्तं भगवता - “इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो उम्मुज्जित्वा
ठितो होति, उम्मुज्जित्वा विपस्सति विलोकेति, उम्मुज्जित्वा पतरति,
उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

सब्बकालं उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती ति ? न हेवं 5
वत्तब्बे । ... पे०... ।

१६४(८) इन्द्रियकथा

२६. *नत्थि लोकिय सद्धिन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

नत्थि लोकिया सद्धा ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

नत्थि लोकिय विरियिन्द्रियं पे० . सतिन्द्रिय ... पे०..

समाधिन्द्रियं . पे० पञ्जिन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

नत्थि लोकिया पञ्जा ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०. ।

*अत्थि लोकिया सद्धा ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिय सद्धिन्द्रिय ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ।

अत्थि लोकियं विरिय पे० सति पे० . समाधि . पे०

पञ्जा ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिय पञ्जिन्द्रिय ति ? न हेव वत्तब्बे । . पे० ।

*अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकिय मनिन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० . ।

अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकिय मनिन्द्रिय ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया पञ्जा, अत्थि लोकिय पञ्जिन्द्रियं ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि लोकिय सोमनस्सं, अत्थि लोकिय सोमनस्सिन्द्रिय
पे० अत्थि लोकिय जीवित, अत्थि लोकियं जीवितिन्द्रिय ति ?
आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकिय सद्धिन्द्रिय ति ? न
हेवं वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि लोकिय जीवित, अत्थि लोकिय जीवितिन्द्रिय ति ?
आमन्ता ।

अति लोकिया पञ्चा, अति
हेव वत्तम्बे । पे० ।

२७ *अति लोकिया सदा, नति
आमन्ता ।

अति लोकियो मनो, नति लोकि
वत्तम्बे । पे० ।

अति लोकिया पञ्चा, नति लोकि
आमन्ता ।

अति लोकियो मनो, नति लोकि
वत्तम्बे । पे० ।

*अति लोकिया सदा, नति लोकि
आमन्ता ।

अति लोकिय सोमनस्सं, नति लो
अति लोकिय जीवित, नति लोकिय जीवितिनि
वत्तम्बे । पे० ।

अति लोकिया पञ्चा, नति लोकि
आमन्ता ।

अति लोकियो मनो नति लोकि ननिनि
अति लोकिय जीवित नति लोकि जीवितिनि
वत्तम्बे । पे० ।

२८ *अति लोकुत्तरा सदा, अति लोकुत्तरं सदिनि
आमन्ता ।

अति लोकिया सदा अति लोकि सदिनि
वत्तम्बे । पे० .. ।

अति लोकुत्तर विरिय पे० अति लोकुत्तर
अति लोकुत्तरं पञ्चा नि ? आमन्ता ।

अति लोकिया पञ्चा अति लोकि पञ्चा
न हेव वत्तम्बे । पे० ।

अति लोकिया सदा,

अत्थि लोकोत्तरा सद्धा, नत्थि लोकोत्तरं सद्धिन्द्रियं ति ? न
हेवं वत्तव्वे । पे० ।

अत्थि लोकियं विरियं . पे० . अत्थि लोकिया पञ्ञा, नत्थि
लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकोत्तरा पञ्ञा, नत्थि लोकोत्तर पञ्ञिन्द्रिय ति ? 5
न हेवं वत्तव्वे । . पे० . ।

२६ *नत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अद्दसं खो अहं, भिक्खवे, बुद्धचक्खुना
लोकं वोलोकेन्तो सत्ते अप्परजक्खे महारजक्खे, तिक्खिन्द्रिये मुदिन्द्रिये,
स्वाकारे^१ द्वाकारे, सुविञ्ञापये दुविञ्ञापये”, अप्पेकच्चे परलोकवज्ज- 10 R
भयदस्साविनो विहरन्ते” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी ति ।

एकूनवीसतिमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

अतीते किलेसे जहति अनागते किलेसे जहति पच्चुप्पन्ने
किलेसे जहति, सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना, सामञ्ञफल असङ्खत,
पत्ति असङ्खता, सब्बधम्मान तथता असङ्खता, निब्बानधातु कुसला, 15
अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता, नत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी
ति ।

२०. बीसतिम्ने

१६५(१) असञ्चिबन्ध

१ *असञ्चिबन्ध मातर जीविता

ति ? आमन्ता ।

असञ्चिबन्ध पात्र हन्त्वा

वत्तम्ने । पे० ।

असञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा

आमन्ता ।

असञ्चिबन्ध अदिश आविधित्वा ..

मुसावादी होती ति ? न हेव वत्तम्ने । .. पे० ...

*असञ्चिबन्ध पात्र हन्त्वा पात्रातिपासी व

असञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा

ति ? न हेव वत्तम्ने । पे० ।

असञ्चिबन्ध अदिश आविधित्वा ... पे० ...

मुसावादी न होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा

ति ? न हेव वत्तम्ने । पे० ।

२ *असञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा

होती ति ? आमन्ता ।

'असञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा आमन्तरिको

ति - अत्वेव सुतन्तो ति ? नत्थि ।

'सञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा आमन्तरिको

ति - अत्वेव सुतन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि 'सञ्चिबन्ध मातर जीविता बोरोपेत्वा

होती' ति - अत्वेव सुतन्तो नो व वत्त रे वत्तम्ने -

मातर जीविता बोरोपेत्वा आमन्तरिको होती' ति ।

३ १ न वत्तम्ने - 'मातृवात्तको आमन्तरिको' ति ?

ननु माता जीविता वरोपिता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि माता जीविता वरोपिता, तेन वत रे वत्तब्बे — “मातु-
घातको आनन्तरिको” ति ।

११ वत्तब्बं — “पितुघातको आनन्तरिको” ति ? आमन्ता ।

ननु पिता जीविता वरोपितो ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि पिता जीविता वरोपितो, तेन वत रे वत्तब्बे — “पितु-
घातको आनन्तरिको” ति ।

१२ वत्तब्बं — “अरहन्तघातको आनन्तरिको” ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा जीविता वरोपितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा जीविता वरोपितो, तेन वत रे वत्तब्बे — 10

“अरहन्तघातको आनन्तरिको” ति ।

१३ वत्तब्बं — “रुहिरुप्पादको आनन्तरिको” ति ? आमन्ता ।

ननु तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तथागतस्स लोहित उप्पादितं, तेन वत रे वत्तब्बे — 15

“रुहिरुप्पादको आनन्तरिको” ति ।

४ *सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता ।

सब्बे सङ्खभेदका आनन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

सब्बे सङ्खभेदका आनन्तरिका ति ? आमन्ता ।

धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

20

५ *धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “अत्थुपालि, सङ्खभेदको आपायिको
रयिको कप्पट्ठो अतेकिञ्छो, अत्थुपालि, सङ्खभेदको न आपायिको
नेरयिको न कप्पट्ठो न अतेकिञ्छो” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?
आमन्ता ।

25

तेन हि न वत्तब्बं — “धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको”
ति ।

६ ११ वत्तब्बं — “धम्मसञ्जी सङ्खभेदको आनन्तरिको”
ति ? आमन्ता ।

१ लोहितुप्पादको — सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

ननु बुद्ध भवन्ता —

“आपाविको नेरमिणी,

वम्मरतो अरम्मणी,

सङ्ग समन्तं वेत्थान, क्वं

8 अत्थेव सुतन्तो हि ? आकम्भ

तेन हि सङ्गमेवको आनन्तरिकी

१२६(१) उद्गमकथ

७ “नत्थि पुबुज्जनस्स आरं ति ?

नत्थि पुबुज्जनस्स पञ्जा पञ्चानमं

विचयो सत्सकसना उपसकसना पञ्चुपसकसना

10 वे० ।

ननु अत्थि पुबुज्जनस्स पञ्जा पञ्चानमं
पञ्चुपसकसना ति ? आनन्ता ।

हत्थि अत्थि पुबुज्जनस्स पञ्जा
पञ्चुपसकसना, नो व वत रे वत्तम्भे — “नत्थि

15

“नत्थि पुबुज्जनस्स आरं ति ? आनन्ता ?

पुबुज्जनो पठमं ज्ञानं समापज्जेम्या ति ? आनन्ता ?

हत्थि पुबुज्जनो पठमं ज्ञानं समापज्जेम्या, वत्तम्भे — “नत्थि पुबुज्जनस्स आरं” ति ।

“पुबुज्जनो वुत्तिष ज्ञानं वे० तत्तिष ज्ञानं

20 ज्ञानं वे० आकासानञ्चावतणं समापज्जेम्या,

आदिज्जन्तापत्तं वेत्थसत्ताणाउज्जावतणं समापज्जेम्या,

100

ज्ञानं पदेम्या वे० चीवरं ददेम्या पिण्डपातं वीर्या,

विमानपञ्चयमेसज्जपरिक्खारं ददेम्या ति ? आनन्ता ?

हत्थि पुबुज्जनो विमानपञ्चयमेसज्जपरिक्खारं

25 व वत रे वत्तम्भे — नत्थि पुबुज्जनस्स आरं” ति ।

१ अत्थि पुबुज्जनस्स आरं ति ? आनन्ता ।

पुथुज्जनो तेन जाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति,
निरोधं सच्छिन्नकरोति, मग्ग भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे०... ।

१६७(३) निरयपालकथा

१०. *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

नत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०... ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? आमन्ता ।

5

अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

*अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? न
हेवं वत्तब्बे । . पे० .. ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

10

अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? न
हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

११ अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“न वेस्सभू नो पि च पेत्तिराजा,

15

सोमो यमो वेस्सवणो च राजा ।

सकानि कम्मनि हनन्ति तत्थ,

इतो पणुन्न^१ परलोकपत्तं” ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ।

20

१२ *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता — “तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला पञ्चविध-
बन्धन नाम कारण कारेन्ति — तत्तं अयोखील^२ हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं
दुतिये हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं दुतिये
पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं मज्जेउरस्मि गमेन्ति, सो तत्थ दुक्खा
तिब्बा कटुका वेदना वेदेति, न च ताव कालं करोति थाव न तं
पापकम्म व्यन्तीहोती^३” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

25

१ पणुन्न — सी०, पणुण्ण — स्या० । २ अयोखिल — स्या० । ३. व्यन्तिहोती — रो० ।

तेन हि धर्मि

नरिषु निरयेषु निरयानां

ननु दुष्टं नयन्ता - "तमेव,

पुष्परीहि' तच्छान्ति ... वे०... तमेव,

प्रबोधिरे तमेव कधीहि तच्छान्ति ...

रवे बोधेत्वा कश्चित्ताव नयन्ति

पि नयन्तादरेण हि ... वे०... तमेव,

प्रज्ञारण्यतं कश्चित्

पि .. वे० तमेव, निरयाने, निरयानां

तत्ताव बोधुमिषा नयन्ति कश्चित्ताव

नृणां । को तस्य केनूद्देशं नयति, को तस्य

पि उद्देशं नयति, कश्चि न कधी नयति, कश्चि

तस्य दुष्टता विना कदापि वेदना वेदयति, न

न तं पापकर्म ज्ञातुमीति । तमेव, निरयाने,

नयन्ति । को को न, निरयाने, कदापि न

"कदुःखान् कदापि, निरयाने कदापि

प्रबोधिरेण कदापि, कदापि

"तस्य कदापि नृणां, कश्चित्ताव नृणां

नयन्ता बोधनं, कश्चित्ताव नृणां

प्रत्येव नृणां हि ? नयन्ता ।

तेन हि धर्मि निरयेषु निरयानां हि ?

१३८(४) निरयानां

१३ "धर्मि वेदेषु निरयानां हि ? नयन्ता

धर्मि निरयानां वेदे हि ? न वेदं नयन्ता

धर्मि वेदेषु निरयानां हि ? नयन्ता

वेदेषु निरयानां हि ? न वेदं नयन्ता

हि ? नयन्ता

अत्थि तत्थ कीटा पटङ्गा मकसा मक्खिका अही विच्छिका
सत्तपदी गण्डुप्पादा^१ ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०. . ।

१४. नत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं^२ दिब्बं
यानं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं
दिब्बं यान, तेन वत रे वत्तब्बे — “अत्थि देवेषु तिरच्छानगता” ति ।

१५ *अत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ हत्थिबन्धा अस्सबन्धा यावसिका कारणिका
भत्तकारका ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि नत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ।

१६६(५) मगकथा

१६. *पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु अट्ठङ्गिको मग्गो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं — सम्मादिट्ठि
. पे० . सम्मासमाधी ति ? आमन्ता ।

हज्जि अट्ठङ्गिको मग्गो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं — सम्मादिट्ठि
. पे० . सम्मासमाधि, नो च वत रे वत्तब्बे — “पञ्चङ्गिको
मग्गो” ति ।

*पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“मग्गानं अट्ठङ्गिको सेट्ठो, सञ्चानं चतुरो पदा ।

विरागो सेट्ठो धम्मनं, द्विपदानं^३ च चक्खुमा” ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मग्गो ति ।

१७ *सम्मावाचा मग्गङ्ग, सा च न मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गङ्ग, सा च न मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पे० ।

सम्मावाचा मग्गङ्ग, सा च न मग्गो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अस्मिन्निरख्ये

अस्मिन्निरख्ये निरख्यमाना ति

ननु कुतः नयता - "तमेव,

कुठारीहि' तच्छब्दं .. वे०... तमेव,

प्रबोद्धिरं तमेव अस्मिन्निरख्यमाना ति .. वे०...

रथे बोद्धेत्वा आदिताय पञ्चमिका

पि पञ्चासारेति पि .. वे०... तमेव,

अङ्गारपञ्चसं आदिताय सम्यग्बलि

पि वे० तमेव, अङ्गारपञ्चसं, निरख्यमाना

तताय नोदुष्कृतिषा पञ्चमिका आदिताय

ब्रूताय । सो तत्तु वेदुष्कृति पञ्चमिका, सो

पि उदुष्कृति सति पि प्रबोद्धिरं, सति

तत्तु दुष्कृति तिष्ठा कदुष्कृति वेदना वेदयति, न च

न त पापकर्म भवन्तीति । तमेव, अङ्गारपञ्चसं,

पञ्चमिका ! सो सो पञ्चमिका, अङ्गारपञ्चसं - ११५

"अनुकम्प्यो अनुकम्प्यो, अङ्गारपञ्चसं

अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

"तत्तु अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

समन्ता अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

तेन हि अस्मिन्निरख्ये निरख्यमाना ति ।

११८(४) अङ्गारपञ्चसं

१३ "अस्मिन्निरख्ये निरख्यमाना ति ? अङ्गारपञ्चसं ।

अस्मिन्निरख्ये निरख्यमाना ति ? न ह्येवं वक्तव्यं ।

अस्मिन्निरख्ये निरख्यमाना ति ? अङ्गारपञ्चसं ।

अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं, अङ्गारपञ्चसं

अत्थि तत्थ कीटा पटङ्गा मकसा मक्खिका अही विच्छिका
सत्तपदी गण्डुप्पादा^१ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

१४. नत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं^२ दिव्वं
यानं ति ? आमन्ता ।

5

हञ्चि अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं
दिव्वं यान, तेन वत्त रे वत्तब्बे — “अत्थि देवेषु तिरच्छानगता” ति ।

१५. *अत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ हत्थिवन्धा अस्सवन्धा यावसिका कारणिका
भत्तकारका ति ? न हेव वत्तब्बे ।

10

तेन हि नत्थि देवेषु तिरच्छानगता ति ।

१६६(५) मगकथा

१६. *पञ्चङ्गिको मगो ति ? आमन्ता ।

B

ननु अट्ठङ्गिको मगो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं — सम्मादिट्ठि
.. पे० . सम्मासमाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठङ्गिको मगो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं — सम्मादिट्ठि
.. पे० . सम्मासमाधि, नो च वत्त रे वत्तब्बे — “पञ्चङ्गिको
मगो” ति ।

15

*पञ्चङ्गिको मगो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता —

“मग्गानं अट्ठङ्गिको सेट्ठो, सच्चानं चतुरो पदा ।

20

विरागो सेट्ठो धम्मान, द्विपदान^३ च चक्खुमा” ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मगो ति ।

१७. *सम्मावाचा मग्गङ्ग, सा च न मगो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च न मगो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

25

सम्मावाचा मग्गङ्ग, सा च न मगो ति ? आमन्ता ।

सम्भासकृणो ... वे०...

वे० सम्भासकापि मन्त्रज्ञं, लो व

वे० ।

*सम्भासकृणो ... वे०...

मन्त्रो ति ? आनन्त ।

सम्भासिद्वि ... वे०... सम्भासकापि

ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... वे०... ।

*सम्भासिद्वि मन्त्रज्ञं, का व मन्त्रो ति ?

सम्भासापि मन्त्रज्ञं, का व मन्त्रो ति ?

सम्भासिद्वि मन्त्रज्ञं, का व मन्त्रो ति ?

सम्भासकृणो ... वे०...

ति ? न हेवं वक्तव्ये । ... वे०... ।

*सम्भासकृणो ... वे०... सम्भासकृणो

... वे० सम्भासकापि मन्त्रज्ञं, लो व मन्त्रो ति ?

सम्भासापि वे० ... सम्भासकृणो ... वे०...

मन्त्रज्ञं, लो व मन्त्रो ति ? न हेवं वक्तव्ये । ...

१८ शरिरोऽनुज्ञिको मन्त्रो ति ? आनन्त ।

ननु वृत्तं वक्तव्यं — “पुण्येव लो कस्य

आजीवो सुपरिपुष्टो होति, इत्यन्तर्यं शरीरं

२० भावनाधारिणिरुचि मण्डली” ति । अत्रेव पुनश्चो ति ?

तेन हि पञ्चान्निको मन्त्रो ति ।

१९ “पञ्चान्निको मन्त्रो ति ? आनन्त ।

ननु वृत्तं वक्तव्यं — “अस्मिन् लो कस्य

अनुज्ञिको मन्त्रो न उपलब्धति तन्मन्त्रो ति तस्य

२२ ति तस्य तन्मन्त्रो न उपलब्धति तन्मन्त्रो ति तस्य तन्मन्त्रो

अनुज्ञिको ति तस्य तन्मन्त्रो न उपलब्धति । अस्मिन् व लो कस्य

शरीरोऽनुज्ञिको मन्त्रो उपलब्धति तन्मन्त्रो ति

ति ... वे०... तन्मन्त्रो ति वे० अनुज्ञिको ति तस्य

इत्यस्मिन् लो कस्य, पञ्चान्निको शरीरो

२३ इत्येव, पुनश्च, तन्मन्त्रो एव अनुज्ञिको तन्मन्त्रो,

समणो । सुज्जा परप्पवादा समणेभिं अज्जेही” ति ! अत्थेव सुत्तन्तो
ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मग्गो ति ।

२००(६) आणकथा

२०. *द्वादसवत्थुक जाणं लोकुत्तरं ति ? आमन्ता ।

द्वादस लोकुत्तरजाणानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० । 5

द्वादस लोकुत्तरजाणानी ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोतापत्तिमग्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०... ।

द्वादस सोतापत्तिमग्गा ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे०.. ।

द्वादस सकदागामिमग्गा पे० , अनागामिमग्गा .. पे० .. 10

अरहत्तमग्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे । . पे० ।

द्वादस अरहत्तमग्गा ति ? आमन्ता ।

द्वादस अरहत्तफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे०. ।

२१ णि वत्तब्ब — “द्वादसवत्थुक जाणं लोकुत्तरं” ति ?

आमन्ता ।

15

ननु वुत्त भगवता — “इदं दुक्ख अरियसच्च” ति मे, भिक्खवे,
पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेषु चक्खु उदपादि, जाणं उदपादि,
पज्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । ‘तं खो पनिदं
दुक्खं अरियसच्चं परिज्जेय्य’ ति मे, भिक्खवे . पे० परिज्जातं ति

मे, भिक्खवे पे० ‘इदं दुक्खसमुदय^१ अरियसच्च’ ति मे, भिक्खवे 20

. पे० .. ‘तं खो पनिदं दुक्खसमुदय अरियसच्च पहातब्ब’ ति मे, भिक्खवे

. पे० पहीन ति मे, भिक्खवे पे० ‘इदं दुक्खनिरोध^३ अरियसच्च’

ति मे, भिक्खवे पे० ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं

सञ्छिकातब्ब’ ति मे, भिक्खवे पे० सञ्छिकत ति मे, भिक्खवे

. पे० ‘इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्च’ ति मे, 25

भिक्खवे पे० ‘तं खो पनिदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरिय-

१ समणेहि — रो० । २ दुक्खसमुदयो — स्या०, रो० । ३ दुक्खनिरोधो —
स्या०, रो० ।

सच्च मायेतच्च' ति मे, विमलमे ... श्री...

पुष्पे धननुस्सुतेषु धम्मेषु चत्तु उदयसि?

उदयादी' ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ?

तेन हि द्वापसचत्तुर्कं आनं सोत्तुत्तरं ति ।

तत्तुत्तरं

मातुघातको धानन्तरिको पितुघातको

घातको धानन्तरिको रहिस्स्यावको धानन्तरिको

धानन्तरिको, नत्थि पुच्छमस्स आनं, नत्थि धिरेव

अत्थि बेवेसु तिरच्छानगता, पच्छज्जिको मन्तो, इति...

सोत्तुत्तरं ति ।

तत्तुत्तरं

निमाहो, पुच्छमसम्भयो, अट्ठासि, अतीतेन च मातु...

२१. एकवीसतिमो वग्गो

२०१ (१) सासनकथा

१. *सासन नवं^१ कत^१ ति ? आमन्ता ।

सतिपट्टाना नव कत^१ ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे०... ।

सासन नवं कतं ति ? आमन्ता ।

सम्मप्पधाना पे० इद्धिपादा पे० इन्द्रिया . पे०

बला ... पे० वोज्झङ्गा नव कत^१ ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० । 5

पुब्बे अकुसलं पच्छा कुसलं कत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

पुब्बे सासवं पे०. संयोजनियं^२ गन्थनियं ओघनियं योगनियं

नीवरणिय परामट्ट उपादानिय पे० सङ्खिलेसिक^३ पच्छा असङ्खि-
लेसिक^४ कतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि कोचि तथागतस्स सासन नव करोती ति ? आमन्ता । 10

अत्थि कोचि सतिपट्टाने नव करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे०... ।

अत्थि कोचि सम्मप्पधाने पे० . इद्धिपादे . पे०.. इन्द्रिये

... पे० बले पे० वोज्झङ्गे नवं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

... पे० ।

15

अत्थि कोचि पुब्बे अकुसल पच्छा कुसलं करोती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि कोचि पुब्बे सासव पे० सङ्खिलेसिक पच्छा
असङ्खिलेसिक करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*लब्भा तथागतस्स सासन पुन नव कातु ति ? आमन्ता । 20

लब्भा सतिपट्टाना पुन नव कातु ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

लब्भा सम्मप्पधाना पे० इद्धिपादा पे० इन्द्रिया

पे० बला पे० वोज्झङ्गा पुन नव कातु ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० ।

R

१-१ नवकत - रो०, एवमुपरि पि । २ सव्वोजनिय - सी०, स्या०, रो० ।
३ सङ्खिलेसिय - म० । ४ असङ्खिलेसिय - म० ।

सम्भा पुष्पे अङ्गुसर्गं पञ्चस्रं कुसुमं

वे०... ।

सम्भा पुष्पे सङ्गर्गं वे०... अङ्गुसर्गं

कातुं ति ? न हेव वत्तये । वे० ।

२०२(१) अविबिस्तकम्

२ पुष्पञ्जनो तेवातुकेहि कम्मेहि

पुष्पञ्जनो तेवातुकेहि कम्मेहि ... वे०...

सङ्गर्गाहि चेतनाहि ... चित्तेहि ... सङ्गाहि ...

सतीहि समाधीहि वे० ...

न हेव वत्तये । वे० ।

पुष्पञ्जनो तेवातुकेहि कम्मेहि अविबिस्तो ति ?

यस्मि कजे पुष्पञ्जनो नीवरं वेति, तस्मि कजे

उपसम्पञ्ज विहरति वे० आकाशानञ्जाकतर्ग

ति ? न हेव वत्तये । वे०... ।

यस्मि कजे पुष्पञ्जनो पिण्डपार्त वेति ... वे०... अङ्गुसर्गं

... वे०... गिसानपञ्चयमेसञ्जपरिष्कारं वेति, तस्मि कजे कम्मेहि

उपसम्पञ्ज विहरति नेकसङ्गानासङ्गानाकतर्ग कम्मेहि

ति ? न हेव वत्तये । वे०... ।

३ न वत्तये — "पुष्पञ्जनो तेवातुकेहि कम्मेहि अविबिस्तो

ति ? आमस्ता ।

पुष्पञ्जनस्त सपवातुमपवातुपुत्र कम्मे परिष्कारं

न हेव वत्तये ।

तेन हि पुष्पञ्जनो तेवातुकेहि कम्मेहि अविबिस्तो ति ... वे०

२०२(२) सङ्गोक्तकम्

४ यस्मि किञ्चि संदीपनं कम्मेहि मातृपुत्रो ति

आमस्ता ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठि अप्पहाय पे० विचिकिच्छं
 अप्पहाय पे० सीलव्वतपरामासं अप्पहाय रागं अप्पहाय दोसं
 अप्पहाय मोहं अप्पहाय अनोत्तप्प अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि किञ्चि सयोजन अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता । 5

अरहा सरागो सदोसो समोहो समानो समक्खो सपळासो
 सउपायासो सकिलेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । .. पे० . ।

ननु अरहा निरागो^१ निदोसो निम्मोहो निम्मानो निम्मक्खो
 निप्पळासो निरुपायासो निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा निरागो पे० निक्किलेसो, नो च वत रे 10
 वत्तब्बे - “अत्थि किञ्चि सयोजन अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती” ति ।

५ न वत्तब्ब - “अत्थि^२ किञ्चि^३ संयोजन अप्पहाय
 अरहत्तप्पत्ती” ति ? आमन्ता ।

अरहा सब्बं बुद्धविसयं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि सयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति । 15

२०४(४) इद्विकथा

६ *अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ?
 आमन्ता ।

“निच्चपण्णा रुक्खा होन्तू” ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि
 बुद्धान वा सावकान वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

निच्चपुप्फा रुक्खा होन्तु पे० निच्चफलिका रुक्खा होन्तु 20
 निच्च जुण्ह होतु निच्च खेम होतु निच्च सुभिक्ष होतु “निच्च
 सुवत्थि^३ होतू” ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धान वा सावकान वा ति ?
 न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि अधिप्पायइद्वि बुद्धान वा सावकान वा ति ? आमन्ता ।

“उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी” ति - अत्थि अधिप्पायइद्वि 25
 बुद्धान वा सावकान वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

“उपपन्ना वेदना .. पे० .. सञ्जाना ..

विरिय सति समाधि .. पे० .. सञ्जाना

अधिप्यायइति बुद्धान वा सावकान वा ति ?

“अति अधिप्यायइति बुद्धान वा सावकान्

“स्यं मिथ्यं होतु” ति — अति अधिप्यायइति

पे० सञ्जाना पे० सञ्जाना पे० ..

ति — अति अधिप्यायइति बुद्धान वा सावकान् वा ति ?

.. पे० ।

“अति अधिप्यायइति बुद्धान वा सावकान्

“जातिवन्मा सत्ता मा जायिसु” ति अति .. पे० ..

सत्ता मा जीरिस्सु” ति पे० “आविषमन्मा सत्ता

ति पे० “मरणमन्मा सत्ता मा मीयिसु” ति — अति

बुद्धान वा सावकान वा ति ? न हेव वत्तम्हे । ... पे० ..

७ नि वत्तम् — “अति अधिप्यायइति बुद्धान् वा

वा” ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा पिसिन्दवन्तो रन्तो माववत्स

विम्बिसारस्स पासाव “सुवन्” त्वेव अधिमुत्ति, सुवन्तो व पन्

ति ? आमन्ता ।

हन्ति आयस्मा पिसिन्दवन्तो रन्तो माववत्स

विम्बिसारस्स पासाव सुवन् त्वेव अधिमुत्ति, सुवन्तो व पन्

तेन वत्त रे वत्तम्हे — “अति अधिप्यायइति बुद्धान वा सावकान् वा” ति ।

२०५(१) बुद्धकथा

“अति बुद्धान बुद्धि हीनातिरक्ता ति ?

सतिपट्टानतो ति ? न हेव वत्तम्हे । पे० ।

सम्मप्यधानतो पे० इतिपावतो इन्निमतो .. वत्ततो ..

वोव्वत्ततो वसिमावतो सम्मप्युत्तमानवत्तमतो ति ? व

हेव वत्तम्हे । पे० ।

२०६(६) सब्बदिसाकथा

६ *सच्चा दिसा बुद्धा तिट्ठन्ती ति ? आमन्ता ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

किन्नामो सो भगवा, किञ्चो, किङ्कोत्तो, किन्नामा तस्स

भगवतो मातापित्तरो, किन्नामं तस्स भगवतो सावकयुग, कोनामो तस्स 5

भगवतो उपट्ठाको, कीदिस चीवर धारेति, कीदिस पत्त धारेति,

कत्तरस्मिं गामे वा निगमे वा नगरे वा रट्ठे वा जनपदे वा ति ? न

हेवं वत्तब्बे । पे० ।

*दक्खिणाय दिसाय पे० पच्छिमाय दिसाय ... पे० .

उत्तराय दिसाय पे० हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेव 10

वत्तब्बे । पे० ।

हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

किन्नामो सो भगवा पे० जनपदे वा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

पे० .. ।

*उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 15

उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिके तिट्ठति पे० . तावत्तिसे तिट्ठति पे० .

यामे तिट्ठति पे० तुसिते तिट्ठति पे० निम्मानरतिया तिट्ठति

पे० . परनिम्मित्तवसवत्तिया तिट्ठति पे० ब्रह्मलोके तिट्ठती

ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० । 20

२०७(७) धम्मकथा

१०. *सब्बे धम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सम्मत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

नत्थि अनियतो रासी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

ननु अत्थि अनियतो रासी ति ? आमन्ता । 25

हृत्वि अत्वि अनियतो राशि, नो
धम्मा नियता' ति ।

*सब्बे धम्मा नियता ति ? आगन्ता ।

ननु तयो रासी बुत्ता भगवता -

नियतो राशि, अनियतो रासी ति ? आगन्ता ।

हृत्वि तयो रासी बुत्ता भगवता -

सम्मत्तनियतो राशि अनियतो राशि नो च वत्ते

धम्मा नियता' ति ।

*रूप रूपद्वेन नियतं ति ? आगन्ता ।

मिच्छत्तनियत ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

सम्मत्तनियतं ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

वेदना पे० सञ्ज्ञा पे० सङ्कारा .. वे० ..

विज्झाणद्वेन नियत ति ? आगन्ता ।

मिच्छत्तनियत ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

सम्मत्तनियत ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

११ नि वत्तब्ब - रूप रूपद्वेन नियत पे० .. वे० ..

पे० सङ्कारा पे० विज्झाण विज्झाणद्वेन नियत ति ?

रूप वेदना होति पे० सञ्ज्ञा होति .. सङ्कारा

विज्झाण होति वेदना पे० सञ्ज्ञा पे० .. सङ्कारा

विज्झाण रूप होति पे० वेदना होति .. सञ्ज्ञा होति ..

होन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि रूप रूपद्वेन नियतं वेदना .. पे० .. सञ्ज्ञा ..

सङ्कारा पे० विज्झाण विज्झाणद्वेन नियत ति ।

२०८(८) कम्मकण

१२ सब्बे कम्मा नियता ति ? आगन्ता ।

मिच्छत्तनियता ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

सम्मत्तनियता ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

नत्वि अनियतो रासी ति ? न हेव वत्तब्बे । .. वे० ..

१ क्व होति - की त्या रा ।

ननु अत्थ अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थ अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे — “सब्बे कम्मा नियता” ति ।

*सब्बे कम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

ननु तयो रासी वुत्ता भगवता — मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्त- 5
नियतो रासि, अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो रासी वुत्ता भगवता — मिच्छत्तनियतो रासि,
सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे — “सब्बे
कम्मा नियता” ति ।

१३. *दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन नियतं ति ? 10
आमन्ता ।

मिच्छत्तनियत ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०... ।

सम्मत्तनियत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

उपपज्जवेदनीय कम्म पे०.. अपरापरियवेदनीय कम्म
अपरापरियवेदनीयद्वेन नियत ति ? आमन्ता । 15

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

सम्मत्तनियत ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० . ।

१४ न वत्तब्ब — दिट्ठधम्मवेदनीय कम्म दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन
नियत, उपपज्जवेदनीय कम्म . पे० अपरापरियवेदनीय कम्म
अपरापरियवेदनीयद्वेन नियत ति ? आमन्ता । 20

दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्म उपपज्जवेदनीय होति, अपरापरिय-
वेदनीय होति पे० . उपपज्जवेदनीय कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीय होति,
अपरापरियवेदनीयं होति पे० अपरापरियवेदनीय कम्म दिट्ठधम्म-
वेदनीय होति, उपपज्जवेदनीय होती ति ? न हेव वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठधम्मवेदनीय कम्म दिट्ठधम्मवेदनीयद्वेन नियतं, 25
उपपज्जवेदनीय कम्म पे० अपरापरियवेदनीय कम्म अपरापरिय-
वेदनीयद्वेन नियत ति ।

सासनं नवं कृतं अस्ति कोपि

सग्गमा तत्तागतस्स सासनं पुन नवं कर्तुं,

अविपत्तो, अस्ति किञ्चि संयोजनं

अविप्पाविदि बुद्धान वा सावकानं वा, ५

६ हीनातिरेकता, सग्गमा विसा बुद्धा तिष्ठन्ति,

कम्मा निपत्ता ति ।

२२. बावीसतिमो वग्गो

२०६(१) परिनिब्बानकथा

१ *अत्थि किञ्चि सयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ?
आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठि अप्पहाय .. पे० . अनोत्तप्पं
अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? न हेव वत्तब्बे । ... पे० ।

*अत्थि किञ्चि सयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? आमन्ता । 5

अरहा सरागो पे० सकिलेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
.. पे० ।

ननु अरहा निरागो पे० निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा निरागो पे० निक्किलेसो, नो च वत रे
वत्तब्बे - "अत्थि किञ्चि सयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं" ति । 10

२. १ न वत्तब्ब - "अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परि-
निब्बानं" ति ? आमन्ता ।

अरहा सब्ब बुद्धविसय जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि सयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ।

२१०(२) कुसलचित्तकथा

३ *अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता । 15 B

अरहा पुञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोन्तो आनेज्जाभिसङ्खारं
अभिसङ्खरोन्तो गतिसवत्तनियं कम्मं करोन्तो भवसंवत्तनियं
कम्मं करोन्तो इस्सरियसवत्तनियं कम्मं करोन्तो अधिपच्चसवत्तनियं
कम्मं करोन्तो महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो महापरिवार-
सवत्तनियं कम्मं करोन्तो देवसोभग्यसवत्तनियं कम्मं करोन्तो 20
मनुस्ससोभग्यसवत्तनियं कम्मं करोन्तो परिनिब्बायती ति ? न हेवं
वत्तब्बे । पे० ।

*अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अथवा आचिन्ततो अपचिन्ततो पच्यन्ततो
उत्तिष्ठनेन्तो विषूयेन्तो सन्धूयेन्तो परिनिष्ठावतीति
पे० ।

ननु अथवा नेवाचिन्ताति न अपचिन्ताति
ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अथवा नेवाचिन्ताति न अपचिन्ताति
नो न वत रे वत्तब्धे — “अथवा कुसमचित्तो

ननु अथवा नेव पच्यन्ति न उपाचिन्ति पच्यन्ति
विद्धिनेति न उत्तिष्ठनेति विद्धिनेत्वा ठितो, ननु अथवा
न सन्धूयेति विषूयेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हृत्वि अथवा नेव विषूयेति न सन्धूयेति विषूयेत्वा
न वत रे वत्तब्धे — “अथवा कुसमचित्तो परिनिष्ठावती” ति ।

४ नि वत्तब्धे — “अथवा कुसमचित्तो परिनिष्ठावती” ति
आमन्ता ।

ननु अथवा उपट्टितस्सति सतो सम्पन्नानो परिनिष्ठावतीति ।
आमन्ता ।

हृत्वि अथवा उपट्टितस्सति सतो सम्पन्नानो
तेन वत रे वत्तब्धे — “अथवा कुसमचित्तो परिनिष्ठावती” ति ।

२११(१) आनेच्छक्या

५ “अथवा आनेच्छे ठितो परिनिष्ठावतीति ? आमन्ता
ननु अथवा पकतिचित्ते ठितो परिनिष्ठावतीति ? आमन्ता
हृत्वि अथवा पकतिचित्ते ठितो परिनिष्ठावतीति नो न वत्त
वत्तब्धे — “अथवा आनेच्छे ठितो परिनिष्ठावती” ति ।

अथवा आनेच्छे ठितो परिनिष्ठावतीति ? आमन्ता ।

अथवा किरियमये चित्ते ठितो परिनिष्ठावतीति ? न
वत्तब्धे । पे० ।

ननु अथवा विपाकचित्ते ठितो परिनिष्ठावतीति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा विपाकचित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे - “अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती” ति ।

*अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा किरियाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

5

ननु अरहा विपाकाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ?

आमन्ता ।

हञ्चि अरहा विपाकाव्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे - “अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती” ति ।

*अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

10

ननु भगवा चतुत्थज्झाना वुट्ठित्वा समनन्तरा परिनिब्बुतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा चतुत्थज्झाना वुट्ठित्वा समनन्तरा परिनिब्बुतो, नो च वत रे वत्तब्बे - “अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती” ति ।

२१२(४) धम्माभिसमयकथा

६ *अत्थि गब्भसेय्याय धम्मभिसमयो ति ? आमन्ता ।

15

अत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवन, धम्मसाकच्छा, रिपुच्छा, सीलसमादान, इन्द्रियेसु गुत्तद्वारता, भोजने मत्तञ्जुता, पुब्बरत्तापररत्त जागरियानुयोगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

नत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवन पे० पुब्बरत्तापररत्त जागरियानुयोगो ति ? आमन्ता ।

20

हञ्चि नत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवन पे० पुब्बरत्तापररत्त जागरियानुयोगो, नो च वत रे वत्तब्बे - “अत्थि गब्भसेय्याय धम्मभिसमयो” ति ।

*अत्थि गब्भसेय्याय धम्मभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु द्व पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय - परतो च घोसो, योनिसो च मनसिकारो ति ? आमन्ता ।

25

हञ्चि द्वे पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय - परतो च घोसो,

पोनिसो च मनसिकारो, नो च भव,
वम्माभिसमयो' ति ।

*अत्थि गग्गसेय्याय

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स'

८ ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

२१३-२१५ (३-७) तिस्सो पि कम्मा

७ *अत्थि गग्गसेय्याय अरुत्तप्पत्ती

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स ..

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

८ *अत्थि सुपिनगतस्स वम्माविच्चमणे

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पन्न

१० ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० .. ।

९ *अत्थि सुपिनगतस्स अरुत्तप्पत्ती ।

सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सत्तिस्स असम्पन्न

न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२१६ (८) अम्माकत्तकम्मा

१० *सच्च सुपिनगतस्स चित्त अम्माय

सुपिनन्तेन पाज हनेय्या ति ? आमन्ता

हज्जि सुपिनन्तेन पाज हनेय्य, नो च वा

सुपिनगतस्स चित्त अम्माकत्त' ति ।

*सुपिनन्तेन अविज्ज' आविसेय्य पे०..

२० भवेय्य फस्सं भवेय्य सम्पक्क पणपेय्य सग्गि चित्त

एकागारिक करेय्य परिपम्बे तिष्ठेय्य, परत्थारं

करेय्य निगमवात्तक करेय्य सुपिनन्तेन भेज्जुं च

यत्तस्स असुचि भुज्जेय्य सुपिनन्तेन दान इवेय्य, बी

इवेय्य सेनासण इवेय्य गिलानपण्णवणेसज्जवपि

ददेय्य, भोजनीय ददेय्य, पानीयं ददेय्य, चेतियं वन्देय्य^१, चेतिये माल
आरोपेय्य, गन्ध आरोपेय्य, विलेपन आरोपेय्य . पे० चेतिय
अभिदक्खिणं करेय्या ति ? आमन्ता ।

हज्जि सुपिनन्तेन चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे
वत्तब्बे - “सब्ब सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं” ति । 5

११. तेन वत्तब्ब - “सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं”
ति ? आमन्ता ।

ननु सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता ति ?
आमन्ता ।

हज्जि सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता, तेन^२ 10
वत रे वत्तब्बे - “सब्ब सुपिनगतस्स चित्तं अव्याकतं” ति ।

२१७(६) आसेवनपञ्चयकथा

१२. *नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “पाणातिपातो, भिक्खवे, आसेवितो
भावितो बहुलीकतो निरयसंवत्तनिको तिरच्छानयोनिसवत्तनिको पेत्ति-
विसयसंवत्तनिको, यो सब्बलहुसो पाणातिपातस्स विपाको मनुस्स- 15
भूतस्स अप्पायुकसवत्तनिको होती” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता - “अदिन्नादान, भिक्खवे, आसेवितं भावितं
लीकतं निरयसंवत्तनिकं तिरच्छानयोनिसवत्तनिकं पेत्तिविसयसवत्त- 20
क, यो सब्बलहुसो अदिन्नादानस्स विपाको मनुस्सभूतस्स भोगव्यसन-
वत्तनिको होति पे० यो सब्बलहुसो कामेसुमिच्छाचारस्स विपाको
नुस्सभूतस्स सपत्तवेरसवत्तनिको होति पे० यो सब्बलहुसो
सावादस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अब्भूतब्भक्खानसवत्तनिको होति
पे० यो सब्बलहुसो पिसुणाय वाचाय विपाको मनुस्सभूतस्स मित्तेहि 25
दनसवत्तनिको होति पे० यो सब्बलहुसो फरुसाय वाचाय विपाको
नुस्सभूतस्स अमनापसद्दसवत्तनिको होति पे० यो सब्बलहुसो

सम्पत्प्रापस्त विपाको

सुरामेर्यपान, भिक्षवे, आसेवितो, वे०

पानस्त विपाको मनुस्समूतस्त

सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता

१३ *नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ?

ननु बुत्तं भगवता — “मिञ्जासिद्धि, भिक्षवे,

बहुलीकता निरयसत्तनिका

संबत्तनिका” ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ?

*नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ?

ननु बुत्तं भगवता — “मिञ्जासिद्धि, भिक्षवे,

भिक्षवे आसेवितो भावितो पे०

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ।

१४ *नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ?

ननु बुत्तं भगवता — “सम्मासिद्धि, भिक्षवे,

बहुलीकता अमत्तोगघा होति अमत्तपरायणा

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु बुत्तं भगवता — “सम्मासिद्धि, भिक्षवे,

भावितो बहुलीकतो पे० सम्मासमाचि भिक्षवे

बहुलीकतो अमत्तोगघा होति अमत्तपरायणो अमत्तपरिपोषणो

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपञ्चयता ति ।

२१८(१०) सत्थिक्कथा

१५ *एकचित्तवज्जिका सत्थे वग्मा ति ? आमन्ता

१ वगादेवतावत्तनिका — ती०, वग्मा० पे० १

चित्ते महापथवी सण्ठाति, महासमुद्रो सण्ठाति, सिनेरुपव्वत-
राजा सण्ठाति, आपो सण्ठाति, तेजो सण्ठाति, वायो सण्ठाति, तिणकट्ट-
वनप्पतियो सण्ठहन्ती ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० . ।

*एकचित्तक्खणिका सव्वे धम्मा ति ? आमन्ता ।

चक्खायतन चक्खुविज्जाणेन सहजात ति ? न हेव वत्तव्वे । 5
. पे० ।

चक्खायतन चक्खुविज्जाणेन सहजात ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच — “अज्झत्तिक चेव, आवुसो,
चक्खु अपरिभिन्न होति, बाहिरा च रूपा न आपाथ आगच्छन्ति, नो च
तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव तज्जस्स विज्जाणभागस्स¹ पातुभावो 10
होति । अज्झत्तिक चेव, आवुसो, चक्खु अपरिभिन्न होति, बाहिरा च
रूपा आपाथ आगच्छन्ति, नो च तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव
तज्जस्स विज्जाणभागस्स¹ पातुभावो होति । यतो च खो, आवुसो,
अज्झत्तिक चेव चक्खु अपरिभिन्न होति, बाहिरा च रूपा आपाथ
आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एव तज्जस्स विज्जाण- 15
भागस्स पातुभावो होती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व — “चक्खायतन चक्खुविज्जाणेन सहजात” ति ।

*सोतायतन पे० घानायतन पे० जिह्वायतन पे०
कायायतन कायविज्जाणेन सहजात ति ? न हेव वत्तव्वे । पे० ।

कायायतन कायविज्जाणेन सहजात ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच — “अज्झत्तिको चेव, आवुसो,
कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च फोटुब्बा न आपाथ आगच्छन्ति,
नो च पे० अज्झत्तिको चेव, आवुसो, कायो अपरिभिन्नो होति,
बाहिरा च फोटुब्बा आपाथ आगच्छन्ति, नो च पे० यतो च खो,
आवुसो, अज्झत्तिको चेव कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च² फोटुब्बा 25
आपाथ आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एव तज्जस्स विज्जाण-
भागस्स पातुभावो होती” ति । अत्येव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तव्व — “कायायतन कायविज्जाणेन सहजात” ति ।

१ विज्जाणभावस्स — सी०. स्या०. रो० । २ — ता — रो० ।

१६ नि वसतब्बं —

आमन्ता ।

सब्बे वग्गमा निज्जा वुवा वसतब्बं,
न हेवं वसतब्बे ।

५ तेन हि एकचित्तवत्तविका सब्बे वग्गमा

तत्तुद्वयं

अत्थि किञ्चि संशोभनं अप्पहाय
चित्तो परिनिब्बायति, अपरहा आनेब्बे ठितो
सेय्याय वग्गमाभिसमयो, अत्थि वग्गमासेय्याय
गतस्स वग्गमाभिसमयो, अत्थि सुपिनगतस्स
१० गतस्स चित्तं अप्प्याकर्त्तं, नत्थि काचि
सब्बे वग्गमा ति ।

२३. तेवीसतिमो वग्गो

२१६(१) एकाधिप्पायकथा

१. *एकाधिप्पायेन^१ मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो ति ? आमन्ता ।

एकाधिप्पायेन अस्समणेन होतब्बं, अभिक्खुना होतब्बं, छिन्न-
मूलेन होतब्ब पाराजिकेन होतब्ब ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो ति ? आमन्ता ।

एकाधिप्पायेन पाणो हन्तब्बो, अदिन्नं आदियितब्बं, मुसा 5
भणितब्बा, पिसुणं भणितब्ब, फरुस भणितब्बं, सम्फं पलपितब्ब, सन्धि
छेदितब्बो^२, निल्लोप हातब्ब, एकागारिक कातब्बं, परिपन्थे ठातब्बं,
परदारो गन्तब्बो, गामघातको^३ कातब्बो, निगमघातको^४ कातब्बो ति ?
न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२२०(२) अरहन्तवण्णकथा

२ *अरहन्तान वण्णेन अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ती ति ? 10

आमन्ता ।

अरहन्तान वण्णेन अमनुस्सा पाणं हनन्ति पे० अदिन्नं
आदियन्ति, मुसा भणन्ति, पिसुणं भणन्ति, फरुसं भणन्ति, सम्फं पलपन्ति,
सन्धि छिन्दन्ति, निल्लोप हरन्ति, एकागारिक करोन्ति, परिपन्थे तिट्ठन्ति,
परदार गच्छन्ति, गामघातक करोन्ति पे० निगमघातकं करोन्ती 15
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

२२१-२२५ (३-७) इस्सरियकामकारिकादिकथा

३ *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती 20
ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु निरयं गच्छति, सञ्जीव

१ एकाधिप्पायो - रो० । २ छेदितब्बा - सी०, रो० । ३ गामघातो - रो० ।

४ निगमघातो - रो०, एवमुपरि पि ।

गच्छति, कामसुतं गच्छति,
सङ्घातकं गच्छति, रोक्खं गच्छति ॥
हेव वत्तब्बे । पे० ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु

६ भामन्ता ।

“बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु
ति — अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हृदि “बोधिसत्तो
गच्छती” ति — नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत्त रे
१० इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती” ति ।

४ *बोधिसत्तो ।

ति ? भामन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु वि
तिरञ्जानयोनिं उपपज्जेम्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१५ *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु कम्मसेव
भामन्ता ।

बोधिसत्तो इद्धिमा ति ? न हेव वत्तब्बे ।

बोधिसत्तो इद्धिमा ति ? भामन्ता ।

बोधिसत्तेनं सन्निद्धिपादो भावितो पे०

२० पे० चित्तिद्धिपादो पे० बीमसिद्धिपादो भा
हेव वत्तब्बे । पे० ।

३२४

*बोधिसत्तो जारयकामका

भामन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु कम्मसेव
२५ ति — अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हृदि बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहे
प्रोक्कमती” ति — अत्थेव सुत्तन्तो नो च वत्त रे वत्तब्बे
इस्सरियकामकारिकाहेतु गणमसेव्य प्रोक्कमती ति ।

५. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं
अकासी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु “सस्सतो लोको” ति
पच्चागच्छी^१, “असस्सतो लोको” ति पे० “अन्तवा लोको” ति
पे० “अनन्तवा लोको” ति “त जीव त सरीर” ति “अञ्ज 5
जीव अञ्ज सरीर” ति “होति तथागतो पर मरणा” ति “न
होति तथागतो पर मरणा” ति “होति च न च होति तथागतो पर
मरणा” ति पे० “नेव होति न न होति तथागतो पर मरणा” ति
पच्चागच्छी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिक अकासी 10
ति ? आमन्ता ।

“बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिक अकासी”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हज्जि “बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिक
अकासी” ति - नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - “बोधिसत्तो 15
इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिक अकासी” ति ।

६ *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अपरन्तप अकासि,
अञ्ज सत्थार उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु “सस्सतो लोको” ति
पच्चागच्छि पे० “नेव होति न न होति तथागतो पर मरणा” ति 20
पच्चागच्छी ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

७ *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ज सत्थार
उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

“बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ज सत्थार उद्दिसी”
ति - अत्येव सुत्तन्तो ति ? नत्थि । 25

हज्जि “बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ज सत्थार
उद्दिसी” ति - नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे - “बोधिसत्तो
इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ज सत्थार उद्दिसी” ति ।

२२६(न) प्रतिपत्तिरूपको

८ 'प्रति न सतो सत्प्रतिपत्तिरूपको'

प्रति न सतो सत्प्रतिपत्तिरूपको,

रूपिका, प्रति न सञ्ज्ञा सञ्ज्ञाप्रतिरूपिका,

पतिरूपिका, प्रति न चित्त चित्तप्रतिरूपिकं,

रूपिका, प्रति न विरिज विरिजप्रतिरूपिकं,

प्रति न समाधि समाधिप्रतिरूपको, प्रति न

ति ? न हेव वत्तम्मे । ... वे० ।

९ 'प्रति न बोद्धो बोद्धप्रतिरूपको, ज्ञान

रूपको, प्रति न किल्लेद्धो किल्लेद्धप्रतिरूपको ति ?

प्रति न सतो सत्प्रतिपत्तिरूपको ... वे०...

पञ्ज्ञाप्रतिरूपिका ति ? न हेव वत्तम्मे । ... वे०... :

२२७(अ) अविनिष्कलकम्

१० 'कम् अवविनिष्कलं ति ? अवयवम् ।

कम् न अविण्णं न सङ्खतं न पटिप्पकद्वयम् न

वयवम् न विरावयवम् न निरोधवयवम् न विपरिणामवयवम्

हेव वत्तम्मे । वे० ... ।

ननु कम् अविण्णं सङ्खतं पटिप्पकद्वयम् अवयवम्

विरावयवम् निरोधवयवम् विपरिणामवयवम् ति ? अवयवम् ।

हन्ति कम् अविण्णं सङ्खतं ... वे०...

नो य वन र वत्तम्मे — कम् अवविनिष्कलं' ति ।

'दुक्खज्जेव विनिष्कलं ति ? अवयवम् ।

ननु अवविण्णं वं दुक्खं वृत्तं अवयवम् — 'कम् अवि

अवयवम् ।

हन्ति अवविण्णं वं दुक्खं वृत्तं अवयवम् — 'कम् अवि

व कम् रे वत्तम्मे — 'दुक्खज्जेव विनिष्कलं' ति । ... वे०...

११. *वेदना . पे०.. सज्जा . सङ्घारा विज्जाणं
चक्खायतनं . पे० . धम्मायतनं ... चक्खुधातु धम्मधातु ..
चक्खुन्द्रियं ... पे० .. अज्जाताविन्द्रियं अपरिनिष्फलं ति ? आमन्ता ।

अज्जाताविन्द्रियं न अनिच्चं . पे० . न विपरिणामधम्मं
ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

ननु अज्जाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्घतं पे० . विपरिणाम-
धम्मं ति ? आमन्ता ।

हज्जि अज्जाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्घतं पटिच्चसमुप्पन्नं
खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत
रे वत्तब्बे — “अज्जाताविन्द्रियं अपरिनिष्फलं” ति ।

*दुक्खञ्जेव परिनिष्फलं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “अज्जाताविन्द्रियं
अनिच्चं” ति ? आमन्ता ।

हज्जि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता — “अज्जाताविन्द्रियं
अनिच्चं”, नो च वत रे वत्तब्बे — “दुक्खञ्जेव परिनिष्फलं” ति ।

तेवीसत्तिमो वग्गो ।

तत्सुद्धानं

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो, अरहन्तान् वण्णेन
अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ति, बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु
विनिपातं गच्छन्ति, गब्भसेय्यं ओक्कमन्ति, दुक्करकारिकं अकासि,
अपरन्तपं अकासि, अज्जं सत्थारं उद्दिस्सि, अत्थि न रागो रागपतिरूपको
अत्थि न दोसो दोसपतिरूपको अत्थि न मोहो मोहपतिरूपको
अत्थि न किलेसो किलेसपतिरूपको, रूपं अपरिनिष्फलं^१ अज्जाताविन्द्रियं
अपरिनिष्फलं ति ।

खुद्दको अद्दुपण्णासको ।

तत्सुद्धानं

नवं^२, निब्बुत्ति, एकाधिप्पायो ति ।

महा, निवासे, अनुसूचक, विष्णु,
 परम्परायमहना, ॥ ॥
 चिन्मोक्षना सत्कृतमये,

—, —

मन्त्रार्तिवचनकारं
 कल्याणकल्याणकारं निमित्तं ।

विसेसपदानं अनुक्कमणिक्का

अ	अञ्जाण, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पत्तेसु,
अकनिट्टगामी १०५, १६६, १६७, २१८, २६१	धम्मसु १६३, १६४
अकनिट्ठा, देवा १६०	— धम्मो १६३, १६४
अकन्तफल १६३	— पुथुज्जनस्स १६३, १६४
अकालमच्चु, अरहतो ४७०	— पुब्बन्तापरन्ते १६३
अकिरियवादा १३६	— पुब्बन्ते १६३
अकुप्पपटिवेधो १००	— सङ्घे १६३, १६४
अकुसलचित्तसमङ्गी ३६६	— सत्थरि १६३, १६४
अकुसलमूल ४२५-४२७	— सिक्खाय १६३
अकुसला, वम्मा ४४२	अञ्जाताविन्द्रियस्मि पुग्गलो २७
— वेदता ४०	अञ्जाताविन्द्रिया पुग्गलो २७
अकुसलो, कम्मूपचयो ४५१	अञ्जाताविन्द्रिय १४, १७, २१, २४, २५, ४४, ५३६
— पुग्गलो ४०, ४१	— अञ्ज २१
— लोभो ४६४	— पुग्गलो २७, २६
अकुसल २७२, २७३	अञ्जानम्मण २७७
— चित्त १८६	अञ्जिन्द्रिय १४, २४, २५
— विञ्जाण ४१	— अञ्ज २१
अगन्धनिय ४३२	अञ्जो, कायो ३२
अग्नि १३१	— पुग्गलो ३२
अग्गो, द्विपदान ४७६	अञ्ज जीव ३२
अचक्खुकरणो २०३	— अञ्ज सरीर ६६, ६७, ४३८, ५३७
अचरिमो, मग्गो १०१, १०२	— सरीर ३२
अचेतसिका, पञ्जा ३७६, ३८०	अट्ट, पानानि ४७७
अचेतसिको, फस्सो ३७६	— पुरिसपुग्गला ६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०
अचेतसिक, सील ३७६, ३८१	— सोतापत्तिफलानि १६६
अच्चन्तनियामता ५०६	अट्टमको, पुग्गलो २२०, २२८-२२६
अच्चुतानि, द्वे २०५	अट्टारस, धातुयो ४४, १३२, ४४४
अजपालनिश्रोधे पठमाभिसमये ४८२	— पुग्गला ४४
अञ्जमञ्जापच्चयो ३१७	अतप्पा, देवा १६०
अञ्जाणकरणो २०३	अतिरित्तभोजन ४७७
अञ्जाण, अपरन्ते १६३	अतीतभाव ११७-११६
— अरहतो १६२, १६३, १६७, १६८	

मरीटा धविपत्रविपात्र, मय्या

१४३-१४४

- धविपत्र, मय्या

१४४, १४५

- विपेद्या

४४५

- विपत्रविपात्र, मय्या

१४३-१४४

- वेदना

११६

- वज्रापा

११६

- वज्रपा

११६

मरीट

११६, ११४ ११७, ११० ११६,

११९ ११९, ४४५ ४४६

- वज्र

११४ ११६, ११५, ११६

- विपत्राव

११६, ११६, ११६, ११०

मत्तवाकपटिमात्रो

४२९, ४२५

मत्तमात्रो सज्जकपटिमात्रो

४२६

मत्तविपत्र

१२-१७, २२-२३, २७, ३०

- पटिपत्रो, पुष्पको

४६, ४७

मत्ता मत्तवि

२७२, २७३

मत्ति पुष्पको

३० ३१

मत्तिमात्रा वेदमवि

४४४

मत्तिमात्रा

४४१

मत्तुवमत्तुवाय वेदमात्र सज्जकपटि, मत्तुवमत्तुवा

४४१

मत्तुवमत्तुवा वेदना

४४

मत्तोत्रो

४४२

मत्तुवमत्तुव

१४१

मत्ता मत्तिमत्तुवो मत्तुवमत्तो

४४३ ४४४

मत्तिमत्तुवमत्तुव बुद्धमत्तुव

४४

मत्तिमत्तुवमत्तुव

१४१

मत्तिमत्तुवमत्तुवमत्तिव मत्तुव

४४६, ४२७

मत्तिमत्तिमत्तुवमत्तुव मत्तुव

४४०-४४१

मत्तिमत्तुवमत्ति

४२१ ४२२

मत्तिमत्तुवमत्तुवा

११६, ११६ १४३

मत्तुवमत्तुवमत्तुवा मत्तुवा

४७ ४८-४९

मत्तुवमत्तुवमत्तुवमत्तुवा मत्तिमत्तुव

१४

मत्तिमत्तुवमत्तुवमत्तुव

४७७

मत्तुवा, मत्तुवा

४७

मत्तुवमत्तुवमत्तुव मत्तुव

४४२

मत्तुवमत्तुवमत्तुव, पुष्पको

४१६, ४१६

मत्तुवमत्तुव मत्तुव

४१६ ४१७

मत्तुवमत्तुव, मत्तुव

४४

मत्तुवमत्तुव

११६, ११७

मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव

- वज्र

- विपत्राव

मत्तुवमत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव

४४

मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव मत्तुव

मत्तुवमत्तुव

४४

४४

- मत्तुवमत्तुव

- मत्तुवमत्तुव

- मत्तुवमत्तुव

- पुष्पको

मत्तुवमत्तुवमत्तुव मत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुवमत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुव

- मत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुवमत्तुव

- मत्तुव

मत्तुवमत्तुव, मत्तुवमत्तुव

- मत्तुव

१. अरियमग्गो			
- दुक्खसमुदयो	४७४	अन्तराभवूपग, कम्मं	३२०, ३२१
अनिद्वुफल	४७४	अन्तराभवो	३१६-३२२
अनिदस्सन, म्प	१६३	अन्तराया, तयो	२८०
अयवद्ध, अनिच्च	४०	अन्तवा, लोको	४३८, ४३७
असवत्तानि	४७३	अपगारियो	३६
अमितारम्मण	२०३	अपरापरियवेदनिय, कम्म	४२५
अमितो, पुग्गलो	२११, २१२, २१४, २१५	अपरामदु	४३२
- फत्तो	२६, ३०	अपरिनिष्फन्न	४३६
अनिमित्त	२६१	अपरियापन्न	२२८, २२९, ४०३, ४३६
अनियतो, रासि	४६७, ४६८	अपुञ्जूपचयो, अरहतो	४६६, ४७०
अनियामगमनाय	५२५	अप्यच्चयो, पुग्गलो	२६, ३०
अवराणय	२७४, २७५	अप्पटिपुग्गलो	४७६
अवादानि	४३२	अप्पटिसद्धानिष्ठा, सद्धारो	२०६
अनुपादापरिनिव्वान	४३२	अप्पणिहितारम्मण	२११, २१२, २१४, २१५
	५०, ५१, ५७, ३१६,	अप्पणिहितो	४७६, ४६८
	३६६, ४००	- फत्तो	२६१
	२२६	अप्पमाणसुभा, देवा	१६०
	३६७	अप्पमाणामा, देवा	१८६
	१६४, १६५, २००, २०१	अप्पाटिहारियो, धम्मो	४८४
	८८, १६७	अफलो, कम्मविपाको	४७१
	८६, ८७	अव्वल्लहेसिको, अरहा	८८, १६७
	३५६, ३५८	अव्वोहारिय	५३१
	३८७	अव्याकता, धम्मतण्हा	४२२
	३८६	- वेदना	४०, ४१
	३६२	अव्याकतो, पुग्गलो	४१, ४२
	६२	अव्याकत, विज्झाण	४२
	४३४	अव्यापादसज्जा	४२६, ४२७
	४३२	अभिनिम्मितो	४८३
	३६६	अभिभू, सावको	१८६
	२७६	अमतानि, द्वे	२०५
	४५१	अमतारम्मण, सयोजन	३५२, ३५४
	८१, ८२, ८५, ८७-८९, १४८,	अमनुज्जाफल	१६३
	१५८, १६०, १६४-१६६, १७०, १७१,	अमोहो	४६२
	१७६, १७७, २४३, २४५, २४६, ३०१,	अम्बपान	४७७
	३३६-३४१, ४५१, ४६२	अम्बिल	३३२
	१२७, १२८	अयोखील, तत्त	५१३
	१०५, १६६, २१८, २६१, ३२३	अयोगनिय	४३२
	३२०, ३२१	अरहतो ज्ञाण	२६६

[illegible]

अरियसच्च, परिञ्जेथ	२५६	अविज्जानुसयो, अव्याकतो	३८८
— पहातब्ब	२५६	— सारम्मणो	३५७
— भावेतब्ब	२५६	अविज्जापरियुट्ठान	१६२, ४३४
— सच्छिकातब्ब	२५६	अविज्जायोगो	१६२
अरियसावको	१०७, १६८, १७२, १७८	अविज्जासयोजन	१६२
अरिया, पञ्जा	११२	अविज्जोघो	१६२
— विमुत्ति	११२	अविज्जात्ति, दुस्सित्थ	३८४, ३८५
अरियो	२१०, २१३	अविज्जाणो, पुगलो	३८
— अट्टङ्गिको, मग्गो	५१६	अविज्जातारेसु, मिलक्खेसु	६८, ६९
— अरहा	८८, १६७	अवितक्को अविचारो, समाधि	४६२
— धम्मो	४४१	— विचारमत्तो, समाधि	४६१, ४६२
— समाधि	११२	अवितथवादी, भगवा	६७, ६९-७१
अरिय, तथागतवल	२११, २१४	अविपरिणामधम्मा	५३४
— सील	११२	— यागु	७१
अरूपजीवित्तिन्द्रिय	२४६, २४७	अविवित्तो, कम्मेहि	५२०
अरूपत्तभावपटिलाभो	३३३	— धम्मेहि	५२०
अरूपधातु	३१, ३२८, ३२९	अविहान, देवान	१६०
अरूपधातुपरियापन्नो	४३७, ४६७, ४६८	अवीचि	५३६
अरूपधातूपगा, सत्ता	३२८	अवेदनो, पुगलो	३८
अरूपधातूपग, कम्म	३२८	असङ्किलेसिय	४३२, ५१६
अरूपभवूपगा, सत्ता	३२१	असङ्खतानि, छ	५०३
अरूपभवूपग, कम्म	३२१	— द्वे	५००, ५०२
अरूपभवो	३२१, ३२२, ३३३	— नव	५०२
अरूपरागो	१०६, १६७, ४३६, ४३७, ४६७, ४६८	— पञ्च	५००, ५०१
अरूपावचरा, चेतना	४०३, ४०४, ४४७	असङ्खता, कामतण्हा	२८८
अरूपावचर, चित्त	२२७, २२९, ३१५, ३१६, ४१५	— चत्तारो आरुप्पा	२६०
अरूपिनो, धम्मा	३२८, ३२९	— धातु	६२
— सत्ता	३१	— निरोधसमापत्ति	२६०-२६२
अरूपी, पुगलो	३१	— पत्ति	५००, ५०२
अरूपेसु, रूप	३३३, ३३४	— भवतण्हा	२८७
अरूपो, पुगलो	३८	— विभवतण्हा	२८७
अरूप, रूपान निस्सरण	३३४	असङ्खतूपगा, सत्ता	२६०
अविज्जा	१०६, १६२, १६७, ३५७, ४३४, ४४२, ४४३	असङ्खतूपग, कम्म	२६०
अविज्जानीवरण	१६२	असङ्खते, सत्ता जायन्ति	२६०
अविज्जानुसयो	१६२, ३८६, ३९१	असङ्खतो, अरहत्तनियामो	२८४
— अञ्जो	४३४	— अरहत्तमग्गो	२८४
— अनारम्मणो	३५७	— आकासो	२६२, २६३
		— नियामो	२८३, २८४
		— निरोधो	२८८

[illegible]

મધ્યસ્થો વલિયનમુખ્યો

૨૫૪-૨૫૬

- પુખ્તો ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯
- જાતો ૨૫૬, ૨૫૭
- નિવૃત્તિવાતો ૨૫૪
- સમુદાયો ૨૫૭, ૨૫૮
- સમ્પાદનાધિ ૨૫૭
- સોપાનવિનિયમો ૨૫૬, ૨૫૭
- સોપાનવિનિયમો ૨૫૭

મધ્યસ્થ, મધ્યસ્થાનમ્પાદનાધિ

- કુલકાવ્ય ૨૫૭, ૨૫૮
- કુલક ૨૫૭, ૨૫૮
- નિવૃત્તિ ૨૫૭ ૨૫૮
- નિરોધકાવ્ય ૨૫૭ ૨૫૮
- નિવૃત્તિ ૨૫૭-૨૫૮
- સમુદાયકાવ્ય ૨૫૭, ૨૫૮

મધ્યસ્થવિનિયમો

૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮ ૨૦૬

- પુખ્તો

૨૦૬

મધ્યસ્થો પુખ્તો

૨૦૬

મધ્યસ્થ વાત્ કુલકા

૨૦૬

મધ્યસ્થાદિ વેદ

૨૦૬

મધ્યસ્થાદિવિનિયમ

૨૦૬, ૨૦૭

મધ્યસ્થો પુખ્તો

૨૦૬

મધ્યસ્થો, પુખ્તો

૨૦૬, ૨૦૭

- સોપાનો

૨૦૭ ૨૦૮

મધ્યસ્થો

૨૦૭ ૨૦૮

મધ્યસ્થ પુખ્તવિનિયમ

૨૦૮-૨૦૯

મધ્યસ્થો

૨૦૮

મધ્યસ્થાં ગ્રન્થ

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થો, ગ્રન્થ

૨૦૮ ૨૦૯

- સોપાનો

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા, મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

૨૦૮ ૨૦૯

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થો, મધ્યસ્થો

- સમુદાયો

- સમુદાયો

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા, મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

- નિવૃત્તિ

- સમુદાયો

- સમુદાયો

- સમુદાયો

મધ્યસ્થ

મધ્યસ્થો, મધ્યસ્થ

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા, મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થ

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા, મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

મધ્યસ્થાવ્યવસ્થા

कम्म, अधिपच्चसवत्तनिय	४६६, ५२७	कामघातु	३२३, ३२४
- अन्तराभवूपग	३२०, ३२१	कामघातुपरियापत्तो	४३७
- अपरापरियवेदनिय	५२५	कामघातूपगा, सत्ता	३२५
- अरूपघातूपग	३२८	कामघातूपग, कम्म	३२५
- अरूपभवूपग	३२१	कामभवूपग, कम्म	३२०
- अमह्वतूपग	२६०	कामभवेन समन्नागतो, पुग्गलो	३२८, ३२९
- असवरो	४०२	कामभवो	३१९
- आकामानञ्चायतनूपग	२६०	कामयोगो	१५४, ३५६
- इस्तरियसवत्तनिय	४६६, ५२७	कामरागपरियुट्टान	१५४, ४३३
- उप्पज्जवेदनीय	५२५	कामरागव्यापादो	१०८-११२
- कामगुणूपग	३२४, ३२५	कामरागमयोजन	१५४
- कामघातूपग	३२५	कामरागानुसयो	६२, ६३, ३५६, ३६०
- गतिसवत्तनिय	४६६, ५२७	- अकुमलो	३८७
- विट्ठयम्मवेदनीय	५२५	- अञ्जो	४३३
- देवसोभग्यसवत्तनिय	४६६, ५२७	- अव्याकतो	३८७
- धवसवत्तनिय	४६६	- अहेतुको	३८६
- भवसवत्तनिय	५२७	- चित्तविप्पयुत्तो	३६०
- मनुस्ससोभग्यसवत्तनिय	४६६, ५२७	- सहेतुको	३८६
- महापरिवारसवत्तनिय	४६६, ५२७	कामरागो	१५४, ३५६, ३६०, ४३३, ४३७
- महाभोगसवत्तनिय	४६६, ५२७	- अणुसहगतो	८३, १०५, १६६, २४६, २६४, २६७, ४८६, ४८७
- रूपघातूपग	३२७	- अतीतो	१२७
- रूपभवूपग	३२१	- ओळारिको	८२, ८४, १०४, १११, २४८, २६४, २६७, ४८६
- रूपूपग	३२७	- कामरागपरियुट्टान	३८७
- रूप	३४५, ३४६	कामवितक्को	३०५
- सविपाक	४०३, ४०४	कामसञ्जा	४२५, ४२७
- सारम्मण	४५२	कामसुख	१६१
- सवरो	४०२	कामा, पञ्चेवायतना	३२६
करण्डाय	४८५	कामावचरा	४०४, ४४७
करुणा	४२६, ४२७, ४८४	- विपाकाव्याकता, चेतना	४०३
कलन्दकनिवापे, वेळुवने	४८२	कामावचर	२२७, २२९, ३१५, ३१६
कल्याणपापकानि, कम्मनि	४८-५०	कामिनो, सत्ता	३१
कत्सपस्स भगवतो, बोधिसत्तो	२५७-२५९	कामी, पुग्गलो	३१
कामगुणा, पञ्च	१६२, ३२३-३२६	कामेसुमिच्छाचारा वेरमणि	३८४
कामगुणूपगा, सत्ता	३२४, ३२५	कामेसु वीतरागो	४३६
कामगुणूपग, कम्म	३२४, ३२५	कामोघो	१५४, ३५६
कामच्छन्दनीवरण	१५४, ३५६	कायकम्म	३३६, ४३६, ४६४, ५१६
कामतण्हा	४२२, ४२४	- अफस्सकस्स	३६४
- असङ्खता	२८७		
- सङ्खता	२८८		

कम्म, अविपञ्चमवत्तनिय	४६६, ५२७	कामधातु	३२३, ३२४
— अन्तराभवूपग	३२०, ३२१	कामधातुपरियापन्नो	४३७
— अपरापरियवेदनिय	५२५	कामधातूपगा, मत्ता	३२५
— अरूपधातूपग	३२८	कामधातूपग, कम्म	३२५
— अरूपभवूपग	३२१	कामभवूपग, कम्म	३२०
— असङ्खतूपग	२६०	कामभवेन समन्नागतो, पुग्गलो	३२८, ३२९
— असवरो	४०२	कामभवो	३१९
— आकासानञ्चायतनूपग	२६०	कामयोगो	१५४, ३५६
— इत्तरियसवत्तनिय	४६६, ५२७	कामरागपरियुद्धान	१५४, ४३३
— उप्पज्जवेदनीय	५२५	कामरागव्यापादो	१०८—११२
— कामगुणूपग	३२४, ३२५	कामरागमयोजन	१५४
— कामधातूपग	३२५	कामरागानुसयो	६२, ६३, ३५६, ३६०
— गतिसवत्तनिय	४६६, ५२७	— अकुसलो	३८७
— दिट्ठधम्मवेदनीय	५२५	— अञ्जो	४३३
— देवसोभग्यसवत्तनिय	४६६, ५२७	— अव्याकतो	३८७
— धवसवत्तनिय	४६६	— अहेतुको	३८६
— भवसवत्तनिय	५२७	— चित्तविप्पयुत्तो	३६०
— मनुस्ससोभग्यसवत्तनिय	४६६, ५२७	— सहेतुको	३८६
— महापरिवारसवत्तनिय	४६६, ५२७	कामरागो	१५४, ३५६, ३६०, ४३३, ४३७
— महाभोगसवत्तनिय	४६६, ५२७	— अणुसहगतो	८३, १०५, १६६, २४६, २६४, २६७, ४८६, ४८७
— रूपधातूपग	३२७	— अतीतो	१२७
— रूपभवूपग	३२१	— ओळारिको	८२, ८४, १०४, १११, २४८, २६४, २६७, ४८६
— रूपूपग	३२७	— कामरागपरियुद्धान	३८७
— रूप	३४५, ३४६	कामवितक्को	३०५
— सविपाक	४०३, ४०४	कामसञ्जा	४२५, ४२७
— सारम्मण	४५२	कामसुख	१६१
— मवरो	४०२	कामा, पञ्चवैयातना	३२६
करण्डाय	४८५	कामावचरा	४०४, ४४७
करुणा	४२६, ४२७, ४८४	— विपाकाव्याकता, चेतना	४०३
कलन्दकनिवापे, वेळुवने	४८२	कामावचर	२२७, २२९, ३१५, ३१६
कल्याणपापकानि, कम्मानि	४८—५०	कामिनो, सत्ता	३१
कत्सपस्स भगवतो, बोधिसत्तो	२५७—२५९	कामी, पुग्गलो	३१
कामगुणा, पञ्च	१६२, ३२३—३२६	कामेसुमिच्छाचारा वेरमणि	३८४
कामगुणूपगा, सत्ता	३२४, ३२५	कामेसु वीतरागो	४३६
कामगुणूपग, कम्म	३२४, ३२५	कामोघो	१५४, ३५६
कामच्छन्दनीवरण	१५४, ३५६	कायकम्म	३३६, ४३६, ४६४, ५१६
कामतण्हा	४२२, ४२४	— अफस्सकस्स	३६४
— असङ्खता	२८७		
— सङ्खता	२८८		

कर्मकर्म वार्षिक	१४४
- कर्मिनिवृत्तकर्मवरो	४०२, ४०३
- कर्मिनिवृत्तकर्मवरो	४०२
- व ववावित्तव	१४४
- कर्म	१४४-१४६, १४४ १४४
- कर्मवर्ग	१४४
- कर्मवर्ग	१४४ १४४
- कर्मवर्ग	१४४, १४४
- कर्मवर्ग	१४४
कर्मवर्गवर्ग	१४४, १४४
कर्मवर्ग	१४
कर्मवर्ग	१४४, १४०
कर्मवर्गवर्गवर्ग	१४
कर्मवर्गवर्गवर्ग	१४४
कर्मवर्गवर्ग	१४४, १४४ १४४, ४४० ४४४
कर्मवर्ग	१०
कर्मवर्गवर्ग	१४४ ४४४
कर्मवर्गवर्गवर्ग	१४४
कर्मवर्गवर्गवर्ग	१४, १४
कर्मवर्गवर्ग	१४ १४४, १४४ १४४-१४४, १४४
	१४४, १४४, १४० ४०२, १४४
कर्मिनिवृत्तकर्मवरो कर्मकर्म	४ २, ४०३
कर्मिनिवृत्तकर्मवरो कर्मकर्म	४०२
कर्मिनिवृत्त	१४
कर्मवर्ग	४२ १४४ १४ १४४
- कर्मवर्ग	१४
- कर्मवर्ग	१४४ १४४ १४४
- कर्मवर्ग	१४४
- कर्मवर्ग	१४४
- कर्मवर्ग	१४४
- कर्म	१४४ १४४
- कर्मवर्ग	१४
कर्मवर्ग	१४
- कर्मवर्ग	१४
- कर्मवर्ग	१४
कर्मवर्गवर्ग	१४ १४-४४
कर्मवर्ग	१४४
कर्मवर्गवर्ग, कर्मवर्ग	१४

कर्मवर्गवर्ग
कर्मवर्गवर्गवर्ग
कर्मवर्ग, कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग

कर्मवर्ग
कर्मवर्ग, कर्मवर्ग
कर्मवर्ग
कर्मवर्गवर्ग
कर्मवर्गवर्ग, कर्मवर्ग
कर्मवर्गवर्ग
कर्मवर्गवर्ग

- कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग

कर्मवर्ग, कर्मवर्गवर्ग
- कर्मवर्गवर्ग
- कर्मवर्ग

कर्मवर्ग, कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग
- कर्मवर्ग
- कर्मवर्गवर्ग
- कर्मवर्ग

कर्मवर्ग
- कर्मवर्गवर्गवर्ग
- कर्मवर्ग

कर्मवर्गवर्ग
कर्मवर्गवर्गवर्ग कर्मवर्ग
कर्मवर्ग
कर्मवर्गवर्ग
कर्मवर्गवर्ग १०२, १०२, १०२

ख

खणो, परिनिष्फन्नो	
खत्तियो	४४५
खन्धरसो	३६, ५६
खन्धा	३३२
- अतीत	६३
- अनागत	८ १३६
- चत्तारो	१३८, १३६
- छ	३१७
- दस	३६८
- पञ्चुप्पन्न	३६८
खन्धो, अतीत रूप	१३८, १३६
- विज्जाण	१४०
- अनागत रूप	१४१, १४२
- विज्जाण	१४०, १४१
- पञ्चुप्पन्न रूप	१४१, १४२
- विज्जाण	१४०
खयधम्मो	१४१, १४२
खादनीय	१४२, ४७३
खीरकुम्भो	४७५, ४७६
	७१

ग

गणभोजन	
गण्डियो	४७७
गतियो, छ	३६
- पञ्च	३१८, ३१६
गतिसवत्तनिय, कम्म	३१८
गन्थनिय	४६६, ५२७
गन्धतण्हा	५१६
गन्धघातु	४२१, ४२३
गन्धरागो	१४
गन्धायतन	४३५-४३७, ४६७, ४६८
	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२,
	३३५, ३३६, ३४१, ३४४,
गन्धा, आदित्ता	१६२
- घानविज्जेय्या	१६२
- सुज्जा	६८
गन्ध, अतीत	१२२
गहट्टो	५६

गहपति, चित्तो

२५७, २५८

गहपतिरतन

१४६

गामघातक

१६२, १६३, ४७२

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो

२७८, ३०२, ४७०,

४७२, ४७५, ४७६, ५१२

गिहिसञ्जो जन

२४०

गिहिसुख

१६१

गोत्रभू, पुगलो

२२३, २६६, २७२

घ

घानघातु

१४

घानविज्जाणघातु

१४

घानविज्जाणसमङ्गी

३६६

घानविज्जाण

१८६

- रूप

३४५

घानायतन

१४, १४८, २६८, ३२६-३३२,

- रूप

३४४, ४०६, ४२८

३४५

घानिन्द्रियअसवरो

४०२, ४०३

घानिन्द्रियसवरो

४०२

घानिन्द्रिय

१४

घान

४२, १२२-१२४, २६६

- आदित्त

१६१

- सुज्ज

६८

च

चक्करतन

१४६

चक्कवत्तिसत्तो

२५४

चक्कवत्ती, राजा

१३२

चक्खायतनस्मि पुगलो

२६

चक्खायतना, पुगलो

२६

चक्खायतन

१४, १६, २०, २३, ४३,

१४८, १८६, २६८, ३३०, ३३२,

३४४, ३५६, ३५८, ३७६-३८१,

३८७, ३८६, ३९०, ३९३, ४२१,

४२८, ४३४, ४३७, ५३३, ५३६

- पुगलो

२६, २८

- रूप

३४४

चित्तविषययुक्ता, अनुसया	३६२	चित्त, सङ्कलितं	४३५
- पञ्चा	३६४	- सङ्कलितस्य	२१५-२१७
चित्तविषययुक्तो	३६१	- सङ्कलित	२७८
- कामरागानुसयो	३६०	- सदोस	२७८, ४३५
- सङ्कारवन्धो	३६३	- सपञ्च	२१५
चित्तविषययुक्तं, आण	३६३, ३६४	- सफस्स	२१५-२१७
चित्तसङ्कारो	२६१	- समाहितं	२७८
चित्तसन्तति, समाधि	३६८, ३६९	- समोहं	२१८, २७८, ४३५
चित्ताधिपति	४४१	- सराग	२१५-२१७, २७८, ४३५
चित्तानि, द्वे	१८१	- सुपिनगतस्स	५३०, ४३१
चित्तात्मणे आण	२७९	चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपञ्चय-	
चित्तिद्विपादो	५३६	मेसज्जपरिक्खारो	१६१
चित्तपचयो	४५१	चीवरस्स पत्ति, असङ्कता	५००
चित्तो, गहपति	२५७, २५८	चीवरे	४७०, ४७२, ४७५, ४७६, ५१२
चित्त	३६१, ३७२, ४५१, ४५७, ५३८	- दानं	३०२
- अकुसल	४३५	चुतिकाले	२३५
- अञ्ज	६६	चुतिचित्त	२४३
- अतीतानागतारम्मण	३६१	चेतना	१४९, ३०१, ३०२, ३३५, ३३६-
- अतीतारम्मण	३५९, ३६०		३४१, ३५५, ३७२, ३७९, ३८१,
- अनागतारम्मण	३६०, ३६१		३८२, ४३७, ४५१, ५३८
- अनुत्तर	२७८	- कामावचरा विपाकाव्याकता	४०३
- अमहगतं	२७८	- किरियाव्याकता	४०३, ४०४
- अविमुक्त	२७८	- चक्खुसम्पस्सजा	२६९
- असमाहित	२७८	- द्वे	१८१
- उपपत्तिसिया	२४३	- मनोसम्पस्सजा	२६९
- एक	१८७-१८९	- विपाकाव्याकता	४०३, ४०४
- निक्किलेस	२१७	- सविपाका	४०३, ४०४
- पञ्चुप्पन्नारम्मण	३६०, ३६१	चेतनापतिरूपिका	५३८
- परो परस्स	४५४-४५६	चेतनारम्मणे आण	२७९
- महगतं	२७८	चेतनूपचयो	४५१
- विक्खित्तं	२७८	चेतसिका, वेदना	३०१
- विमुच्चमान	२१९	चेतसिको, धम्मो	३००-३०३
- विमुक्त	२७८	- फस्सो	३०१, ३७९
- विवेकनिष्ठ	२६१	चेतसिक, सील	३७९
- वीतदोसं	२७८	चेतिये, चापाले	४८२
- वीतमोहं	२७८	चेतोपरियाये आण	२७८, २७९
- वीतराग	२७८	चोचपान	४७७
- सउत्तर	२७८		

[illegible]

आणं, पञ्चुप्पन्न

- पञ्जारम्मणे	१२४, १२६
- पुथुञ्जनस्त	२७६
- फस्तपरियाये	५१२
- मोहारम्मणे	२७६
- ययाकम्मूपगत	२७६
- ययाभूत	२३०, २३१
- रागारम्मणे	२०८-२१०, २१२-२१५
- लोकुत्तर, द्वादसवत्युक्	२७६
- विपरीते	५१७, ५१८
- विरियारम्मणे	२७२-२७४
- वेदनारम्मणे	२७६
- सकदागामिस्त	२७६
- सच्चगोचर	२६६
- सञ्जारम्मणे	१८१
- सतारम्मणे	२७६
- सद्धारम्मणे	२७६
- सब्ब	२७६
- समाधारम्मणे	२७६, २७७
- सावकस्स फले	२७६
- सोतापत्तिफले	२८१, २८२
- सोतापत्तिमग्गे	२७२, २७६, २८०

ठ

ठानानि, पञ्च

ठितिकाले	३०६
	२३५

त

तच्चगम्भो	३३२
तचरसो	३३२
तण्हा	१३७, ४४३
तण्हासंयोजन	३४
ततिया, कोटि	६२
तथवादी, भगवा	६७, ६६ - ७१
तथागतबल	२०७, २१०-२१५
तथानि अवितथानि अनञ्जथानि, चत्तारि	२८६
तथो, अन्तराया	२८०
- निरुत्तिपथा	१३६

तथो, फस्ता

- रासी	२६१
- समाधी	५२५
ताणानि, छ	३६२
- द्वे	५०३
- नव	२०५, ५००, ५०२
- पञ्च	५०२
तापनं	५००, ५०१
तावतिसा, देवा	५३६
तिणकट्टवनप्पतयो	१८६
तिणकट्टवनप्पतीन कारको	५०, ५१, ५७, ५८
- पटिसंवेदी	५७
तिरच्छानगता, देवेसु	५८
तिरच्छानगतो	५१४, ५१५
तिरच्छानयोनि	३५
तिविधा, कायसञ्चेतना	३१८, ४३८, ५३६
- मनोसञ्चेतना	३४५, ३४६
तिस्सो, चक्खुधातुयो	३४५
तीणि, कथावत्थूनि	१३२
- चक्खुन्द्रियानि	४४५
- चक्खूनि	१३२
- सङ्खतस्स सङ्खतलक्खणानि	२२८
- सामञ्जफलानि	६३
- संयोजनानि	११०
तुसिता, देवा	१०८, २०१, २६७, ४८६
तेजो	१८६
तेजोकसिणं	५०, ५१, ५७, ५८, १३१
तेजोधातु	१८१, १८४, २७७, २७८
- सनिदस्सना	३३५-३३७, ३४२-३४४
तेलकुम्भो	२६५
त जीव त सरीर	७१
	६६, ४३८, ५३७

थ

थीन	८१, ८७, १२७, १४८, १५८, ३३६-३४१
थेरो आयास्मा, गवम्पति	२००
- महाकच्चानो	६०, ६१, २४२
- महाकस्सपो	६०, ६१, २४२
- महाकोट्टिको	६०, ६१, २४२
- महापत्थको	६०, ६१, २४२

देवा, प्रतप्ता	१६०	देवा, निम्मानरती	१८६
- अदिज्ञादायिनो	६४	- परनिम्मितवसवती	१८६
- अनेळमूगा	६५	- परित्तसुभा	१६०
- अप्पमाणसुभा	१६०	- परित्ताभा	१८६
- अप्पमाणाभा	१८६	- पाणातिपातिनो	६४
- अब्यापन्नचित्ता	६५	- पितुघातका	६४
- अभिज्ज्ञालुनो	६५	- पिसुणावाचा	६४
- अरहन्तघातका	६४	- फरसावाचा	६४
- अविञ्जू	६४	- व्यापन्नचित्ता	६५
- अविहा	१६०	- ब्रह्मपारिसज्जा	१८६
- असञ्जसत्ता	२३५	- ब्रह्मपुरोहिता	१८६
- आकासानञ्चायतनूपगा	१८६-१६१	- महाब्रह्मानो	१८६
- आभस्सरा	१६०	- मातुघातका	६४
- एळमूगा	६४	- मिच्छादिट्टिका	६५
- कम्मावरणेन समन्नागता	६४	- मुसावादिनो	६४
- किलेसावरणेन समन्नागता	६४	- यामा	१८६
- चातुमहाराजिका	१८६, १६०	- रुहिरुप्पादका	६४
- जळा	६४	- विञ्जू	६५
- तावत्तिसा	६६, १८६	- विपाकावरणेन समन्नागता	६४
- तुसिता	१८६	- वेहप्फला	१६०
- न अदिज्ञादायिनो	६५	- सङ्खभेदका	६४
- न अभिज्ज्ञालुनो	६५	- सम्फप्पलापिनो	६६
- न अरहन्तघातका	६५	- सम्मादिट्टिका	६५
- न कामेसुमिच्छाचारिनो	६५	- सुदस्सा	१६०
- न धम्मे पसन्ना	६४	- सुदस्सी	१६०
- न पाणातिपातिनो	६५	- सुमकिण्हा	१६०
- न पितुघातका	६५	- हत्थसवाचिका	६४
- न पिसुणावाचा	६५	देवेसु तिरच्छानगता	५१४, ५१५
- नप्पटिवला	६४	दोमनस्सिन्द्रिय	१४
- न फरसावाचा	६५	दोसट्टानियो	२०३
- न बुद्धे पसन्ना	६४	दोसपतिरूपको	५३८
- न मातुघातका	६५	दोससहगतचित्तसमञ्जी	३६६
- न मुसावादिनो	६५	दोसारम्मणे आण	२७६
- न रुहिरुप्पादका	६५	दोसी	१, ८१, ८२, ८५, ८७-८९, ९३, १३७,
- न सङ्खभेदका	६५		१४८, १५८, १६०, १६४, १६५,
- न सङ्खे पसन्ना	६४		१७०, १७१, १७६, १७७,
- न सम्फप्पलापिनो	६५		२४३, २४५, २४६, ३०१,
			३३६-३४१, ४६२, ५३८

देवा, अतप्या

- अदिज्ञादायिनो	१६०
- अनेळमूगा	६४
- अप्पमाणसुभा	६५
- अप्पमाणसुभा	१६०
- अप्पमाणाभा	१८६
- अव्यापन्नचित्ता	६५
- अभिज्ज्ञालुनो	६५
- अरहन्तधातका	६४
- अविञ्जू	६४
- अविह्वा	१६०
- असञ्जसत्ता	२३५
- आकासानञ्चायतनूपगा	१८६-१९१
- आभस्सरा	१६०
- एळमूगा	६४
- कम्मावरणेन समन्नागता	६४
- किलेसावरणेन समन्नागता	६४
- चातुमहाराजिका	१८६, १६०
- जळा	६४
- तार्वत्तिसा	६६, १८६
- सुसिता	१८६
- न अदिज्ञादायिनो	६५
- न अभिज्ज्ञालुनो	६५
- न अरहन्तधातका	६५
- न कामेसुमिच्छाचारिनो	६५
- न धम्मे पसप्पा	६४
- न पाणातिपातिनो	६५
- न पितुधातका	६५
- न पिसुणावाचा	६५
- नप्पटिवला	६४
- न फरसावाचा	६५
- न बुद्धे पसप्पा	६४
- न मातुधातका	६५
- न मुसावादिनो	६५
- न रहिरुप्पादका	६५
- न सङ्गभेदका	६५
- न सङ्गे पसप्पा	६४
- न सम्फप्पलापिनो	६५

देवा, निम्मानरती	१८६
- परनिम्मितवसवत्ती	१८६
- परित्तसुभा	१६०
- परित्ताभा	१८६
- पाणातिपातिनो	६४
- पितुधातका	६४
- पिसुणावाचा	६४
- फरसावाचा	६४
- व्यापन्नचित्ता	६५
- ब्रह्मपारिसज्जा	१८६
- ब्रह्मपुरोहिता	१८६
- महाब्रह्मानो	१८६
- मातुधातका	६४
- मिच्छादिट्टिका	६५
- मुसावादिनो	६४
- यामा	१८६
- रहिरुप्पादका	६४
- विञ्जू	६५
- विपाकावरणेन समन्नागता	६४
- वेहफला	१६०
- सङ्गभेदका	६४
- सम्फप्पलापिनो	६६
- सम्मादिट्टिका	६५
- सुदस्ता	१६०
- सुदस्सी	१६०
- सुभकिण्हा	१६०
- हत्थसवाचिका	६४
देवेषु तिरच्छानगता	५१४, ५१५
दोमनस्सिन्द्रिय	१४
दोसट्टानियो	२०३
दोसपतिरूपको	५३८
दोससहगतचित्तसमञ्जी	३६६
दोसारम्मणे ज्ञाण	२७६
दोसो	, ८१, ८२, ८५, ८७-८६, ६३, १३७, १४८, १५८, १६०, १६४, १६५, १७०, १७१, १७६, १७७, २४३, २४५, २४६, ३०१, ३३६-३४१, ४६२, ५३८

[illegible]

धातु, पञ्चुप्पन्न	१३६	निहारामता	६२
- रूपं	१४०	निव्वानघातु, कुसला	५०३, ५०४
- विञ्जाण	१४१, १४२	निव्वानभाव	११७-१२०
धातुयो, अट्टारस	४४, १३२, १६६, ४४४	निव्वानस्स पटिसवेदी	५८
- द्वे	६२	निव्वानानि, चत्तारि	२८७
धुवयागु	७१	- द्वे	२०५
न		निव्वान	४६, ५१, ५३, ५४, ५७, ५८, ६३, ११७-१२०, १३४, २०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २८४, २८६, २९०, २९२, ३५४, ३५६, ३५८, ३७६, ३८१, ३८६, ३९०, ३९३, ४२१, ४३४, ४३७, ४३६, ४४६, ४४७, ४६६, ५०२
न अकनिट्टगामी	१०५	- असह्यत	६२, ६३, २८४, २८६
न अनागामिफल	१०६	निम्मानरतिनो, देवा	१८६
न अनागामी	६१	नियता, सब्बे घम्मा	५२३, ५२४
न अरहा	६१	नियतो	४१६, ४१७
न उद्धंसीतो	१०५	नियामगमनाय	२७४-२७६
न उमतोभागविमुत्तो	६१	नियामो	२७५, २८३, २८४, ४४६
न कायसक्खि	६१	निरगगळो, अरहा	८८, १६७
न चित्तानुपरिवत्ति, पञ्जा	३८१	निरयपाला, निरयेसु	५१३, ५१४
- फस्सो	३८१	निरयेसु कम्मकारणा	५१३
- सील	३८१, ३८२	निरयो	३१८, ४३८, ५३५, ५३६
नत्थिकवादा	१३६	निरुत्तिपथा, तयो	१३५, १३६, १४३
न दिट्ठिप्पत्तो	६१	निरूपधिसुख	१६१
न धम्मानुसारी	६१	निरोधघम्म	१०७, १७२, २०१, ४७२, ४७३
नन्दको, आयस्मा	१३७	निरोधसञ्चानि, द्वे	२०५
नन्दी	१३७, १३८	निरोधसञ्च, असह्यत	२८८, २८९
न पञ्जाविमुत्तो	६१	निरोधसच्छिकिरिया	१००
नव, असह्यतानि	५०२	निरोधसमापत्ति, असह्यता	२६०-२६२
- ताणानि	५०२	निरोधा, द्वे	२०५
न सकदागामी	६१	निरोधो	८८, १०६, १०७, १२५, १२६, १५६, १८०, २५२, २८८, २८९, २९१, ३६५, ५१३
न सद्धानुसारी	६१	- दिट्ठो	७८-८०
न सद्धानुसारी	६१	निवुत्तो	४१७, ४१८
न होति तथागतो पर मरणा	४३८, ५३७	नीलकसिणं	१८१-१८४, २७७
निकिलेसो	३६२	नील, रूप	३६
निकिलेस, चित्त	२१७	नीवरणिय	५१६
निगण्ठा, आवुसो	३६६	नेक्खम्मसञ्जा	४२६, ४२७
निगमघात	१६२, १६३, ४७२		
निगमबन्धन	१३१		
निगह	३, ६, ६, १०, १३, १५, १८, २०, २१		
निज्वभस	७१		

पटिपन्नको, दुक्ख दक्खन्तो	१६८	परायणानि, द्वे	२०५
— निरोध दक्खन्तो	१६८, १६९	परिक्खीणभवसयोजनो, अरहा	८८, १६७
— मग्ग दक्खन्तो	१६८	परिञ्जात	२५९
पटिसङ्खानिश्छा, सङ्खारा	२०६	परिणायकरतन	१४९
पटिसम्भिदा	२७६, २७७	परित्तसुभा, देवा	१६०
पठमाभिसम्बुद्धो, अजपालनिग्रोधे	४८२	परित्ताभा, देवा	१८९
पण्डका	१५६	परिनिप्फलो, अद्धा	४४३, ४४५
पतिचयो, कतस्स	६२	परिनिप्फन्न, मुहुत्त	४४५
पत्तगन्वो	३३२	परिनिब्बान	५२७
पत्तघारणा, देवेसु	६६	परिनिब्बुतो, पुग्गलो	६३, ६४
पत्तरसो	३३२	परिब्बाजको, वच्छगोत्तो	२४०
पत्ति, असङ्खता	५००, ५०२	परिभोगमयो, फस्सो	३०४
पथवी, कम्मविपाको	३०९, ३१०, ३१२	परिभोगमय, पुञ्ज	३०४-३०७
पथवीकसिण	१८१, १८४, २७३, २७४, २७७	परियापन्न	२२७, २२९
पथवीघातु	२९५, ३३५-३३७, ३४२-३४४	पवरो, द्विपदान	४७९
— सनिदस्सना	२९४, २९५	पस्सद्विसम्बोज्झङ्गरतन	१५०
पन्नद्धजो, अरहा	८८, १६७	पाटलिपुत्तस्स	२८०
पन्नमारो, अरहा	८८, १६७	पाणातिपाता, वेरमणि	३८४
पन्नरसक्खन्धा	१३२	— देवेसु	२३२
पव्वज्जा, देवेसु	६५	— मनुस्सेसु	२३३
पव्वा, अतीता	१३१	पाणातिपाती	५१०
पमोक्खो, द्विपदान	४७९	पाणातिपातो, सफलो	४७१
परच्छन्त, सुखदुक्ख	५५, ५६	पादा, अतीता	१३०
परचित्त	५९	पानानि, अट्ट	४७७
परनिम्मितवसवत्ती, देवा	१८९	पानीयकोसक	७१
परमत्यो	३ - ६	पानीयथालक	७१
परम्परभोजन	४७७	पानीयसरावक	७१
परवितारणा, अपरन्ते	१७५	पापकम्म	३८६
— अरहतो	१७४-१७६, १७८, १७९	पिण्डपातो	३०२, ४७०, ४७२, ४७५, ४७६, ५१२
— इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु,		पितुघातको	१८७, २०४, ५०४
घम्मेसु	१७५	— आनन्तरिको	५११
— घम्मे	१७५	पिपासा	१३१
— पुथुज्जनस्स	१७५	पिलिन्दवच्छो, आर्यस्मा	५२२
— पुव्वन्तापरन्ते	१७५	पीतकमिण	१८१, १८४, २७७
— पुव्वन्ते	१७५	पीति, ततियस्म ज्ञानस्स कण्टको	१८६
— सङ्गे	१७५	पीतिमम्बोज्झङ्गरतन	१५०
— सत्यरि	१७५	पीत, रूप	४०
— सिक्कामय	१७५	पुग्गनपरोपरियत्ति	२८१

पुष्पकस्तु पट्टिकी
पुष्पकस्तु धम्मपत्ताविनिर्णय

- वनपुष्पक

- वनपुष्पक

- वनपुष्पक

- वन

- विष्णुपत्ता

- वेदना

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

पुष्पकस्तु धम्मपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

पुष्पकस्तु

१-१३, २ २१ २३, २४-३६

४३-४२ ४७-५ ५१ ५६

१ ३ २७६, ३ ५

- धम्मपत्ता

४ ४१

- धम्मपत्ताविनिर्णय

२६

- धम्मपत्ता

२ २१ ३२

- धम्मपत्ता

२२ २२४-२२५

- धम्मपत्ता पट्टिकी

३३ ३७

- धम्मपत्ता पट्टिकी

४१३, ४१५

धम्मपत्ताविनिर्णय पट्टिकी

१ ४-११ ११६

२३-२३२

- धम्मपत्ता

१ -१ २

- धम्मपत्ता

३३

- धम्मपत्ता

२३ ३

- धम्मपत्ता पट्टिकी

३२६

- धम्मपत्ता

४१ ४२

- धम्मपत्ता पट्टिकी

१ ३ ११७

३३-२३५

- धम्मपत्ता

२६, ३

३२ ३३

- धम्मपत्ता पट्टिकी

३२३

- धम्मपत्ता

२६ ३

- धम्मपत्ता

३२, ३४

- धम्मपत्ता पट्टिकी

३२३

- धम्मपत्ता

४ ६

६

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्र

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्र

- वज्र

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता पट्टिकी

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता

- वज्रपत्ता पट्टिकी

- वज्रपत्ता पट्टिकी

- वज्रपत्ता

पुगलो, सोतापत्तिफलसञ्चिकिरियाय		फस्सपरियाये, ज्ञाण	२७६
पटिपन्नो	१६५, १६८	फस्ससिका	३०१
- सोतापन्नो	३७, १००, १०१	फस्सा, तयो	२६१
- संविज्जमानो	३०	- द्वे	१८१
पुञ्जाभिसङ्गारो	४६६, ५२७	फस्सायतनिका निरया, छ	१६२
पुञ्जाभिसन्दा, चत्तारो	३०६, ३०७	- सग्गा, छ	१६३
पुञ्जपचयो, अरहतो	४६६	फस्सूपपचयो	४५१
पुञ्ज, परिभोगमय	३०४-३०७	फस्सो	३०१, ३७२, ४४८, ४५१, ५३८
पुण्ण	४५३	- अचेतसिको	३७६
पुत्तसम्बाधसयन	१५७, १५८	- अनिमित्तो	२६१
पुथुज्जनभूमि	७४	- अप्पणिहितो	२६१
पुथुज्जनस्स अन्वन्तनियामता	५०४	- कम्मविपाको	३१०
- ज्ञाण	५१२	- चेतसिको	३०१, ३७६
- पञ्जा	५१२	- दिट्ठिगतसम्पयुत्तो	४३७
पुथुज्जनो	१०८-११२, १२८-१३०, १६१, १६३, २०२, ३७७, ३६२, ४३४, ४३६, ५१३, ५२०	- परिभोगमयो	३०४
पुप्फगन्धो	३३२	- विपाको	३१२, ३१३, ४०५, ४०६, ४६५
पुप्फरसो	३३२	- समादानहेतुको	३८३
पुप्वेनिवासानुस्सत्ति	५६, २०६	- सारम्मणो	३५५
पुरिसपुग्गला, अट्ठ	६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०	- सुखवेदनियो	३१२
पुरिसयुगा, चत्तारो	६१, ६२, ४७५, ४७६, ४७८, ४८०	- सुञ्जतो	२६१
पुरिसिन्द्रिय	१४	फाणितकुम्भो	७१
पेत्तिविसयसवत्तनिको	५३२	फारुसकपान	४७७
पेत्तिविसयो	३१८	फोट्टव्वतण्हा	४२१, ४२३
फ		फोट्टव्वघातु	१४, १७
फगुनो, आयस्मा	१३६	फोट्टव्वघातुपरियापन्नो	४३६, ४६७, ४६८
फणहत्यको	३६	फोट्टव्वरागो	४३५-४३७, ४६७, ४६८
फलगन्धो	३३२	फोट्टव्वायतन	१४, १४८, २६८, ३२६-३३१, ३३५-३३७, ३४१, ३४३, ३४४, ३५६, ३५८, ३७६-३८१, ३८६, ३८६, ३८३, ४२१, ४३४, ४३७
फलचित्त	२४३	फोट्टव्वा, आदिता	१६२
फलपरोपरियत्ति	२८१	- कायविञ्ज्य्या	१६२, ३२६
फलरसो	३३२	- मुञ्जा	६६
फलानि, चत्तारि	२४६, २५०	फोट्टव्व	३७२
फने ज्ञाण, सावकस्स	२८१, २८२	- अतीत	१२२
फल	२०२, २१०, २१२, २४३, २४५, ४३६	वणपत्ता	८५५, ४५६
फस्सन्तरिया	४६०	बलभावना	७६

बला	८२ १३८ २०५, २१ २४३, २४३, २७३, ४०७ ४१६ ४३८, ४४५, ४१६	
बालाचरित्र	१७, ४८२	बालाचरित्रावली, विष्णु
बालाचरित्रो	१८	- कवि
बालाचरित्रावली	१८७ २०४	
बालाचरित्र इतिहास	४४ १६६, ४४४	- बालाचरित्र
- बालाचरित्र	१३२	बालाचरित्र
- बालाचरित्र	१३२	बालाचरित्र
- बालाचरित्र	१३२	बालाचरित्रावली, विष्णु
- बालाचरित्र	४४	बालाचरित्रावली, विष्णु
बाहिरका इतिहास	१३१	बालाचरित्र
बाहिरा, बालाचरित्रावली इतिहास	२२३	बालाचरित्र
बालाचरित्रावली इतिहास	४८२	
बालाचरित्रावली इतिहास	४८२, ४८	
बालाचरित्रावली इतिहास	४२३	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली इतिहास	१४८	- बालाचरित्र
बालाचरित्रावली इतिहास	२३३	- बालाचरित्र
- बालाचरित्र	२३१-२३३	- बालाचरित्र
- बालाचरित्र	४८२	- बालाचरित्र
बालाचरित्रावली	४२२	- बालाचरित्र
बालाचरित्रावली	७३-७४	- बालाचरित्र
बालाचरित्रावली इतिहास	१४८ १३	- बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	८२, १३८ १३४-१३६, १७ १७१ १७७ १ २ २१ २१४ २२१ २४३ २४४ २७३, ४ ७ ४१६ ४३८, ४४३ ४१६	- बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	१७ २३७ ४८२	- बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	४१७ ४३३-४३७	- बालाचरित्रावली
- बालाचरित्रावली	२३७-२३८	बालाचरित्रावली
- बालाचरित्रावली	२३४	बालाचरित्रावली
- बालाचरित्रावली	२३४	- बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	४७१	- बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	४८७	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	१२७ १२८ १३	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	१ ५	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	४२६, ४२७	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	४३-४६ १ ३, ३३ १२६	बालाचरित्रावली
बालाचरित्रावली	१४३ १६४ २६७ ४८३, ४८७	बालाचरित्रावली

भिक्षुनी, वजिरा	६८	मगो, सम्मादिट्ठि	३६६, ३७०
भिज्जति, कम्मूपचयो	४४२	— सम्मावाचा	३६६, ३७०
भूतवादी, भगवा	६७, ६६—७१	— सम्मासमाधि	३७०
भोजनीय	४७५, ४७६	मच्चुराजा	६६
		मज्झिमेसु, जनपदेसु	६७
		मणिरतन	१४६
		मदनीयो	२०२
		मधुकपान	४७७
		मधुकुम्भो	७१
		मनवा, पुग्गतो	४२
		मनसिकारो	१२२, १२४
		मनायतन	१४, २०, ३३०—३३२
		मनिन्द्रियअसवरो, मनोकम्म	४०३
		मनिन्द्रियसवरो, मनोकम्म	४०२
		मनिन्द्रिय	१४, २२३, २२४
		मनुज्जाफल	१६३, १६४
		मनुस्सलोको	३७
		मनुस्ससोभग्यसवत्तनिय, कम्म	४६६, ५२७
		मनो	४२, १२३, १३६
		— अतीतो	१२२, १२४
		— अनागतो	१२४
		— अरूप	३४४
		— आदित्तो	१६२
		— पच्चुप्पन्नो	१२४
		— रूप	३४४
		— सुज्जो	६६
		मनोकम्म, अरूप	३४४
		— मनिन्द्रियअसवरो	४०३
		— मनिन्द्रियसवरो	४०२
		— रूप	३४४
		मनोधातु	१४
		मनोविज्जाणधातु	१४, १७, २१
		मनोविज्जाण	१२२—१२४, २६६, ३७६, ४६४
		— आदित्त	१६२
		— सामोण	३७६
		— सुज्ज	६६
		मनोसङ्खारो	४५३
		मनोसज्जेतना, तिविधा	३४५, ३४६

य

यक्षवो	३७
यथाकम्मूपगत, ज्ञाण	२३०, २३१
यथाभूत, ज्ञाण	२०८, २१७
यथाविमुक्त, चित्त	६२
यमो, कुलपुत्तो	२४१
यानसुख	१६१
यान, दिव्य	७१७
यामा, देवा	१८६
योगनिय	५१६

र

रजनीयो	
रज्जुवन्धन	२०२
रतनानि, सत्त	१३१
रसतण्हा	१४६
रसधातु	४२१, ४२३
रसरागो	१४
रसा, आदिता	४३५-४३७, ४६७, ४६८
- जिह्वाविज्जेय्या	१६२
- सुञ्जा	१६२
रसायतन	६६
	१४, १४८, २६८, ३२६-३३२,
	३३५-३३७, ३४२-३४४
रस, अतीत	१२२
रागद्वानियो	२०२
रागपतिरूपको	५३८
रागसहगतचित्तसमञ्जी	३६६
रागारम्मणे ज्ञाण	२७६
रागपचयो	४५१
रागो	८१, ८८, १२६, १२८, १३७, १३८, १४८
	१५४, १६६, १७६, १७७, २४३, २४५,
	३०१, ३३६-३४१, ४५१, ५३८
- अकुसलो	४१७, ४१८, ४६७
- अञ्जो	४३४
- अपायगमनीयो	८१, ८२, १२८, २४८
- अव्याकतो	३८६
- चित्तसम्पयुत्तो	४१७, ४१८
- पहीनो	१७०, १७१

राजगहे

राजा, चक्रवर्त्ती	४८
रागि, अनियतो	१३१
- मिच्छतनियतो	५२५
- गम्मत्तनियतो	५२५
रागी, तयो	५२५
रुहिरुप्पादको	१८७, २०४, ५०४
- आनन्तरिको	५११
रूपजीवितिन्द्रिय	३४६-३४८
रूपतण्हा	४२१
रूपधातु	१४, १७, ३१, २६३, २६५, २६६
रूपधातुपरियापन्नो	४३५, ४३६, ४६६-४६८
रूपधातूपगा, सत्ता	३२७
रूपधातूपग, कम्म	३२७
रूपनिमित्त	४२६
रूपभवूपगा, सत्ता	३२१
रूपभवूपग, कम्म	३२१
रूपभवो	३१६, ३२१
रूपभावो	११७
रूपरागो	१०६, १६७, ४३५, ४६६-४६८
रूपसञ्जा	१८५
- आकासानञ्चायतन समापन्नस्स	१८६
रूपस्मि पुगलो	२५
रूपस्स अत्यङ्गमो	१६७
- ममुदयो	१६६
रूपक्खन्धगणन	२६८
रूपक्खन्धा, तयो	१३२
रूपक्खन्धो	१३५, १४३, १६६
- अतीतो	१३१
- अनागतो	१३१
- पञ्चुप्पन्नो	१३१
रूपा, आदिता	१६१
- चक्खुविज्जेय्या	१६२, ३२६
- पुगलो	३५
- सुञ्जा	६८
रूपायतन	१४, १४८, २६३-२६६, २६८,
	३३०-३३२, ३३५, ३३७,
	३४२, ३४४, ३७६, ३८०

क्याबखर	४ १ ४ ४ ४४७	कप सम्पादन	१४
क्याबखरो मगो	१ १	- सम्पादन	१११
क्याबखर, पित	२२६, ११३, ११६ ४१३	- सम्पादन	४०
कविता धम्मा	१२७ १२६	- सहेतुक	४११
- सता	११	- सारम्भ	१११
कमी पुगसो	११	रोल	१११
कमुपमा सता	१२७		
कमुपमे कम्म	१२७		
कर्म	१२, १३, १६, ११ २२ २३ ४१ १७७ २६३ २६३, २६६, १२ १६६, १६७ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ ४२१ ४३४ ४३७ ४४४	कट्टिया एवम्भिया	२४
- धम्म	१७	- सोवम्भमयाम	२४
- धरीत	११४ ११३, ११८ ११६	कयो परिनिष्कमो	४११
- धनता	११३, ११६	कामसुख	१११
- धनार्क	११४ ११३ ११८ १२३	कम्भिया	१७ १८२
- धनिक	११, ११३	मेणानि हे	२ ३
- धनित्सुन	४	मेणियानि इन्धियानि पम्भ	१०६
- धनित्तिष्क	११८	मेणिय पम्भ	१ ७, १ ८
- धनपावरे	४६६	- सम्भारोचयितनिरोधसमापित	४४७
- धोडा	४	- सदा	१ ७, १०४
- धम्म	१४३, १४६	मेणियो मयो	१ ७ १ ८
- धावकम्म	११७-११६	मेणिय	१८२ १८३ २ ४ २ ३, ४४७
- धुस	४६२	- धीवित्ति	१०७ १ ८
- न धनिक	११४	- धीवित	१०७ १ ८
- धी	११	- धम्मिय	१ ७, १ ८
- धीकम्म	११४-११४	- धनिय	१ ७ १ ८
- धिता	४६४ ४६३	- धित्ति	१०७ १ ८
- धित्त	४३	- धित्ति	१०७ १०८
- धित्त	४	- धित्त	२०१
- धित्त	२२, २७ ४८	- धित्त	१०७ १ ८
- धित्त	१६६ १७१	- धित्त	१ ७ १०८
- धित्त	४६३	मेणुसत्तामानि हावस	११७
- धित्त	४	मेणुसत्ता कम्म	१ ७, १ ८
- धित्त	११८ १४२-१४४	- सम्भारोचयितनिरोधसमापित	४४७
- धित्त	४६४ ४६३	- सदा	१ ८ १ ८
- धित्त	४३	मेणुसत्ता कम्मो	२ ३ २ ३
- धित्त	४	- मेणुसत्ता	२०१ २ २
- धित्त	४	मेणुसत्ता	१८२ १८३ २ ४ २ ३ ११३, ११६, ४१६, ४४०

लोकुत्तरं, पञ्चिन्द्रिय	५०८, ५०९
— सदिन्द्रिय	५०८, ५०९
लोको, अनन्तवा	४३८, ५३७
— अनन्तवा	४३८, ५३७
— असस्ततो	५३७
— नानाधातु	२०८
— सस्ततो	४३८, ५३७
— सुञ्जो	६८, ६९
लोमो	१३७, ४६२
लोहितकसिण	१८१, १८४, २७७
लोहित, रूप	४०
व	
वचीकम्म	३३९, ३४१, ४३९, ४६४, ५१९
— रूपं	३३८, ३४२—३४४
वचीभेदो	१७९—१८२, १८४
वचीसङ्घारो	१८४, २९१, ४५३
वचीसञ्चेतना, चतुर्विवा	३४५, ३४६
वच्छ	४३८
वच्छगोतो, परिव्वाजको	२४०
वजिरा, भिक्षुनी	६८
वत्यभावो	११६
वत्यु	१२२, १२३
वयवम्मो	४७२, ४७३
वसिभावतो	५२२
वसीमूता	४५५, ४५६
वाचा	१८०
— न ययाचित्तस्स	३६२
— वितक्कसमुद्धाना	१८४
— सञ्जासमुद्धाना	१८४
वायो	५०, ५१, ५७, ५८, १३१
— अतीतो	१८१, १८४, २७७
वायोकसिण	३३५—३३७, ३४२—३४४
वायोधातु	२९५
— सनिदम्पना	४३९
विगतदिट्ठियो	४३९
विघातपक्खिको	२०३

विचिकिच्छा	८१, ८२, ८४, ८५, ८७, १०३, १०८, १११, १२९, १४८, १५८, १६८, १६९, १७२, १७८, १९५, २०१, २४८, २६७, ३३९—३४१, ३८८, ४३३, ४६२, ४८६, ५०४
— अतीता	१२७, १२८, १३०
विचिकिच्छानीवरण	१६८, १६९, ३८८, ४३३
विचिकिच्छानुसयो	९३, २२२, ३२८, ३८९, ३९१
— अञ्जो	४३३
विचिकिच्छापरियुद्धान	१६८, १६९, ३८८
विचिकिच्छासयोजन	१६८, १६९, ३८८
विज्जमानो, पुग्गलो	३०
विज्जाणक्खन्वपरियापन्नो	४९९
विज्जाणक्खन्वो	१३५, ३००, ३४८, ३५७, ३५८
विज्जाणञ्चायतनसञ्जा	१८५, १८६
विज्जाणञ्चायतन	१८१, १८२, १८५, २३८, २७७, ५१२
विज्जाणम्मि पुग्गलो	२६
विज्जाणस्स अत्यङ्गमो	१७७
विज्जाणा पुग्गलो	२६
विज्जाणा	१३, १६, १८, २०, २३, ३८, ३९, ४१, १३५, १४३, १५२, १५३, ३२२, ४०१, ४४३, ५३९
— अकुमल	४१
— अञ्ज	१९, २०
— अतीत	११५, ११६, ११९, १२०
— अनत्ता	३८५, ३९६
— अनागत	११५, ११६, ११९, १२०
— अनिच्च	३९, ३९५, ३९६
— अव्याकन	४२
— कुसल	४१
— पच्चुप्पन्न	११५, ११६, ११९, १२०
— परिनिष्पन्न	४०१
— पुग्गलो	२६, २८
— सङ्गत	६३

विद्यकविचार	१८४ १८५	विरियाविपत्ति	४४
— बुद्धिपक्ष ज्ञानस्य कष्टको	१८६, ४२३	विरियात्म्ये आर्ष	२७२
वितकसमुद्भूता भाषा	१८४	विरिविद्विषादो	४१४ २२९
विनिपादो	४३४	विरिविद्रिप	१४, २२६, २२९
विपरिणामधर्मो	४७२, ४७३	विरियूपचयो	४२९
विपरितो ज्ञान	२७२-२७४	विरियं	३ १ ३०२, ३३२, ३७६, ३८६, ३८८, ४८१, ४८२, ४८३, ४८४
विपाकचिते द्विती धरणा	३२५ ५२६	विशेषमुखं	१६९
विपाकबन्धधर्मो विपाको	३१३ ३१७	विशम्भुतो धरणा	८८, १६७
विपाकनटिचिह्नो	४७ ४८	वित्तं	१९१
विपाकाम्याकटा	३८७ ४२१ ४३७	विस्तृणो	३३२
— वेतना	४ ३ ४ ४	विहितावितर्क	३०५
विपाकाम्याकटे पिते द्विती धरणा	४२२	वीतबोधो धरणा	८७, १६७
विपाको	४७ ४८ २ ८	वीतबोधो धरणा	८७ १६७
— वसयामर्शनं	४ ९	वीतगो धरणा	८७ १६७ ३६२
— वसयामर्शनं	३१२-३१४	— कामेषु	४२६
— फस्ती	३१२, ३१३ ४ २, ४ ६, ४३४	वीमसाविपत्ति	४४१
— स्पर्श	४३४	वीमसिद्धिपादो	४१४ २३९
— विपाकबन्धधर्मो	३१३, ३१७	बुद्धानं	१६१
— सही	४ ४	बुद्धि	१३७
विमवतन्हा	२८७ २८८ ४२२ ४२४	वेतना	१६, २२, २३ ३४-४० ४६, ९९
विमति धरण्ये	१४५, १४६		१३५, १४३ १५७ ३ १ ३ ८
— इन्द्रियव्यवसायविशेषसमुपप्रेषु,			३२ ३२२, ३३६, ३४ ३४८,
धर्मेषु	१४५, १४६		३४५, ३७६, ३७६, ३८१ ३८२, ३८६,
— धर्मो	१४५, १४६		३८६ ४ १ ४२१ ४३८ २३६
— धर्मव्यवसायधर्मो	१४५, १४६	— धनुस्तता	४०
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धनुस्तता	१७ ९९
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धनीता	११६, १४१
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धनुस्तताधर्मो	९५, ९६६
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धर्मव्यता	४ ४३
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धनुस्तता	४
— धर्मव्य	१४५, १४६	— धर्मव्यताधर्मो	४३७
विमृश्वतानं विमं	२१८ २१९	— धनुस्तता	९५, १६१ २१६
विमृति धर्मो	११२	— धनुस्तता	१८१
विमृतिधर्मो	२१६ २७	— धनुस्तता	२९ २८
विमृतिधर्मो	१११	— धनुस्तता	९५, १६१
विमृति	३१८ २१६, २१६, २७	— धनुस्तता	२९ २८
विमृतिधर्मो	४७२ ४७३	— धनुस्तता	९५, १६१
विमृतिधर्मो	४३८	— धनुस्तता	२९ २८
विमृतिधर्मो	४३८	— धनुस्तता	२९ २८

वेदनाय पुगलो	२६	सङ्किलेसिक	५१६
वेदनारम्भणे ज्ञाण	२७६	— चित्त	२१५-२१७
वेदनूपगा, सत्ता	३२८	सङ्खतस्स सङ्खतलक्खणानि, तीणि	६३
वेदनूपग, कम्म	३२८	सङ्खता, कामतण्हा	२८८
वेदनूपचयो	४५२	— खन्वा	६२
वेपचित्तिपरिसा, देवान	३१८	— घातु	६२
वेसालिय	४८२	— भवतण्हा	२८८
वेस्सो	३६, ५६	— विभवतण्हा	२८८
वेहप्फला, देवा	१६०	— सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा	२८८
वेहास	४१४	सङ्खतो, अरहत्तनियामो	२८४
वेळुवने, कळन्दकनिवापे	४८२	— अरहत्तमग्गो	२८४
वोदान	२६१	— आकासो	२६३
		— नियामो	२८३
		— निरोधो	२८६
सकदागामिनियामो	२८४	— पटिच्चसमुप्पादो	२८५, २८६
सकदागामिफलसञ्चिकिरियाय पटिपन्नो,		— पुगलो	२६, ३०, ६२, ६३
पुगलो १०४, १०५, १६६, २६०		— मग्गो	२८३, २८८, २८६
— २६२, २६५, २६६		— मिच्छत्तनियामो	२८४
सकदागामिफल	७२-८६, १११, १६१, १६८,	— समुदयो	२८८
	१७४, १६५, २०२, २१०,	— सम्मत्तनियामो	२८४
	२४३, २६७, २६६, ३१४,	— सम्मासमावि	२८८
	३१५, ४३६, ४६६, ५००	— सोतापत्तिनियामो	२८४
सकदागामिमग्गा, द्वादस	५१७	— सोतापत्तिमग्गो	२८४
गामिमग्गो १६४, १६५, २०२, २१०, २४३,		मङ्खत	४७३
२४८, २४९, ४३६, ४८६		— दुक्खसच्च	२८८
गामिस्स ज्ञाण	२६६	— दुक्ख	२८८
गामो ६०, ७४, १०४, १०५, १२८-१३०,		— मग्गसच्च	२८८
२४६, २४७, २६०-२६२, ४१६		— समुदयसच्च	२८८
— उपपत्तिया	२४१, २४२	सङ्खलिकवन्धन	१३१
— कम्महेतु	३४६	सङ्खा	१३५, १३६
— न परिहायति	८०, ८१, ८५, ८६	मङ्खारक्खन्धपरियापन्नो	४६७, ४६८
— परिहायति	७३ - ८४	मङ्खारक्खन्धो	३००, ३५८, ३५९,
— पुगलो	१००		३६०, ३६४, ४६८
कायदिट्ठि	८१ - ८५, १०३, १०८, १११,	— चित्तविष्ययुत्तो	३६३
	१२७-१३०, १६८, १७२, १७८,	मङ्खारा	१३, १६, १६, २३, ३८,
	१६५, २०१, २४८, २६७, ४८६		३६, ६३, ११५, १३५, १४३,
कारसुखं	१६१		१५२, १५३, १६२, ३२०, ३२०,
			३६५, ३६६, ४०१, ५३६

सङ्कारा धम्मो	१६, २०	सञ्जयाय पुण्यलो	११
- धरीवा	११६, १४१	सञ्जयारम्भे आर्य	१५६
- सप्पट्ठिसङ्गानिच्छा	२०६	सञ्जयाधिपरिसेसो	१७१, २७४
- पट्टिसङ्गानिच्छा	२०६	सञ्जयावेद्यविततिरोमसमापत्ति	४४२
- पुण्यलो	२१ २८	- सोकिया	४४७
सङ्कारेहि पुण्यलो	२६	- सोकुत्तरा	४४७
सङ्गमिधायपया	६२	सञ्जयावेद्यविततिरोम	१८३
सङ्गमपानि	४०७	सञ्जयासमुद्राना वाचा	१४१
सङ्गयेवको	१५७ २ ४ ३ ४	सञ्जयजयो	४३१
- धम्मस्तरिको	३११	सत्तारम्भे आर्य	२७६
सङ्गुस्स विमं महफसं	४७७	सति	२२३ ३०१, ३ २, ३३६, ३७६
सङ्गानुत्तति	१४८	३८० ३८२, ४३१ ४६२, ३१८	
सङ्गो	४७७	सतिमित्रं	१४ २२३ २२६
- दक्षिणं पटिमाञ्जाति	४७४ ४७३	सतिपट्टानमाभमा	७६
- विसेवेति	४७५	सतिपट्टाना चत्तारो	१४६
- भुञ्जति पिबति यावति सामति	४७६	- चम्मा	१४८, १४६
- सुप्पट्ठिपयो	४७४	सतिपट्टानं	८७ ८६, १४८ २०२, २१०
सञ्जयोवर्त, आर्य	१८१	२११ २१३ २४३ २४४, २७६	
सञ्जयादी भमवा	३७ ३६ - ७१	४०७ ४१६, ४३६, ४४६, ४२२	
सञ्जानि चत्तारि	७५ - ८१ ११६, २८७ २८६	- धनीतप्यं	१४४
सञ्जयारम्भं	२७७	- चक्षुपयत्तं	१४४
सञ्जयवृद्धो	३ - ७ ६, ३०	सतिपट्टिकविवा	३३८
सञ्जयव	२३३	सतिपट्टोमसङ्गत्तप्यं	१३०
सञ्जयादिक	४६०	सतिपट्टोमसङ्गो	१४८
सञ्जया	१३ १६, १६ २३ ३८ ३६ ४१	समुपजयो	४३१
	६३ ११३, ११६, ११३ १४३	सत्तारुत्तारमो	१०१ १ ४
	१४६, १४२, १२३ १९७ २३३	- पुण्यलो	४०७ ४ ४
	२३४ २३६ २३७ ३०६, ३०२	सत्त बोमसङ्गत्तमानि	१४६, १२०
	३२० ३२२ ३३३, ३३६ - ३४१	सत्तममविको, पुण्यलो	४११
- चक्षुपयत्तमज्जा	३६६	सत्तत्तानि सोमत्तत्तमानि	२००
- ६	१८१	सत्ता चम्मापयत्तमा	३२० ३२१
- पुण्यलो	३६, २८	- चक्षुपयत्तमा	३२८
- धनीतप्यमज्जा	३६६	- चक्षुपयत्तमा	३२१
- सोमत्तप्यमज्जा	३६६	- चक्षुपयो	३१
सञ्जयासङ्गत्तमानि	४६६	- धम्मत्तमा	३६०
सञ्जयासङ्गो	३ ३४८ ३३७ ३३८	- धम्मत्तमे चावणि	३६
	३६१ - ३६४	- चावणिमानमज्जापयत्तमा	३६०
सञ्जयासङ्गत्तमानि	३६८	- चक्षुपयत्तमा	४६१

सत्ता, कामगुणपगा	३२४, ३२५	सद्धारम्मणे णाण	२७६
- कामघातूपगा	३२५	सद्धारिमुत्तो	६०
- कामिनो	३१	सद्धिन्द्रिय	१४, २२३-२२६
- जराधम्मा	३६७	सद्धूपचयो	४५१
- जातिधम्मा	३६७	सनिदस्सना, आपोघातु	२६५
- दुक्खामिनन्दिनो	४२०	- तेजोघातु	२६५
- व्याधिधम्मा	३६७	- पथवीघातु	२६४, २६५
- मरणधम्मा	३६७	- वायोघातु	२६५
- रूपघातूपगा	३२७	सनिदस्सनानि, पञ्चिन्द्रियानि	२६६
- रूपभद्रूपगा	३२१	सनिदस्सनो, आकासो	२६३, २६४
- रूपिनो	३१	सनिदस्सन, कायकम्म	२६६, २६७
- रूपपगा	३२७	- चक्खुन्द्रिय	२६५
- वेदनूपगा	३२८	- रूप	४०
- सुखाभिनन्दिनो	४२०, ४२१	सनिदानो, धम्मो	४८३
सत्तान चतुपपात	२०६	सनिमित्तो, पुगलो	२६, ३०
सत्या	७०, २८२	सन्धावति, पुगलो	३३-३५
- उच्छेदवादो	७०	सपञ्जा, चित्त	२१५-२१७
- सम्मासम्बुद्धो	७०	सप्पच्चयो, पुगलो	२६, ३०
- सस्सतवादो	७०	सप्पच्चय, रूप	३५५
- मुनेत्तो	११२	सप्पटिघ, रूप	४०
सद्विट्ठिको	१२८	सप्पाटिहारियो, धम्मो	४८४
सद्दुगोचर, सोत	१८१	सप्पिकुम्भो	७०
सद्दतण्हा	४२१, ४२३	सफलो, कम्मविपाको	४७१
सद्दघातु	१४	- पाणातिपातो	४७१
सद्दघातुपरियापन्नो	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	सब्बञ्जुतञ्जाणदस्सनतो	५२२
सद्दरागो	४३५, ४३६, ४६७, ४६८	सब्बञ्जु	२०७, २०८, २८२
सद्दा, आदित्ता	१६१	सब्बत्थगामिनी, पटिपदा	२०८
- सुञ्जा	६८	सब्बदस्सावी	२०७, २०८, २८२
- सोतविञ्ज्य्या	१६२	सब्बधम्मान तथता	५०२, ५०३
सद्दायतन	१४, १४८, २६८, ३३०-३३२, ३३५, ३३६, ३४०, ३४३, ३४४	सब्बमिद कम्मतो	४७१, ४७२
सद्दो, अतीतो	१२२	- कम्मविपाकतो	४७१
- कण्टको, पठमस्स क्षानस्स	१८५, १८६, ४६३	- पुब्बेकतहेतु	४७१
- विपाको	४०५	सब्बसमापत्तीसु	१७६
सद्दा	२२३, ३०१, ३०२, ३३५, ३७६, ३८१, ३८२, ४५१, ४६२, ५३८	सब्बसापतेय्या	७२
सद्दानुसारी	६०, ६१	सब्बा, दिसा	५२३
सद्दापतिरूपिका	५३८	सब्बे धम्मा, एकचित्तक्खणिका	५३२-५३४
		- नियता	५२३, ५२४
		- समञ्जा	१३५, १३६

समनन्तरपञ्चमेन पञ्चम्यो	४४२	सम्पत्तियामो	२७६, २८४ ४१५
समाधारम्मथे आर्थ	२७६	सम्पत्तियामिमुत्तो भरहा	८८, १८७
समाधि २२३ ३०१ ३०२ ३३५, ३३६ ३७६		सम्पत्तियामावना	७१
३८१ ३८२, ४४६, ४४७ ४४८, ४४९		सम्पत्तियामा	८७ ८८, १५८ २ २, २१० २१६
- धर्मता चित्तसन्तति	३८८	२१४ २२१ २४३ २४५, २७३, ४०७,	
- धर्मागता चित्तसन्तति	३८८	४१६, ४३६, ४४६, ४१८, ४२२	
- धर्मोत्पत्तिसङ्गताचित्तसन्तति	३८८	सम्पत्तियामो ४३ ३७८ ३८०-३८२, ४१६	
- धर्मियो	११२	- चेतसिको	३८१
- धर्मवत्को धर्मिचारो	३३२, ४६२	- मम्मो	३३६-३७१
- विचारमत्तो	३३२, ४६१ ४६२	सम्पत्तियामो	४३ ३३६-३७१ ३७८,
- एकचित्तव्यतिको	३८८	३८०-३८२, ४१६	
- चित्तसन्तति	३८८ ३८८	सम्पत्तियामि	४३ ६८ ११३ २८८ ३३८,
- दोषसङ्गता चित्तसन्तति	३८८	३८८ - ३८२, ३८३ ४१८,	
- मोहसङ्गता चित्तसन्तति	३८८	४१५, ४१६, ४१७	
- रागसङ्गता चित्तसन्तति	३८८	- चेतसिका	३८१
- उद्विग्नको धर्मिचारो	३३२, ४६१ ४६२	- मम्मो	३३६, ३७०
समाधिप्रियं	१४ २२३ २२६	सम्पत्तियामि पुण्यतो	४३
समाधिपठिकको	३३८	सम्पत्तियामा ४३ ३७१ ३८८ - ३८२, ४१५, ४१६	
समाधिसम्भोगसङ्गरतं	१३	- चित्तानुपरिचयि	३८२
समाधी तयो	३३२	- चेतसिका	३८१
समाधूपचयो	४३१	- मम्मो	३३६, ३७०
समापत्ती	१७६, १८ ४४८	सम्पत्तियामो ४३ ३७ ३७८ ३८०-३८२ ४१६	
- धोद्विग्नमाधसङ्गो	४६३	सम्पत्तियामो ४३ ३७ ३७८ ३८०-३८२ ४१६	
समिधि	३३६	सम्पत्तियामि ४३ ३७ ३७८ ३८०-३८२, ४१६	
समुत्पत्तयो	१७ १७२, २ १	सम्पत्तियामाधि ४३ ३७८ ३८०-३८२, ४१६	
समुत्पत्तयचानि हे	२ ३	- धर्माद्वयो	२८८
समुत्पत्तयचानि धर्माद्वयो	२८८ २८८	- चित्तानुपरिचयि	३८१
- धर्माद्वयो	२८८	- चेतसिको	३८१
गन्तव्यो	८८ १ ३ १ ७ १२३, १२६	- मम्मो	३७
१३६, १८ २३२, ३६३, ४१३		- धर्माद्वयो	२८८
- धर्माद्वयो	२८८ २८८	गम्पत्तियामि पुण्यतो	४३
- धर्माद्वयो	७८-८	गम्पत्तियामाधि २३, ६७	
- धर्माद्वयो	२८८	गम्पत्तियामाधि १ ७ २८२, ३१३	
तत्त्वो धर्म	३३८	- धर्माद्वयो	३३३
तत्त्वो धर्माद्वयो	३३३	- धर्माद्वयो	३३३
तत्त्वो धर्माद्वयो	३३३ ३३४	- धर्माद्वयो	३३३
तत्त्वो धर्माद्वयो	३३३	- धर्माद्वयो	३
तत्त्वो धर्माद्वयो	३३३	गम्पत्तियामाधि ४३ ४१६	

सम्मुतिज्ञाण	२७६, २७७	सारिपुत्तो, आर्यस्मा	६०, २७२, ५३३
सम्मुतिसच्च	२७८	सालराजमूले, सुभगवने	४८२
सयच्छत, सुखदुक्ख	५५, ५६	सालुकपान	४७७
सयनसुख	१६१	सावकवल	२०७
सयम्भू, भगवा	२५६	सावकयुग	३२५
सरणानि, द्वे	२०५	— देवेसु	६५, ६७
सरागो	३६२	— मगघेसु	६७
सराग, चित्त	२१५-२१७	सावको	२८२
सविञ्जाणो	३८	— अञ्ज्याणी	२८२
सवितक्को सविचारो, समाधि	३६२, ४६१, ४६२	— अभिभू	१८६
सवेदनी	३८	सावत्थिय	६६, ४८२
सविपाका, चेतना	४०३, ४०४	सासन, नव	५१६
सविपाक, कम्म	४०३, ४०४	सिखी, भगवा	१८६
ससङ्खारपरिनिब्बायी	१०५, १६६, १६७, २१८, २६१	सिनेरुपव्वतराजा	४६, ५१, ५७, ५८, ५३३
— पुग्गलो	३२३	सीलफल	३१४, ३१५
ससङ्खारो	३८	सीलव्वतपरामासो	८१, ८२, १०४, १०८, १११, १६८, १७२, १७८, १६५, २०१, २२१, २२२, २४८, २६७, ४८६
ससञ्जो	३८	— अतीतो	१२७, १२८
सस्सतदिट्ठि	५०६	सीलसमादान	५२६
सस्सतवादो, सत्था	७०	सीलानुस्सति	१४८
सस्सतो, पुग्गलो	२६, ३०, ६४	सील	१६३, १६४
— लोको	४३८, ५३७	— अचेतसिक	३७६, ३८१
सहजातपच्चयेन पच्चयो	४४०	— अञ्जलिकम्म	३८४
सळायतनिको, अत्तभावो	३२६	— अभिवादन	३८४
सळायतन	४२७	— अरिय	११२
सानुसयो	३८८, ४३४	— असवरा, तयो	२३२
सामोसा, पञ्चविञ्जाणा	३७५-३७७	— आसनाभिहारो	३८४
सामोस, चक्खुविञ्जाण	३७६	— चेतसिक	३७६
— मनोविञ्जाण	३७६	— न्हाने पिट्ठिपरिकम्म	३८४
सामञ्जफलानि, चत्तारि	२५७, ४८५-४८७	— पच्चुट्ठान	३८४
— तीणि	११०, २५६	— पादकयलिकाभिहारो	३८४
सामञ्जफल	४६६	— पादोदकाभिहारो	३८४
सामञ्जसुरा	१६१	— विञ्जत्ति	३८४
सामञ्ज	३१४, ४६६	— समादानहेतुक	३८३
सारगन्धो	३३२	— मामीचिकम्म	३८४
सारम्मणो	३५५	— सेय्याभिहारो	३८४
सारम्मण, कम्म	४५२		
— रूप	३५५		
सारिपुत्त	४८३		

सुसङ्गुप्तं धर्मिण्यसमुत्पन्नं	५९	सुख्यं धर्मं	१८
— परकृतं	५५, ५६	— चक्रविष्णुधर्मं	१८
— समकृतं	५५, ५६	— चक्रं	१८
सुखविपार्कं	१८३ १८४	— मनीषिष्ठाधर्मं	१८
सुखवेदमियो फस्तो	५१२	— सोतं	१८
सुसाय वेदनाय सम्यमुत्तो कम्पूपण्ययो	५५१	सुखस्ता वेदा	१८१
सुखा विदना	५५	सुखस्ती वेदा	१८०
सुखिनिर्गमं	१४	सुखो	३६ १८
सुख्यमं	१८३ १८४	सुखेत्तो सत्त्वा	११२
सुखं धनासर्गं	१८१	सुखकिष्ठा वेदा	१८०
— कायिकं	१८१	सुखवने सानराजमुखे	५८२
— वैतसिकं	१८१	सुखं	५१६
— दिव्यं	५१ ५२, १८१	सुखं धनुमे	२७१
— निष्पीतकं	१८१	सुरामेरपार्कं	५१२
— निरामितं	१८१	सुरामेरपमज्जवसाधुता वेदमि	१८४
— परो परस्व	५५६, ५५७	— वेदेषु २५२, २५३	
— मानुसकं	५२, ५३ १८१	— मनुस्तेषु	२५३
— सप्पीतिकं	१८१		२५
— सामितं	१८१	सुख्यपुञ्जो	८८
— सासर्गं	१८१	सुखित्तियजयो सत्त्वा	१८७
सुगन्धो	५५२	सुखिद्वयिद्वयपति चत्वारि	५५, ५५६, ५५७, ५५८, ५५९
सुगन्धता	५५७, ५५८	सुखिद्वयिद्वयं, चतुर्वर्गं	५५८, ५५९
सुगन्धारम्भं	२११ २१४ २१५	— सत्तिवं	५५९
सुगन्धो फस्तो	२११	— सुत्तिवं	५५९
सुगन्धं	२११	— पठं	५५९, ५६०
— चक्रविष्णुधर्मं	५७३	सूक्तो	५६०
— गन्धा	५८	सूक्तो	५७१
— मिष्टा	५८	सूक्तकफलं	५७१
सुगन्धा धम्मा	५८	सूक्तो विपार्कं	५७१
— फीट्ठम्मा	५८	सूक्त, मागवो	५७१
— रसा	५८	सूक्तार्कं	५७२, ५७३, ५७४, ५७५, ५७६
— रूपा	५८	सूक्तिय	५८, ७०
— रासा	५८	सूक्तपरिदेवसुखबोधनसुपायासा सत्त्वा	२८८
सुगन्धो कायो	५८	सूक्तपाणु	५८ २ २१ २३ ५३ ५४
— चक्रविष्णुधर्मो	५८	— विष्ठा	५८ ५८
— मनो	५८	सूक्तविष्ठापाणु	५८
— मनोमज्जगा	५८	सूक्तविष्ठापाणु	५८८, ५८९
— मोक्षो	५८ ५८	सूक्तविष्ठापाणु	५८८, ५८९, ५९०, ५९१

सोतविज्जाणं, रूप	३४५	सोतिन्द्रियअसवरो	४०२, ४०३
सोतविज्जेय्यो	२०२	सोतिन्द्रियसवरो	४०२
सोतानि, द्वे	२२६	सोतिन्द्रिय	१४, १७, २१, २४, ४४
सोतापत्तिनियामो	४१६	सो ति वा अञ्जो ति वा	४५, ४६
— असङ्खतो	२८३, २८४	सोत	४२, १२२-१२४, २६६
— सङ्खतो	२८४	— सद्गोचर	१८१
सोतापत्तिफलप्पत्तो	२१८, २२०	— सुञ्ज	६८
सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय		सोमनस्सिन्द्रिय	१४, २२३, २२४
पटिपन्नो, पुगलो	१६५, १६८	सोसियो	३६
सोतापत्तिफलानि, अट्ठ	१६६	सयोजनानि, तीणि	१०८, २०१, २६७, ४८६
— चतुचत्तारीस	२००	— पञ्चुद्धम्मागियानि	१००
— चत्तारि	१६६	— पञ्चोरम्मागियानि	१००
— द्वादस	१६६, ५१७	सयोजन	४१८, ४१९, ५२०, ५२७
— सत्तसत्तति	२००	— अमत्तारम्मण	३५२, ३५४
सोतापत्तिफले जाण	२७२, २७६	सवरो, कम्म	४०२
सोतापत्तिफल	७३ - ८६, १११, १६१, १६८, १७४, १६४, १६६, २००, २०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २४८, २४९, २६२, २६३, २६५, २६७, ३१४, ३१५, ३४६, ४३६, ४४६, ४४७, ४८६, ४८६	— देवेसु	२३१
सोतापत्तिमग्गा, द्वादस	५१७	सविज्जमानो, पुगलो	३०
सोतापत्तिमग्गे जाण	२७२, २७६, २८०	स्वाक्खातो, धम्मो	४८४
सोतापत्तिमग्गो	२०२, २१०, २१२, २४३, २४४, २६३, २८४, ४१६, ४३६, ४४६, ४४७, ४८६		
सोतापन्नो	६१, ७२, ७४, १०३, १२८, २१८, २२०, २४६- २४८, २६०-२६२		
— कम्महेतु	३४६		
— न परिहायति	७३, ८०, ८१, ८४ - ८६		
— परिहायति	७२ - ८४		
— पुगलो	३७, १००, १०१		
सोतायतन	१४, १६, २०, २३, ४३, १४८, २६८, ३४४ ३८०, ४०६, ४२८		
— रूप	२४४		
		ह	
		हृत्यको, आळवको	२५७, २५८
		हत्था, अतीता	१३०
		हत्थिनागो, एरावणो	५१५
		हत्थिरतन	१४६
		हेतु, अदिन्नादानकम्मस्स	३४६
		— अदोसो	४६०, ४६१
		— अमोहो	४६०, ४६१
		— अरहत्तघातकम्मस्स	३५०
		— अलोभो	४६०
		— कतमस्स कम्मस्स	३५०
		— कामेसुमिच्छाचारकम्मस्स	३४६
		— दोसो	४६०, ४६१
		— पाणातिपातकम्मस्स	३४६
		— पितुघातकम्मस्स	३५०
		— पिसुणवाचाकम्मस्स	३५०
		— फसवाचाकम्मस्स	३५०
		— मातुघातकम्मस्स	३५०
		— मस्स	३५०

हेतु, मोहो

- इहिरूपपञ्चमस्त

- स्म

- सोमो

- सङ्क्षेपकम्पस्त

४६० ४६१

३५

४६०

४६० ४६१

३५

हेतु, सम्पत्पञ्चमस्त

हेतुपञ्चमेन पञ्चमो

होति च न भ होति तत्रापतो

परं मरणा

- तत्रापतो परं मरणा

३१०

४४० ४४२

४३८ ३३७

४३८, ३३७

गाथायो

भक्तता न कृतं पतं ...

भगुपुष्पेन मेवासी ...

भक्तवारममञ्जले

महेतुं ते कर्तव्ये ...

महं हि भव्या लोके ...

मायामिको मेरविभो

माद्यमरोपा वनरोपा ...

माहुरि जातमेवो न ...

इडा बम्मा मनिद्रा न ...

इति बुद्धो धर्मिञ्जाय ...

सम्पन्नमहा हि पतिपदा ...

सत्तमे सत्तकं बुद्धं ...

एतादृशी बम्पकासनेत्य ...

एतादृशं यम्पममुस्वरत्ता ...

एवो हि एतादृशं विपुलो महम्मतो ...

भोकारकारी मटपीसी ...

कम्पुना वतापी लोको ...

कम्पेन किति लभते पक्षं ...

कामराजं किराजेरवा ...

किम्पु सत्ता ति पम्पेति ...

कुम्पमो विरं तिष्ठे ...

कुम्पेमु भिज्जमानेमु ...

वमा पत्ताया जायति ...

वमुत्तम्पो वमुत्तरो ...

वत्तारो न पतिपदा ...

वित्तम्पिहं वेतनिवा न यम्मा ...

ठानमेतानि सण्णसं ...

तथा एवे वुत्तरे ववति ...

४३४, ४३५

१ ७ २ ०

३११

३११

२५२

४१४ ३१२

३ ९

४७३

६२

११२

६१

३ ८

१७३

४७६

४७७

३ ६

४७२

११२

९५

३ ६

३६

४२५

३१४

४७८

३ १

३ ६

३ ९

सत्त सयोनया ममि ...

सत्त सम्पाविमुत्तस ...

तेषं विवा न रतो न ...

तेषं सुविशं सुवृत्तं सुविदुं ...

तं सुखेन सुखं पतं ...

दुस्समेव हि सम्पति ...

बम्पचकं पयसेतु ...

ममं न दूरे पयसी न दूरे ...

न ये भावरीयो मति ...

मयिमस्मि वा लोके ...

न वेत्तसू लो पि न वेत्तिपदा ...

न हि तत्प कटी मति ...

माहं सहिस्सामि पयोचनाय ...

मिरामपम्पा कववेपिमुरा ...

नेव पुम्पेनिवासाय ...

पम्प कामपुषा लोके ...

पम्प ठानानि सम्पत्तं ...

पठमं कम्मं होति ...

भरति मातापितरो ...

मग्गानं सट्ठङ्गिको सेट्ठो ...

मादिवा मे विना होति ...

यजमानं यमुत्तानं ...

यथा वारिवहा वृत्ता ...

यथा हि सज्जसम्पारा ...

यथा हवे वायुमवति यम्मा ...

या नावि कट्टा दप वा दूरं वा ...

ये वट्टासपतिपम्पा ...

वीतवत्थो धनाधानो ...

३१४

६१

१०९

४७५

१६४

९५

२३६

१०९

२३५

४७६

३१३

१ ५

१७५

११२

२३१

३२४

३ ६

४२५

३ ६

३१३

२३६

४७५

३ ५

९५

१७३

१७३

१७३

६१

सङ्कपरागो पुरिसस्त कामो
सद्धा हिरिय कुसल च दान
सच्चाभिभू सच्चविदूहमस्मि
सव्वे धम्मा अनत्ताति
सव्वे सद्द्वारा अनिच्चा
सव्वे सद्द्वारा दुक्खा
स सत्तत्त्वतुपरम

३२६	महावस्तु दस्सनसम्पदाय ..	१०७, १६७, १७२,
३०२		१७८, २०१
२५८	सील समाधि पञ्जा च	११२
४६०	सुखा विरागता लोके	१६४
४६०	सुखो विवेको तुट्ठस्स .	१६४
४६०	सुञ्जतो लोक अवैकस्सु .	६६
३४	सेनो यथा एकघनो	६१

उपमायो

यथा गाम उपादाय गामिकस्स पञ्जाति	४५
यथा तिलम्हि तेल अनुगत अनुपविट्ठ, उच्छुम्हि रमो अनुगतो अनुपविट्ठो	३००
यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्वा सङ्गहिता	२६६
यथा न निग्गळो नेगळिको, यस्स निग्गळो सो नेगळिको	४५
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो न देवपुत्ता पटिग्गहेत्वा	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठम पटिग्गहन्ति	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स घारा	२५४
यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स	२५५
यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूर पि गन्त्वा काल करोति	१०३
यथा रट्ठं उपादाय रञ्जो पञ्जाति	४५
यथा वक्ख उपादाय छायाय पञ्जाति	४४, ४५
यथा सम्पतिजातो बोधिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठहिंत्वा	२५५
सेय्यथापि, भिक्खवे, भक्कटो अरञ्जे पवने चरमानो साख गण्ठति	१८८
सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्धो अनुपुव्वनिन्नो अनुपुव्वपोणो	२००
सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्धो छित्तधम्मो वेल नातिवत्तति	४१०
सेय्यथापि मनुस्सा एकच्चे च देवा एकच्चे च विनिपातिका	४५३

आहटानि साधकसुखानि

अमृतसिक्तो येन आमुसो कायो अपरिमितो होति ...	(म १-२४१)	१११
अमृतसिक्तं येन आमुसो चक्षु अपरिमितं होति ...	(म १-२४)	१११
अट्ट पानानि - अम्भपानं अम्भपानं ... कासकपानं	(महावल्गी-२६)	४००
अतना व कर्त पत्य अतना सङ्गमिस्सति ...	(बु १-३३)	४५८, ४५९
अतमि वा भिक्खवे सति अतमियं मे अस्सा ति ...	(म १-१८९)	१८
अत्थि नु को तं अत्ते चक्षु येन चक्षुभा	(सं ३-४६)	११९
अत्थि नु को सो गोतम कोपि मिहि मिहित्तियोजनं अप्पहाय ...	(म २-१०५)	२४०
अत्थि पुत्तालो अत्तहिताय पटिपत्तो ...	(सं २-१०-१३ पु प-१३) १५-१७ २२-२३, २७-२८, ३१	
अत्थुपासि सङ्गमेवको आपायिको नेरमिको कप्पट्ठो ...	(बु व-३७-३८)	१११
अतिज्जादानं भिक्खवे आसेवितं भावितं बहुलीकृतं ...	(सं ३-३४५)	१११
अहं सो अहं भिक्खवे बुद्धचक्षुना लोकां बोधोकेतो ...	(म १-२१६)	१०६
अनमसत्त्वीयं भिक्खवे संसारो ...	(सं २-१५१-१५३)	१४
अनुपुब्बेन मेधावी योक्कं योक्कं कजे कजे ...	(बु १-३६)	१७२०
अनिञ्जयायाहं भिक्खवे अम्मं वेसमि नो अनमिञ्जयाय ...	(सं १-२५७)	४५३
अमत्तं ते भिक्खवे न परिमुञ्जसि ये कायगतासति न ...	(सं १-४४)	१४६
असाधारणमज्जेसं अकोटहरणो निधि ...	(बु १-११)	१११
अहु पुब्बे सोमो उपहु अकुसलं ...	(सं १-१५२)	११९
अहेमू ते अतीसंसे छ सत्तापो वसस्सिनो ...	(सं ३-८४)	१११
अहं वो आमुसो निगच्छ पहीमि अनिञ्जमानो कायेन ...	(म १-१३)	१६६
आपायिको नेरमिको कप्पट्ठो सङ्गमेवको ...	(बु ०-५-१७ सं ४-१३८)	४१४, ४१९
आरम्भय भिक्खमय मुञ्जय बुद्धसाधने ...	(सं १-१५९, १६७)	१८९
आरामरोपा वनरोपा ... ते जना सगमामिनो	(सं १-३१)	१६, १८३
आहुति जातवेदी व महामेघं व मेदनी ...		४०३
'इहं दुक्कं अटिमसज्जं' ति मे भिक्खवे पुब्बे अननुस्सुतेयु ... (महावल्गी-१३ १४ सं ४-३६३ ३६४)		२३८, २३७
इह केवट्टं भिक्षु परतत्तानं परपुण्यलालं वित्तं पि आदिसति	(वी १-१०३)	१०१
इह पुण्णं एकज्जो सम्पापज्जं पि अम्मापज्जं पि कायसङ्गारं ...	(म २-५४)	४४२
इह भिक्षवे एकज्जो पुण्यलो उम्मुज्जित्वा ठितो होति ...	(सं ३-१३६)	३७
इह भिक्षवे एकज्जो पुण्यलो उम्मुज्जित्वा निमुग्गति ...	(सं ३-१३६)	३९
इह भिक्षवे एकज्जो पुण्यलो सज्जमागता होति ...	(सं ३-१३६)	३९
इह भिक्षवे भिक्षु वसनुता कर्त्त विरथा ...	(म १-२७४ सं २-४२) ३७३ ३७४, ३७५ ३	
इह भिक्षव भिक्षु वसनुता वयं वसति ...	(मं ३-६३, धोलीरत्तम्)	४६५
इह भिक्षव भिक्षु भिक्षवे मुग्गानुससी विहरति	(सं ३-१९२, धानोकेत्तम्)	३५९
इह भिक्षवे भिक्षु विविचय कामहि ... ये ... विहरति ...	(सं २-१९३)	४६
इह भिक्षवे भिक्षव विविचय कामेहि ... वित्तं आपज्जति	(सं ३-१९३)	४२०

इधेकच्चो अन्नं देति, पानं देति, वत्तं देति, यानं देति	(अ० ३-३३६)	३०४
उच्चावचा हि पटिपदा, नमणेन पकागिता	(गु० १-३७६)	६१
उभमे उदकं बुद्धं पेतान् उपपप्पति	(गु० १-१०)	३०८
एकपुग्गलो, भिक्खवे, लोको उपपज्जमानो उपपज्जति	(अ० १-२२)	६७
एकमिदाह, भिक्खवे, समयं उरुवत्ताय विहरामि सुभगवने	(दी० २-३६)	४८२
एकमिदाह, भिक्खवे, समयं उरुवत्ताय विहरामि अजपाननिग्रोधे	(दी० २-८८, अ० २-२३)	४८२
एकमिदाह भिक्खवे, समयं राजगहे विहरामि वेळुवने	(दी० २-२६१)	४८२
एकमिदाह, भिक्खवे, समयं वेमालिय विहरामि महावने		४८२
एकमिदाह, भिक्खवे, समयं सावत्थिय विहरामि जेतवने		४८२
एकायनो अयं, भिक्खवे, मग्गो सत्तानं विसुद्धिया	(दी० २-२१७, म० १-७६, स० ४-१२२)	१४६
एतादिसी धम्मपकामनेत्य	(दी० २-२०५)	१७३
एसो हि सद्धो विपुलो महग्गतो		४७८
कवलीकारे चे, भिक्खवे, आहारं नत्थि रागो	(स० २-८६)	१३७
कवलीकारे चे, भिक्खवे, आहारं नत्थि रागो	(स० २-८८)	१३७
कम्मुना वत्तती लोको, कम्मुना वत्तती पजा	(म० २-४६८, खु० १-३६८)	४७२
कम्मेन किंत्ति लभते पसस		४७२
कस्सपे अहं, आनन्द, भगवति ब्रह्मचरियं अर्चयि		२५८
काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतुं उपपज्जति	(स० २-३५, अ० २-१६७)	३४५
किञ्चु सत्तो ति पच्चेसि, मारं दिट्ठिगतं नु ते	(स० १-१३५)	६८
गणभोजनं, परम्परभोजनं, अतिरिक्तभोजनं, अनतिरिक्तभोजनं	(पाचि०-१०३-११६)	४७७
चक्खुं च पटिच्चं रूपं च उपपज्जति चक्खुविञ्जाण	(म० १-३१८, म० ३-३८१)	२६४, २६६
चतस्सो खो इमा, आनन्द, दक्खिणाविसुद्धियो	(म० ३-३४२)	४८१
चतुन्नं, भिक्खवे, धम्मानं नत्थि कोचि पाटिभोगो	(अ० २-१८३)	३६८
चत्तारिमानि, भिक्खवे, तथानि अवितथानि अनञ्जयानि	(स० ४-३६६)	२८६
चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूवरविदूरानि	(अ० २-५३)	३०५, ३८३, ३८५
		४१७, ४१८, ४२०, ४६७
चत्तारोमे, भिक्खवे, पुञ्जामिसन्दा कुसलामिसन्दा	(अ० २-५७)	३०६
चित्तञ्चिद् चेतसिका च धम्मा		३०१
चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि	(अ० ३-१२०)	३४५
जातिपच्चया, भिक्खवे, जरामरणं	(स० २-२४)	२८६
जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि इति रूपं	(स० २-३६८, स० ४-३७२)	१६६, १७१, १७७
जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि इदं दुक्खं	(स० २-३६८; स० ४-३७२, खु० १-२५२)	१६७, १७२, १७७
तत्थि ज्ञानं समापन्नस्स पीति निरुद्धा होति	(स० ३-१६३)	१८५
तमेन, भिक्खवे, निरयपाला पञ्चविधवग्गन् नाम	(म० ३-२३६, अ० १-१३०)	५१३
तमेन, भिक्खवे, निरयपाला सवेसेत्वा कुठारीहि	(म० ३-२३६, अ० १-१३०)	५१४
तयोमे, भिक्खवे, निश्चिपथा अघिवचनपथा	(स० २-२६६)	१३५, १४३

तयोमे सेनिय सत्तारी सन्तो संविज्जमाना सोकस्मि ...	(पु ५०-१६, धीसोकेतव्यं)	७०
तस्स एवं ज्ञानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं विमुञ्चति	(वी १-७५ ७४)	२१६, ४१८ ४१६
तस्स सम्माविमुत्तस्स ... बयं चत्सानुपस्सति ...	(धं ३-५६ महाबन्धो-२ ४)	६१
तिथिमा भिक्खवे कायसम्भेत्ता भङ्गुससं कायकम्मं ...	(धं ४-३४१ धीसोकेतव्यं)	१४१
तीथिमानि भिक्खवे असङ्कतस्स असङ्कतमनस्कानि ...	(धं १-१४)	६१
तीथिमानि भिक्खवे कमावत्पुनि ...	(धं १-१८२)	४४१
तीथिमानि भिक्खवे चक्खुनि ... सम्भुत्तस्स पमुञ्चति	(बु १-२१८)	२२८
तीथिमानि भिक्खवे सङ्कतस्स सङ्कतमनस्कानि ...	(धं १-१३६)	६१
तीहि, भिक्खवे ठानेहि चम्भुदीपका ममुत्सा उत्तरकुट्टे ...	(धं ४-१८)	६६
तं सुखेन सुखं पत्तं ... एवं वे परमं सुखं	(बु २-२७६, धीसोकेतव्यं)	१६४
बुक्खमेव उप्पज्जमानं उप्पज्जति ...	(धं २-१७)	६७
दुवियस्स ज्ञानस्स चित्तकविचारा ... कष्टको बुत्तो भववता ...	(धं ४-२ ७)	१५१
तदियं ज्ञानं समापन्नस्स चित्तकविचारा निवृत्ता होति ...	(धं १-१६१)	१८१
इत्तिथिमानि भिक्खवे महापुरितस्स महापुरितमनस्कानि	(वी ३-११)	२३१
इमा भिक्खवे बाहुयो ...	(वी ३-११२)	६२
नमिमास्मि वा सोके परस्मि वा वन ...		४७६
न वेत्सन्नु मो पि च पेत्तिराजा		१११
न हि तत्थ कस्य सत्तिव ... पेठा कामकुटा तर्हि	(बु १-६)	१ ८
माहं, भिक्खवे अज्जं एककम्म पि समनुपस्सामि ...	(धं १-१)	१८८
माहं, भिक्खवे सम्भेत्तमिक्कानं कम्मालं कत्तानं ...	(धं ४-३४)	४०४ ४७१
माहं छहिस्सामि पमोचनाय कक्कपि बीठक कच्छि लोके ...	(बु १-४२६)	१७८
निब्बानं निब्बानतो सम्भवाति ...	(म १-६)	३३४
नेव पुब्बेनिवासाय न पि दिब्बस्स चक्खुनो ...	(बु २-३६७)	२३१
पञ्च कामगुणा लोके मनोवृत्तु पवेहिता ...	(बु १-२६४)	३२४
पञ्चिमानि भिक्खवे इत्थिमानि	(धं ४-१७३)	२२१
पञ्चिमानि भिक्खवे ठानानि सम्पत्तन्ता मातापितरो ...	(ध २-१ ८)	१ ६
पञ्चिमानि भिक्खवे ज्ञानानि महावामानि अमाज्जानि ...	(धं ३-१४४)	१ १
पञ्चिमे भिक्खवे कामगुणा ... पञ्च कामगुणा	(म १-११८ धं ३-२ १)	१६२, ३२४
पञ्चिमे भिक्खवे कामगुणा ... विनयति स्सर्पं	(धं ३-११६)	३२६
पञ्चिमे भिक्खवे चम्मा समयविमुत्तस्स भिषघुनो परिहाणाय ...	(धं २-४२४)	६२
पठमस्स ज्ञानस्स सरो कष्टको ...	(धं ४-२ ७)	१५१
पठमं कससं होति कससा होति अम्भुत्तं ...	(धं १-२ ७)	४२८
पठमं ज्ञानं समापन्नस्स बाचा निवृत्ता होति	(धं १-१६१)	१८१
पस्सामहं, भिक्खवे विध्येन चरगुणा विमुत्तेन ...	(म १-१ ११)	४० ४८
पाटमिमुत्तस्स तो ज्ञानस्य तयो अन्तराया प्रविस्तसि ...	(महाबन्धो-२४४ वी २-७१)	२८
पाप्मातिपातो भिक्खवे धारोवितो धावितो	(धं ३-३४४)	३११
पुब्बेव तो पनरा वायवग्गं वणीकम्मं ...	(म ३-३६२)	३१६
बहून् वत्त मो भववा दुत्तयज्जमानं धारहता ...	(म २-१११)	३४७

स्मं बाहिरं	१४८, १५१-१५४	१८	स्मं बाहिरं, न कामिनिग्रयं कृतम्
-मनिदस्तनं कृतम्		१९१	-वानापायनं कृतम्
-अनुपादिष्णुपावानिर्गं कृतम्		१९२	-धुपानिग्रयं कृतम्
-अनुपादिष्णं कृतम्		१९१	-अवस्थापनं कृतम्
-अप्यदिर्गं कृतम्		१९३	-अवस्थापानु, कृतम्
-आकाशबाहु, कृतम्		२ ९	-अवस्थापिर्गं कृतम्
-आपोबाहु, कृतम्		२ ७	-चित्तसमुद्धानं कृतम्
-इत्थिनिग्रयं कृतम्		२ ४	-चित्तसहनु, कृतम्
-इत्थिर्गं कृतम्		१९३	-चित्तानुपरिचरि कृतम्
-उपादा कृतम्		१९१	-जिह्वायनं कृतम्
-उपादिष्णुपावानिर्गं कृतम्		१९२	-जिह्वाग्रिर्गं कृतम्
-उपादिष्णं कृतम्		१९१	-जीवितिनिग्रयं कृतम्
-औष्ठारिर्गं कृतम्		१९१	-गुणितिनिग्रयं कृतम्
-कन्दलीकारो बाह्यारो कृतम्		२१	-फोदुम्बाबाहु, कृतम्
-कामदिग्गति कृतम्		२ ५	-फोदुम्बायनं कृतम्
-कावदिग्गतिस्तु आरम्भं कृतम् २			-महाभूतं कृतम्
-न आरम्भं कृतम् २			-स्मृता, कृतम्
-न वल्गु, कृतम् १९७ १९८			-स्मयनं कृतम्
-कामसम्पत्सुस्तु आरम्भं कृतम् १९९			-वर्षादिग्गति कृतम्
-न आरम्भं कृतम् १९९			-विष्मति कृतम्
-वानसम्पत्सुस्तु न वल्गु, कृतम् १९७			-घोषबाहु, कृतम्
-अवस्थापिष्णुपावानिर्गं कृतम् १९९			-घोषायनं कृतम्
-न आरम्भं कृतम् १९९			-घोषिनिग्रयं कृतम्
-न वल्गु, कृतम् १९७			-नो उपादा कृतम्
-अवस्थापिष्णुपावानिर्गं कृतम् १९८			-गुणितिनिग्रयं कृतम्
-न आरम्भं कृतम् १९८			-फोदुम्बाबाहु कृतम्
-न वल्गु, कृतम् १९९			-फोदुम्बायनं कृतम्
-चित्तसमुद्धानं कृतम् १९४			-महाभूतं कृतम्
-चित्तसहनु, कृतम् १९५			-स्मृता, कृतम्
-चित्तानुपरिचरि कृतम् १९५			-स्मृत्सु अनिष्कृता कृतम्
-जिह्वायनं कृतम् १९७			-उपचयो कृतम्
-जीवितिनिग्रयं कृतम् २ ५			-कम्मम्मता कृतम्
-दूरे, कृतम् १९६			-वरता कृतम्
-न आकाशबाहु, कृतम् २ ९			-न अनिष्कृता कृतम्
-आपोबाहु, कृतम् २ ७			-उपचयो कृतम्
-इत्थिनिग्रयं कृतम् २ ४			-कम्मम्मता कृतम्
-इत्थिर्गं कृतम् १९३			-वरता कृतम्
-कन्दलीकारो बाह्यारो कृतम् २१			-मुद्रता कृतम्
-कामदिग्गति कृतम् २ ५			-सङ्गता कृतम्
-कामायनं कृतम् २			-सङ्गति कृतम्

रूप, बाहिर रूपायतन, कतम	२०१
- वचीविज्जत्ति, कतम	२०६
- विज्जत्ति, कतम	१९४
- सनिदस्सन, कतम	१९२
- सन्तिके, कतम	१९६
- सम्पटिघ, कतम	१९३
- सुखुम, कतम	१९६
- सोतसम्फत्तस्स न वत्थु, कतम	१९७
- मनोधातुविज्जेय्य	१५८
- मनोविज्जाणधातुविज्जेय्य	१५८
- सब्ब रूप	२२५, २२६
- मनोविज्जेय्य	१५८
- सब्ब रूप	२२५, २२६
- महाभूत	१४८, १५१, १५६, १७८
- ओळारिक, कतम	२२३
- द्वेरे, कतम	२२४
- सन्तिके, कतम	२२४
- सुखुम, कतम	२२३
- मुत	१५७
- रसधातु	१४९, १८५
- रसायतन	१४९, १७१, १७२, १८४, २२७
- जिह्वाविज्जेय्य	२२५, २२६
- रूपधातु	१४९, १५३, १८५
- रूपस्स, अनिच्चता	१५१, १५५, १७४, १९०
- उपचयो	१५०, १५५, १७४, १८९
- कम्मञ्जता	१५०, १५५, १७४, १८९
- जरता	१५०, १५५, १७४, १९०
- न अनिच्चता	१५१, १५५, १९०
- उपचयो	१५०, १५५, १८९
- कम्मञ्जता	१५०, १५५, १८९
- जरता	१५०, १५१, १९०
- मुदुता	१५०, १५४, १८९
- लहुता	१५०, १५४, १८८
- सन्तति	१५०, १५५, १८९
- मुदुता	१५०, १५४, १७४, १८८
- लहुता	१५०, १५५, १७४, १८८
- सन्तति	१५०, १५५, १७४, १८९
- रूपायतन	१४९, १५३, १६७, १६८, १८४, २२७
- चक्षुविज्जेय्य	२२५, २२६

रूप, वचीविज्जत्ति	१५०, १५४, १७३, १८७
- विज्जत्ति	१४८, १५१, १७८
- विज्जात	- १५७
- सद्धानु	१४९, १८५
- सद्दायतन	१४९, १६८, १६९, १८४, २२७
- सोतविज्जेय्य	२२५, २२६
- सनिदस्सन	१४८, १५१, १५६, १६०, १७७
- सन्तिक	१४८, १५२, १५६, १५७, १८०
- सम्पटिघ	१४८, १५१, १५६, १५७, १६, १७७
- इन्द्रिय, कतम	२२१
- न महाभूत, कतम	२२२
- महाभूत, कतम	२२२
- सुखुम	१४८, १५२, १५६, १५७, १८०
- सुत	१५७
- सोतधातु	१४९, १८४
- सोतविज्जेय्य	१५८
- सोतसम्फत्तस्स आरम्भण, कतम	१८२
- वत्थु, कतम	१८१
- सोतायतन	१४९, १६१, १६२, १८३, २२७
- सोतिन्द्रिय	१५०, १८६, २२६, २२७

ल

लम्बिल	१७१
लाभमच्छरिय	२५१
लोकिया, धम्मा	७, २४५, ३०८
लोकुत्तरा, धम्मा	७, २४५, ३०८
लोकुत्तर, आयतनं	८९, ९०, १२८, १३७
- याहार	८९, ९०, १२८, १३७
- इन्द्रिय	८९, ९०, १२८, १३७
- खन्ध	८९, ९०, १२८, १३७
- चित्त	८९, ९०, १२८, १३७
- चेतन	८९, ९०, १२८, १३७
- ज्ञान	८५-८८, १२०-१२३, १२६, १२९-१३५, १३८
- धम्म	८९, ९०, १२८, १३७
- धानु	८९, ९०, १२८, १३७
- वल	८९, ९०, १२८, १३७
- वोज्झङ्ग	८९, ९०, १२८, १३७
- मग्न	८९, ९०, १२८, १३७

मोक्षतरं देवर्षं	८९ ९ १२८ १३७	विचिकिञ्छासञ्जोर्ध्वं	२४९ २५ ११०
—सुखं	८९ ९ १२८ १३७	विचिकिञ्छासङ्गतो विपुष्पावो	६९ ३२६ ३२८
—सम्यं	८९ ९ १२८ १३७		३३२
—शुचिपट्टानं	८९ ९ १२८ १३७	विज्या आसवानं जपे मार्गं	२९४
—समर्थं	८९ ९ १२८ १३७	—सिद्धो	२९४
—सम्पन्नानं	८९ ९० १२८ १३७	—पुञ्जेनिवासानुसृष्टिमानं	२९४
मोक्षो अनन्तवा		—सत्तानं वृत्तपपाते ज्ञानं	२९४
—अन्तवा		विज्यामागिनो घम्मा	१४ २८३
—असत्सतो		विज्यूपमा घम्मा	१४ २८३
—सत्सतो		विज्यावकसन्धो २१ २६-३१ ३५-३७ ३९	
मोक्षिर्षं		४१ ४३ ४४ ४६-४९ ५७-९८	
मानो	९२ ९५ २४ १२४	१ १ १ ३ १ ५ १०६ १११	
मोक्षितकसञ्ज्ञासङ्घर्षं		२४९ २५४ २६१ २६४ २७६	
मोक्षितकविषं		२७९ २८१	
मोक्षितकं	१६६	—एको	२७ ३६
घ		विज्यावकसञ्ज्ञासत्तनसञ्ज्ञासङ्गतं ७ ७२ १४६	
वर्षीकर्म	२३३ २८३	विज्यावकसञ्ज्ञासत्तं	१४६
वर्षीकर्मपरितं	२८४	विज्यावाहारो कस्यो	३०
वर्षीविज्यासि	१६ १७९ १९२	पितृको १८ १९ १८ ३१ ३२ ३६ १८ ४ -४४	
वर्षीमुच्यते	२८४	७४ ७५ ९२ ९३ १ २ १ ५ ११२-११७	
वर्षिक्रमा घम्मा	१४ २८३	विनीतकसञ्ज्ञासङ्घर्षं	६९
वर्षनिमा आवासमण्डलस्त	१९७	विपत्तया १९ २६ ४२ ४३ ७४ ८३ ८५ २९१	
—वर्षमण्डलस्त	१९७	विपाकघम्माघम्मा घम्मा	१ २३ २९६
—जतिस्मरणस्त	१९७	विपाका घम्मा	३ २३ २९६
—सारकर्मार्ण	१९७	विपुष्पकसञ्ज्ञासङ्घर्षं	६९
—मनितं मुनामलुरियस्त	१९७	विमलसङ्घा	२४
—मुरियमण्डलस्त	१९७	विमलविट्ठि	२८५
वर्षमण्डलरिषं	२५१	विरियवर्ष १८ २ २२ ३३ ४०-४४ ७४	
वर्षमहा	१९९	७५ ८५ ९२ ९५ १ २	
वर्षागहो	१९९	विरियाविपत्तयं	७१ ७२ ८९ ११०
वर्षाकविषं	५६	विरिमिश्रितं १८ २० १ ४०-४३ ४५-५०	
वर्षापापु	१५७	७४ ७६ ९२ ९३ १ २ १६३	
विज्ञापितकसञ्ज्ञासङ्गतं	६	विज्यूपयो	१७० १७१
विज्ञापितकसञ्ज्ञासङ्घर्षं	६९	वीर्यमापिपत्तयं	७१ ७३ ८९ ११०
विज्ञा १८ १९ ३१ ४ ५१ ५६ ६८ ७६		वर्णा १८ १९ १ -१३ १५-१९ ७१	
७५ ९२ ९३ १ २ ११२ ११६-११९		१२ १९ १ २ १ ० १ ५ १११ ११३	
विचिकिञ्छा १ ४ ७३२ २३३ २७२ २७५-		११५ ११६ ११९	
	२७८ ३२६	—एका	२७ ३५ ८६
विचिकिञ्छातीक्ष्णं	२५८ २५	—विना	३ ६
		—मोक्षता	८९ ९ १२८ १३७

वेवनाक्खन्धो २६-२८, ३५-३८, ४१-४४, ४६-
५०, ९७, ९८, १०१, १०३, १०५, १०६,
१११, २६४, २७९, २८१, ३१९-३२१
-एको २७-३५, ८४

स

सउत्तरा, धम्मा १४, २८२, ३३२
सक्कायदिट्ठि २३२, २३३, २७६-२७८
सङ्खता, धम्मा ६, २४४, ३०७
सङ्खसद्दो १६८
सङ्खारक्खन्धो २६-२८, ३६, ३९, ४०, ४४-५०
९७, ९८, १००, १०१, १०६, १०८,
१११, ११३, ११५, ११७, १४०-
१४४, २६४, २७९, २८१, ३१९-३२१
सच्च, लोकुत्तरा ८९, ९०, १२८, १३७
सञ्जा १८, १९, २७, ३५, ३८, ४०, ४१, ४३,
४५-५०, ७४, ७५, ८४, ९२, ९३, १०२,
१०७, १०९, १११, ११३, ११५, ११६
- मनोविञ्जाणधातुसम्पत्सजा १९
- लोकुत्तरा ८९, ९०, १२८, १३७
सञ्जाक्खन्धो २६-२८, ३५, ३९-४१, १११,
११३, ११५, ११७, १४०, १४४,
२६४, २७९, २८१, ३१९-३२१
सञ्जोजनविषययुक्ता असञ्जोजनिया, धम्मा ८, २५४,
३१२
- धम्मा ७, २५२, ३११, ३१२
- सञ्जोजनिया, धम्मा ८, २५४, ३१२
सञ्जोजनसम्पयुक्ता चैव नो च सञ्जोजना, धम्मा ८,
२५३, ३१२
सञ्जोजनसम्पयुक्ता, धम्मा ७, २५२, ३११, ३१२
सञ्जोजना चैव सञ्जोजनसम्पयुक्ता च, धम्मा ८,
२५३, ३१२
- सञ्जोजनिया च धम्मा ८, २५२,
३११
- धम्मा ७, २४९, २५२, ३१०
सञ्जोजनानि, तीणि २२९, २३३, २७६-२७८, ३१२
- दस २४९, ३१०
सञ्जोजनिया चैव नो च सञ्जोजना, धम्मा ८, २५२,
३१२
- धम्मा ७, २५२, ३११

सत्ति १८, १९, २६, ३०, ४०, ४१, ४३-५०, ७४,
७६, ८३, ८५, २९१
सत्तिन्द्रिय १८, ३०, ४०-४३, ४५-५०, ७४, ७६
सत्तिपट्टान ८९, ९०, १२८, १३७
सत्तिवल १८, २२, ३०, ३३, ४०, ४१, ४३, ४४,
७९, ८०
सत्त, वलानि २७, ३३, ४२, ४५-५०, ८४
सत्तान निग्घोससद्दो १६९
सत्तु १७४
सद्दतण्हा २४०
सद्दधातु २८७
सद्दायतन १५९, २८८, ३२०
सद्दावल १८, २२, ३३, ४०, ४१, ४३, ४४, ७४,
७९, ८५
सद्धिन्द्रिय १९, २०, ३०, ४०-४३, ४५-५०, ७४,
७६
सनिदस्सनसप्पटिघा, धम्मा ५, २३८, ३०४
सनिदस्सना, धम्मा ६, २४४, ३०७
सप्पच्चया, धम्मा ६, २४४, ३०७
सप्पटिघा, धम्मा ६, २४५, ३०७
सप्पि १७४
सप्पीतिका, धम्मा १३, २८०, ३२९
समथनिमित्त २९२
समथो १९, २६, ४०, ४२-४४, ८३, ८५, ८९, ९०,
९२, ९६, १०२, १२८, १३७, २९१
समाधिन्द्रिय १८, २०, ३०, ४०-५०, ७४, ७६,
९२, ९४, १०२, १४३
समाधिवल १८, २२, ३४, ४०-४४, ७९, ८५, ९२,
९५, १०२
समापत्तिकुसलता २८७
समापत्तिवुट्टानकुसलता २८७
सम्पज्झ १९, २६, ४२, ४३, ७४, ८३, ८५, २९१
सम्मत्तनियता, धम्मा ५, २३६, ३०१
सम्मप्पधान ८९, ९०, १२८, १३७
सम्मसद्दो १६९
सम्माआजीवो ७४, ७८, ८५
सम्माकम्मन्तो ७४, ७८, ८५
सम्मादिट्ठि १८, २१, २४, ३२, ४०-५०, ७४,
७७, ८४, ८५, २३६, २४०, २८७-
२८९, २९१

लोहसुतं वेदनं	८९ ९	१२८	१३७	विचिकिच्छासम्बन्धोत्पन्न
— सुखं	८९, ९	१२८	१३७	विचिकिच्छासह्यतो ि
— सुखं	८९, ९	१२८	१३७	
— सतिपट्टानं	८९, ९	१२८	१३७	विज्ज्ञा आसवानं सय
— समर्थं	८९, ९	१२८	१३७	— विस्वा
— सम्मप्यधानं	८९ ९	१२८	१३७	— पुष्पेनिवासा
लोको ब्रह्मन्तवा			२७२	— सत्तानं पृथु
— ब्रह्मन्तवा			२७२	विज्ज्ञाभागिनो वा
— ब्रह्मन्तवो			२७२	विज्ज्ञापमा धम्मा
— सत्त्वतो			२७२	विज्ज्ञापकसम्बो
लोपिकं			१७१	४
लोभो	१२ १५, २४	१२४	१	
लोहितकसम्बन्धसहस्रं			१९	
लोहितकसिर्ष			५९	
लोहितकं			१९९	
व				विज्ज्ञापः
वनीकर्म		२३३	२८३	विज्ज्ञापः
वनीकुञ्जरितं			२८४	विज्ज्ञापः
वनीविज्ज्ञापि	१९	१७९, १९२	७४	विज्ज्ञापः
वनीसुचरितं			२८४	विज्ज्ञापः
वजिरूपमा धम्मा		१४	२८३	विज्ज्ञापः
वज्रनिमा आवासमध्यकस्य			१९७	विज्ज्ञापः
— वज्रमध्यकस्य			१९७	विज्ज्ञापः
— वातस्पर्शवत्स्य			१९७	विज्ज्ञापः
— वातकर्मणं			१९७	विज्ज्ञापः
— मणिसंज्ञमुत्तापेक्षुरियस्य			१९७	विज्ज्ञापः
— मुरियमध्यकस्य			१९७	विज्ज्ञापः
वज्रमध्यकस्य			२५१	विज्ज्ञापः
वातसहो			१९९	विज्ज्ञापः
वातिसहो			१९९	विज्ज्ञापः
वायोकसिर्ष			५९	विज्ज्ञापः
वायोपानु			१५७	विज्ज्ञापः
विस्वाभितकसम्बन्धसहस्रं			१९	विज्ज्ञापः
विनिष्पत्तकसम्बन्धसहस्रं			१९	विज्ज्ञापः
विचारो १८, १९, ३१ ४ ४१ ४४ ८८ ७४				विज्ज्ञापः
७५, ९२, ९३ १ २, ११२, ११४-११९				विज्ज्ञापः
विचिकिच्छा १ ४ २३२ २३३ २७२, २७४-				विज्ज्ञापः
			२७८, ३२८	विज्ज्ञापः
विचिकिच्छाभीवरणं			२५८ २५	विज्ज्ञापः

हेतुसम्पयुक्ता चेव न च हेतु, धम्मा ६, २४४, ३०६
 - धम्मा ६, २४३, ३०५
 हेतु, तयो २७, ३८, ४२, ४५-५०, ८४
 - द्वे ४०, ४४, ९७, ९८, १००, १०१

हेतु, धम्मा ६, २३९, २४२, ३०४, ३०७
 - चेव सहेतुका, धम्मा ६, २४३, ३०६
 - हेतुसम्पयुक्ता च, धम्मा ६, २४३, २४४,
 ३६०

सम्मानावा	७४ ७८ ८५
सम्मानावायो १८ २ २२, ३२, ४-५ ७४	७८ ८५
सम्मानावायो १८ २१ ३२ ४०-४४ ७४ ७८ ८५	
सम्मानावा १८, २२ ३ ३३ ४ ४३ ४४ ७४	७८, ८५
सम्मानावा १८, २२, ४०-४४ ७४ ७९, ८५	
सम्मानावा १४ २८३ ३३२	
सम्मानावा २७९	
सम्मानावा १२ २७९ ३२८	
सम्मानावा ३ २३१ २९७	
सम्मानावा १३ २७९ ३२८	
सम्मानावा २८५	
सम्मानावा ६, २४३ ३ ६	
- सम्मानावा ६, २४३ ३ ५	
सम्मानावा २८९	
सम्मानावा १७१	
सम्मानावा ११२-११४	
३१६, ३२२, ३३१ ३३२	
- सम्मानावा २३४ २९९	
सम्मानावा १७	
सम्मानावा १ २३४ ३१९	
सम्मानावा ७ २४८ ३ ९	
- सम्मानावा ७ २४८ ३ ९	
सम्मानावा २४९, २५१ ३१	
सम्मानावा २३३ २७६-२७८	
- सम्मानावा २५५, २५६	
सम्मानावा २६७ २६८	
सम्मानावा २९२	
सम्मानावा २९३	
सम्मानावा २९२	
सम्मानावा १४ २८४	
सम्मानावा ५१ ५४-६६, ८६, १२२ १२५	
सम्मानावा २८०	
सम्मानावा ४ १३ २३१ २८ २९८, ३२९	
सम्मानावा ३ २२९, २९५	
सम्मानावा ११	
सम्मानावा १८ २ ३२, ४ ४५-४९, ७४ ७५, ९२	
९३ ११ ११४	
सम्मानावा १७	

सम्मानावा	१२१ १२२, १३१-१३७
सम्मानावा यो यो	१९०-१९९
सम्मानावा २२४	
सम्मानावा २३३ २५१ २९८	
- सम्मानावा २३३ २५१ २९८	
- सम्मानावा २३३ २५१ २९८	
सम्मानावा ४ २३४ २९९	
सम्मानावा २८७	
सम्मानावा २८७	
सम्मानावा १३९, ३१९	
सम्मानावा २४५, २४६	
सम्मानावा १७	
सम्मानावा १५९, २८८	
सम्मानावा १५८ १५९	
सम्मानावा ३२९, ३३	
सम्मानावा ११८ १४४	
- सम्मानावा ११८ १४४	
सम्मानावा १९, ७ ७१	
- सम्मानावा ९२, ९८	
९९	
सम्मानावा १८, २१ ३१ ४ ४१ ४५-४९	
७१ ७४ ९२, ९४ १ २ ११४	
सम्मानावा २८९	
सम्मानावा २८७	
सम्मानावा ३ २३ २९९	
सम्मानावा १२ २७६ ३२५	
- सम्मानावा १२, २७३ ३२५	
सम्मानावा १२ २७४ ३२५	
- सम्मानावा १२, २७३ ३२४	
६	
सम्मानावा ३९	
सम्मानावा १९७	
सम्मानावा १९७	
सम्मानावा १८, २४ ४०-४४ ७४ ८१ ८५, २८९	
सम्मानावा १८, २३ ४ ४१ ४३ ८ ८५	
सम्मानावा ४ २३५, ३ १	
सम्मानावा १९९	
सम्मानावा ६, २४३, ३ ५, ३ ६	

